

انتشارات سازمان بهزیستی

مجموعه قوانین و مقررات

سازمان بهزیستی کشور

انتشارات سازمان بهزیستی

مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

ناشر: سازمان بهزیستی کشور

مجری: روابط عمومی و امور بین الملل

چاپ اول: ۱۳۹۸

محدود

شمارگان:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَى أَلَّا تَعْدِلُوا اْعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (سوره مائده آیه ۸)

"ای اهل ایمان! برای خدا پایدار و استوار بوده و به عدالت و راستی و درستی گواه باشید ، و البته شما را نباید عداوت گروهی بر آن دارد که از راه عدل بیرون روید، عدالت کنید، که به تقوا نزدیک تر) از هر عمل (است و از خدا بترسید، که البته خدا به هر آنچه می کنید آگاه است."

ضرورت وجود قانون برای انسجام جوامع بشری بر هیچ کس پوشیده نیست و یکی از راه های اعتلای فرهنگ هر جامعه ، آشنا نمودن افراد با حقوق و تکالیف خود بر اساس قوانین و مقررات حاکم بر آن جامعه است . دولت تدبیر و امید با شعار حاکمیت قانون، قانونمداری و محوریت قانون، رعایت حقوق و آزادی های مدنی مردم، پاسخ گویی در برابر جامعه، شفافیت در مدیریت و ارائه اطلاعات، مبارزه با فساد، رعایت حقوق شهروندی و تضمین مشارکت مؤثر مردم در سرنوشت خویش، می کوشد تا با استفاده از ظرفیت های موجود جامعه، دولتی مقتدر و در عین حال خدمتگزار و پاسخگو ایجاد نماید.

سازمان بهزیستی کشور پس از انقلاب شکوهمند اسلامی در راستای تحقق مفاد اصول ۲۱ و ۲۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور تأمین موجبات برنامه ریزی، هماهنگی، نظارت و ارزشیابی و تهیه هنجارها و استانداردهای خدماتی در زمینه حمایت از خانواده های بی سرپرست و نیازمندان، ارائه خدمات مختلف به کودکان، تدارک امکانات پیشگیری، درمانی و توانبخشی، توان بخشی حرفه ای و اجتماعی معلولان جسمی و روانی، تجدید تربیت منحرفین اجتماعی، حمایت و نگهداری از کودکان و اطفال بی سرپرست و معلولین غیرقابل توانبخشی و سالمندان نیازمند، آموزش نیروی انسانی مورد نیاز برای ارائه خدمات بهزیستی و توان بخشی و تأمین موجبات تشویق، جلب مشارکت و فعالیت گروه های داوطلب و مؤسسات غیردولتی تشکیل شد . نظر به اهمیت و جایگاه منحصر به فرد خدمات این سازمان در نظام حقوقی کشور ، در قوانین مختلف به بیان مأموریت ها و صلاحیت های آن پرداخته شده است. علاوه بر تأکید قانون اساسی در سایر قوانین و مصوبات مجلس شورای اسلامی نیز قواعد قابل ملاحظه ای وجود دارد که هر کدام به نوبه خود در تبیین نقش و جایگاه این سازمان مؤثر می باشند. بدون تردید شناخت دقیق و جامع این سازمان در ابعاد مختلف، مستلزم آشنایی و دسترسی به مجموعه قوانین، مقررات و ضوابط مربوطه است که با توجه به لزوم آگاهی عموم مردم به حدود صلاحیت ها و وظایف سازمان بهزیستی در جهت شفاف سازی، ضرورت گردآوری قوانین و مقررات مربوط به این سازمان احساس می شد.

با توجه به اهمیت حاکمیت قانون در همه امور و لزوم آگاهی و دسترسی دست اندرکاران امور کشور، کارشناسان و شرکای اجتماعی نسبت به قوانین معتبر و همچنین آشنایی با حدود صلاحیت ها و مأموریت های سازمان بهزیستی، مجموعه حاضر که دربردارنده کلیه احکام قانونی مرتبط با سازمان است گردآوری و تدوین شده تا ضمن ترویج روح قانونگرایی و حاکمیت

قانون در کلیه امور سازمان از جمله واگذاری ها ، ارائه خدمات و خدمت رسانی به جامعه هدف، مأموریت ها و رسالت های قانونی آن برابر قانون صورت پذیرد.

امید است که این مجموعه بتواند مورد استفاده عموم علاقمندان واقع گردد و گامی در جهت حاکمیت قانون، شفاف سازی و پاسخگویی در سازمان بهزیستی فراهم نماید.

در پایان از زحمات همکاران دفتر امور حقوقی سازمان که مبادرت به تدوین و گردآوری مجموعه‌ی حاضر نموده اند؛ قدردانی می گردد.

دکتر مهدی‌نای‌دانا

معاون وزیر و رئیس سازمان بهزیستی کشور

مقدمه

سازمان بهزیستی کشور با گستره وسیع مأموریت‌ها و وظایف قانونی یکی از مؤسسات دولتی است که به تبع مأموریت‌های محوله دارای قوانین متعدد و مصوبات هیأت وزیران مربوط به فعالیت‌های ذاتی خود می‌باشد. دراین طیف خدمت‌رسانی از طفل شیرخوار فاقد سرپرست گرفته تا سالمند ناتوان (به لحاظ سنی)، از آسیب‌های اجتماعی مختلف اعم از اعتیاد، انحرافات اجتماعی، معلولان به تفکیک انواع معلولیت، زنان بی‌سرپرست و خودسرپرست، خدمات حمایتی و توانبخشی و پیشگیری دریافت می‌نمایند. وجود حدود ۲۵ هزار مرکز غیردولتی مختلف موضوع ماده ۲۶ قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت (در ۱۳ نوع مرکز و مؤسسه غیردولتی) به‌عنوان بزرگترین شرکای غیردولتی سازمان باری از تصدی‌های دولتی را برعهده گرفته است که فعالیت آنها تابع قوانین مشخص و منسجم می‌باشد. در این میان بیشترین حجم قوانین در دستگاه‌های دولتی نصیب سازمان بهزیستی شده است که خود گویای تکالیف قانونی سنگینی آن است. امید است مجموعه حاضر که حاصل تحقیق و پژوهش کارشناسان دفتر امور حقوقی سازمان بهزیستی کشور بوده مورد عنایت صاحبان قلم، حقوقدانان معزز، وکلاء محترم، قضات شریف و کلیه مدیران ستادی و استانی سازمان، کارشناسان حقوقی و تخصصی و سایر علاقمندان قرارگیرد. دراین مجموعه سعی شده است:

در فصل اول سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، درفصل دوم قوانین مصوب مجلس شورای انقلاب، در فصل سوم قوانین مصوب مجلس شورای ملی، در فصل چهارم قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی از جمله قوانین الحاق به کنوانسیون‌های بین‌المللی، قوانین عادی موضوعه و در بخش پنجم مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام و در فصل ششم مصوبات هیأت وزیران، درفصل هفتم مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و در فصل هشتم مصوبات شورای عالی اداری، درفصل نهم مصوبات قوه قضائیه، درفصل دهم مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، درفصل یازدهم آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری و در فصل دوازدهم استفتائات از مراجع عالیقدر و در فصل سیزدهم قوانین منسوخ و در فصل چهاردهم مقررات منسوخ آمده است. سعی برآن شده تا با دقت فراوان مقرره‌ای از قلم نیافتد.

برخود فرض می‌دانم از زحمات کلیه همکاران دفتر امور حقوقی بویژه کارشناسان گروه قراردادهای و تعهدات تشکر نمایم. دفتر امور حقوقی سازمان بهزیستی کشور با کمال احترام و امتنان، پذیرای نظرات ارشادی صاحبان نظر و حقوقدانان معزز کشور می‌باشد.

دکتر سید صلاح الدین فاطمی نژاد

مدیرکل امور حقوقی سازمان بهزیستی کشور

فهرست

عنوان

صفحه

بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی	۱
فصل اول: اصول قانون اساسی	۲
اصولی از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ مجلس خبرگان قانون اساسی	۲
فصل دوم: قوانین برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۳
موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۰۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی	۳
موادی از قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵ مجلس شورای اسلامی	۴
قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ (۱۳۹۶-۱۴۰۰)	۵
موادی از قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶) مصوب مجلس شورای اسلامی	۶
قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰	۳۸
فصل سوم: سیاست های کلی نظام	۵۷
سیاستهای کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران امور اجتماعی	۵۷
موادی از ابلاغیه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ مقام معظم رهبری (مدظلهالعالی) در خصوص سیاستهای کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۵۸
سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی	۶۰
سیاستهای کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۸	۶۳
سیاستهای کلی مبارزه با مواد مخدر ابلاغی توسط مقام معظم رهبری (۱۳۸۵/۰۷/۱۲)	۶۶
سیاستهای کلی جمعیت مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۳۰	۶۸
فصل چهارم: سند چشم انداز	۷۰
مقدمه	۷۰
بندهایی از سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در ۱۴۰۴ هجری شمسی	۷۰

بخش دوم: قوانین معتبر مصوب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران ۷۳

لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹/۳/۲۴ شورای انقلاب اسلامی با اصلاحات و الحاقات بعدی ۷۴

بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ۸۱

فصل اول) قوانین الحاق و تصویب کنوانسیون های بین المللی جمهوری اسلامی

ایران ۸۲

موادی از قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمانها و مجامع بین المللی

مصوب ۱۳۷۰/۰۹/۰۳ مجلس شورای اسلامی ۸۲

قانون اجازه الحاق ایران به کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۰۱ مصوب مجلس شورای

اسلامی ۸۲

کنوانسیون حقوق کودک ۸۳

قانون پذیرش اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۳۸۰/۴/۱۹ مجلس شورای اسلامی ۱۰۵

قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیهنامه

مکمل آن مصوب ۱۳۸۰/۸/۸ مجلس شورای اسلامی ۱۰۶

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد

کنترل دخانیات مصوب ۱۳۸۴/۰۴/۰۵ مجلس شورای اسلامی ۱۱۷

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشاء و

هرزه‌نگاری کودکان (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد)

مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۰۹ مجلس شورای اسلامی ایران ۱۴۲

قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت مصوب ۱۳۸۷/۹/۱۳ مجلس شورای اسلامی ۱۵۱

فصل دوم) قوانین عادی ۱۸۰

قانون انتزاع بنیاد شهید از سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹/۱۰/۱۰ مجلس شورای اسلامی ۱۸۰

قانون تغییر نام وزارت بهداشت و بهزیستی به وزارت بهداشتی مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۱۰ مجلس شورای

اسلامی ۱۸۱

قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری برای محافظین و رانندگانی که به درجه رفیع شهادت نائل

می‌شوند یا در راه انجام وظیفه فوت یا معلول شوند مصوب ۱۳۶۱/۰۸/۰۲ مجلس شورای اسلامی ۱۸۲

قانون شمول قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در

مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی و اصلاحیه‌های بعدی به اعضای شورای

نگهبان مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۹ مصوب مجلس شورای اسلامی ۱۸۳

لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای
 انقلاب اسلامی ایران ۱۸۴
 قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده
 شهدای انقلاب اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۳/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی ۱۸۵
 قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲ مجلس شورای
 اسلامی ۱۸۶
 قانون راجع به خدمت نیمه وقت بانوان مصوب ۱۳۶۲/۹/۱۰ مجلس شورای اسلامی ۱۹۱
 قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان ۱۳۶۲/۹/۱۰ مصوب ۱۳۶۴/۱/۲۱ مجلس
 شورای اسلامی ۱۹۲
 قانون حضانت فرزندان صغیر یا مجبور به مادران آنها مصوب ۱۳۶۴/۰۵/۰۶ مجلس شورای اسلامی ۱۹۵
 قانون الزام دولت جهت استخدام ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود از بین جانبازان انقلاب اسلامی و
 بستگان شهداء مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۰۳ مجلس شورای اسلامی ۱۹۵
 موادی از قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۶/۷/۷ مجلس شورای اسلامی ۱۹۶
 قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین
 مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۰۹/۰۱ مجلس شورای اسلامی ۱۹۸
 قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۸/۷/۵ مجلس شورای اسلامی
 ۲۰۰
 قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب ۱۳۶۹/۰۹/۲۱ مجلس شورای اسلامی ۲۰۱
 اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب ۱۳۷۰/۰۵/۲۹ مجلس شورای اسلامی ۲۰۲
 قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست مصوب ۱۳۷۱/۰۸/۲۴ مجلس شورای اسلامی ۲۰۷
 قانون ادغام واحدهای تربیتی شهرداریهای سراسر کشور در سازمان بهزیستی کشور مصوب
 ۱۳۷۲/۰۵/۰۶ مجلس شورای اسلامی ۲۱۰
 موادی از قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۰۸/۰۳ مجلس شورای اسلامی ۲۱۰
 قانون معافیت مالیاتی کلیه مؤسسات خصوصی شاغل در امور مربوط به حمایت و توانبخشی معلولان و
 ارائه خدمات به عقب ماندگان ذهنی و همچنین انجام خدمات در شبانه روزیها و مهدهای کودک
 مصوب ۱۳۷۴/۰۴/۱۸ مجلس شورای اسلامی ۲۱۶
 موادی از قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور مصوب ۱۳۷۵/۲/۱۲ مجلس شورای اسلامی ۲۱۷
 قانون واگذاری قیمومت محجوران تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور به سازمان مذکور تا زمان
 تعیین قیم توسط دادگاه صالح مصوب ۱۳۷۶/۰۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی ۲۱۷

قانون ضوابط پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیر دولتی موضوع ماده (۷۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۸/۸/۱۷ مجلس شورای اسلامی ۲۱۸.....

موادی از قانون هیأت امنای صرفه جویی ارزی در معالجه بیماران ۱۳۷۸/۹/۲۱ مجلس شورای اسلامی ۲۲۰.....

قانون استفاده بعضی از دستگاه‌ها از نماینده حقوقی در مراجع قضائی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی مصوب ۱۳۷۴/۳/۷ مجلس شورای اسلامی ۲۲۰.....

موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ مجلس شورای اسلامی ۲۲۱.....

موادی از قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ ۲۲۴.....

موادی از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی ۲۲۵.....

موادی از قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مجلس شورای اسلامی ۲۴۰.....

موادی از قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی ۲۴۵.....

موادی از قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۱/۷/۲۸ مجلس شورای اسلامی ۲۵۹.....

قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی ۲۶۰.....

قانون حمایت از حقوق معلولان

قانون جامع حمایت از حقوق معلولان ۱۳۸۳/۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی ۲۷۴.....

قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی ۲۷۹.....

قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور ۲۹۳.....

قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی ۲۹۵.....

قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات مصوب ۱۳۸۵/۰۶/۱۵ مجلس شورای اسلامی ۲۹۶.....

قانون جامع خدماترسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام ۳۰۰.....

قانون افزایش پوشش توانبخشی و حمایتی معلولان و زنان سرپرست خانوار توسط سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۸۷/۰۴/۱۲ مجلس شورای اسلامی ۳۲۴.....

قانون هدفمند کردن یارانه ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی ۳۲۵.....

موادی از قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۹۰/۹/۱۶ مجلس شورای اسلامی ۳۳۱.....

- موادی از قانون مجازات اسلامی جدید مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ مجلس شورای اسلامی ۳۳۴.....
- قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۲/۷/۳ مجلس شورای اسلامی ۳۳۴.....
- بنیاد شهید و امور ایثارگران ۳۳۵.....
- قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۰ مجلس شورای اسلامی ۳۳۵.....
- قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت ۳۴۳.....
- قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی مصوب ۹۴/۹/۱۴ مجلس شورای اسلامی ۳۴۵.....
- قانون کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص ۳۴۷.....
- بخش چهارم: قوانین مصوب مجلس شورای ملی ۳۳۷.....**
- موادی از قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۰۴/۰۳ مجلس شورای ملی ۳۳۸.....
- بخش پنجم: مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام ۳۳۹.....**
- موادی از قانون مجازات اسلامی قدیم مصوب ۱۳۷۰/۰۹/۰۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام ۳۴۰.....
- قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات مصوب ۱۳۸۴/۰۸/۰۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام ۳۴۰.....
- موادی از قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۵/۴/۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام ۳۶۵.....
- قانون مبارزه با مواد مخدر مصوبه ۱۳۶۷/۸/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی ۳۶۶.....
- قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن مصوب ۱۳۸۹/۵/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام ۳۷۵.....
- بخش ششم: مصوبات معتبر هیأت وزیران ۵۰۷.....**
- آیین نامه اجرایی پرداخت حق صعوبت شغل به کادر توانبخشی واحدهای توانبخشی سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۶۲/۰۵/۳۰ هیأت وزیران ۵۰۸.....

انتقال خانه های فرهنگ روستایی از وزارت کشاورزی به سازمان بهزیستی کشور

انتقال ۹ سازمان بهداشتی به وزارت بهداری وبهزیستی

شمول قانون کار نسبت به روستایاران مجتمع های بهزیستی روستایی و پرداخت حقوق و مزایای متعلقه به آنان از محل اعتبارات موجود سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۶۶/۵/۱۴ هیأت وزیران ۵۱۱

موادی از آیین نامه اجرایی قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶/۶/۲۲ هیأت وزیران ۵۱۲

موادی از آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۸/۰۵/۲۸ هیأت وزیران ۵۱۲

آیین نامه اجرایی چگونگی تشخیص نیاز مددجویان و مصرف اعتبار برنامه کارآموزی و بازپروری اجتماعی سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۱/۲/۶ هیأت وزیران ۵۱۳

موادی از آیین نامه بهداشت محیط مصوب ۱۳۷۱/۴/۲۴ هیأت وزیران ۵۱۴

آیین نامه اجرایی قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست مصوب ۱۳۷۴/۵/۱۱ هیأت وزیران ۵۱۵

آیین نامه چگونگی تشخیص و تعیین افراد نیازمند موضوع تبصره یک ماده (۱۴) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۴/۵/۱۱ هیأت وزیران ۵۲۰

تعیین مشاغل مددیار معلول و مربی امور آموزشی معلولان در سازمان بهزیستی کشور به عنوان مشاغل سخت و زیان آور درجه (۳) مصوب ۱۳۷۴/۱۱/۱۱ هیأت وزیران ۵۲۳

تعیین مشاغل کارشناس امور روانی، کارشناس امور اجتماعی مددکار اجتماعی و کار درمان شغل در مراکز آموزش و درمانی روانپزشکی رازی به عنوان مشاغل درجه (۲) سخت و زیانآور مصوب ۱۳۷۵/۴/۲۴ هیأت وزیران ۵۲۳

آیین نامه مالی واحدهای خدماتی سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۵/۰۹/۱۴ هیأت وزیران ۵۲۴

اصلاحیه ماده ۱۵ اساسنامه صندوق رفاه دانشجویان مصوب ۱۳۷۷/۶/۱۱ هیأت وزیران ۵۲۴

وزارت فرهنگ و آموزش عالی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۶/۱۱ بنا به پیشنهاد وزارتخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت درمان و آموزش پزشکی وبه استناد تبصره (۳) ماده ۴ قانون صندوق رفاه دانشجویان - مصوب ۱۳۷۱- اصلاحیه ماده (۱۵) اساسنامه صندوق مذکور را به شرح زیر تصویب نمود: ۵۲۵

تعیین شغل روانپزشکی در مرکز روانپزشکی رازی و مشاغل در واحدهای توانبخشی و بازپروری سازمان بهزیستی کشور به عنوان مشاغل سخت و زیانآور درجه (۱) مصوب ۱۳۷۸/۰۸/۰۲ هیأت وزیران ۵۲۵

آیین نامه اجرایی جزء (۵) بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۰۲/۰۵ هیأت وزیران ۵۲۶

آیین نامه تشکیل شورای اجتماعی کشور مصوب ۱۳۸۰/۰۸/۳۰ هیأت وزیران ۵۳۳

اجازه دریافت مبالغ معین در مقابل صدور و تمدید پروانه برای متقاضیان فعالیت در امور مندرج در ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ به سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۸۲/۰۱/۱۷ هیأت وزیران ۵۳۵

آیین نامه اجرایی جزء (۵) بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۲/۲ هیأت وزیران (در خصوص سالمندان) ۵۳۶
 مصوبه راجع به توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه های غیر رسمی مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۲۶ هیأت وزیران ۵۴۰
 موادی از آئین نامه اجرایی تبصره های ۱ و ۲ ماده واحده قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه نامه مکمل آن مصوب ۱۳۸۳/۰۲/۲۷ هیأت وزیران ۵۴۳
 آیین نامه اجرایی ماده (۱۳) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۷ هیأت وزیران ۵۴۵
 آیین نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۴/۳/۴ هیأت وزیران با اصلاحات و الحاقات بعدی ۵۴۷
 آیین نامه چتر ایمنی رفاه اجتماعی مصوب ۱۳۸۴/۰۳/۲۲ هیأت وزیران ۵۵۱
 آیین نامه ساماندهی کودکان خیابانی مصوب ۱۳۸۴/۴/۲۶ هیأت وزیران ۵۵۵
 آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۴/۵/۵ هیأت وزیران ۵۶۳
 آیین نامه میزان کمک هزینه (یارانه) قابل پرداخت به مراکز غیردولتی بابت نگهداری، خدمات، توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی معلولان مصوب ۱۳۸۴/۵/۹ هیأت وزیران ۵۶۶
 آیین نامه نحوه پرداخت تسهیلات قرض الحسنه به مستأجران کم درآمد مصوب ۱۳۸۴/۱۱/۲ هیأت وزیران ۵۶۸
 آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۵/۲/۳۱ هیأت وزیران ۵۶۹
 آیین نامه برقراری حق پرستاری برای حمایت و نگهداری از معلولین دارای ضایعه نخاعی مصوب ۱۳۸۵/۵/۲۹ هیأت وزیران ۵۷۰
 موادی از آیین نامه افزایش ثروت خانوارهای ایرانی از طریق گسترش سهم بخش تعاون براساس توزیع سهام عدالت مصوب ۱۳۸۵/۸/۲۱ هیأت وزیران ۵۷۱
 آیین نامه اجرایی تبصره (۴) ماده (۹) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۵ هیأت وزیران ۵۷۳
 اصلاح تصویب نامه در خصوص اختصاص سبد کالای رفاهی ماه مبارک رمضان به خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی مصوب ۱۳۸۷/۰۹/۱۰ هیأت وزیران ۵۷۴

آیین نامه اجرایی ماده (۲۹) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۱۴ هیأت وزیران ۵۷۵

آیین نامه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۰/۱۰/۱۴ هیأت وزیران ۵۷۸

موادی از آئین نامه ساماندهی و اعتبار بخشی مراکز مشاوره مصوب ۱۳۹۱/۰۷/۲۳ هیأت وزیران ۵۸۴

آیین نامه ارائه خدمات فوریتهای اجتماعی مصوب ۱۳۹۲/۰۳/۱۲ هیأت وزیران ۵۸۵

آیین نامه اجرایی تبصره (۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مصوب ۱۳۹۳/۰۱/۱۰ هیأت وزیران ۵۸۹

آیین نامه اجرایی بند (الف) تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۳۱ هیأت وزیران ۵۹۰

آیین نامه اجرایی ماده ۷۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۳/۰۶/۰۵ هیأت وزیران ۵۹۱

تصویب نامه در مورد تکالیف و نحوه کاربری اصطلاحات در معانی مشروح در سازمان نهضت سوادآموزی مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۱۵ هیأت وزیران ۵۹۵

آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه ۵۹۵

آیین نامه اجرایی بند (الف) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۲ هیأت وزیران ۶۰۹

آیین نامه اجرایی ماده (۲۲) قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۱۴ هیأت وزیران ۶۱۱

آیین نامه اجرایی قانون حمایت از کودکان بی سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۲۰ هیأت وزیران ۶۱۳

تصویب نامه در خصوص تشکیل ستاد هماهنگی مناسب سازی کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۳/۱۰ هیأت وزیران ۶۱۶

آیین نامه اجرایی ماده (۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ هیأت محترم وزیران ۶۲۱

تصویب نامه در خصوص تعیین میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی (روزانه و شبانه روزی) مصوب ۱۳۹۵/۰۵/۲۷ هیأت وزیران ۶۲۳

آیین نامه تشکیل های مردم نهاد مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۱ هیأت وزیران ۶۲۴

تصویب نامه در خصوص تأمین مسکن گروههای کم درآمد در دو قالب مسکن اجتماعی و مسکن حمایتی با مسئولیت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ هیأت وزیران ۶۳۵

تکلیف سازمان بیمه سلامت ایران نسبت به پوشش و ارائه خدمات بیمه‌ای به افراد تحت حمایت کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی (تصویب‌نامه شماره ۳۷۹۹۱/ت۵۴۰۴۸هـ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳ هیأت وزیران)..... ۶۳۷

اصلاح ماده (۶) آیین نامه اجرایی توزیع سهام عدالت

تصویب نامه در خصوص وجوه پرداختی برای کمک به آسیب دیدگان حوادث غیر مترقبه

تصویب نامه درخصوص تشکیل کارگروه ملی آموزش ۲۰۳۰ با مسئولیت وزارت آموزش و پرورش

تصویب نامه در خصوص الزام سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان بهزیستی کشور نسبت به رعایت مندرجات مصوبه شورای حقوق و دستمزد

تصویب نامه در خصوص تعیین میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی (روزانه و شبانه روزی) بابت نگهداری و خدمات توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی معلولان

بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۴۹

مرجع صدور جواز تأسیس و نظارت بر اداره مهدکودکهای خصوصی و غیر انتفاعی مصوب ۱۳۶۵/۵/۲۱
شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۵۰
منشور حقوق و مسؤولیتهای زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۳۱ شورای عالی
انقلاب فرهنگی ۶۵۰
سیاستها و راهبردهای ارتقای سلامت زنان مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۰۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی... ۶۶۵

بخش هشتم: مصوبات شورای عالی اداری ۵۲۹

موادی از قانون مصوبه شورای عالی اداری در خصوص ساماندهی متکدیان مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۵
مصوبه شورای عالی اداری در خصوص منشور حقوق شهروندی مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۹ شورای عالی
اداری ۵۳۱
حقوق شهروندی در نظام اداری ۵۳۲

بخش نهم: مصوبات قوه قضائیه ۵۴۷

آئین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ رئیس قوه
قضائیه با اصلاحات و الحاقات ۱۳۸۹..... ۵۴۸

آیین نامه اجرایی مددکاری اجتماعی مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ رئیس قوه قضائیه ۵۴۹

ابلاغ نامه سازمان بهزیستی کشور در مورد اعزام مجرمین روانی به بیمارستان‌های روانی مصوب
 ۱۳۷۴/۰۴/۰۲ رئیس قوه قضائیه ۵۵۵

ابلاغ نامه سازمان بهزیستی کشور در مورد اعزام مجرمین روانی به بیمارستان‌های روانی مصوب ۱۳۷۴/۰۸/۰۲
 معاون اجرایی رئیس قوه قضائیه ۵۵۵

ابلاغ نامه رئیس سازمان بهزیستی کشور در مورد اجرای طرح اصلاح ذات البین و حمایت از خانواده
 های آشفته و متقاضی طلاق مصوب ۱۳۷۷/۴/۳۰ معاون اول رئیس قوه قضائیه ۵۵۶

ابلاغ نامه رئیس سازمان بهزیستی در مورد تحویل دختران و زنان آسیب دیده یا در معرض آسیب به
 مراکز بهزیستی مصوب ۱۳۷۸/۷/۵ معاون اول رئیس قوه قضائیه ۵۵۷

معرفی افراد آسیب دیده اجتماعی یا در معرض آسیب به مراکز بهزیستی کشور مصوب ۱۳۸۰/۰۱/۰۱
 نهاد قوه قضائیه ۵۵۷

بخشنامه خودداری از اعزام کودکان بالای ۲ سال همراه متهم به زندان و معرفی آنان به مراکز مربوطه
 مصوب ۱۳۸۰/۰۲/۰۸ مصوب رئیس نهاد قوه قضائیه ۵۵۸

موادی از آیین نامه نحوه ی تفکیک و طبقه بندی زندانیان مصوب ۱۳۸۵/۹/۹ رئیس قوه قضائیه ۵۵۸

بخشنامه قوه قضائیه به منظور توسعه فرهنگ صلح و سازش، فراهم نمودن زمینه مناسب و لازم جهت
 حل و فصل اختلافات ناشی از جرایم اطفال و نوجوانان، بهره‌مندی آنان از مزایای مصالحه و
 میانجیگری مبتنی بر عفو و اسلامی و پرهیز از اعمال کیفر حبس برای اطفال و نوجوانان مصوب
 ۱۳۸۵/۱۰/۱۶ رئیس قوه قضائیه ۵۵۸

موادی از آیین نامه راجع به نحوه اجرای مجازات‌های تکمیلی موضوع ماده ۲۳ قانون مجازات اسلامی،
 مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ ۵۶۰

آیین نامه مراقبت بعد از خروج معتادان مصوب ۱۳۹۲/۸/۱۲ رئیس قوه قضائیه ۵۶۱

آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه ۵۶۵

بخش دهم: مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ۵۸۱

ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای عبور و مرور معلولین - مصوب ۱۳۶۸/۳/۸ شورای عالی
 شهرسازی و معماری ایران ۵۸۲

ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی مصوب مورخ ۱۳۷۸/۹/۲۲
 (بازنگری در مصوبه مورخ ۱۳۶۸/۳/۸) شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ۵۸۳

اصلاح مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران درخصوص طرح جامع مشهد، حوزه مرکزی
 (بافت پیرامون حرم مطهر و بافت تاریخی) مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۰ شورای عالی شهرسازی و معماری
 ایران ۵۸۵

بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۵۸۷

ابطال بند ۶ شق الف ماده ۵، ماده ۶ و تبصره یک ماده ۱۲ آیین نامه ضوابط تأسیس، انحلال و اداره مراکز توانبخشی و نگهداری شبانه روزی سالمندان مصوب ۱۳۸۴/۷/۲۴ سازمان بهزیستی کشور ... ۵۸۸

ابطال دستورالعمل های شماره ۱۱۳۱/۸۰۰ - ۹ مورخ ۸۰/۳/۷ و ۸۴۰/۱۳۳۶ مورخ ۸۲/۲/۳۱ سازمان بهزیستی کشور در خصوص نحوه پذیرش و کمک به معلولین ۵۹۱

ابطال تبصره (م) ماده ۹ آیین نامه اجرائی ماده ۱۳ قانون جامع حمایت معلولان به شماره ۳۰۳ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ ۵۹۳

رای وحدت رویه دیوان عدالت اداری در مورد ابطال قسمتی از ماده ۲۶ آیین نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب ۱۳۷۱/۰۶/۱۴ ۵۹۴

رای شماره ۱۰۷ - ۱۳۷۹/۳/۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص ابطال بندهای ۱ و ۶ ماده ۵ آئین نامه هیأت های تشخیص مطالبات مصوب ۱۳۷۳/۵/۲۴ شورای عالی تأمین اجتماعی ۵۹۹

رای اصلاحی شماره های ۲۵ - ۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۵ ۶۰۱

رای شماره ۵۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع نقض دادنامه شماره ۹۰۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۷ هیأت عمومی و عدم ابطال جزء ب از قسمت امور متفرقه دستورالعمل اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از حقوق معلولان ۶۰۴

رای شماره ۹۰۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص محدود و مقید نمودن تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳ به کسانی که همسر آنان بعد از ازدواج معلول شده اند خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مقام اجرائی است ۶۰۶

رای شماره های ۲۲۵ - ۲۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع الزام به اعمال ۳٪ سهمیه معلولان در آزمون استخدامی وزارت آموزش و پرورش موضوع بند الف ماده ۷ قانون جامع حمایت از معلولان ۶۰۸

رای شماره ۶۴۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال تبصره جزء ۱ بند «د» ردیف ۸ دستورالعمل پرداخت شهریه دانشجویان شاهد ایثارگر ۶۱۱

رای هیأت دیوان عدالت اداری درباره مصوبه هیأت دولت مبنی بر انتقال بهزیستی و آموزش کودکان و نوجوانان ۱۳۷۲ ۶۱۴

ابطال ماده ۲ آیین نامه اجرائی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ
تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین سخت و زیان آور مصوب هیأت وزیران به شماره
۲۲۶۸۶-ت ۳۳۷۵۰ مورخ ۱۳۸۵/۳/۶ ۶۱۶
رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد عدم مشمول مقررات نصب قیم در مورد
کودکان بی سرپرست ۶۱۸
رأی شماره ۹۰۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص محدود و مقید نمودن تبصره ماده ۶
قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳ به کسانی که همسر آنان بعد از ازدواج معلول شده
اند خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مقام اجرائی است ۶۲۰
رأی شماره ۷۰۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بخشنامه شماره ۵۲۳/۴۷۵۵۵ -
۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) ۲- ابطال بخشنامه ۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹ -
۱۳۹۱/۴/۲۳ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور ۶۲۳
رأی شماره ۱۵۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بند ۳ صورت جلسه فرمانداری
شهرستان شهریار ۶۳۰
اعلام تعارض آراء صادره از شعب ۴، ۱۳، ۱۴ و ۱۵ بدوی و دوم و دهم تجدید نظر دیوان عدالت اداری
..... ۶۳۳
ابطال بخشنامه شماره ۲۷۰۳۶/۵/۸۲/۵ مورخ ۸۲/۹/۲۵ اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۶۳۹
رأی وحدت رویه دیوان عدالت اداری در مورد ابطال قسمتی از ماده ۲۶ آیین نامه تأسیس و اداره
مهدهای کودک خصوصی ۶۴۱
رأی شماره ۷۰۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بخشنامه شماره ۵۲۳/۴۷۵۵۵ -
۱۳۹۱/۷/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) ۲- ابطال بخشنامه ۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹ -
۱۳۹۱/۲۳/۴ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور ۶۴۶

رأی شماره ۱۲۳۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بخشنامه شماره

۲۷۱۳/۲۱ - ۱۷/۱/۱۳۹۴ مشاور وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس مرکز نوسازی و تحول

اداری وزارت مذکور مبنی بر برقراری فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیر متعارف در

احکام ذیحسابان و معاونین ذیحساب سازمان بهزیستی کشور

رأی شماره ۱۱۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال قرارداد شماره ۵۷۰۹۵/۱/۱۷ پ - ۱۷/۳/۱۳۹۵ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهید صدوقی یزد با سازمان بسیج جامعه پزشکی درخصوص چگونگی نظارت بر مراکز درمان وابستگی به مواد مخدر

رأی شماره ۷۸۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ذیل بند ۴ دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف موضوع بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری

رأی شماره های ۱۱۲۶ - ۱۱۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال دستور هجدهم مصوبه مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ هیأت امناء دانشگاه یزد و بند ۲۴ صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ دانشگاه علوم پزشکی ش هید صدوقی مبنی بر اعطاء تخفیف ش هریه به فرزندان اعضاء هیأت علمی و کارکنان دانشگاه ها ۲

رأی شماره ۱۲۶۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال صورتجلسه شماره ۱۱/۸۰۰/۱۳۷۶ م - ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با سازمان بهزیستی

نظریه های رئیس مجلس شورای اسلامی موضوع صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به « قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران »

بخش دوازدهم: استفتائات ۶۵۵

استفتاء از محضر مبارک امام خمینی(ره) درمورد دریافت زکات فطره، صدقه و کفاره برای مصرف

مددجویان سازمان بهزیستی کشور ۶۵۶

استفتاء از مقام معظم رهبری درخصوص دریافت زکات فطره و زکات اموال به منظور کمک به

خانواده های بی سرپرست و نگهداری ایتام و معلولین ۶۵۷

استفتاء از حضرت آیت الله اراکی در خصوص دریافت وجوهات شرعی (زکات فطره، صدقه و کفاره)

برای مصرف مددجویان سازمان بهزیستی کشور ۶۵۷

استفتاء از محضر مبارک رهبر عظیم الشان درمورد استفاده از محل درآمد موقوفه حاج طرشتی برای

مصرف ایتام و معلولین بهزیستی ۶۵۸

فهرست منابع و مأخذ.....Error! Bookmark not defined.

فهرست قوانین معتبر (موضوعه)

ردیف	معتبر
۱	موادی از قانون تامین اجتماعی
۲	لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور
۳	قانون انتزاع بنیاد شهید از سازمان بهزیستی کشور
۴	قانون تغییر نام وزارت بهداری و بهزیستی به وزارت بهداری
۵	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری برای محافظین و رانندگانی که به درجه رفیع شهادت نائل می‌شوند یا در راه انجام وظیفه فوت یا معلول شوند.
۶	قانون شمول قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیتهای خطیر نمایندگی و اصلاحیه های بعدی به اعضای شورای نگهبان
۷	قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای انقلاب اسلامی ایران
۸	قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه
۹	قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان
۱۰	قانون حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها
۱۱	قانون الزام دولت جهت استخدام ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود از بین جانبازان انقلاب اسلامی و بستگان شهداء
۱۲	موادی از قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران
۱۳	موادی از قانون مالیاتهای مستقیم
۱۴	قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور
۱۵	قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی
۱۶	قانون مقررات مربوط به ورود خودروی سواری در موارد خاص
۱۷	اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی
۱۸	موادی از قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمانها و مجامع بین المللی

ردیف	معتبر
۱۹	موادی از قانون مجازات اسلامی قدیم
۲۰	موادی از قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم
۲۱	قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست
۲۲	قانون شمول تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به کارکنان واحدهای صنعتی و تحقیقاتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
۲۳	قانون ادغام واحدهای تربیتی شهرداریهای سراسر کشور در سازمان بهزیستی کشور
۲۴	قانون اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حقوق کودک
۲۵	قانون اصلاح قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی
۲۶	موادی از قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور
۲۷	قانون معافیت مالیاتی کلیه مؤسسات خصوصی شاغل در امور مربوط به حمایت و توانبخشی معلولان و ارائه خدمات به عقب ماندگان ذهنی و همچنین انجام خدمات در شبانه روزی ها و مهدهای کودک
۲۸	موادی از قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور
۲۹	قانون اصلاح ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت و کلا و کارگشایان دادگستری
۳۰	قانون ضوابط پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیر دولتی موضوع ماده (۷۱) قانون محاسبات عمومی کشور
۳۱	قانون الحاق یک تبصره به قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی
۳۲	قانون پذیرش اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک
۳۳	قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه نامه مکمل آن
۳۴	موادی از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
۳۵	موادی از قانون مالیات بر ارزش افزوده
۳۶	قانون حمایت از کودکان و نوجوانان
۳۷	قانون جامع حمایت از حقوق معلولان
۳۸	قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی

ردیف	معتبر
۳۹	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات
۴۰	موادی از قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
۴۱	موادی از قانون کار جمهوری اسلامی ایران
۴۲	قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات
۴۳	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد)
۴۴	قانون افزایش پوشش توانبخشی و حمایتی معلولان و زنان سرپرست خانوار توسط سازمان بهزیستی کشور
۴۵	قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت
۴۶	موادی از قانون هیأت امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران
۴۷	قانون هدفمند کردن یارانه‌ها
۴۸	قانون اصلاح قانون مبارزه با موادمخدر و الحاق موادی به آن
۴۹	موادی از قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی
۵۰	موادی از قانون مجازات اسلامی جدید
۵۱	قانون حمایت از کودکان ونوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست
۵۲	موادی از قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران
۵۳	موادی از قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)
۵۴	قانون اصلاح قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمترتوسعه یافته
۵۵	قانون کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص

جدول قوانین معتبر

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
۱	موادی از قانون تامین اجتماعی	۱۳۵۴/۴/۳	۱۳۵۴/۰۴/۲۵	مجلس شورای ملی	قانون مذکور در تاریخ ۱۳۵۸/۰۴/۲۸ به تصویب شورای انقلاب رسیده و در روزنامه رسمی مورخ ۱۳۵۸/۰۵/۲۵
۲	لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور	۱۳۵۹/۳/۲۴	۱۳۵۹/۰۵/۰۲	شورای انقلاب اسلامی	لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی راجع به سازمان بهزیستی کشور ۱۳۵۹+ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۵
۳	قانون انتزاع بنیاد شهید از سازمان بهزیستی کشور	۱۳۵۹/۱۰/۱۰	۱۳۵۹/۱۱/۲۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۴	قانون تغییر نام وزارت بهداری و بهزیستی به وزارت بهداری	۱۳۵۹/۱۲/۱۰	۱۳۶۰/۱/۲۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۵	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری برای محافظین و رانندگانی که به درجه رفیع شهادت نائل می‌شوند یا در راه انجام وظیفه فوت یا معلول شوند	۱۳۶۱/۰۸/۲	۱۳۶۱/۸/۳۰	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۶	قانون شمول قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی و اصلاحیه‌های بعدی به اعضای شورای نگهبان	۱۳۶۲/۰۴/۱۹	۱۳۶۲/۰۵/۳۰	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۷	قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای انقلاب اسلامی ایران	۱۳۶۳/۸/۲۲	۱۳۶۳/۰۹/۱۹	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
۸	قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه	۱۳۶۳/۱۰/۲	۱۳۶۳/۱۰/۲۳	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۹	قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان	۱۳۶۴/۰۱/۱۸	۱۳۶۴/۰۲/۳	مجلس شورای اسلامی	قانون اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی
۱۰	قانون حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها	۱۳۶۴/۰۵/۰۶		مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۱۱	قانون الزام دولت جهت استخدام ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود از بین جانبازان انقلاب اسلامی و بستگان شهداء	۱۳۶۴/۱۱/۰۳	۱۳۶۴/۱۱/۲۷	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۱۲	موادی از قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۶/۷/۷	۱۳۶۶/۰۸/۲۱	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۱۳	قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور	۱۳۶۷/۰۹/۰۱	۱۳۶۷/۰۹/۲۹	مجلس شورای اسلامی	۱- قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۷۱/۰۹/۲۰ مجلس شورای اسلامی ۲- قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین افراد خانواده شهدای آنها و همچنین افراد خانواده مصوب انقلاب اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی ۳- قانون اصلاح قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۷۳/۰۳/۰۳ مجلس شورای اسلامی ۴- قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
۱۴	قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی	۱۳۶۹/۰۹/۲۱	۱۳۶۹/۱۰/۲۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۱۵	قانون مقررات مربوط به ورود خودروی سواری در موارد خاص	۱۳۷۰/۳/۱۹	۱۳۷۰/۰۴/۱۸	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۱۶	اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی	۱۳۷۰/۰۵/۲۹	۱۳۷۰/۰۶/۲۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۱۷	موادی از قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمانها و مجامع بین المللی	۱۳۷۰/۰۹/۳	۱۳۷۰/۱۱/۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۱۹	موادی از قانون مجازات اسلامی قدیم	۱۳۷۰/۰۹/۰۷	۱۳۷۰/۰۹/۳۰	مجمع تشخیص مصلحت نظام	
۲۰	موادی از قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم	۱۳۸۰/۱۱/۲۷	۱۳۸۰/۱۲/۱۳	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۲۱	قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست	۱۳۷۱/۰۸/۲۴	۱۳۷۱/۰۹/۱۲	مجلس شورای اسلامی	به استناد ماده ۳۷ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲ بند ۳ ماده ۴ قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست لغو می‌گردد.
۲۲	قانون شمول تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به کارکنان واحدهای صنعتی و تحقیقاتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	۱۳۷۱/۱۰/۲۰	۱۳۷۱/۱۱/۲۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
۲۳	قانون ادغام واحدهای تربیتی شهرداریهای سراسر کشور در سازمان بهزیستی کشور	۱۳۷۲/۰۵/۰۶	۱۳۷۲/۰۵/۳۰	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۲۴	قانون اجازه الحاق ایران به کنوانسیون حقوق کودک	۱۳۷۲/۱۲/۰۱	۱۳۷۳/۰۱/۱۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۲۵	قانون اصلاح قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی	۱۳۷۳/۰۳/۰۳	۱۳۷۳/۰۴/۰۲	مجلس شورای اسلامی	قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲
۲۶	موادی از قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور	۱۳۷۳/۰۸/۰۳	۱۳۷۳/۰۹/۱۰	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۲۷	قانون معافیت مالیاتی کلیه مؤسسات خصوصی شاغل در امور مربوط به حمایت و توانبخشی معلولان و ارائه خدمات به عقب ماندگان ذهنی و همچنین انجام خدمات در شبانه روزی - ها و مهدهای کودک	۱۳۷۴/۰۴/۱۸	۱۳۷۴/۰۵/۱۱	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۲۸	موادی از قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور	۱۳۷۵/۲/۱۲	۱۳۷۵/۰۳/۱۷	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۲۹	قانون اصلاح ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت و کالا و کارگشایان دادگستری	۱۳۷۵/۸/۲۳	۱۳۷۵/۰۹/۲۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۰	قانون واگذاری قیمومت محجوران تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور به سازمان مذکور تا زمان تعیین قیم توسط دادگاه صالح	۱۳۷۶/۰۴/۲۹	۱۳۷۶/۰۵/۲۷	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
۳۱	قانون ضوابط پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیر دولتی موضوع ماده (۷۱) قانون محاسبات عمومی کشور	۱۳۷۸/۰۸/۱۷	۱۳۷۸/۰۹/۱۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۲	قانون الحاق یک تبصره به قانون استفاده بعضی از دستگاهها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی	۱۳۷۹/۲/۱۳	۱۳۷۹/۰۳/۸	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۳	قانون پذیرش اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک	۱۳۸۰/۰۴/۱۹	۱۳۸۰/۰۶/۱۰	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۴	قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه نامه مکمل آن	۱۳۸۰/۰۸/۰۸	۱۳۸۰/۰۹/۱۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۵	موادی از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۱۳۸۰/۱۱/۲۷	۱۳۸۱/۰۱/۱۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۶	موادی از قانون مالیات بر ارزش افزوده	۱۳۸۷/۰۲/۱۷	۱۳۸۷/۰۴/۰۳	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۷	قانون حمایت از کودکان و نوجوانان	۱۳۸۱/۹/۲۵	۱۳۸۱/۱۱/۹	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۳۸	قانون جامع حمایت از حقوق معلولان	۱۳۸۳/۲/۱۶	۱۳۸۳/۰۳/۲۰	مجلس شورای اسلامی	ماده ۴۴ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ تبصره ۱ ماده ۷ قانون جامع حمایت از معلولین را منسوخ نمود.

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
۳۹	قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی	۱۳۸۳/۲/۲۱	۱۳۸۳/۰۳/۲۷	مجلس شورای اسلامی	قانون اصلاح بند "د" ماده (۳) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی ۲- قانون اصلاح ماده (۱۴) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳ ۳- قانون اصلاح ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و چگونگی تعیین مدیریت سازمان تأمین اجتماعی و صندوقهای بازنشستگی و بیمه‌های درمانی (ماده ۱۷ قانون ساختار را اصلاح نموده است). ۴- قانون تشکیل دو وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی و صنعت، معدن و تجارت
۴۰	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات	۱۳۸۴/۰۸/۰۷		مجمع تشخیص مصلحت نظام	ناسخ ندارد
۴۱	موادی از قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۱۳۸۴/۰۸/۱۵	۱۳۸۴/۱۹/۱۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۴۲	موادی از قانون کار جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۹/۰۸/۲۹	۱۳۶۹/۱۱/۲۸	مجمع تشخیص مصلحت نظام	ناسخ ندارد
۴۳	قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات	۱۳۸۵/۰۶/۱۵	۱۳۸۵/۰۸/۷	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۴۴	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان	۱۳۸۶/۰۵/۰۹	۱۳۸۶/۰۶/۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
	ملل متحد)				
۴۵	قانون افزایش پوشش توانبخشی و حمایتی معلولان و زنان سرپرست خانوار توسط سازمان بهزیستی کشور	۱۳۸۷/۰۴/۱۲	۱۳۸۷/۰۴/۱۷	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۴۶	قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت	۱۳۸۷/۹/۱۳		مجلس شورای اسلامی	قانون پذیرش اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۳۸۰/۰۴/۱۹ مجلس شورای اسلامی
۴۷	موادی از قانون هیأت امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران	۱۳۸۷/۹/۲۱	۱۳۸۷/۱۰/۱۹	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۴۸	قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	۱۳۸۸/۱۰/۱۵	۱۳۸۸/۱۱/۰۶	مجلس شورای اسلامی	
۴۹	قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن	۱۳۸۹/۵/۹	۱۳۸۹/۰۹/۲۸	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۵۰	موادی از قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی	۱۳۹۰/۰۸/۲۲	۱۳۹۰/۰۹/۱۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۵۱	قانون جامع خدمات-رسانی به ایثارگران	۱۳۹۱/۱۰/۲	۱۳۹۳/۱۲/۲۸	مجمع تشخیص مصلحت نظام	قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۲/۷/۳ مجلس شورای اسلامی
۵۲	موادی از قانون مجازات اسلامی جدید	۱۳۹۲/۰۲/۱	۱۳۹۲/۰۳/۸	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	تاریخ انتشار	مرجع تصویب	اصلاحیه‌ها
۵۳	قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست	۱۳۹۲/۷/۱۰	۱۳۹۲/۰۸/۰۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۵۴	موادی از قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۹/۱۰/۱۵	۱۳۸۹/۱۱/۱۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۵۵	موادی از قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی	۱۳۸۷/۰۳/۲۵	۱۳۹۰/۰۲/۰۶	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد
۵۶	موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۹/۰۱/۱۷	۱۳۸۱/۱۱/۲۴	مجلس شورای اسلامی	ناسخ ندارد

بخش اول

اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی

فصل اول: اصول قانون اساسی

اصولی از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ مجلس خبرگان قانون اساسی

اصل ۱۰

از آنجاکه خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان‌کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد.

اصل ۲۱

دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید و امور زیر را انجام دهد:

- ۱- ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او؛
- ۲- حمایت مادران، بالخصوص در دوران بارداری و حضانت فرزند، و حمایت از کودکان بی‌سرپرست؛

۳- ایجاد دادگاه صالح برای حفظ کیان و بقای خانواده؛

۴- ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی‌سرپرست؛

۵- اعطای قیمومت فرزندان به مادران شایسته در جهت غبطه آنها در صورت نبودن ولی شرعی؛

اصل ۲۹

برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، از کارافتادگی، بی‌سرپرستی، در راه‌ماندگی، حوادث و سوانح، نیاز به خدمات بهداشتی درمانی و مراقبت‌های پزشکی به صورت بیمه و غیره، حقی است همگانی. دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک فرد کشور تأمین کند.

فصل دوم: قوانین برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۰۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱۹۲

الف) به منظور افزایش کارایی و توسعه خدمات بهداشتی درمانی در کشور و ایجاد تسهیلات جهت دسترسی آحاد مردم به این خدمات و تعیین حدود تصدی بخش دولتی و غیر دولتی اقدامات زیر انجام خواهد شد:

۱- کلیه خدمات بهداشتی اعم از شهری و روستائی به صورت رایگان توسط دولت ارائه می‌گردد.
۲- خدمات درمان سرپایی روستاییان در واحدهای موجود توسط دولت ارائه می‌شود. توسعه مراکز درمان روستایی در مناطقی که امکان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی وجود ندارد توسط دولت انجام می‌شود.

۳- درمان سرپایی شهری در مراکز بهداشت و درمان شهری موجود به عهده دولت است لکن توسعه آن با مشارکت بخش خصوصی و تعاونی خواهد بود. توسعه فعالیت‌های بخش دولتی منحصر به مناطقی خواهد بود که جاذبه‌ای برای بخش خصوصی وجود ندارد.

۴- ضمن استمرار تصدی دولت در درمان بستری برای مناطق توسعه نیافته یا کمتر توسعه یافته و شهرهای کوچک (کمتر از یکصد هزار نفر جمعیت) و تأمین تخت‌های آموزشی متناسب با تعداد دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی، توسعه مراکز درمان بستری در شهرهای بزرگ (بیشتر از یکصد هزار نفر جمعیت) بر عهده بخش غیر دولتی خواهد بود. همچنین در شهرهای بزرگ جهت واگذاری امکانات درمان بستری موجود و ایجاد مراکز درمان بستری جدید برای بخش غیر دولتی با اولویت تعاونی‌های گروه پزشکی تسهیلات لازم ایجاد خواهد شد.

۵- سازمان بهزیستی کشور مکلف است در جهت ساماندهی و توانبخشی بیماران روانی مزمن و سالمندان در سال اول برنامه سوم نسبت به تهیه، تدوین و اجرای طرح ساماندهی بیماران یادشده اقدام نماید.

آیین‌نامه اجرائی بند فوق با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و

بودجه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ب) به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود در جهت ارتقای کارایی و مشارکت کارکنان و مردم در مورد امکانات بهداشتی و درمانی و دارویی و توانبخشی خود با رعایت موارد مذکور در بند (الف) این ماده اقدامات زیر را انجام دهد:

خرید خدمات تعریف شده از کارکنان خود طبق تعرفه‌های مصوب (نظام کارمزدی به جای روزمزدی) و همچنین از بخش غیر دولتی؛

پرداخت بخشی از درآمدهای حاصل از ارائه خدمات به کارکنان در واحدهای تحت تصدی دولت به صورت کارانه برای افزایش کارایی آنان؛

اعتبار لازم برای اجرای بند (ب) این ماده در لایحه بودجه سالانه منظور خواهد شد. درآمدهای حاصله در هر استان در قالب بودجه‌های سالانه صرف توسعه کمی و کیفی خدمات بهداشتی و درمانی همان استان می‌گردد.

آیین‌نامه‌های اجرائی این ماده شامل تعیین وضعیت کارکنان شاغل، ضوابط و نحوه واگذاری، تعریف خدمات قابل واگذاری و نحوه قیمت‌گذاری آنها، روش‌های پرداخت، نحوه هزینه درآمدهای حاصله و سایر موارد، مشترکاً توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه حداکثر در مدت شش ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

موادی از قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵ مجلس شورای اسلامی

ماده ۲۹

باتوجه به بند (د) سیاست‌های کلی، وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع این قانون از جمله شرکت‌های مادر تخصصی و عملیاتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در موارد زیر مصرف می‌شود:

۱- ایجاد خوداتکائی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی؛

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۵

قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ (۱۴۰۰-۱۳۹۶)

جناب آقای محمد سینجلی جاسبی

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی

با توجه به انقضای مهلت مقرر در ماده «۱» قانون مدنی و در اجرای مفاد تبصره ماده «۱» قانون مذکور، یک نسخه تصویر «قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)» برای درج در روزنامه رسمی ارسال می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۱۳۹۵۷۴ مورخ ۲۶/۱۰/۱۳۹۴ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶) مصوب جلسه علنی روز شنبه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ مجلس که با عنوان «لایحه احکام مورد نیاز اجرای برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵)» به مجلس شورای اسلامی تقدیم و مطابق اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از سوی مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شده است، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

موادی از قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶) مصوب مجلس شورای اسلامی

ماده ۲- موضوعات زیر مسائل محوری برنامه است. دولت موظف است طرح‌های (پروژه‌های) مرتبط با آنها و همچنین مصوبات ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی صرفاً در حوزه‌های ذیل‌الذکر را در بودجه سالانه اعمال نماید.

ت) موضوعات خاص کلان فرابخشی در مورد بهبود محیط کسب و کار، اشتغال، فضای مجازی، بهره‌وری تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، نظام عادلانه پرداخت و رفع تبعیض، توانمندسازی محرومان و فقرا (با اولویت زنان سرپرست خانوار)، بیمه‌های اجتماعی و ساماندهی و پایداری صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی و اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، فرهنگ عمومی و سبک زندگی ایرانی - اسلامی.

ماده ۴- دولت مکلف است به منظور نیل به رشد و توسعه اقتصادی بر پایه عدالت نسبت به اعمال سیاست‌های اشتغال‌زایی، مهارت افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از مشاغل کوچک خانگی و دانش‌بنیان مبتنی بر سند ملی کار شایسته که حداکثر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اتاق تعاون و سازمان به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، اقدام نماید. سند مزبور باید مبتنی بر کاهش نرخ بیکاری به میزان حداقل هشت‌دهم درصد (۸٪/۰) سالانه در طول سالهای اجرای قانون برنامه باشد.

ماده ۵ -

الف) دستگاههای اجرائی و نیروهای مسلح مکلفند برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، ضمن اجرائی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولید خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند. دستگاههای اجرائی مکلفند در شش ماه نخست اجرای قانون برنامه، برنامه‌های عملیاتی خود برای ارتقای بهره‌وری از طریق تسهیل و تشویق فعالیت‌های غیردولتی در حوزه‌های مربوطه را به تأیید سازمان ملی بهره‌وری رسانده و این سازمان نیز حداکثر ظرف مدت یکسال مجموعه اقدامات مذکور را به تصویب هیأت وزیران برساند.

ب) در راستای ارتقای شاخص بهره‌وری، دولت مکلف است نسبت به اندازه‌گیری کارایی و بهره‌وری دستگاههای اجرائی و واحدهای عملیاتی در هر سال اجرای قانون برنامه اقدام و گزارش

آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۶- به منظور تحقق صرفه جویی در هزینه های عمومی، اصلاح نظام درآمدی دولت و همچنین قطع وابستگی بودجه به نفت تا پایان اجرای قانون برنامه ششم؛
(الف) برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سال های اجرای قانون برنامه ممنوع است؛

(ت) ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی، توسط دستگاه های اجرایی از جمله دستگاه های مباشر دولت در موارد مختلف از قبیل خرید تضمینی و هزینه های تبعی خرید، جبران زیان، تفاوت قیمت، تنظیم بازار، یارانه نهاده ها و غیر آن، ایفای تعهدات خاص، کالاهای اساسی، جایزه صادراتی و مانند آن که از اعتبارات عمومی استفاده می شود، ممنوع است. مسئولیت اجرای این حکم برعهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقامات مجاز و مدیران مالی مربوط است. تخلف از این حکم، تعهد زائد بر اعتبار محسوب و متخلف به مجازات موضوع ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۲/۳/۱۳۷۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی محکوم می گردد.

(ث) کلیه تصویب نامه ها، بخشنامه ها و دستورالعمل ها، تغییرات تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی، اعطای مجوز هر نوع استخدام و به کارگیری نیرو و همچنین مصوبات هیأت های امنا که متضمن بار مالی باشد، در صورتی قابل طرح و تصویب و اجراء است که بار مالی ناشی از آن قبلاً محاسبه و در قانون بودجه کل کشور تأمین شده باشد. اقدام دستگاه اجرایی برخلاف این حکم، تعهد زائد بر اعتبار محسوب می شود.

دولت به گونه ای برنامه ریزی نماید که تا پایان سال آخر اجرای قانون برنامه، بودجه سازمان ها و صندوق های بیمه گر اجتماعی مستقل شده و از محل بودجه عمومی اعتباری به آنها پرداخت نگردد.

(ج) در مورد بندهای (ت) و (ث) این ماده کلیه دستگاه های اجرایی موظفند موارد مدنظر خود را پس از ابلاغ بخشنامه بودجه در قالب پیشنهادهای بودجه سنواتی به سازمان ارسال کنند تا اعتبارات مورد نیاز در قالب بودجه سنواتی پیش بینی شود. در صورت عدم پذیرش پیشنهاد توسط سازمان و عدم پیش بینی اعتبار، عمل مراجع و دستگاه های اجرایی در حکم تعهد زائد بر اعتبار است.

ماده ۹- دولت مکلف است تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمامی مراحل انواع معاملات متوسط و بزرگ وزارتخانه ها و دستگاه های مشمول قانون برگزاری مناقصات مصوب ۳/۱۱/۱۳۸۳ و دیگر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی به جز معاملات

محرمانه، با رعایت قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۷/۱۰/۱۳۸۲ و قانون برگزاری مناقصات مصوب ۳/۱۱/۱۳۸۳ تکمیل کند. کلیه دستگاههای مشمول قانون برگزاری مناقصات و نهادهای عمومی غیردولتی مکلف به رعایت قانون برگزاری مناقصات و انجام معاملات خود از طریق سامانه مذکور هستند.

ماده ۱۲-

ب) سازمان تأمین اجتماعی موظف است مطابق قوانین مربوطه در طول اجرای قانون برنامه، حقوق بازنشستگان و مستمری‌گیران را متناسب‌سازی نماید.

بند (ب) ماده (۱۲) در طول اجرای قانون برنامه بر قانون راجع به تعیین حداکثر حقوق بازنشستگی و وظیفه کارکنان دولت و مشمولان صندوق تأمین اجتماعی مصوب ۳۰/۳/۱۳۶۱ و قانون نظام هماهنگ حقوق بازنشستگی و وظیفه مصوب ۲۳/۶/۱۳۷۳ حاکم است.

ماده ۱۷-

ب) به‌منظور افزایش سرعت و کارایی گردش حساب‌های درآمدی و هزینه‌ای دولت، شفاف‌سازی و ایجاد امکان نظارت برخط، بر کلیه حساب‌های دستگاه‌های اجرائی و کاهش اثرات منفی عملیات مالی دولت بر نظام بانکی، کلیه حساب‌های بانکی اعم از ریالی و ارزی برای وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌ها، سازمان‌ها، دانشگاه‌های دولتی و اعتبارات دولتی نهادهای عمومی غیردولتی، صرفاً از طریق خزانه‌داری کل کشور و نزد بانک مرکزی افتتاح می‌شود. دستگاه‌های یادشده موظفند کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های خود را فقط از طریق حساب‌های افتتاح‌شده نزد بانک مرکزی انجام دهند.

تبصره ۱- بانک مرکزی موظف است تمهیدات لازم برای بانکداری متمرکز و نگاهداری حساب‌های مورد نیاز هر یک از دستگاه‌ها و دسترسی بر خط خزانه‌داری کل کشور به اطلاعات حساب‌های دستگاه‌های مذکور را فراهم نماید.

تبصره ۲- نحوه انتقال حساب‌های دستگاه‌های مذکور به بانک مرکزی و هزینه‌کرد آن توسط بانک‌های عامل، مطابق دستورالعملی خواهد بود که حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان و بانک مرکزی، به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

تبصره ۳- بانک مرکزی مکلف است نسبت به ابلاغ دستورالعمل موضوع تبصره (۲) این ماده به کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری اقدام کند. هر نوع تخلف از دستورالعمل مذکور، توسط بانک‌ها مشمول مجازات انتظامی موضوع ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و تغییرات آن در ماده (۹۶) قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۵/۱۰/۱۳۸۹ خواهد بود. همچنین هر نوع تخلف توسط سایر دستگاه‌های اجرائی، در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

ماده ۲۵ -

الف) به منظور مردمی شدن و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه به تمامی دستگاههای اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند (از قبیل واحدهای بهداشتی و درمانی، مراکز بهزیستی و توانبخشی، مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی و مراکز ارائه‌دهنده خدمات و نهادهای کشاورزی و دامپروری) اجازه داده می‌شود در چهارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به جای تولید خدمات) اقدام نمایند. در اجرای این بند واگذاری مدارس دولتی ممنوع است.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه تعیین قیمت خرید خدمات و تعیین تکلیف نیروی انسانی و ساختار به پیشنهاد سازمان، سازمان اداری و استخدامی کشور و دستگاه اجرایی ذی‌ربط به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب) به منظور نظارت بیشتر بر بنگاه‌های در حال واگذاری و همچنین بنگاه‌های واگذار شده به صورت کنترلی، در چهارچوب مصوبات هیأت واگذاری، اسامی این بنگاه‌ها از سوی سازمان خصوصی‌سازی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی اعلام می‌شود. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ثبت صورت‌جلسات مجامع عمومی و هیأت مدیره و همچنین نقل و انتقال اموال و املاک بنگاه‌های مزبور را پس از اخذ مجوز کتبی از سازمان خصوصی‌سازی انجام دهد. بانک مرکزی موظف است طی دستورالعمل اعلامی به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی و دولتی، اعطای هرگونه تسهیلات و یا ایجاد تعهدات به بنگاه‌های مذکور را مشروط به اخذ مجوز از سازمان خصوصی‌سازی نماید.

بخش ۵ - توازن منطقه‌ای، توسعه روستایی و توانمندسازی اقشار آسیب پذیر

ماده ۲۷ - دولت موظف است به منظور تحقق سیاست‌های کلی برنامه و اقتصاد مقاومتی، شناسایی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های موجود در نواحی روستایی و ارتقای منزلت اجتماعی روستاییان و جایگاه روستاها در اقتصاد ملی و ایجاد بستر لازم برای شکوفایی و پیشرفت عدالت‌محور روستاها اقدامات زیر را مطابق قوانین و در قالب بودجه‌های سنواتی انجام دهد:

الف) اقدامات اقتصادی و بخشی:

۱- دولت مکلف است در راستای برنامه‌ریزی منطقه‌ای و تقویت اقتصاد روستایی و توسعه اقتصاد صادرات محور در طول اجرای قانون برنامه هر سال، در پنج‌هزار روستا با توجه به استعدادها و ظرفیت‌های بومی و محیطی و قابلیت محلی - اقتصادی آن منطقه، با مشارکت نیروهای محلی و با

بهره‌گیری از تسهیلات بانکی، حمایت‌های دولتی و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، برنامه توسعه اقتصادی و اشتغالزایی آن روستاها را به‌وسیله سازمان استان تهیه کند و به تصویب شورای توسعه و برنامه‌ریزی استان مربوطه برساند. سازمان موظف است تعداد روستاهای سهمیه استانی را تا سه ماه اول سال اول اجرای قانون برنامه اعلام نماید.

۲- تنظیم و ارائه هدفمند و شفاف اعتبارات مربوط به عمران و توسعه روستایی و عشایری در بودجه سنواتی، تحت پیوستی با عنوان «عمران و توسعه روستایی» و اختصاص بودجه عمرانی مربوط به این فصل انجام پذیرد.

۳- کاهش مدت زمان پاسخ به استعلام‌ها و صدور پروانه ساخت بنگاه‌های اقتصادی روستایی و عشایری از هر کدام از دستگاه‌های ذی‌ربط، به حداکثر پانزده روز؛

۴- توسعه حداقل پنجاه و چهار خوشه کسب و کار روستایی، بهره‌برداری و ساخت نود و هشت ناحیه صنعتی روستایی و ایجاد یک میلیون و نهصد و چهارده هزار فرصت شغلی در روستاها و مناطق عشایری از طریق احداث و توسعه بنگاه‌های اقتصادی رقابت‌پذیر و صادرات‌گرا از طریق بخشهای خصوصی و تعاونی؛

۵ - تأمین منابع مورد نیاز برای رشد سالانه حداقل پنج درصد (۵٪) شاخص‌های برخورداری تعیین‌شده در ساماندهی عشایر؛

۶ - تهیه طرح‌های هادی و طرح‌های توسعه و بازنگری آنها برای همه روستاها و آبادی‌های بالای بیست خانوار و مناطق عشایری در طول اجرای قانون برنامه با اولویت مناطق کمتر برخوردار؛

۷- آموزش صد هزار نفر از روستاییان و عشایر به‌عنوان عناصر پیشرو و تسهیل‌گر در زمینه برنامه‌ریزی محلی، توسعه فعالیت‌های اقتصادی و برنامه‌های فرهنگی، بهبود خدمات‌رسانی، جلب مشارکت‌های مردمی و نظارت بر اثربخشی طرح‌های دستگاه‌های اجرائی؛

۸ - شناسایی روستاهای در معرض خطر سوانح طبیعی جهت اجرای طرح‌های ایمن‌سازی این سکونتگاه‌ها با همکاری دستگاه‌های مسؤول و مشارکت مردم و نهادهای محلی، به‌نوعی که حداقل سی‌درصد (۳۰٪) روستاهای در معرض خطر تا پایان اجرای قانون برنامه ایمن‌سازی شوند.

۹ - تعیین شاخص‌های بافت‌های فرسوده و نابسامان روستایی و تهیه و اجرای طرح‌های بهسازی بافت‌های فرسوده در روستاهای دارای اولویت؛

۱۰- بخشودگی سود و جرائم تسهیلات پرداخت‌شده به افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی جهت بازسازی اماکن مسکونی مناطق روستایی آسیب‌دیده از حوادث طبیعی و غیرمترقبه که قادر به بازپرداخت اقساط خود نمی‌باشند، تا پایان اعتبار قانون برنامه پنجم توسعه کشور با

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۱۱

پرداخت معادل آن به بانک‌های عامل و امهال آن به مدت سه سال از محل تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی تا پایان اجرای قانون برنامه ششم؛

ب) اقدامات عمرانی زیربنایی

۳- یکپارچه‌سازی حداکثری فعالیت‌ها و برنامه‌های عمران و توسعه روستایی، عشایری و کشاورزی کشور و مدیریت آنها با رویکرد جهادی و نظارت‌پذیر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه ششم و ایجاد یکپارچگی برنامه‌ریزی و ارائه خدمات و طرح‌های روستایی و عشایری در قالب برنامه‌های جامع، براساس نیازها و مشارکت واقعی مردم و شرایط انسانی، طبیعی، اقتصادی و اجتماعی؛

۵- تهیه و اجرای طرح‌های ساماندهی و بهسازی حداقل بیست درصد (۲۰٪) روستاهای مرزی با رویکرد پدافند غیرعامل جهت توانمندسازی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی؛

بخش ۶- نظام اداری، شفافیت و مبارزه با فساد

ماده ۲۸- در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید، اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف) کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرائی به استثنای مدارس دولتی در طول اجرای قانون برنامه، حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود (حداقل پنج‌درصد (۵٪) در پایان سال دوم) از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها، حذف واحدهای غیرضرور، کاهش سطوح مدیریت، کاهش پست‌های سازمانی، انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاه‌های اجرائی به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با تصویب شورای عالی اداری؛

تبصره - انحلال، انتزاع و ادغام مؤسساتی که به موجب قانون تأسیس شده است، صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی امکان‌پذیر می‌باشد.

ب) به‌کارگیری افراد در قالب قرارداد کار معین (مشخص) یا ساعتی برای اجرای وظایف پست‌های سازمانی، فقط در سقف مقرر در قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ مجاز است. تمدید قراردادهای قبلی بلامانع است.

پ) دولت در حدود اعتبارات هزینه‌ای سالانه و متناسب با نرخ تورم نسبت به تعیین ضریب حقوق کارکنان دولت اعم از مشمولان و غیرمشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری در لوائح

بودجه سنواتی اقدام کند. این حکم درطول برنامه حاکم بر ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری خواهد بود.

ت) دولت مکلف است سنوات ارفاقی را به عنوان سنوات خدمت قابل قبول تلقی و مطابق تبصره (۲) قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۵/۶/۱۳۸۶ توسط سازمان تأمین اجتماعی به برقراری مستمری بازنشستگان مشمول و براساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی از تاریخ بازنشستگی آنان اقدام کند. شرکت های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره (۳) قانون مذکور نیز با استفاده از منابع خود مشمول این حکم می باشند.

تبصره - سهم صندوق های بازنشستگی بابت پرداخت حقوق بازنشستگی و نیز کسور بازنشستگی و یا حق بیمه سهم مستخدم و کارفرما نسبت به سنوات ارفاقی از محل اعتبارات سالانه دستگاه های اجرائی مشمول تأمین و به صندوق های مذکور پرداخت می شود.

ماده ۲۹- دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به راه اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایا اقدام کند و امکان جمع کلیه پرداخت ها به مقامات، رؤسا، مدیران کلیه دستگاه های اجرائی شامل قوای سه گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات و دانشگاه ها، شرکت های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانک ها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت های بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادهای از بودجه کل کشور استفاده می نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی، بنیادها و مؤسساتی که زیر نظر ولی فقیه اداره می شوند و همچنین دستگاه ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است اعم از اینکه قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و شرکت های تابعه آنها، ستاد اجرائی و قرارگاه های سازندگی و اشخاص حقوقی وابسته به آنها را فراهم نماید، به نحوی که میزان ناخالص پرداختی به هر یک از افراد فوق مشخص شود و امکان دسترسی برای نهادهای نظارتی و عموم مردم فراهم شود. وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران از شمول این حکم مستثنی هستند. اجرای این حکم درخصوص بنگاه های اقتصادی متعلق به وزارت اطلاعات، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای

مسلح تنها با مصوبه شورای عالی امنیت ملی مجاز خواهد بود.

دستگاه‌های مشمول این ماده مکلفند حقوق، فوق‌العاده‌ها، هزینه‌ها، کمک هزینه‌ها، کارانه، پرداخت‌های غیرماهانه و مزایای ناخالص پرداختی ماهانه اعم از مستمر و غیرمستمر، نقدی و غیرنقدی (معادل ریالی آن) و سایر مزایا به مقامات، رؤسا، مدیران موضوع این ماده را از هر محل (از جمله اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۱/۶، درآمدهای اختصاصی، اعتبارات متفرقه، اعتبارات کمک‌های رفاهی، اعتبارات بودجه عمومی و منابع عمومی و همچنین اعتبارات موضوع ماده (۲۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات و الحاقات بعدی مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳، تبصره «۱» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مواد (۱۶۰) تا (۱۶۲) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۲/۲ و یا اعتبارات خاص ناشی از واگذاری و فروش شرکتها در سازمان خصوصی‌سازی، اعتبارات مربوط به ردیف‌های کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی و سایر درآمدها و موارد مشابه)، منحصراً در فیش حقوقی منعکس و پس از ثبت در سامانه فوق، پرداخت کنند، به نحوی که میزان هرگونه ناخالص پرداختی ماهانه به هر یک از افراد مذکور بلافاصله در سامانه اطلاعاتی هر دستگاه مشخص باشد..

تبصره ۱- کلیه اشخاص حقوقی مشمول این ماده مکلفند از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ اطلاعات مربوط به مقامات، رؤسا، مدیران موضوع این ماده را به دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور ارائه دهند. مستنکف از ارائه اسناد و اطلاعات مورد درخواست به انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه‌ماه تا یک‌سال به تشخیص مراجع قضائی محکوم می‌شود. دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور مکلفند طبق وظایف و اختیارات قانونی خود اطلاعات مربوط به پرداخت‌های مذکور را در اسرع وقت به منظور بازگرداندن وجوه پرداخت شده رسیدگی نمایند و در صورتی که مبالغی برخلاف قوانین به افراد موضوع این ماده پرداخت شده باشد، اقدامات قانونی لازم را به عمل آورند.

تبصره ۲- حسابرسان و بازرسان قانونی از جمله سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی کشور مکلفند در حین انجام وظایف قانونی موارد مندرج در این ماده را کنترل و ضمن درج مراتب در گزارش‌های حسابرسی و بازرسی قانونی، تخلفات صورت گرفته را در اسرع وقت به مراجع ذیصلاح (اعضای مجمع عمومی، هیأت‌های تخلفات اداری، مرجع قضائی، سازمان بازرسی کل کشور و دیوان محاسبات کشور) اعلام نمایند.

تبصره ۳- دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه سازوکارهای مناسب در نظامات پرداخت حقوق و مزایا و نظام مالیاتی را به نحوی مدون نماید که اختلاف حقوق و مزایای بین

مقامات، رؤسا، مدیران و کارکنان موضوع این ماده در مشاغل مشابه و شرایط مشابه در هر صورت از بیست درصد (۲۰٪) تجاوز نکند و در مسیر تصمیم‌گیری قانونی قرار دهد.

ماده ۳۰- دولت مکلف است بررسی‌های لازم جهت برقراری عدالت در نظام پرداخت، رفع تبعیض و متناسب‌سازی دریافت‌ها و برخورداری از امکانات شاغلین، بازنشستگان و مستمری‌بگیران کشوری و لشکری سنوات مختلف را انجام دهد.

ماده ۵۹- در چهارچوب قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۲۵/۲/۱۳۸۷ (ب) دولت موظف است به منظور کاهش آسیب‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی (با هدف بهسازی و نوسازی مسکن روستایی) و همچنین تأمین مسکن برای اقشار کم‌درآمد شهری (در شهرهای کوچک) منابع مالی و تسهیلات ارزان‌قیمت و زمین مورد نیاز را در قالب بودجه سنواتی در طول اجرای قانون برنامه تأمین و اقدامات ذیل را از طریق بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به‌عمل آورد:

۲- تأمین منابع مالی و تسهیلات ارزان‌قیمت و زمین مورد نیاز برای کمک به ساخت و یا خرید سالانه حداقل صد و پنجاه هزار واحد مسکن اقشار کم‌درآمد در شهرها (با اولویت شهرهای زیر یکصد هزار نفر جمعیت).

تبصره - شناسایی و اولویت‌بندی گروه‌های هدف و معرفی افراد واجد شرایط توسط بنیاد مسکن و با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و خیرین مسکن‌ساز انجام خواهد شد.

(پ) بانک مسکن موظف است نسبت به تأمین باقیمانده تعهدات خود و تأمین منابع مورد نیاز مسکن مهر بدون تعهد احداث واحدهای جدید با تشخیص وزارت راه و شهرسازی اقدام نماید.

ماده ۶۰- به‌منظور مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و اصلاح الگوی مصرف به‌ویژه مصرف انرژی در بخش ساختمان و مسکن اقدامات زیر انجام گردد:

(الف) شهرداری‌ها مکلفند نسبت به درج الزام رعایت مقررات ملی ساختمان در پروانه‌های ساختمانی اقدام نمایند. صدور پایان کار برای واحدهای احداث شده بر مبنای این پروانه‌ها، منوط به رعایت کامل این مقررات است.

(ب) کلیه مجریان دولتی موظفند مسؤولیت فنی (حرفه‌ای) خود و در صورت نیاز، مسؤولیت سایر عوامل مرتبط با طراحی، محاسبه و نظارت بر ساختمان‌های تحت پوشش خود اعم از شهری و روستایی را نزد یکی از شرکتهای دارای صلاحیت، بیمه نمایند.

ماده ۶۱ -

(الف) شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مکلف است نسبت به احصاء مناطق ویژه نیازمند

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۱۵

بهسازی و نوسازی در بافت‌های فرسوده و دسته‌بندی طرح‌های واقع در این مناطق، با اولویت‌های زیر اقدام نماید:

- ۱- طرح‌هایی که به دلیل وجود منافع عمومی، اجرای به موقع آنها ضروری است.
- ۲- طرح‌هایی که از طریق تدوین ضوابط و مقررات و مشارکت مردم و حمایت دولت، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به مرور زمان قابل انجام است.

تبصره - طرح‌های گروه (۱) مشمول برنامه‌های عمومی و عمرانی دولت موضوع «لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ شورای انقلاب با اصلاحات و الحاقات بعدی» می‌باشد که تمام یا بخشی از منابع مورد نیاز آن می‌تواند از طریق بخش‌های غیردولتی تأمین شود.

ب) دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط موظفند به منظور افزایش بهره‌وری و استحصال زمین نسبت به احیای بافت‌های فرسوده و نامناسب روستایی اقدام نمایند.

پ) وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور و شهرداری‌ها موظفند با اعمال سیاست‌های تشویقی و در چهارچوب قانون حمایت از احیای بافت‌های فرسوده از اقدامات بخش غیردولتی برای احیاء و بازسازی بافت‌های فرسوده در قالب بودجه مصوب حمایت نمایند.

ماده ۶۸ -

الف) به منظور ایجاد نظام اطلاعات استنادپذیر الکترونیکی و کمک به مقابله با جعل، از پایان سال دوم اجرای قانون برنامه دستگاه‌های اجرائی، واحدهای زیر نظر مقام رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی با موافقت ایشان، شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی با رعایت مصوبات شورای عالی فضای مجازی، مکلفند استعلامات هویت اشخاص حقیقی، کالا و خدمات، دارائی‌های منقول و غیرمنقول (از جمله ملک، وسایل نقلیه و اوراق بهادار) و نشانی مکان‌محور را به صورت الکترونیکی و براساس مفاد نقشه جامع دولت الکترونیک کشور در چهارچوب قانون انجام دهند.

بخش ۱۴- سلامت، بیمه، سلامت و زنان و خانواده

ماده ۷۰- دولت مکلف است به منظور تحقق سیاست‌های کلی سلامت، تأمین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت، توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت و مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تا پایان سال اول اجرای برنامه اقدامات زیر را براساس سیاست‌های کلی سلامت به عمل آورد:

الف) پوشش بیمه سلامت برای تمامی آحاد جمعیت کشور اجباری بوده و برخورداری از یارانه دولت جهت حق سرانه بیمه از طریق ارزیابی وسع و ضوابط ذیل و براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره - این حق بیمه شامل سرپرست خانوار و کلیه افراد تحت تکفل آنان است.

ب) حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح ذیل، سهمی از درآمد سرپرست خانوار خواهد بود:

- ۱- خانواده روستاییان، عشایر و اقشار نیازمند تحت پوشش نهادهای حمایتی معادل هفت درصد (7%) حداقل حقوق و دستمزد مشمولان قانون کار؛ صددرصد (100%) حق بیمه این گروه‌های اجتماعی بر مبنای بند الف) این ماده توسط دولت در قالب بودجه سنواتی تأمین می‌شود.
- ۲- کارکنان دستگاه‌های اجرائی معادل هفت درصد (7%) حقوق و مزایای مستمر آنان؛

تبصره - بخشی از حق بیمه مشمولان این جزء از محل بودجه عمومی دولت در قالب بودجه سنواتی تأمین خواهد شد.

۳- مشمولان تأمین اجتماعی کسر حق بیمه مطابق قانون تأمین اجتماعی؛

۴- سهم خانوارهای سایر اقشار، متناسب با گروه‌های درآمدی معادل هفت درصد (7%) درآمد، حداکثر معادل سقف درآمد کارکنان دولت؛

۵- پوشش بیمه سلامت برای افراد خارجی مقیم در کشور، از جمله پناهندگان گروهی مورد تأیید دفتر اتباع خارجی وزارت کشور، الزامی است. شیوه دریافت حق بیمه و برخورداری از یارانه دولت برای تأمین حق بیمه براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که حداکثر ظرف سه ماه از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. حکم این جزء بر حکم ماده (۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور حاکم است.

پ) دستگاه‌های اجرائی مکلفند حق بیمه پایه سلامت سهم بیمه‌شده و دستگاه اجرائی را حداکثر ظرف مدت سه ماه به حساب سازمان بیمه‌گر پایه مربوطه واریز نمایند. در صورت عدم واریز با اعلام سازمان بیمه‌گر و تشخیص و توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از ردیف مربوطه و حساب جاری دستگاه اجرائی ذی‌ربط برداشت و به حساب سازمان بیمه‌گر پایه واریز می‌شود.

ت) عقد قرارداد و هرگونه پرداخت مازاد بر تعرفه تعیین‌شده برای خدمات تشخیصی، بهداشتی و درمانی مشمول بسته بیمه پایه سلامت توسط شرکت‌های بیمه تجاری و صندوق‌های بیمه پایه با اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان ممنوع است.

ث) کلیه پزشکان و پیراپزشکان، مؤسسات و مراکز ارائه دهنده خدمت، دارو و کالاهای سلامت در

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۱۷

کشور اعم از دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، خصوصی و خیریه موظفند ضمن رعایت تعرفه‌های مصوب دولت از خط‌مشی‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تبعیت نمایند. دریافت هرگونه وجه مازاد بر تعرفه مصوب دولت، توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و مؤسسات و مراکز ارائه‌دهنده خدمت، دارو و کالاهای سلامت، حسب مورد مشمول مجازات قانونی مربوطه خواهد بود.

ح) دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به ایجاد وحدت رویه بین بیمه‌های درمانی صندوق‌ها و سازمان‌های بیمه‌ای در چهارچوب قانون اقدام کند.

ماده ۷۲-

الف) تولید نظام سلامت از جمله بیمه سلامت شامل سیاست‌گذاری اجرائی، برنامه‌ریزی‌های راهبردی، ارزشیابی، اعتبارسنجی و نظارت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متمرکز می‌گردد. کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی، از جمله ارائه‌کنندگان خدمات سلامت، سازمان‌ها و شرکت‌های بیمه پایه و تکمیلی، موظفند از خط‌مشی و سیاست‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با تأکید بر خرید راهبردی خدمات و واگذاری امور تصدی‌گری با رعایت ماده (۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و سطح‌بندی خدمات، تبعیت کنند.

از زمان ابلاغ این قانون، سازمان بیمه سلامت از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی منتزع و با حفظ شخصیت حقوقی و استقلال مالی و کلیه امکانات براساس اساسنامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، وابسته به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شود. اساسنامه این سازمان مطابق با قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳ و در قالب شرکت دولتی به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب) کلیه پزشکان، دندانپزشکان و داروسازانی که در استخدام پیمانی و یا رسمی دستگاه‌های اجرائی موضوع این قانون هستند، مجاز به فعالیت انتفاعی پزشکی در سایر مراکز تشخیصی، آموزشی، درمانی و بیمارستان‌های بخش خصوصی، عمومی غیردولتی با رعایت تبصره (۱) ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۱ و یا فعالیت انتفاعی پزشکی در بخش خصوصی مرتبط با حوزه ستادی مربوط به غیر از دستگاه اجرائی خود نیستند. مسؤولیت اجرای این بند به عهده وزرای وزارتخانه‌های مربوطه و معاونان آنها و مسؤولان مالی دستگاه‌های مذکور است. دولت مکلف است در اجرای این حکم با جبران خدمات ذی‌نفعان از طریق اعمال تعرفه خاص در چهارچوب بودجه سنواتی اقدام نماید. اجرای این حکم مشروط به جبران محرومیت از کار در بخش خصوصی، پرداخت حقوق مناسب و تأمین اعتبار در بودجه‌های سنواتی است.

ماده ۷۵- کلیه متقاضیان ازدواج باید جهت ثبت قانونی ازدواج دائم، گواهی انجام غربالگری در شبکه‌های بهداشت و درمان را به منظور شناسایی ازدواج‌های پر خطر از نظر بروز اختلالات ژن‌شناسی (ژنتیکی) به دفتر ازدواج ارائه نمایند. موارد در معرض خطر می‌توانند به مراکز مشاوره اعم از مراکز بهداشت وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مراکز مشاوره مورد تأیید سازمان بهزیستی ارجاع و چنانچه نیاز به آزمایش ژن‌شناسی (ژنتیک) باشد در چهارچوب احکام ماده (۷۰) این قانون به مراکز مجاز معرفی شوند.

تبصره ۱- مواردی که براساس مشاوره ژن‌شناسی (ژنتیک) نیازمند بررسی از نظر آزمایشات ژن‌شناسی (ژنتیک) باشند به آزمایشگاه‌های مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارجاع خواهند شد.

تبصره ۲- ده درصد (۱۰٪) حق‌التحریر ثبت طلاق افزایش یافته و منابع حاصله پس از واریز به خزانه و کمک‌های مردمی و دولتی در چهارچوب بودجه سنواتی جهت کمک به تأمین هزینه‌های آزمایش ژن‌شناسی (ژنتیک) افراد نیازمند براساس آزمون وسع در اختیار سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار می‌گیرد. هزینه انجام آزمایش‌های مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی رایگان است و توسط سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳- آیین‌نامه چگونگی مراحل صدور گواهی و میزان کمک بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) جهت انجام آزمایش‌های ژن‌شناسی (ژنتیک) به پیشنهاد وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی) و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری سازمان حداکثر سه ماه بعد از لازم‌الاجراء شدن این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۴- وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی) موظفند امکان دسترسی تمامی افراد که درصدد ازدواج می‌باشند را به مراکز مشاوره فراهم نمایند تا در صورت نیاز به آزمایش ژن‌شناسی (ژنتیک) آنان را راهنمایی کنند.

تبصره ۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با استفاده از بخش‌های خصوصی و تعاونی امکان دسترسی زوجها را به آزمایشگاه‌های ژن‌شناسی (ژنتیک) مورد تأیید خود فراهم سازد.

تبصره ۶- رعایت جهات شرعی از جمله محرم و نامحرم در اجرای این ماده ضروری است.

ماده ۷۶- دولت مکلف است با رعایت سیاست‌های کلی جمعیت، سلامت مادر و کودک و ارتقای

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۱۹

شاخص‌های نسبت مرگ مادر و نوزادان را بر اساس جدول زیر تأمین نماید:

جدول ۱۴

عنوان	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
کاهش نسبت مرگ مادران	در صدهزار تولد زنده	۱۸	۱۷	۱۶/۵	۱۶	۱۵
کاهش میزان مرگ کودکان ۱ تا ۵۹ ماهه	میزان در هر هزار تولد زنده	۱۵/۶	۱۴/۴	۱۳/۳	۱۲/۳	۱۱/۳
افزایش درصد زایمان طبیعی	درصد	۵۳/۵	۵۴/۵	۵۵/۵	۵۶/۵	۵۷/۵
کاهش عوارض ناشی از بارداری، سقط و زایمان	هزار تولد زنده	۷/۶	۷/۲	۶/۸	۶/۵	۰/۶

بخش ۱۵- بیمه اجتماعی، امور حمایتی و آسیب‌های اجتماعی

ماده ۷۸- دولت مکلف است در راستای تحقق عدالت اجتماعی و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و بسط پوشش‌های امدادی، حمایتی و بیمه‌ای و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی نسبت به طراحی و اجرای برنامه‌های لازم برای نیل به اهداف مندرج در جدول ذیل اقدام و گزارش پیشرفت کار را هر شش ماه یک‌بار به مجلس ارائه کند:

جدول ۱۵

شاخص ها و اهداف کمی و وضعیت موجود و مطلوب حوزه اجتماعی در برنامه ششم			
ردیف	هدف کمی	وضعیت در پایان سال ۱۳۹۵	وضعیت در سال ۱۴۰۰
۱	کاهش درصد مواجهه خانوارها با هزینه های کمرشکن سلامت از طریق تعمیم و ارتقاء بیمه های اجتماعی درمانی - درصد مراجعین	۶	۱
۲	ضریب پوشش بیمه های اجتماعی درمانی پایه (کل) - درصد	۹۶	۱۰۰
۳	متوسط مستمری دریافتی به متوسط هزینه خانوار - درصد	۴۸	۴۹/۳
۴	اشتغال افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی - نفر - سالانه	۶۵۰۰۰	۸۲۰۰۰
۵	ایجاد مسکن برای نیازمندان (مسکن اجتماعی و حمایتی) - واحد	۷۷۰۰۰	۹۶۰۰۰
۶	افزایش حمایت از معزندان - نفر	۱۳۰۰۰۰	۱۴۳۲۴۹۸
۷	افزایش حمایت از سالمندان - نفر	۲۶۵۷۰۷۰	۴۱۸۰۰۰۰
۸	افزایش کودکان تحت پوشش حمایت غذایی - نفر	۲۰۴۹۶۵	۳۳۰۰۹۸
۹	پرداخت شهریه دانشجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی - نفر	۱۲۷۸۰۷	۱۶۳۱۱۷
۱۰	افزایش حمایت از کودکان بی سرپرست - نفر	۲۳۴۰۲	۲۵۸۳۸
۱۱	افزایش حمایت از کودکان یتیم - نفر	۲۸۰۵۰۰	۳۰۹۶۹۵
۱۲	افزایش توان بخشی مددجویان مبتنی بر جامعه روستایی - نفر	۴۲۴۰۰۰	۶۰۰۰۰۰
۱۳	افزایش توان بخشی مددجویان مبتنی بر جامعه شهری - نفر	-	۱۸۰۰۰۰
۱۴	افزایش تأمین وسایل توان بخشی مددجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی - تعداد	۹۸۰۰۰	۲۲۰۰۰۰
۱۵	بیمه اجتماعی افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی - نفر	۴۴۵۳۲۱	۵۶۷۰۰۰
۱۶	کنترل افزایش طلاق - تعداد	۱۶۳۲۲۸	۱۷۶۱۱۹
۱۷	افزایش حمایت از کودکان خیابانی - نفر - سالانه	۶۰۰۰	۷۶۵۸
۱۸	غربالگری بینایی کودکان - نفر	۳۰۰۰۰۰	۳۱۵۳۰۳۰
۱۹	غربالگری شنوایی - نفر	۹۶۶۰۰۰	۱۵۴۵۰۰۰
۲۰	کاهش سهم پرداخت از جیب - درصد	۵۸	۲۵
۲۱	ضریب پوشش بیمه های اجتماعی - درصد	۷۰	۷۵
۲۲	متوسط نرخ جایگزینی - درصد	۸۳	۸۰

ماده ۷۹- دولت موظف است در طول اجرای قانون برنامه علاوه بر پرداخت یارانه فعلی، هرسال حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی را متناسب با سطح محرومیت بر مبنای متوسط بیست درصد (۲۰٪) حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار، در چهارچوب بودجه سنواتی و از محل درآمد قانون هدفمندکردن یارانه ها با حذف خانوارهای پردرآمد و درج ردیف مستقل در جدول موضوع ماده (۳۹) این قانون، از طریق دستگاههای مذکور پرداخت نماید.

ماده ۸۰ - دولت مکلف است طبق قوانین مربوطه و مصوبات شورای اجتماعی به منظور پیشگیری و کاهش آسیبهای اجتماعی، نسبت به تهیه طرح جامع کنترل و کاهش آسیبهای اجتماعی با اولویت اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، کودکان کار و مفاسد اخلاقی مشتمل بر محورهای ذیل اقدام کند به‌گونه‌ای که آسیبهای اجتماعی در انتهای برنامه به بیست و پنج درصد (۲۵٪) میزان کنونی کاهش یابد:

الف) پیشگیری

۱- پیشگیری اولیه از بروز آسیبهای اجتماعی از طریق: اصلاح برنامه‌ها و متون درسی دوره آموزش عمومی و پیش‌بینی آموزشهای اجتماعی و ارتقای مهارت‌های زندگی؛

۲- تهیه و تدوین پیوست‌های اجتماعی در طراحی کلیه برنامه‌های کلان توسعه‌ای، ملی و بومی با توجه به آثار محیطی آنها و به‌منظور کنترل آثار یادشده و پیشگیری از ناهنجاری‌ها و آسیبهای اجتماعی با تصویب شورای اجتماعی کشور؛

آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد وزارت کشور (سازمان امور اجتماعی) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳- تدوین سالانه اطلس آسیبهای اجتماعی و سرمایه اجتماعی براساس شاخص‌های سلامت اجتماعی در کشور توسط سازمان امور اجتماعی و ارائه آن به مراجع ذی‌ربط.

۴- «تدوین نظام جامع رصد آسیبهای اجتماعی و معلولیت‌ها» تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه طبق قوانین مربوطه و تصویب شورای اجتماعی و اجرای آن از ابتدای سال دوم اجرای قانون برنامه؛

ب) خدمت‌رسانی و بازتوانی

۱- خدمات‌رسانی به‌موقع به افراد در معرض آسیبهای اجتماعی با مشارکت سازمان‌های غیردولتی؛

۲- تحت پوشش قرار دادن و تمهید تسهیلات اشتغال برای کلیه مددجویان واجد شرایط پشت‌نوبتی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی و لحاظ اعتبار مورد نیاز پرداخت مستمری آنان در بودجه‌های سنواتی سالانه؛

۳- توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی مطابق قوانین در شهرهای بالای پنجاه هزار نفر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه و در سایر شهرها به تناسب جمعیت و گسترش آسیبهای اجتماعی؛

۴- بسط و توسعه نقش مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه‌های مشارکت‌های گروهی و تأمین مالی مبتنی بر رویکرد خیر اجتماعی و تلاش در جهت جلب مشارکت بیشتر ذی‌نفعان در تأمین منابع

مورد نیاز؛

پ) شناسایی و بهبود نقاط آسیب‌خیز

۱- شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت شهری و حاشیه شهرها و تمرکز بخشیدن حمایت‌های اجتماعی، خدمات بهداشتی - درمانی، مددکاری، مشاوره اجتماعی و حقوقی و برنامه‌های اشتغال حمایت‌شده، با اعمال راهبرد همکاری بین‌بخشی و سامانه مدیریت آسیب‌های اجتماعی در مناطق یادشده؛

۲- بهبود کیفیت زندگی ساکنان سکونتگاه‌های غیررسمی و ترویج مهاجرت معکوس از طریق آمایش سرزمین، توزیع مناسب جمعیت و منابع و جلوگیری از بروز و تشدید آسیب‌های اجتماعی در این مناطق با ایجاد شغل و سکونتگاهی مناسب در روستاها؛

۳- برنامه‌ریزی برای مدیریت و توزیع متناسب فعالیت، جمعیت و مهاجرت در کشور و ممانعت از توسعه حاشیه‌نشینی با رویکرد تقویت مبادی مهاجرت، به گونه‌ای که سالانه ده درصد (۱۰٪) نسبت به ساماندهی مناطق و کاهش جمعیت حاشیه‌نشینی اقدام شود.

ت) حمایت از زنان سرپرست خانوار

تهیه و اجرای کامل طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار طبق قوانین و مصوبات شورای اجتماعی تا پایان اجرای قانون برنامه توسط ریاست جمهوری (معاونت امور زنان) با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر نهادهای ذی‌ربط و تأیید برنامه مذکور در هیأت وزیران و تصویب در مجلس شورای اسلامی و نظارت بر اجرائی شدن آن؛

ث) مقابله با اعتیاد با حمایت قوه قضائیه

۱- توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر جهت کشف و شناسایی اموال منقول و غیرمنقول و سرمایه‌های قاچاقچیان و شبکه‌های تولید، توزیع و انتقال (ترانزیت) مواد مخدر، روان‌گردان‌ها و پیش‌سازهای مرتبط (به‌ویژه سرباندها و سرشبه‌ها) در داخل و خارج از کشور و ضبط این اموال با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط اقدام نماید. وجوه حاصل از فروش این اموال در اجرای قانون مبارزه با مواد مخدر و اصلاحات و الحاقات بعدی آن برای اجرای تکالیف مندرج در این قانون پس از گردش خزانه در قالب بودجه سنواتی در اختیار ستاد مبارزه با مواد مخدر قرار می‌گیرد.

۲- از طریق دستگاه‌های اجرائی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با اذن فرماندهی کل قوا در راستای اجرائی کردن سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر و سیاست‌های کلی برنامه ششم، ضمن اجرای دقیق قوانین مربوطه در مورد روان‌گردان‌ها و پیش‌سازها با رویکرد اجتماعی و با اولویت پیشگیری از اعتیاد، درمان، بازتوانی و کاهش آسیب، صیانت و حمایت اجتماعی، مقابله با عرضه مواد

مخدر و روانگردان‌ها و پیش‌سازها و بازنگری در عناوین مجرمانه و مجازات‌های مرتبط اقدام قانونی لازم را به عمل آورند.

۳- از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی) با همکاری شهرداری‌ها نسبت به بهره‌برداری و تکمیل مراکز نگهداری، درمان و کاهش آسیب معتادان متجاهر و بی‌خانمان و راه‌اندازی مراکز جامع توانمندسازی و صیانت اجتماعی برای معتادان بهبودیافته در استان‌ها با رعایت احکام ماده (۷۰) این قانون اقدام نماید. اداره این مراکز به عهده سازمان بهزیستی کشور یا شهرداری‌ها حسب مورد با بهره‌گیری از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد و بخش غیردولتی خواهد بود. نیروی انتظامی موظف است پس از اخذ دستور قضائی نسبت به جمع‌آوری این معتادان و تحویل آنها به این مراکز اقدام نماید. ترخیص این افراد از مراکز مورد نظر با تأیید سازمان بهزیستی و با هماهنگی نیروی انتظامی و مقام قضائی خواهد بود. آیین‌نامه اجرائی این جزء توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر تهیه و به تصویب شورای اجتماعی کشور می‌رسد.

(ج) حمایت از بیماران روانی مزمن و سالمندان

- ۱- تداوم اجرای طرح ساماندهی و توان‌بخشی بیماران روانی مزمن با پوشش حداقل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) جمعیت هدف در پایان اجرای قانون برنامه؛
- ۲- تداوم اجرای طرح ساماندهی و توان‌بخشی سالمندان با پوشش حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) جمعیت هدف؛

(چ) تأمین مسکن نیازمندان

- ۱- به منظور تأمین نیاز اقشار آسیب‌پذیر و گروه‌های هدف سازمان‌های حمایتی به مسکن و رفع فقر سکونت حداقل تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به تدوین طی مراحل قانونی و در چهارچوب بودجه سنواتی و اجرای برنامه تأمین مسکن اجتماعی و حمایتی اقدام نماید.
- ۲- افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی و خیرین مسکن‌ساز برای هرکدام از افراد تحت پوشش نهادها و سازمان‌های حمایتی از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و دهیاری و هزینه‌های انشعاب آب، فاضلاب، برق و گاز برای واحدهای مسکونی اختصاص یافته به آنان براساس الگوی مصرف، فقط برای یک بار معافند.

(ح) ساماندهی کودکان کار

با اقدام سازمان بهزیستی و همکاری سایر دستگاه‌ها تا پایان اجرای قانون برنامه به‌نحوی که جمعیت کودکان کار حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) کاهش یابد.

ماده ۸۱ - دولت مکلف است در اجرای بند (۴۰) سیاست‌های کلی برنامه ششم، نسبت به تدوین

برنامه، برقراری، استقرار و روزآمدسازی نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی چند لایه مشتمل بر حوزه امدادی، حمایتی و بیمه‌های اجتماعی به‌جز سلامت با رعایت سطح‌بندی خدمات در سطوح پایه، مازاد و مکمل براساس غربالگری اجتماعی و آزمون وسع و نیازمندیابی فعال و مبتنی بر سطح دستمزد و یا درآمد افراد و خانواده اقدام و پس از طی مراحل قانونی مطابق بودجه سنواتی به اجراء درآورد و به منظور ساماندهی منابع و مصارف مربوط به یارانه‌های اجتماعی، رفع هم‌پوشانی‌ها، دسترسی عادلانه به خدمات، اجرای این نظام از طریق ایجاد پایگاه اطلاعات، سامانه و پنجره واحد خدمات رفاه و تأمین اجتماعی و مبتنی بر شکل‌گیری پرونده الکترونیک رفاه و تأمین اجتماعی با تبعیت از پرونده الکترونیک سلامت ایرانیان موضوع ماده (۸۴) این قانون برای تمامی آحاد جامعه صورت می‌پذیرد و کلیه سازمان‌ها، صندوق‌ها، نهادها و دستگاه‌های اجرائی فعال در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی که به هر نحوی از انحاء از بودجه دولتی و عمومی استفاده می‌کنند و یا از دولت مجوز فعالیت دریافت می‌نمایند مکلفند طبق ضوابط قانونی از این نظام تبعیت کنند.

تبصره - آیین‌نامه‌های اجرائی مربوط به برقراری استقرار و روزآمدسازی نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی چند لایه به‌جز سلامت متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور و همراستا با قانون برنامه ششم در چهارچوب قوانین مربوطه با پیشنهاد مشترک وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان به‌تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۸۲ - برقراری مستمری بازنشستگان برای کلیه بیمه‌شدگان صندوق‌های بازنشستگی (اعم از کشوری، لشکری، تأمین اجتماعی و سایر صندوق‌های بازنشستگی دستگاه‌ها، نهادها و بانک‌ها) بر مبنای میانگین دو سال آخر دریافتی که دارای کسور بازنشستگی می‌باشد.

ماده ۸۳ -

الف) سازمان‌های مناطق آزاد مکلفند به منظور زدودن فقر از چهره مناطق آزاد تجاری یک‌درصد (۱٪) از محل وصول عوارض ورود کالا و خدمات این مناطق را پس از واریز به خزانه کل کشور طبق بودجه سنواتی از طریق کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی برای اشتغال محرومان و نیازمندان بومی این مناطق اختصاص دهند.

ب) کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان بهزیستی موظفند جهت توانمندسازی افراد تحت پوشش خود سالانه یکصد هزار نفر به ترتیب هفتاد درصد (۷۰٪) کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سی درصد (۳۰٪) سازمان بهزیستی را صاحب شغل نمایند. دولت طبق بودجه سنواتی تسهیلات قرض‌الحسنه لازم را در جهت تحقق این امر در نظر خواهد گرفت.

بخش ۱۶ - امور ایثارگران

ماده ۸۶ -

الف) کلیه دستگاههای اجرائی موظفند نسبت به اجرای صحیح سیاستهای کلی ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران ابلاغی ۲۹/۹/۱۳۸۲ اقدام نمایند.

ث) دولت موظف است به منظور تداوم اجرای برنامه‌های شاخص در حوزه ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به خصوص استمرار و فراگیر نمودن برنامه راهیان نور با ایجاد و توسعه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های لازم در دستگاههای اجرائی و فرهنگی نسبت به قرار دادن موضوع در سرفصل اعتبارات برنامه‌های فرهنگی و هزینه‌ای وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها اقدام نماید.

ج) دولت مکلف است به منظور حفظ و ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و تکریم از الگوهای این فرهنگ ماندگار به والدین شهیدی که دارای حداقل سه شهید یا دو شهید و یک جانباز پنج‌درصد (۵۰٪) و بالاتر یا یک شهید و دو جانباز پنج‌درصد (۵۰٪) و بالاتر هستند نشان ملی ایثار اعطا نموده و آنان را به عنوان چهره ماندگار کشور به جامعه معرفی نماید.

تبصره - کلیه دستگاههای اجرائی موظفند گزارش عملکرد سالانه خود را در طول اجرای قانون برنامه در حوزه ترویج فرهنگ ایثار و جهاد و مقاومت و شهادت را به سازمان، بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس و کمیسیون‌های مرتبط مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

ماده ۸۷ - دولت موظف است اقدامات لازم برای اجرای صحیح و به موقع قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران را به عمل آورد و اعتبار کافی را در بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید و کلیه آیین‌نامه‌های اجرائی آن را حداکثر تا شش ماهه سال اول اجرای قانون برنامه تصویب و ابلاغ نماید.

ب) دولت مکلف است در سال اول اجرای قانون برنامه اعتبار مورد نیاز برای اجرای تبصره ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران را در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی نموده و از طریق سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح به کلیه آزادگان و جانبازان واجد شرایط پرداخت نماید.

ج) دولت مکلف است علاوه بر اجرای ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و تبصره‌های آن و اصلاحات بعدی، تمام فرزندان شهداء و فرزندان جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر را در طول اجرای قانون برنامه، استخدام نماید.

چ) جانبازانی که قبل از تصویب این قانون به صورت پیش از موعد یا عادی و بدون سنوات ارفاقی بازنشسته شده‌اند با رعایت شرط سنی کمتر از شصت و پنج سال می‌توانند به خدمت اعاده و با تکمیل خدمت سی و پنج ساله خود و با رعایت شرایط عمومی به بازنشستگی نائل آیند.

تبصره - در صورت دریافت پاداش پایان خدمت در بازنشستگی اول، پاداش مذکور مربوط به آن سنوات، مجدداً به این افراد تعلق نمی‌گیرد.

(ح) ایثارگران و فرزندان شهدا مشمول قوانین، مقررات و ضوابط استخدامی خاص مربوط به خود بوده و کلیه دستگاههای مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مکلف به انجام آن هستند.

(خ) کلیه فرزندان و همسران شهدای شاغل در دستگاههای موضوع ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران می‌توانند با حداکثر هشت سال سنوات ارفاقی و با دریافت حقوق و مزایای کامل بازنشسته شوند.

تبصره ۱- والدین، همسران و فرزندان شهدا که دارای بیماری‌های خاص و یا صعب‌العلاج یا محدودیت جسمی حرکتی می‌باشند پس از تأیید کمیسیون پزشکی بنیاد، مشمول این ماده می‌شوند.

تبصره ۲- جانبازان گروه بیست و پنج درصد (۲۵٪) تا چهل و نه درصد (۴۹٪) ضریب (K) بهره‌مندی حق پرستاری آنان به میزان درصد جانبازی می‌باشد.

(ذ) ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح می‌شود:
عبارت «اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی» بعد از عبارت «تأمین نیروهای مورد نیاز خود را» اضافه می‌شود.

تبصره ۱- وضعیت استخدامی مشمولان این ماده حداکثر پس از سه ماه رسمی قطعی می‌گردد.

تبصره ۲- والدین، همسران و فرزندان شهدا و آزادگان و رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه، شاغل در کلیه دستگاههای مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و مؤسسات تابعه آنها و شرکت‌های عمومی و دولتی، در صورت تنزل از پست سازمانی بالاتر، مشروط به عدم محکومیت آنها براساس آراء مراجع قضائی یا اداری به تنزل پست، از کلیه حقوق و مزایای همان پست سازمانی یا هم‌تراز شغل و پست قبلی برخوردار می‌شوند.

(ر) ایثارگرانی که به موجب قوانین و مقررات مربوط از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر بهره‌مند می‌باشند با داشتن مدرک کارشناسی، مشمول بند (الف) ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری بوده و می‌توانند تا سی و پنج سال خدمت کنند.

(ز) آزادگانی که به دلیل استفاده از دو برابر شدن سابقه اسارت زودتر از خدمت سی سال بازنشسته شده‌اند، می‌توانند برای یک بار و با رعایت شرط سنی زیر شصت و پنج سال با بازگشت به خدمت، حسب مورد سی یا سی و پنج سال خدمت خود را تکمیل کنند و سپس با لحاظ عین سوابق اسارت

به بازنشستگی نائل آیند.

ژ) مسؤولیت رسیدگی و ارائه خدمات مطابق قوانین و مقررات به کلیه جانبازان، آزادگان و خانواده معظم شهداء که در بنیاد دارای پرونده ایثارگری می‌باشند به عهده بنیاد بوده و مسؤول رسیدگی و ارائه خدمات رزمندگان هشت سال دفاع مقدس با معرفی و تأیید واحد یا مرکز امور ایثارگران نیروهای مسلح با سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (ساتا) می‌باشد.

ماده ۸۸ -

الف) دولت موظف است کلیه مطالبات معوق خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران (جانبازان و آزادگان) اعم از پاداش پایان خدمت و وجوه مربوط به ذخیره مرخصی استفاده نشده و کلیه مطالبات قانونی آنان را به طور کامل حداکثر در دو سال اول اجرای قانون برنامه مطابق بودجه سنواتی تأمین و توسط بنیاد پرداخت نماید. به نحوی که در پایان سال دوم اجرای قانون برنامه هیچگونه مطالبات معوقی در حوزه ایثارگران و خانواده شهدا باقی نمانده باشد.

تبصره - مطالبات مذکور در این ماده در خصوص جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال نیز بر حسب مورد باید توسط بنیاد و دستگاه مربوطه در طی دو سال اول اجرای قانون برنامه طبق بودجه سنواتی تأمین و پرداخت گردد.

ب) دولت موظف است اعتبار لازم را به منظور تأمین حداقل معیشت گروه‌های عنوان شده ذیل که فاقد شغل یا درآمد باشند را پیش‌بینی و حداقل حقوق کارکنان دولت را به آنان جهت پرداخت در بودجه‌های سنواتی درج و در اختیار دستگاه‌های مربوطه قرار دهد.

۱- جانبازان با هر میزان درصد از کارافتادگی و آزادگان با حداقل سه ماه اسارت؛

۲- رزمندگان با حداقل شش ماه حضور در جبهه و چریک‌های جنگ‌های نامنظم (گم جن)؛

۳- افراد تحت تکفل قانونی جانبازان متوفی، آزادگان متوفی، رزمندگان متوفی (با حداقل شش ماه

حضور در جبهه)؛

تبصره - تشخیص افراد تحت تکفل قانونی جانبازان و آزادگان متوفی و ارائه خدمات به آنان به عهده بنیاد و تشخیص افراد تحت تکفل قانونی رزمندگان متوفی به عهده واحد ایثارگران نیروهای مسلح و ارائه خدمات به آنان به عهده سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح (ساتا) می‌باشد.

۴- نامادری شهید و خواهران مجرد شهدا که تحت تکفل والدین شهدا بوده‌اند (پس از فوت والدین)؛

۵- برادر و خواهر شهید دارای معلولیت جسمی، حرکتی، ذهنی، محجور، دارای بیماری‌های خاص و یا صعب‌العلاج پس از تأیید کمیسیون پزشکی بنیاد؛

۶- همسران مطلقه شهدا که فرزند یا فرزندان شهید را حداقل پانزده سال بعد از شهادت شهید

نگهداری نموده‌اند با تأیید بنیاد (ماهانه معادل دو سوم حقوق کارکنان دولت)؛

پ) در ماده (۵۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران پس از عبارت «آزادگان» عبارت «همسران و فرزندان شهدا» اضافه می‌گردد.

- سازمان و بنیاد مکلفند نسبت به تأمین و پرداخت صددرصد (۱۰۰٪) سرانه بیمه عمر و حوادث جانبازان و آزادگان، والدین، همسر و فرزندان شهدا فاقد پوشش بیمه عمر و حوادث، وفق بودجه سنواتی اقدام نمایند.

حکم بند (ت) ماده (۸۸) بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است.

ث) دولت مکلف است طبق بودجه سنواتی به منظور حمایت و تجلیل از رشادت‌های رزمندگان هشت سال دفاع مقدس که حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه دارند و جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) جانبازی و آزادگان با کمتر از شش ماه سابقه اسارت و همسران و فرزندان آنان تسهیلات رفاهی، معیشتی، بهداشتی، درمانی و فرهنگی به شرح زیر ارائه نماید:

۱- تأمین و پرداخت یا معافیت حداقل سی درصد (۳۰٪) هزینه شهریه تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی، دوره‌های شبانه دانشگاه‌های دولتی، دانشگاه پیام نور و سایر دانشگاه‌های مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وفق بودجه سنواتی؛

۲- بهره‌مندی رایگان از خدمات مراکز فرهنگی عمومی و ناوگان حمل و نقل شهری؛

۳- معافیت از پرداخت سی درصد (۳۰٪) هزینه از طریق هر یک از شرکت‌های دولتی و خصوصی هواپیمایی، ریلی و دریایی در سفرهای داخلی و عتبات عالیات برای یکبار در سال؛

۴- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و سازمان اوقاف و امور خیریه مکلفند به منظور ارج نهادن به والدین، همسران و فرزندان شهدا و آزادگان و همسران و فرزندان آنان، جانبازان و همسران و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و رزمندگان با سابقه حضور شش ماه و بالاتر در جبهه را با رعایت مفاد وقفنامه در امامزادگانی که دفن اموات در آنها مجاز می‌باشد و آرامستان‌ها بدون اخذ هزینه اقدام نمایند.

۶ - بهره‌مندی از امتیازات یک مقطع تحصیلی بالاتر مطابق قوانین مربوطه و برای رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در دفاع مقدس در حقوق و مزایای اجتماعی؛

ج) در بند (الف) ماده (۳۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران پس از عبارت «جانبازان و آزادگان و فرزندان شاهد» عبارت «فرزندان جانبازان، فرزندان آزادگان، رزمندگان و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه» اضافه می‌شود.

چ) متن زیر به عنوان ماده (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران الحاق می‌شود.

«قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه، مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضائی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.»

حکم بند (چ) ماده (۸۸) بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است.

ح) در صورتی که دریافتی ایثارگران و فرزندان شهدا و رزمندگان با حداقل دوازده ماه سابقه حضور در جبهه مشمول صندوق تأمین اجتماعی و صندوق بازنشستگی دیگری گردد بازنشستگی در هر صندوق به طور مستقل انجام می‌گردد و با تحقق بازنشستگی این افراد در دو صندوق از مستمری بازنشستگی آن صندوق بهره‌مند می‌گردند. کمک دولت فقط به یک صندوق خواهد بود.

خ) ایثارگران و فرزندان شهدا و آزادگان و جانبازان و رزمندگان با حداقل دوازده ماه سابقه حضور در جبهه برای یک بار از پرداخت مابه‌التفاوت برای پانزده سال سنوات بیمه‌ای ناشی از تغییر صندوق بیمه و بازنشستگی معافند. این مبلغ به عنوان مطالبه صندوق منتقل‌الیه از دولت منظور و در قالب بودجه سنواتی توسط دولت پرداخت و تسویه می‌شود.

ر) به ماده (۳۷) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران پس از عبارت «کسورات بازنشستگی سهم اسرا و آزادگان و جانبازان» عبارت «فرزندان شهداء و رزمندگان با حداقل بیست و چهار ماه حضور در جبهه» اضافه می‌شود.

ز) فرزندان شهدا از کلیه امتیازات و مزایای مقرر در قوانین و مقررات مختلف برای شخص جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر به استثنای تسهیلات خودرو، حق پرستاری، کاهش ساعت کاری و حالت اشتغال برخوردارند. امتیازات ناشی از این بند شامل وابستگان فرزند شهید نمی‌شود.

ماده ۹۰-

الف) الحاقات زیر در ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و اصلاحیه بعدی آن و در ماده (۴۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به شرح زیر صورت می‌گیرد:

سهمیه ورود با پنج درصد (۵٪) سهمیه اختصاصی برای جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان رزمندگان، با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه به سی درصد (۳۰٪) افزایش یابد.

تبصره - در صورتی که سهمیه بیست و پنج درصد (۲۵٪) ایثارگران (مشمولین ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و اصلاح بعدی آن) تکمیل نگردد و پنج درصد (۵٪) سهمیه اختصاصی جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، پاسخگوی متقاضیان واجدالشرايط نباشد دولت مکلف است مانده ظرفیت خالی بیست و پنج درصد (۲۵٪) ایثارگران را مازاد بر پنج درصد (۵٪) مذکور به جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه که شرایط لازم را داشته باشند، اختصاص دهد.

ب) هزینه شهریه مشمولان ماده (۶۶) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در دانشگاه‌های پردیس بین‌الملل دانشگاه‌های دولتی یا غیردولتی حداکثر در سقف شهریه‌های دانشگاه آزاد اسلامی داخل کشور پرداخت می‌شود.

پ) کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و مراکز علمی که از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ مجوز نموده‌اند و دانشگاه آزاد اسلامی مکلفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیأت علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل فرزندان و همسران شهدا، جانبازان پانزده درصد (۱۵٪) و بالاتر، آزادگان و همسران و فرزندان آنان، همسران و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۰٪) و بالاتر، رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه که دارای مدرک علمی دکتری مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد و شرایط علمی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی را داشته باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاه‌ها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیأت علمی، چنانچه شرایط علمی لازم را داشته باشند تأمین و از ابتداء آنان را به صورت عضو هیأت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی پژوهشی و اجرایی

مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی و با رعایت صلاحیت‌های اخلاقی استخدام کنند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضاء هیأت علمی فعلی دارای سوابق ایثارگری فوق نیز می‌شود. مسؤولیت اجرای احکام این ماده به طور مستقیم برعهده وزیر و رئیس دستگاه‌های مذکور است در اجرای این حکم مقامات یادشده مکلف به اتخاذ تصمیم می‌باشند.

تبصره ۱- مشمولان این بند با سی و پنج سال خدمت و حداقل شصت و پنج سال سن بازنشسته می‌شوند.

تبصره ۲- در صورت تمایل فرد به بازنشستگی پس از اتمام سی سال خدمت و یا حداکثر شصت سال سن می‌تواند درخواست بازنشستگی نماید.

حکم بند «پ» ماده (۹۰) این قانون در طول اجرای قانون برنامه ششم توسعه بر بند «الف» ماده (۷۱) قانون جامع ایثارگران مصوب ۲/۱۰/۱۳۹۱ و اصلاحات بعدی و بر حکم ماده واحده قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام مصوب ۲۲/۲/۱۳۷۱ حاکم است.

شرایط جامعه ایثارگران موضوع بند (پ) ماده (۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور به شرایط جامعه ایثارگران موضوع بند (پ) ماده (۹۰) قانون برنامه اصلاح می‌شود.

ماده ۱۰۱- کلیه دستگاه‌های اجرائی موظفند به منظور تحقق اهداف مندرج در اصول دهم (۱۰)، بیستم (۲۰) و بیست و یکم (۲۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله و سیاست‌های کلی برنامه ششم و سیاست‌های کلی خانواده مبنی بر «تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوق شرعی و قانونی زنان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان» و نیز به منظور بهره‌مندی جامعه از سرمایه انسانی زنان در فرآیند توسعه پایدار و متوازن، با سازماندهی و تقویت جایگاه سازمانی امور زنان و خانواده در دستگاه، نسبت به اعمال رویکرد عدالت جنسیتی بر مبنای اصول اسلامی در سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های خود و ارزیابی آثار و تصمیمات براساس شاخص‌های ابلاغی ستاد ملی زن و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام نمایند.

تبصره ۱- ریاست جمهوری (معاونت امور زنان و خانواده) موظف است ضمن ارزیابی و تطبیق سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های دستگاه‌ها و رصد مستمر ارتقای شاخص‌های وضعیت زنان و خانواده، گزارش آن را به‌طور سالانه به مجلس شورای اسلامی و هیأت وزیران ارائه نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرائی این ماده در خصوص نحوه اعمال، سازوکارهای نظارت و پایش شاخص‌ها و وظایف و الزامات دستگاه‌های اجرائی برای ارتقای شاخص‌های مذکور، به پیشنهاد

مشترک ریاست جمهوری (معاونت امور زنان و خانواده)، سازمان و سازمان اداری و استخدامی کشور و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی ذی ربط در چهارچوب قوانین مربوطه، شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۰۲- دولت موظف است براساس سیاستهای کلی جمعیت و خانواده و سند جمعیت مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی با همکاری نهادهای ذی ربط به منظور تقویت و تحکیم جامعه‌ای خانواده‌محور و تقویت و تحکیم و تعالی خانواده و کارکردهای اصلی آن با رعایت شاخص‌های الگو و سبک زندگی اسلامی - ایرانی با ایجاد سازوکارها و تأمین اعتبارات لازم در قالب بودجه سنواتی اقدامات ذیل را به عمل آورد:

(الف) زمینه‌سازی مناسب جهت کنترل و کاهش میانگین سن ازدواج به میزان ده درصد (۱۰٪) نسبت به سال پایه درطول اجرای قانون برنامه؛

(ب) حمایت، پشتیبانی و ارتقای معیشت و اقتصاد خانواده از طریق توسعه مشاغل خانگی، بنگاه‌های زود بازده اقتصادی و تعاونی‌های تولیدی روستایی و خانواده محور و افزایش نرخ رشد مستمر فعالیت‌ها نسبت به سال پایه اجرای قانون برنامه؛

(پ) مقابله فعال و هوشمند با جنگ نرم در عرصه خانواده و منع نشر برنامه‌های مخل ارزش‌ها و برنامه‌سازی، آموزش، پژوهش و تبلیغ توسط کلیه دستگاه‌های ذی ربط در جهت تحکیم خانواده؛

(ت) زمینه‌سازی جهت افزایش نرخ باروری (TFR) به حداقل ۵/۲ فرزند به‌ازای هر زن در سن باروری درطول اجرای قانون برنامه؛

(ث) پشتیبانی و حمایت از ترویج ازدواج موفق، پایدار و آسان، فرزندآوری و تربیت فرزند صالح، ارزش دانستن ازدواج و فرزندآوری از طریق تمهید و سازوکارهای قانونی و اعطای تسهیلات و امکانات؛

(ج) آموزش و مشاوره مستمر و مسؤولانه نوجوانان و جوانان با اولویت خانواده‌ها قبل، حین و دست‌کم پنج‌سال پس از ازدواج توسط همه دستگاه‌های ذی ربط، به‌ویژه وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ورزش و جوانان، سازمان بهزیستی، مؤسسات آموزشی عمومی و آموزش عالی دولتی و غیردولتی، سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و سایر نهادهای ذی ربط با برخورداری خدمات مشاوره و روانشناسی از تسهیلات و مزایای بیمه‌های پایه و تکمیلی؛

(چ) ارائه تسهیلات و امکانات ساخت و اجاره مسکن با اولویت زوج‌های دارای فرزند در قالب بودجه سنواتی؛

(ح) تمهیدات لازم از قبیل ارائه تسهیلات جهت افزایش سلامت ازدواج و درمان ناباروری در قالب

بودجه سنواتی؛

خ) تمهیدات لازم جهت بهره‌مندی از قضات و وکلای مجرب با اولویت وکلای متأهل، با ارائه آموزش‌های لازم در جهت تشویق صلح و سازش زوجها در پرونده‌های دعاوی خانواده و ایجاد مشوق‌های لازم نسبت به پرونده‌های مختومه؛

د) حمایت و توسعه بیمه سلامت در بیمه پایه و تکمیلی برای مادران در کلیه مراحل دوران بارداری تا پایان دوران شیرخوارگی؛

ذ) ستاد ملی زن و خانواده مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در چهارچوب قانون، با تشکیل جلسات مستمر، عهده‌دار هدایت، ایجاد هماهنگی بین بخشی، نظارت کلان بر برنامه‌ها، اقدامات و ارزیابی عملکرد مربوط به وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط و نهادهای عمومی و تشکلهای مردمی و نیز بسیج ملی برای جلب مشارکت فراگیر در تحقق سیاست‌های کلی ابلاغی و رصد و پایش تحولات خانواده و جمعیت خواهد بود و گزارش آن باید هر شش‌ماه یک‌بار به مجلس شورای اسلامی ارائه شود.

ماده ۱۰۳-

الف) از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون کلیه مردان شاغل در قوای سه‌گانه، بخش‌های دولتی و عمومی غیردولتی که صاحب فرزند می‌شوند از سه روز مرخصی تشویقی برخوردار می‌گردند.

ب) وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است در راستای سیاست‌های تحکیم خانواده ظرف شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون بررسی و طرح لازم برای ایجاد بیمه اجتماعی زنان خانه‌دار حداقل دارای سه فرزند را فراهم و جهت تصمیم‌گیری قانونی ارائه نماید.

ماده ۱۰۴-

الف) سازمان بهزیستی مکلف است در راستای کنترل و کاهش نرخ طلاق به میزان بیست درصد (۲۰٪) سال پایه درطول اجرای قانون برنامه زمینه‌سازی لازم را از طریق مرکز فوریت‌های اجتماعی و مددکاری و مراکز مشاوره و خدمات روانشناختی به‌عمل آورد تا جهت پیشگیری از اختلاف و بحران‌های خانوادگی و پیشگیری از وقوع طلاق و با کمک نهادهای مردمی، خدمات خود را گسترش دهد.

ب) سازمان صدا و سیما مکلف است در برنامه‌های خود ترویج ازدواج، ضد ارزش بودن طلاق و آسیب‌های اجتماعی آن برای زوجها و فرزندان، فرهنگ افزایش پابندی زوجها به خانواده و حفظ حرمت خانواده را به‌عنوان محورهای اصلی سبک زندگی اسلامی - ایرانی مدنظر قرار دهد.

ماده ۱۰۵- در راستای اجرای مفاد مصرح در قانون اساسی و افزایش قدرت مقاومت و کاهش

آسیب‌پذیری اقتصاد کشور و به‌منظور مدیریت منسجم، هماهنگ و مؤثر روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران بر مبنای اصل عزت، حکمت و مصلحت و برای تحقق اهداف این قانون، دستگاه‌های اجرائی به‌جز نیروهای مسلح مکلفند، تمامی اقدامات خود در زمینه روابط خارجی را با هماهنگی وزارت امور خارجه انجام دهند. وزارت امور خارجه موظف است در چهارچوب قوانین نسبت به اجرای موارد زیر اقدام نماید:

خ) صیانت از وجهه بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با موضوعات حقوق بشری از طریق رصد و پایش وضعیت حقوق بشر در عرصه بین‌المللی، پاسخ متناسب به ادعاهای بی‌پایه آنان و گسترش حقوق بشر اسلامی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط؛

ب) دولت موظف است پشتیبانی‌های لازم را به منظور افزایش توان دفاعی کشور در تراز قدرت منطقه‌ای و تأمین منافع و امنیت ملی، با انجام اقدامات اساسی زیر به‌عمل آورد:

۲- تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان و حضور بیشتر نیروهای مردمی در صحنه‌های امنیت و دفاع از کشور، دفاع از آرمان‌ها و مبانی اندیشه انقلاب اسلامی و توسعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر از طریق:

۲-۴ جذب و به‌کارگیری بسیج دهها میلیونی با رویکرد فرهنگی اجتماعی و علمی اقتصادی؛

۲-۵ توسعه و مشارکت بسیج سازندگی در کمک به دولت در امر محرومیت‌زدایی و سازندگی کشور؛

ت) به منظور تأمین امنیت پایدار مناطق مرزی، کاهش جرم و جنایت، مبارزه همه‌جانبه با مواد مخدر و روان‌گردان‌ها، پیشگیری و مقابله با قاچاق کالا و ارز از طریق پیش‌بینی اعتبارات مورد نیاز در بودجه سالانه دستگاههای مربوطه اقدامات زیر به‌عمل آید:

۱- انسداد الکتریکی، الکترونیکی، نوری (اپتیکی) و فیزیکی مرزها با اولویت مناطق مرزی مستعد ناامنی، بهره‌گیری از توان اطلاعاتی وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران و حمایت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، تقویت و توسعه زیرساخت‌ها و توان عملیاتی مرزبانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت‌دهی مرزنشینان در طرح‌های امنیتی، توسعه فعالیت‌های اطلاعاتی و تقویت دیپلماسی مرزی براساس طرح (ارتقای امنیت و کنترل مؤثر مرزها) که توسط وزارت کشور با همکاری سازمان و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ظرف مدت شش‌ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، تهیه می‌شود و پس از تأیید ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب شورای عالی امنیت ملی می‌رسد.

۲- برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی برای کاهش جرم و جنایت با هدف کاهش ده درصدی (۱۰٪)

سالانه در مصادیق مهم آن توسط دستگاههای ذی‌ربط؛

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۳۵

۳- برنامه‌ریزی برای مبارزه همه‌جانبه با مواد مخدر و روان‌گردان‌ها و مدیریت مصرف آنها با هدف کاهش بیست و پنج درصدی (۲۵٪) اعتیاد توسط دستگاه‌های مربوطه در طول اجرای قانون برنامه؛

بخش ۱۹- حقوقی و قضائی

ماده ۱۱۳- به منظور افزایش دقت و سرعت در ارائه خدمات قضائی، تحقق عدالت قضائی و احیای حقوق عامه، ارتقای کیفیت و کاهش اطاله دادرسی و ایجاد فرصت برابر برای دسترسی آزاد مردم به خدمات قضائی و کاهش ورودی پرونده‌ها و پیشگیری از وقوع جرم و دعاوی و اصلاح مجرمان و کاهش جمعیت کیفری:

الف) سازمان بهزیستی کشور مکلف است در راستای تحکیم نهاد خانواده نسبت به ارائه خدمات مشاوره‌ای رایگان برای افراد فاقد تمکن مالی با معرفی مقام قضائی که در اجرای قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ توسط مقام قضائی صلاحیت‌دار برای رفع اختلاف به آن سازمان برای مشاوره خانواده معرفی می‌شوند، اقدام لازم را به عمل آورد.

ب) مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجراء از طریق ادارات اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرای سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اجراء می‌شوند. ادارات مذکور مکلفند بلافاصله پس از تقاضای اجرائیه نسبت به شناسایی و توقیف اموال مدیون اقدام کنند. چنانچه مرجع مذکور نتواند ظرف مدت دو ماه از تقاضای اجراء، نسبت به شناسایی و توقیف اموال متعهد سند، اقدام کند یا ظرف مدت شش ماه نسبت به اجرای مفاد سند اقدام نماید، متعهدله سند می‌تواند با انصراف از اجرای مفاد سند به محاکم دادگستری رجوع نماید.

تبصره ۱- آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

تبصره ۲- چنانچه متعهد سند لازم‌الاجراء، ظرف مدت بیست روز نسبت به انجام تعهد خود یا جلب رضایت متعهدله سند اقدام نماید، از پرداخت هزینه‌های اجرائی معاف خواهد بود. در غیر این صورت مراتب جهت درج در سامانه سجل محکومیت‌های مالی موضوع بند (پ) ماده (۱۱۶) این قانون منعکس خواهد شد. کلیه دستگاه‌های اجرائی و بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری از انعقاد هرگونه قرارداد مالی و پرداخت تسهیلات، موافقت اصولی، صدور کارت بازرگانی و پروانه صادرات و واردات به این شخص ممنوع هستند. تخلف از این حکم موجب مجازات تعزیری درجه شش

(محروریت از حقوق اجتماعی) خواهد بود.

(ح) به منظور استفاده از خدمات کارشناسان و مشاوران در دستگاه‌های اجرائی به‌ویژه در زمینه‌های بودجه‌ریزی، برنامه‌ریزی، حقوقی، اداری و استخدامی، تعرفه خدمات مذکور برای دستگاه‌های اجرائی که مطابق قوانین موضوعه مجاز به استفاده از آنها هستند توسط سازمان و با همکاری معاونت حقوقی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

(خ) در جهت حفاظت بهینه از بیت‌المال و حقوق و اموال دولت، دستورالعملی مشتمل بر سازوکارهای مختلف تشویق و ماندگاری شاغلان در پست‌های تخصصی حقوقی در دستگاه‌های اجرائی از جمله در مورد فوق‌العاده حمایت قضائی مشترکاً توسط معاون حقوقی رئیس‌جمهور، وزیر دادگستری، رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور و رئیس سازمان پیشنهاد و پس از تصویب هیأت وزیران در چهارچوب قانون ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۱۶-

(الف) در راستای کاهش مراجعه مردم به مراجع قضائی و تسریع در حل و فصل اختلافات، قوه قضائیه مکلف است با همکاری دولت به منظور افزایش حل و فصل اختلافات از طریق داوری، ایجاد و توسعه نهادهای داوری و اعتمادسازی و ایجاد اقبال عمومی و حمایت از آنها، تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه تمهیدات لازم را پیش‌بینی نماید.

ماده ۱۲۲- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن تنفیذ و قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۰/۱۱/۱۳۹۵ و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۴/۱۲/۱۳۹۳ و ماده (۶۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به‌عنوان بخشی از این قانون در طول اجرای قانون برنامه حاکم بوده و با لحاظ موارد زیر اعمال می‌گردد:

(الف) بر احکام این قانون، حکم ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۵ حاکم است.

ماده ۱۲۳- سیاست‌های کلی برنامه ششم و سایر سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۳۷

لازم‌الاجراء است.

ماده ۱۲۴- این قانون از تاریخ لازم‌الاجراء شدن به مدت پنج سال معتبر می‌باشد و دولت موظف است شش ماه قبل از پایان اعتبار این قانون لایحه برنامه پنجساله هفتم را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

قانون فوق مشتمل بر یکصد و بیست و چهار ماده و یکصد و بیست و هشت تبصره در جلسه علنی روز شنبه مورخ چهاردهم اسفندماه یک هزار و سیصد و نود و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاح بند (الف) ماده (۴)، بند (ب) ماده (۱۲)، ماده (۳۰)، جزء (۱) بند (الف) ماده (۶۷) و تأیید ماده (۱۶) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰

جناب آقای محمدسینجلی جاسبی

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

با توجه به انقضای مهلت مقرر در ماده «۱» قانون مدنی و در اجرای مفاد تبصره ماده «۱» قانون مذکور، یک نسخه تصویر «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» برای درج در روزنامه رسمی ارسال می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۲۲۰/۱۰/۵۳۴۱۲ مورخ ۴/۸/۱۳۹۴ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۳۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۰/۱۱/۱۳۹۵ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

موادی از قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی ماده ۶ -

الف) کارکنان تحت پوشش صندوق‌های بازنشستگی می‌توانند در صورت انتقال به سایر دستگاه‌ها یا بازخریدی، اخراج، استعفاء و استفاده از مرخصی بدون حقوق، بدون محدودیت زمان کماکان مشمول صندوق بازنشستگی خود باشند. در این صورت حق بیمه سهم بیمه شده و کارفرما به استثنای افراد منتقل شده به عهده بیمه شده است.

ماده ۷- شورای عالی سلامت و امنیت غذایی با وظایف و ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف) وظایف:

۱- سیاستگذاری برای ارتقای سلامت و امنیت غذایی و سلامت مواد غذایی صادراتی و وارداتی؛
۲- بررسی و تصویب برنامه‌ها و تدابیر بخشی و فرابخشی در اجرای سیاست‌های ناظر بر سلامت و امنیت غذایی؛

۳- تعیین و پایش شاخص‌های اساسی سلامت و امنیت غذایی؛

۴- تصویب استانداردهای ملی پیوست سلامت برای طرح‌های بزرگ توسعه‌ای؛

۵- تصویب برنامه اجرایی سامانه «خدمات جامع و همگانی سلامت و امنیت غذایی»؛

۶- تصویب سازوکارهای نظارتی و رسیدگی به گزارش‌های نظارتی؛

۷- ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی مربوط؛

ب) ترکیب:

۱- رئیس جمهور (رئیس)؛

۲- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (دب)؛

۳- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور؛

۴- وزیر کشور؛

۵- وزیر صنعت، معدن و تجارت؛

۶- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

۷- وزیر آموزش و پرورش؛

۸- وزیر جهاد کشاورزی؛

۹- وزیر ورزش و جوانان؛

۱۰- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست؛

- ۱۱- رئیس سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱۲- یک نفر از اعضای هر یک از کمیسیون‌های بهداشت و درمان، اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی به‌عنوان ناظر؛
- ۱۳- رئیس کمیته امداد امام خمینی(ره)؛
- ۱۴- رئیس سازمان ملی استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران؛
- ۱۵- یک نفر به عنوان نماینده انجمن‌های علمی و تخصصی حوزه سلامت بنا به پیشنهاد وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأیید رئیس شورای عالی؛
- ۱۶- یک نفر به‌عنوان نماینده انجمن‌های علمی و تخصصی حوزه امنیت غذا و تغذیه بنا به پیشنهاد وزرای بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی و تأیید رئیس شورای عالی؛
- تبصره -** مصوبات شورا با تأیید رئیس جمهور قابل اجراست.
- آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی تهیه می‌شود و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
- ماده ۸ -** عقد قرارداد و هرگونه پرداخت مازاد بر تعرفه تعیین شده برای آن دسته از خدمات تشخیصی، بهداشتی و درمانی که در بسته بیمه پایه سلامت اعلام می‌شود توسط شرکت‌های بیمه تجاری و سازمان بیمه سلامت ایران با اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان ممنوع است. پرداخت حق سرانه بیمه تکمیلی به‌جز در مواردی که در قوانین خاص معین شده است، بر عهده افراد بیمه شده است. منظور از بیمه تکمیلی فهرست خدماتی است که در تعهد بیمه پایه سلامت نیست.
- تبصره ۱ -** کلیه دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده(۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظف به اجرای موضوع این حکم و رعایت تعرفه‌های مصوب هستند.
- تبصره ۲ -** وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی ایران) و تعاون، کار و رفاه اجتماعی حسب مورد مسؤول حسن اجرای این ماده می‌باشند.
- ماده ۱۱ -** فعالیت‌های مرتبط با نقشه‌برداری و اطلاعات مکانی، عکسبرداری هوایی، تهیه و تولید نقشه‌های پوششی و شهری در مقیاس‌های مختلف و نظارت بر آن در بخش غیرنظامی، برعهده سازمان نقشه‌برداری کشور است. استانداردها و دستورالعمل‌های مربوط توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با رعایت جهت گیری های کشور از جمله آمایش سرزمین تهیه و ابلاغ می‌شود.
- تبصره -** وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان برنامه و بودجه کشور مکلفند

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۴۱

دستورالعمل اجرائی این ماده را به منظور نحوه اعمال ملاحظات دفاعی و امنیتی در تولید و انتشار نقشه‌ها و داده‌های مکانی تهیه و ابلاغ نمایند.

این ماده به عنوان یک ماده جدید بعد از ماده (۱۰) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۱۲ الحاق می‌گردد.

ماده ۲۰-

الف) کلیه دستگاه‌های موضوع بند (الف) ماده (۱۲) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ که تاکنون حسابهایشان را نزد بانک مرکزی متمرکز ننموده‌اند، موظفند حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون کلیه حساب‌های بانکی خود را براساس دستورالعملی که به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، نزد آن بانک متمرکز نمایند. تمامی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز موظف به همکاری با بانک مرکزی در اجرای این ماده می‌باشند.

تبصره ۱- تخلف از این قانون از سوی هر یک از طرفین، جرم تلقی شده و به منزله تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.

ماده ۲۱- اداره امور بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس قانون پولی و بانکی کشور و اصلاحات بعدی آن است.

الف) تأسیس، ثبت، فعالیت و انحلال نهادهای پولی و اعتباری از قبیل بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، صرافی‌ها و شرکت‌های واسپاری (لیزینگ-ها) و همچنین ثبت تغییرات نهادهای مذکور فقط با اخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به موجب مقررات مصوب شورای پول و اعتبار امکان‌پذیر است.

ب) کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی از قبیل سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف به رعایت مفاد این ماده و همکاری با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند.

پ) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس مقررات قانونی، اختیار سلب صلاحیت حرفه‌ای و لغو مجوز و محکومیت متخلفان فعال در حوزه پولی به پرداخت جریمه را دارد. در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای، اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل بانک‌ها و مؤسسات اعتباری توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از مسئولیت مربوطه منفصل می‌شوند. ادامه تصدی مدیران

مربوطه در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی محسوب می‌شود. مبلغ مندرج در بند (۲) ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور به پانصد میلیون (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال افزایش می‌یابد و هر سه سال یک بار براساس رشد شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی اعلامی به صورت رسمی به پیشنهاد بانک مرکزی توسط هیأت وزیران تعدیل می‌شود.

ت) انتخاب مدیرعامل و هیأت مدیره بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری پس از صدور تأیید صلاحیت حرفه‌ای و وثاقت و امانت آنان از سوی بانک مرکزی امکان‌پذیر است. این افراد باید حداقل دارای ده سال سابقه در زمینه‌های مالی، بانکی و بازرگانی و دانشنامه کارشناسی مرتبط باشند. نحوه احراز شرایط اعتراض و رسیدگی به آن با پیشنهاد مشترک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود.

ث) ایجاد نهادهای جدید در بازار غیرمتشکل پولی بدون مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع بوده و تصدی پست‌های مدیریتی آنها در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی می‌شود.

بندهای (الف) و (ث) این ماده به ماده (۱) قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی مصوب ۲۲/۱۰/۱۳۸۲ الحاق می‌شود.

ماده ۲۲- متن زیر به ماده (۶۶) قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ الحاق می‌گردد:

برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضاء می‌کند، ممنوع است. حقوق ورودی مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای که به منظور تولید صادراتی به-ویژه توسط شرکت‌های دانش‌بنیان وارد کشور می‌شود، ظرف مدت پانزده روز پس از صادرات به آنها مسترد می‌شود.

ماده ۲۶- هرگونه احداث مستحدثات جدید، تملک، جابه‌جایی، صدور سند و تغییر کاربری اراضی در محدوده ایمنی نیروگاه‌ها و تأسیسات هسته‌ای به عنوان سکونتگاه دائم ممنوع است و حقوق صاحبان حق در اراضی و املاک واقع در محدوده مذکور، براساس لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب شورای انقلاب ۱۷/۱۱/۱۳۵۸ تأمین می‌شود. تملک و تصرف املاک مذکور پس از توافق یا کارشناسی و پرداخت نقدی یا غیرنقدی بهای آن به مالکان که به موجب قانون مذکور تعیین می‌شود، امکان‌پذیر است. ذی‌نفع در صورت اعتراض می‌تواند به مرجع صالح قضائی مراجعه نماید.

تبصره ۱- الزامات، مقررات و مصوبات نظام ایمنی هسته‌ای کشور که توسط مرکز نظام ایمنی

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۴۳

سازمان انرژی اتمی ایران در زمینه فناوری هسته‌ای و پرتویی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، برای کلیه دستگاه‌های اجرائی و اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی مرتبط، لازم‌الاجراء است.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرائی این ماده، ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان انرژی اتمی ایران تهیه می‌شود و با پیشنهاد مشترک این سازمان، وزارت کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۹-

الف) بهره‌برداری از جنگل‌ها به پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی‌ربط و در چهارچوب مصوبات هیأت وزیران ممکن است و بهره‌برداری از مراتع و زیستگاه‌های طبیعی تنها براساس توان بوم‌شناختی (اکولوژیک) و ضرورت حفظ آنها مجاز و مازاد بر آن ممنوع است. متخلف از احکام این ماده علاوه بر جبران خسارت، ملزم به پرداخت جریمه‌ای تا پنج برابر خسارت وارده به جنگل و یا مرتع و زیستگاه مورد بهره‌برداری یا تلف شده است. مبالغ دریافتی به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و پس از درج در بودجه سنواتی صددرصد (۱۰۰٪) آن برای احیای جنگل، مرتع و زیستگاه‌های خسارت دیده هزینه می‌شود.

ماده ۳۱-

الف) شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در اجرای وظایف محوله که در قوانین و دستورالعمل‌ها مشخص می‌شود و همچنین اجرای اختیارات تفویضی رئیس‌جمهور در امور برنامه و بودجه و در جهت هماهنگی و نظارت بر مدیریت و توسعه سرمایه‌گذاری همه‌جانبه و پایدار استان، پیگیری عدالت سرزمینی، تقویت تمرکززدایی، افزایش اختیارات استان‌ها و تقویت نقش و جایگاه استان‌ها در راهبری و مدیریت توسعه درون و برون‌گرای منطقه‌ای و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، با ترکیب اعضای زیر تشکیل می‌شود. آیین‌نامه اجرائی این ماده با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد:

۱- استاندار (رئیس)؛

۲- رئیس سازمان برنامه و بودجه استان (دبیر)؛

۳- رئیس واحد استانی وزارتخانه‌های دارای واحد استانی (یک نفر)؛

۴- رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان؛

۵- مدیرکل حفاظت محیط زیست استان؛

۶- فرمانداران (حسب مورد)؛

۷- فرمانده سپاه استان؛

۸- دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس شورای اسلامی (به عنوان ناظر)؛

۹- مدیرکل صدا و سیما استان؛

تبصره ۱- شورای برنامه ریزی و توسعه استان بالاترین نهاد تصمیم گیری و نظارت درخصوص توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در سطح استان می باشد.

تبصره ۲- در مورد وزارتخانه هایی که چند واحد استانی دارند یک نفر از مدیران به انتخاب وزیر در جلسات شورا شرکت می کند.

تبصره ۳- عضویت اعضاء، قائم به فرد است و جانشین حق رأی ندارد و در غیاب استاندار، اداره جلسه شورا بر عهده دبیر می باشد. جلسات با دو سوم اعضاء رسمیت می یابد و رأی گیری با ورقه و مخفی است. مصوبات با اکثریت اعضای حاضر قابل اجراء است.

تبصره ۴- دبیر شورا موظف است هنگام طرح مباحث مربوط به هر یک از دستگاه های اجرائی غیر عضو در شورا، از بالاترین مقام دستگاه اجرائی مرتبط در استان و هنگام طرح مباحث مربوط به هر شهرستان، از فرماندار آن شهرستان (بدون حق رأی) دعوت به عمل آورد.

تبصره ۵- دبیر شورا موظف است یک هفته قبل از تشکیل جلسه دستور جلسه را همراه با دعوتنامه رسمی برای کلیه اعضاء ارسال کند و از دو نماینده مجلس شورای اسلامی دعوت به عمل آورد. (ب) وظایف و اختیارات شورا به شرح زیر تعیین می شود:

۱- بررسی، تأیید و تصویب اسناد توسعه ای و برنامه های توسعه استان که شامل جهت گیری های توسعه بلندمدت استان در چهارچوب نظام برنامه ریزی کشور و در راستای جهت گیری های آمایش سرزمین و برنامه های میان مدت توسعه استان و تصویب اسناد توسعه ای و طرح ها و پروژه های بخشی و شهرستانی در چهارچوب سیاست های کلان، آمایش سرزمینی و بخشی و سازگار با برنامه های بلندمدت و میان مدت استانی و ملی است.

۲- بررسی و نظارت بر توسعه اقتصادی و اجتماعی متعادل استان و نیز سیاست گذاری، هماهنگی و پایش اقدامات مؤثر برای کاهش عدم تعادل درون استانی در چهارچوب نظام برنامه ریزی کشور و در راستای جهت گیری های آمایش سرزمین و برنامه های توسعه استانی؛

۳- تصویب طرح های توسعه و عمران شهرستان و روستا در قالب برنامه های توسعه استان در

- چهارچوب سیاست‌های مصوب شورای عالی آمایش سرزمین و شورای عالی شهرسازی و معماری؛
- ۴- شناخت و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی استان و ایجاد زمینه‌های لازم و تشویق و توسعه مشارکت و سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی از طریق بخش خصوصی، تعاونی و مردم نهاد؛
- ۵- اتخاذ سیاست‌های مناسب جذب و رفع مشکل سرمایه‌گذاری‌ها و اقدامات توسعه‌ای بخش‌های دولتی و غیردولتی در سطح استان در راستای انطباق آنها با سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصاد مقاومتی و اولویت‌ها، نیازها و برنامه‌های توسعه‌ای استان؛
- ۶- تصویب طرح‌های جامع شهرهای تا پنجاه هزار نفر جمعیت در چهارچوب سیاست‌های ابلاغی شورای عالی شهرسازی و معماری؛
- ۷- بررسی گزارش عملکرد برنامه و بودجه استانی و شهرستانی و ارسال آن به سازمان برنامه و بودجه کشور؛
- ۸ - اتخاذ سیاست‌ها و ارتقای صادرات غیرنفتی استان در چهارچوب سیاست‌های کلی تجارت خارجی کشور و توسعه همکاری‌های تجاری، اقتصادی، علمی و فرهنگی با کشورهای همسایه در چهارچوب سیاست‌های دولت؛
- ۹- بررسی راه‌های تجهیز و جذب منابع و پس‌اندازهای بخش غیردولتی در استان؛
- تبصره ۱-** شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان می‌تواند تصمیم‌گیری موارد غیر مهم، مستمر و یا خاص را به کار گروه‌ها و یا مدیران دستگاه‌های اجرائی مشخص تفویض کند. گزارش تصمیمات و اقدامات در جلسه بعدی شورا مطرح می‌شود و مورد بررسی قرار می‌گیرد. این تفویض اختیار رافع مسؤولیت‌های شورا نیست.
- تبصره ۲-** شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان صرفاً مسؤولیت تعیین سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات موضوع قانون «استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته»، سهم شهرستان‌ها را براساس شاخص‌های جمعیت و محرومیت به عهده دارد و این شورا حق دخالت در تصمیمات کمیته برنامه‌ریزی شهرستان را ندارد.
- تبصره ۳-** شورای برنامه‌ریزی استان مجاز است پس از ابلاغ اعتبارات استان حداکثر تا پنج درصد (۵٪) از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استان را با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی در قالب کمک‌های فنی و اعتباری برای افزایش سرمایه صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی همان استان یا شهرستان اختصاص دهد. همچنین این شورا مجاز است حداکثر بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان را در قالب کمک‌های فنی و اعتباری با اولویت تکمیل

و اجرای طرح‌های اقتصاد مقاومتی اختصاص دهد.

تبصره ۴- آستان‌های مقدس و قرارگاه‌های سازندگی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به اشخاص مذکور نسبت به تمامی فعالیت‌های اقتصادی خود، مشمول پرداخت مالیات می‌شوند.

تبصره ۵- هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور، شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی، شرکت سهامی توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی و مؤسسه جهاد نصر، حداکثر تا دو و نیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب اعتبارات دریافتی از منابع بودجه عمومی کشور تعیین می‌گردد.

ماده ۳۲- به منظور استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین و نظارت بر اجرای آن «شورای عالی آمایش سرزمین» با مسؤولیت رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور با وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف) ۱- بررسی و نظارت بر اجرای نظام راهبری توسعه سرزمین و تنظیم روابط ارکان و اجزای آن؛
۲- بررسی، تصویب، هماهنگی و نظارت مستمر بر تهیه برنامه‌ها و طرح‌های توسعه سرزمین در سطوح ملی، منطقه‌ای و استانی؛

۳- بررسی برنامه‌های اجرائی آمایش سرزمین و اسناد آمایش ملی، منطقه‌ای و استانی؛

۴- نظارت بر اجرای اصول و ضوابط ملی آمایش سرزمین در سطوح ملی، منطقه‌ای و استانی و ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط؛

تبصره ۱- دستگاه‌های اجرائی مکلفند برنامه‌های عملیاتی خود را به گونه‌ای تنظیم و اجراء کنند که زمینه تحقق جهت‌گیری‌های آمایش سرزمین فراهم آید.

تبصره ۲- نظارت بر اجرای مصوبات شورا بر عهده دبیرخانه (سازمان برنامه و بودجه کشور) است. شورا می‌تواند برای انجام وظایف خود نسبت به تشکیل کارگروه‌های موضوعی یا موضعی اقدام کند.

تبصره ۳- ترکیب اعضای شورا علاوه بر رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور عبارتند از: وزیران کشور، اطلاعات، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و سه نفر صاحب نظر شاغل در دستگاه‌های اجرائی به انتخاب رئیس جمهور.

تبصره ۴- دولت موظف است در برنامه‌ریزی‌های آمایش سرزمین همواره سیاست‌های خشکی و دریایی را توأماً لحاظ نماید.

ب) در اجرای آمایش سرزمینی دولت مکلف است به منظور توسعه سواحل مکران (جنوب شرق کشور) جهت استقرار، ساماندهی، احداث زیرساخت‌های نظامی، فرهنگی و رفاهی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران اعتبارات لازم را در بودجه سالانه کشور لحاظ کند.

پ) به منظور تسهیل و تشویق سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی کشور، اقدامات زیر توسط دولت انجام می‌شود:

۱- شهرستان‌هایی که نرخ بیکاری آنها بالاتر از میانگین نرخ بیکاری کشور می‌باشد به‌عنوان مناطق غیربرخوردار از اشتغال تعریف می‌شوند. این مناطق با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تصویب هیأت وزیران در سال اول و نیز ششم هر دهه تعیین می‌شود.

۲- دولت موظف است مشوق‌های لازم جهت ایجاد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری و ایجاد کارورزی بیکاران در این مناطق را به عمل آورده و اعتبارات مورد نیاز آن را در لوایح بودجه سالانه منظور کند.

۳- معافیت مالیاتی واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی در مناطق غیربرخوردار از اشتغال را به میزان معافیت‌های منظور شده در مناطق آزاد تجاری - صنعتی اعمال کند. توسعه واحد و نیز تولید کالای جدید در این واحدها به میزان سهم خود مشمول این حکم می‌باشند.

ت) دولت مکلف است سه درصد (۳٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز که سهم هر استان براساس سهم آن استان در ارزش صادرات نفت خام و خالص صادرات گاز طبیعی تعیین می‌گردد و دو سوم به شهرستان‌های مناطق کمتر توسعه‌یافته که براساس شاخص‌های توسعه نیافتگی به تفکیک شهرستان توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین می‌شود، جهت اجرای برنامه عمرانی بودجه‌های سنواری اختصاص دهد. این اعتبار صرفاً به مناطق نفت‌خیز و مناطق توسعه‌نیافته اختصاص می‌یابد و موجب کاهش سهم اعتبارات استانی این مناطق نمی‌شود.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور (دبیرخانه) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۴- دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات زیر را به اجرا درآورد:

الف) سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است با لحاظ موارد زیر ظرف مدت یک سال از تاریخ ابلاغ این قانون «سند نظام فنی و اجرایی کشور» را تهیه و اجراء کند. ضوابط و مقررات ساخت و ساز در چهارچوب این نظام ابلاغ می‌شود:

۱- نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور شامل عوامل، اصول، برنامه‌ها و فرآیندها و اسناد (مقررات، ضوابط و دستورالعمل‌ها) مربوط به مدیریت، پیدایش، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌های سرمایه‌گذاری و پروژه‌های ساخت و ساز باشد.

۲- قواعد اساسی حاکم بر کارفرمایان، مجریان، پیمانکاران، مشاوران، سازندگان و تأمین‌کنندگان همه طرح‌ها و پروژه‌هایی که از وجهه عمومی کشور استفاده می‌کنند، در این سند لحاظ شود.

۳- ویژگی‌های بخش‌ها، دستگاه‌های اجرایی و تشکلهای صنفی مرتبط بخش خصوصی پیش‌بینی شده و به صورت مستمر بهبود یابد.

ب) روش‌های اجرایی مناسب «مشارکت بخش عمومی - خصوصی» از قبیل «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری»، «طرح و ساخت کلید در دست» و یا «ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» را با پیش‌بینی تضمین‌های کافی و تدابیر بودجه‌ای به کارگیرد.

پ) سازوکار تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای بزرگ و متوسط از طریق گشایش اعتبارات اسنادی ریالی و ارزی نزد بانک‌های داخلی و خارجی همراه با پیش‌بینی ابزارهای مالی تضمینی را به تدریج به گونه‌ای پیاده کند که رابطه تأمین منابع مالی و اجرای طرح‌های فوق با نوسانات بودجه سالانه کاهش یابد.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به‌عنوان متولی نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۷- به‌منظور زنده و نمایان نگهداشتن مبانی اسلام ناب محمدی (ص) و اندیشه دینی، سیاسی و فرهنگی و سیره عملی حضرت امام خمینی (ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و برجسته کردن نقش ایشان به‌عنوان یک معیار اساسی در سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ها و تسری آن به مجموعه ارکان نظام و نیز انتقال آن به نسل‌های آینده، دولت مکلف است با بهره‌گیری از ظرفیت همه دستگاه‌های مربوط به‌ویژه آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و مراکز علمی و جهاد دانشگاهی، مراکز فرهنگی و هنری، حوزه‌های علمیه، صدا و سیما،

شهرداری‌ها و مؤسسات مردم نهاد و بسیج اقدامات زیر را انجام دهد:

الف) ایجاد سازوکار و تأمین اعتبار لازم به منظور اجرائی شدن خط‌مشی حضرت امام خمینی (ره) و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)؛

ب) پشتیبانی از مراکز تحقیقاتی و آموزشی حوزوی از طریق شورای عالی حوزه‌های علمیه و دانشگاهی، تشکلهای اجتماعی - فرهنگی مردم نهاد در زمینه اسلام‌شناسی، شیعه‌شناسی، ایران‌شناسی و اندیشه‌های انقلاب اسلامی و شخصیت‌ها و نهادهای و مجامع تقریبی و همچنین گسترش شبکه‌های مجازی بین‌المللی و فعالیتهای رسانه‌ای و هنری با ساماندهی مادی و معنوی و توسعه سرمایه انسانی و مقابله با جبهه معاند نظام اسلامی؛

آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و فرهنگ و ارشاد اسلامی، شورای عالی حوزه‌های علمیه، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره) و مؤسسه تنظیم و نشر آثار مقام معظم رهبری تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

پ) دولت موظف است سند جامع سبک زندگی اسلامی - ایرانی را با لحاظ شاخص‌های کمی و کیفی نظیر الگوی مصرف، ترویج روحیه مشارکت و فرهنگ تعاون و رقابت سالم بین مردم، قناعت و صرفه‌جویی و احترام به کسب و کار حلال، احترام به قانون، تفریحات و اوقات فراغت سالم، ترویج سخت‌کوشی و ساده‌زیستی متناسب با آموزه‌های اسلامی تدوین و با رعایت موارد زیر اجراء نماید:

۱- حمایت، پشتیبانی و تأمین اعتبار و ایجاد سازوکار لازم در اجرای سند؛

۲- گفتمان سازی و ترویج فرهنگ سبک زندگی اسلامی - ایرانی و اجرای آن در تعامل با رسانه‌های دیداری، شنیداری و مکتوب؛

۳- پایش مستمر وضعیت سبک زندگی اسلامی - ایرانی براساس شاخص‌های مصوب و ارائه گزارش سالانه به هیأت وزیران؛

۴- واسپاری و حمایت از سازمان‌های مردم نهاد و تشکلهای مردمی در اجرای سند؛

۵- رفع موانع ازدواج، کاهش سن ازدواج، پوشش بیمه‌ای زایمان و درمان ناباروری، آموزش و توانمندسازی خانواده‌ها؛

ت) دولت مکلف است از طریق شورای عالی حوزه‌های علمیه در اجرای وظایف تکلیفی نظام اسلامی و به منظور حضور مؤثر و هدفمند حوزه و روحانیت، از حوزه‌های علمیه در حکم نهاد عمومی غیردولتی پشتیبانی و حمایت‌های زیر را به عمل آورد:

۱- معافیت فضاهای آموزشی، پژوهشی و اداری حوزه‌های علمیه از پرداخت عوارض ساخت و ساز؛
۲- واگذاری فضاهای بلااستفاده دولتی در مناطق مختلف کشور به حوزه‌ها براساس نیاز حوزه‌های علمیه مطابق ضوابط ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷؛
۴- کلیه دستگاه‌های اجرائی، مراکز آموزشی، بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، مجموعه‌های ورزشی، مجتمع‌های رفاهی، تفریحی و مجتمع‌های تجاری اعم از دولتی یا غیردولتی، موظفند نسبت به احداث یا اختصاص و نگهداری فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه اقدام نمایند.
(ج) به منظور دستیابی به جامعه‌ای متمسک به قرآن و عترت (ع) و برخوردار از ایمان و عمل صالح و گسترش فرهنگ حیات بخش قرآن کریم و عترت (ع) در راستای اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی دولت موظف است نسبت به موارد زیر اقدام کند:

۱- تأمین اعتبارات و پشتیبانی لازم به منظور اجرای برنامه‌ها و سیاست‌ها و فعالیت‌های تعیین شده؛
۲- حمایت از ارتقای سطح سواد قرآنی جامعه با رویکرد روخوانی و روانخوانی، آموزش عمومی قرآن، تدبیر، تفسیر، تبلیغ، ترویج و پژوهش‌های قرآنی و عترت؛
۳- حمایت لازم به منظور تربیت حداکثری حافظان قرآن کریم (جزء و کل) با اولویت آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی حوزوی و تشکلهای مردم نهاد؛
(چ) کلیه دستگاه‌های اجرائی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند یک درصد (۱٪) اعتبارات هزینه ای خود به استثنای فصول (۱)، (۴) و (۶) را طی قرارداد مشخص با سازمان صدا و سیما صرف تولید برنامه جهت فرهنگ سازی و آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی نمایند.

ماده ۳۸-

(ث) کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند به منظور تقویت زیرساخت‌های برنامه‌ریزی، ایجاد شفافیت و استقرار دولت الکترونیک و پیشگیری از جعل هویت اشخاص و تضمین صحت اسناد و قراردادهای رسمی و دستیابی قوای سه‌گانه به بانک‌های اطلاعاتی موجود کشور به استعلام‌های صورت گرفته در حوزه وظایف قانونی خود توسط هر یک از دستگاه‌های وابسته به قوای سه‌گانه به صورت رایگان پاسخ دهند.

(ج) سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی، مؤسسات عمومی و مردم نهاد، به منظور باز اجتماعی شدن محکومان اقدامات زیر را انجام دهد:
۳- رفع مشکل معیشتی خانواده‌های زندانیان بی‌بضاعت با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور و سایر نهادهای ذی‌ربط و بیمه سلامت رایگان زندانیان و خانواده آنها؛

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۵۱

تبصره - اعتبار مورد نیاز برای اجرای این حکم هرساله در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی می‌شود.
۴- تسهیل بازگشت محکومان پس از تحمل کیفر به زندگی شرافتمندانه و رفع موانع اشتغال آنان با ساماندهی و محدود کردن موارد استعمال از سوءپیشینه به موارد خاص و رفع اثر محکومیت در چهارچوب قوانین مربوط؛

۵- معرفی زندانیان نیازمند اشتغال به مراجع ذی‌ربط پس از آزادی؛

تبصره - کلیه دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اصناف ایران و تعاون مرکزی ایران موظف به همکاری در امور فوق می‌باشند.

آیین‌نامه اجرائی این بند مربوط به همکاری و هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت دادگستری با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و آموزش و پرورش و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۴۰ - منابع بودجه عمومی دولت اعم از درآمدهای عمومی، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و درآمدهای اختصاصی دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که به حساب‌های بانکی مربوط به نام خزانه‌داری کل کشور واریز شده یا می‌شود، به استثنای فعالیت پیمانکاری آنها، مشمول پرداخت مالیات‌های موضوع قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن نیست.

ماده ۴۶ -

الف) به منظور افزایش توان دفاعی کشور در تراز قدرت منطقه‌ای و تأمین منافع و امنیت ملی در صورت موافقت فرماندهی کل قوا اقدامات زیر از طریق نیروهای مسلح با همکاری دولت معمول می‌شود:

ب) دولت موظف است در جهت تأمین نظم و امنیت پایدار در کشور اقدامات زیر را به عمل آورد:
ث) به منظور تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان، آرمان‌ها و مبانی اندیشه انقلاب اسلامی، توسعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر و حضور بیشتر نیروهای مردمی در صحنه‌های امنیت و دفاع از کشور، اقدامات و تسهیلات لازم به شرح زیر فراهم شود:

۲- پشتیبانی از رده‌های مقاومت بسیج و بسیج اساتید، دانشجوی و طلبه در دستگاه‌های اجرائی به‌ویژه در فعالیت‌های پژوهشی و علمی و بسیج زنان در راستای تحکیم بنیان خانواده و تلاش در

جهت تقویت راههای مقابله با جنگ نرم؛

۳- امکان استفاده از خدمت کارکنان بسیجی فعال و ویژه شاغل برای شرکت در آموزش‌ها و اردوها و سایر برنامه‌ها حداکثر به مدت پانزده روز در سال به‌جای خدمت اداری بدون دریافت حق مأموریت؛

تبصره ۱- به سازمان بسیج مستضعفین اجازه داده می‌شود از محل اعتبار مصوب خود حمایت لازم را برای تأمین پوشش بیمه‌ای و جبران خسارت‌های ناشی از به‌کارگیری بسیجیان فاقد پوشش بیمه‌ای در مأموریت‌های مختلف به‌ویژه دفاعی، امنیتی و کاروان‌های راهیان نور به عمل آورد.

تبصره ۲- به دستگاه‌های اجرائی اجازه داده می‌شود متناسب با میزان آمادگی سازمان بسیج سازندگی، اجرای بخشی از فعالیت‌های آموزشی، بهداشتی، فرهنگی و غنی‌سازی اوقات فراغت و پروژه‌های عمرانی خود از قبیل احداث و تعمیر مساجد، مدارس و خانه‌های بهداشت روستایی، بیابان‌زدایی، جنگلکاری، آبرسانی به روستاها در مناطق محروم، روستایی و مرزی براساس مقررات جاری کشور به آن سازمان واگذار نمایند تا با استفاده از نیروهای داوطلب بسیجی و مردمی و جوانان و متخصصان به نحو سازمان یافته، اجراء کند.

ماده ۴۷- قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۲/۱۰/۱۳۹۱ و اصلاحات بعدی آن دائمی می‌شود.

ماده ۵۰ - دولت مجاز است سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمام مراحل انواع معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و سایر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی، با رعایت قانون تجارت الکترونیکی و قانون برگزاری مناقصات تکمیل کند.

دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و دیگر معامله‌کنندگان بخش عمومی، از جمله دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنان مستلزم ذکر یا تصریح نام است و کلیه مؤسسات دولتی یا عمومی غیردولتی، باید برنامه زمانبندی مورد تأیید هیأت وزیران در این سامانه ثبت‌نام کنند و با امضای الکترونیکی معتبر و رعایت مقررات مربوط، تمام مراحل معاملات خود مانند درخواست استعلام، فراخوان، توزیع و دریافت اسناد، گشایش الکترونیکی پاکت‌ها یا پیشنهادهای، انعقاد قرارداد و دادوستد وجوه و تضمینات و نیز هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد را از طریق این سامانه و به طور الکترونیکی انجام دهند.

تبصره ۱- با ایجاد بستر الکترونیکی معاملات و بانک اطلاعاتی به روز و تجمیع شده معاملات بخش عمومی کلیه پایگاه‌های اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی معاملات این بخش از جمله پایگاه ملی

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۵۳

اطلاع‌رسانی مناقصات، پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی و هرگونه سامانه‌های نظارت بر معاملات باید فقط از طریق این سامانه تغذیه شود و از تعدد و تکرار ورود اطلاعات توسط دستگاه‌های بخش عمومی جلوگیری گردد.

تبصره ۲- آن دسته از معاملات این سامانه که ماهیت نظامی یا امنیتی دارد و مواردی که به موجب قوانین، افشای اطلاعات آنها ممنوع است فقط از حیث انتشار اطلاعات مستثنی است. تشخیص مصادیق این استثناء با لحاظ تبصره ماده (۵) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۸/۰۵/۳۱ برعهده کارگروهی مرکب از معاونان وزرای اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و رئیس دستگاه مربوط است.

ماده ۵۲ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است جهت توسعه اشتغال خرد و خانگی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، مبالغی از تسهیلات قرض‌الحسنه بانکی و رشد آن را که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود، در اختیار این دستگاه‌ها قرار دهد تا به نسبت شصت درصد (۶۰٪) کمیته امداد و چهل درصد (۴۰٪) سازمان بهزیستی به افراد مشمول تحت پوشش پرداخت شود.

ماده ۵۷ -

الف) به منظور بسط و گسترش هرچه بیشتر عدالت اجتماعی در جامعه، کاهش فقر و نابرابری، تحقق اقتصاد مقاومتی و عدالت بنیان کردن توسعه اقتصادی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است نسبت به رصد شاخص‌های رفاه و تأمین اجتماعی و تقویم و اثرسنجی برنامه‌ها و اقدامات اقتصادی بر وضعیت و کیفیت زندگی اقشار و گروه‌های هدف اقدام و نسبت به تهیه و تدوین و اجرای (بسته‌های سیاستی) زیر متناسب با فرآیندهای رشد، توسعه و پیشرفت مبادرت کند:

۱- بسته سیاستی (صیانت اجتماعی) مبتنی بر مصون‌سازی و پیشگیری از بروز مخاطرات و آسیب‌های اجتماعی و مداخله مؤثر برای کاهش و کنترل آسیب‌های اجتماعی و تحکیم و تقویت پیوندهای اجتماعی؛

۲- بسته سیاستی (حمایت اجتماعی) مبتنی بر ارائه خدمات اجتماعی متناسب با نیازهای جسمی و روانی اقشار و گروه‌های هدف جهت برابرسازی فرصت‌ها و زمینه‌سازی بازگشت و حضور فعال افراد آسیب دیده در اجتماع؛

۳- بسته سیاستی (مساعدت اجتماعی) مبتنی بر ارائه خدمات جبرانی و ترمیمی متناسب با نیازهای معنوی و مادی اقشار و گروه‌های هدف از طریق توانمندسازی، کارگستری، مهارت آموزی و ایجاد زمینه‌های خوداتکائی آنها؛

۴- بسته سیاستی (بیمه‌های اجتماعی) مبتنی بر ایجاد زمینه جلب مشارکت بیشتر ذی‌نفعان در تأمین مالی خدمات اجتماعی از طریق افزایش ضریب نفوذ بیمه‌های اجتماعی درمانی و بازنشستگی در کشور؛

تبصره ۱- اجرای مراتب فوق براساس نیازمندیابی فعال، غربالگری اجتماعی و آزمون وسع و متناسب با نیازهای اقشار و گروه‌های هدف انجام می‌پذیرد به نحوی که منجر به اثربخشی بیشتر اجرای هدفمندی یارانه‌ها شده و منابع مزبور به سمت خانوارهای نیازمند واجد شرایط هدایت و به منظور کاهش و رفع انواع مختلف فقر از قبیل فقر غذایی، معیشتی، بیمه‌ای، آموزشی و مسکن به کارگرفته می‌شود و در قالب اعطای یارانه‌های نقدی، کالایی، بیمه‌ای (درمان، بازنشستگی و بیکاری) مسکن اجتماعی و حمایتی و نظایر آن هزینه می‌شود.

تبصره ۲- به‌منظور هماهنگی و نظارت برحسب اجرای قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی و تقویت نظام چندلایه تأمین اجتماعی با رعایت یکپارچگی، انسجام ساختاری، همسویی و هماهنگی بین این لایه‌ها مشتمل بر خدمات حمایتی و توانمندسازی فقرا و محرومان و سایر گروه‌های هدف و کاهش آسیب‌های اجتماعی، بیمه‌های اجتماعی پایه شامل مستمری‌های پایه و بیمه‌های مکمل بازنشستگی و هماهنگی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌های ذی‌ربط، تصویب شاخص‌های اجرایی برای تحقق اهداف، وضع آیین‌نامه و اسناد توسعه و ترتیبات شوراهای تخصصی و راهبردی برای حوزه‌های مذکور، تصمیمات شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی با تصویب وزرای عضو شورای مذکور و تأیید رئیس‌جمهور و ابلاغ وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، لازم‌الاجراء است.

ب) دولت مکلف است کلیه بیمه‌شدگان تحت پوشش صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر را که به سن هفتاد سالگی رسیده‌اند، در صورت تقاضای آنان و داشتن سابقه پرداخت حق بیمه به مدت ده سال به صندوق مذکور بازنشسته نموده و متناسب با سنوات حق بیمه پرداختی، مستمری به آنان پرداخت نماید.

تبصره ۱- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این بند تا پنج سال، هر سال یک سال از سقف سن بازنشستگی کم خواهد شد و یک سال به سنوات بیمه‌پردازی افزوده می‌گردد.

تبصره ۲- شرط سنی برای عضویت بیمه‌گذاران جدید این صندوق حداکثر پنجاه سال تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- بار مالی ناشی از اجرای این بند از محل بند (ب) ماده (۷) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون

اساسی مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۸ و اصلاحات بعدی آن تأمین می‌شود.

پ) دولت مکلف است به منظور رفع فقر و نابرابری، بسط و ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی، ایجاد زمینه تضمین حداقل حمایت‌های اجتماعی، تأمین حداقل کیفیت زندگی و پیشگیری از بروز آسیب‌های اجتماعی، وفق تبصره ذیل ماده (۱۶) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۲۲/۲/۱۳۸۲، ضمن تجمیع و ساماندهی شوراهای مرتبط با امور سالمندان، کودکان، معلولان و نظایر آن در شورای راهبردی و تخصصی امور حمایتی در زیرمجموعه شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی نسبت به انجام امور زیر در قالب برنامه‌های اجتماع محور و خانواده محور و با استفاده حداکثری از مشارکت‌های مردمی و همکاری‌های جمعی اقدام کند:

- ۱- اجرای طرح‌های حمایت از کودکان در معرض آسیب‌های اجتماعی و یا دارای معلولیت‌ها و نارسایی‌های جسمی، روانی و خانوادگی و یا مبتلا به فقر غذایی، آموزشی؛
- ۲- اجرای طرح‌های حمایت از زنان و دختران با اولویت زنان سرپرست خانوار و دختران دارای مشکلات جسمی، روانی و خانوادگی و در معرض آسیب‌های اجتماعی؛
- ۳- اجرای طرح‌های حمایت از سالمندان و برنامه‌های غنی‌سازی دوران سالمندی به منظور ایجاد زمینه حضور فعال و مؤثر آنان در عرصه اجتماع و خانواده؛
- ۴- ایجاد مرکز اطلاعات و مطالعات آسیب‌های اجتماعی به منظور پایش و پیمایش انواع آسیب‌های اجتماعی و شناسایی گروه‌ها و اقشار هدف؛
- ۵- اجرای طرح‌های غربالگری اجتماعی، امداد اجتماعی و توانمندسازی اقشار و گروه‌های نیازمند و آسیب‌پذیر مبتنی بر توانبخشی جسمی، روانی و خانوادگی و آموزش مهارت‌های زندگی و ارائه انواع مساعدت‌ها و حمایت‌های اجتماعی به افراد آسیب‌دیده و نیازمند واجد شرایط؛
- ۶- جلب مشارکت خیریه‌ها، واقفان، سازمان‌های مردم نهاد و نیز بنیادها و نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری در جهت پیشبرد برنامه‌های حمایت اجتماعی؛
- ۷- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است متناسب با شرایط و مقتضیات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روز کشور، نسبت به طراحی و پیاده‌سازی (برنامه چتر ایمنی اجتماعی) ضمن شناسایی به موقع اقشار و گروه‌های هدف و در معرض آسیب‌های اجتماعی و نیازمند دریافت خدمات، حمایت‌ها و مساعدت‌های اجتماعی با رویکرد توانمندسازی، کارگستری و ایجاد زمینه بازگشت مجدد آنها به جامعه خانواده و بازار کار اقدام کند و الزامات قانونی، مقرراتی و منابع مالی و اعتباری مورد نیاز آن را حسب مصوبات شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور در قالب بودجه سنوالتی لحاظ کند.

۸- سازمان بهزیستی کشور متولی سلامت اجتماعی با رویکرد پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و مداخله در بحران‌های اجتماعی، ارائه خدمات حمایتی و توانبخشی به کلیه معلولان، مددجویان و گروه‌های آسیب‌پذیر از قبیل زنان، کودکان، سالمندان نیازمند جامعه می‌باشد. همچنین مرجع صدور پروانه تأسیس و فعالیت در امور زیر می‌باشد:

مهدهای کودک، مراکز نگهداری شبانه‌روزی کودکان بی‌سرپرست و خیابانی، خانه سلامت دختران و زنان، مجتمع‌ها و مراکز خدمات بهزیستی، کلینیک‌ها و اورژانس‌های مددکاری اجتماعی و روانشناسی، مراکز خدمات مشاوره اجتماعی و روان‌شناختی اجتماعی، مراکز توانبخشی معلولان، مراکز حرفه آموزی معلولان، مراکز توانبخشی و نگهداری سالمندان، مراکز توانبخشی و درمانی بیماران روانی مزمن، مراکز خدمات مشاوره ژنتیک، مراکز درمانی و بازتوانی معتادان و نیز انجمن‌ها و مؤسسات غیردولتی و خیریه که در راستای اهداف سازمان بهزیستی کشور فعالیت می‌کنند.

ماده ۶۲- کلیه معاملات راجع به اموال غیرمنقول ثبت شده مانند بیع، صلح، اجاره، رهن و نیز وعده یا تعهد به انجام این‌گونه معاملات باید به طور رسمی در دفاتر اسناد رسمی تنظیم شود. اسناد عادی که در خصوص معاملات راجع به اموال غیرمنقول تنظیم شوند مگر اسنادی که براساس تشخیص دادگاه دارای اعتبار شرعی است در برابر اشخاص ثالث غیرقابل استناد بوده و قابلیت معارضه با اسناد رسمی را ندارند.

ماده ۶۷- در راستای اصلاح نظام اداری کشور، همه تکالیف و مجوزهای قانونی دریافت وجه برای ارائه اطلاعات و پاسخ به استعلامات دستگاه‌های اجرائی با یکدیگر لغو می‌شود.

ماده ۷۰- مجموع تغییرات طرح‌های تفصیلی برای موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۲۲/۱۲/۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن توسط کمیسیون ماده مذکور در هر یک از موارد حداکثر تا پنج درصد (۵٪) مجاز است. تغییرات فراتر از این میزان باید به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران برسد.

ماده ۷۱- کلیه تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و همچنین تصمیمات و مصوبات هیأت‌های امناء و مراجع و مقامات اجرائی و دستگاه‌های اجرائی به استثنای احکام قضائی که متضمن بار مالی برای صندوق‌های بازنشستگی یا دستگاه‌های اجرائی و دولت می‌باشد در صورتی قابل اجراء است که بار مالی ناشی از آن قبلاً محاسبه و در قوانین بودجه کل کشور و یا بودجه سالانه دستگاه یا صندوق ذی‌ربط تأمین شده باشد و ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی یا صندوق ذی‌ربط ممنوع می‌باشد در غیر این صورت عمل مراجع مذکور در حکم تعهد زائد بر

□ بخش اول: اسناد بالادستی ناظر بر سازمان بهزیستی ۵۷

اعتبار است و مشمول پرداخت از سوی دستگاه یا صندوق‌های مربوطه نیست. دستگاه‌ها و صندوق‌های مربوط مجاز به اجرای احکام مقامات اجرائی و مراجع قوه مجریه که بار مالی آن تأمین نشده است، نیستند. اجرای احکام یاد شده فقط در حدود منابع مذکور ممکن است. در هر حال تحمیل کسری بودجه به دولت و دستگاه‌های اجرائی و صندوق‌ها غیرقابل پذیرش می‌باشد. مسؤولیت اجرای احکام این ماده برعهده رؤسای دستگاه‌ها و صندوق‌ها و مدیران و مقامات مربوط است.

ماده ۷۲- باتوجه به اهمیت و ضرورت مرمت بناهای تاریخی و فرهنگی و احیای بافت‌های ارزشمند کشور، به تمامی دستگاه‌های اجرائی اجازه داده می‌شود بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی - فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی (به استثنای نفایس ملی) در اختیار خود را با تعیین کاربری که از سوی سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در چهارچوب ضوابط و مقررات مشخص می‌شود به بخش خصوصی و تعاونی واگذار کنند. اجرای این ماده از شمول جزء (۳) ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ مستثنی می‌باشد.

ماده ۷۳- این قانون پس از انقضای قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لازم‌الاجراء است.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و سه ماده و صد تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ دهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و نود و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۲۷/۱۱/۱۳۹۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی
علی لاریجانی

فصل سوم: سیاست‌های کلی نظام

سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران امور اجتماعی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
با سلام و تحیت

پیش‌روی بودن دومین پنجسال از سند چشم‌انداز دوره‌ی بیست ساله کشور و ابلاغ بعضی از سیاست‌های کلی اصولی مانند سیاست‌های کلی اصلی ۴۴ از یکطرف و بعضی تحولات جهانی ازطرف

دیگر اقتضاء می‌کند که هرچه زودتر قانون برنامه‌ی پنجساله پنجم کشور با جهت‌گیری دستیابی به اهداف مرحله‌ای متناسب با سند چشم‌انداز بیست ساله تهیه گردد. اینک سیاست‌های کلی برنامه پنجم که باید مبنای تهیه و تدوین قانون برنامه‌ی پنجساله پنجم توسعه‌ی جمهوری اسلامی ایران باشد، ابلاغ می‌گردد. انتظار می‌رود این سیاست‌ها که با رویکرد مبنایی پیشرفت و عدالت تنظیم شده، بتواند در جای‌جای کلیه فعالیت‌های کشور چه در بُعد تقنین و چه در بُعد اجرا ظاهر گردد. بی‌گمان اهتمام و دقت نظر جنابعالی و هیئت محترم دولت و مجلس محترم شورای اسلامی و سایر دستگاه‌های رئیسی نظام می‌تواند در این باره نقش تعیین‌کننده ایفا کند. انتظار دارم در دوره‌ی پنجساله آینده اقدامات اساسی برای تدوین الگوی توسعه ایرانی - اسلامی که رشد و بالندگی انسانها بر مدار حق و عدالت و دستیابی به جامعه‌ای متکی بر ارزشهای اسلامی و انقلابی و تحقق شاخص‌های عدالت اجتماعی و اقتصادی در گرو آنست، توسط قوای سه‌گانه‌ی کشور صورت گیرد.

مشارکت جدی اندیشه‌وران حوزه و دانشگاه در تبیین مقوله‌ی عدالت و اقتضائات آن نقشی تعیین‌کننده در این امر دارد. لازم می‌دانم از مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام و هیأت محترم دولت و دبیرخانه مجمع و نیز کارشناسان فعال و همکار با این مجموعه‌ها که در تنظیم پیشنهادهای مربوط به سیاست‌های کلی برنامه‌ی پنجم نقش‌آفرینی کرده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم. نسخه‌ی حاوی مجموعه‌ی سیاستها همزمان برای مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت ارسال می‌شود.

سیدعلی خامنه‌ای

موادی از ابلاغیه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در خصوص سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

- امور اجتماعی

۱۲- تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و در صحنه‌های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان؛

۱۳- تقویت هویت ملی جوانان متناسب با آرمانهای انقلاب اسلامی، فراهم کردن محیط رشد فکری و علمی و تلاش در جهت رفع دغدغه‌های شغلی، ازدواج، مسکن و آسیبهای اجتماعی آنان، توجه به مقتضیات دوره جوانی و نیازها و تواناییهای آنان؛

۱۴- اصلاح نظام اداری و قضایی در جهت: افزایش تحرک و کارایی، بهبود خدمت‌رسانی به مردم، تأمین کرامت و معیشت کارکنان، به کارگیری مدیران و قضات لایق و امین و تأمین شغلی آنان، حذف یا ادغام مدیریتهای موازی، تأکید بر تمرکز زدایی در حوزه‌های اداری و اجرایی، پیشگیری

از فساد اداری و مبارزه با آن و تنظیم قوانین مورد نیاز؛

۱۹- تأکید بر رویکرد انسان سالم و سلامت همه جانبه با توجه به:

۱۹-۲- ارتقاء شاخصهای سلامت هوا، امنیت غذا، محیط و بهداشت جسمی و روحی؛

۲۰- ارتقاء امنیت اجتماعی؛

۲۰-۱- مبارزه همه جانبه با مواد مخدر و روانگردان و اهتمام به اجرای سیاستهای کلی مبارزه با

مواد مخدر؛

۲۰-۲- سامان بخشی مناطق حاشیه نشین و پیشگیری و کنترل ناهنجاریهای عمومی ناشی از آن؛

۲۰-۳- استفاده از ابزارهای فرهنگی، آموزشی و رسانه ها برای پیشگیری و مقابله باناهنجاریهای

فرهنگی و اجتماعی؛

- امور اقتصادی

(ب) گسترش عدالت اجتماعی با:

۳۴- تنظیم همه فعالیتهای مربوط به رشد و توسعه اقتصادی بر پایه عدالت اجتماعی و کاهش

فاصله میان درآمدهای طبقات و رفع محرومیت از قشرهای کم درآمد با تأکید بر موارد زیر:

۳۴-۲- تکمیل بانک اطلاعات مربوط به اقشار دو دهک پایین درآمدی و به هنگام کردن مداوم آن؛

۳۵- اقدامات لازم برای جبران عقب ماندگیهای حاصل از دورانهای تاریخی گذشته با تأکید بر:

۵- ۳۵- تأمین بیمه فراگیر و کارآمد و گسترش کمی و کیفی نظام تأمین اجتماعی و خدمات بیمه

درمانی؛

۶- ۳۵- توسعه نظامهای پیشگیری از آسیبهای فردی و اجتماعی؛

۷- ۳۵- حمایت از اقشار محروم و زنان سرپرست خانوار؛

سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۳۰

«بسم الله الرحمن الرحيم»

ایران اسلامی با استعدادهای سرشار معنوی و مادی و ذخائر و منابع غنی و متنوع و زیرساختهای گسترده و مهمتر از همه، برخورداری از نیروی انسانی متعهد و کارآمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات اقتصادی فائق می آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام عیار در برابر این ملت بزرگ صف آرایی کرده، به شکست و عقب نشینی وامی دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی اطمینانیهای ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحرانهای مالی، اقتصادی، سیاسی و ... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان ها و اصول قانون اساسی و سند

چشم‌انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگوئی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد. اکنون با مذاقه لازم و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با چنین نگاهی تدوین شده و راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور به سوی این اهداف عالی است، ابلاغ می‌گردد.

لازم است قوای کشور بی‌درنگ و با زمان‌بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش‌آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند تا به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم جهانیان رخ نماید. از خداوند متعال توفیق همگان را در این امر مهم خواستارم.

سیدعلی خامنه‌ای

۲۹/ بهمن ماه/ ۱۳۹۲

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

«بسم الله الرحمن الرحيم»

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط؛

۲- پیشتازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش بنیان در منطقه؛

۳- محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور؛

- ۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی؛
- ۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش، بویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه؛
- ۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (بویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص؛
- ۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا)؛
- ۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید؛
- ۹- اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی؛
- ۱۰- حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:
 - تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم؛
 - گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز؛
 - تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات؛
 - برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع‌بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه؛
 - استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز؛
 - ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف؛
- ۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج؛
- ۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:
 - توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان بویژه همسایگان؛

- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی؛
- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای؛
- ۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:
 - انتخاب مشتریان راهبردی؛
 - ایجاد تنوع در روش‌های فروش؛
 - مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش؛
 - افزایش صادرات گاز؛
 - افزایش صادرات برق؛
 - افزایش صادرات پتروشیمی؛
 - افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی؛
- ۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، بویژه در میداین مشترک؛
- ۱۵- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع؛
- ۱۶- صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید؛
- ۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی؛
- ۱۸- افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت؛
- ۱۹- شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...؛
- ۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه؛
- ۲۱- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان‌سازی آن بویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی؛
- ۲۲- دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگی سازی و بسیج

پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

- شناسایی و بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب؛

- رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن؛

- مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی؛

۲۳- شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار؛

۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن؛

سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۸

بسم الله الرحمن الرحيم

۱- ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، بهداشتی، درمانی و توانبخشی سلامت مبتنی بر اصول و ارزش‌های انسانی- اسلامی و نهادینه سازی آن در جامعه؛

۱-۱- ارتقاء نظام انتخاب، ارزشیابی و تعلیم و تربیت اساتید و دانشجویان و مدیران و تحول در محیط‌های علمی و دانشگاهی متناسب با ارزش‌های اسلامی، اخلاق پزشکی و آداب حرفه‌ای؛

۱-۲- آگاه‌سازی مردم از حقوق و مسئولیت‌های اجتماعی خود و استفاده از ظرفیت محیط‌های ارائه مراقبت‌های سلامت برای رشد معنویت و اخلاق اسلامی در جامعه؛

۲- تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم درهمه قوانین، سیاست‌های اجرایی و مقررات با رعایت:

۱-۲- اولویت پیشگیری بر درمان؛

۲-۲- روزآمد نمودن برنامه‌های بهداشتی و درمانی؛

۳-۲- کاهش مخاطرات و آلودگی‌های تهدیدکننده سلامت مبتنی بر شواهد معتبر علمی؛

۴-۲- تهیه پیوست سلامت برای طرح‌های کلان توسعه‌ای؛

۵-۲- ارتقاء شاخص‌های سلامت برای دستیابی به جایگاه اول در منطقه آسیای جنوب غربی؛

۶-۲- اصلاح و تکمیل نظام‌های پایش، نظارت و ارزیابی برای صیانت قانونمند از حقوق مردم و بیماران و اجرای صحیح سیاست‌های کلی؛

۳- ارتقاء سلامت روانی جامعه با ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی، تحکیم بنیان خانواده، رفع موانع تنش‌آفرین در زندگی فردی و اجتماعی، ترویج آموزش‌های اخلاقی و معنوی و ارتقاء

شاخص‌های سلامت روانی؛

- ۴- ایجاد و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز برای تولید فرآورده‌ها و مواد اولیه دارویی، واکسن، محصولات زیستی و ملزومات و تجهیزات پزشکی دارای کیفیت و استاندارد بین‌المللی؛
- ۵- ساماندهی تقاضا و ممانعت از تقاضای القائی و اجازه تجویز صرفاً براساس نظام سطح‌بندی و راهنماهای بالینی، طرح ژنریک و نظام دارویی ملی کشور و سیاست‌گذاری و نظارت کارآمد بر تولید، مصرف و واردات دارو، واکسن، محصولات زیستی و تجهیزات پزشکی با هدف حمایت از تولید داخلی و توسعه صادرات؛
- ۶- تأمین امنیت غذایی و بهره‌مندی عادلانه آحاد مردم از سبد غذایی سالم، مطلوب و کافی، آب و هوای پاک، امکانات ورزشی همگانی و فرآورده‌های بهداشتی ایمن همراه با رعایت استانداردهای ملی و معیارهای منطقه‌ای و جهانی؛
- ۷- تفکیک وظایف تولید، تأمین مالی و تدارک خدمات در حوزه سلامت با هدف پاسخگویی، تحقق عدالت و ارائه خدمات درمانی مطلوب به مردم به شرح ذیل:
 - ۱-۷- تولید نظام سلامت شامل سیاست‌گذاری‌های اجرایی، برنامه‌ریزی‌های راهبردی، ارزشیابی و نظارت توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
 - ۲-۷- مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همکاری سایر مراکز و نهادها؛
 - ۳-۷- تدارک خدمات توسط ارائه‌کنندگان خدمت در بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی؛
 - ۴-۷- هماهنگی و ساماندهی امور فوق مطابق سازوکاری است که قانون تعیین خواهد کرد؛
- ۸- افزایش و بهبود کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های جامع و یکپارچه سلامت با محوریت عدالت و تأکید بر پاسخگویی، اطلاع‌رسانی شفاف، اثربخشی، کارایی و بهره‌وری در قالب شبکه بهداشتی و درمانی منطبق بر نظام سطح‌بندی و ارجاع از طریق:
 - ۸-۱- ترویج تصمیم‌گیری و اقدام مبتنی بر یافته‌های متقن و علمی در مراقبت‌های سلامت، آموزش و خدمات با تدوین استانداردها و راهنماها، ارزیابی فناوری‌های سلامت، استقرار نظام سطح‌بندی با اولویت خدمات ارتقاء سلامت و پیشگیری و ادغام آن‌ها در نظام آموزش علوم پزشکی؛
 - ۸-۲- افزایش کیفیت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های سلامت با استقرار و ترویج نظام حاکمیت بالینی و تعیین استانداردها؛
 - ۸-۳- تدوین برنامه جامع مراقبتی، حمایتی برای جانبازان و جامعه معلولان کشور با هدف ارتقاء سلامت و توانمندسازی آنان؛

۹- توسعه کمی و کیفی بیمه‌های بهداشتی و درمانی باهدف:

۹-۱- همگانی ساختن بیمه پایه درمان؛

۹-۲- پوشش کامل نیازهای پایه درمان توسط بیمه‌ها برای آحاد جامعه و کاهش سهم مردم از هزینه‌های درمان تا آنجا که بیمار جز رنج بیماری، دغدغه و رنج دیگری نداشته باشد؛

۹-۳- ارائه خدمات فراتر از بیمه پایه توسط بیمه تکمیلی در چارچوب دستورالعمل‌های قانونی و شفاف به گونه‌ای که کیفیت ارائه خدمات پایه درمانی همواره از مطلوبیت لازم برخوردار باشد؛

۹-۴- تعیین بسته خدمات جامع بهداشتی و درمانی در سطح بیمه‌های پایه و تکمیلی توسط وزارت بهداشت و درمان و خرید آنها توسط نظام بیمه‌ای و نظارت مؤثر تولید بر اجرای دقیق بسته‌ها با حذف اقدامات زاید و هزینه‌های غیرضروری در چرخه معاینه، تشخیص بیماری تا درمان؛

۹-۵- تقویت بازار رقابتی برای ارائه خدمات بیمه درمانی؛

۹-۶- تدوین تعرفه خدمات و مراقبت‌های سلامت مبتنی بر شواهد و براساس ارزش افزوده با حق

فنی واقعی یکسان برای بخش دولتی و غیردولتی؛

۹-۷- اصلاح نظام پرداخت مبتنی بر کیفیت عملکرد، افزایش کارایی، ایجاد درآمد عادلانه و ترغیب

انگیزه‌های مثبت ارائه‌کنندگان خدمات و توجه خاص به فعالیت‌های ارتقاء سلامت و پیشگیری در مناطق محروم؛

۱۰- تأمین منابع مالی پایدار در بخش سلامت با تأکید بر:

۱۰-۱- شفافسازی قانونمند درآمدها، هزینه‌ها و فعالیت‌ها؛

۱۰-۲- افزایش سهم سلامت، متناسب با ارتقاء کیفیت در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، از تولید ناخالص داخلی و بودجه عمومی دولت به نحوی که بالاتر از میانگین کشورهای منطقه باشد و اهداف سند چشم‌انداز تحقق یابد.

۱۰-۳- وضع عوارض بر محصولات و مواد و خدمات زیان‌آور سلامت؛

۱۰-۴- پرداخت یارانه به بخش سلامت و هدفمندسازی یارانه‌های بهداشت و درمان با هدف

تأمین عدالت و ارتقاء سلامت بویژه در مناطق غیر برخوردار و کمک اختصاصی به اقشار نیازمند و دهک‌های پایین درآمدی؛

۱۱- افزایش آگاهی، مسؤولیت‌پذیری، توانمندی و مشارکت ساختارمند و فعالانه فرد، خانواده و

جامعه در تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت با استفاده از ظرفیت نهادها و سازمان‌های فرهنگی، آموزشی و رسانه‌ای کشور تحت نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۱۲- بازشناسی، تبیین، ترویج، توسعه و نهادینه نمودن طب سنتی ایران؛

۱۲-۱- ترویج کشت گیاهان دارویی تحت نظر وزارت جهاد کشاورزی و حمایت از توسعه نوآوری‌های علمی و فنی در تولید و عرضه فرآورده‌های دارویی سنتی تحت نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۱۲-۲- استاندارد سازی و روزآمد کردن روش‌های تشخیصی و درمانی طب سنتی و فرآورده‌های مرتبط با آن؛

۱۲-۳- تبادل تجربیات با سایر کشورها در زمینه طب سنتی؛

۱۲-۴- نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر ارائه خدمات طب سنتی و داروهای گیاهی؛

۱۲-۵- برقراری تعامل و تبادل منطقی میان طب سنتی و طب نوین برای هم‌افزایی تجربیات و روش‌های درمانی؛

۱۲-۶- اصلاح سبک زندگی در عرصه تغذیه؛

۱۳- توسعه کیفی و کمی نظام آموزش علوم پزشکی به صورت هدفمند، سلامت محور، مبتنی بر نیازهای جامعه، پاسخگو و عادلانه و با تربیت نیروی انسانی کارآمد، متعهد به اخلاق اسلامی حرفه‌ای و دارای مهارت و شایستگی‌های متناسب با نیازهای مناطق مختلف کشور؛

۱۴- تحول راهبردی پژوهش علوم پزشکی با رویکرد نظام نوآوری و برنامه‌ریزی برای دستیابی به مرجعیت علمی در علوم، فنون و ارائه خدمات پزشکی و تبدیل ایران به قطب پزشکی منطقه آسیای جنوب غربی و جهان اسلام؛

سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر ابلاغی توسط مقام معظم رهبری (۱۳۸۵/۰۷/۱۲)

۱- مبارزه فراگیر و قاطع علیه کلیه فعالیت‌ها و اقدامات غیرقانونی مرتبط با مواد مخدر و روانگردان و پیش‌سازهای آنها از قبیل کشت، تولید، ورود، صدور، نگهداری و عرضه مواد؛

۲- تقویت، توسعه، تجهیز و استفاده فراگیر از امکانات اطلاعاتی، نظامی، انتظامی و قضایی برای شناسایی و تعقیب و انهدام شبکه‌ها و مقابله با عوامل اصلی داخلی و بین‌المللی مرتبط با مواد مخدر و انواع روانگردان‌ها و پیش‌سازهای آنها؛

۳- تقویت، تجهیز و توسعه یگانها و مکانیزه کردن سیستم‌های کنترلی و تمرکز اطلاعات به منظور کنترل مرزها و مبادی ورودی کشور و جلوگیری از اقدامات غیرقانونی مرتبط با مواد مخدر، روانگردان و پیش-

سازهای آنها و تقویت ساختار تخصصی مبارزه با مواد مخدر در نیروی انتظامی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط؛
۴- اتخاذ راهکارهای پیشگیرانه در مقابله با تهدیدات و آسیب‌های ناشی از مواد مخدر و روانگردان با بهره‌گیری از امکانات دولتی و غیردولتی با تاکید بر تقویت باورهای دینی مردم و اقدامات فرهنگی، هنری، ورزشی، آموزشی و تبلیغاتی در محیط خانواده، کار، آموزش و تربیت و مراکز فرهنگی و عمومی؛

۵- جرم‌انگاری مصرف مواد مخدر و روانگردان و پیش‌سازهای آنها جز در موارد علمی، پزشکی، صنعتی و برنامه‌های مصوب درمان و کاهش آسیب؛

۶- ایجاد و گسترش امکانات عمومی تشخیص، درمان، بازتوانی و اتخاذ تدابیر علمی جامع و فراگیر با هدف:

۱- درمان و بازتوانی مصرف‌کنندگان؛

۲- کاهش آسیب‌ها؛

۳- جلوگیری از تغییر الگوی مصرف از مواد کم خطر به مواد پرخطر؛

۷- اتخاذ تدابیر لازم برای زمینه‌سازی حمایت‌های اجتماعی پس از درمان مبتلایان به مواد مخدر و انواع روانگردان در زمینه اشتغال، اوقات فراغت، ارائه خدمات مشاوره و پزشکی و حمایت‌های حقوقی و اجتماعی برای افراد بازتوانی شده و خانواده‌های آنها و نیز فراهم نمودن امکانات خدمات درمانی و نیازهای حمایتی افراد مذکور؛

۸- تقویت و ارتقاء دیپلماسی منطقه‌ای و بین‌المللی مرتبط با مواد مخدر و روانگردان با:

۱- هدفمند نمودن مناسبات؛

۲- مشارکت فعال در تصمیم‌سازی‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات مربوط؛

۳- بهره‌برداری از تجارب و امکانات فنی، پشتیبانی و اقتصادی کشورهای دیگر و سازمان‌های بین‌المللی؛

۴- فراهم نمودن زمینه اقدام مشترک در جلوگیری از ترانزیت غیر قانونی مواد مخدر؛

۹- اتخاذ تدابیر لازم برای حضور و مشارکت جدی آحاد مردم و خانواده‌ها و حمایت از تشکلهای مردمی در زمینه‌های پیشگیری، کاهش آسیب و درمان معتادان؛

۱۰- توسعه مطالعات و پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در امر مبارزه با مواد مخدر و روان‌گردان و پیشگیری و درمان معتادان با تکیه بر دانش روز دنیا و استفاده از ظرفیت‌های علمی و تخصصی ذی‌ربط در کشور؛

۱۱- ارتقاء و اصلاح ساختار نظام مدیریت مبارزه با مواد مخدر و روانگردان به منظور تحقق سیاست‌های کلی نظام و سرعت بخشیدن به فعالیت‌ها و هماهنگی در اتخاذ سیاست‌های عملیاتی و کلیه اقدامات اجرایی و قضایی و حقوقی؛

سیاست‌های کلی جمعیت مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۳۰

با عنایت به اهمیت مقوله جمعیت در اقتدار ملی؛ و باتوجه به پویندگی، بالندگی و جوانی جمعیت کنونی کشور به‌عنوان یک فرصت و امتیاز؛ و در جهت جبران کاهش نرخ رشد جمعیت و نرخ باروری در سال‌های گذشته، سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغ می‌گردد. با در نظر داشتن نقش ایجابی عامل جمعیت در پیشرفت کشور، لازم است برنامه‌ریزی‌های جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور متناسب با سیاست‌های جمعیتی انجام گیرد. همچنین ضروری است با هماهنگی و تقسیم کار بین ارکان نظام و دستگاه‌های ذیربط در این زمینه، اقدامات لازم با دقت، سرعت و قوت صورت گیرد و نتایج رصد مستمر اجرای سیاست‌ها گزارش شود.

سیدعلی خامنه‌ای

۱۳۹۳/اردیبهشت/۳۰

بسم الله الرحمن الرحيم
(سیاست‌های کلی جمعیت)

- ۱- ارتقاء پویایی، بالندگی و جوانی جمعیت با افزایش نرخ باروری به بیش از سطح جانشینی؛
- ۲- رفع موانع ازدواج، تسهیل و ترویج تشکیل خانواده و افزایش فرزند، کاهش سن ازدواج و حمایت از زوج‌های جوان و توانمندسازی آنان در تأمین هزینه‌های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد؛
- ۳- اختصاص تسهیلات مناسب برای مادران بویژه در دوره بارداری و شیردهی و پوشش بیمه‌ای هزینه‌های زایمان و درمان ناباروری مردان و زنان و تقویت نهادها و مؤسسات حمایتی ذی‌ربط؛
- ۴- تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش‌های عمومی درباره اصالت قانون خانواده و فرزندپروری و با تأکید بر آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره‌ای بر مبنای فرهنگ و ارزش‌های اسلامی- ایرانی و توسعه و تقویت نظام تأمین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزندآوری؛
- ۵ - ترویج و نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی- ایرانی و مقابله با ابعاد نامطلوب سبک زندگی غربی؛
- ۶- ارتقاء امید به زندگی، تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، بویژه اعتیاد، سوانح، آلودگی‌های زیست محیطی و بیماری‌ها؛
- ۷- فرهنگ‌سازی برای احترام و تکریم سالمندان و ایجاد شرایط لازم برای تأمین سلامت و نگهداری آنان در خانواده و پیش‌بینی‌ساز و کار لازم برای بهره‌مندی از تجارب و توانمندی‌های سالمندان در عرصه‌های مناسب؛
- ۸- توانمندسازی جمعیت در سن کار با فرهنگ‌سازی و اصلاح، تقویت و سازگار کردن نظامات تربیتی و آموزش‌های عمومی، کارآفرینی، فنی - حرفه‌ای و تخصصی با نیازهای جامعه و استعدادها و علایق آنان در جهت ایجاد اشتغال مؤثر و مولد؛
- ۹- باز توزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت، متناسب با ظرفیت زیستی با تأکید بر تأمین آب با هدف توزیع متعادل و کاهش فشار جمعیتی؛
- ۱۰- حفظ و جذب جمعیت در روستاها و مناطق مرزی و کم تراکم و ایجاد مراکز جدید جمعیتی بویژه در جزایر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان از طریق توسعه شبکه‌های زیربنایی، حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری و ایجاد فضای کسب و کار با درآمد کافی؛
- ۱۱- مدیریت مهاجرت به داخل و خارج هماهنگ با سیاست‌های کلی جمعیت با تدوین و اجرای ساز و کارهای مناسب؛

۱۲- تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری، و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانایی‌های آنان؛

۱۳- تقویت مؤلفه‌های هویت‌بخش ملی (ایرانی، اسلامی، انقلابی) و ارتقاء وفاق و همگرایی اجتماعی در پهنه سرزمینی بویژه در میان مرزنشینان؛ و ایرانیان خارج از کشور؛

۱۴- رصد مستمر سیاست‌های جمعیتی در ابعاد کمی و کیفی با ایجاد ساز و کار مناسب و تدوین شاخص‌های بومی توسعه انسانی و انجام پژوهش‌های جمعیتی و توسعه انسانی؛

فصل چهارم: سند چشم‌انداز

مقدمه

از سال ۱۳۷۸ در دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام برای هم جهت‌سازی سیاست‌های کلی ضرورت ترسیم و تبیین یک افق روشن در آینده ایران مشخص شد. لذا تا مدت‌ها مطالعات و مباحث تحت عنوان «افق آینده ایران اسلامی» ادامه یافت. در سال ۱۳۸۰ مفهوم چشم‌انداز بجای افق آینده مورد تأکید قرار گرفت و در مطالعات خود متوجه شدیم که بحث چشم‌انداز یک مقوله پیشرفته علوم مدیریتی و ذی‌قیمتی را بدست آورده‌اند آن تجارب را نیز مورد مطالعه قرار دادیم. در همین سال نتایج مطالعات را با مقام معظم رهبری طرح کردیم ایشان ضرورت این مساله را بسیار مهم تشخیص دادند و به مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ کرد که سند ملی چشم‌انداز ایران را تهیه نمایند.

مجمع تشخیص مصلحت نظام کمیسیون خاصی را تحت همین عنوان تصویب کردند که کلیه مطالعات و تحقیقات دبیرخانه همراه با مطالعات و تحقیقات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی دولت را بررسی و متن اولیه سند چشم‌انداز را تهیه کردیم و به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستادیم.

نتایج کمیسیون چشم‌انداز در سال ۱۳۸۱ در مجمع تشخیص مصلحت نظام به بحث گذاشته شد و در سال ۱۳۸۲ پس از اصلاحاتی که مقام معظم رهبری در آن مصوبات انجام دادند به تصویب نهایی رسید و در تاریخ ۸۲/۸/۲۳ به قوای سه گانه ابلاغ شد.

در تهیه و تدوین سند چشم‌انداز که پنج سال به طول کشید و از مطالعات و پیشنهادات گروه‌های تحقیقاتی از جمله سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و گروه مطالعات استراتژی توسعه صنعتی کشور استفاده شده است که از آنها تشکر می‌کنیم.

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام

محسن رضایی

بندهایی از سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در ۱۴۰۴ هجری شمسی

با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه‌ریزی شده و مدبرانه جمعی و در مسیر تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی، در چشم‌انداز بیست ساله:

جامعه‌ی ایرانی در افق این چشم‌انداز چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت:

توسعه‌یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود و متکی بر اصول اخلاقی و ارزشهای اسلامی، ملی و انقلابی، با تاکید بر: مردم سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها، و بهره‌مند از امنیت اجتماعی و قضایی، برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تامین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، فساد، تبعیض و بهره‌مند از محیط زیست مطلوب.

ملاحظه: در تهیه، تدوین و تصویب برنامه‌های توسعه و بودجه‌های سالیانه، این نکته مورد توجه قرار گیرد که: شاخص‌های کمی کلان آنها از قبیل نرخ سرمایه‌گذاری، درآمد سرانه، تولید ناخالص ملی، نرخ اشتغال و تورم، کاهش فاصله درآمد میان دهک‌های بالا و پایین جامعه، رشد فرهنگ و آموزش و پژوهش و توانایی‌های دفاعی و امنیتی، باید متناسب با سیاست‌های توسعه و اهداف و الزامات چشم‌انداز، تنظیم و تعیین گردد و این سیاست‌های و هدف‌ها به صورت کامل مراعات شود.

بخش دوم

قوانین معتبر مصوب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹/۳/۲۴ شورای انقلاب اسلامی با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده واحده- در جهت تحقق مفاد اصول ۲۱ و ۲۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور تأمین موجبات برنامه‌ریزی، هماهنگی، نظارت و ارزشیابی و تهیه هنجارها و استانداردهای خدماتی و توسعه دامنه اجرای برنامه‌های بهزیستی در زمینه حمایت خانواده‌های بی‌سرپرست و نیازمند و ارائه خدمات مختلف به کودکان و تدارک امکانات پیشگیری و درمانی و توانبخشی، توانبخشی حرفه‌ای و اجتماعی معلول جسمی و روانی و تجدید تربیت منحرفین اجتماعی و حمایت و نگهداری از کودکان و اطفال بی‌سرپرست و معلولین غیر قابل توانبخشی و سالمندان نیازمند و آموزش نیروی انسانی خدمات بهزیستی و توانبخشی و تأمین موجبات تشویق، جلب مشارکت و فعالیت گروه‌های داوطلب و مؤسسات غیر دولتی، سازمان بهزیستی کشور تشکیل می‌شود.^۱

تبصره ۱- سازمان‌هایی که با تصویب این قانون در سازمان بهزیستی کشور با کلیه کارکنان، تجهیزات دیون و تعهدات ادغام می‌شوند عبارتند از:

معاونت امور بهزیستی و کلیه واحدها و وظایف و فعالیت‌های موضوع این ماده واحده مربوط به بهزیستی وزارت بهداشت و بهزیستی و سازمان‌های منطقه‌ای بهداشتی و بهزیستی و مؤسسات ادغام شده و وابسته به آن؛

- کمیته امداد امام (نسخ شده است)؛^۲

- بنیاد شهید (نسخ شده است)؛^۳

- سازمان تربیتی شهرداری تهران؛

- مراکز ارتوپدی و دست و پاسبازی جمعیت هلال احمر ایران؛

- بیمارستان و کلیه منضعات مرکز توانبخشی شفا یحییان؛

چنانچه در آینده تمام یا قسمتی از سازمان‌ها و مؤسسات دیگری وظائفشان در ارتباط با وظیفه و

۱. مطابق بند ۱ لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۵ شورای انقلاب اسلامی عبارت «تدارک امکانات پیشگیری» به عبارت «تدارک امکانات پیشگیری و درمانی و توانبخشی» اصلاح شده است.

۲- مطابق ماده ۲۰ اساسنامه‌ی اولیه کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره) که در تاریخ ۲۰/۳/۱۳۶۶ تنظیم و به توشیح رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) رسیده است و با اذن مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در تاریخ ۱۳۸۰/۹/۲۹ با تغییراتی به توشیح معظم له رسید، نسخ ضمنی شده است.

۳- مطابق ماده واحده قانون انتزاع بنیاد شهید از سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹/۱۰/۱۰ مجلس شورای اسلامی بنیاد شهید به عنوان یک نهاد انقلابی وابسته به نخست‌وزیری به‌وسیله سرپرستی که نخست‌وزیر تعیین می‌کند و مورد تأیید مقام رهبری قرار می‌گیرد اداره خواهد شد.

مسئولیت‌های سازمان بهزیستی کشور تشخیص داده شود با تصویب هیأت وزیران با کلیه ابواب جمعی متعلقه از وزارتخانه یا سازمان و مؤسسه مربوط منتزع و به سازمان بهزیستی کشور منتقل می‌شود و از تاریخ انتقال تابع مقرراتی این سازمان خواهد بود.^۱

تبصره ۲- سازمان بهزیستی کشور وابسته به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی^۲ است و رئیس آن توسط وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی منصوب می‌گردد.^۳

تبصره ۳ - اعتبارات پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال ۱۳۵۹ کل کشور ذیل مؤسسات و ردیف‌های مربوط به سازمان‌ها و دستگاه‌هایی که در سازمان بهزیستی کشور ادغام می‌شوند، توسط سازمان برنامه و بودجه از ذیل آنها حذف و در اختیار سازمان بهزیستی کشور گذارده می‌شود.

تبصره ۴: ۴

تبصره ۱-۴ - امور اجرایی بهزیستی در هر استان به عهده مدیر کل بهزیستی استان می‌باشد که توسط رئیس سازمان بهزیستی کشور منصوب می‌گردد.

تبصره ۲-۴ - به منظور جلب کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی به سازمان بهزیستی کشور شورایی بنام شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی در ستاد مرکزی سازمان و شورای مشارکتهای مردمی با بهزیستی در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها به شرح زیر تشکیل می‌گردد:

الف) ترکیب اعضای شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی عبارتند از:

۱- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان رئیس شورا؛^۵

۲- وزیر کشور یا معاون وی؛

۳- رئیس سازمان بهزیستی کشور به عنوان دبیر شورا؛

۴- نماینده دبیرخانه ائمه جمعه و جماعات؛

۵- شهردار تهران؛

۱- مطابق بند ۲ لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۵ شورای انقلاب اسلامی اصلاح شده است.

۲- مطابق تبصره ۳ ماده واحده قانون تشکیل دو وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی و صنعت، معدن و تجارت اصلاح شده است.

۳- مطابق تبصره (۲) ماده (۱۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی اصلاح شده است.

۴- مطابق ماده ۲ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی تبصره (۴) به دو تبصره ۱-۴ و ۲-۴ اصلاح شده است.

۱- مطابق تبصره (۲) ماده (۱۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی اصلاح شده است.

۶- رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه؛

۷- پنج نفر از معتمدین محلی به انتخاب رئیس سازمان؛

- مسوولیت هماهنگی و سیاست‌گذاری و نظارت بر امور شوراهای استان و شهرستان با شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی خواهد بود.

ب) ترکیب اعضای شورای مشارکتهای مردمی با بهزیستی استان عبارتند از:

۱- استاندار

۲- امام جمعه مرکز استان

۳- شهردار

۴- مدیر کل بهزیستی استان

۵- مدیر کل اوقاف و امور خیریه

۶- (نسخ شده است).^۱

۷- پنج نفر از معتمدین محلی به انتخاب مدیر کل بهزیستی استان

ج- ترکیب اعضای شورای مشارکتهای مردمی با بهزیستی شهرستان عبارتند از:

۱- امام جمعه مرکز شهرستان

۲- فرماندار

۳- رئیس اداره بهزیستی شهرستان

۴- (نسخ شده است).^۲

۵- رئیس اداره اوقاف و امور خیریه

۶- شهردار مرکز شهرستان

۷- پنج نفر از معتمدین محلی به انتخاب رئیس بهزیستی شهرستان

استاندار، رئیس شورای مرکز استان و فرماندار رئیس شورای مرکز شهرستان و مدیر کل بهزیستی

استان و رئیس بهزیستی شهرستان دبیر شورا در استان و شهرستان خواهند بود.

وظایف شورای مشارکتهای مردمی با بهزیستی به شرح زیر است:

۱- جلب کمک‌های مادی و معنوی اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور حل مسایل و مشکلات

۲- رئیس دانشگاه علوم پزشکی مرکز استان مطابق تبصره (۲) ماده (۱۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی اصلاح شده است.

۱- رئیس شبکه بهداشت و درمان شهرستان مطابق تبصره (۲) ماده (۱۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی اصلاح شده است.

اقتشار محروم و معلول و ایتام؛

۲- نظارت بر نحوه مصرف وجوه خاص اهدایی به سازمان بهزیستی؛

۳- سیاست‌گذاری در مورد مصرف بهینه اموال منقول و غیر منقول اهدایی براساس اولویت‌های مربوطه؛

۴- ارسال گزارش عملکرد شش ماهه شورای استان و شهرستان به شورای مرکزی مشارکت‌های مردمی یا بهزیستی مستقر در مرکز؛

تبصره ۵- واحدهایی که خدمات سازمان را به طور مستقیم به استفاده‌کنندگان از خدمت ارائه می‌دهند از نظر مقررات مالی تابع مقررات خاص خواهند بود که آیین‌نامه آن به تصویب هیأت وزیران می‌رسد فقط واحدهای ستادی سازمان در مراکز استان‌ها و تهران تابع مقررات قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و سایر مقررات عمومی دولت می‌باشند.^۱

سازمان بهزیستی کشور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور موظفند شاخص‌های نیروی انسانی مورد نیاز سازمان بهزیستی کشور را تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

تبصره ۶- هزینه‌های ستاد مرکزی سازمان بهزیستی کشور و ستادهای سازمانهای بهزیستی استان‌ها منحصرأ از بودجه عمومی دولت تأمین و پرداخت خواهد شد. ولی اعتبارات کمک به واحدهای خدماتی از محل اعتبارات بودجه عمومی دولت و کمک‌ها و اعانات مردم تأمین خواهد گردید تمرکز درآمدهای حاصل از عملیات واحدهای خدماتی و کمک‌ها و اعانات درخزانه الزامی نبوده ولی هزینه‌های واحدهای مذکور مشمول مقررات مربوط به «کمک در قانون محاسبات عمومی» خواهد بود.

تبصره ۷- سازمان بهزیستی استان فقط رابطه فنی و تخصصی با سازمان مرکزی و تهران خواهد داشت و واحدهای خدماتی در استان فقط با سازمان بهزیستی در مرکز استان مرتبطند.

تبصره ۸- با تصویب این قانون کلیه دارایی‌ها و اموال اعم از منقول و غیر منقول سازمان‌ها و مؤسساتی که در سازمان بهزیستی کشور ادغام می‌شوند، به سازمان بهزیستی کشور منتقل می‌گردد.

تبصره ۹- تا زمانی که آیین‌نامه‌های مربوط به این قانون به تصویب نرسیده کلیه آیین‌نامه‌ها و مقررات و دستورالعمل‌ها و ضوابط ملاک عمل در سازمان‌ها و واحدهای ادغام شده به قوت خود باقی خواهد بود سازمان بهزیستی کشور مکلف است حداکثر تا سه ماه پس از تصویب این قانون نسبت به

۲- مطابق ماده ۳ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی تبصره (۵) اصلاح شده است.

تهیه و تصویب آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوط اقدام نماید.

تبصره ۱۰- کلیه مؤسسات دولتی و غیردولتی که بیش از ۵۰ نفر در آنها به کار مشغولند مکلفند طبق آیین‌نامه‌ای که از طرف سازمان بهزیستی کشور تهیه و به تصویب سازمان بهزیستی کشور می‌رسد، نسبتی بین ۲ تا ۵ درصد کارکنان خود را از میان معلولین توان‌بخشی شده که قادر به انجام کارهای مورد نیاز این قبیل مؤسسات باشند استخدام کنند. تا در جهت ایجاد فرصت‌های شغلی برای معلولین تحت پوشش هزینه گردد. کارگاه‌ها و موسساتی که معلولین را استخدام می‌کنند از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما معاف هستند. حق بیمه سهم کارفرما از محل بودجه عمومی که سالانه در قانون بودجه کل کشور منظور خواهد شد پرداخت می‌گردد. (مشابه مقررات قانون معافیت حق بیمه سهم کارفرمایی که تا پنج نفر کارگر دارند) مؤسسات غیر دولتی که به هر علتی مفاد این تبصره را رعایت ننمایند، مکلفند بابت هر مورد مبلغ معینی را که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید به سازمان بهزیستی کشور بپردازند.^۱

تبصره ۱۱- صدور مجوز و تعیین دستورالعمل‌های مربوط به ایجاد، بهره‌برداری، اداره و نظارت ارزشیابی و رسیدگی به تخلفات موسساتی که خدمات غیردرمانی موضوع این قانون را براساس استانداردهای مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی^۲ ارائه می‌دهند به عهده سازمان بهزیستی کشور می‌باشد.^۳

تبصره ۱۲- درآمدهای اختصاصی سازمان براساس دستورالعمل‌هایی که در چهارچوب اهداف و وظایف سازمان توسط رئیس سازمان بهزیستی تعیین می‌گردد به مصرف خواهد رسید. هرگونه پرداخت از محل درآمدهای اختصاصی به کارکنان سازمان بجز کارکنان و اشخاصی که با تلاش یا مشارکت خود موجب افزایش درآمدهای اختصاصی شده‌اند ممنوع می‌باشد.^۴

تبصره ۱۳- آن دسته از کارکنان غیر رسمی کادر ثابت مؤسسات و واحدهای واگذاری که در تاریخ تصویب این قانون به دفاتر ستادی سازمان بهزیستی کشور منتقل می‌شوند در صورتی که تابع

۱- مطابق ماده ۴ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی تبصره (۱۰) اصلاح شده است.

۲- مطابق ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی نسخ شده است.

۳- مطابق ماده ۵ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی تبصره (۱۱) اصلاح شده است.

۴- مطابق ماده ۶ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی تبصره (۱۲) اصلاح شده است.

قانون کار نبوده و به طور تمام وقت به خدمت اشتغال داشته باشند براساس ضوابط ماده ۱۵۰ قانون استخدام کشوری از تاریخ واگذاری نوع خدمشان به رسمی کشوری تبدیل می‌گردند و مقررات تطبیق وضع استخدامی درباره آنها به مورد اجرا گذارده می‌شود و مابه‌التفاوت به عنوان تفاوت تطبیق قابل پرداخت خواهد بود.

کارکنان مؤسسات و واحدهای واگذاری که مشمول مقررات استخدامی تأمین اجتماعی می‌باشند و به دفتر ستادی منتقل می‌گردند، تبدیل وضعشان براساس آخرین شغل مورد تصدی در زمان واگذاری صورت می‌گیرد. چنانچه در اثر تبدیل نوع خدمت به رسمی کشور مبلغی از دریافتی آنان کسر شود، مابه‌التفاوت به عنوان تفاوت تطبیق پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱۴- به سازمان بهزیستی کشور اجازه داده می‌شود تا تصویب سازمان و تشکیلات آن توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور، حداکثر برای مدت ۶ ماه به طور آزمایشی سازمان تشکیلات مورد نیاز را تنظیم و با استفاده از نظرات مشورتی سازمان اموراداری و استخدامی کشور به‌مورد اجرا گذارد.

تبصره ۱۵- با تصویب این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی مربوط، آن قسمت از قوانین و مقررات که با مفاد این ماده واحده و تبصره‌های آن مغایر باشد، لغو می‌گردد.

تبصره ۱۶- سازمان بهزیستی کشور می‌تواند در جهت پیشگیری، تشخیص و جلوگیری از شدت معلولیت‌ها طبق ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مراکز توان‌بخش پزشکی را در چهارچوب تشکیلات موجود سازمان ایجاد نماید.^۱

۱- مطابق ماده ۷ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان تبصره ۱۶ به ماده واحده اضافه شده است.

بخش سوم

قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی

فصل اول) قوانین الحاق و تصویب کنوانسیون های بین المللی جمهوری اسلامی ایران

موادی از قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان ها و مجامع بین المللی مصوب ۱۳۷۰/۰۹/۰۳ مجلس شورای اسلامی

قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان ها و مجامع بین المللی؛

ماده واحده - تبصره های زیر به عنوان تبصره های «۴» و «۵» به قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان ها و مجامع بین المللی مصوب ۱۳۶۵ الحاق می گردد:

تبصره ۴ الحاقی - به دولت اجازه داده می شود در سازمان ها و مجامع بین المللی مندرج در فهرست زیر عضویت یابد و حقوق عضویت یا کمک و یا سهمیه مربوطه را نیز بپردازد. پرداخت حق عضویت و کمک های معوقه سازمان ها و مجامع مزبور با تشخیص دولت بلامانع می باشد.

تبصره ۵ الحاقی - تعیین دستگاه ها یا نمایندگان طرف عضویت یا پرداخت کمک به سازمان ها و مجامع بین المللی موضوع ماده واحده مصوب ۱۳۶۵ و تبصره ۴ فوق الذکر به عهده دولت می باشد. نام سازمان یا مجمع بین المللی نام وزارتخانه یا سازمان متقاضی:

۱- انجمن توانبخشی بین المللی معلولین وزارت بهداشت (سازمان بهزیستی کشور)؛

۲- عقب ماندگان ذهنی وزارت بهداشت (سازمان بهزیستی کشور)؛

۳- اتحادیه بین المللی کارکنان معلول و معلولین غیر نظامی وزارت بهداشت (سازمان بهزیستی کشور)؛

قانون اجازه الحاق ایران به کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۰۱ مصوب مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - کنوانسیون حقوق کودک مشتمل بر یک مقدمه و ۵۴ ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به آن داده می شود مشروط بر آنکه مفاد آن در هر مورد و هر زمان در تعارض با قوانین داخلی و موازین اسلامی باشد و یا قرار گیرد از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران لازم الرعایه نباشد.

کنوانسیون حقوق کودک

مقدمه

کشورهای طرف کنوانسیون حاضر

با توجه به این که طبق اصول اعلام شده در منشور سازمان ملل رسمیت شناختن حقوق لاینفک، مساوی و منزلت تمام اعضای خانواده بشری زیربنای آزادی، عدالت و صلح در جهان است. با در نظر داشتن این که اعضای ملل، در منشور سازمان، اعتقاد خود را به حقوق اساسی، مقام و ارزش انسان و عزم خود را برای افزایش پیشرفت‌های اجتماعی و معیارهای بهتر زندگی در آزادیهای بیشتر اعلام کرده‌اند.

با تشخیص این که سازمان ملل در اعلامیه جهانی حقوق بشر و در کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشر اعلام موافقت نموده که هر یک از افراد بدون هرگونه تبعیضی از نظر نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقاید سیاسی و غیره خاستگاه اجتماعی یا مالی، مال، تولد و یا سایر خصوصیات، در تمام حقوق و آزادی‌هایی که در آن کنوانسیون‌ها و اعلامیه‌ها اعلام شده، ذیحق می‌باشد. نظر به این که سازمان ملل در اعلامیه جهانی حقوق بشر اعلام نموده است که دوران کودکی مستلزم مراقبت‌ها و مساعدت‌های ویژه می‌باشد.

با اعتقاد به این که خانواده به عنوان جزء اصلی جامعه و محیط طبیعی برای رشد و رفاه تمام اعضای خود خصوصاً کودکان می‌بایست از حمایت‌ها و مساعدت‌های لازمه برخوردار شود به نحوی که بتواند مسئولیت‌های خود را در جامعه ایفاء کند.

با تشخیص این که کودک برای رشد کامل و متعادل شخصیتی خود می‌بایست در محیط خانواده و در فضایی (مملو) از خوشبختی، محبت و تفاهم بزرگ شود.

با توجه به این که کودک می‌بایست آمادگی کامل برای زندگی فردی در جامعه داشته باشد در سایه ایده‌آل‌هایی که در منشور سازمان ملل اعلام شده خصوصاً «صلح»، احترام، بردباری، آزادی، برابری و اتحاد بزرگ شود.

با در نظر داشتن این که لزوم انجام مراقبت‌های ویژه از کودک در اعلامیه حقوق کودک ژنو ۱۹۲۴ مطابق با ۱۳۰۳ بیان شده، در ۲۰ نوامبر ۱۹۵۹ مطابق با ۲۹ آبان ماه ۱۳۳۸ در اعلامیه حقوق کودک مجمع عمومی به تصویب رسیده، در اعلامیه جهانی حقوق بشر و در میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (خصوصاً در مواد ۲۳ و ۲۴)، در کنوانسیون بین‌المللی حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی (خصوصاً در ماده ۱۰) و در اسناد و احکام سازمان‌های تخصصی و سازمان‌های بین‌المللی مربوط به رفاه کودکان به رسمیت شناخته شده است.

با توجه به این که در اعلامیه جهانی حقوق بشر تصریح شده است «کودک به خاطر نداشتن رشد کامل فیزیکی و ذهنی محتاج مراقبت‌ها و محافظت‌هایی از جمله حمایت‌های مناسب حقوق قبل و بعد از تولد می‌باشد.»

با در نظر گرفتن مفاد اعلامیه اصول حقوقی و اجتماعی مربوط به حمایت و رفاه کودکان. با اشاره ویژه به موضوع کفالت و فرزند خواندگی ملی و بین‌المللی، قانون حداقل استاندارد سازمان ملل در مورد اجرای عدالت برای افراد صغیر (قوانین پکن) و اعلامیه حمایت از زنان و کودکان در موقع اضطراری و جنگ‌ها؛

با تشخیص این که در تمام کشورهای جهان کودکانی وجود دارند که تحت شرایط دشوار زندگی می‌کنند و این گونه کودکان محتاج توجهات ویژه‌ای هستند.

با توجه به اهمیت ارزش‌های سنتی و فرهنگی هر ملت در حمایت و تعلیم و تربیت یکنواخت کودک؛

با عنایت به اهمیت همکاری‌های بین‌المللی برای بهبود شرایط زندگی کودکان در تمام کشورها خصوصاً کشورهای در حال توسعه، به توافقات ذیل نایل شدند:

بخش ۱

ماده ۱- از نظر کنوانسیون حاضر منظور از کودک افراد انسانی زیر ۱۸ سال است مگر این که طبق قانون قابل اجرا در مورد کودک سن بلوغ کمتر تشخیص داده شود.

ماده ۲- ۱- کشورهای طرف کنوانسیون، حقوقی که در این کنوانسیون برای کودکانی که در حوزه قضایی آنها زندگی می‌کنند در نظر گرفته شده را بدون توجه به هر گونه تبعیض و بدون ملاحظه نژاد، رنگ، مذهب، زبان، عقاید سیاسی، ملیت خاستگاه‌های قومی و اجتماعی، مال، عدم توانایی، تولد و یا سایر احوال شخصیه والدین و یا قیم قانونی محترم شمرده و تضمین خواهد نمود.

۲ - کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را جهت تضمین حمایت از کودک در مقابل تمام اشکال تبعیض، مجازات براساس موقعیت، فعالیت‌ها ابراز عقیده و یا عقاید والدین، قیم‌های قانونی و یا اعضای خانواده کودک به عمل خواهند آورد.

ماده ۳- ۱- در تمام اقدامات مربوط به کودکان که توسط مؤسسات رفاه اجتماعی عمومی و یا خصوصی دادگاه‌ها، مقامات اجرایی، یا ارگان‌های حقوقی انجام می‌شود، منافع کودک از اهم ملاحظات می‌باشد.

۲ - کشورهای طرف کنوانسیون متقبل می‌شوند که حمایت‌ها و مراقبت‌های لازم را برای رفاه

کودکان، با توجه به حقوق وظایف والدین آنها، قیم‌های قانونی و یا سایر افرادی که قانوناً مسئول آنان هستند، تضمین کنند و در این راستا اقدامات اجرایی و قانونی مناسب معمول خواهد گردید.

۳ - کشورهای طرف کنوانسیون تضمین خواهند نمود که مؤسسات، خدمات و وسایلی که مسئول مراقبت و حمایت کودکان هستند مطابق با معیارهایی که توسط مقامات ذی‌صلاحیت خصوصاً در زمینه‌های ایمنی، بهداشت و از نظر تعداد کارکنان (آن مؤسسات) و نیز نظارت مناسب گذاشته شده مطابق داشته باشند.

ماده ۴ - کشورهای طرف کنوانسیون اقدامات ضروری اجرایی و قانونی را جهت تحقق حقوق شناخته شده در کنوانسیون حاضر معمول خواهند داشت. کشورهای طرف کنوانسیون با توجه به حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی اقداماتی را در جهت به‌کارگیری حداکثر منابع موجود خود و در صورت لزوم در چهارچوب همکاری‌های بین‌المللی به عمل خواهند آورد.

ماده ۵ - کشورهای طرف کنوانسیون احترام به مسئولیت‌ها، حقوق و وظایف والدین و یا در صورت قابلیت اطلاق، اعضای خانواده بزرگی که از طریق آداب محلی به وجود می‌آید، قیم‌های قانونی و یا سایر اشخاص که قانوناً مسئول کودک هستند را متقبل می‌شوند و به طریقی که موجب تکامل توانایی‌های کودک شود راهنمایی‌ها و ارشادات لازم را جهت اعمال حقوق شناخته شده کودک در کنوانسیون حاضر به عمل خواهند آورد.

ماده ۶ - ۱ - کشورهای طرف کنوانسیون حق ذاتی هر کودک را برای زندگی به رسمیت خواهند شناخت.

۲ - کشورهای طرف کنوانسیون (وجود) حداکثر امکانات را برای بقا و پیشرفت کودک تضمین خواهند نمود.

ماده ۷ -

۱ - تولد کودک بلافاصله پس از به دنیا آمدن ثبت می‌شود و از حقوقی مانند حق داشتن نام، کسب تابعیت و در صورت امکان، شناسایی والدین و قرارگرفتن تحت سرپرستی آنها برخوردار می‌باشد.

۲ - کشورهای طرف کنوانسیون این حقوق را مطابق با قوانین ملی و تعهدات خود طبق اسناد بین‌المللی مربوطه در این زمینه خصوصاً در مواردی که کودک در صورت عدم اجرای آنها آواره محسوب گردد، لازم‌الاجرا تلقی خواهند کرد.

ماده ۸ - ۱ - کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک برای حفظ هویت خود منجمله ملیت، نام

و روابط خانوادگی را طبق قانون و بدون مداخله تضمین خواهند کرد.

۲ - در مواردی که کودک به طور غیر قانونی از مقام یا برخی از حقوق مربوط به هویت خود محروم شود، کشورهای عضو حمایت و مساعدت‌های لازم را برای استیفای سریع حقوق فوق به عمل خواهند آورد.

ماده ۹-۱- کشورهای طرف کنوانسیون تضمین می‌نمایند که کودکان علیرغم خواسته‌شان از والدین خود جدا نشوند، مگر در مواردی که مقامات ذیصلاح مطابق قوانین و مقررات و منوط به بررسی‌های قضایی مصمم شوند که این جدایی به نفع کودک است. این گونه تصمیمات ممکن است در موارد به خصوصی از قبیل سوءاستفاده و یا بی‌توجهی والدین از کودک و یا هنگام جدا شدن والدین ضرورت یابد و در این صورت باید در مورد محل اقامت کودک تصمیمی اتخاذ شود.

۲ - در هر یک از مراحل دادرسی مربوط به پاراگراف اول ماده ۹ باید به تمام طرف‌های ذینفع فرصت داده شود در مراحل دادرسی شرکت کرده و نظرات خود را ابراز کنند.

۳ - کشورهای طرف کنوانسیون حق کودکی که از یکی یا هر دو والدین جدا شده را مبنی بر حفظ روابط شخصی و تماس مستقیم با والدین به طور منظم رعایت خواهند نمود مگر در مواردی که این امر مغایر منافع کودک باشد.

۴ - هنگامی که جدایی ناشی از اقدامات دولت از قبیل بازداشت، زندانی کردن، تبعید، اخراج یا مرگ (منجمله مرگی که در حین توقیف بودن شخص صادر شود) یکی یا هر دو والدین و یا کودک باشد، کشور طرف کنوانسیون بنا به درخواست، والدین یا کودک یا در صورت اقتضا یکی از اعضای خانواده را در جریان اطلاعات ضروری در مورد اموال فرد غایب خانواده قرار خواهد داد، مگر در مواردی که دادن این گونه اطلاعات مضر به حال کودک باشد. کشورهای طرف کنوانسیون همچنین تضمین خواهند نمود که تسلیم این درخواست فی‌نفسه عواقبی برای افراد مربوطه در پی نداشته باشد.

ماده ۱۰

۱ - مطابق با تعهدات کشورهای طرف کنوانسیون در پاراگراف ۱ ماده ۹ درخواست کودک یا والدین وی را برای ورود یا ترک کشور برای به هم پیوستن محدود خانواده از سوی کشور طرف کنوانسیون با نظر مثبت و به روشی انسانی و سریع بررسی خواهد شد.

کشورهای طرف کنوانسیون همچنین تضمین خواهند نمود که تسلیم این گونه درخواست‌ها عواقبی برای درخواست‌کننده و اعضای خانواده آنها در پی نخواهد داشت.

۲ - کودکی که والدینش در کشورهای جداگانه زندگی می‌کنند حق دارد گذشته از شرایط استثنایی به طور منظم روابط شخصی و تماس مستقیم با والدین خود داشته باشد. بدین منظور و مطابق با تعهدات کشورهای طرف کنوانسیون تحت پاراگراف ۲ ماده ۹، کشورهای طرف کنوانسیون حق والدین و کودک برای ترک هر کشور منجمله کشور خودشان و ورود به کشورشان را محترم خواهند شمرد. حق ترک هر کشوری فقط مشمول محدودیت‌هایی است که در قانون تصریح شده و برای حفظ امنیت ملی، نظم عمومی، سلامت عمومی یا اخلاقیات یا حقوق یا آزادیهای دیگران یا سایر حقوقی که در این کنوانسیون به رسمیت شناخته شده‌اند، ضروری است.

ماده ۱۱

۱ - کشورهای طرف کنوانسیون اقداماتی را در جهت مبارزه با انتقال قاچاق و عدم بازگشت کودکان (مقیم) خارج معمول خواهند داشت.

۲ - در این راستا، کشورهای طرف کنوانسیون انعقاد توافقنامه‌های دوجانبه و چندجانبه یا پذیرش توافقنامه‌های موجود را تشویق خواهند نمود.

ماده ۱۲

۱ - کشورهای طرف کنوانسیون تضمین خواهد کرد کودکی که قادر به شکل دادن به عقاید خود می‌باشد بتواند این عقاید را آزادانه درباره تمام موضوعاتی که مربوط به وی می‌شود ابراز کند، به نظرات کودک مطابق با سن و بلوغ وی بها داده می‌شود.

۲ - بدین منظور، خصوصاً برای کودک فرصت‌هایی فراهم آورده می‌شود تا بتواند در هر یک از مراحل دادرسی‌های اجرایی و قضایی مربوط به وی به‌طور مستقیم یا از طریق نماینده یا شخصی مناسب به طریقی که مطابق با مقررات اجرایی قوانین ملی باشد، ابراز عقیده نماید.

ماده ۱۳

- ۱ - کودک دارای حق آزادی ابراز عقیده می‌باشد. این حق شامل آزادی جستجو، دریافت و رساندن اطلاعات و عقاید از هر نوع، بدون توجه به مرزها، کتبی یا شفاهی یا چاپ شده، به شکل آثار هنری یا از طریق هر رسانه دیگر به انتخاب کودک می‌باشد.
- ۲ - اعمال این حق ممکن است منوط به محدودیت‌های به خصوص باشد، ولی این محدودیت‌ها فقط منحصر به مواردی است که در قانون تصریح شده و ضرورت دارند.
- الف) برای احترام به حقوق یا آبروی دیگران، یا
- ب) برای حفاظت از امنیت ملی یا نظم عمومی یا به خاطر سلامت عمومی و یا مسائل اخلاقی؛

ماده ۱۴

- ۱ - کشورهای طرف کنوانسیون حق آزادی فکر، عقیده و مذهب را برای کودک محترم خواهند شمرد.
- ۲ - کشورهای طرف کنوانسیون حقوق و وظایف والدین و در صورت شمول قیم‌های قانونی کودک را درباره هدایت کودک در جهت حقوق وی به‌طریقی که باعث اعتلای استعدادها و توانایی‌های کودک شود، محترم خواهند شمرد.
- ۳ - آزادی اظهار مذهب و عقاید فقط طبق محدودیت‌هایی که در قانون تصریح شده و برای حفظ امنیت، نظم، سلامت و اخلاقیات عمومی و یا حقوق آزادی‌های اساسی دیگران لازم است محدود می‌شود.

ماده ۱۵

- ۱ - کشورهای طرف کنوانسیون حقوق کودک را در مورد آزادی (تشکیل) اجتماعات و آزادی مجمع مسالمت‌آمیز به رسمیت می‌شناسد.
- ۲ - به غیر از محدودیت‌هایی که در قانون تصریح شده و یا برای حفظ منافع امنیت ملی یا امنیت عمومی، نظم عمومی، سلامت عمومی و اخلاقیات و یا حقوق و آزادی‌های دیگران ضروری است، هیچ محدودیتی در اعمال این حقوق وجود ندارد.

ماده ۱۶

- ۱ - در امور خصوصی، خانوادگی، یا مکاتبات هیچ کودکی نمی‌توان دلخواه یا غیر قانونی دخالت کرد، یا هتک حرمت نمود.
- ۲ - کودک در برابر این گونه دخالت‌ها و یا هتک حرمت‌ها مورد حمایت قانون قرار دارد.

ماده ۱۷- کشورهای طرف کنوانسیون به عملکرد مهم رسانه‌های گروهی واقف بوده و دسترسی کودک را به اطلاعات و مطالب از منابع گوناگون ملی و بین‌المللی خصوصاً مواردی که مربوط به اعتلای رفاه اجتماعی، معنوی یا اخلاقی و بهداشت جسمی و روحی وی می‌شود را تضمین می‌کنند. در این راستا، کشورها اقدامات ذیل را به عمل خواهند آورد:

الف) تشویق رسانه‌های گروهی به انتشار اطلاعات و مطالبی که برای کودک استفاده‌های اجتماعی و فرهنگی داشته و با روح ماده ۲۹ نیز مطابق است.

ب) تشویق همکاری‌های بین‌المللی در جهت تولید، مبادله و انتشار این‌گونه اطلاعات و مطالب از منابع گوناگون فرهنگی، ملی و بین‌المللی؛

ج) تشویق تولید و انتشار کتاب‌های کودکان؛

د) تشویق رسانه‌های گروهی جهت توجه خاص به احتیاجات مربوط به آموزش زبان کودکانی که به گروه‌های اقلیت تعلق دارند یا مربی هستند.

ه) تشویق توسعه خط‌مشی‌های مناسب در جهت حمایت از کودک در برابر اطلاعات و مطالبی که به سعادت وی آسیب می‌رساند با توجه به مفاد مواد ۱۳ و ۱۸؛

ماده ۱۸

۱- کشورهای طرف کنوانسیون بیشترین تلاش خود را برای تضمین به رسمیت شناخته شدن این اصل که هر دو والد کودک مسئولیت‌های مشترکی در مورد رشد و پیشرفت کودک دارند به عمل خواهند آورد.

والدین و یا قیم‌های قانونی مسئولیت عمده را در مورد رشد و پیشرفت کودک به عهده دارند. اساسی‌ترین مسأله آنان (حفظ) منافع عالی‌ه کودک است.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون به منظور تضمین و اعتلای حقوقی که در این کنوانسیون بیان شده همکاری‌های لازم را با والدین و قیم‌های قانونی در جهت اجرای مسئولیت‌هایش برای تربیت کودک به عمل خواهند آورد و ایجاد مؤسسات، تسهیلات و خدماتی را برای نگهداری کودکان تضمین خواهند کرد.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را در جهت تضمین حق استفاده کودکانی که دارای والدین شاغل می‌باشند از خدمات و تسهیلات مربوط به نگهداری کودکان به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۹

۱- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات قانونی، اجرایی، اجتماعی و آموزشی را در جهت حمایت از کودک در برابر تمام اشکال خشونت‌های جسمی و روحی، آسیب‌رسانی یا سوء استفاده، بی‌توجهی یا رفتار سهل‌انگارانه، بدرفتاری یا استثمار منجمله سوءاستفاده‌های جنسی در حینی که کودک تحت مراقبت والدین یا قیم‌های قانونی یا هر شخص دیگری قرار دارد، به عمل خواهند آورد.

۲- این‌گونه اقدامات حمایتی در موارد مقتضی باید شامل اقدامات مؤثر برای ایجاد برنامه‌های اجتماعی در جهت فراهم آوردن حمایت‌های لازمه از کودک و کسانی که مسئول مراقبت از وی می‌باشند و نیز حمایت در برابر سایر اشکال محدودیت‌ها و نیز برای شناسایی گزارش، رجوع، تحقیق، رفتار و پیگیری موارد بدرفتاری‌هایی که قبلاً ذکر شده و نیز برای درگیریهای قضایی باشد.

ماده ۲۰

۱- کودک نباید به طور موقت یا دائم از محیط خانواده و از منافع خویش محروم باشد و باید از طرف دولت تحت مراقبت و مورد مساعدت قرار گیرد.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون می‌بایست طبق قوانین ملی خود مراقبت‌های جایگزین دیگری را برای این‌گونه کودکان تضمین نماید.

۳- این‌گونه مراقبت‌ها شامل موارد زیادی می‌شود از جمله تعیین سرپرست کفالت در قوانین اسلامی، فرزندخواندگی و یا در صورت لزوم (اعزام کودک) به مؤسسات مناسب مراقبت از کودکان به هنگام بررسی راه‌حل‌ها به استمرار در تربیت کودک، قومیت، مذهب، فرهنگ و زبان کودک باید توجه خاص شود.

ماده ۲۱

کشورهایی که سیستم فرزندخواندگی را به رسمیت می‌شناسند و مجاز می‌دانند، باید منافع عالیه کودک را در اولویت قرار دهند و نکات زیر را مراعات کنند:

الف) تضمین این که فرزندخواندگی فقط از سوی مقامات ذیصلاحی انجام شود که مطابق با قوانین و مقررات لازم‌الاجرا و براساس اطلاعات موثق و قابل اطمینان تعیین می‌کنند که فرزندخواندگی با توجه به وضعیت وی در ارتباط، والدین، خویشاوندان و قیم‌های قانونی مجاز است و در صورت مقتضی رضایت اشخاص فوق را برای فرزندخواندگی بر اساس مشورتهای لازمه کسب می‌کنند.

ب) تشخیص این که در صورتی که کودک را نتوان به روشی مناسب در کشور خود تحت سرپرستی یک خانواده درآورد، فرزندخواندگی در سایر کشورها به عنوان راهحلی دیگر مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ج) تضمین برخورداری کودکانی که در سایر کشورها پذیرفته می‌شوند از مراقبت‌ها و حقوقی که به هنگام فرزندخواندگی در کشور خود، شامل حال آنان می‌شود.

د) اتخاذ تمام اقدامات لازم جهت تضمین این که قبول کودک در سایر کشورها برای افراد مربوطه دربردارنده منافع مالی نباشد.

ه) در صورت لزوم، پیشبرد اهداف ماده حاضر از طریق انعقاد قراردادها یا اتخاذ ترتیبات دو یا چند جانبه و تلاش در این چهارچوب برای تضمین این که پذیرش کودک در یک کشور دیگر از طریق ارگان‌ها یا مقامات ذیصلاح انجام شود.

ماده ۲۲

- کشورهای طرف کنوانسیون اقدام لازم را جهت تضمین برخورداری کودکی که خواهان پناهندگی است و یا پناهنده تلقی می‌شود چه همراه والدین خود باشد یا شخص دیگری، مطابق با قوانین و مقررات محلی و بین‌المللی، از حمایت‌ها و مساعدت‌های بشردوستانه لازم از حقوق مربوطه که در این کنوانسیون یا سایر اسناد بشردوستانه یا حقوق بشر مقرر شده و کشورهای فوق‌الذکر نسبت به آنها متعهد می‌باشند، به عمل خواهند آورد.

۲- بدین منظور، کشورهای طرف کنوانسیون بنا به صلاحدید خود با سازمان ملل و سایر سازمان‌های بین‌المللی یا غیر دولتی ذیصلاح که با سازمان ملل کار می‌کنند در جهت حمایت و مساعدت از این‌گونه کودکان و ردیابی والدین یا سایر اعضای خانواده کودکان پناهنده و برای کسب اطلاعات لازم برای به هم پیوستن مجدد اعضای خانواده همکاری خواهند کرد. در صورتی که موفق به یافتن والدین یا سایر اعضای خانواده نشوند، با کودک همان‌گونه که در این کنوانسیون اظهار شده درست مانند کودکی که به طور موقت یا دائم از محیط خانوادگی به هر دلیل محروم شده، رفتار خواهد شد.

ماده ۲۳

۱- کشورهای طرف کنوانسیون اذعان دارند کودکی که ذهنناً یا جسمناً دچار نقص می‌باشد باید در شرایطی که متضمن منزلت و افزایش اتکا به نفس باشد و شرکت فعال کودک در جامعه را تسهیل نماید، از یک زندگی آبرومندانه و کامل برخوردار گردد.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودکان معلول را برای برخورداری از مراقبت‌های ویژه به

رسمیت می‌شناسند و ارائه این مراقبت‌ها را بنا به اقتضاء مناسب شرایط والدین و یا مسئولین کودک و منوط به وجود منابع، به اینگونه کودکان و کسانی که مسئول مراقبت از وی هستند، تشویق و تضمین خواهند کرد.

۳- با تشخیص نیازهای ویژه کودک معلول، کمکهای مقرر شده در پاراگراف ۲ ماده حاضر در صورت امکان می‌بایست به طور رایگان و با در نظر گرفتن منابع مالی والدین و یا مسئولین کودک انجام گیرد و می‌بایست به نحوی برنامه‌ریزی شود که کودک معلول بتواند دسترسی مؤثر به آموزش، تعلیم و تربیت و خدمات مراقبتی بهداشتی، خدمات توانبخشی، آمادگی برای اشتغال و ایجاد فرصت به روشی که موجب دستیابی کودک به حداکثر کمال اجتماعی و پیشرفت شخصی از جمله پیشرفت فرهنگی و معنوی وی می‌شود داشته باشد.

۴ - کشورهای طرف کنوانسیون در سایه همکاری‌های بین‌المللی، مبادله اطلاعات لازم را در زمینه مراقبت‌های بهداشتی پیشگیری، معالجات پزشکی، روانشناسی و عملی کودکان معلول منجمله انتشار و در دسترس قرار دادن اطلاعات مربوط به روش‌های توانبخشی، آموزش و خدمات حرفه‌ای با هدف قادر ساختن کشورهای طرف کنوانسیون به پیشبرد توانایی‌ها و مهارت‌های خود و گسترش تجربیات آنان در این زمینه‌ها، افزایش خواهند داد. در این ارتباط، به نیازهای کشورهای در حال رشد توجه خاصی مبذول نماید.

ماده ۲۴

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را جهت برخورداری از بالاترین استاندارد بهداشت و از تسهیلات لازم برای درمان بیماری و توانبخشی به رسمیت می‌شناسند.
آنان برای تضمین این که هیچ کودکی از رسیدن به این حق و دسترسی به خدمات بهداشتی محروم نخواهند شد، تلاش خواهند نمود.

۲ - کشورهای طرف کنوانسیون موضوع را تا اجرای کامل این حق دنبال خواهند کرد و خصوصاً در زمینه‌های ذیل اقدامات مناسب را اتخاذ خواهند کرد:

(الف) کاهش میزان مرگ و میر نوزادان و کودکان؛

(ب) تضمین فراهم نمودن مشورت‌های پزشکی و مراقبت‌های بهداشتی لازم در مورد تمام کودکان با تأکید بر گسترش مراقبت‌های بهداشتی اولیه؛

(ج) مبارزه با بیماری‌ها و سوءتغذیه، از جمله در چهارچوب مراقبت‌های بهداشتی اولیه از طریق به کار بستن تکنولوژی‌ها در دسترس و از طریق فراهم نمودن مواد غذایی مقوی و آب آشامیدنی سالم و در نظر گرفتن خطرات آلودگی محیط زیست؛

د) تضمین مراقبت‌های قبل و پس از زایمان مادران؛
ه) تضمین این‌که تمام اقشار جامعه خصوصاً والدین و کودکان از مزایای تغذیه، شیر مادر، بهداشت و بهداشت محیط زیست و پیشگیری از حوادث اطلاع داشته و به آموزش دسترسی داشته و در زمینه استفاده در اطلاعات اولیه بهداشت کودک و تغذیه مورد حمایت قرار دارند؛
و) توسعه مراقبت‌های بهداشتی پیشگیرانه، ارائه راهنمایی‌های لازم به والدین و آموزش تنظیم خانواده و خدمات؛

۳ - کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم و مناسب را برای زدودن روش معالجاتی سنتی و خرافی در مورد بهداشت کودکان به عمل خواهند آورد.
۴ - کشورهای طرف کنوانسیون پیشبرد و تشویق همکاری‌های بین‌المللی را برای دستیابی تدریجی به تحقق کامل حقوق شناخته شده در کنوانسیون حاضر را متقبل می‌شوند. در این ارتباط، به نیازهای کشورهای در حال توسعه توجه خاصی مبذول خواهد شد.

ماده ۲۵

کشورهای طرف کنوانسیون حق کودکی که توسط مقامات ذیصلاح به منظور مراقبت حفاظت و یا بهداشت جسمی و روحی به خانواده‌ای داده شده است را جهت انجام بررسی دوره‌ای نحوه رفتار با کودک و تمام وضعیت‌های مربوط به فرزندخواندگی وی را به رسمیت می‌شناسند.

ماده ۲۶

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق برخورداری از امنیت اجتماعی منجمله بیمه اجتماعی را برای تمام کودکان به رسمیت می‌شناسند و اقدام لازم را جهت دستیابی به تحقق کامل این حق مطابق با قوانین ملی به عمل خواهند آورد.

۲- این مزایا در صورت مقتضی می‌بایست با توجه به منافع و شرایط کودک و اشخاصی که مسئولیت نگهداری وی را به عهده دارند و نیز هرگونه ملاحظه دیگری مربوط به کاربرد این مزایا در جهت منافع کودک در اختیارشان قرار گیرد.

ماده ۲۷

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق تمام کودکان را نسبت به برخورداری از استاندارد مناسب زندگی برای توسعه جسمی، ذهنی و روحی و اخلاقی و اجتماعی را به رسمیت می‌شناسند.

۲- والدین یا سایر اشخاص مسئول کودک، مسئولیت عمده‌ای در جهت تضمین شرایط زندگی مناسب برای پیشرفت کودک را در چهارچوب توانایی‌ها و امکانات عالی خود به عهده دارند.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون مطابق با شرایط ملی و در چهارچوب امکانات خود، اقدام ضروری را برای یاری والدین و سایر اشخاص مسئول کودک در جهت اعمال این حق به عمل خواهند آورد و در صورت لزوم کمک‌های مالی و برنامه‌های حمایتی از خصوصاً در مورد تغذیه، پوشاک و مسکن فراهم خواهند آورد.

۴- کشورهای طرف کنوانسیون اقدام لازم را جهت تضمین مراقبت‌های در حین نقاهت کودک از سوی والدین و یا سایر اشخاصی که مسئولیت مالی کودک را به عهده دارند چه در داخل و چه در خارج از کشور به عمل خواهند آورد، در مواردی که شخص مسئول مالی کودک در کشوری متفاوت از کشور کودک زندگی می‌کند، کشورهای طرف کنوانسیون پذیرش موافقتنامه‌های بین‌المللی یا انعقاد این‌گونه موافقتنامه‌ها و نیز اتخاذ سایر ترتیبات لازم را تسریع خواهند نمود.

ماده ۲۸

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را نسبت به آموزش و پرورش به رسمیت می‌شناسند و برای دستیابی تدریجی به این حق و براساس ایجاد فرصت‌های مساوی، اقدامات ذیل را معمول خواهند داشت:

- الف) اجباری و رایگان نمودن تحصیل ابتدایی برای همگان؛
- ب) تشویق توسعه اشکال مختلف آموزش متوسطه منجمله آموزش حرفه‌ای و کلی در دسترس قرار دادن این گونه آموزش‌ها برای تمام کودکان و اتخاذ اقدامات لازم از قبیل ارائه آموزش و پرورش رایگان و دادن کمک‌های مالی در صورت لزوم؛
- ج) در دسترس قرار دادن آموزش عالی برای همگان براساس توانایی‌ها و از هر طریق مناسب؛
- د) در دسترس قرار دادن اطلاعات و راهنمایی‌های آموزشی و حرفه‌ای برای تمام کودکان؛
- ه) اتخاذ اقداماتی جهت تشویق حضور مرتب کودکان در مدارس و کاهش غیبت‌ها؛
- ۲ - کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را جهت تضمین این‌که نظم و انضباط در مدارس مطابق با حفظ شئون انسانی کودکان بوده و مطابق با کنوانسیون حاضر باشد، به عمل خواهند آورد.

۳ - کشورهای طرف کنوانسیون همکاریهای بین‌المللی را در موضوعات مربوط به آموزش و پرورش خصوصاً در زمینه زدودن چهل و بیسودی در سراسر جهان و تسهیل دسترسی به اطلاعات فنی و علمی و روشهای مدرن آموزشی، تشویق و افزایش خواهند داد. در این ارتباط، به نیازهای کشورهای در حال رشد توجه خاصی خواهد شد.

ماده ۲۹

۱- کشورهای طرف کنوانسیون موافقت می‌نمایند که موارد ذیل باید جزء آموزش و پرورش کودکان باشد:

- الف) پیشرفت کامل شخصیت، استعدادها و توانایی‌های ذهنی و جسمی کودکان؛
- ب) توسعه احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی و اصول مذکور در منشور سازمان ملل؛
- ج) توسعه احترام به والدین کودک، هویت فرهنگی، زبان و ارزش‌های وی و ارزش‌های ملی کشوری که در آن زندگی می‌کند، به موطن اصلی وی و به تمدن‌های متفاوت با تمدن وی؛
- د) آماده نمودن کودک برای داشتن زندگی مسئولانه در جامعه‌ای آزاد و با روحیه‌ای (مملو) از تفاهم صلح، صبر، تساوی زن و مرد و دوستی بین تمام مردم، گروه‌های قومی، مذهبی و ملی و اشخاص دیگر؛

ه) توسعه احترام نسبت به محیط طبیعی؛

۲ - از هیچ یک از بخشهای این ماده و ماده ۲۸ نباید چنان تعبیر شود که مداخله‌ای در آزادی افراد و ارگان‌ها برای تأسیس و اداره مؤسسات آموزشی‌ای که همواره طبق اصول ذکر شده در پاراگراف ۱ ماده حاضر و با شرط ارائه آموزش مطابق با حداقل استاندارد ذکر شده توسط دولت ایجاد می‌شوند، تلقی شود.

ماده ۳۰

در کشورهایی که اقلیت‌های قومی و مذهبی و یا اشخاص بومی زندگی می‌کنند، کودکی که متعلق به این اقلیت‌ها است باید به همراه سایر اعضای گروهش از حق برخورداری از فرهنگ خود و تعلیم و اعمال مذهب خود و یا زبان خود برخوردار باشد.

ماده ۳۱

- ۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را برای تفریح و آرامش و بازی و فعالیت‌های خلاق مناسب سن خود و شرکت آزادانه در حیات فرهنگی و هنرها را به رسمیت می‌شناسند.
- ۲- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را برای شرکت کامل در حیات فرهنگی و هنری محترم شمرده و توسعه می‌دهند و فراهم نمودن فرصت‌های مناسب را جهت شرکت در فعالیت‌های فرهنگی، هنری خلاق تفریحی تشویق خواهند نمود.

ماده ۳۲ - ۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را جهت مورد حمایت قرار گرفتن در برابر استثمار اقتصادی و انجام هر گونه کاری که زیان‌بار بوده و یا توقفی در آموزش وی ایجاد کند و یا برای بهداشت جسمی، روحی، معنوی، اخلاقی و یا پیشرفت اجتماعی وی مضر باشد را به رسمیت می‌شناسند.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون اقدامات لازم قانونی، اجرایی، اجتماعی و آموزشی را در جهت تضمین اجرای ماده حاضر به عمل خواهند آورد. در این راستا و با توجه به مواد مربوط در سایر اسناد بین‌المللی، کشورهای طرف کنوانسیون خصوصاً موارد ذیل را مورد توجه قرار خواهند داد:

- الف) تعیین حداقل سن یا حداقل سنین برای انجام کار؛
- ب) تعیین مقررات مناسب از نظر ساعات و شرایط کار؛
- ج) تعیین مجازات‌ها و یا اعمال سایر ضمانت‌های اجرایی مناسب جهت تضمین اجرای مؤثر ماده حاضر؛

ماده ۳۳

کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را از جمله اقدامات قانونی، اجرایی، اجتماعی، آموزشی را جهت حمایت از کودکان در برابر استفاده غیر قانونی از مواد مخدر و یا مواد محرک همان گونه‌ای که در معاهدات بین‌المللی مربوطه تعریف شده و جلوگیری از استفاده از کودکان در تولید غیر قانونی و قاچاق این گونه مواد به عمل خواهند آورد.

ماده ۳۴

کشورهای طرف کنوانسیون متقبل می‌شوند که از کودکان در برابر تمام اشکال سوءاستفاده‌ها و استثمارهای جنسی حمایت کنند. بدین‌منظور، کشورهای فوق خصوصاً اقدامات ملی، دو و چند جانبه را در جهت جلوگیری از موارد زیر به عمل می‌آورند:

- الف) تشویق و یا وارد نمودن کودکان برای درگیری در هر گونه فعالیت‌های غیر قانونی جنسی؛

ب) استفاده استثماری از کودکان در فاحشه‌گری و سایر اعمال غیر قانونی جنسی؛
ج) استفاده استثماری از کودکان در اعمال و مطالب پرونوگرافیک؛

ماده ۳۵

کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات ضروری ملی، دو و چند جانبه را برای جلوگیری از ربوده شدن، فروش و یا قاچاق کودکان به هر شکل و به هر منظور به عمل خواهند آورد.

ماده ۳۶

کشورهای طرف کنوانسیون از کودکان در برابر تمام اشکال استثمار که هر یک از جنبه‌های رفاه کودک را به مخاطره اندازد، حمایت خواهند کرد.

ماده ۳۷

کشورهای طرف کنوانسیون اجرای اقدامات ذیل را متقبل می‌شوند:
الف) هیچ کودکی نباید تحت شکنجه یا سایر رفتارهای بیرحمانه و غیر انسانی یا مغایر شئون انسان قرار گیرد. مجازات اعدام و یا حبس ابد را بدون امکان آزادی نمی‌توان در مورد کودکان زیر ۱۸ سال اعمال کرد.

ب) هیچ کودکی نباید به طور غیر قانونی و یا اختیاری زندانی شود. دستگیری، بازداشت و یا زندانی کردن یک کودک می‌بایست مطابق با قانون باشد و به تنها آخرین راه چاره و برای کوتاهترین مدت ممکن باید بدان متوسل شد.

ج) با کودک زندانی باید به خاطر مقام ذاتی انسان، رفتاری انسانی و توأم با احترام داشت به نحوی که نیازهای به خصوص سنی وی در نظر گرفته شود. کودکان زندانی خصوصاً باید از افراد بزرگسال جدا شوند مگر این که این امر مغایر مصالح کودک باشد. کودک حق داشتن تماس با خانواده خود را از طریق نامه و ملاقات دارد به غیر از شرایط استثنایی؛

د) هر کودک زندانی می‌بایست از حق دسترسی سریع به مشاوره حقوقی و یا سایر مساعدت‌های ضروری و نیز حق اعتراض نسبت به مشروعیت زندانی شدن خود در برابر دادگاه یا سایر مقامات دیصلاح، مستقل و بی‌طرف و تصمیم‌گیری سریع در اینگونه موارد برخوردار باشد.

ماده ۳۸

۱- کشورهای طرف کنوانسیون متقبل می‌شوند به مقررات قانون بین‌المللی بشر دوستی در زمان جنگ‌های مسلحانه که مربوط به کودکان می‌شود احترام بگذارند.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون هرگونه اقدام عملی را جهت تضمین این که افراد کمتر از ۱۵

سال در مخاصمات مستقیماً شرکت نمی‌کنند، متقبل می‌شوند.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون از استخدام افراد کمتر از ۱۵ سال در نیروهای مسلح خود خوداری خواهند کرد. این کشورها برای استخدام افرادی که بالای ۱۵ سال و زیر ۱۸ سال سن دارند، اولویت را به بزرگترها خواهند داد.

۴- کشورهای طرف کنوانسیون، مطابق با تعهدات خود نسبت به قانون بین‌المللی بشردوستی در جهت حمایت از افراد غیرنظامی به هنگام جنگ‌های مسلحانه، تمام اقدامات عملی را برای تضمین حمایت و مراقبت از کودکانی که تحت تأثیر (عواقب) جنگ قرار گرفته‌اند به عمل خواهند آورد.

ماده ۳۹

کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را برای تسریع بهبودی جسمی و روحی و سازش اجتماعی کودکانی که قربانی بی‌توجهی، استثمار، سوءاستفاده، شکنجه یا سایر اشکال رفتاری یا تنبیه خشونت‌آمیز، غیر انسانی و تحقیرکننده یا جنگ بوده است، به عمل خواهند آورد. این روند بهبودی و پیوستن مجدد به جامعه می‌بایست در محیطی که موجب سلامت، اتکای نفس و احترام کودک شود، انجام شود.

ماده ۴۰

۱- کشورهای عضو در مورد کودکان متهم یا مجرم به نقض قانون کیفری این حق را به رسمیت می‌شناسد، با آنان مطابق با شئونات و ارزش کودک رفتارگردد که این امر موجب افزایش احترام کودک نسبت به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی دیگران شده و سن کودک را در نظر گرفته و باعث افزایش خواستوی برای سازش وی با جامعه و به عهده گرفتن نقشی سازنده می‌گردد.

۲- بدین منظور و با توجه به مفاد مربوطه اسناد بین‌المللی، کشورهای عضو خصوصاً موارد ذیل را تضمین می‌نمایند:

الف) هیچ کودکی نباید به خاطر اعمالی که در زمان ارتکاب توسط قانون ملی یا بین‌المللی منع نشده، متهم یا مجرم به نقض قانون کیفری شناخته شود.

ب) هر کودکی که متهم یا محکوم به نقض قانون کیفری شود حداقل دارای تأمین‌های زیر خواهد بود:

(۱) بی‌گناه شناخته شدن تا زمانی که جرم طبق قانون ثابت نشده.

(۲) اطلاع مستقیم و سریع از اتهامات وارده بر علیه وی، در صورت لزوم از طریق والدین و یا قیم‌های قانونی، و (حق) داشتن مشاوره حقوقی و یا سایر کمک‌ها در تهیه و ارائه دفاعیه.

۳) روشن شدن موضوع در اسرع وقت توسط مقام یا ارگان قضائی بی‌طرف و مستقل و طی یک دادرسی عادلانه در حضور وکیل یا سایر کمک‌های حقوقی، مگر این که این امر در جهت منافع کودک تشخیص داده نشود خصوصاً با در نظر گرفتن سن، موقعیت و یا والدین و یا قیم‌های قانونی کودک؛

۴) مجبوعه نبودن به دادن شهادت و یا اظهار تقصیر، بررسی شاهدان مختلف و یا کسب اجازه شرکت و یا بررسی شاهدان وی در شرایط مساوی؛

۵) دسترسی به مقام و یا ارگان قضائی ذیصلاح، بی‌طرف و مستقل بالاتر بر طبق قانون در صورت مجرم شناخته شدن؛

۶) حق استفاده رایگان از مترجم در صورتی که کودک قادر به درک زبان مورد استفاده (در دادگاه) نباشد.

۷) محرمانه بودن کامل موضوع در طول تمام مراحل دادرسی؛

۳) کشورهای عضو در جهت افزایش وضع قوانین، مقررات، مقامات و مؤسساتی که خصوصاً مربوط به کودکان متهم، یا مجرم به نقض قانون کیفری تلاش خواهند کرد و خصوصاً اقدامات ذیل را معمول خواهند داشت:

الف) قائل شدن حداقل سن برای نقض قانون کیفری به نحوی که زیر این سن، کودک دارای قدرت نقض قانون تلقی نشود.

ب) در صورت تناسب و تمایل (وضع) مقرراتی در جهت رفتار با این گونه کودکان بدون توسل به دادرسی‌های قضائی، به شرطی که حقوق بشر و ضمانت‌های حقوقی کاملاً رعایت شود.

۴ - تأمین مسائل از قبیل نگهداری، راهنمایی، نظارت، مشاوره، تأدیبه، فرزند خواندگی، تعلیم و تربیت و برنامه‌های آموزشی و حرفه‌ای و سایر اقدامات دیگر در جهت تضمین این که با کودکان رفتاری متناسب با رفاه و شرایط و جرم آن‌ها خواهد شد.

ماده ۴۱

هیچیک از (مواد) کنوانسیون حاضر قوانینی که در جهت تحقق حقوق کودک مؤثرتر بود، و جزء موارد زیر می‌باشد را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد:

الف) قانون کشور عضو، یا

ب) قانون بین‌المللی لازم‌الاجرا در آن کشور

ماده ۴۲

کشورهای عضو موظف هستند اصول و مقررات کنوانسیون را به طرقی مناسب و فعال برای بزرگسالان و کودکان، به اطلاع همگان برسانند.

ماده ۴۳

۱- به منظور بررسی پیشرفت کشورهای عضو در جهت تحقق تعهداتشان در قبال کنوانسیون حاضر، می‌بایست کمیته‌ای در مورد حقوق کودک برای انجام وظایفش که ذکر خواهد شد، تشکیل گردد.

۲- کمیته شامل ده کارشناس با موقعیت عالی از نظر اخلاقی و با صلاحیت در زمینه‌هایی که در این کنوانسیون ذکر شده، خواهد بود. اعضای کمیته توسط کشورهای عضو از میان اتباع خود انتخاب می‌شوند و سمت شخصی خودشان خدمت خواهند کرد. در این زمینه به پراکندگی جغرافیایی برابر و نیز سیستم‌های حقوقی عمده توجه خاص خواهد شد.

۳- اعضای کمیته توسط کشورهای عضو با رأی‌گیری مخفی از میان لیست نامزدها انتخاب می‌شوند. هر یک از کشورهای عضو می‌توانند یک نفر از اتباع خود را نامزد کنند.

۴- انتخابات اولیه کمیته ظرف کمتر از ۶ ماه پس از تاریخ به اجرا درآمدن کنوانسیون و پس از آن هر ۲ سال یک بار انجام خواهد شد. حداقل ۴ ماه قبل هر انتخابات، دبیر کل سازمان ملل طی نامه‌ای از کشورهای عضو خواستار تعیین نامزدهای خود طی ۲ ماه می‌شود. دبیر کل متعاقباً بر حسب الفبا لیستی از اشخاص نامزد شده و کشورهایی که آنان را نامزد کرده‌اند تهیه کرده و آن را به کشورهای عضو کنوانسیون تسلیم خواهد نمود.

۵- انتخابات در اجلاس‌های کشورهای عضو که توسط دبیر کل در مقرهای سازمان ملل افتتاح می‌شود، انجام می‌گیرد در آن اجلاس‌ها که با حضور دوسوم از کشورهای عضو رسمیت خواهد یافت، اعضای کمیته از میان کسانی که بیشترین آراء و اکثریت مطلق آرای نمایندگان حاضر و رأی‌دهنده کشورهای عضو را کسب کرده‌اند، برگزیده می‌شوند.

۶- اعضای کمیته برای مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند. این افراد در صورت نامزدی مجدد حق انتخاب شدن مجدد را دارا می‌باشند. مدت خدمت ۵ تن از اعضای منتخب در اولین انتخابات در پایان ۲ سال خاتمه می‌یابد، بلافاصله پس از اولین انتخابات اسامی این پنج تن توسط رئیس جلسه و از طریق قرعه‌کشی مشخص خواهد شد.

۷- در صورت فوت، استعفا و یا اعلام عدم توانائی انجام وظیفه اعضای کمیته به هر دلیل،

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۱۰۱

کشوری که این عضو را نامزد کرده منوط به تأیید کمیته کارشناس دیگری را از میان اتباع خود برای خدمت در مدت باقی مانده انتخاب خواهد کرد.

۸ - کمیته خود مقررات مربوط به خود را وضع خواهد کرد.

۹ - کمیته مأموران خود را برای یک دوره ۲ ساله انتخاب خواهد کرد.

۱۰ - جلسات کمیته به طور عادی در یکی از مقرهای سازمان ملل یا هر محل مناسب دیگری که توسط کمیته تعیین می شود، تشکیل می گردد. کمیته به طور عادی سالانه تشکیل جلسه می دهد. مدت جلسات کمیته در جلسه ای با شرکت کشورهای عضو کنوانسیون حاضر و با تأیید مجمع عمومی تعیین شده و در صورت لزوم تغییر خواهد یافت.

۱۱ - دبیر کل سازمان ملل تجهیزات و پرسنل لازم را برای مفید واقع شدن عملکردهای کمیته، طبق کنوانسیون حاضر فراهم خواهد نمود.

۱۲ - با تأکید مجمع عمومی، اعضای کمیته ای که طبق کنوانسیون حاضر تشکیل می شود در طی مدت خدمت از محل منابع سازمان سازمان ملل و طبق شرایطی که مجمع عمومی تعیین می کند حقوق دریافت خواهند کرد.

ماده ۴۴

۱ - کشورهای عضو متقبل می شوند که از طریق دبیر کل سازمان ملل گزارشاتی را در مورد اقداماتی که برای تحقق حقوق شناخته شده در این کنوانسیون به عمل آورده اند و پیشرفت های حاصله را به کمیته تسلیم کنند:

(الف) ظرف ۲ سال پس از به اجرا درآمدن کنوانسیون در مورد کشور مربوطه؛

(ب) و پس از آن هر ۵ سال یک بار؛

۲ - گزارشاتی که طبق ماده حاضر تهیه می شوند می بایست نشان دهنده عوامل و مشکلاتی که احتمالاً در سر راه انجام تعهدات وجود دارد باشد. این گزارشات همچنین باید شامل اطلاعات کافی در جهت دادن تصویری جامع از اجرای کنوانسیون در کشور مربوطه باشد.

۳ - کشوری که یک گزارش اولیه جامع به کمیته ارائه کرده است، می تواند از ارائه اطلاعات اساسی که قبلاً طبق پاراگراف ۱ (الف) ماده حاضر فراهم کرده، خودداری کند.

۴ - کمیته می تواند از کشورهای عضو خواهان اطلاعات بیشتری در مورد نحوه اجرای کنوانسیون شود.

۵ - کمیته هر دو سال یک بار از طریق شورای اجتماعی و اقتصادی گزارشاتی را در مورد فعالیت های خود به مجمع عمومی ارائه خواهد کرد.

ع- کشورهای عضو می‌بایست گزارشات خود را در کشورهايشان به طور گسترده در اختیار همه بگذارند.

ماده ۴۵

به منظور تسريع اجرای موثر کنوانسیون و تشويق همکاری‌های بین‌المللی در زمینه‌های مذکور در کنوانسیون:

الف) سازمان‌های تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگان‌های آن سازمان می‌توانند در حوزه اختیاراتشان بر اجرای مواد کنوانسیون حاضر نظارت کنند. کمیته می‌تواند بنا به مقتضی از سازمان‌های تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگان‌های ذیصلاح در زمینه‌هایی که به اختیارات آن سازمان‌ها مربوط می‌شود جهت ارائه نظرات تخصصی در مورد اجرای کنوانسیون دعوت به همکاری کند. کمیته می‌تواند از سازمان‌های تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگان‌های سازمان ملل بخواهد در مورد اجرای کنوانسیون در زمینه‌هایی که به اختیارات آنان مربوط می‌شود، گزارشاتی را ارائه نمایند.

ب) کمیته می‌تواند بنا به اقتضاء گزارشات کشورهای عضو که حاوی درخواست و یا اعلام نیاز به همکاری و مساعدت‌های فنی است را به همراه نظرات و پیشنهادهاى خود کمیته در مورد آن تقاضاها به سازمانهای تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگان‌های ذیصلاح منتقل کند.

ج) کمیته می‌تواند به مجمع عمومی توصیه کند که از دبیر کل بخواهد از طرف خود مطالعاتی را در مورد موضوعات ویژه مربوط به حقوق کودکان متقبل شود.

د) کمیته می‌تواند بر اساس اطلاعات واصله، متعاقب ماده ۴۴ و ۴۵ کنوانسیون حاضر پیشنهادات و نظرات کلی خود را اعلام کند. این پیشنهادات و نظرات به کشور عضو مربوطه منتقل خواهد شد و به همراه نظرات کشور عضو به مجمع عمومی گزارش خواهد گردید.

ماده ۴۶

کنوانسیون حاضر در اختیار تمام کشورها جهت امضاء قرار خواهد گرفت.

ماده ۴۷

کنوانسیون حاضر منوط به تصویب است، اسناد تصویب نزد دبیر کل سازمان ملل باقی خواهد ماند.

ماده ۴۸

تمام کشورها می‌توانند به عضویت کنوانسیون حاضر درآیند، اسناد عضویت نزد دبیر کل سازمان ملل به ودیعه خواهد ماند.

ماده ۴۹

- ۱- کنوانسیون حاضر ۳۰ روز پس از تاریخ به ودیعه گذاشته شدن بیستمین سند تصویب یا عضویت نزد دبیر کل سازمان ملل قابل اجرا خواهد بود.
- ۲- برای هر کشوری که پس از به ودیعه گذاشته شدن بیستمین سند تصویب یا عضویت، کنوانسیون حاضر را تصویب کند یا به عضویت آن درآید، این کنوانسیون ۳۰ روز پس از زمان به ودیعه گذاردن اسناد عضویت یا تصویب کشور مربوطه قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵۰

- ۱- هر یک از کشورهای عضو می‌توانند اصلاحیه‌ای را پیشنهاد کنند و آن را برای دبیر کل سازمان ملل نیز ارسال کنند. دبیر کل اصلاحیه پیشنهادی را با سایر کشورهای عضو در میان می‌گذارد و از آنان در مورد تشکیل کنفرانس کشورهای عضو به منظور بررسی و رأی‌گیری در مورد پیشنهادات نظرخواهی می‌کند. در صورتی که ظرف ۴ ماه پس از اعلام دبیر کل حداقل یک سوم کشورهای عضو موافق چنان کنفرانسی باشند، دبیر کل، کنفرانس را به کمک سازمان ملل افتتاح خواهد کرد. اصلاحیه‌ای که مورد تصویب اکثریت کشورهای عضو حاضر و رأی‌دهنده قرار گیرد جهت تصویب به مجمع عمومی فرستاده خواهد شد.

- ۲- هر اصلاحیه‌ای که مطابق پاراگراف اول ماده حاضر تصویب شود پس از تصویب مجمع عمومی سازمان ملل و پذیرش دو سوم اکثریت کشورهای عضو قابل اجرا خواهد بود.

- ۳- پس از به اجرا درآمدن یک اصلاحیه فقط کشورهایی که آن را پذیرفته‌اند موظف به اجرای آن می‌باشند. سایر کشورهای عضو همچنان موظف به رعایت کنوانسیون حاضر و سایر اصلاحیه‌های قبلی که آن‌ها را پذیرفته‌اند خواهند بود.

ماده ۵۱

- ۱- دبیر کل سازمان ملل متن نظرات کشورها را در هنگام تصویب یا عضویت دریافت کرده و در

اختیار سایر کشورها خواهد گذاشت.

۲- نظرات مغایر با اهداف و مقاصد کنوانسیون حاضر ممنوع خواهد بود.

۳- نظرات را می‌توان در هر زمان از طریق اعلام به دبیر کل سازمان ملل پس گرفت. دبیر کل تمام کشورها را نیز در جریان خواهد گذاشت. این اعلام در تاریخی که به دست دبیر کل می‌رسد، قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵۲- کشورهای عضو می‌توانند از طریق ارسال یک اعلان کتبی به دبیر کل از عضویت کنوانسیون خارج شوند. این امر یک سال پس از تاریخ دریافت اعلان توسط دبیر کل قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵۳- دبیر کل سازمان ملل به عنوان امانتدار کنوانسیون حاضر انتخاب شده‌اند.

ماده ۵۴- نسخه اصلی کنوانسیون حاضر به همراه ترجمه عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیایی آن که همگی از اعتبار یکسان برخوردارند، نزد دبیر کل سازمان ملل به ودیعه گذاشته خواهند شد.

با حضور نمایندگان تام‌الاختیار که از طرف دولت‌های متبوع خود دارای اختیار هستند این کنوانسیون امضاء گردید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و کنوانسیون ضمیمه شامل یک مقدمه و ۵۴ ماده در جلسه روز یکشنبه اول اسفند ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و دومجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی
علی‌اکبر ناطق نوری

دانشگاه امام خمینی (ره) تهران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۱۰۵

قانون پذیرش اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۳۸۰/۴/۱۹ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک، موضوع قطعنامه شماره ۵۰/۱۵۵۰ الف سازمان ملل متحد (به شرح پیوست) را بپذیرد و اسناد آن را تسلیم نماید.

بسم الله الرحمن الرحيم

قطعنامه ۵۰/۱۵۵۰ الف کنفرانس کشورهای عضو کنوانسیون حقوق کودک

تاریخ: ۲۱ دسامبر ۱۹۹۵ (۱۳۷۴/۹/۳۰)

تصویب بدون رأی گیری اجلاس: ۹۷

مجمع عمومی

با تصدیق اهمیت کار گروه (کمیته) حقوق کودک و همکاری ارزشمند اعضاء آن در ارزیابی و نظارت بر اجرای کنوانسیون حقوق کودک توسط کشورهای عضو؛

با اظهار رضایت از اینکه در حال حاضر ۱۸۲ کشور، عضو کنوانسیون حقوق کودک می‌باشند و این حاکی از نزدیک شدن به تصویب جهانی است؛ با توجه به اینکه اصلاحیه بند (۲) ماده (۴۳) کنوانسیون توسط کنفرانس کشورهای عضو کنوانسیون به تصویب رسیده است:

۱- اصلاحیه بند (۲) ماده (۴۳) کنوانسیون حقوق کودک را مبنی بر جایگزین واژه «هجده» بجای «ده» تصویب می‌کند.

۲- از کشورهای عضو درخواست می‌کند اقدامات مقتضی را برای اینکه در اسرع وقت پذیرش اکثریت دو سوم کشورهای عضو برای لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه حاصل شود، اتخاذ کنند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ نوزدهم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد مجلس شورای اسلامی تصویب و نظر شورای نگهبان در مهلت مقرر در اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران واصل نگردیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه‌نامه مکمل آن مصوب ۱۳۸۰/۸/۸ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه‌نامه مکمل آن به شرح پیوست تصویب و به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود اسناد تصویب را تودیع نماید.

تبصره ۱ - فهرست انواع کارهای مضر موضوع بند (ت) ماده (۳) کنوانسیون توسط وزارت کار و امور اجتماعی با هماهنگی وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و صنایع و معادن و جهاد کشاورزی و کانون و انجمن‌های صنفی کارفرمایان و کانون شوراهای اسلامی کار تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه خواهد شد.

تبصره ۲ - اشخاصی که کودکان را به کارهای موضوع بند (ت) ماده (۳) کنوانسیون بگمارند، مشمول مجازاتهای ماده (۱۷۲) قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشند و پروانه کار آنها توسط دستگاه ذی‌ربط به‌طور موقت لغو خواهد شد. درخصوص سایر بندهای ماده (۳) طبق قوانین موضوعه خواهد بود.

آیین‌نامه اجرائی این تبصره که متضمن موارد اشتغال افراد از شانزده سال به بالا در کارهای موضوع بند (ت) ماده (۳) کنوانسیون نیز می‌باشد، توسط وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و صنایع و معادن تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳ - وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و صنایع و معادن مسئولیت اجرای این کنوانسیون و توصیه‌نامه مکمل آن و نیز نظارت بر اعمال این مقررات را در کارگاه‌ها برعهده دارند و برنامه‌های اجرائی را طراحی و با هماهنگی و موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به دستگاه‌های اجرائی ابلاغ خواهند کرد.

کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار؛ با دعوت هیأت مدیره دفتر بین‌المللی کار هشتاد و هفتمین اجلاس خود را در تاریخ اول ژوئن ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸/۳/۱۱ هجری شمسی) در ژنو برگزار نمود، و باتوجه به نیاز به تصویب اسناد جدید به منظور ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک، به عنوان اولویت عمده برای اقدام ملی و بین‌المللی، ازجمله همکاری و مساعدت بین‌المللی، برای اجرای کنوانسیون و توصیه‌نامه حداقل سن برای پذیرش اشتغال مصوب سال ۱۹۷۳ میلادی (۱۳۵۲ هجری شمسی) که کماکان اسناد اساسی در زمینه کار کودک می‌باشند، و باتوجه به اینکه محو مؤثر بدترین اشکال کار کودک مستلزم اقدام فوری و جامع با درنظر داشتن اهمیت آموزش و پرورش پایه‌ای رایگان و نیاز به دورساختن کودکان موردنظر از تمامی این نوع کارها و تأمین بازپروری و سازگاری اجتماعی آنها ضمن توجه به نیازهای خانواده‌های آنها می‌باشد، و با یادآوری قطعنامه مربوط به محو کار کودک مصوب کنفرانس بین‌المللی کار در اجلاس هشتاد و سوم آن در سال ۱۹۹۶ میلادی (۱۳۷۵ هجری شمسی)، و با پذیرش اینکه کار کودک تا حد زیادی معلول فقر است و اینکه راه حل درازمدت در رشد پایدار اقتصادی منتهی به پیشرفت اجتماعی، به‌ویژه تسکین فقر و آموزش و پرورش همگانی، قرار دارد، و با یادآوری کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۲۰ نوامبر ۱۹۸۹ میلادی (برابر با ۱۳۶۸/۸/۲۰ هجری شمسی) مجمع عمومی سازمان ملل متحد، و با یادآوری اعلامیه سازمان بین‌المللی کار در مورد اصول و حقوق اساسی کار و سندتکمیلی آن، مصوب هشتاد و ششمین اجلاس کنفرانس بین‌المللی کار در ۱۹۹۸ میلادی (۱۳۷۷ هجری شمسی)، و با یادآوری اینکه برخی از بدترین اشکال کار کودک موضوع سایر اسناد بین‌المللی هستند، به‌ویژه کنوانسیون کار اجباری، ۱۹۳۰ میلادی (۱۳۰۹ هجری شمسی)، و کنوانسیون مکمل سازمان ملل متحد در زمینه لغو بردگی، تجارت برده، و نهادها و شیوه‌های مشابه بردگی، ۱۹۵۶ میلادی (۱۳۲۵ هجری شمسی)، و با تصمیم به تصویب برخی پیشنهادها در رابطه با کار کودک که چهارمین بند از دستورکار اجلاس است، و با عزم به اینکه این پیشنهادها شکل کنوانسیون بین‌المللی به خود بگیرد، کنوانسیون زیر را که می‌تواند به عنوان کنوانسیون بدترین اشکال کار کودک، ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸ هجری شمسی)، خوانده شود در هفدهمین روز ژوئن سال یکهزار و نهصد و نود و نه میلادی (۱۳۷۸/۳/۲۷ هجری شمسی) تصویب می‌نماید.

ماده ۱

هر عضوی که این کنوانسیون را تصویب می‌کند باید اقدامات فوری و مؤثری را برای تأمین ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک به عنوان موضوعی فوری اتخاذ نماید.

ماده ۲

از نظر این کنوانسیون، اصطلاح «کودک» در مورد کلیه اشخاص کمتر از (۱۸) سال بکار برده می‌شود.

ماده ۳

از نظر این کنوانسیون، اصطلاح «بدترین اشکال کار کودک» شامل موارد زیر است:
(الف) کلیه اشکال بردگی یا شیوه‌های مشابه بردگی، از قبیل فروش و قاچاق کودکان، بندگی به علت بدهی و رعیتی و کار با زور یا اجباری، از جمله استخدام به زور یا اجباری کودکان برای استفاده در درگیری مسلحانه؛

(ب) استفاده، فراهم کردن یا عرضه کودک برای روسپی‌گری، تولید زشت‌نگاری یا اجراهای زشت‌نگارانه؛

(پ) استفاده، فراهم کردن یا عرضه کودک برای فعالیت‌های غیرقانونی، به‌ویژه برای تولید و قاچاق مواد مخدر به گونه‌ای که در معاهدات بین‌المللی مربوط تعریف شده‌اند؛
(ت) کاری که به دلیل ماهیت آن یا شرایطی که در آن انجام می‌شود، احتمال دارد برای سلامتی، ایمنی یا اخلاقیات کودکان ضرر داشته باشد.

ماده ۴

۱- انواع کارهای موضوع بند (ت) ماده (۳) در قوانین یا مقررات ملی یا توسط مقام صلاحیتدار، پس از مشاوره با سازمان‌های کارفرمایی و کارگری مربوط، با در نظر گرفتن معیارهای بین‌المللی مربوط، به ویژه بندهای (۳) و (۴) توصیه‌نامه بدترین اشکال کار کودک، ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸ هجری شمسی) تعیین خواهند شد.

۲- مقام صلاحیتدار، پس از مشاوره با سازمان‌های کارفرمایی و کارگری مربوط، وجود یا عدم وجود کارهایی که به این ترتیب تعیین شده‌اند را مشخص خواهد کرد.

۳- فهرست انواع کارهایی که براساس بند (۱) این ماده تعیین شده‌اند به طور ادواری مورد بررسی قرار گرفته و در صورت لزوم، با مشاوره با سازمانهای کارفرمایی و کارگری مربوط، بازنگری خواهد شد.

ماده ۵

هر عضو پس از مشاوره با سازمانهای کارفرمایی و کارگری، ساز و کارهای مناسبی را برای نظارت بر اجرای مقرراتی که به این کنوانسیون ترتیب اثر می‌دهند ایجاد یا تعیین خواهد نمود.

ماده ۶

۱- هر عضو، برنامه‌های اقدام برای محو بدترین اشکال کار کودک را به عنوان یک اولویت طراحی و اجرا خواهد نمود.

۲- این برنامه‌های اقدام با مشاوره با نهادهای دولتی و سازمان‌های کارفرمایی و کارگری مربوط و در صورت اقتضاء، باتوجه به نظرات سایر گروه‌های مربوط طراحی و اجراء خواهد شد.

ماده ۷

۱- هر عضو کلیه اقدامات لازم را برای تضمین اجراء و اعمال مؤثر مقرراتی که به این کنوانسیون ترتیب اثر می‌دهند از جمله پیش‌بینی، اعمال مجازات‌های کیفری یا، در صورت اقتضاء، مجازات‌های دیگر اتخاذ خواهد نمود.

۲- هر عضو، با درنظر گرفتن اهمیت آموزش و پرورش در محو کار کودک، اقدامات مؤثر و زمان‌بندی شده‌ای را برای موارد زیر اتخاذ خواهد نمود:

الف) جلوگیری از بکار گرفته شدن کودکان در بدترین اشکال کار کودک؛

ب) فراهم آوردن کمک مستقیم لازم و مناسب برای دور ساختن کودکان از بدترین اشکال کار کودک و برای بازپروری و سازگاری اجتماعی آنها؛

پ) تضمین دسترسی به آموزش و پرورش پایه‌ای رایگان، و، در صورت امکان و اقتضاء، آموزش حرفه‌ای، برای کلیه کودکانی که از بدترین اشکال کار کودک دور می‌شوند؛

ت) تشخیص و دستیابی به کودکان در معرض خطر خاص و...؛

ث) توجه داشتن به وضعیت خاص دختران؛

۴- هر عضو مقام صلاحیتدار مسؤول اجرای مقرراتی را که به این کنوانسیون ترتیب اثر می‌دهند، تعیین خواهد کرد.

ماده ۸

اعضاء اقدامات مناسبی را برای کمک به یکدیگر در ترتیب اثردادن به مقررات این کنوانسیون از طریق افزایش همکاری و یا کمک بین‌المللی ازجمله برای حمایت از توسعه اجتماعی و اقتصادی، برنامه‌های ریشه‌کن کردن فقر و آموزش و پرورش همگانی اتخاذ خواهند کرد.

ماده ۹

اسناد تصویب رسمی این کنوانسیون برای ثبت به مدیر کل دفتر بین‌المللی کار ارسال خواهد شد.

ماده ۱۰

۱- این کنوانسیون فقط در مورد آن دسته از اعضای سازمان بین‌المللی کار که اسناد تصویب خود را نزد مدیر کل دفتر بین‌المللی کار ثبت کرده‌اند، الزام‌آور خواهد بود.

۲- این کنوانسیون (۱۲) ماه پس از تاریخی که در آن اسناد تصویب دو عضو نزد مدیر کل ثبت شده باشد، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۳- پس از آن، این کنوانسیون برای هر عضو دیگر، (۱۲) ماه پس از تاریخ ثبت سند تصویب آن لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۱

۱- عضوی که این کنوانسیون را تصویب کرده است، می‌تواند پس از انقضای (۱۰) سال از تاریخی که در آن کنوانسیون در ابتداء لازم‌الاجراء می‌شود، از طریق یادداشتی که برای ثبت به مدیر کل دفتر بین‌المللی کار ارسال می‌کند از عضویت انصراف دهد. این انصراف از عضویت تا یک سال پس از تاریخ ثبت آن نافذ نخواهد بود.

۲- هر عضوی که این کنوانسیون را تصویب کرده است و ظرف مدت یک سال متعاقب انقضای دوره ده ساله یادشده در بند پیشین، از حق انصراف از عضویت پیش‌بینی شده در این ماده استفاده نمی‌کند، برای یک دوره ده ساله دیگر متعهد خواهد بود و پس از آن می‌تواند با انقضای هر دوره ده ساله تحت شرایط پیش‌بینی شده در این ماده از عضویت در این کنوانسیون انصراف دهد.

ماده ۱۲

۱- مدیر کل دفتر بین‌المللی کار، تمامی اعضای سازمان بین‌المللی کار را از ثبت تمامی اسناد تصویب و اسناد انصراف از عضویت ارسالی از سوی اعضای سازمان آگاه خواهد کرد.

۲- مدیر کل در هنگام آگاه نمودن اعضای سازمان از ثبت دومین سند تصویب، توجه اعضای سازمان را به تاریخی که در آن کنوانسیون لازم‌الاجراء خواهد شد، معطوف خواهد نمود.

ماده ۱۳ - مدیر کل دفتر بین‌المللی کار جزئیات کامل تمامی اسناد تصویب و اسناد انصراف از عضویت را که طبق مفاد ماده پیشین نزد مدیر کل به ثبت رسیده است، برای ثبت طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد به دبیر کل سازمان ملل متحد ارسال خواهد کرد.

ماده ۱۴ - هیأت مدیره دفتر بین‌المللی کار، هر زمان که لازم تشخیص دهد، گزارشی در مورد

کارایی این کنوانسیون را به کنفرانس عمومی ارائه و ضرورت قرار دادن موضوع تجدیدنظر کلی یا جزئی آن در دستور کار کنفرانس را بررسی خواهد کرد.

ماده ۱۵

۱- چنانچه کنفرانس با تجدیدنظر کلی یا جزئی این کنوانسیون، کنوانسیون جدیدی را تصویب کند، در این صورت جز در صورتی که کنوانسیون جدید به گونه دیگری پیش‌بینی نکرده باشد: الف) علی‌رغم مفاد ماده (۱۱) فوق، چنانچه و زمانی که کنوانسیون تجدیدنظر شده جدید لازم‌الاجراء شود، تصویب کنوانسیون جدید توسط یک‌عضو از نظر قانونی، متضمن انصراف فوری از عضویت در این کنوانسیون خواهد بود.

ب) این کنوانسیون از تاریخ لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون تجدیدنظر شده جدید، برای تصویب اعضاء مفتوح نخواهد بود.

۲- این کنوانسیون در هر صورت برای اعضائی که آن را تصویب کرده‌اند اما کنوانسیون تجدیدنظر شده را تصویب نکرده‌اند، با شکل و محتوای واقعی آن معتبر باقی می‌ماند.

ماده ۱۶- نسخه‌های انگلیسی و فرانسوی این کنوانسیون از اعتبار یکسان برخوردار می‌باشند. موارد یادشده فوق متن معتبر کنوانسیون است که به اتفاق آراء به وسیله کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار در جریان هشتاد و هفتمین اجلاس آن که در ژنو برگزار شد و در تاریخ ۱۷ ژوئن ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸/۳/۲۷ هجری شمسی) خاتمه یافت، تصویب شد.

توصیه‌نامه ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار، با دعوت هیأت مدیره دفتر توافقی‌های بین‌المللی کار هشتاد و هفتمین اجلاس خود را در تاریخ اول ژوئن ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸/۳/۱۱ هجری شمسی) در ژنو برگزار نمود، و با تصویب کنوانسیون بدترین اشکال کار کودک، ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸ هجری شمسی)، و با تصمیم به تصویب برخی پیشنهادها در ارتباط با کار کودک، که چهارمین بند از دستور کار اجلاس است، و با عزم به اینکه این پیشنهادها شکل توصیه‌نامه مکمل کنوانسیون بدترین اشکال کار کودک، ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸ هجری شمسی) خوانده شود، در هفدهمین روز ژوئن سال یکهزار و نهصد و نود و نه (۱۳۷۸/۳/۲۷ هجری شمسی) تصویب می‌کند.

۱- مقررات این توصیه‌نامه مکمل مقررات کنوانسیون بدترین اشکال کار کودک، ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸ هجری شمسی) (که از این پس، از آن به‌عنوان «کنوانسیون» یاد می‌شود) است و در ارتباط با آنها اعمال خواهد شد.

اول- برنامه‌های اقدام

۲- برنامه‌های اقدام موضوع ماده (۶) کنوانسیون به عنوان یک موضوع فوری، با مشاوره نهادهای دولتی و سازمانهای کارفرمایی و کارگری مربوط و باتوجه به نظرات کودکانی که به‌طور مستقیم تحت تأثیر بدترین اشکال کار کودک قرار گرفته‌اند، خانواده‌های آنها، و در صورت اقتضاء سایر گروههای مربوط متعهد به اهداف کنوانسیون و این توصیه‌نامه تعیین و اجراء خواهند شد. این برنامه‌ها باید از جمله معطوف به موارد زیر باشند:

الف) تشخیص و محکوم کردن بدترین اشکال کار کودک؛
ب) دور ساختن یا جلوگیری از اشتغال کودکان در بدترین اشکال کار کودک، محافظت از آنها در مقابل اعمال تلافی‌جویانه و پیش‌بینی بازپروری و سازگاری اجتماعی آنها از طریق اقداماتی که نیازهای آموزشی، جسمانی و روانشناختی آنها را در نظر بگیرد؛

پ) توجه خاص به:

(۱)- کودکان کم سن و سال‌تر؛

(۲)- کودک دختر؛

(۳)- مشکل موقعیت‌های کار پنهان که در آنها دختران در معرض خطر خاص قرار دارند؛

(۴)- سایر گروههای کودکان در معرض آسیب‌پذیری‌ها یا نیازهای خاص؛

ت) تشخیص، دستیابی و کار با جوامعی که در آنها کودکان در معرض خطر خاص قرار دارند؛
ث) آگاه‌سازی، حساس کردن و بسیج افکار عمومی و گروههای مربوط، از جمله کودکان و خانواده‌های آنها؛

دوم - کار خطرناک

۳- در تعیین انواع کارها موضوع بند (ت) ماده (۳) کنوانسیون و در تشخیص جاهایی که این کارها وجود دارند، از جمله باید به موارد زیر توجه شود:

الف) کاری که کودکان را در معرض سوء استفاده جسمانی، روانی یا جنسی قرار می‌دهد؛
ب) کار در زیرزمین، زیرآب، در ارتفاعات خطرناک یا در فضاهای بسته؛
پ) کار با ماشین‌آلات، تجهیزات و ابزارهای خطرناک، یا کاری که متضمن جابجایی یا حمل بارهای سنگین با دست است؛

ت) کار در محیط ناسالم که ممکن است، به طور مثال، کودکان را در معرض مواد، عوامل یا فرایندهای خطرناک، یا در معرض دما، صدا، یا ارتعاش‌های مضر برای سلامتی آنها قرار دهد؛
ث) کار تحت شرایط بسیار مشکل از قبیل کار برای ساعات طولانی یا در خلال شب یا کار در

جایی که کودک به نحو غیرمعارفی محدود به کارگاه کارفرما است؛

۴- در زمینه انواع کارهای موضوع بند (ت) ماده (۳) کنوانسیون و بند (۳) بالا مقررات یا قوانین ملی یا مقام صلاحیتدار می‌تواند، پس از مشاوره با سازمانهای کارفرمایی و کارگری مربوط، اشتغال یا کار از سن (۱۶) سالگی را مشروط به اینکه سلامتی، ایمنی و اخلاقیات کودکان مربوط به‌طور کامل مورد حفاظت قرار گیرد، و اینکه کودکان آموزش ویژه کافی یا آموزش حرفه‌ای در رشته مرتبط فعالیت را کسب کرده باشند اجازه دهد.

سوم - اجراء

(۱)- اطلاعات و داده‌های آماری مفصل در زمینه ماهیت و گستره کار کودک باید گردآوری شده و به روز نگهداری گردد تا به عنوان پایه‌ای برای تعیین اولویت‌های اقدام ملی برای الغاء کار کودک، به‌ویژه برای ممنوعیت و محو بدترین اشکال آن به عنوان موضوعی فوری به کار آید.

(۲)- تا حد امکان، این اطلاعات و داده‌های آماری باید شامل داده‌های جداگانه به لحاظ جنس، گروه سنی، شغل، رشته فعالیت اقتصادی، موقعیت اشتغال، حضور در مدرسه و محل جغرافیایی باشد. اهمیت نظام مؤثر ثبت موالید از جمله صدور گواهی‌های تولد، باید در نظر گرفته شود.

(۳)- داده‌های مربوط درباره تخطی از مقررات ملی در زمینه ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک باید جمع‌آوری و به روز نگهداری گردند.

۶- گردآوری و پردازش اطلاعات و داده‌های موضوع بند (۵) بالا باید باتوجه به حق محرمانه‌بودن انجام شود.

۷- اطلاعات جمع‌آوری شده براساس بند (۵) بالا باید به طور منظم به دفتر بین‌المللی کار انتقال داده شوند.

۸- اعضاء به منظور نظارت بر اجرای مقررات ملی مربوط به ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک باید پس از مشاوره با سازمانهای کارفرمایی و کارگری مربوط ساز و کارهای مناسبی ایجاد یا تعیین نمایند.

۹- اعضاء باید اطمینان حاصل نمایند که مقامات صلاحیتدار که مسئولیت اجرای مقررات ملی در زمینه ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک را دارا می‌باشند با یکدیگر همکاری و فعالیت‌هایشان را هماهنگ می‌کنند.

۱۰- قوانین یا مقررات ملی یا مقام صلاحیتدار باید کسانی را که در موارد عدم رعایت مقررات ملی در زمینه ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک باید مسؤول شناخته شوند، تعیین نمایند.

۱۱- اعضاء تا آنجا که با قوانین ملی قابل تطبیق باشد، باید با تلاش‌های بین‌المللی در زمینه

ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک به عنوان موضوعی فوری از طریق زیرهمکاری نمایند: الف) گردآوری و مبادله اطلاعات مربوط به جرائم کیفری از جمله تخلفاتی که در ارتباط با شبکه‌های بین‌المللی هستند؛

ب) کشف و تعقیب کسانی که به فروش و قاچاق کودکان، یا به استفاده، فراهم آوردن یا عرضه کودکان برای فعالیت‌های غیرقانونی، روسپی‌گری، تولید زشت‌نگاری یا اجراهای زشت‌نگارانه اشتغال دارند؛

پ) ثبت مرتکبین اینگونه جرائم؛

۱۲- اعضاء باید بدترین اشکال کار کودک مذکور در زیر را جرایم کیفری اعلام نمایند:

الف) کلیه اشکال بردگی یا روش‌های مشابه بردگی از قبیل فروش و قاچاق کودکان، بندگی به علت بدهی و رعیتی و کار با زور و اجباری از جمله استخدام به زور یا اجباری کودکان برای استفاده در درگیری مسلحانه؛

ب) استفاده، فراهم آوردن یا عرضه کودک برای روسپی‌گری، تولید زشت‌نگاری یا اجراهای زشت‌نگارانه، و

پ) استفاده، فراهم آوردن یا عرضه کودک برای فعالیت‌های غیرقانونی، به‌ویژه برای تولید و قاچاق مواد مخدر به گونه‌ای که در معاهدات بین‌المللی مربوط تعریف شده‌اند، یا برای فعالیت‌هایی که مستلزم حمل یا استفاده غیرقانونی سلاح‌های گرم یا سایر سلاح‌ها است.

۱۳- اعضاء باید اطمینان حاصل نمایند که مجازات‌ها از جمله در صورت اقتضاء، مجازات‌های کیفری در مورد تخلف از مقررات ملی در زمینه ممنوعیت و محو هر یک از انواع کارهای موضوع بند (ت) ماده (۳) کنوانسیون اعمال می‌شود.

۱۴- اعضاء همچنین باید به عنوان موضوعی فوری، سایر راههای چاره جزائی، مدنی یا اداری را، در صورت اقتضاء، برای تضمین اجرای مؤثر مقررات ملی در زمینه ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک از قبیل نظارت ویژه بر مؤسسات تجاری که از بدترین اشکال کار کودک استفاده کرده‌اند، و درموارد اصرار بر تخطی، ملاحظه لغو موقت یا دائم پروانه کار، پیش‌بینی نمایند.

۱۵- سایر اقدامات معطوف به ممنوعیت و محو بدترین اشکال کار کودک ممکن است شامل موارد زیر باشند:

الف) آگاه‌سازی، حساس‌سازی و بسیج عموم به‌طور کلی از جمله رهبران سیاسی ملی و محلی، نمایندگان مجلس و قوه قضائیه؛

- (ب) درگیر کردن و آموزش سازمان‌های کارفرمایی و کارگری و سازمانهای محلی؛
- (پ) تأمین آموزش مناسب برای مأموران ذی‌ربط دولتی، به ویژه بازرسان و مأموران مجری قانون، و برای سایر متخصصین مربوط؛
- (ت) پیش‌بینی تعقیب اتباع عضوی که جرائمی را مرتکب شده باشند براساس مقررات ملی در زمینه ممنوعیت و محو فوری بدترین اشکال کار کودک در داخل خود کشور، حتی اگر این جرائم در کشور دیگری ارتکاب شده باشند؛
- (ث) ساده کردن تشریفات قانونی و اداری و اطمینان از این که آنها مناسب و آماده هستند؛
- (ج) ترغیب توسعه خط‌مشی‌ها به وسیله تعهداتی برای پیشبرد اهداف کنوانسیون؛
- (چ) نظارت و تبلیغ بهترین رویه‌های مربوط به محو کار کودک؛
- (ح) تبلیغ مقررات قانونی یا سایر مقررات در زمینه کار کودک به زبان‌ها یا لهجه‌های مختلف؛
- (خ) اتخاذ رویه‌های ویژه طرح دعاوی و تنظیم مقرراتی به منظور حمایت در برابر تبعیض و اقدامات تلافی‌جویانه کسانی که به طور قانونی برخلاف مقررات کنوانسیون رفتار می‌کنند و نیز ایجاد خطوط کمکی یا نقاط تماس و مقامات رسیدگی و بازرسی کننده؛
- (د) اتخاذ اقدامات مناسب جهت بهبود زیربنای آموزش و پرورش و تربیت معلم برای برآوردن نیازهای پسران و دختران؛
- (ذ) تا حد امکان توجه به موارد زیر در برنامه‌های ملی اقدام:
- (۱) - نیاز به ایجاد شغل و آموزش حرفه‌ای والدین و بزرگسالان در خانواده‌های کودکانی که در شرایط مورد نظر کنوانسیون کار می‌کنند.
- (۲) - نیاز به حساس کردن والدین در مورد مشکل کودکانی که در چنین شرایطی کار می‌کنند.
- ۱۶- افزایش همکاری و یا کمک بین‌المللی در میان اعضاء برای ممنوعیت و محو مؤثر بدترین اشکال کار کودک باید مکمل تلاش‌های ملی باشد و در صورت اقتضاء می‌تواند بامشاوره با سازمان‌های کارفرمایی و کارگری توسعه یافته و اجراء شود. این همکاری و یاکمک بین‌المللی باید شامل موارد زیر باشد:

الف) بسیج منابع برای برنامه‌های ملی یا بین‌المللی؛

ب) کمک متقابل حقوقی؛

پ) کمک فنی از جمله مبادله اطلاعات؛

ت) حمایت از توسعه اجتماعی و اقتصادی، برنامه‌های ریشه‌کن کردن فقر و آموزش همگانی؛
موارد یادشده فوق، متن معتبر توصیه‌نامه است که به اتفاق آراء به وسیله کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار در جریان هشتاد و هفتمین اجلاس آن در ژنو برگزار شد و در تاریخ ۱۷ ژوئن ۱۹۹۹ میلادی (۱۳۷۸/۳/۲۷ هجری شمسی) خاتمه یافت، تصویب شد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و شانزده ماده و توصیه‌نامه مکمل آن در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ هشتم آبان ماه یکهزار و سیصد و هشتاد مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۰/۸/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات مصوب ۱۳۸۴/۰۴/۰۵ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون چهارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات به شرح پیوست با اعلامیه توضیحی زیر ملحق گردد و اسناد آن را تودیع نماید.

اعلامیه توضیحی: الحاق به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات مستلزم پذیرش کنوانسیون‌های مندرج در کنوانسیون اخیرالذکر بدون طی مراحل تصویب در جمهوری اسلامی ایران نمی‌باشد.

تبصره ۱- پذیرش داورى موضوع بند (۲) ماده (۲۷) کنوانسیون فوق‌الذکر توسط دولت جمهوری اسلامی ایران منوط به رعایت اصل (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

تبصره ۲- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان مسؤول کنترل دخانیات موضوع ماده (۵) کنوانسیون موظف است راهبردهای ملی، جامع و همه‌جانبه‌ای را برای کنترل دخانیات تنظیم و اجرا نماید و به طور ادواری آنها را مورد بازنگری قرار دهد و برای رسیدن به این هدف با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی، برنامه‌های آموزشی و اجرایی را برای کاهش مصرف دخانیات به مرحله اجراء گذارد. وزارت یاد شده مسؤولیت تنظیم لوایح و مقررات لازم را برای تحقق اهداف کنوانسیون و تقدیم آنها به مراجع ذی‌ربط بر عهده خواهد داشت.

کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات مقدمه اعضای این کنوانسیون؛ با عزم راسخی که برای اولویت دادن به حق خود در زمینه حفظ بهداشت عمومی دارند؛ با توجه به این که گسترش استعمال دخانیات معضلی جهانی است و تبعات وخیمی برای بهداشت عمومی دارد و مبارزه با آن مستلزم همکاری همه‌جانبه بین‌المللی است و مشارکت همه کشورها در یک حرکت دسته‌جمعی و مؤثر و شایسته را می‌طلبد؛ با انعکاس نگرانی جامعه بین‌المللی در مورد خطری که بهداشت جهانی را تهدید می‌کند و تبعات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی که استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات دارد؛ با ابراز نگرانی عمیق از افزایش جهانی تولید و استعمال سیگار و سایر دخانیات، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، و بار گرانی که تولید و استعمال دخانیات بر دوش خانواده‌های فقیر و نظام‌های بهداشت عمومی می‌گذارد؛ و با توجه به این که تحقیقات علمی به وضوح روشن ساخته که استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد

در معرض دود حاصل از دخانیات موجب مرگ و بیماری و ناتوانی می‌شود و بین در معرض دود قرار گرفتن و استعمال انواع دخانیات و شروع بیماری‌های مرتبط با استعمال دخانیات فاصله کوتاهی وجود دارد؛ با توجه به این که سیگار و بعضی انواع دیگر دخانیات طوری ساخته شده‌اند که وابستگی ایجاد می‌کنند و بسیار از ترکیبات آنها و دودهایی که تولید می‌کنند، از لحاظ علم داروشناسی، سمی و جهش‌زا و سرطان‌زا است و وابستگی به دخانیات به طور جداگانه در تقسیم‌بندی عمده بین‌المللی در تقسیمات بیماری‌ها نوعی ناهنجاری تلقی می‌شوند؛ با علم به این که تحقیقات مستند علمی نشان می‌دهد که استعمال دخانیات توسط والدین در سلامت و رشد کودکان تأثیر سوء دارد؛ با ابراز نگرانی عمیق از افزایش استعمال سیگار و دیگر انواع دخانیات در بین کودکان و نوجوانان به‌ویژه استعمال آن در سنین پایین؛ با هراس از افزایش استعمال سیگار و دیگر انواع دخانیات در بین زنان و دختران جوان در سراسر دنیا و با در نظر داشتن لزوم مشارکت کامل زنان در همه سطوح سیاستگذاری و اجرا و راهبردهای مختص به جنسیت کنترل دخانیات؛ با نگرانی عمیق از رواج گسترده استعمال انواع مختلف دخانیات در بین طبقات کم‌درآمد؛ با نگرانی جدی از تأثیر تمامی برنامه‌های تشویقی و تبلیغاتی و حمایت مالی که هدف آنها تشویق افراد به استعمال دخانیات است؛ با تصدیق این که محو تمامی اشکال تجارت غیرقانونی سیگار و انواع دیگر دخانیات از جمله قاچاق، تولید غیرقانونی و تولید تقلبی و بدلی آنها مستلزم همکاری همه‌جانبه است؛ با درک این نکته که کنترل دخانیات در همه سطوح و به ویژه در کشورهای در حال توسعه و کشورهایی که اقتصاد در حال گذار دارند، متناسب با نیازی که در آینده و اکنون برای فعالیت‌های مربوط به کنترل دخانیات است، مستلزم حمایت‌های مالی و فنی زیادی است؛ با تصدیق نیازی که به ایجاد سازوکارهای لازم برای مقابله با پیامدهای اجتماعی و اقتصادی درازمدت راهبردهای کاهش تقاضا برای دخانیات است؛ با آگاهی از مشکلات اجتماعی و اقتصادی که برنامه‌های کنترل دخانیات در کوتاه‌مدت و درازمدت در بعضی کشورهای در حال توسعه و کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار به وجود خواهد آورد و با تصدیق نیاز این کشورها به مساعدت‌های مالی و فنی در زمینه راهبردهای توسعه یافته ملی برای توسعه پایدار؛ با آگاهی از زحمات ارزشمند بسیاری از کشورها در زمینه کنترل دخانیات و با ستایش از رهبری سازمان بهداشت جهانی و نیز تلاش‌های بقیه سازمان‌ها و نهادهای وابسته به سازمان ملل متحد و بقیه سازمان‌های بین‌دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی به خاطر توسعه اقداماتی که در زمینه کنترل دخانیات انجام داده‌اند؛ با تأکید بر سهم به سزای سازمان‌های غیردولتی و بقیه اعضای جامعه مخالف صنعت دخانیات، از جمله نهادهای تخصصی بهداشتی و انجمن‌های زنان و جوانان و گروه‌های فعال در زمینه محیط‌زیست و حمایت از مصرف‌کننده مؤسسات بهزیستی و دانشگاهی، در تلاش‌های ملی و

بین‌المللی مربوط به کنترل دخانیات و نقش مهم مشارکت آنها در این زمینه؛ با توجه به لزوم هشپاری در مقابل تلاش‌های صنعت دخانیات برای تضعیف و از بین بردن اقدامات مربوط به کنترل دخانیات و لزوم آگاهی از فعالیت‌های صنعت دخانیات که بر تلاش‌هایی که به منظور کنترل دخانیات انجام می‌گیرد، تأثیر منفی دارد؛ با یادآوری ماده (۱۲) «میثاق بین‌المللی حقوق اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی» مصوب شانزدهم دسامبر ۱۹۶۶ میلادی (۱۳۴۵/۹/۲۵ هجری شمسی) مجمع عمومی سازمان ملل متحد که بیان می‌دارد هر کس حق دارد از بالاترین استانداردهای قابل دسترسی سلامت ذهنی و جسمانی برخوردار باشد؛ با عزم راسخ به بهبود اقدامات مربوط به کنترل دخانیات بر پایه ملاحظات علمی و فنی و اقتصادی مربوط و جاری؛ با یادآوری کنوانسیون رفع همه اشکال تبعیض علیه زنان مصوب هجدهم دسامبر ۱۹۷۰ میلادی (۱۳۵۸/۹/۲۸ هجری شمسی) مجمع عمومی سازمان ملل متحد که اظهار می‌دارد کشورهای عضو باید برای رفع تبعیض نسبت به زنان در زمینه مراقبت‌های بهداشتی اقدامات مقتضی را مبذول دارند؛ و همچنین با یادآوری کنوانسیون حقوق کودک مصوب بیستم نوامبر ۱۹۸۹ میلادی (۱۳۶۸/۸/۲۹ هجری شمسی) مجمع عمومی سازمان ملل متحد که مقرر می‌دارد کشورهای عضو حق کودک را برای برخورداری از بالاترین استانداردهای قابل دسترسی سلامت به رسمیت می‌شناسند؛ به شرح زیر موافقت کرده‌اند:

بخش اول - مقدمه ماده ۱- کاربرد اصلاحات از نظر این کنوانسیون

الف) «تجارت غیرقانونی» به هر اقدام یا فعالیتی در مورد تولید، توزیع یا حمل و نقل یا دریافت یا تملک یا خرید و فروش که قانون آن را ممنوع اعلام کرده است، از جمله هر اقدام یا فعالیتی که به منظور تسهیل چنین کاری صورت گیرد، اطلاق می‌شود.

ب) «سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای» به سازمان متشکل از چند دولت حاکم اطلاق می‌شود که دولت‌های عضو آن، صلاحیت خود را در مورد برخی موضوعات خاص از جمله اختیار تصمیم‌گیری الزام‌آور برای دولت‌های عضو در مورد آن مسائل، به سازمان مزبور تفویض کرده باشند.

ج) «تبلیغ و تشویق دخانیات» به هر اقدام یا سفارش یا آگهی بازرگانی با هدف تأثیر یا احتمال تأثیر در ترغیب به مصرف دخانیات یا فرآورده دخانی به طور مستقیم یا غیرمستقیم اطلاق می‌شود.

د) «کنترل دخانیات» به سلسله راهبردهای عرضه، تقاضا و کاهش آسیب‌ها با مصرف بهبود وضع سلامت افراد جامعه از طریق محو یا کاهش استعمال دخانیات یا قرار گرفتن در معرض دود حاصل از دخانیات اطلاق می‌شود.

ه) «صنعت دخانیات» به کارخانجات تولید دخانیات، توزیع‌کنندگان بزرگ دخانیات و واردکنندگان

فرآورده‌های دخانی اطلاق می‌شود.

و) «فرآورده‌های دخانی» به محصولات اطلاق می‌شود که تمام یا بخشی از ماده خام تشکیل دهنده آنها برگ توتون است که به منظور دود کردن یا مکیدن یا جویدن یا استنشاق از راه بینی تولید می‌شود.

ز) «مساعدت در زمینه دخانیات» به هر گونه تشریک مساعی در مورد هر فرد، اقدام یا موضوعی با هدف تأثیر یا احتمال تأثیر در ترغیب به مصرف دخانیات یا فرآورده‌های دخانی به طور مستقیم یا غیرمستقیم اطلاق می‌شود.

ماده ۲- رابطه بین این کنوانسیون و سایر اسناد قانونی و موافقتنامه‌ها ۱- از اعضای خواسته می‌شود به منظور حفظ بهتر سلامت افراد جامعه اقداماتی فراتر از آنچه در این کنوانسیون و پروتکل‌های آن مقرر شده است، به اجرا بگذارند و هیچ یک از مفاد این اسناد مانع از آن نخواهد شد که اعضاء در این زمینه مطابق مقررات خود و حقوق بین‌الملل الزامات سنگین‌تری را وضع نمایند.

۲- مفاد این کنوانسیون و پروتکل‌های آن به هیچ وجه حق اعضاء را برای انعقاد موافقتنامه‌های دو یا چند جانبه از جمله موافقتنامه‌های منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای در مورد مسائل مرتبط با این کنوانسیون و پروتکل‌های آن تحت تأثیر قرار نخواهد داد، مشروط بر این که این موافقتنامه‌ها با تعهداتی که آنها بر اساس این کنوانسیون و پروتکل‌های آن دارند، سازگار باشد. اعضای مربوط از طریق دبیرخانه، موافقتنامه‌های مزبور را به فراهمایی (کنفرانس) اعضا ارسال خواهند کرد.

بخش دوم - هدف، اصول کلی و تعهدات عمومی ماده ۳ - هدف هدف این

کنوانسیون و پروتکل‌های آن، حفظ نسل‌های حال و آینده از اثرات زیانبار بهداشتی، اجتماعی زیست‌محیطی و اقتصادی استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات از طریق ایجاد چارچوبی برای اقدامات در زمینه کنترل دخانیات است که قرار است توسط اعضاء در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور کاهش چشمگیر و مداوم رواج استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود دخانیات صورت گیرد.

ماده ۴- اصول کلی برای نیل به هدف این کنوانسیون و پروتکل‌های آن و اجرای مفاد آن،

اعضاء از جمله از طریق اصول مندرج در زیر راهنمایی می‌شوند:

۱- همه باید پیامدهای بهداشتی، ماهیت اعتیادآور و تهدید مرگبار استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات آگاه شوند و اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری در سطح دولتی برای محافظت کلیه افراد از قرار گرفتن در معرض دود دخانیات باید به عمل

آید.

۲- برای توسعه و تقویت اقدامات جامع و همه‌جانبه و واکنش‌های هماهنگ شده در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، تعهد سیاسی نیرومندی لازم است و در این زمینه باید به نکات زیر توجه داشت:

الف) لزوم انجام دادن اقداماتی به منظور حفظ همه اشخاص از قرار گرفتن در معرض دود حاصل از دود دخانیات؛

ب) لزوم انجام دادن اقداماتی به منظور جلوگیری از روی آوردن افراد جدید به استعمال دخانیات و تشویق و ترغیب بقیه به ترک دخانیات و به طور کلی کاهش استعمال فرآورده‌های دخانی در هر شکل؛

ج) لزوم انجام دادن اقداماتی برای ارتقاء سطح مشارکت افراد و اجتماعات محروم و کم‌درآمد در توسعه، اجرا و ارزیابی برنامه‌های کنترل دخانیات که از لحاظ فرهنگی و اجتماعی با دورنما و نیازهای زندگی آنها همخوانی دارد؛

د) لزوم انجام دادن اقداماتی برای مقابله با مخاطرات مختص به جنسیت در زمانی که راهبردهای کنترل دخانیات تنظیم می‌شود.

۳- همکاری بین‌المللی به ویژه در انتقال فناوری و دانش و کمک مالی و تأمین نیروی متخصص برای ایجاد و اجرای برنامه‌های مربوط به کنترل دخانیات با در نظر گرفتن فرهنگ بومی و نیز عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و حقوقی بخش مهمی از این معاهده است.

۴- برای جلوگیری از بیماری و ناتوانی زودرس و مرگ و میر ناشی از استعمال کلیه فرآورده‌های دخانی و قرار گرفتن در معرض دود دخانیات، طبق اصول بهداشت عمومی باید در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، واکنش‌ها و اقدامات جامع و همه‌جانبه‌ای را انجام داد.

۵- موضوعات مربوط به مسؤولیت به گونه‌ای که توسط هر عضو در حیطه صلاحیت قضایی آن تعیین شده است، بخش مهمی از کنترل جامع دخانیات است.

۶- اهمیت مساعدت‌های مالی و فنی برای کمک به وضع اقتصادی کارگران و کشاورزانی که زندگیشان با برنامه‌های کنترل دخانیات در کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار آسیب خواهد دید، باید مورد توجه قرار گیرد در بطن راهبردهای ملی برای توسعه پایدار گنجانده شود.

۷- مشارکت جامعه مدنی در رسیدن به هدف این کنوانسیون و پروتکل‌های آن ضروری است.

ماده ۵- تعهدات کلی: ۱- هر عضو باید مطابق این کنوانسیون و پروتکل‌هایی که در آن

عضویت دارد، راهبردهای ملی جامع و همه جانبه‌ای را برای کنترل دخانیات تنظیم و به اجرا بگذارد و به طور ادواری آنها را روزآمد سازد و مورد بازنگری قرار دهد.

۲- برای رسیدن به این هدف، هر یک از اعضا باید براساس توانایی‌هایی که دارد:

الف) برای کنترل دخانیات هسته مرکزی یا سازوکار ملی مناسبی را تشکیل داده یا آنها را تقویت کرده و اعتباراتی برای آن تخصیص دهد.

ب) اقدامات قانونی، اداری و اجرایی و یا اقدامات مؤثر دیگری را تصویب کرده و به اجرا بگذارد و در پیشبرد سیاست‌های مربوط به جلوگیری و کاهش استعمال دخانیات، اعتیاد به نیکوتین و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات به نحو مقتضی با دیگر اعضا همکاری کند.

۳- اعضا باید در تدوین و اجرای بخشی از سیاست‌های بهداشت عمومی خود که به کنترل دخانیات مربوط می‌شود، طوری عمل کنند که از این سیاست‌ها در مقابل منافع ملی و دیگر منافی که صنعت دخانیات طبق قوانین داخلی از آن بهره‌مند شده است، حمایت کنند.

۴- اعضا باید در تدوین اقدامات، تشریفات و اصول پیشنهادی برای اجرای این کنوانسیون و پروتکل‌های آن که عضو آنها هستند همکاری کنند.

۵- اعضا باید برای رسیدن به اهداف این کنوانسیون و پروتکل‌های آن که در آنها عضویت دارند، به نحو مقتضی با سازمان‌های صلاحیت‌دار بین دولتی، بین‌المللی و منطقه‌ای همکاری کنند.

۶- اعضا باید از طریق سازوکارهای دوجانبه و چند جانبه تأمین بودجه و در چهارچوب ابزارها و منابعی که در اختیار دارند، برای افزایش منابع مالی به منظور اجرای مؤثر این کنوانسیون همکاری کنند.

بخش سوم - اقدامات مربوط به کاهش تقاضا برای دخانیات

ماده ۶- اقدامات مربوط به قیمت‌گذاری و اخذ مالیات در جهت کاهش تقاضا برای دخانیات؛

۱- اعضا می‌پذیرند که اقداماتی که در جهت قیمت‌گذاری و اخذ مالیات صورت می‌گیرد، ابزار مهم و مؤثری برای کاهش استعمال دخانیات توسط بخش‌های مختلف جامعه به‌ویژه جوانان است.

۲- بدون این که به حق حاکمیتی اعضا برای نحوه تعیین و برقراری سیاست‌های مالیاتی آنها خدشه‌ای وارد شود، هر یک از اعضا باید اهداف بهداشت ملی خود در مورد کنترل دخانیات را در نظر گرفته و اقداماتی را که برخی از آنها به شرح زیر است، تصویب کرده یا به اجرا بگذارد:

الف) اجرای سیاست‌های مالیاتی و در صورت اقتضا سیاست‌های قیمت‌گذاری بر فرآورده‌های دخانی به منظور کمک به اهداف بهداشتی که هدف آن کاهش استعمال دخانیات است.

ب) ممنوع کردن یا در صورت اقتضا، محدود کردن فروش و یا واردات فرآورده‌های دخانی توسط مسافران خارجی به صورت معاف از مالیات و عوارض؛

۳- اعضا باید در گزارش‌های ادواری خود که طبق ماده (۲۱) به فراهمایی اعضا می‌دهند، نرخ اخذ مالیات از فرآورده‌های دخانی و میزان گرایشی را که به استعمال دخانیات وجود دارد، اعلام دارند.

ماده ۷- اقدامات غیر قیمت‌گذاری در جهت کاهش تقاضا برای دخانیات اعضا می‌پذیرند که اقدامات جامع غیرقیمت‌گذاری، ابزار مؤثر و مهمی برای کاهش استعمال دخانیات است. هریک از اعضا باید برای اجرای تعهداتی که مطابق مواد (۸) تا (۱۲) این کنوانسیون دارد، اقدامات اداری و اجرایی و قانونی یا سایر اقدامات مؤثری را اتخاذ و اجرا کند و مستقیماً یا از طریق نهادهای بین‌المللی ذی‌صلاح به نحو مقتضی با اعضای دیگر همکاری کند. فراهمایی اعضا رهنمودهای مناسبی را برای اجرای مفاد مواد مزبور پیشنهاد خواهد نمود.

ماده ۸- جلوگیری از قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات:

۱- اعضا می‌پذیرند که شواهد علمی، به وضوح روشن ساخته که قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات موجب مرگ، بیماری و ناتوانی می‌شود.

۲- هر عضو برای جلوگیری از قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات در اماکن در بسته، وسایل حمل و نقل عمومی، محل‌های کار در بسته و در صورت اقتضا سایر اماکن عمومی دیگر، اقدامات اداری، اجرایی و قانونی یا سایر اقدامات مؤثری را در محدوده صلاحیت قضایی خود که در قوانین ملی آن تعیین شده، اتخاذ و اجرا خواهد کرد و اتخاذ و اجرای آنها را در دیگر سطوح صلاحیتی به طور فعال ترغیب خواهد نمود.

ماده ۹- تنظیم محتویات فرآورده‌های دخانی فراهمایی اعضا، ضمن مشورت با نهادهای بین‌المللی ذی‌صلاح، رهنمودهایی را برای آزمایش و اندازه‌گیری محتویات و مواد خروجی از فرآورده‌های دخانی و تنظیم آنها پیشنهاد خواهد داد. هر عضو باید در صورت تصویب مقامات ذی‌صلاح کشور خود، اقدامات اداری، اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری را در مورد آزمایش و اندازه‌گیری و تنظیم مزبور اتخاذ و اجرا کند.

ماده ۱۰- مقررات مربوط به افشای اطلاعات درباره مواد دخانی هر عضو باید در چهارچوب قوانین ملی خود، اقدامات قانونی و اداری و اجرایی یا سایر اقدامات مؤثری را تصویب کرده و به اجرا بگذارد و از تولیدکنندگان و واردکنندگان فرآورده‌های دخانی بخواهد اطلاعات مربوط به مواد تشکیل‌دهنده و دود حاصل از فرآورده‌های دخانی را در اختیار مقامات دولتی بگذارد. هر عضو باید

اقدامات اداری و اجرایی یا سایر اقدامات مؤثری را برای افشای اطلاعات راجع به مواد تشکیل دهنده سمی فرآورده‌های دخانی و دودی که ممکن است حاصل بنمایند، برای عموم مردم اتخاذ کند.

ماده ۱۱- بسته‌بندی و برچسب فرآورده‌های دخانی:

۱- هر عضو باید ظرف سه سال پس از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون برای خود، مطابق قوانین ملی خویش اقدامات مؤثری را تصویب کرده و به اجرا بگذارد تا اطمینان حاصل نماید:

الف) بسته‌بندی و برچسب فرآورده‌های دخانی استفاده از فرآورده دخانی را با روش‌هایی که اغواکننده، فریبنده و گمراه‌کننده باشد یا احتمالاً در مورد ویژگی‌ها، تأثیرات بهداشتی، خطرات یا دود آن تأثیر کاذبی به جا بگذارد، از جمله کاربرد هر اصطلاح یا عنوان یا علامت تجاری یا علامت مجازی یا هر نشانه دیگری که مستقیم یا غیر مستقیم این تأثیر کاذب را ایجاد کند که یک فرآورده خاص دخانی خطرات و مضرات کمتری از سایر فرآورده‌های دخانی دارد، ترغیب نمی‌کند. این عناوین و اصطلاحات ممکن است شامل عبارتی مثل «ملایم»، «سبک»، «کم جرم» یا «فوق‌العاده ملایم» باشد.

ب) هر بسته و پاکت فرآورده‌های دخانی و برچسب خارجی این محصولات حاوی پیامی است که در مورد مضرات استعمال دخانیات هشدار می‌دهد و می‌تواند شامل پیام‌های مناسب دیگری باشد. این پیام‌ها و هشدارها باید:

(۱)- به تأیید مقامات ذی‌صلاح ملی برسد.

(۲)- در قسمت‌های مختلف درج شده باشد.

(۳)- بزرگ، واضح، خوانا و قابل رؤیت باشد.

(۴)- پنجاه درصد (۵۰٪) یا بیشتر از فضای بسته یا پاکت را اشغال کند، ولی فضایی که به آن اختصاص یافته، کمتر از سی درصد (۳۰٪) نخواهد بود.

(۵)- در صورت لزوم، به صورت عکس یا خط تصویری باشد.

۲- هر بسته یا پاکت فرآورده‌های دخانی و برچسب خارجی آن باید علاوه بر هشدارهایی که در جزء (ب) بند (۱) این ماده در مورد آن توضیح داده شد، حاوی اطلاعاتی درباره مواد تشکیل دهنده و دود آن فرآورده دخانی به گونه‌ای باشد که به تأیید مقامات مسؤول در آن کشور رسیده باشد.

۳- هر یک از اعضا باید مقرر نماید هشدارهایی که در جزء (ب) بند (۱) و بند (۲) این ماده به آن اشاره شد و روی بسته‌ها و پاکت‌های فرآورده‌های دخانی و برچسب خارجی آنها درج می‌شود، به زبان یا زبان‌های اصلی آن عضو نوشته شود.

۴- از نظر این کنوانسیون اصطلاح «برچسب خارجی» در مورد فرآورده‌های دخانی در مورد همه

برچسب‌ها و بسته‌های مورد استفاده در خرده‌فروشی آن فرآورده، اعمال می‌شود.

ماده ۱۲- آموزش، اطلاع‌رسانی و آگاه کردن مردم هر عضو باید آگاهی مردم را در مورد موضوعات مربوط به کنترل دخانیات بالا برده و تقویت کند و برای این کار از همه ابزارهای اطلاع‌رسانی به نحو مقتضی بهره بگیرد. به منظور رسیدن به این هدف، هر یک از اعضا باید اقدامات قانونی و اداری و اجرایی و سایر اقدامات مؤثری را تصویب کند و به اجرا بگذارد تا موارد زیر را ترغیب نماید:

الف) دسترسی گسترده به برنامه‌های جامع و مؤثر آموزشی و آگاه کردن مردم از خطرات بهداشتی از جمله خاصیت اعتیادآور استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات؛
ب) آگاه کردن مردم از خطرات بهداشتی استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات و منافع ترک دخانیات و داشتن یک زندگی سالم و به دور از دخانیات، مطابق آنچه در بند (۲) ماده (۱۴) آمده است.

ج) دسترسی عموم افراد به طیف گسترده‌ای از اطلاعات در مورد صنعت دخانیات در مواردی که به اهداف این کنوانسیون مربوط است و در چهارچوب قوانین ملی؛

د) اتخاذ برنامه‌های مؤثر و مناسب در جهت آموزش، آگاهی و ایجاد حساسیت لازم در مورد کنترل دخانیات که مخاطبان آن افرادی مثل کارمندان بخش بهداشت، بخش اطلاع‌رسانی، بخش خدمات اجتماعی، وسایل ارتباط جمعی و مدیران و آموزشگران و تصمیم‌گیرندگان و بقیه افراد مربوط است.

هـ) آگاه کردن و شرکت دادن سازمان‌های غیردولتی و نهادهای خصوصی و عمومی غیروابسته به صنعت دخانیات در پیشبرد و اجرای برنامه‌ها و راهبردهای بین بخشی مربوط به کنترل دخانیات؛
و) آگاه کردن عموم مردم و فراهم ساختن امکان دسترسی آنها به اطلاعات مربوط به اثرات زیانبار جسمانی و اقتصادی و زیست‌محیطی تولید و استعمال دخانیات؛

ماده ۱۳- تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات ۱- اعضاء می‌پذیرند که ممنوعیت همه جانبه تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات، استعمال دخانیات را کاهش خواهد داد.

۲- هر عضو باید طبق قانون اساسی یا اصول قانونی خود تعهد کند که هر گونه تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی دخانیات را ممنوع اعلام کند. این ممنوعیت با در نظر گرفتن محیط قانونی و ابزارهای فنی که در دسترس آن عضو قرار دارد، شامل ممنوعیت کامل تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی برون مرزی از دخانیات است که از قلمرو آن سرچشمه می‌گیرد. در همین زمینه، هر عضو باید ظرف مدت پنج سال

پس از لازم الاجرا شدن این کنوانسیون برای آن، انجام اقدامات قانونی و اداری و اجرایی و سایر اقدامات مؤثر را تقبل کند و متعاقباً طبق ماده (۲۱) مراتب را گزارش نماید.

۳- عضوی که به دلیل قانون اساسی یا اصول قانونی خود نمی تواند ممنوعیت کامل را تقبل کند باید برای هرگونه تبلیغ و ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات محدودیت هایی را در نظر بگیرد. این امر، با رعایت محیط قانونی و ابزارهای فنی که در دسترس آن عضو قرار دارد، شامل محدودیت یا ممنوعیت تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات است که از قلمرو آن سرچشمه می گیرد و در خارج از مرزهای آن کشور پخش می شود. در این زمینه هر عضو باید اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و یا سایر اقدامات مؤثر را تقبل کند و متعاقباً طبق ماده (۲۱) مراتب را گزارش نماید.

۴- هر یک از اعضاء طبق قانون اساسی یا اصول قانونی خود حداقل اقدامات زیر را باید انجام دهد:
الف) ممنوعیت هر گونه تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات که استفاده هر یک از فرآورده های دخانی را با روش هایی که فریبنده یا اغواکننده یا گمراه کننده باشد یا احتمالاً در مورد ویژگی ها، تأثیرات بهداشتی، خطرات یا دود آن تأثیر کاذبی به جا بگذارد، ترغیب می کند.
ب) الزام به این که هر گونه تبلیغ و در صورت اقتضاء ترویج یا پشتیبانی مالی از دخانیات یا پیام های بهداشتی یا پیام های هشداردهنده دیگر همراه باشد.

ج) ایجاد محدودیت برای استفاده از محرک های مستقیم یا غیرمستقیمی که خرید فرآورده های دخانی تشویق می کند.

د) الزام به افشای هزینه هایی که صنعت دخانیات صرف تبلیغات، ترویج یا پشتیبانی مالی که هنوز ممنوع نشده است، می کند، نزد مقامات دولتی ذی ربط، در صورتی که ممنوعیت به صورت کامل وجود نداشته باشد. مقامات مزبور می توانند با رعایت قانون ملی خود، ارقام موجود را در دسترس عموم و طبق ماده (۲۱) در دسترس فراهمایی اعضاء قرار دهند.

هـ) تقبل ممنوعیت کامل یا در مورد عضوی که در موقعیتی نیست که ممنوعیت کامل را به موجب قانون اساسی یا اصول قانونی خود تقبل کند، ایجاد محدودیت برای تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات در رادیو و تلویزیون و رسانه های چاپی و در صورت اقتضا سایر رسانه ها مثل اینترنت، ظرف مدت پنج سال؛

و) ایجاد ممنوعیت یا در مورد عضوی که در موقعیتی نیست که ممنوعیت را به موجب قانون اساسی یا اصول قانونی خود ایجاد کند، ایجاد محدودیت برای پشتیبانی مالی دخانیات از پیشامدها، فعالیت های بین المللی و یا مشارکت در آنها؛

۵- اعضاء ترغیب می شوند که اقداماتی را فراتر از آنچه در بند «۴» آمده است، به اجرا بگذارند.

ع- اعضاء بايد در توسعه فناورى و ساير ابزارهاى لازم براى تسهيل محو تبليغات برون مرزى دخانيات همكارى كنند.

۷- اعضاى كه داراى ممنوعيت در مورد انواع خاصى از تبليغ، ترويج و پشتيبانى مالى از دخانيات هستند، داراى حق حاكميتى براى ممنوع كردن ورود تبليغات، ترويج و پشتيبانى مالى انواع مزبور به قلمرو خود و وضع نمودن مجازات‌هاى برابر با مجازات‌هاى قابل اعمال در مورد تبليغات، ترويج و پشتيبانى مالى داخلى كه از قلمرو آنها سرچشمه مى‌گيرد طبق قوانين خود هستند. اين بند همچگونه مجازات خاصى را تجويز يا تأييد نمى‌كند.

۸- اعضاء بايد جزئيات پروتكل را بررسى كنند كه اقداماتى را تدوين مى‌كند كه مستلزم همكارى بين‌المللى درباره ممنوعيت همه جانبه عبور مرزى تبليغ، ترويج و پشتيبانى مالى است.

ماده ۱۴- اقدامات كاهش تقاضا در مورد وابستگى و ترك دخانيات؛

۱- هر عضو بايد با توجه به اولويت‌ها و شرايط ملى خود، دستورالعمل‌هاى يکپارچه، جامع و مناسبى را بر مبنائى مستندات علمى و بهترين رويه‌ها، تنظيم و منتشر نمايد و اقدامات مؤثرى را براى ترغيب ترك استعمال دخانيات و درمان كافى براى وابستگى به دخانيات اتخاذ نمايد.

۲- براى رسيدن به اين هدف، هريك از اعضاء بايد تلاش كنند:

الف) به منظور تشويق افراد به ترك استعمال دخانيات در اماكنى مثل محيط‌هاى آموزشى و مراکز بهزيستى و محل‌هاى كار و اماكن ورزشى، برنامه‌هاى مؤثرى را طراحى نموده و به اجرا بگذارد.

ب) با مشاركت كارمندان بخش بهداشت، بخش تأمين اجتماعى و بخش اجتماعى، تشخيص و مداواى وابستگى افراد به دخانيات و خدمات مشاوره در مورد ترك استعمال دخانيات را به نحو مقتضى در راهبردها، طرح‌ها و برنامه‌هاى آموزشى و بهداشتى خود بگنجانند.

ج) در مراکز درمانى و توان‌بخشى، برنامه‌هاى را براى تشخيص، مشاوره، جلوگيرى و درمان وابستگى به دخانيات در پيش بگيرد.

د) براى تسهيل دسترسى افراد به امكانات درمان وابستگى به دخانيات از جمله فرآورده‌هاى داروى، به موجب ماده (۲۲) با ديگر اعضا همكارى كند.

بخش چهارم - اقدامات مربوط به كاهش عرضه دخانيات ماده ۱۵- تجارت غيرقانونى

فرآورده‌هاى دخانى ۱- اعضاى مى‌پذيرند كه محو تمامى اشكال تجارت غيرقانونى فرآورده‌هاى دخانى از جمله قاچاق، توليد غيرقانونى و عرضه نمونه‌هاى قلابى آنها و پيشرفت و اجراى قوانين ملى مربوط، علاوه بر موافقتنامه‌هاى زير منطقه‌اى، منطقه‌اى و جهانى، بخش ضرورى برنامه‌هاى مربوط

به کنترل دخانیات به شمار می‌رود.

۲- هر عضو باید اقدامات قانونی و اداری و اجرایی یا سایر اقدامات مؤثری را تصویب و اجرا کند تا اطمینان حاصل نماید همه بسته‌ها و پاکت‌های فرآورده‌های دخانی و روکش خارجی آنها دارای نشان‌هایی است که برای کمک به اعضاء برای تعیین منشأ فرآورده‌های دخانی است و طبق قوانین ملی خود و موافقتنامه‌های دو جانبه و چند جانبه مربوط در تعیین نقطه تغییر مسیر و کنترل، مستندسازی و نظارت بر مسیر حرکت فرآورده‌های دخانی و وضعیت حقوقی آنها به اعضاء کمک نماید. به علاوه هر عضو باید:

الف) مقرر کند که روی هر بسته و پاکت فرآورده‌های دخانی که به صورت خرده‌فروشی و عمده‌فروشی در بازار داخلی آن به فروش می‌رسد، عبارت «فقط برای فروش در (در این قسمت باید نام کشور یا واحد فدرالی یا منطقه‌ای یا مادون ملی درج شود)»، یا علامت چشمگیر دیگری درج شود که مقصد نهایی آنها را معلوم سازد یا به مقامات در تعیین این‌که آیا این محصول به طور قانونی برای فروش در بازار داخلی عرضه شده است، کمک نماید.

ب) در صورت اقتضاء تدوین نظامی را برای ردیابی و ردگیری عملی مورد بررسی قرار دهد که بر نحوه توزیع آنها نظارت داشته باشد و به مقامات در مورد رسیدگی به تجارت غیرقانونی مساعدت نماید.

۳- هر عضو باید مقرر کند که اطلاعات یا علامات روی بسته‌بندی این محصولات که در بند (۲) این ماده به آن اشاره شد، کاملاً خوانا باشد و یا به زبان یا زبان‌های اصلی آن کشور درج شود.

۴- به منظور محو تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی هریک از اعضا باید:

الف) درباره تجارت برون مرزی فرآورده‌های دخانی از جمله تجارت غیرقانونی آنها تحقیق کرده و اطلاعاتی گردآورد و در صورت اقتضاء مطابق قوانین ملی خود و موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه مربوط حاکم این اطلاعات را در اختیار مقامات گمرکی، مالیاتی و دیگر مقامات بگذارد.

ب) برای مبارزه با تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی از جمله سیگارهای تقلبی و قاچاق، قوانینی را وضع کرده یا قوانین خود را با در نظر گرفتن اصلاحات و مجازات‌های مقتضی تقویت نماید.

ج) اقدامات مناسبی را اتخاذ نماید تا اطمینان حاصل کند که همه تجهیزات تولیدی، سیگارهای تقلبی و قاچاق و سایر فرآورده‌های دخانی مصادره شده و در صورت امکان با استفاده از روش‌هایی که به محیط‌زیست آسیبی وارد نمی‌کند، نابود یا طبق قوانین داخلی از حیز انتفاع ساقط می‌شود.

د) اقداماتی را اتخاذ کرده و به اجرا بگذارد که انبار کردن و توزیع فرآورده‌های دخانی را که در

قلمرو صلاحیت قضایی آن، مالیات‌ها و حقوق گمرکی و سود بازرگانی آنها به حالت تعلیق درآمده یا در حال تعلیق است، تحت نظارت قرار داده و کنترل نماید.

ه) اقداماتی را اتخاذ کند که امکان مصادره عواید حاصل از تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی فراهم گردد.

۵- اطلاعاتی که به موجب جزءهای (الف) تا (هـ) بند (۴) این ماده به دست آمده باید در صورت اقتضاء توسط اعضا به صورت کلی در گزارش‌های ادواری آنها به فراهمایی اعضا طبق ماده (۲۱) ارائه شود.

۶- اعضا باید در صورت اقتضا طبق قوانین ملی خود به منظور محو تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی همکاری بین نهادهای ملی و نیز سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی ذی‌ربط در امر تحقیق، تعقیب و جریان دادرسی را ترغیب نمایند. برای مبارزه با تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی بر همکاری در سطح منطقه‌ای و زیر منطقه‌ای تأکید ویژه‌ای می‌شود.

۷- هر عضو باید تلاش کند اقدامات دیگری را از جمله تجویز کنترل و نظارت بر تولید و توزیع فرآورده‌های دخانی به منظور جلوگیری از تجارت غیرقانونی آنها در صورت اقتضاء نیز در این باره تصویب کرده و به اجرا بگذارند.

ماده ۱۶- فروش به افراد صغیر و توسط آنها ۱- هر عضو در سطح دولتی مناسب، اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری را تصویب و اجرا کند تا از فروش فرآورده‌های دخانی به افراد زیر سن تعیین شده توسط قانون داخلی یا قانون ملی یا هجده سال جلوگیری گردد. این اقدامات می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

الف) از تمامی فروشندگان فرآورده‌های دخانی بخواهد که تابلوی برجسته و واضحی در محل کار خود نصب کنند که روی آن به صراحت ممنوعیت فروش دخانیات به افراد صغیر درج شده باشد و در مواردی که تردیدی وجود دارد، از هر خریدار دخانیات بخواهند اسنادی ارائه دهد که نشان‌دهنده رسیدن به سن قانونی او باشد.

ب) فروش فرآورده‌های دخانی را به صورتی که مستقیماً در دسترس باشد (مثلاً داخل قفسه‌های فروشگاه)، ممنوع سازد.

ج) تولید و فروش شیرینی و شکلات و اسباب‌بازی و هر نوع کالای دیگری را به شکل فرآورده‌های دخانی که برای افراد صغیر جاذبه دارد، ممنوع نماید.

د) اطمینان حاصل کند که دستگاه‌های فروش سیگار که در قلمرو قضایی آن قرار دارند، در دسترس افراد صغیر نباشد و آنها را به خرید فرآورده‌های دخانی تشویق نکند.

۲- هر عضو باید توزیع فرآورده‌های دخانی رایگان را در بین عموم و مخصوصاً در بین افراد صغیر ممنوع یا ممنوعیت آن را ترغیب نماید.

۳- هر عضو باید تلاش کند فروش سیگار را به صورت دانه‌ای یا در بسته‌های کوچک که افراد صغیر برای خرید آن استطاعت مالی دارند، ممنوع سازد.

۴- اعضاء می‌پذیرند که به منظور افزایش کارایی خود، انجام اقداماتی برای ممنوعیت فروش فرآورده‌های دخانی به افراد صغیر باید در صورت اقتضا همراه با دیگر مفاد مندرج در این کنوانسیون، صورت گیرد.

۵- هر عضو هنگام امضاء و تنفیذ، پذیرش و تصویب این کنوانسیون یا در هر زمانی پس از آن، می‌تواند به وسیله اعلامیه کتبی الزام‌آور، تعهد خود را در مورد ممنوعیت عرضه دستگاه‌های فروش سیگار در قلمرو قضایی خود یا در صورت اقتضاء ممنوع بودن کلی این دستگاه‌ها را نشان دهد. اعلامیه صادره به موجب این ماده توسط امین اسناد در بین تمام اعضای کنوانسیون توزیع خواهد شد.

۶- هر عضو باید اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری از جمله مجازات فروشندگان و توزیع‌کنندگان را اتخاذ کرده و به اجرا بگذارد تا از رعایت تعهدات مندرج در بندهای (۱) تا (۵) این ماده اطمینان حاصل نماید.

۷- هر عضو باید اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثر را اتخاذ و به اجرا بگذارد تا فروش فرآورده‌های دخانی توسط افراد زیر سن مندرج در قانون داخلی یا قانون ملی یا (۱۸) سال جلوگیری شود.

ماده ۱۷- تأمین حمایت مالی از فعالیتهای جایگزین کارآمد از نظر اقتصادی اعضا باید از طریق همکاری با یکدیگر و با سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی، در صورت اقتضاء گزینه‌های کارآمد از نظر اقتصادی برای کارگران و پرورش‌دهنده گیاه تنباکو و حسب مورد خرده فروشان را ترغیب کند.

بخش پنجم - حفظ محیط زیست

ماده ۱۸- حفظ محیط زیست و سلامتی افراد اعضاء می پذیرند که به منظور اجرای تعهداتی که به موجب این کنوانسیون دارند، به حفظ محیط زیست و سلامتی افراد در رابطه با محیط زیست درخصوص کشت تنباکو و تولید دخانیات در قلمرو دولت متبوع خود توجه مقتضی معمول دارند.

بخش ششم - موضوعات مربوط به مسئولیت

ماده ۱۹- مسئولیت ۱- از نظر کنترل دخانیات، اعضاء باید اتخاذ اقدام قانونی یا در صورت لزوم بهبود قوانین موجود خود را به منظور رسیدگی به مسئولیت‌های مدنی و کیفری از جمله پرداخت غرامت (در صورت اقتضا) مورد بررسی قرار دهند.

۲- اعضاء باید طبق ماده (۲۱) از طریق فراهمایی اعضاء در مورد مبادله اطلاعات از جمله موارد زیر با هم همکاری کنند:

الف) اطلاعات درباره اثرات بهداشتی استعمال فرآورده‌های دخانی و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات، طبق جزء (الف) بند (۳) ماده (۲۰)، و ب) اطلاعات مربوط به قوانین و مقررات جاری و نیز رویه‌های قضایی مربوط؛

۳- اعضاء باید در محدوده سیاست‌ها، رویه‌های حقوقی و قوانین ملی خود و مطابق ترتیبات معاهدات موجود حاکم، در مورد جریان رسیدگی‌های حقوقی مربوط به مسئولیت‌های مدنی و کیفری منطبق با این کنوانسیون به نحو مقتضی و با توافق متقابل به یکدیگر یاری رسانند.

۴- این کنوانسیون به هیچ وجه حق دسترسی اعضاء به دادگاه‌های یکدیگر (در صورتی که چنین حقی وجود داشته باشد) را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد یا محدود نمی‌کند.

۵- فراهمایی اعضاء می‌تواند در صورت امکان و در اولین مرحله، با در نظر گرفتن فعالیت‌هایی که در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط صورت گرفته است، موضوعاتی را که به مسئولیت مربوط می‌شود از جمله رویکردهای بین‌المللی متناسب با این موضوعات و در صورت تقاضا، روش‌های مناسب برای حمایت از اعضا در فعالیتهای قانونگذاری و فعالیت‌های دیگر طبق این ماده را مورد رسیدگی قرار دهد.

بخش هفتم- همکاری فنی و علمی و تبادل اطلاعات

ماده ۲۰- تحقیقات، نظارت و تبادل اطلاعات

۱- اعضا متعهد می‌شوند که در زمینه کنترل دخانیات تحقیقات ملی را توسعه داده و ترغیب کنند و در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی برنامه‌های تحقیقاتی را هماهنگ کنند. به منظور رسیدن به این هدف هر عضو باید:

الف) مستقیماً یا از طریق سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و دیگر نهادهای صلاحیت‌دار برنامه‌های تحقیقاتی و ارزیابی علمی خود را آغاز و با دیگر اعضا همکاری کند و در این راستا تحقیقاتی را که هدف آنها توضیح عوامل و تبعات مصرف دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود دخانیات است و نیز تحقیقاتی را که به منظور شناسایی محصولات جایگزین صورت می‌گیرد، ترغیب و تشویق کند.

ب) با مساعدت سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و دیگر نهادهای صلاحیت‌دار آموزش و پشتیبانی کلیه افرادی را که در فعالیتهای کنترل دخانیات از جمله فعالیت‌های تحقیقاتی و اجرایی اشتغال دارند، پشتیبانی کند.

۲- اعضا باید در صورت اقتضا برنامه‌هایی را برای نظارت ملی و منطقه‌ای و جهانی در مورد دامنه، الگوها، عوامل و تبعات استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود دخانیات تدوین کنند. برای رسیدن به این هدف، اعضا باید برنامه‌های نظارت بر دخانیات را با برنامه‌های نظارت ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه بهداشت عمومی تلفیق کنند تا اطلاعات این دو بخش بتواند با هم مقایسه شود و به نحو مقتضی در سطح ملی و منطقه‌ای مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

۳- اعضا اهمیت مساعدت‌های فنی و مالی از سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی را تصدیق می‌کنند. هریک از اعضا باید تلاش کند تا:

الف) نظام متریکی ملی برای نظارت بر واگیرشناسی استعمال دخانیات و شاخص‌های بهداشتی و اجتماعی و اقتصادی مربوط را ایجاد کند.

ب) با سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی صلاحیت‌دار از جمله نهادهای دولتی و غیردولتی در زمینه نظارت بر دخانیات و تبادل اطلاعات مربوط به شاخص‌های مذکور در جزء (الف) بند (۳) این ماده همکاری نماید.

ج) با سازمان بهداشت جهانی در زمینه تدوین تشریفات و رهنمودهایی برای تعریف گردآوری، تجزیه و تحلیل و انتشار داده‌های مربوط به نظارت بر دخانیات همکاری کند.

۴- اعضا باید با رعایت قوانین ملی خود مبادله اطلاعات علنی موجود حقوقی، فنی، علمی، تجاری

و اجتماعی - اقتصادی و نیز اطلاعات مربوط به رویه‌های صنعت دخانیات و کشت تنباکو که مربوط به این کنوانسیون است را ترغیب و تسهیل کند و در این راستا باید نیازهای خاص کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار را در نظر بگیرند. هر عضو باید تلاش کند که:

الف) داده‌های روزآمدی را در زمینه قوانین و مقررات مربوط به کنترل دخانیات و در صورت اقتضا اطلاعاتی درباره اجرای آنها و رویه‌های قضایی مربوط به آنها را به تدریج ایجاد و اداره کند و در زمینه توسعه برنامه‌های منطقه‌ای و جهانی مربوط به کنترل دخانیات همکاری نماید.

ب) مطابق جزء الف) بند (۳) این ماده، داده‌های روزآمدی را در زمینه برنامه‌های ملی نظارت، به تدریج ایجاد و اداره کند.

ج) با سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط برای ایجاد تدریجی و اداره نظامی به منظور جمع‌آوری و انتشار منظم اطلاعات درباره تولید و ساخت دخانیات و فعالیت‌های صنعت دخانیات که بر این کنوانسیون یا بر فعالیت‌های ملی کنترل دخانیات تأثیرگذار است، همکاری کند.

۵- اعضا باید با سازمان‌های بین‌دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و مؤسسات توسعه‌ای و مالی که در آنها عضویت دارند، به منظور ترغیب و تشویق تهیه منابع مالی برای دبیرخانه برای کمک به کشورهای در حال توسعه و کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار که در این کنوانسیون عضویت دارند در انجام تعهدات آنها در مورد تحقیق، نظارت و مبادله اطلاعات همکاری کنند.

ماده ۲۱- ارائه گزارش و مبادله اطلاعات ۱- هر عضو باید گزارش‌های ادواری در مورد اجرای این کنوانسیون را از طریق دبیرخانه به فراهمایی اعضا ارائه نماید. این گزارش‌ها باید شامل موارد زیر باشد:

الف) اطلاعاتی درباره اقدامات اداری، اجرایی و قانونی یا سایر اقداماتی که به منظور اجرای مفاد این کنوانسیون صورت گرفته است.

ب) در صورت اقتضا اطلاعاتی درباره هر محدودیت یا مانعی که در اجرای مفاد کنوانسیون با آن مواجه شده و اقداماتی که به منظور عبور از این موانع انجام داده است.

ج) در صورت اقتضا اطلاعاتی درباره کمک‌های مالی و فنی که برای فعالیت‌های کنترل دخانیات تأمین یا دریافت کرده است.

د) اطلاعاتی درباره نظارت و تحقیقات مشخص شده در ماده (۲۰) و

هـ) اطلاعات مشخص شده در بند (۳) ماده (۶)، بند (۲) ماده (۱۳)، جزء (د) بند (۴) ماده (۱۳)، بند

(۵) ماده (۱۵) و بند (۲) ماده (۱۹)؛

۲- شکل و تعداد گزارش‌های مزبور توسط کلیه اعضا را فراهمایی اعضا تعیین خواهد کرد. هریک از اعضا باید ظرف دو سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون در مورد آن، اولین گزارش خود را تهیه کند.

۳- فراهمایی اعضا به موجب مواد (۲۲) و (۲۶) ترتیباتی را برای کمک به کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو که اقتصاد در حال گذار دارند، بنا به درخواست آنها برای انجام تعهدات خود به موجب این ماده بررسی خواهد کرد.

۴- ارائه گزارش و مبادله اطلاعات به موجب این کنوانسیون با رعایت قوانین ملی هر کشوری در مورد رازداری و محرمانه بودن صورت خواهد گرفت. اعضا به گونه‌ای که به طور متقابل توافق می‌کنند از اطلاعات محرمانه‌ای که مبادله شده است، حفاظت خواهند کرد.

ماده ۲۲- همکاری در زمینه علمی، فنی و حقوقی و تهیه گزارش‌های کارشناسی ۱- اعضا مستقیماً یا از طریق نهادهای بین‌المللی ذی‌صلاح در زمینه افزایش توانایی‌های خود در اجرای تعهدات ناشی از این کنوانسیون، با در نظر گرفتن نیازهای کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو که اقتصاد در حال گذار دارند، همکاری خواهند کرد. این همکاری به گونه‌ای که به طور متقابل توافق می‌شود انتقال فناوری و گزارش‌های کارشناسی علمی، فنی و حقوقی را به منظور ایجاد و تقویت طرح‌ها، برنامه‌ها و راهکارهای کنترل دخانیات با هدف‌هایی از جمله موارد زیر ترغیب خواهند کرد:

الف) تسهیل توسعه، فراگیری و انتقال فناوری، دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها و تخصص‌های مربوط به کنترل دخانیات؛

ب) تهیه گزارش‌های کارشناسی، علمی، فنی و حقوقی و گزارش‌های کارشناسی دیگر به منظور ایجاد و تقویت طرح‌ها، برنامه‌ها و راهبردهای ملی کنترل دخانیات که هدف از آنها اجرای کنوانسیون از جمله از راه‌های زیر است:

۱- در صورت تقاضا، ارائه کمک برای ایجاد مبنای قانونی محکم و تدوین برنامه‌های فنی از جمله برای جلوگیری از شروع به استعمال و ترغیب ترک دخانیات و حفاظت از قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات؛

۲- در صورت اقتضا مساعدت به کارگران بخش دخانیات در بدست آوردن اسباب امرار معاش جایگزین عملی مناسب از نظر اقتصادی و قانونی به روشی که از نظر اقتصادی عملی باشد.

۳- در صورت اقتضا مساعدت به پرورش‌دهندگان گیاه تنباکو در تغییر تولید کشاورزی به سوی محصولات جایگزین به روشی که از نظر اقتصادی عملی باشد.

ج) حمایت از برنامه‌های آموزشی یا ایجاد حساسیت برای کارکنان مربوط طبق ماده (۱۲)؛
د) در صورت اقتضا تهیه وسایل، ابزارها و تجهیزات لازم و پشتیبانی تدارکاتی برای برنامه‌ها، طرح‌ها و راهبردهای کنترل دخانیات؛
ه) تعیین روش‌های کنترل دخانیات از جمله درمان جامع اعتیاد به نیکوتین؛
و) در صورت اقتضا حمایت از تحقیقات به منظور افزایش قدرت مالی برای درمان جامع اعتیاد به نیکوتین؛

۲- فراهمایی اعضا باید از طریق منابع مالی که طبق ماده (۲۶) تأمین شده است، انتقال فناوری و نظرات کارشناسی اطلاعات علمی، فنی و حقوقی را ترغیب و تسهیل نماید.

بخش هشتم- ترتیبات سازمانی و منابع مالی ماده ۲۳- فراهمایی (کنفرانس) اعضا

۱- بدینوسیله «فراهمایی اعضا» تأسیس می‌شود. نخستین جلسه فراهمایی حداکثر ظرف مدت یک سال پس از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون، توسط سازمان بهداشت جهانی تشکیل خواهد شد. فراهمایی در اولین جلسه خود محل برگزاری جلسات و فواصل زمانی اجلاس‌های عادی بعدی را تعیین خواهد کرد.

۲- جلسات فوق‌العاده فراهمایی اعضا در زمان‌های دیگری که ممکن است به وسیله فراهمایی ضروری تشخیص داده شود یا به تقاضای کتبی هر عضوی مشروط به این‌که ظرف شش ماه از زمانی که این تقاضا به وسیله دبیرخانه کنوانسیون به اعضا ابلاغ شده است، حداقل یک سوم اعضا از تشکیل جلسه حمایت کنند، برگزار خواهد شد.

۳- فراهمایی اعضا باید اولین جلسه، آیین کار خود را به اتفاق آرا تصویب کند.

۴- فراهمایی اعضا به اتفاق آرا مقررات مالی خود و نیز مقررات ناظر بر تأمین بودجه نهادهای فرعی را که ممکن است تأسیس کند و همچنین مقررات مالی ناظر بر عملکرد دبیرخانه را تصویب خواهد کرد. فراهمایی در هر جلسه عادی، بودجه ویژه مالی، جلسه عادی بعدی را تصویب خواهد کرد.

۵- فراهمایی اعضا به طور مرتب اجرای کنوانسیون را مورد بررسی قرار خواهد داد و برای ترغیب اجرای مؤثر آن تصمیمات لازم را اتخاذ خواهد کرد و می‌تواند طبق مواد (۲۸)، (۲۹) و (۳۳) برای این کنوانسیون، پروتکل‌ها، الحاقیه‌ها و اصلاحیه‌هایی را تصویب کند. به همین منظور باید:

الف) به موجب مواد (۲۰) و (۲۱) مبادله اطلاعات را ترغیب و تسهیل کند.

ب) تدوین و اصلاح ادواری روش‌های قیاسی در امر تحقیق و گردآوری داده‌های مربوط به اجرای این کنوانسیون «علاوه بر آنچه در ماده (۲۰) پیش‌بینی شده است» را ترغیب و هدایت کند.

ج) از تدوین، اجرا و ارزیابی طرح‌ها، برنامه‌ها و راهبردها و نیز سیاستگذاری‌ها، قوانین و سایر

اقدامات به نحو مقتضی حمایت کند.

د) گزارش‌هایی را که اعضا طبق ماده (۲۱) ارائه داده‌اند بررسی کرده و در مورد نحوه اجرای این کنوانسیون، به طور مرتب گزارش بدهد.

ه) طبق ماده (۲۶) تجهیز منابع مالی برای اجرای این کنوانسیون را ترغیب و تسهیل کند.

و) نهادهای فرعی را که برای رسیدن به اهداف این کنوانسیون لازم هستند، تشکیل دهد.

ز) در صورت اقتضا به عنوان ابزاری برای تقویت اجرای کنوانسیون، خواستار خدمات، همکاری و ارائه اطلاعات تهیه شده به وسیله سازمان‌های مربوط و صلاحیتدار سازمان ملل متحد و سایر سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و سازمان‌ها و نهادهای غیردولتی دیگر شود.

ح) در صورت اقتضا در پرتو تجربیاتی که در اجرای این کنوانسیون کسب کرده، برای نیل به اهداف کنوانسیون اتخاذ اقدامات دیگری را بررسی نماید.

۶- راهنمایی اعضا معیارهای مشارکت ناظران در جلسات خود را تعیین خواهد کرد.

ماده ۲۴- دبیرخانه ۱- فراهمایی اعضا، دبیرخانه دائمی را تأسیس خواهد کرد و مقدمات شروع به کار آن را فراهم خواهد ساخت. فراهمایی اعضا باید بکوشد در اولین نشست خود این امر را انجام دهد.

۲- تا زمانی که دبیرخانه دائمی تعیین و تشکیل نشده است، وظایف دبیرخانه‌ای به موجب این کنوانسیون، توسط سازمان بهداشت جهانی انجام خواهد شد.

۳- وظایف دبیرخانه به شرح زیر است:

الف) فراهم ساختن مقدمات نشست‌های فراهمایی اعضا و نهادهای فرعی آن و ارائه خدماتی که مورد نیاز آنهاست.

ب) ارائه گزارش‌های دریافتی به موجب کنوانسیون؛

ج) در صورت درخواست ارائه کمک به اعضا به ویژه کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو که اقتصاد در حال گذار دارند، در مورد تهیه و ارائه اطلاعات مورد نیاز طبق مفاد این کنوانسیون؛

د) تهیه گزارش‌هایی در مورد فعالیت‌های خود به موجب این کنوانسیون تحت نظر فراهمایی اعضا و ارائه این گزارش‌ها به فراهمایی اعضا؛.

ه) حصول اطمینان از هماهنگی لازم با سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی ذی‌صلاح و دیگر نهادها تحت نظر فراهمایی اعضا؛

و) انعقاد ترتیبات قراردادی یا اداری که ممکن است برای انجام دادن وظایف خود لازم باشد،

تحت نظر فراهمایی اعضا؛

ز) انجام سایر وظایف دبیرخانه‌ای مشخص شده به وسیله کنوانسیون و هریک از پروتکل‌های آن و سایر وظایفی که ممکن است فراهمایی اعضا تعیین کند.

ماده ۲۵- روابط بین فراهمایی اعضا و سازمان‌های بین دولتی فراهمایی اعضا می‌تواند برای تأمین همکاری فنی و مالی برای نیل به اهداف این کنوانسیون، از سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی ذی‌صلاح از جمله مؤسسات مالی و توسعه‌ای تقاضای همکاری کند.

ماده ۲۶- منابع مالی ۱- اعضا نقش مهمی را که منابع مالی در رسیدن به اهداف این کنوانسیون ایفا می‌کند، تصدیق می‌نمایند.

۲- هر یک از اعضا باید مطابق طرح‌ها، برنامه‌ها و اولویت‌های ملی خود برای فعالیت‌های ملی در نظر گرفته شده برای رسیدن به اهداف این کنوانسیون، منابع مالی را تأمین کند.

۳- اعضا در صورت اقتضا باید استفاده از مجاری دوجانبه، منطقه‌ای، زیر منطقه‌ای و مجاری چند جانبه دیگر را برای تأمین اعتبار کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار که عضو این کنوانسیون هستند، ترغیب نمایند. به همین منظور لازم است گزینه‌هایی که از نظر اقتصادی عملی هستند از جمله متنوع‌سازی محصول برای تولید تنباکو در نظر گرفته شود و در متن راهبردهای ملی برای توسعه پایدار مورد حمایت قرار گیرد.

۴- اعضای که در سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط و مؤسسات مالی و توسعه‌ای حضور دارند، باید این سازمان‌ها و مؤسسات را ترغیب کنند که به کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضوی که اقتصاد در حال گذار دارند، در انجام تعهدات آنها به موجب این کنوانسیون، بدون محدود شدن حقوق مشارکت در این سازمان‌ها، کمک نمایند.

۵- اعضا موافقت می‌کنند که:

الف) برای مساعدت به اعضا در انجام تعهدات خود به موجب این کنوانسیون، همه منابع بالقوه و موجود مربوط از جمله منابع مالی و فنی یا غیره، اعم از منابع عمومی و خصوصی که برای فعالیت‌های مربوط به کنترل دخانیات در دسترس است، باید برای همه اعضا و مخصوصاً کشورهای در حال توسعه و کشورهای که اقتصاد در حال گذار دارند، تجهیز گردیده و مورد استفاده قرار گیرد.

ب) دبیرخانه باید منابع تأمین اعتبار موجود را به اطلاع کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار برساند تا اجرای تعهدات آنها به موجب این کنوانسیون را تسهیل نماید.

ج) فراهمایی اعضا در اولین نشست خود منابع مالی موجود و بالقوه و سازوکار مساعدت را براساس تحقیقات انجام شده توسط دبیرخانه و سایر اطلاعات مربوط، مورد تجدیدنظر قرار داده و در مورد کفایت آنها بررسی خواهد کرد.

د) فراهمایی اعضا نتایج این تجدیدنظر را در تعیین ضرورت ارتقای راهکارهای موجود یا ایجاد صندوق جهانی داوطلبانه یا دیگر راهکارهای مالی مقتضی برای هدایت منابع مالی انسانی به سوی کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار به منظور کمک به آنها در نیل به اهداف کنوانسیون، در نظر خواهد گرفت.

بخش نهم- حل و فصل اختلافات

ماده ۲۷- حل و فصل اختلافات ۱- در صورتی که بین دو یا چند عضو در مورد تفسیر یا اجرای این کنوانسیون اختلافاتی پیش آید، طرف‌های اختلاف باید از طریق مجاری دیپلماتیک تلاش نمایند اختلاف را به وسیله مذاکره یا دیگر روش‌های مسالمت‌آمیز به انتخاب خود از جمله مساعی جمیله، میانجیگری یا مصالحه، حل و فصل کنند. عدم نیل به توافق از راه مساعی جمیله، میانجیگری یا مصالحه، طرف‌های اختلاف را از مسؤولیت ادامه تلاش برای حل و فصل مبری نمی‌کند.

۲- هر دولت یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای می‌تواند در هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب، تأیید رسمی یا الحاق به این کنوانسیون یا هر زمان دیگری پس از آن، کتباً به امین اسناد اعلام کند که در مورد اختلافی که طبق بند (۱) این ماده حل و فصل نشود، بالاچار دآوری موردی را طبق تشریفات که به اتفاق آرا به تصویب فراهمایی اعضا می‌رسد، می‌پذیرد.

۳- مفاد این ماده در مورد هرگونه پروتکل، نسبت به اعضای پروتکل مزبور اعمال خواهد شد مگر این‌که به نحو دیگری در آن مقرر شده باشد.

بخش دهم- توسعه کنوانسیون

ماده ۲۸- اصلاحیه‌های این کنوانسیون ۱- هر عضو می‌تواند اصلاحاتی را برای این کنوانسیون پیشنهاد کند. این اصلاحیه‌ها توسط فراهمایی اعضا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲- اصلاحیه‌های این کنوانسیون باید به تصویب فراهمایی اعضا برسد. متن هر اصلاحیه کنوانسیون، حداقل شش ماه قبل از تاریخ جلسه‌ای که برای تصویب آن در فراهمایی اعضا پیشنهاد شده، توسط دبیرخانه در اختیار اعضا قرار می‌گیرد. دبیرخانه، متن اصلاحیه‌های پیشنهادی را در اختیار امضاکنندگان کنوانسیون و برای اطلاع در اختیار امین اسناد نیز می‌گذارد.

۳- اعضا باید همه تلاش خود را به کار گیرند که در مورد هر اصلاحیه پیشنهادی به اتفاق آرا دست یابند. اگر همه تلاش‌ها برای کسب اتفاق آرا به نتیجه‌ای نرسد و توافقی در این زمینه به دست

نیاید، به عنوان آخرین راه حل، اصلاحیه با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی دهنده در جلسه به تصویب خواهد رسید. از نظر این ماده، اعضای حاضر و رأی دهنده به اعضای اطلاق می شود که در جلسه حضور دارند و رأی مثبت یا منفی می دهند. هر اصلاحیه ای که تصویب می شود توسط دبیرخانه در اختیار امین اسناد قرار می گیرد و وی آن را برای پذیرش برای تمامی اعضا ارسال خواهد کرد.

۴- اسناد تصویب اصلاحیه نزد امین اسناد تودیع خواهد شد. اصلاحیه ای که طبق بند (۳) این ماده به تصویب رسیده است در نودمین روز پس از دریافت اسناد پذیرش حداقل دو سوم اعضای کنوانسیون در مورد اعضای که آن را پذیرفته اند، لازم الاجرا خواهد شد.

۵- اصلاحیه برای هر عضو دیگری، در نودمین روز پس از تاریخ دریافت تودیع سند پذیرش اصلاحیه مزبور توسط آن عضو، لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۹- تصویب و اصلاح پیوست های این کنوانسیون ۱- پیوست های این کنوانسیون و اصلاحیه های آنها طبق تشریفات مندرج در ماده (۲۸) پیشنهاد، تصویب و لازم الاجرا خواهد شد.

۲- پیوست های کنوانسیون بخش لاینفکی از آن به شمار می رود و جز در مواردی که به صراحت ذکر شود، هر گونه ارجاع به کنوانسیون همزمان به معنی ارجاع به پیوست های آن نیز می باشد.

۳- پیوست ها محدود به فهرست ها، روش های کار و سایر موضوعات توصیفی مربوط به مسائل اداری، فنی، اجرایی یا تشریفاتی است.

بخش یازدهم- مقررات نهایی

ماده ۳۰- حق شرط ها هیچ گونه حق شرطی را نمی توان در مورد این کنوانسیون در نظر گرفت.

ماده ۳۱- انصراف از عضویت ۱- هر عضوی می تواند در هر زمان پس از دو سال از تاریخی که این کنوانسیون در مورد آن لازم الاجرا شده است، با ارائه اطلاعیه کتبی به امین اسناد، انصراف خود را از عضویت در کنوانسیون اعلام دارد.

۲- انصراف مزبور پس از گذشت یک سال از تاریخ اطلاعیه انصراف از عضویت توسط امین اسناد یا تاریخ دیرتری که ممکن است در اطلاعیه اعلام انصراف قید شده، رسمیت خواهد یافت.

۳- هر عضوی که از عضویت در این کنوانسیون انصراف می دهد، چنین تلقی خواهد شد که از عضویت در هر پروتکلی که عضو آن است نیز انصراف داده است.

ماده ۳۲- حق رأی به جز در موردی که در بند (۲) این ماده پیش بینی شده است، هر عضو این کنوانسیون یک رأی خواهد داشت.

۲- سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای در موضوعات تحت صلاحیت خود به تعداد دولت‌های عضو خود که عضو این کنوانسیون نیز می‌باشند، حق رأی خواهند داشت. اگر یکی از دولت‌های عضو سازمان مزبور از حق خود استفاده کند، سازمان مذکور نمی‌تواند از این حق خود استفاده کند و برعکس.

ماده ۳۳- پروتکل‌ها ۱- هریک از اعضا می‌تواند پروتکلی را پیشنهاد کند. این پیشنهادها در فراهمی اعضا بررسی خواهد شد.

۲- فراهمی اعضا می‌تواند پروتکل‌های این کنوانسیون را تصویب کند. در تصویب این پروتکل‌ها باید تلاش شود که اتفاق آرا حاصل شود. اگر تلاش‌ها برای کسب اتفاق آرا به نتیجه‌ای نرسد و توافقی حاصل نشود، به عنوان آخرین راه‌حل، پروتکل با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی‌دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. از نظر این ماده اعضای حاضر و رأی‌دهنده به اعضای اطلاق می‌شود که حضور دارند و رأی مثبت یا منفی می‌دهند.

۳- متن هر پروتکل پیشنهادی حداقل شش ماه قبل از تاریخ جلسه‌ای که برای تصویب آن در فراهمی اعضا پیشنهاد شده، توسط دبیرخانه در اختیار اعضا قرار خواهد گرفت.

۴- فقط اعضای کنوانسیون می‌توانند عضو پروتکل شوند.

۵- هر پروتکل این کنوانسیون تنها برای اعضای پروتکل موردنظر تعهدآور است.

فقط اعضای پروتکل می‌توانند در مورد موضوعاتی که صرفاً به پروتکل موردنظر مربوط می‌شود تصمیم بگیرند.

۶- الزامات لازم‌الاجرا شدن هر پروتکل در آن سند ذکر خواهد شد.

ماده ۳۴- امضا این کنوانسیون از تاریخ ۱۶ ژوئن ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۳/۲۶) تا ۲۲ ژوئن ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۴/۱) در مقر سازمان بهداشت جهانی در ژنو، و پس از آن از تاریخ ۳۰ ژوئن ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۴/۹) تا ۲۹ ژوئن ۲۰۰۴ (۱۳۸۳/۴/۹) در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک برای امضای تمامی اعضای سازمان بهداشت جهانی و دولت‌هایی که عضو سازمان بهداشت جهانی نیستند ولی در سازمان ملل متحد عضویت دارند و نیز سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای مفتوح خواهد بود.

ماده ۳۵- تنفیذ، پذیرش، تصویب و تأیید رسمی یا الحاق ۱- این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق دولت‌ها یا تأیید رسمی یا الحاق سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای است. این کنوانسیون، یک روز پس از تاریخی که در آن برای امضا بسته می‌شود، برای الحاق مفتوح خواهد بود. اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب، تأیید رسمی یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

۲- هر سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که به عضویت این کنوانسیون درآید، بدون آن که هیچ یک از اعضای این کنوانسیون شوند، در مورد تمام تعهدات ایجاد شده به موجب این کنوانسیون، متعهد خواهد بود. در مورد سازمان‌های مزبور که یک یا چند عضو آن، عضو این کنوانسیون نیز باشند، سازمان و اعضای آن در مورد مسؤولیت‌های مربوط خود برای اجرای تعهداتی که به موجب این کنوانسیون دارند، تصمیم خواهند گرفت. در چنین مواردی سازمان و اعضای آن نمی‌توانند به صورت همزمان از حقوقی که به موجب این کنوانسیون دارند، استفاده کنند.

۳- سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای باید در اسناد مربوط به تأیید رسمی یا اسناد الحاق خود، حدود صلاحیت خویش را در مورد موضوعاتی که در این کنوانسیون مورد حکم قرار گرفته است، اعلام نمایند. این سازمان‌ها باید هر گونه اصلاحات بعدی در حدود صلاحیت خود را به امین اسناد اطلاع دهند و وی نیز به نوبه خود مراتب را به اطلاع اعضا خواهد رساند.

ماده ۳۶- لازم‌الاجرا شدن ۱- این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ تودیع پنجاهمین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب، تأیید رسمی یا الحاق نزد امین اسناد لازم‌الاجرا خواهد شد.

۲- این کنوانسیون در مورد هر دولتی که پس از انجام شرایط مندرج در بند (۱) در مورد لازم‌الاجرا شدن، آن را مورد تنفیذ، پذیرش، تصویب قرار دهد یا به آن ملحق شود، در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق لازم‌الاجرا خواهد شد.

۳- این کنوانسیون در مورد هر سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که پس از انجام شرایط مندرج در بند (۱) در مورد لازم‌الاجرا شدن، سند تأیید رسمی یا سند الحاق را تودیع نماید، در نودمین روز پس از تودیع سند تأیید رسمی یا الحاق، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۴- از نظر این ماده، هر سند تودیع شده توسط سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای، به‌عنوان سندی اضافه بر اسناد تودیع شده توسط دولت‌های عضو سازمان مزبور محاسبه نخواهد شد.

ماده ۳۷- امین اسناد دبیرکل سازمان ملل متحد، امین اسناد کنوانسیون، اصلاحیه‌ها، پروتکل‌ها و پیوست‌های تصویب شده طبق مواد (۲۸)، (۲۹) و (۳۳) خواهد بود.

ماده ۳۸- متون معتبر نسخه اصلی این کنوانسیون که متن‌های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن از اعتبار یکسان برخوردار است نزد دبیر کل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

در تأیید مراتب بالا به امضاکنندگان زیر که به طور مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این کنوانسیون را امضا نمودند. این کنوانسیون در تاریخ ۲۱ مه ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۳/۲ هجری شمسی) در ژنو

تنظیم گردید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و سی و هشت ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ پنجم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۸/۷ بند (۲) ماده (۲۷) آن عیناً به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد) مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۰۹ مجلس شورای اسلامی ایران

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ هجری شمسی برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ میلادی مجمع عمومی سازمان ملل متحد) به شرح پیوست ملحق شود و اسناد آن را نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع نماید.

تبصره ۱ - مسؤولیت پیگیری اقداماتی که طبق این پروتکل برعهده دستگاههای اجرائی است و نیز تنظیم گزارش اقدامات یاد شده برعهده وزارت دادگستری می‌باشد.

تبصره ۲ - ضمانتهای جزایی که درارتباط با جرائم مندرج در قوانین فعلی جمهوری اسلامی ایران منظور شده (ازجمله مواد (۸۲) تا (۱۰۷)، (۱۱۰)، (۱۱۲)، (۱۲۱) تا (۱۲۶)، (۱۳۸)، (۶۲۱)، (۶۳۹)، (۶۴۰) و (۷۱۳) قانون مجازات اسلامی، بند (۴) اصل (۴۳) و جزء (ج) بند (۶) اصل (۲) قانون اساسی، مواد (۷۹)، (۱۷۱) و (۱۷۲) قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۶، مواد (۳)، (۴) و (۵) قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیتهای غیرمجاز می‌نمایند مصوب ۱۳۷۲/۱۱/۲۴ و ماده (۱۶) قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹) توسط دستگاههای مسؤول اعمال می‌گردد و درموردی که جهت تحقق اهداف پروتکل نیاز به پیش‌بینی مجازات‌های جدید یا تشدید مجازات‌های فعلی باشد، لایحه لازم با نظر قوه قضائیه تهیه و برای سیر مراحل تصویب ارائه خواهد شد.

بسم الله الرحمن الرحيم

پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان

(مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد) کشورهای عضو این پروتکل: با توجه به اینکه جهت دستیابی بیشتر به اهداف کنوانسیون حقوق کودک و اجراء مفاد آن، به‌ویژه مواد (۱)، (۱۱)، (۲۱)، (۳۲)، (۳۳)، (۳۴)، (۳۵) و (۳۶)، اصلاح است اقداماتی را که کشورهای عضو به‌منظور تضمین حمایت از کودک در برابر فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان اتخاذ می‌نمایند، توسعه یابد.

همچنین با توجه به اینکه کنوانسیون حقوق کودک، حق کودک را برای حمایت شدن در برابر استثمار اقتصادی و انجام هر کاری که ممکن است زیانبار بوده یا خلی در تحصیل کودک وارد آورد یا به سلامتی کودک یا رشد جسمی، ذهنی، روحی، اخلاقی یا اجتماعی او آسیب رساند، به رسمیت شناخته است. با نگرانی شدید از روند رو به افزایش و قابل توجه قاچاق کودکان با هدف فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان، با نگرانی عمیق از توريسم جنسی گسترده و درحال تداوم که به‌ویژه کودکان در برابر آن آسیب‌پذیر می‌باشند، به‌گونه‌ای که این امر به‌طور مستقیم فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان را افزایش می‌دهد.

با اذعان به اینکه تعدادی از گروه‌های آسیب‌پذیر خاص، از جمله دخترچه‌ها، در معرض خطرات گسترده‌تر استثمار جنسی قرار دارند و اینکه دختر بچه‌ها به‌گونه نامناسبی در میان استثمار شدگان جنسی نمود پیدا می‌کنند. با نگرانی از دسترسی روبه رشد به هرزه‌نگاری کودک در اینترنت و دیگر فناوری‌های درحال گسترش و با یادآوری کنفرانس بین‌المللی مبارزه با هرزه‌نگاری کودک در اینترنت (وین ۱۳۷۸ هجری شمسی برابر ۱۹۹۹ میلادی) و به‌ویژه بیانیه پایانی آن که خواستار آن شده که تولید، توزیع، صدور، انتقال، ورود، تملک ارادی و تبلیغ هرزه‌نگاری کودک در سطح جهانی جرم محسوب گردیده و بر اهمیت همکاری و مشارکت نزدیک‌تر میان دولتها و صنعت اینترنت تأکید نموده است.

با اعتقاد به اینکه محو فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان با اتخاذ راهبرد جامعی که به عوامل دخیل از جمله توسعه‌نیافتگی، فقر، نابرابری اقتصادی، ساختار اقتصادی - اجتماعی ناعادلانه، اختلال‌های خانوادگی، فقدان آموزش، مهاجرت از روستا به شهر، تبعیض جنسی، رفتار جنسی غیرمسئولانه بزرگسالان، رفتارهای سنتی زیانبار، منازعات مسلحانه و قاچاق کودکان می‌پردازد، تسهیل می‌گردد. با اعتقاد به لزوم تلاش برای ارتقاء آگاهیهای عمومی به‌منظور کاهش تقاضا برای فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان و همچنین با اعتقاد به اهمیت تقویت مشارکت جهانی میان تمامی عوامل و بهبود اجراء قوانین در سطح ملی؛

با در نظر گرفتن مقررات اسناد حقوقی بین‌المللی مربوط به حمایت از کودکان، از جمله کنوانسیون

لاشه در زمینه حمایت از کودکان و همکاری درخصوص احترام به فرزندخواندگی میان کشوری؛ کنوانسیون لاهه درخصوص ابعاد مدنی ربودن کودک در سطح بین‌المللی؛ کنوانسیون لاهه درخصوص صلاحیت، قانون حاکم، تشخیص، اجراء و همکاری درمورد مسؤولیت والدین و اتخاذ اقداماتی برای حمایت از کودکان و کنوانسیون شماره (۱۸۲) سازمان بین‌المللی کار درخصوص ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک. با دلگرمی از حمایت وسیع نسبت به کنوانسیون حقوق کودک که بیانگر تعهد گسترده‌ای است که برای ارتقاء و حمایت از حقوق کودک وجود دارد.

با اذعان به اهمیت اجراء مفاد برنامه عمل برای جلوگیری از فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان و بیانیه و دستور کار اتخاذ شده در کنگره جهانی علیه استثمار جنسی تجاری کودکان که از تاریخ پنجم لغایت نهم شهریور ماه ۱۳۷۵ هجری شمسی (۲۷ لغایت ۳۱ آگوست ۱۹۹۶ میلادی) در استکهلم برگزار شد و دیگر توصیه‌ها و تصمیم‌های مربوط نهادهای بین‌المللی ذی‌ربط؛ با توجه به اهمیت سنت‌ها و ارزشهای فرهنگی هر یک از ملتها برای حمایت و رشد هماهنگ کودک، به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱- کشورهای عضو، فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان را به‌گونه‌ای که در این پروتکل پیش‌بینی گردیده است، ممنوع خواهند ساخت.

ماده ۲- از نظر این پروتکل

الف) فروش کودکان به هرگونه عمل یا معامله‌ای اطلاق می‌شود که به‌وسیله آن، کودک توسط شخص یا گروهی از اشخاص به‌منظور سودجوئی یا هرمنظوری به دیگری انتقال داده شود.

ب) فحشاء کودک به استفاده از کودک در فعالیتهای جنسی به‌منظور سودجوئی یا هرمنظور دیگری اطلاق می‌شود.

پ) هرزه‌نگاری کودک به هرگونه نمایش کودک درگیر در فعالیتهای واقعی یا مشابه‌سازی شده آشکار جنسی، با هر وسیله یا هرگونه نمایش اندام جنسی کودک برای اهداف عمدتاً جنسی اطلاق می‌شود.

ماده ۳-۱- هر کشور عضو حداقل از تحت پوشش قرارگرفتن کامل اقدامات و فعالیتهای زیر به موجب حقوق جزائی یا کیفری خویش اطمینان حاصل خواهد نمود، خواه این جرائم در سطح داخلی یا فراملی، یا بر مبنای فردی یا سازمان یافته صورت گرفته باشد:

الف) در زمینه فروش کودکان به‌گونه‌ای که در ماده (۲) تعریف گردید:

(۱) - عرضه، تحویل یا پذیرش کودک به هر وسیله، به منظور:

(الف) - استثمار جنسی از کودک؛

(ب) - انتقال اندام کودک برای کسب سود؛

(پ) - به کارگیری کودک در کار اجباری؛

(۲) - توافق غیر ارادی نامناسب، به صورت یک واسطه، به منظور فرزندخواندگی کودک با نقض اسناد حقوقی بین المللی حاکم در مورد فرزندخواندگی؛

(ب) عرضه، ابتیاع، تحصیل یا تدارک کودک به منظور فحشاء کودک به گونه ای که در ماده (۲) تعریف گردید؛

(پ) تولید، توزیع، انتشار، ورود، صدور، عرضه، فروش یا مالکیت هرزه نگاری کودک برای مقاصد فوق به گونه ای که در ماده (۲) تعریف گردید.

۲ - با رعایت مقررات قانون ملی یک کشور عضو، همین امر در مورد کوشش برای مبادرت به هر یک از این اقدامات و همدستی در جرم یا مشارکت در هر یک از این اعمال خواهد گردید.

۳ - هر کشور عضو این جرائم را با کیفرهای مقتضی که ماهیت خطرناک این جرائم را در نظر گیرد، قابل مجازات خواهد ساخت.

۴ - هر کشور عضو در صورت اقتضاء با رعایت مقررات قانون ملی خود، اقداماتی را درخصوص ایجاد مسؤولیت اشخاص حقوقی در زمینه جرائم مذکور در بند (۱) این ماده به عمل خواهد آورد. با رعایت اصول حقوقی کشور عضو، این مسؤولیت اشخاص حقوقی ممکن است کیفری، مدنی یا اجرائی باشد.

۵ - کشورهای عضو کلیه اقدامات حقوقی و اجرائی مقتضی را به عمل خواهند آورد تا اطمینان حاصل شود که کلیه افراد دخیل در فرزند خواندگی کودک، طبق اسناد حقوقی بین المللی حاکم اقدام می نمایند.

ماده ۴ - ۱- هر کشور عضو چنانچه جرائم در قلمرو یا کشتی یا هواپیمای ثبت شده در آن کشور روی دهد اقداماتی را که برای احراز صلاحیت قضائی خویش در مورد جرائم موضوع بند (۱) ماده (۳) که ممکن است ضروری باشد، به عمل خواهد آورد.

۲ - هر کشور عضو می تواند اقداماتی را که ممکن است برای احراز صلاحیت قضائی خویش در مورد جرائم موضوع بند (۱) ماده (۳) ضروری باشد، در موارد زیر به عمل آورد: الف) چنانکه متهم مورد ادعا تبعه آن کشور یا شخصی باشد که در قلمرو آن اقامت دائم دارد؛ ب) چنانچه قربانی تبعه آن کشور باشد.

۳ - همچنین هر کشور عضو چنانچه متهم مورد ادعا در قلمرو آن کشور حضور داشته باشد و براساس

اینکه جرم توسط یکی از اتباع آن روی داده است وی را به دیگر کشور عضو مسترد نکند، اقداماتی را که ممکن است برای احراز صلاحیت قضائی خویش درمورد جرائم فوق‌الذکر ضروری باشد، به عمل خواهد آورد.

۴ - این پروتکل هیچ‌گونه صلاحیت کیفری اعمال شده طبق قانون داخلی را نفی نمی‌نماید.

ماده ۵ - ۱ - چنین تلقی می‌شود که جرائم موضوع بند (۱) ماده (۳) به عنوان جرائم قابل استرداد در هر معاهده استرداد موجود میان کشورهای عضو، اضافه شده و در هر معاهده استرداد که در آینده میان آنها منعقد می‌شود، طبق شرایط مندرج در آن معاهدات به عنوان جرائم قابل استرداد اضافه خواهد گردید.

۲ - اگر کشور عضوی که استرداد را مشروط به وجود معاهده می‌کند، درخواستی را برای استرداد از سوی کشور عضو دیگری که هیچ معاهده استردادی با آن ندارد دریافت کند، می‌تواند این پروتکل را به عنوان مبنای قانونی برای استرداد درارتباط با چنین جرائمی مدنظر قرار دهد. استرداد تابع شرایطی خواهد بود که قانون کشور خوانده در نظر گرفته است.

۳ - کشورهای عضوی که استرداد را مشروط به وجود معاهده نمی‌کنند، چنین جرائمی را با رعایت شرایطی که توسط قانون کشور خوانده در نظر گرفته است، به عنوان جرائم قابل استرداد میان خود به رسمیت خواهند شناخت.

۴ - با جرائم مزبور به منظور استرداد مجرمین میان کشورهای عضو به گونه‌ای برخورد خواهد شد که گویی این گونه جرائم نه تنها در مکان وقوع جرم، بلکه در قلمرو کشورهایی که لازم است صلاحیت قضائی خود را مطابق ماده (۴) احراز نمایند، ارتکاب یافته است.

۵ - اگر درخواست استرداد درخصوص جرائمی باشد که در بند (۱) ماده (۳) تشریح شده است و اگر کشور عضو خوانده بر مبنای ملیت متخلف وی را مسترد نمی‌کند یا نخواهد کرد، آن کشور اقدامات مناسبی را جهت ارجاع موضوع به مراجع صالح خویش به منظور پیگیری قضائی، اتخاذ خواهد نمود.

ماده ۶ - ۱ - کشورهای عضو بیشترین مساعدت را درارتباط با اقدامات تحقیقاتی یا کیفری یا استرداد در زمینه جرائم مندرج در بند (۱) ماده (۳)، از جمله مساعدت به منظور به دست آوردن شواهد موجود که برای جریان دادرسی مذکور ضروری است، به یکدیگر ارائه خواهند نمود.

۲ - کشورهای عضو تعهدات خویش به موجب بند (۱) این ماده را طبق هر معاهده یا ترتیبات دیگری درخصوص مساعدت حقوقی دوجانبه که ممکن است میان آنها وجود داشته باشد، به عمل خواهند آورد.

بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۱۴۷ □

کشورهای عضو ضرورت عدم وجود چنین معاهدات یا ترتیباتی، طبق قوانین داخلی خویش به یکدیگر مساعدت خواهند نمود.

ماده ۷- کشورهای عضو با رعایت مقررات قوانین ملی خویش، موارد زیر را انجام خواهند داد:

الف) در صورت اقتضاء، اتخاذ اقداماتی به منظور ضبط و مصادره موارد زیر:

۱- کالاهائی مانند مواد، دارائی‌ها و دیگر ابزارآلاتی که جهت ارتکاب یا تسهیل جرائم موضوع در این پروتکل مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

۲- عایدات ناشی از این گونه جرائم؛

ب) اجراء درخواستهای کشور عضو دیگر برای ضبط یا مصادره کالاها یا عایدات موضوع جزء (۱) بند الف) فوق؛

پ) اتخاذ اقداماتی به منظور تعطیل نمودن اماکنی که برای ارتکاب چنین جرائمی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، به صورت موقت یا برای مدت معین؛

ماده ۸-۱- کشورهای عضو به منظور حمایت از حقوق و منافع کودکان قربانی اعمال ممنوع شده به موجب این پروتکل در تمامی مراحل رسیدگی کیفری، اقدامات مقتضی را به‌ویژه از راه‌های زیر به عمل خواهند آورد:

الف) به رسمیت شناختن آسیب‌پذیری کودکان قربانی و تصویب تشریفات به‌منظور شناسائی نیازهای خاص ایشان، از جمله نیازهای خاص ایشان به عنوان شواهد؛

ب) آگاه نمودن کودکان قربانی از حقوق، نقش و حوزه عمل ایشان، زمانبندی و پیشرفت مراحل رسیدگی و وضعیت موارد تحت بررسی آنها؛

پ) فراهم نمودن زمینه ارائه و مورد توجه قرار گرفتن دیدگاهها، نیازها و نگرانی‌های کودکان قربانی در روند رسیدگی در چهارچوبی منطبق با آئین دادرسی قانون ملی، در صورتی که منافع شخصی ایشان تحت تأثیر قرار گرفته باشد.

ت) فراهم نمودن خدمات حمایتی مقتضی برای کودکان قربانی در تمامی مراحل رسیدگی حقوقی؛

ث) در صورت اقتضاء حمایت از امور خصوصی و هویت کودکان قربانی و اتخاذ اقداماتی طبق قوانین ملی جهت اجتناب از انتشار نابجای اطلاعاتی که می‌تواند موجب شناسائی کودکان قربانی شود.

ج) در موارد مقتضی، تأمین امنیت برای کودکان قربانی و همچنین خانواده‌ها و شهود ایشان در برابر ارباب و انتقام‌گیری؛

چ) اجتناب از تأخیر غیرضروری در بررسی موارد و اجراء احکام و آراء مربوط به پرداخت غرامت به کودکان قربانی؛

۲- کشورهای عضو تضمین خواهند کرد که مشخص نبودن سن واقعی قربانی، مانع آغاز تحقیقات کیفری از جمله تحقیقاتی که با هدف تعیین سن قربانی صورت می‌گیرد، نخواهد شد.

۳- کشورهای عضو تضمین خواهند کرد که در مواجهه نظام قضائی کیفری با کودکانی که قربانی جرائم تشریح شده در این پروتکل هستند، بهترین منافع کودک به‌عنوان یک ملاحظه اساسی محسوب گردد.

۴- کشورهای عضو اقداماتی را به منظور تضمین آموزش مناسب، به‌ویژه آموزش حقوقی و روانشناسی برای اشخاصی که با قربانیان جرائم ممنوع شده به‌موجب این پروتکل کار می‌کنند، به عمل خواهند آورد.

۵- کشورهای عضو در موارد مقتضی اقداماتی را به‌منظور حمایت از امنیت و شخصیت و یا سازمانهائی که درگیر پیشگیری و یا حمایت و بازیابی قربانیان چنین جرائمی هستند، به عمل خواهند آورد.

۶- مفاد این ماده به عنوان پیش‌داوری نسبت به حقوق یا نقض حقوق متهم برای برخورداری از محاکمه بی‌طرفانه و عادلانه تلقی نخواهد شد.

ماده ۹- ۱- کشورهای عضو انتشار و اجراء قوانین، اقدامات اداری، برنامه‌ها و سیاست‌های اجتماعی را به‌منظور پیشگیری از جرائم موضوع این پروتکل تقویت یا تصویب خواهند نمود. توجه خاصی به حمایت از کودکانی که به‌طور ویژه نسبت به این اعمال آسیب‌پذیرند نیز مبذول خواهد گردید.

۲- کشورهای عضو با بهره‌گیری از اطلاعات از طریق تمامی ابزار مناسب، آموزش و کارآموزی درخصوص اقدامات پیشگیرانه و اثرات مخرب جرائم موضوع این پروتکل، سطح آگاهی عمومی عموم از جمله کودکان را ارتقاء خواهند بخشید. کشورهای عضو در راستای انجام تعهدات خود به موجب این ماده، مشارکت بخشهای مختلف جامعه و به‌ویژه کودکان و کودکان قربانی را در این‌گونه اطلاعات و برنامه‌های کارآموزی و آموزشی ازجمله در سطح بین‌المللی تشویق خواهند نمود.

۳- کشورهای عضو تمام اقدامات ممکن را با هدف حصول اطمینان از ارائه تمامی مساعدتهای مقتضی به قربانیان این‌گونه جرائم ازجمله سازگاری مجدد و کامل اجتماعی و بهبود جسمی و روحی کامل ایشان، به عمل خواهند آورد.

۴- کشورهای عضو تضمین خواهند کرد که تمامی کودکان قربانی جرائم تشریح شده در این

پروتکل بدون تبعیض به رویه‌های مناسب برای درخواست غرامت بابت خسارات وارده از جانب کسانی که قانوناً مسؤول هستند، دسترسی داشته باشند.

۵- کشورهای عضو اقدامات مقتضی را با هدف ممنوعیت مؤثر تولید و توزیع مواد و لوازم تبلیغ-کننده جرائم تشریح شده در این پروتکل، به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۰-۱ - کشورهای عضو تمامی اقدامات ضروری را جهت تقویت همکاری بین‌المللی از طریق ترتیبات دوجانبه، منطقه‌ای و چندجانبه به‌منظور جلوگیری، کشف، تحقیق، پیگرد و مجازات عاملان فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان و توریسم جنسی کودک، به عمل خواهند آورد. کشورهای عضو همچنین همکاری و هماهنگی بین‌المللی میان مراجع خویش، سازمان‌های غیردولتی ملی و بین‌المللی و سازمانهای بین‌المللی را ارتقاء خواهند بخشید.

۲- کشورهای عضو همکاری بین‌المللی را به‌منظور کمک به کودکان قربانی جهت بهبود جسمی و روحی، سازگاری مجدد اجتماعی و بازگشت به موطن خویش، ارتقاء خواهند بخشید.

۳- کشورهای عضو تقویت همکاری بین‌المللی را به‌منظور رسیدگی به دلایل اصلی مؤثر بر آسیب‌پذیری کودکان نسبت به فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان و توریسم جنسی کودک، مانند فقر و توسعه نیافتگی، ارتقاء خواهند بخشید.

۴- کشورهای عضو به‌منظور اقدام درچنین وضعیتی، کمک‌های مالی، فنی یا دیگر مساعدت‌ها را از طریق برنامه‌های چندجانبه، منطقه‌ای، دوجانبه یا دیگر برنامه‌های موجود فراهم خواهند نمود.

ماده ۱۱-۱ - مفاد این پروتکل تأثیری بر مقرراتی که درجهت تحقق حقوق کودک مؤثرترند و ممکن است جزء موارد زیر باشند، نخواهد داشت:

الف) قوانین کشور عضو؛

ب) حقوق بین‌الملل لازم‌الاجراء در آن کشور؛

ماده ۱۲-۱ - هر کشور عضو ظرف مدت دو سال پس از لازم‌الاجراء شدن پروتکل برای آن کشور عضو، گزارشی را که دربردارنده اطلاعات جامع درخصوص اقدامات به عمل آمده برای اجراء مفاد پروتکل است به کار گروه (کمیته) حقوق کودک ارائه خواهد نمود.

۲- هر کشور عضو متعاقب ارائه گزارش جامع، هرگونه اطلاعات بیشتر درخصوص اجراء پروتکل را در گزارشتی که طبق ماده (۴۴) کنوانسیون به کار گروه (کمیته) حقوق کودک ارائه می‌کند، خواهد گنجاند. دیگر کشورهای عضو پروتکل هر پنج سال، یک گزارش ارائه خواهند نمود.

۳ - کار گروه (کمیته) حقوق کودک می‌تواند از کشورهای عضو بخواهد اطلاعات بیشتری را

درمورد اجراء این پروتکل ارائه دهند.

ماده ۱۳-۱- این پروتکل برای امضای هر کشوری که عضو کنوانسیون است یا آن را به امضاء رسانده است، مفتوح است.

۴- این پروتکل منوط به تصویب است و برای الحاق هر کشوری که عضو کنوانسیون است یا آن را به امضاء رسانده است، مفتوح است. اسناد تصویب یا الحاق به دبیرکل سازمان ملل متحد سپرده خواهند شد.

ماده ۱۴-۱- این پروتکل سه ماه پس از سپردن دهمین سند تصویب یا الحاق لازم‌الاجراء خواهد شد.

۲- این پروتکل برای هر کشوری که پس از لازم‌الاجراء شدن پروتکل، آن را تصویب کند یا به آن ملحق شود، یک ماه پس از تاریخ سپردن سند تصویب یا الحاق آن کشور، لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۵-۱- هر کشور عضو می‌تواند در هر زمان با ارسال اطلاعیه کتبی به دبیرکل سازمان ملل متحد از عضویت در این پروتکل انصراف دهد. دبیرکل سازمان ملل متحد متعاقباً دیگر کشورهای عضو کنوانسیون و تمامی کشورهای امضاءکننده کنوانسیون را از این امر مطلع خواهد ساخت. انصراف از عضویت، یک سال پس از تاریخ دریافت اطلاعیه توسط دبیرکل سازمان ملل متحد نافذ خواهد شد.

۲- این گونه انصراف از عضویت تأثیری بر خودداری کشور عضو از ایفاء تعهدات خود به موجب این پروتکل در ارتباط با هر جرمی که قبل از تاریخ نافذ شدن انصراف از عضویت رخ می‌دهد، نخواهد داشت. همچنین این گونه انصراف از عضویت به هیچ وجه لطمه‌ای به بررسی مستمر هر موضوعی که قبل از تاریخ نافذ شدن انصراف از عضویت، از سوی کار گروه (کمیته) در دست رسیدگی بوده است، نخواهد زد.

ماده ۱۶-۱- هر کشور عضو می‌تواند اصلاحیه‌ای پیشنهاد کرده و آن را نزد دبیرکل سازمان ملل متحد ثبت نماید. دبیرکل سپس اصلاحیه پیشنهادی را برای کشورهای عضو ارسال خواهد نمود و از آنها درخواست خواهد کرد که نظر خود را درباره برپایی فراهمایی (کنفرانس) کشورهای عضو به منظور بررسی و رأی‌گیری درمورد پیشنهادها اعلام نمایند. چنانچه ظرف مدت چهار ماه از تاریخ مکاتبه مزبور، حداقل یک سوم کشورهای عضو موافق برگزاری چنین فراهمایی (کنفرانسی) باشند، دبیرکل فراهمایی (کنفرانس) را در سایه حمایت سازمان ملل متحد برگزار خواهد کرد. هر اصلاحیه‌ای که مورد تصویب اکثریت کشورهای عضو حاضر و رأی‌دهنده در فراهمایی (کنفرانس)

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۱۵۱

قرار گیرد، جهت تصویب به مجمع عمومی تسلیم خواهد شد.

- ۲- اصلاحیه‌ای که طبق بند (۱) این ماده به تصویب می‌رسد، پس از تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد و پذیرش اکثریت دو سوم کشورهای عضو لازم‌الاجراء خواهد شد.
- ۳- چنانچه اصلاحیه‌ای لازم‌الاجراء شود، برای آن دسته از کشورهای عضوی که آن را پذیرفته‌اند، الزام‌آور خواهد بود و دیگر کشورهای عضو همچنان نسبت به مفاد این پروتکل و هرگونه اصلاحیه‌ای که قبلاً پذیرفته‌اند، متعهد خواهند بود.

ماده ۱۷-۱- این پروتکل که متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن همگی از اعتبار یکسان برخوردارند، در بایگانی سازمان ملل متحد نگهداری خواهد شد.

۲- دبیرکل سازمان ملل متحد نسخ تصدیق شده این پروتکل را برای کلیه کشورهای عضو کنوانسیون و تمامی کشورهایی که کنوانسیون را امضاء کرده‌اند، ارسال خواهد کرد. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن پروتکل، شامل مقدمه و هفده ماده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ نهم مردادماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی
غلامعلی حدادعادل

قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت مصوب ۱۳۸۷/۹/۱۳ مجلس شورای اسلامی

- ماده واحده-** کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت مورخ ۱۳۸۵/۹/۲۲ هجری شمسی برابر با ۱۳ دسامبر ۲۰۰۶ میلادی مشتمل بر پنجاه ماده به شرح پیوست تصویب می‌گردد و به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه تودیع اسناد تصویب آن با رعایت تبصره‌های زیر داده می‌شود:
- تبصره ۱-** وزارت رفاه و تأمین اجتماعی (سازمان بهزیستی کشور) و بنیاد شهید و امور ایثارگران به‌عنوان مراجع ملی موضوع ماده (۳۳) کنوانسیون تعیین می‌گردند تا با هماهنگی یکدیگر نسبت به اجراء مفاد کنوانسیون اقدام نمایند.
- تبصره ۲-** باتوجه به ماده (۴۶) کنوانسیون، جمهوری اسلامی ایران خود را ملتزم به رعایت آن دسته از مفاد کنوانسیون که مغایر با موازین حقوقی جاری خود باشد نمی‌داند.

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت

مقدمه

دولتهای عضو این کنوانسیون

(الف) با یادآوری اصول اعلام شده در منشور سازمان ملل متحد که منزلت و ارزش ذاتی و حقوق برابر و لاینفک همه اعضای خانواده بشری را به عنوان بنیان آزادی، عدالت و صلح در جهان به رسمیت می‌شناسد؛

(ب) با شناسایی این که سازمان ملل متحد در اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق‌های بین‌المللی حقوق بشر اعلام و موافقت نموده است که همگان بدون هر گونه تمایزی، از تمامی حقوق و آزادی‌های مندرج در اسناد مذکور، برخوردار می‌باشند؛

(پ) با تاکید مجدد بر جهان شمولی، عدم انفکاک، وابستگی متقابل و ارتباط بین تمامی حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین و نیاز افراد دارای معلولیت به تضمین بهره‌مندی کامل و بدون تبعیض آنها؛
(ت) با یادآوری میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون بین‌المللی حذف تمامی اشکال تبعیض نژادی، کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض نسبت به زنان، کنوانسیون منع شکنجه و سایر مجازات‌ها یا رفتارهای تحقیرآمیز غیرانسانی و ظالمانه، کنوانسیون حقوق کودک و کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق تمامی کارگران مهاجر و اعضاء خانواده‌های آنان؛

(ث) با اذعان به این که معلولیت مفهومی تحول‌پذیر است و این که معلولیت منتج از تعامل افراد دارای نقص و موانع محیطی است که مشارکت کامل و مؤثر آنان در حالت برابر با سایرین در جامعه را مانع می‌گردد؛

(ج) با اذعان به اهمیت اصول و خط مشی‌های مندرج در برنامه جهانی اقدام در مورد افراد معلول و در قواعد استاندارد در خصوص یکسان سازی فرصت‌ها برای افراد دارای معلولیت در تأثیرگذاری بر ارتقاء، تنظیم و ارزیابی سیاست‌ها، طرح‌ها، برنامه‌ها و اقدامات در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور آن که فرصت‌ها برای افراد دارای معلولیت بیشتر یکسان گردد؛

(چ) با تاکید بر اهمیت جریان‌سازی موضوع معلولیت به عنوان جزء جدایی‌ناپذیر راهبردهای مرتبط با توسعه پایدار؛

(ح) با اذعان به این که تبعیض علیه هر فرد بر مبنای معلولیت تخطی از منزلت و ارزش ذاتی هر فرد انسانی است؛

- (خ) با اذعان بیشتر بر تنوع بین افراد دارای معلولیت؛
- (د) با اذعان به نیاز به ارتقاء و حمایت از حقوق بشر تمامی افراد دارای معلولیت از جمله آنهایی که نیازمند حمایت شدیدتری می‌باشند؛
- (ذ) با نگرانی از اینکه علی‌رغم وجود این‌گونه اسناد و تعهدات، افراد دارای معلولیت کماکان با موانعی در مشارکت به عنوان عضو برابر جامعه و همچنین نقض حقوق بشری آنان در تمامی نقاط جهان مواجه می‌باشند؛
- (ر) با اذعان بر اهمیت همکاری‌های بین‌المللی برای بهبود شرایط زندگی افراد دارای معلولیت در تمامی کشورها به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه؛
- (ز) با اذعان به مشارکت‌های ارزشمند بالفعل و بالقوه افراد دارای معلولیت در مورد رفاه کلی و تنوع جوامعشان و این‌که ارتقاء بهره‌مندی کامل افراد دارای معلولیت در مورد حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین و مشارکت کامل افراد دارای معلولیت منتج به گسترش حس تعلق و پیشرفت‌های مهم در توسعه اقتصادی، اجتماعی و انسانی جامعه و فقرزدایی می‌گردد؛
- (ژ) با اذعان به این‌که برای افراد دارای معلولیت، استقلال فردی و عدم وابستگی از جمله آزادی انتخاب، مهم می‌باشد؛
- (س) با در نظر گرفتن این‌که افراد دارای معلولیت باید این فرصت را داشته باشند که فعالانه در روند تصمیم‌گیری‌ها در مورد سیاست‌ها و برنامه‌ها از جمله مواردی که مستقیماً به آنها مربوط می‌شود، دخالت نمایند؛
- (ش) با ابراز نگرانی از وضعیت دشواری که افراد دارای معلولیت که با چند نوع یا اشکال تشدید یافته تبعیض بواسطه نژاد، رنگ، جنسیت، زبان، مذهب، عقاید سیاسی یا دیگر عقاید، منشأ ملی، قومی، بومی یا اجتماعی، دارایی، تولد، سن یا سایر خصوصیات مواجه می‌گردند؛
- (ص) با اذعان به اینکه زنان و دختران دارای معلولیت غالباً در معرض خطر بیشتری هم در درون و هم در بیرون خانه می‌باشند و مورد خشونت، آسیب، یا سوءاستفاده، غفلت، یا برخوردهای ناآگاهانه، سوء رفتار و یا استعمار واقع می‌گردند؛
- (ض) با اذعان به این‌که کودکان دارای معلولیت باید از بهره‌مندی کامل از حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین بر مبنای برابر با سایر کودکان برخوردار گردند، با یادآوری تعهدات دولتهای عضو در مورد کنوانسیون حقوق کودک؛
- (ط) با تاکید بر گنجاندن دیدگاه‌های جنسیتی در تمامی تلاش‌ها در جهت ارتقاء بهره‌مندی کامل از حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین توسط افراد دارای معلولیت؛

(ظ) با تاکید بر این حقیقت که اکثر افراد دارای معلولیت در شرایط فقر زندگی می‌نمایند و در این ارتباط، تصدیق نیاز اساسی برای بررسی پیامد منفی فقر بر افراد دارای معلولیت؛

(ع) با در نظر داشتن این که شرایط صلح و امنیت بر مبنای احترام کامل برای اهداف و اصول مندرج در منشور ملل متحد و رعایت اسناد حقوق بشری حاکم جهت حمایت کامل از افراد دارای معلولیت به‌ویژه در منازعات مسلحانه و اشغال بیگانگان ضروری می‌باشد؛

(غ) با اذعان به اهمیت دسترسی به محیط فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و فیزیکی و بهداشت و آموزش و اطلاعات و ارتباطات در جهت توانمند ساختن افراد دارای معلولیت در بهره‌مندی کامل از تمامی حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین؛

(ف) با وقوف به این که فرد نسبت به سایر افراد و جامعه‌ای که به آن تعلق دارد، دارای وظایفی می‌باشد و در جهت ارتقاء و رعایت حقوق به رسمیت شناخته شده در منشور حقوق بشر مسؤول است تلاش نماید؛

(ق) با اعتقاد به این که خانواده واحد بنیادین و طبیعی در جامعه می‌باشد و محق است که از حمایت جامعه و دولت برخوردار باشد و این که به منظور آنکه خانواده‌ها در جهت مشارکت برای بهره‌مندی کامل و یکسان از حقوق افراد دارای معلولیت توانمند گردند، باید افراد دارای معلولیت و اعضای خانواده آنها از حمایت‌ها و مساعدت‌های لازم برخوردار گردند؛

(ک) با اعتقاد به این که کنوانسیون بین‌المللی، کامل و جامع در جهت ارتقاء و حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، سهم عمده‌ای در جبران کمبودهای شگرف اجتماعی افراد دارای معلولیت و ارتقاء مشارکت آنها در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و مدنی با فرصت‌های برابر در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته ایفاء می‌نماید؛

ماده ۱ - هدف

هدف این کنوانسیون، ارتقاء، حمایت و تضمین بهره‌مندی برابر و کامل افراد دارای معلولیت از کلیه حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین و ارتقاء احترام نسبت به منزلت ذاتی آنها می‌باشد.

افراد دارای معلولیت شامل کسانی می‌شوند که دارای نواقص طولی‌المدت فیزیکی، ذهنی، فکری یا حسی می‌باشند که در تعامل با موانع گوناگون امکان دارد مشارکت کامل و مؤثر آنان در شرایط برابر با دیگران در جامعه متوقف گردد.

ماده ۲ - تعاریف

از نظر این کنوانسیون:

«ارتباطات» شامل زبان، نمایش متن، خط بریل، ارتباطات حسی، چاپ درشت، روش‌های چند رسانه‌ای قابل دسترس و همچنین روش‌ها و اشکال ارتباطاتی کتبی، شفاهی، زبان ساده، انسان‌خوان و روش‌های تقویت کننده و جایگزین، از جمله فناوری اطلاعات و ارتباطات قابل دسترس می‌گردد.

«زبان» شامل زبان‌های گفتاری و ایماء و اشاره و سایر اشکال زبان‌های غیرکلامی می‌گردد.

«تبعیض بر مبنای معلولیت» به معنای هرگونه تمایز، استثناء یا محدودیت بر مبنای معلولیت است که هدف یا تأثیر آن ناتوانی و یا نفی شناسایی، بهره‌مندی یا اعمال کلیه حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین بر مبنای برابر با دیگران در زمینه‌های مدنی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی یا هر زمینه دیگری می‌باشد. این اصطلاح دربرگیرنده تمامی اشکال تبعیض ازجمله نفی همسان‌سازی متعارف نیز می‌گردد. «همسان‌سازی متعارف» به معنای اصلاحات و تغییرات مقتضی و ضروری است که فشار بی‌مورد و نامتناسبی را در جایی که در مورد خاصی نیاز می‌باشد، تحمیل ننماید تا بهره‌مندی یا اعمال کلیه حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین توسط افراد دارای معلولیت در شرایط برابر با سایرین را تضمین نماید.

«طراحی جهانی» به معنای طراحی تولیدات، محیط‌ها، برنامه‌ها و خدماتی است که تا سرحد امکان، جهت تمامی افراد، بدون نیاز به تطبیق یا طراحی ویژه قابل استفاده باشد. «طراحی جهانی» نباید مانعی را برای وسایل امدادی برای گروه‌های خاصی از افراد دارای معلولیت، در صورت نیاز به آنها، ایجاد نماید.

ماده ۳- اصول کلی

اصول این کنوانسیون عبارت است از:

الف) احترام به منزلت ذاتی، خودمختاری فردی از جمله آزادی انتخاب و استقلال افراد؛

ب) عدم تبعیض؛

پ) مشارکت کامل و مؤثر و ورود در جامعه؛

ت) احترام به تفاوتها و پذیرش افراد دارای معلولیت به عنوان بخشی از تنوع انسانی و بشریت؛

ث) برابری فرصت‌ها؛

ج) دسترسی؛

چ) برابری بین زن و مرد؛

ح) احترام به ظرفیتهای قابل تحول کودکان دارای معلولیت و احترام به حقوق کودکان دارای

معلولیت در جهت حفظ هویت خویش؛

ماده ۴- تعهدات کلی

۱- دولتهای عضو متعهد می‌گردند تحقق کلیه حقوق بشر و آزادیهای بنیادین برای تمامی افراد دارای معلولیت را بدون هر گونه تبعیض بر مبنای معلولیت تضمین و ارتقاء دهند. بدین منظور، دولتهای عضو متعهد می‌گردند:

الف) تمامی تدابیر قانونی، اداری و سایر تدابیر را در جهت اجرای حقوق به رسمیت شناخته شده در این کنوانسیون اتخاذ نمایند؛

ب) تمامی تدابیر مقتضی از جمله قانونگذاری، به منظور تغییر یا الغاء قوانین موجود، مقررات، آداب و رسوم و اعمالی که موجب ایجاد تبعیض علیه افراد دارای معلولیت می‌شود را اتخاذ نمایند؛

پ) حمایت و ارتقاء حقوق بشری افراد دارای معلولیت را در تمامی سیاستها و برنامه ها مد نظر قرار دهند؛

ت) از اعمال هر گونه اقدام یا روشی که مغایر با این کنوانسیون می‌باشد، خودداری کنند و تضمین نمایند که مقامات و نهادهای دولتی مطابق این کنوانسیون عمل می‌کنند؛

ث) تمامی تدابیر لازم جهت حذف تبعیض بر مبنای معلولیت توسط هر فرد، سازمان یا تشکیلات شخصی را به کار گیرند؛

ج) پژوهش و توسعه کالاها، خدمات، تجهیزات و تأسیسات منطبق با طراحی جهانی را به گونه‌ای که در ماده (۲) این کنوانسیون تعریف شده است، انجام دهند یا ارتقاء بخشند، به نوعی که نیازمند کمترین سازگاری و هزینه در تأمین نیازهای ویژه افراد دارای معلولیت باشد، دسترسی و بهره مندی از آنها را ارتقاء بخشیده و طراحی جهانی را در توسعه استانداردها و دستورالعملها ارتقاء بخشند؛

چ) پژوهش و توسعه را انجام داده یا ارتقاء بخشیده و دسترسی و استفاده از فناوریهای جدید از جمله فناوری اطلاعات و ارتباطات، کمکهای ترددی، وسایل و فناوریهای امدادی جهت افراد دارای معلولیت با لحاظ اولویت به فناوریهای با هزینه مناسب را ارتقاء بخشند؛

ح) اطلاعات قابل دسترس در مورد کمکهای ترددی، وسایل و فناوریهای امدادی از جمله فناوریهای نوین و نیز سایر اشکال امدادی، خدمات و امکانات حمایتی را جهت افراد دارای معلولیت، تأمین نمایند.

خ) آموزش کارکنان و متخصصانی که با افراد دارای معلولیت در زمینه حقوق به رسمیت شناخته شده در این کنوانسیون در تعامل می‌باشند را به منظور ارائه خدمات و کمکهای تضمین شده توسط حقوق مذکور، ارتقاء بخشند.

۲- هر یک از دولتهای عضو در مورد حقوق فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی متعهد می‌گردد در

صورت لزوم تدابیری را با استفاده از حداکثر منابع موجود در چهارچوب همکاری‌های بین‌المللی، با نیت نیل تدریجی به تحقق کامل حقوق مذکور بدون خدشه وارد کردن به تعهدات مندرج در این کنوانسیون که بلافاصله طبق حقوق بین‌الملل قابل اجراء می‌باشد اتخاذ نمایند.

۳- دولتهای عضو در توسعه و اجرای سیاست‌ها و قوانین و سایر روندهای تصمیم‌گیری راجع به موضوعات مربوط به افراد دارای معلولیت به منظور اجرای این کنوانسیون، از نزدیک با افراد دارای معلولیت از جمله کودکان دارای معلولیت از طریق سازمان‌هایی که نمایندگی آنها را به‌عهده دارند مشورت نموده و آنها را به طور فعال به کار خواهند گرفت.

۴- هیچ چیز در این کنوانسیون بر مقرراتی که موجب تحقق مناسبتر حقوق افرادی که دارای معلولیت هستند و ممکن است در قانون دولت عضو یا حقوق بین‌الملل لازم الاجراء در آن کشور وجود داشته باشد، تأثیری نخواهد داشت. هیچ گونه محدودیت یا فسخی در مورد حقوق بشر و آزادیهای بنیادینی که توسط دولت عضو به رسمیت شناخته شده یا در آن دولت وجود دارد نسبت به این کنوانسیون، به موجب قانون، کنوانسیون‌ها، مقررات یا رسوم به بهانه این که این کنوانسیون آن دسته از حقوق یا آزادی‌ها را به رسمیت نمی‌شناسد یا آنها را با درجه اهمیت کمتری به رسمیت می‌شناسد، اعمال نمی‌گردد.

۵- مفاد این کنوانسیون به تمامی مناطق دولتهای فدرال بدون هیچ‌گونه محدودیت یا استثنایی گسترش می‌یابد.

ماده ۵- برابری و عدم تبعیض

۱- دولتهای عضو تصدیق می‌نمایند که تمامی افراد در برابر قانون مساوی هستند و بدون هیچ‌گونه تبعیضی از حمایت برابر و منافع برابر قانونی برخوردار می‌باشند.

۲- دولتهای عضو تمامی تبعیض‌ها بر مبنای معلولیت را ممنوع نموده و جهت افراد دارای معلولیت برابری و حمایت حقوقی مؤثر نسبت به تبعیض در تمامی زمینه‌ها را تضمین می‌نمایند.

۳- دولتهای عضو به منظور ارتقاء برابری و رفع تبعیض، تمامی اقدامات مناسب را جهت تضمین تأمین همسان‌سازی متعارف اتخاذ خواهند نمود.

۴- تدابیر ویژه‌ای که برای تسریع یا دستیابی به برابری عملی افراد دارای معلولیت ضروری است، براساس این کنوانسیون تبعیض تلقی نمی‌گردد.

ماده ۶- زنان دارای معلولیت

۱- دولتهای عضو اذعان می‌دارند که زنان و دختران دارای معلولیت دچار تبعیضات چندگانه

می‌باشند و در این ارتباط تدابیری را جهت تضمین بهره‌مندی برابر و کامل آنها در مورد تمامی حقوق بشر و آزادیهای بنیادین اتخاذ خواهند نمود.

۲- دولت‌های عضو تمامی تدابیر مناسب را جهت تضمین توسعه کامل، پیشرفت و توانمندسازی زنان به منظور تضمین بهره‌مندی و اعمال حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین مندرج در این کنوانسیون از سوی آنها، خواهند نمود.

ماده ۷- کودکان دارای معلولیت

۱- دولت‌های عضو تمامی تدابیر لازم جهت تضمین این‌که کودکان دارای معلولیت از تمامی حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین بر مبنای برابر با سایر کودکان بهره‌مند می‌باشند را اتخاذ خواهند نمود.

۲- در تمامی اقدامات مربوط به کودکان دارای معلولیت، عالی‌ترین منافع کودک در اولویت نخست خواهد بود.

۳- دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود که کودکان دارای معلولیت از حق بیان‌آزادانه نظرات خود در تمامی امور تأثیرگذار بر آنها برخوردار می‌باشند، نظرات آنها براساس سن و بلوغ و بر مبنای برابر با سایر کودکان از سنجش مناسب برخوردار می‌گردد و در تحقق حقوق آنها کمک‌های متناسب با سن و ناتوانی ارائه می‌گردد.

ماده ۸- آگاه‌سازی

۱- دولت‌های عضو متعهد می‌گردند تدابیر فوری، مؤثر و مناسب را در موارد زیر اتخاذ نمایند:
(الف) افزایش آگاهی در تمامی جامعه از جمله در سطح خانواده در مورد افراد دارای معلولیت و ترویج احترام و منزلت افراد دارای معلولیت؛

(ب) مبارزه با اقدامات کلیشه‌ای، جانبدارانه و مضر مرتبط با افراد دارای معلولیت از جمله آن دسته از موارد بر مبنای جنسیت و سن در تمامی حوزه‌های زندگی؛

(پ) ارتقاء آگاهی در مورد ظرفیت‌ها و مشارکت افراد دارای معلولیت؛

۲- تدابیر نیل به این هدف عبارت است از:

(الف) آغاز و حفظ جریان آگاه‌سازی عمومی مؤثر، طراحی شده جهت:

(۱) تقویت پذیرش حقوق افراد دارای معلولیت؛

(۲) ارتقاء ادراک مثبت و آگاهی‌های اجتماعی بیشتر نسبت به افراد دارای معلولیت؛

(۳) ارتقاء شناسایی مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانایی‌های افراد دارای معلولیت و مشارکت آنها در

محیط کار و بازار کار؛

- (ب) ترویج نگرش احترام به حقوق افراد دارای معلولیت در تمامی سطوح نظام آموزشی از جمله تمامی کودکان از سنین اولیه؛
- (پ) ترغیب تمامی ارکان رسانه‌ای جهت به تصویر کشاندن افراد دارای معلولیت به روشی که سازگار با اهداف این کنوانسیون باشد؛
- (ت) ارتقاء برنامه‌های آموزشی آگاه‌سازی مرتبط با افراد دارای معلولیت و حقوق افراد دارای معلولیت؛

ماده ۹- دسترسی

۱- دولت‌های عضو برای تواناسازی افراد دارای معلولیت جهت مستقل زندگی نمودن و مشارکت کامل در تمامی جنبه‌های زندگی، تدابیر مناسبی را جهت تضمین دسترسی افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین به محیط فیزیکی، ترابری، اطلاعات و ارتباطات از جمله نظام و فناوری اطلاعات و ارتباطات و سایر تسهیلات و خدمات ارائه یا فراهم گردیده جهت عموم در مناطق شهری و روستایی اتخاذ خواهند نمود. تدابیر مذکور که دربرگیرنده تشخیص و حذف موانع و محذورات در دسترسی می‌باشد از جمله در موارد زیر اعمال خواهد شد:

(الف) ساختمان‌ها، جاده‌ها، ترابری و سایر تأسیسات بیرونی و درونی از جمله مدارس، خانه‌ها، تأسیسات پزشکی و محیط‌های کار؛

(ب) اطلاعات، ارتباطات و سایر خدمات از جمله خدمات الکترونیکی و خدمات اورژانس؛

۲- دولت‌های عضو همچنین در موارد زیر تدابیر مناسبی را اتخاذ خواهند نمود:

(الف) توسعه، اعلام و نظارت بر اجرای حداقل معیارها و خط‌مشی‌های مربوط به دسترسی به تسهیلات و خدمات آزاد یا ارائه شده جهت عموم؛

(ب) تضمین این که مؤسسات خصوصی ارائه کننده تسهیلات و خدمات آزاد جهت عموم، تمامی جنبه‌های دسترسی افراد دارای معلولیت را مد نظر قرار می‌دهند؛

(پ) تأمین آموزش جهت مرتبطین با موضوع دسترسی افراد دارای معلولیت؛

(ت) تهیه علائمی به خط بریل و سایر اشکال به سهولت قابل فهم و خواندن در ساختمان‌ها و سایر تأسیسات آزاد برای عموم؛

(ث) تأمین انواع کمک‌ها و میانجی‌گری‌های حضوری از جمله راهنما، قرائت‌گر و مترجمین حرفه‌ای زبان‌های ایما و اشاره جهت تسهیل در دسترسی به ساختمان‌ها و سایر تأسیسات آزاد جهت عموم؛

(ج) ترغیب سایر اشکال مناسب یاری و حمایت از افراد دارای معلولیت، جهت تضمین دسترسی

آنها به اطلاعات؛

(چ) ترغیب دسترسی افراد دارای معلولیت به نظام و فناوری جدید اطلاعات و ارتباطات از جمله اینترنت؛

(ح) ترغیب طراحی، توسعه، تولید و توزیع نظامها و فناوریهای اطلاعات و ارتباطات قابل دسترس در مراحل اولیه به گونه‌ای که این نظامها و فناوریها با کمترین هزینه قابل دسترس گردد.

ماده ۱۰ - حق حیات

دولتهای عضو مجدداً تاکید می‌نمایند که هر انسانی از حق ذاتی حیات برخوردار است و تمامی تدابیر لازم را برای تضمین بهره‌مندی مؤثر توسط افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین، اتخاذ خواهند نمود.

ماده ۱۱ - وضعیت‌های مخاطره‌آمیز و فوریت‌های انسانی دولت‌های عضو طبق تعهدات خود به موجب حقوق بین‌الملل از جمله حقوق بشر دوستانه بین‌المللی و حقوق بشر بین‌المللی، تمامی تدابیر لازم را جهت تضمین حمایت و ایمنی افراد دارای معلولیت در شرایط مخاطره‌آمیز از جمله وضعیت مناقشه مسلحانه، فوریت‌های انسانی و وقوع بلایای طبیعی اتخاذ خواهند نمود.

ماده ۱۲ - شناسایی برابر در پیشگاه قانون

۱- دولت‌های عضو مجدداً تاکید می‌نمایند که افراد دارای معلولیت از حق شناسایی در هر کجا، به عنوان افراد در پیشگاه قانون، برخوردار می‌باشند.

۲- دولت‌های عضو تصدیق خواهند نمود که افراد دارای معلولیت از صلاحیت اقامه دعوی بر مبنای برابر با سایرین در تمامی جنبه‌های زندگی برخوردار می‌باشند.

۳- دولت‌های عضو تدابیر مناسب را جهت دسترسی افراد دارای معلولیت به حمایت‌هایی که ممکن است آنها در اعمال صلاحیت خود در اقامه دعوی بدان نیاز داشته باشند، اتخاذ خواهند نمود.

۴- دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود تمامی تدابیری که مرتبط با اعمال صلاحیت اقامه دعوی می‌باشد، برای پادمان‌های مناسب و مؤثر طبق حقوق بشر بین‌المللی جهت جلوگیری از سوء-استفاده پیش‌بینی می‌گردد. چنین پادمان‌هایی تضمین خواهند نمود که تدابیر مرتبط با اعمال صلاحیت اقامه دعوی، حقوق، اراده و رجحان فرد را محترم شمرده، عاری از تضاد منافع و تأثیرات بی‌مورد بوده، منطبق و متناسب با شرایط فرد، در کوتاهترین زمان ممکن به اجراء درآورده می‌شود و منوط به بازنگری منظم توسط رکن قضائی یا مرجع بی‌طرف، مستقل و ذی‌صلاح می‌باشد. این پادمان‌ها با مراتبی که این‌گونه تدابیر، منافع و حقوق افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد، متناسب

خواهد بود.

۵- با رعایت مفاد این ماده، دولت‌های عضو، تمامی تدابیر مؤثر و مناسب را جهت تضمین حقوق برابر افراد دارای معلولیت برای تملک یا میراث بردن دارایی، کنترل امور مالی خود و دسترسی برابر به وام‌های بانکی، رهن‌ها و سایر اشکال اعتبارات مالی اتخاذ و تضمین خواهند نمود که افراد دارای معلولیت به‌طور خودسرانه از دارایی خویش محروم نمی‌گردند.

ماده ۱۳- حق دادخواهی

۱- دولت‌های عضو حق دادخواهی مؤثر افراد دارای معلولیت را بر مبنای برابر با سایرین از جمله از طریق پیش‌بینی انطباق شکلی و مناسب با سن، به منظور تسهیل نقش مؤثر آنان به عنوان مشارکت‌کنندگان مستقیم و غیر مستقیم از جمله به عنوان شهود در کلیه جریانهای دادرسی حقوقی از جمله در بازجویی و سایر مراحل اولیه رسیدگی تضمین خواهند نمود.

۲- دولت‌های عضو به منظور یاری در تضمین دسترسی مؤثر به عدالت برای افراد دارای معلولیت، آموزش مناسب برای افرادی که در حوزه اجرای عدالت کار می‌کنند از جمله پلیس و کارکنان زندان-ها را ارتقاء خواهند بخشید.

ماده ۱۴- آزادی و امنیت فردی

۱- دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود که افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین:

(الف) از حق آزادی و امنیت فردی برخوردار هستند؛

(ب) به‌طور خود سرانه یا غیرقانونی از آزادی خود محروم نمی‌گردند و این‌که هر گونه محرومیت از آزادی طبق قانون می‌باشد و این‌که وجود معلولیت به هیچ‌وجه محرومیت از آزادی را توجیه نمی‌نماید.

۲- دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود در صورتی که افراد دارای معلولیت از آزادی در طی هر روندی محروم گردیده باشند، آنها بر مبنای برابر با سایرین از ضمانت‌های منطبق بر حقوق بشر بین‌المللی برخوردار می‌باشند و با آنها در راستای اهداف و اصول این کنوانسیون از جمله در مورد تأمین همسان‌سازی متعارف رفتار می‌گردد.

ماده ۱۵- آزادی از شکنجه یا مجازات یا رفتار ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز؛

۱- احدی مستوجب شکنجه یا مجازات یا رفتار ظالمانه، غیر انسانی و تحقیرآمیز نمی‌باشد. به‌ویژه

احدی بدون رضایت آزادانه تحت آزمایشات علمی یا پزشکی قرار نمی‌گیرد.

۲- دولت‌های عضو تمامی تدابیر قانونی، اداری و قضائی و دیگر تدابیر مؤثر را در مورد افراد

دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین اتخاذ خواهند نمود تا از قرار گرفتن آنان در معرض شکنجه یا رفتار تحقیرآمیز یا غیر انسانی یا ظالمانه یا مجازات جلوگیری به عمل آید.

ماده ۱۶- آزادی از استثمار، خشونت و سوءاستفاده

۱- دولت‌های عضو، تمامی تدابیر قانونی، اداری، اجتماعی و آموزشی یا سایر تدابیر مناسب را جهت حمایت از افراد دارای معلولیت در درون و بیرون از خانه در برابر تمامی اشکال استثمار، خشونت و سوءاستفاده از جمله در مورد جنبه‌های مبتنی بر جنسیت اتخاذ خواهند نمود.

۲- دولت‌های عضو تمامی تدابیر مناسب را جهت جلوگیری از تمامی اشکال استثمار، خشونت و سوءاستفاده از طریق تضمین مواردی از جمله اشکال مناسب کمک‌های حساس جنسیتی و سنی و حمایت از افراد دارای معلولیت و خانواده‌ها و مراقبین آنها از جمله از طریق ارائه اطلاعات و آموزش در مورد چگونگی پرهیز، شناسایی و گزارش در مورد نمونه‌هایی از استثمار، خشونت و سوءاستفاده نیز اتخاذ خواهند نمود. دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود که خدمات حمایتی نسبت به سن، جنسیت و معلولیت از حساسیت برخوردارند.

۳- دولتهای عضو به منظور جلوگیری از وقوع تمامی اشکال استثمار، خشونت و سوءاستفاده تضمین خواهند نمود که تمامی تسهیلات و برنامه‌های طراحی شده برای خدمت به افراد دارای معلولیت به‌طور مؤثر توسط مقامات مستقل نظارت می‌گردد.

۴- دولتهای عضو تمامی تدابیر مناسب از جمله ارائه خدمات حمایتی را جهت ارتقاء فیزیکی، شناختی، بهبود روانی، توانبخشی و پیوستن مجدد اجتماعی در مورد افراد دارای معلولیت که به نوعی قربانی استثمار، خشونت یا سوءاستفاده گردیده‌اند، اتخاذ خواهند نمود. بهبود و توانبخشی مزبور در محیطی به وقوع خواهد پیوست که بهداشت، رفاه، عزت نفس، شأن و استقلال فرد را پرورش می‌دهد و نیازهای خاص جنسیتی و سنی را در نظر می‌گیرد.

۵- دولت‌های عضو، قوانین و سیاست‌های مؤثر شامل قوانین و سیاست‌های متمرکز بر زنان و کودکان را به منظور تضمین این‌که مواردی از استثمار، خشونت سوءاستفاده نسبت به افراد دارای معلولیت شناسایی، رسیدگی شده و در موقع مقتضی مورد پیگرد قرار گیرد، اتخاذ خواهند نمود.

ماده ۱۷- حمایت از شأن فرد هر فرد دارای معلولیت از حق احترام به شأن جسمانی و روحی خود بر مبنای برابر با سایرین برخوردار می‌باشد.

ماده ۱۸- آزادی تردد و تابعیت

۱- دولت‌های عضو حقوق افراد دارای معلولیت در مورد آزادی تردد، آزادی انتخاب محل اقامت و

تابعیت بر مبنای برابر با سایرین را به رسمیت خواهند شناخت از جمله تضمین این که افراد دارای معلولیت:

(الف) دارای حق اخذ و تغییر تابعیت می‌باشند و این که از تابعیت خود بطور خود سرانه یا به دلیل معلولیت محروم نمی‌گردند؛

(ب) به دلیل معلولیت از توانایی اخذ، تملک و استفاده از اسناد تابعیت خویش یا سایر اسناد هویت یا به کارگیری روندهای مرتبط نظیر روند مهاجرت که ممکن است نیازمند تسهیل در اعمال حق آزادی تردد باشد محروم نمی‌گردند؛

(پ) آزاد می‌باشند تا هر کشوری از جمله کشور خود را ترک نمایند؛

(ت) به طور خودسرانه یا به دلیل معلولیت از حق ورود به کشور خود محروم نمی‌گردند.

۲- کودکان دارای معلولیت بلافاصله پس از ولادت ثبت خواهند گردید و از زمان ولادت دارای حق برخورداری از نام، حق اخذ تابعیت و تا آنجایی که ممکن است از حق شناخت و مراقبت توسط والدین برخوردار خواهند گردید.

ماده ۱۹- زندگی مستقل و حضور در جامعه

دولتهای عضو این کنوانسیون حقوق برابر را جهت تمامی افراد دارای معلولیت در مورد زندگی در جامعه با شرایط برابر نسبت به سایرین به رسمیت خواهند شناخت و تدابیر مناسب و مؤثر را جهت تسهیل در بهره‌مندی کامل افراد دارای معلولیت از این حق و حضور و مشارکت کامل آنها در جامعه از جمله تضمین موارد زیر اتخاذ خواهند کرد:

(الف) افراد دارای معلولیت دارای این فرصت می‌باشند که مکان اقامت خود و محل و افرادی که می‌خواهند با آنها زندگی نمایند را بر مبنای برابر با سایرین برگزینند و مجبور به زندگی در شرایط زیستی ویژه‌ای نیستند؛

(ب) افراد دارای معلولیت دارای دسترسی به خدمات حمایتی خانگی، مسکونی، و سایر خدمات حمایتی اجتماعی از جمله مساعدت‌های شخصی ضروری برای حمایت از زندگی و حضور در جامعه و پرهیز از انزوا یا جدایی از اجتماع می‌باشند؛

(پ) خدمات و تسهیلات اجتماعی برای عموم، جهت افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر مهیا و پاسخگوی نیازهای آنها می‌باشد.

ماده ۲۰- تحرک شخصی دولتهای عضو، جهت تضمین تحرک شخصی افراد دارای معلولیت با بالاترین استقلال ممکن، تدابیر مؤثری را از جمله در موارد زیر اتخاذ خواهند نمود:

(الف) تسهیل تحرک شخصی افراد دارای معلولیت به شیوه و در زمان مورد نظر آنها و با هزینه متناسب؛

(ب) تسهیل دسترسی افراد دارای معلولیت به کمکها، وسایل، فناوریهای کمکی و انواع مساعدت-های حضوری و واسطه‌ای حرکتی کیفی از جمله فراهم بودن آنان با هزینه متناسب؛
(پ) ارائه آموزش در مورد مهارت‌های حرکتی به افراد دارای معلولیت و به کارکنان متخصصی که با افراد دارای معلولیت کار می‌نمایند؛

(ت) ترغیب نهادهایی که کمک‌ها، وسایل و فناوری‌های حرکتی کیفی را تولید می‌نمایند در جهت مد نظر قرار دادن تمامی جنبه‌های حرکتی افراد دارای معلولیت؛

ماده ۲۱- آزادی بیان و عقیده و دسترسی به اطلاعات

دولت‌های عضو تمامی تدابیر مناسب را اتخاذ خواهند نمود تا تضمین نمایند افراد دارای معلولیت می‌توانند حق آزادی بیان و عقیده، از جمله آزادی جست‌وجو، دریافت و سهیم شدن در اطلاعات و عقاید را بر مبنای برابر با سایرین و از طریق تمامی اشکال ارتباطاتی به انتخاب خود و به گونه‌ای که در ماده (۲) این کنوانسیون تعریف شده است، از جمله از راه‌های زیر اعمال نمایند:

(الف) ارائه اطلاعات در نظر گرفته شده برای عموم مردم به افراد دارای معلولیت در اشکال و فناوریهای قابل دسترس و متناسب با انواع معلولیت، به موقع و بدون هزینه اضافی؛
(ب) پذیرش و تسهیل استفاده از زبان اشاره، بریل، روش‌های ارتباطاتی تقویت شده و جایگزین و سایر شیوه‌ها، روش‌ها و اشکال ارتباطی قابل دسترس افراد دارای معلولیت به انتخاب خودشان در تعاملات رسمی؛

(پ) ملزم ساختن نهادهای خصوصی که ارائه‌کننده خدمات به عموم مردم از جمله از طریق اینترنت می‌باشند جهت ارائه اطلاعات و خدمات در اشکال مفید و قابل دسترس برای افراد دارای معلولیت؛

(ت) ترغیب رسانه‌های همگانی از جمله ارائه‌کنندگان اطلاعات از طریق اینترنت جهت قابل دسترس نمودن خدمات خود برای افراد دارای معلولیت؛
(ث) شناسایی و ترویج استفاده از زبانهای اشاره؛

ماده ۲۲- احترام به حریم خصوصی

۱- هیچ فرد دارای معلولیتی صرف‌نظر از مکان اقامت یا زندگی، مشمول دخالت‌های خودسرانه یا غیر قانونی در امور شخصی خود، خانواده، خانه، مکاتبات یا سایر اشکال ارتباطاتی یا حمله غیرقانونی

به شخصیت و اعتبارش نمی‌گردد. افراد دارای معلولیت از حق حمایت قانونی در مقابل چنین مداخلات یا حملاتی برخوردار می‌باشند.

۲- دولتهای عضو، حریم اطلاعات شخصی، بهداشتی و توانبخشی افراد دارای معلولیت را بر مبنای برابر با سایرین مورد حمایت قرار خواهند داد.

ماده ۲۳- احترام به خانه و خانواده

۱- دولتهای عضو، برای رفع تبعیض نسبت به افراد دارای معلولیت در تمامی موارد مرتبط با ازدواج، خانواده، وظایف والدین و روابط مربوط بر مبنای برابر با سایرین تدابیر مؤثر و مناسبی را اتخاذ خواهند کرد تا تضمین نمایند که:

(الف) حقوق تمامی افراد دارای معلولیت که به سن ازدواج رسیده‌اند، جهت ازدواج و تشکیل خانواده بر مبنای رضایت کامل و آزادانه همسران مورد نظر به رسمیت شاخته می‌شود؛

(ب) حقوق افراد دارای معلولیت جهت اتخاذ تصمیم به‌طور آزادانه و مسؤولانه در مورد تعداد و فاصله بین کودکان آنها و برخورداری از دسترسی به اطلاعات متناسب با سن، آموزش تشکیل خانواده و باروری به رسمیت شناخته می‌شود و روش‌های ضروری به منظور قادر ساختن آنها جهت اعمال حقوق مذکور تأمین می‌گردد؛

(پ) افراد دارای معلولیت، از جمله کودکان، باروری خود را بر مبنای برابر با سایرین حفظ می‌نمایند.

۲- دولتهای عضو حقوق و مسؤولیت‌های افراد دارای معلولیت را با در نظر گرفتن قیومت، سرپرستی، مسؤولیت، فرزند خواندگی یا سایر نهادهای مشابه چنانچه این‌گونه مفاهیم در قوانین ملی وجود داشته باشد تضمین خواهند نمود. در تمامی موارد، عالی‌ترین منافع کودک حائز اولویت می‌باشد. دولتهای عضو کمک‌های مناسبی را جهت افراد دارای معلولیت در اجراء مسؤولیت‌های مرتبط با تربیت کودکان آنها ارائه می‌نمایند.

۳- دولتهای عضو تضمین خواهند نمود که کودکان دارای معلولیت در ارتباط با زندگی خانوادگی از حقوق برابر برخوردارند. دولتهای عضو با هدف تحقق حقوق مذکور و جلوگیری از اختفاء، ترک، غفلت و تفکیک کودکان دارای معلولیت، تعهد خواهند نمود تا اطلاعات، خدمات و حمایت‌های اولیه و جامع را به کودکان دارای معلولیت و خانواده آنها ارائه نمایند.

۴- دولتهای عضو تضمین خواهند نمود که کودک از والدین خود برخلاف اراده آنها جدا نگردد مگر زمانی که مقامات صالح به شرط بررسی تصمیمات دستگاه‌های اجرائی دولتی توسط دادگاه، تصمیم بگیرند که براساس تشریفات و قوانین حاکم چنین جدایی جهت عالی‌ترین منافع کودک

ضروری می‌باشد. در هیچ موردی کودک از والدین خود بر مبنای معلولیت کودک یا یکی یا هر دوی والدین جدا نمی‌گردد.

۵- دولت‌های عضو چنانچه والدین بلافصل قادر نباشند از کودک دارای معلولیت مراقبت نمایند، تعهد خواهند نمود هر گونه تلاشی را جهت ارائه مراقبت‌های جایگزین در درون خانواده بزرگتر و در صورت ناکامی، در درون جامعه در شرایط خانوادگی به عمل آورند.

ماده ۲۴- آموزش

۱- دولت‌های عضو، حق آموزش را برای افراد دارای معلولیت به رسمیت می‌شناسند. دولت‌های عضو از نظر تحقق این حق، بدون تبعیض و بر مبنای فرصت برابر، نظام آموزشی فراگیری را در تمامی سطوح و به صورت آموزش مادام‌العمر در موارد زیر تضمین خواهند نمود:

(الف) توسعه کامل توانایی‌های انسانی و حس منزلت و خود ارزشی و تحکیم احترام به حقوق بشر، آزادیهای بنیادین و تنوع انسانی؛

(ب) توسعه شخصیت، استعداد و خلاقیت توأم با توانایی‌های جسمی و ذهنی افراد دارای معلولیت تا نهایت توانمندی‌های آنها؛

(پ) توانمند ساختن افراد دارای معلولیت جهت مشارکت مؤثر آنان در جامعه آزاد؛

۲- در تحقق این حق، دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود که:

(الف) افراد دارای معلولیت از نظام آموزش همگانی بر مبنای معلولیت مستثنی نمی‌گردند، و این که کودکان دارای معلولیت نیز از آموزش اجباری و رایگان ابتدایی یا متوسطه بر مبنای معلولیت مستثنی نمی‌گردند؛

(ب) افراد دارای معلولیت می‌توانند به آموزش ابتدایی و متوسطه رایگان با کیفیت و فراگیر بر مبنای برابر با سایرین درجوامعی که در آن زندگی می‌نمایند، دسترسی داشته باشند؛

(پ) همسان‌سازی متعارف در مورد نیازهای فردی ارائه می‌گردد؛

(ت) افراد دارای معلولیت حمایت لازم در حوزه نظام آموزش همگانی را به منظور تسهیل در آموزش مؤثر آنها دریافت می‌نمایند؛

(ث) تدابیر حمایتی فردی مؤثر در محیط‌هایی ارائه می‌گردد که حداکثر توسعه اجتماعی و دانشگاهی متناسب با اهداف حضور کامل را سبب گردد.

۳- دولت‌های عضو، افراد دارای معلولیت را قادر خواهند ساخت که مهارت‌های توسعه اجتماعی و زندگی جهت تسهیل در مشارکت کامل و برابر آنها در امر آموزش را به عنوان اعضای جامعه فرا گیرند. بدین منظور دولتهای عضو تدابیر مناسبی را از جمله در موارد زیر اتخاذ خواهند نمود:

(الف) تسهیل آموزش خط بریل و خط‌های جایگزین، شیوه‌های تقویتی و جایگزین، روش‌ها و قالب‌های ارتباطاتی و مهارت‌های ترددی و جهت‌یابی، و تسهیل حمایت و راهنمایی همسان؛
(ب) تسهیل در یادگیری زبان ایما و اشاره و ارتقاء هویت زبانی جامعه ناشنوایان؛
(پ) تضمین ارائه آموزش به افراد و بویژه کودکانی که نابینا، ناشنوا یا نابینا-ناشنوا هستند به مناسبترین زبانها، شیوه‌ها و روش‌های ارتباطاتی برای افراد و در محیط‌هایی که توسعه اجتماعی و دانشگاهی را به بالاترین میزان افزایش می‌دهد.

۴- دولت‌های عضو به منظور کمک به تضمین تحقق این حق، تدابیر مناسبی را به منظور استخدام معلمان، از جمله معلمان دارای معلولیت که از شایستگی در زبان ایما و اشاره و یا خط بریل برخوردارند و آموزش افراد حرفه‌ای و کارکنانی که در تمامی سطوح آموزشی کار می‌کنند اتخاذ خواهند نمود. چنین آموزش‌هایی مشتمل بر آگاهی از معلولیت و استفاده از شیوه‌های جایگزین و تقویتی و روش‌ها و قالب‌های ارتباطاتی، فنون آموزشی و مواد مورد نیاز جهت حمایت از افراد دارای معلولیت خواهد بود.

۵- دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود که افراد دارای معلولیت قادر هستند به آموزش‌های عالی عمومی، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، آموزش ویژه بزرگسالان و آموزش‌های مادام‌العمر بدون تبعیض و بر مبنای برابر با سایرین دسترسی پیدا نمایند. بدین منظور، دولت‌های عضو، تأمین همسان‌سازی متعارف برای افراد دارای معلولیت را تضمین خواهند نمود.

ماده ۲۵- بهداشت

دولت‌های عضو، برای افراد دارای معلولیت، حق برخورداری از بالاترین معیارهای نایل شدنی بهداشتی را بدون تبعیض بر مبنای معلولیت، به رسمیت می‌شناسند. دولت‌های عضو تمامی تدابیر مناسب را برای تضمین دسترسی افراد دارای معلولیت به خدمات بهداشتی که دارای حساسیت‌های جنسیتی می‌باشند، از جمله توانبخشی مرتبط با بهداشت را اتخاذ خواهند نمود. به‌ویژه دولت‌های عضو موارد زیر را انجام خواهند داد:

(الف) برای افراد دارای معلولیت همان حد، کیفیت و معیارهای رایگان یا قابل پرداخت در مورد مراقبت‌ها و برنامه‌های بهداشتی را همان‌گونه که برای سایرین ارائه می‌گردد از جمله در زمینه بهداشت جنسی و باروری و برنامه‌های بهداشت عمومی مبتنی بر جمعیت، فراهم خواهند نمود؛
(ب) خدمات بهداشتی مورد نیاز برای افراد دارای معلولیت به‌ویژه بواسطه معلولیت آنها از جمله شناسایی و مداخله زود هنگام در صورت اقتضاء و خدمات طراحی‌گردیده برای به حداقل رساندن و جلوگیری از ناتوانایی‌های بیشتر از جمله در میان کودکان و افراد سالخورده را فراهم خواهند نمود؛

(پ) این گونه خدمات بهداشتی را در صورت امکان در نزدیکترین محل به جوامع آنها از جمله در مناطق روستایی فراهم خواهند نمود؛

(ت) متخصصان بهداشت حرفه‌ای را ملزم به ارائه مراقبت با همان کیفیت برای سایرین به افراد دارای معلولیت از طریق آموزش و ترویج معیارهای اخلاقی برای مراقبت‌های بهداشتی فردی و عمومی از جمله بر مبنای رضایت آگاهانه و آزادانه نظیر ارتقاء آگاهی حقوق بشری، منزلت، استقلال و احتیاجات افراد دارای معلولیت خواهند کرد؛

(ث) تبعیض علیه افراد دارای معلولیت در تأمین بیمه درمانی و بیمه عمر را در صورتی که این گونه بیمه‌ها در قانون ملی مجاز شناخته شده باشد ممنوع خواهند نمود تا آنکه به روشی عادلانه و منطقی ارائه گردند؛

(ج) از اعمال تبعیض‌آمیز مراقبت‌های بهداشتی یا خدمات بهداشتی یا غذا و مایعات بر مبنای معلولیت جلوگیری خواهند نمود.

ماده ۲۶- توانبخشی و بازپروری

۱- دولت‌های عضو جهت توانمند ساختن افراد دارای معلولیت، تدابیر مناسب و مؤثری را از جمله از طریق حمایت از هم‌تایان خود به منظور کسب و حفظ حداکثر استقلال، تمامی توانایی حرفه‌ای، جسمی، ذهنی و اجتماعی و حضور و مشارکت کامل در تمامی جنبه‌های زندگی اتخاذ خواهند کرد. بدین منظور، دولت‌های عضو برنامه‌ها و خدمات جامع توانبخشی و توانایی را به‌ویژه در حوزه بهداشت، استخدام، آموزش و خدمات اجتماعی سامان داده، تحکیم نموده و تدوam می‌بخشند، به گونه‌ای که این گونه برنامه‌ها و خدمات:

(الف) تا سرحد امکان از مراحل اولیه و بر مبنای ارزیابی چند زمینه‌ای نیازها و توانایی‌های فردی آغاز گردد؛

(ب) مشارکت و حضور در اجتماع را حمایت نموده و تمامی جنبه‌های جامعه داوطلبانه بوده و در دسترس افراد دارای معلولیت قرار گیرد و تا سرحد امکان به اجتماعات آنان از جمله در مناطق روستایی نزدیک باشند.

۲- دولت‌های عضو، توسعه آموزش اولیه و مستمر افراد حرفه‌ای و کارکنانی که با خدمات توانایی و توانبخشی کار می‌کنند را ارتقاء خواهند بخشید.

۳- دولت‌های عضو، دسترسی، دانش و استفاده از وسایل و فناوریهای امدادی طراحی گردیده برای افراد دارای معلولیت را همانگونه که به توانبخشی و بازپروری مرتبط می‌گردند، ارتقاء خواهند بخشید.

ماده ۲۷- کار و استخدام

۱- دولت‌های عضو، حق افراد دارای معلولیت را جهت کار کردن بر مبنای برابر با سایرین به رسمیت خواهند شناخت و این امر شامل حق برخورداری از فرصت امرار معاش از طریق کار آزادانه انتخاب شده و پذیرفته شده در بازار کار و محیط کاری می‌گردد که برای افراد دارای معلولیت باز، فراگیر و قابل دسترس باشد. دولت‌های عضو از تحقق حق کار از جمله برای آن دسته از افرادی که طی دوران اشتغال دچار معلولیت می‌گردند از طریق اتخاذ اقدامات مناسب از جمله قانونگذاری برای موارد زیر صیانت نموده و آن را ارتقاء خواهند بخشید:

(الف) ممنوعیت تبعیض بر مبنای معلولیت با توجه به تمامی موارد مرتبط با تمامی اشکال استخدام، از جمله شرایط جذب، استخدام و اشتغال، تداوم اشتغال، پیشبرد حرفه‌ای و شرایط کاری بهداشتی و ایمنی؛

(ب) حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت بر مبنای برابر با سایرین برای برخورداری از شرایط کاری مناسب و عادلانه از جمله فرصت‌های برابر و دستمزد برابر برای کارهای دارای ارزش، شرایط کاری بهداشتی و ایمنی برابر از جمله محافظت از آزار و اذیت و فریادرسی از آلام؛

(پ) تضمین توانایی افراد دارای معلولیت برای اعمال حقوق اتحادیه تجاری و کارگری خود بر مبنای برابر با سایرین؛

(ت) توانمندساختن افراد دارای معلولیت برای دسترسی مؤثر به برنامه‌های عمومی آشنایی فنی و حرفه‌ای، خدمات کاربایی و آموزش‌های حرفه‌ای و مستمر؛

(ث) ترغیب فرصت‌های شغلی و پیشرفت‌های حرفه‌ای افراد دارای معلولیت در بازار کار و همچنین یاری در یافتن، کسب، حفظ و بازگشت به اشتغال؛

(ج) ترغیب فرصت‌های مربوط به خود اشتغالی، کارآفرینی، توسعه تعاونی‌ها و شروع خود پیشه‌گی؛
(چ) استخدام افراد دارای معلولیت در بخش دولتی؛

(ح) ترغیب استخدام افراد دارای معلولیت در بخش خصوصی از طریق تدابیر و سیاست‌های مناسب که می‌تواند دربرگیرنده برنامه‌های اقدام ترجیحی، تشویقی و سایر تدابیر گردد؛

(خ) تضمین ارائه جا و مکان متعارف به افراد دارای معلولیت در محیط کاری؛

(د) ترغیب کسب تجربه در بازار کار آزاد توسط افراد دارای معلولیت؛

(ذ) ترغیب توانبخشی حرفه‌ای و تخصصی، ابقاء شغلی و برنامه‌های بازگشت به کار برای افراد دارای معلولیت؛

۲- دولت‌های عضو تضمین خواهند نمود که افراد دارای معلولیت به بردگی یا بندگی کشیده

نمی‌شوند و بر مبنای برابر با سایرین در مقابل کار با اجبار و اکراه مورد حمایت واقع می‌گردند.

ماده ۲۸- معیار کافی برای زندگی و حمایت اجتماعی

۱- دولت‌های عضو، حق افراد دارای معلولیت در مورد معیار کافی برای زندگی آنها و خانواده‌هایشان از جمله، غذا، پوشاک و مسکن مکفی، و تداوم بهبود شرایط زندگی را به رسمیت می‌شناسند و اقدامات مناسبی را جهت پاسداری و ارتقاء تحقق این حق، بدون تبعیض بر مبنای معلولیت، اتخاذ خواهند نمود.

۲- دولت‌های عضو، حق افراد دارای معلولیت را در مورد حمایت اجتماعی و بهره‌مندی از این حق بدون تبعیض بر مبنای معلولیت به رسمیت می‌شناسند، و اقدامات مناسبی را برای پاسداری و ارتقاء تحقق این حق از جمله اقداماتی در موارد زیر را اتخاذ خواهند نمود:

(الف) تضمین دسترسی برابر افراد دارای معلولیت به خدمات آبهای بهداشتی و دسترسی به خدمات و وسایل مناسب و قابل پرداخت و سایر کمک‌های مربوط به نیازهای مرتبط با معلولیت؛

(ب) تضمین دسترسی افراد دارای معلولیت بویژه زنان و دختران دارای معلولیت و افراد سالخورده دارای معلولیت به برنامه‌های اجتماعی حمایتی و برنامه‌های فقرزدایی؛

(پ) تضمین دسترسی افراد دارای معلولیت و خانواده‌های آنها که در شرایط تنگدستی به سر می‌برند به کمک‌های دولتی مربوط به هزینه‌های مرتبط با معلولیت، از جمله استراحت‌های مراقبتی، کمک‌های مالی، مشاوره و آموزش‌های کافی؛

(ت) تضمین دسترسی افراد دارای معلولیت به برنامه‌های عمومی اسکان؛

(ث) تضمین دسترسی برابر افراد دارای معلولیت به برنامه‌ها و مزایای بازنشستگی؛

ماده ۲۹- مشارکت در زندگی سیاسی و عمومی

دولت‌های عضو برای افراد دارای معلولیت، حقوق سیاسی و فرصت بهره‌مندی از آنها بر مبنای برابر با سایرین را تضمین خواهند نمود و متعهد خواهند شد که:

(الف) تضمین نمایند افراد دارای معلولیت می‌توانند بطور مؤثر و کامل در زندگی سیاسی و عمومی بر مبنای برابر با سایرین، مستقیماً یا از طریق نمایندگانی که آزادانه برگزیده‌اند از جمله حق و فرصت افراد دارای معلولیت جهت رأی‌دادن و برگزیده شدن، مشارکت نمایند، از جمله از طریق:

۱- تضمین این که روند، تسهیلات و ابزار رأی‌گیری، مناسب، قابل دسترس و به سهولت قابل فهم و بهره‌گیری می‌باشند؛

۲- حمایت از حق افراد دارای معلولیت جهت رأی‌دادن به طور مخفی و بدون هراس در انتخابات

و همه‌پرسی‌های عمومی، نامزد انتخابات شدن، تصدی مؤثر و ایفاء تمامی وظایف عمومی در تمامی سطوح دولتی و تسهیل استفاده از فناوری‌های جدید و کمکی در صورت اقتضاء؛

۳- تضمین بیان آزادانه اراده افراد دارای معلولیت به عنوان رأی‌دهنده و در این جهت و در جایی که ضروری باشد با درخواست آنان اجازه یاری در رأی‌گیری به فرد مورد انتخاب آنها؛
(ب) به طور فعال محیطی را که افراد دارای معلولیت می‌توانند بطور مؤثر و کامل، بدون تبعیض و بر مبنای برابر با سایرین، در چهارچوب امور عمومی مشارکت نمایند را ارتقاء بخشند و مشارکت آنان را در امور عمومی از جمله موارد زیر ترغیب نمایند:

۱- مشارکت در مجامع و سازمان‌های غیردولتی مرتبط با زندگی سیاسی و عمومی کشور و در فعالیت‌ها و اداره احزاب سیاسی؛

۲- شکل‌دهی و عضویت سازمان‌های ویژه افراد دارای معلولیت جهت معرفی افراد دارای معلولیت در سطوح محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی؛

ماده ۳۰- مشارکت در زندگی فرهنگی، تفریح، فراغت و ورزش

۱- دولت‌های عضو، حق افراد دارای معلولیت در جهت مشارکت در زندگی فرهنگی بر مبنای برابر با سایرین را به رسمیت می‌شناسند و تمامی تدابیر مناسب را اتخاذ خواهند نمود تا تضمین نمایند که افراد دارای معلولیت:

(الف) از دسترسی به اقلام فرهنگی به صورت قابل دسترس برخوردار می‌گردند؛

(ب) از دسترسی به برنامه‌های تلویزیونی، فیلم، تئاتر و سایر فعالیت‌های فرهنگی به صورت قابل دسترس برخوردار می‌گردند؛

(پ) از دسترسی به اماکن اجراء برنامه‌ها یا خدمات فرهنگی نظیر تئاتر، موزه، سینما، کتابخانه و خدمات گردشگری برخوردار می‌گردند و تا سرحد امکان از دسترسی به یادمان‌ها و اماکنی که از نظر ملی- فرهنگی حائز اهمیت می‌باشند، برخوردار می‌گردند.

۲- دولت‌های عضو، تدابیر مناسبی را برای توانمندساختن افراد دارای معلولیت جهت برخورداری از فرصت توسعه و بهره‌گیری از توانایی‌های بالقوه خلاقه، فکری و هنری آنها نه تنها به واسطه انتفاع شخصی آنها بلکه جهت اغنای جامعه، اتخاذ خواهند نمود.

۳- دولت‌های عضو، تدابیر مناسبی را طبق حقوق بین‌الملل اتخاذ خواهند نمود تا تضمین نمایند که حقوق مالکیت معنوی، مانعی تبعیض‌آمیز یا غیرمنطقی را در دستیابی افراد دارای معلولیت به اقلام فرهنگی ایجاد نمی‌نماید.

۴- افراد دارای معلولیت، بر مبنای برابر با سایرین از حق شناسایی و حمایت از هویت زبانی و

فرهنگی مختص به خود از جمله زبان ایما و اشاره و فرهنگ ناشنویان برخوردار خواهند بود.

۵- دولت‌های عضو، با نیت توانمندساختن افراد دارای معلولیت در جهت مشارکت بر مبنای برابر با سایرین در فعالیت‌های تفریحی، فراغتی و ورزشی، تدابیر مناسبی را در موارد زیر اتخاذ خواهند کرد:

(الف) ترغیب و تشویق مشارکت افراد دارای معلولیت تا سرحد امکان در تمامی سطوح فعالیت‌های عمده سازی ورزشی؛

(ب) تضمین این که افراد دارای معلولیت، از فرصت سامان‌دهی، توسعه و مشارکت در ورزش‌ها و فعالیت‌های تفریحی ویژه معلولین برخوردارند، و بدین منظور، بر مبنای برابر با سایرین، ترغیب تدارک تعلیم، آموزش و منابع مناسب؛

(پ) تضمین این که افراد دارای معلولیت از دسترسی به اماکن ورزشی، تفریحی و گردشگری برخوردار می‌باشند؛

(ت) تضمین این که کودکان دارای معلولیت از دسترسی برابر با سایر کودکان به مشارکت در بازی، تفریح و فعالیت‌های ورزشی و فراغتی از جمله فعالیت‌های درون نظام مدارس برخوردار می‌باشند؛

(ث) تضمین این که، افراد دارای معلولیت از دسترسی به خدمات آنهایی که به سازمان‌دهی فعالیت‌های ورزشی، فراغتی، گردشگری و تفریحی اشتغال دارند، برخوردار می‌باشند.

ماده ۳۱- جمع‌آوری آمار و داده‌ها

۱- دولت‌های عضو متعهد می‌گردند تا اطلاعات مناسب از جمله داده‌های پژوهشی و آماری را در جهت قادر ساختن آنها برای تنظیم و اجراء سیاست‌ها برای اثربخشی به این کنوانسیون، جمع‌آوری نمایند. فرآیند جمع‌آوری و حفظ این اطلاعات باید:

(الف) پادمان‌های پذیرفته شده حقوقی از جمله قوانین مربوط به حفظ داده‌ها را در جهت تضمین محرمانه بودن آنها و احترام به حریم شخصی افراد دارای معلولیت رعایت نماید؛

(ب) در جهت حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین و اصول اخلاقی، در جمع‌آوری و استفاده از آمار، هنجارهای پذیرفته شده بین‌المللی را رعایت نماید؛

۲- اطلاعات جمع‌آوری شده طبق این ماده، در صورت اقتضاء به تفکیک ارائه خواهد شد و در جهت کمک به ارزیابی اجرای تعهدات دولت‌های عضو به موجب این کنوانسیون استفاده می‌گردد و موانعی که افراد دارای معلولیت در اعمال حقوقشان با آنها مواجه می‌گردند را شناسایی و بررسی می‌نماید.

۳- دولت‌های عضو، مسؤولیت نشر این گونه آمار را به عهده خواهند گرفت و دسترسی افراد

دارای معلولیت و دیگران به آنها را تضمین خواهند نمود.

ماده ۳۲- همکاری‌های بین‌المللی

۱- دولت‌های عضو، اهمیت همکاری‌های بین‌المللی و ارتقاء آن در حمایت از تلاش‌های ملی برای تحقق اهداف و مقاصد این کنوانسیون را به رسمیت می‌شناسند و تدابیر مناسب و مؤثری را میان دولت‌ها و در صورت اقتضاء در مشارکت با جامعه مدنی، سازمان‌های مرتبط منطقه‌ای و بین‌المللی به‌ویژه سازمان‌های مربوط به افراد دارای معلولیت، اتخاذ خواهند کرد. تدابیر مذکور می‌تواند، ازجمله دربرگیرنده موارد زیر باشد:

(الف) تضمین این که همکاری‌های بین‌المللی ازجمله برنامه‌های توسعه بین‌المللی رگیرنده و قابل دسترس افراد دارای معلولیت، می‌باشد؛

(ب) تسهیل و تقویت ظرفیت‌سازی از جمله از طریق تبادل و تقسیم اطلاعات، تجربیات، برنامه‌های آموزشی و رویه‌های مناسب؛

(پ) تسهیل همکاری پژوهشی و دسترسی به دانش فنی و علمی؛

(ت) در صورت اقتضاء تأمین کمک‌های اقتصادی و فنی از جمله از طریق تسهیل دسترسی و تسهیم فناوری‌های مددی و قابل دسترس و نیز از طریق انتقال فناوری؛

۲- مفاد این ماده خدشه‌ای به تعهدات هر دولت عضو در ایفاء تعهدات خود به موجب این کنوانسیون وارد نمی‌نماید.

ماده ۳۳- نظارت و اجراء ملی

۱- دولت‌های عضو، بر مبنای نظام سازمانی خود، یک یا چند مرجع ملی درون دولتی را برای موضوعات مرتبط با اجراء این کنوانسیون تعیین خواهند نمود و توجه کافی را به ایجاد یا تعیین سازوکارهای هماهنگی در درون دولت به منظور تسهیل در اقدامات مرتبط در بخش‌های گوناگون و سطوح مختلف مبذول خواهند کرد.

۲- دولت‌های عضو، طبق نظام اداری و حقوقی خود، در درون دولت عضو، چهارچوبی از جمله یک یا چند ساز و کار مستقل را در صورت اقتضاء به منظور ارتقاء، حمایت و نظارت بر اجرای این کنوانسیون ایجاد، تعیین، تحکیم یا حفظ می‌نمایند. دولت‌های عضو در صورت تعیین یا ایجاد چنین ساز و کاری، اصول مرتبط با وضعیت و کارکرد نهادهای ملی در مورد حمایت و ارتقاء حقوق بشر را مد نظر قرار خواهند داد.

۳- جامعه مدنی و به ویژه افراد دارای معلولیت و سازمان‌هایی که نماینده آنها می‌باشند در فرآیند

نظارتی، به طور کامل مشارکت و مداخله خواهند نمود.

ماده ۳۴- کارگروه حقوق افراد دارای معلولیت

۱- کار گروهی در مورد حقوق افراد دارای معلولیت (که از این پس «کارگروه» نامیده می‌شود) ایجاد خواهد گردید که وظایف زیر را انجام خواهد داد.

۲- کار گروه در زمان لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، مرکب از دوازده کارشناس خواهد بود. پس از تصویب یا الحاق شصت دولت دیگر به این کنوانسیون، عضویت در کارگروه تا شش عضو افزایش می‌یابد و حداکثر به هجده عضو بالغ می‌گردد.

۳- اعضاء کارگروه با صلاحیت شخصی خود به انجام وظیفه خواهند پرداخت و از جایگاه والای اخلاقی، حسن تجربه و توانمندی در زمینه تحت پوشش این کنوانسیون برخوردار خواهند بود. از دولت‌های عضو به هنگام معرفی نامزدهای خود، دعوت خواهد گردید تا توجه کافی را به مفاد مندرج در بند (۳) ماده (۴) این کنوانسیون مبذول نمایند.

۴- دولت‌های عضو، با در نظر گرفتن پراکندگی جغرافیایی یکسان، دربرگیرندگی اشکال گوناگون تمدن‌ها، نظام‌های حقوقی اساسی، حضور جنسیتی متوازن و مشارکت کارشناسان دارای معلولیت، اعضای کارگروه را برمی‌گزینند.

۵- اعضاء کارگروه با رأی مخفی، طی جلسات گردهمایی دولت‌های عضو، از میان فهرست نامزدهای دولت‌های عضو که از میان اتباع خود برگزیده‌اند، انتخاب خواهند شد. در جلسات مذکور، که با حضور دو سوم دولتهای عضو رسمیت خواهد یافت، افرادی که بیشترین تعداد آراء و اکثریت مطلق آرای نمایندگان حاضر و رأی دهنده دولت‌های عضو را به دست آورند، به عضویت کارگروه انتخاب خواهند شد.

۶- اولین انتخابات کارگروه حداکثر ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برگزار خواهد شد. حداقل چهار ماه پیش از برگزاری هریک از انتخابات، دبیر کل سازمان ملل متحد طی نامه‌ای خطاب به دولت‌های عضو، از آنان دعوت خواهد کرد ظرف دو ماه نامزدهای خود را معرفی نمایند. دبیر کل متعاقباً فهرستی از اسامی همه نامزدها، به ترتیب حروف الفبا، و با ذکر نام دولت عضوی که آنها را نامزد نموده است، تهیه و به دولت‌های عضو این کنوانسیون تسلیم خواهد کرد.

۷- اعضاء کارگروه برای یک دوره چهار ساله انتخاب خواهند شد و تنها برای یک بار دیگر واجد انتخاب می‌باشند. در هر حال دوره عضویت شش نفر از اعضاء منتخب در اولین انتخابات، در پایان دو سال خاتمه خواهد یافت. بلافاصله پس از اولین انتخابات، اسامی این شش نفر از طریق قرعه‌کشی

توسط رئیس جلسه موضوع بند (۵) این ماده تعیین خواهد شد.

۸- انتخاب شش عضو دیگر، طی برپایی انتخابات منظم و طبق مفاد مرتبط این ماده صورت می‌گیرد.

۹- در صورتی که یکی از اعضاء کارگروه فوت کند یا استعفاء دهد، یا به هر دلیلی اعلام نماید که دیگر قادر به انجام وظیفه نمی‌باشد، دولت عضوی که این عضو را نامزد کرده است، کارشناس دیگری که دارای شایستگی و واجد شرایط مندرج در مفاد مرتبط با این ماده باشد را منصوب خواهد کرد تا در باقیمانده دوره، انجام وظیفه نماید.

۱۰- کارگروه، آئین کار خود را تنظیم خواهد کرد.

۱۱- دبیر کل سازمان ملل متحد، کارکنان و تجهیزات لازم را برای ایفای مؤثر وظایف کارگروه، به موجب این کنوانسیون فراهم خواهد نمود و جلسه مقدماتی آن را برگزار خواهد کرد.

۱۲- با تأیید مجمع عمومی، اعضاء کارگروهی که به موجب این کنوانسیون تشکیل می‌شود از محل منابع سازمان ملل متحد، براساس شرایط و مقتضیاتی که مجمع عمومی ممکن است تعیین نماید و با در نظر گرفتن اهمیت مسؤولیت‌های کارگروه، مقرری دریافت خواهند نمود.

۱۳- اعضاء کارگروه از تسهیلات، مزایا و مصونیت‌های کارشناسان در مأموریت سازمان ملل متحد، مندرج در بخشهای ذی‌ربط کنوانسیون مزایا و مصونیت‌های سازمان ملل متحد، برخوردار خواهند گردید.

ماده ۳۵- گزارش دولت‌های عضو

۱- دولت‌های عضو، از طریق دبیر کل سازمان ملل متحد، گزارش جامعی از تدابیر اتخاذ گردیده درخصوص به مورد اجراء گذاشتن تعهدات به موجب این کنوانسیون و همچنین پیشرفت‌های حاصله در این زمینه را ظرف دو سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای دولت عضو مربوط به کارگروه تسلیم خواهند نمود.

۲- پس از آن، دولت‌های عضو، گزارش‌های آتی را حداقل هر (۴) سال یک‌بار و پس از آن هر گاه که کارگروه درخواست کند، تسلیم خواهند نمود.

۳- کارگروه، درخصوص هرگونه دستورالعمل حاکم بر محتوای گزارش‌ها تصمیم‌گیری خواهد نمود.

۴- دولت عضوی که گزارش اولیه جامع را به کارگروه تسلیم کرده است، نیاز نیست در گزارش‌های بعدی خود، اطلاعاتی را که قبلاً ارائه نموده است تکرار نماید.

به هنگام تهیه گزارش برای کارگروه، از دولتهای عضو درخواست می‌گردد که این عمل را در روندی شفاف و باز انجام داده و توجه کافی را به مفاد مندرج در بند (۳) ماده (۴) این کنوانسیون

مبذول نمایند.

۵- می‌توان در گزارش‌ها عوامل و مشکلاتی که بر میزان اجراء تعهدات ناشی از این کنوانسیون تأثیر می‌گذارند را مشخص ساخت.

ماده ۳۶- بررسی گزارش‌ها

۱- هر یک از گزارش‌ها توسط کارگروه مورد بررسی قرار خواهد گرفت و در صورتی که مقتضی بداند پیشنهادات و توصیه‌های کلی را در مورد گزارش ارائه و به دولت ذی‌ربط ابلاغ خواهد نمود. دولت عضو می‌تواند با هر گونه اطلاعاتی که خود برمی‌گزیند، به کار گروه پاسخ دهد. کار گروه می‌تواند اطلاعات بیشتری را از دولت‌های عضو ذی‌ربط در مورد اجراء این کنوانسیون درخواست نماید.

۲- در صورتی که دولت عضو تأخیر عمده‌ای در ارائه گزارش خود نماید، کار گروه می‌تواند به دولت ذی‌ربط ضرورت بررسی نحوه اجراء این کنوانسیون در آن دولت بر مبنای اطلاعات موجود و موثق در اختیار کارگروه را ابلاغ نماید. اگر گزارش مربوط ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ، تسلیم کار گروه نگردد، کارگروه از دولت عضو ذی‌ربط دعوت خواهد نمود که در بررسی مزبور مشارکت ورزد. در صورتی که دولت عضو ذی‌ربط با ارائه گزارش مربوط به پاسخگویی بپردازد، مفاد بند (۱) این ماده اعمال خواهد شد.

۳- دبیر کل سازمان ملل متحد، گزارش‌ها را در اختیار تمامی دولت‌های عضو قرار خواهد داد.

۴- دولت‌های عضو، گزارش‌های خود را به‌طور گسترده، در کشورهای خویش در اختیار عموم قرار داده و دسترسی به پیشنهادات و توصیه‌های کلی مربوط به این گزارشات را تسهیل می‌نمایند.

۵- کارگروه در صورتی که مقتضی بداند گزارش‌های دولت‌های عضو که حاوی درخواست برای مشاوره یا مساعدت فنی یا نمایانگر نیاز باشد را همراه با ملاحظات و توصیه‌هایی که ممکن است کارگروه در این زمینه داشته باشد، برای آژانس‌های تخصصی، صندوق‌ها و برنامه‌های سازمان ملل متحد و سایر نهادهای صلاحیت‌دار ارسال خواهد نمود.

ماده ۳۷- همکاری بین دولت‌های عضو و کارگروه

۱- هر یک از دولت‌های عضو با کارگروه همکاری و به اعضاء آن در ایفای وظایفشان یاری خواهد نمود.

۲- کارگروه در رابطه خود با دولت‌های عضو، توجه کافی را به راه‌ها و روش‌های گسترش ظرفیت ملی برای اجراء این کنوانسیون از جمله از طریق همکاری‌های بین‌المللی مبذول خواهد نمود.

ماده ۳۸- ارتباط کارگروه با سایر نهادها

به منظور پیشبرد اجراء مؤثر این کنوانسیون و ترغیب همکاری‌های بین‌المللی در زمینه‌های تحت پوشش این کنوانسیون:

(الف) آژانس‌های تخصصی و سایر نهادهای سازمان ملل متحد از حق حضور در بررسی اجراء مفاد این کنوانسیون تا آنجایی که در حوزه وظایف آنها قرار می‌گیرد، برخوردار خواهند گردید. کارگروه می‌تواند در صورتی که مقتضی بداند از آژانس‌های تخصصی و سایر نهادهای صلاحیت‌دار جهت ارائه توصیه‌های کارشناسانه در مورد اجراء کنوانسیون در زمینه‌هایی که در حوزه وظایف آنها قرار می‌گیرد، دعوت نماید. کارگروه می‌تواند.

از آژانس‌های تخصصی و سایر نهادهای سازمان ملل متحد برای ارائه گزارش در مورد اجراء کنوانسیون در زمینه‌هایی که در حوزه فعالیتهای آنها قرار می‌گیرد، دعوت نماید.

(ب) کارگروه در صورت اقتضاء در اجراء وظایف خود با سایر نهادهای ذی‌ربط که به موجب معاهدات حقوق بشری بین‌المللی تأسیس گردیده‌اند، از نظر تضمین پیوستگی در دستورالعمل‌های گزارش‌دهی، پیشنهادات و توصیه‌های کلی مربوط و پرهیز از دوباره‌کاری و هم‌پوشانی در اجراء وظایف آنان، مشورت خواهد نمود.

ماده ۳۹- گزارش کارگروه

کارگروه هر دو سال یک‌بار به مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی در مورد فعالیت‌های خود گزارش خواهد داد و می‌تواند بر مبنای بررسی گزارش‌ها و اطلاعات واصله از دولت‌های عضو، پیشنهادات و توصیه‌های کلی را ارائه نماید. در گزارش کارگروه، چنین پیشنهادات و توصیه‌های کلی توأم با نظرات دولتهای عضو (در صورت وجود)، درج خواهد گردید.

ماده ۴۰- فراهمایی دولت‌های عضو

۱- دولت‌های عضو، به منظور بررسی هر موضوع مرتبط با اجراء این کنوانسیون، به‌طور منظم در فراهمایی دولتهای عضو گردهم می‌آیند.

۲- فراهمایی دولت‌های عضو حداکثر شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، توسط دبیر کل سازمان ملل متحد برگزار خواهد شد. نشست‌های آتی توسط دبیر کل سازمان ملل متحد به صورت هر دو سال یک بار یا بنا به تصمیم فراهمایی دولت‌های عضو، برگزار خواهد شد.

ماده ۴۱- امین (اسناد)

دبیر کل سازمان ملل متحد، امین (اسناد) این کنوانسیون خواهد بود.

ماده ۴۲- امضاء

این کنوانسیون برای امضاء تمامی دولت‌ها و سازمان‌های همگرایی منطقه‌ای در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک از تاریخ ۳۰ مارس ۲۰۰۷ (۱۳۸۶/۱/۱۰) مفتوح می‌باشد.

ماده ۴۳- رضایت به ملتزم شدن

این کنوانسیون منوط به تصویب دولت‌های امضاء کننده و تأیید رسمی سازمان‌های همگرایی منطقه‌ای امضاء کننده خواهد بود. کنوانسیون برای الحاق هر دولت یا سازمان همگرایی منطقه‌ای که کنوانسیون را امضاء ننموده است، مفتوح خواهد بود.

ماده ۴۴- سازمان‌های همگرایی منطقه‌ای

۱- «سازمان همگرایی منطقه‌ای» به سازمانی اطلاق می‌شود که توسط دولت‌های حاکم در یک منطقه مشخص تأسیس گردیده است و دولت‌های عضو آن، صلاحیت خود را در ارتباط با موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون به آن تفویض نموده‌اند. چنین سازمان‌هایی در اسناد الحاق یا تأیید رسمی خود، محدوده صلاحیت خویش را در ارتباط با موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون اعلام خواهند نمود. متعاقباً آنها امین اسناد را از هر گونه تغییرات اساسی در محدوده صلاحیت خود مطلع خواهند ساخت.

۲- در این کنوانسیون، ارجاع به «دولتهای عضو» در مورد چنین سازمان‌هایی در محدوده صلاحیت آنان اعمال خواهد شد.

۳- از نظر بند (۱) ماده (۴۵) و بندهای (۲) و (۳) ماده (۴۷) هر گونه سند تودیع شده توسط سازمان‌های همگرایی منطقه‌ای در شمارش، در نظر گرفته نخواهد شد.

۴- سازمان‌های همگرایی منطقه‌ای می‌توانند در زمینه موضوعات در حیطه صلاحیت خویش، حق رأی خود در فراهمایی دولت‌های عضو را با تعداد آراء برابر با تعداد دولت‌های عضو آنها که عضو این کنوانسیون نیز می‌باشند، اعمال نمایند. در صورتی که هر یک از دولت‌های عضو سازمان مذکور، حق رأی خود را اعمال نماید، چنین سازمانی حق رأی خود را اعمال نخواهد کرد و بالعکس؛

ماده ۴۵- لازم الاجراء شدن

۱- این کنوانسیون، سی روز پس از سپرده شدن بیستمین سند تصویب یا الحاق لازم الاجراء خواهد شد.

۲- این کنوانسیون در مورد هر دولت یا سازمان همگرایی منطقه‌ای که پس از سپرده شدن بیستمین سند تصویب، تأیید رسمی یا الحاق، کنوانسیون را تصویب یا رسماً تأیید می‌کند یا به آن ملحق می‌شود، سی روز پس از تاریخ سپردن سند مزبور آن، لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۴۶- قیود تحدید تعهد

۱- قیود تحدید تعهدی که با هدف و مقصود این کنوانسیون مغایرت داشته باشد، مجاز نخواهد بود.

۲- قیود تحدید تعهد در هر زمان قابل بازپس‌گیری است.

ماده ۴۷- اصلاحیه‌ها

۱- هر یک از دولت‌های عضو می‌تواند اصلاحیه‌ای را در مورد این کنوانسیون پیشنهاد نموده و آن را به دبیر کل سازمان ملل متحد تسلیم نماید. دبیر کل، اصلاحیه پیشنهادی را برای دولت‌های عضو ارسال خواهد نمود و از آنها درخواست خواهد کرد نظر خود را در باره برگزاری فراهمایی دولت‌های عضو به منظور بررسی و تصمیم در مورد پیشنهادات، اعلام نمایند. چنانچه ظرف چهار ماه از تاریخ مکاتبه مذکور، حداقل یک سوم دولت‌های عضو موافق چنین فراهمایی باشند، دبیر کل فراهمایی را با پشتیبانی سازمان ملل متحد برگزار خواهد کرد. هر اصلاحیه‌ای که به تصویب اکثریت دو سوم دولت‌های عضو حاضر و رأی دهنده برسد، توسط دبیر کل به مجمع عمومی سازمان ملل متحد برای تصویب و متعاقباً جهت تمامی دولت‌های عضو برای پذیرش، تسلیم خواهد شد.

۲- اصلاحیه‌ای که مطابق بند (۱) این ماده مورد پذیرش و تصویب قرار گرفته باشد، سی روز پس از این که تعداد اسناد سپرده شده پذیرش به دو سوم تعداد دولت‌های عضو در تاریخ تصویب اصلاحیه بالغ گردد، لازم الاجراء خواهد شد. پس از آن، اصلاحیه برای هر دولت عضو سی روز پس از سپردن سند پذیرش آن، لازم الاجراء خواهد شد. هر اصلاحیه‌ای تنها برای آن دسته از دولت‌های عضو که آن را پذیرفته‌اند الزام‌آور است.

۳- در صورتی که فراهمایی دولت‌های عضو به اتفاق آراء تصمیم بگیرد، اصلاحیه‌ای که مطابق بند (۱) این ماده تصویب شده است و انحصاراً مرتبط با مواد (۳۴)، (۳۸)، (۳۹) و (۴۰) می‌باشد، برای تمامی دولت‌های عضو، سی روز پس از اینکه تعداد اسناد سپرده شده پذیرش به دو سوم تعداد دولت‌های عضو در تاریخ تصویب اصلاحیه بالغ گردد، لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۴۸- خروج از عضویت در کنوانسیون

هر یک از دولت های عضو می تواند با ارسال اطلاعیه کتبی به دبیر کل سازمان ملل متحد از عضویت در کنوانسیون خارج گردد. خروج از عضویت، یک سال پس از تاریخ دریافت اطلاعیه توسط دبیر کل صورت می پذیرد.

ماده ۴۹- قالبهای قابل دسترس

متن این کنوانسیون در قالبهای قابل دسترس ارائه خواهد شد.

ماده ۵۰- متون اصلی

متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی این کنوانسیون از اعتبار یکسان برخوردارند.

برای گواهی مراتب بالا امضاء کنندگان تامالاختیار امضاء کننده زیر که از طرف دولت های متبوع خود برای این امر به طور مقتضی مجاز می باشند، این کنوانسیون را امضاء نموده اند.
قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و پنجاه ماده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سیزدهم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

علی لاریجانی

فصل دوم (قوانین عادی)

قانون انتزاع بنیاد شهید از سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹/۱۰/۱۰ مجلس شورای اسلامی

قانون انتزاع بنیاد شهید از سازمان بهزیستی کشور

ماده واحده - از تاریخ تصویب این ماده واحده مصوبه مورخه ۵۹/۳/۲۴ شورای انقلاب درمورد الحاق بنیاد شهید به سازمان بهزیستی نسخ و بنیاد شهید به عنوان یک نهاد انقلابی وابسته به نخست وزیری به وسیله سرپرستی که نخست وزیر تعیین می کند و مورد تأیید مقام رهبری قرار می گیرد اداره خواهد شد.

این بنیاد موظف است حداکثر تا سه ماه اساسنامه خود را تنظیم و با رعایت اصل ۷۴ جهت

تصویب به مجلس تقدیم نماید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه دهم دی ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و نه شمسی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون تغییر نام وزارت بهداری و بهزیستی به وزارت بهداری مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۱۰ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - نظر به تشکیل سازمان بهزیستی کشور و انتزاع وظایف مربوط به بهزیستی از وزارت بهداری و بهزیستی، از تاریخ تصویب این قانون نام وزارت مزبور به وزارت بهداری تغییر می‌یابد و کلیه وظایف و اختیارات وزیر بهداری و بهزیستی در امور بهزیستی به وزیر مشاور و رئیس سازمان بهزیستی کشور منتقل می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز یکشنبه دهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و نه شمسی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و شورای محترم نگهبان آن راتأیید نموده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری برای محافظین و رانندگانی که به درجه رفیع شهادت نائل می‌شوند یا در راه انجام وظیفه فوت یا معلول شوند مصوب ۱۳۶۱/۰۸/۰۲ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - هر گاه محافظین و رانندگان نمایندگان مجلس شورای اسلامی به درجه رفیع شهادت برسند و یا در راه انجام وظیفه فوت نمایند و یا معلول شوند به نحوی که قادر به انجام کار نباشند به شرطی که مشمول مقررات استخدام کشوری و یا قانون تأمین اجتماعی و یا نیروهای مسلح جمهوری اسلامی نبوده باشند تا آخرین حقوق قبل از وقوع حادثه به شخص معلول و یا به عائله تحت تکفل آنها از محل صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری اعتبارات مجلس شورای اسلامی و جرائم غیبت و تأخیر نمایندگان پرداخت می‌شود.

تبصره ۱ - عائله تحت تکفل که حقوق مستمری صرف هزینه زندگی آنها می‌شود از لحاظ این قانون عبارتند از:

(الف) زوجه دائمی تا زمانی که شوهر اختیار نکرده باشد.

(ب) فرزندان و نوادگان ذکور (به شرط آنکه پدرشان فوت شده و تحت تکفل قانونی باشند) تا سن هجده سالگی تمام. مگر این که به موجب مدارک مثبت در یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزشی رسمی عالی مشغول تحصیل باشند، در این صورت حقوق وظیفه آنان تا پایان بیست و پنج سالگی پرداخت می‌شود.

(پ) فرزندان و نوادگان اناث (به شرط آنکه پدرشان فوت نموده و تحت تکفل قانونی باشند) تا سن هجده سالگی تمام و به شرط آنکه همسر اختیار نکرده باشند. افراد این طبقه اگر به موجب مدارک مثبت در یکی از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی رسمی عالی مشغول تحصیل باشند و شوهر اختیار نکرده باشند حقوق وظیفه آنان تا پایان بیست و پنج سالگی پرداخت می‌شود.

(ت) فرزندان و نوادگان (به شرط آنکه پدرشان فوت نموده و تحت تکفل قانونی باشند) علیل و ناقص‌العضو که قادر به انجام کار نباشند.

(ث) پدر و مادر و سایر بستگان تحت تکفل؛

تبصره ۲ - مرجع تشخیص موارد مشمول این قانون کمیسیون ۵ نفره مذکور در قانون حقوق و

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۱۸۳

مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح طبیعی یا ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی است. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه روز یکشنبه دوم آبان ماه یک هزار و سیصد و شصت و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون شمول قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی و اصلاحیه‌های بعدی به اعضای شورای نگهبان مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۹ مصوب مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - اعضای شورای نگهبان در مقابل حوادث و سوانح و همچنین عائله تحت تکفلشان مشمول مقررات قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی مصوب ۶۰/۹/۲ مجلس شورای اسلامی و اصلاحیه‌های بعدی آن می‌باشند.

تبصره - تعیین موارد فوت، تعیین حقوق وظیفه و مستمری و همچنین تعیین عائله تحت تکفل قانونی عضو شورای نگهبان و سهام آنها به عهده شورای محترم نگهبان می‌باشد قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره در جلسه روز یکشنبه نوزدهم تیر ماه یک هزار و سیصد و شصت و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای انقلاب اسلامی ایران

لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای انقلاب اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸، ۱۲، ۲۵

ماده ۱ - کلیه افرادی که در جریان انقلاب اسلامی ایران مصدوم و معلول شده یا بشوند و افراد خانواده آنها، همچنین اعضاء خانواده افرادی که به شهادت رسیده‌اند و از خدمات درمانی موضوع قانون تأمین اجتماعی، قانون تأمین خدمات درمانی مستخدمین دولت یا قوانین دیگر برخوردار نباشند مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۲ - مشمولین این قانون بدون پرداخت حق سرانه تأمین درمان از خدمات درمانی موضوع قانون تأمین خدمات درمانی مستخدمین دولت استفاده می‌کنند.

ماده ۳ - افراد خانواده در این قانون عبارتند از همسر، فرزند، پدر و مادر تحت تکفل و شرایط استحقاق آنان برای استفاده از خدمات درمانی به‌ترتیبی است که در ماده ۵۸ قانون تأمین اجتماعی قید گردیده است.

ماده ۴ - افرادی که مصدوم شده یا بشوند تا بهبودی کامل و اعضاء خانواده آنها نیز ظرف همین مدت طبق شرایط مندرج در ماده ۲ این قانون از خدمات درمانی موضوع این قانون استفاده خواهند نمود.

ماده ۵ - تشخیص استحقاق افراد مشمول توسط کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت بهداری و بهزیستی، وزارت کشور، وزارت دادگستری و تأیید نماینده امام به عمل خواهد آمد.

ماده ۶ - هزینه درمان مشمولین این قانون از محل ۹٪ موضوع ماده ۲۹ قانون تأمین اجتماعی که از طرف سازمان تأمین اجتماعی به وزارت بهداری و بهزیستی پرداخت می‌شود تأمین خواهد شد.

قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تأمین درمان معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای انقلاب اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۳/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده:

۱- ماده ۱ به شرح زیر اصلاح و دو تبصره به آن اضافه گردید:

ماده ۱ - کلیه افرادی که در جریان و تداوم انقلاب اسلامی ایران مصدوم، معلول و مفقود شده یا بشوند و افراد خانواده آنها همچنین اعضاء خانواده افرادی که به شهادت رسیده و می‌رسند و از خدمات درمانی موضوع قانون تأمین اجتماعی، قانون تأمین خدمات درمانی مستخدمین دولت یا قوانین دیگر برخوردار نباشند مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۱ - شهید و یا مفقود شدن افراد موضوع این قانون باید حسب مورد به تأییدنیروهای نظامی - انتظامی و یا سازمان و دستگاه ذیربط آنان برسد.

تبصره ۲ - تعیین معلولیت و درجه آن و نحوه بررسی و ارائه خدمات لازم به معلول توسط کمیسیون ذکر شده در ماده ۵ لایحه انجام می‌شود.

۲- ماده ۳ به صورت ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۳ - افراد خانواده در این قانون عبارتند از همسر، فرزند، پدر، مادر به اضافه خواهر و برادر تحت تکفل؛

۳- ماده ۶ به شرح اصلاح می‌شود:

ماده ۶ - اعتبار مربوط به درمان مشمولین این قانون هرساله ضمن ردیف جداگانه‌ای در قانون بودجه جزو اعتبارات وزارت بهداشتی منظور می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز سه‌شنبه بیست و دوم آبان ماه یک هزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۳/۶/۲۹ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون سازمان اوقاف به سازمان حج و اوقاف و امور خیریه تغییر نام می‌یابد و امور ذیل به عهده این سازمان واگذار می‌گردد:

۱- اداره امور موقوفات عام که فاقد متولی بوده یا مجهول التولیه است و موقوفات خاصه در صورتی که مصلحت وقف و بطون لاحق و یا رفع اختلاف موقوف علیهم متوقف بردخال ولی فقیه باشد.

۲- اداره امور اماکن مذهبی اسلامی که ترتیب خاصی برای اداره آنها داده نشده است. به استثناء مساجد و مدارس دینی و تکایا.

۳- اداره امور مؤسسات و انجمن‌های خیریه‌ای که از طرف دولت یا سایر مراجع ذیصلاح به سازمان محول شده یا بشود.

۴- اداره مؤسسات و انجمن‌های خیریه‌ای که به تشخیص دادستان محل فاقد مدیر باشد (تا تعیین تکلیف از طرف دادگاه) ضم امین در مؤسسات و انجمن‌های خیریه‌ای که به تشخیص دادستان محل مدیر آن فاقد صلاحیت باشد (تا تعیین تکلیف از طرف دادگاه) و همچنین است در صورت نبودن یا عدم صلاحیت ناظر (در مواردی که ناظر پیش‌بینی شده باشد).

۵- انجام امور مربوط به گورستانهای متروکه موقوفه‌ای که متولی معین ندارند و اتخاذ تصمیم لازم در مورد آنها؛

۶- کمک مالی در زمینه تبلیغ و نشر معارف اسلامی؛

۷- اثاث باقیه، محبوسات، نذور، صدقات و هر مال دیگری که به غیر از عنوان وقف برای امور عام‌المنفعه و خیریه اختصاص یافته در حکم موقوفات عامه است و چنانچه فاقد متولی و متصدی باشد با اذن ولی فقیه، تحت اداره و نظارت سازمان اوقاف و امور خیریه قرار خواهد گرفت. رعایت مفاد اسناد تنظیمی مربوط به این اموال و رقبات اعم از وصیتنامه و حبس‌نامه و سیره جاریه در اداره امور و مصرف عواید آنها ضروری خواهد بود.^۱

تبصره ۱- سرپرست سازمان باید از طرف ولی فقیه مجاز در تصدی اموری که متوقف بر اذن ولی فقیه است باشد.

تبصره ۲- بقاع متبرکه حضرت رضا علیه‌السلام و حضرت احمد ابن موسی (شیراز) و حضرت

۱. مطابق قانون الحاق یک بند و یک تبصره به ماده (۱) قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳ که در تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، اصلاح شده است.

معصومه و حضرت عبدالعظیم (ع) و موقوفات مربوط به آنها که متولی خاص نداشته باشد و موقوفاتی که برای اداره هر کدام آنها از طرف ولی فقیه نایب‌التولیه تعیین شده یا بشود از شمول این قانون مستثنی است و در غیر این صورت اداره آنها با سازمان خواهد بود.

تبصره ۳- سازمان اوقاف و امور خیریه در صورت نیاز در مورد رقبات و اموال موضوع بند (۷) بالا با تایید نماینده ولی فقیه و سرپرست آن سازمان، به‌منظور جلوگیری از تعدی و تفریط در اداره آنها نسبت به نصب امین یا هیات امنا اقدام خواهد کرد.^۱

ماده ۲- از تاریخ تصویب این قانون سازمان اوقاف از نخست‌وزیری منتزع و اداره امور حج و زیارت اماکن متبرکه اسلامی خارج از کشور و امور اوقاف تحت عنوان سازمان حج و اوقاف و امور خیریه وابسته به وزارت ارشاد اسلامی اداره می‌شود.

ماده ۳- هر موقوفه دارای شخصیت حقوقی است و متولی یا سازمان حسب مورد نماینده آن می‌باشد.

ماده ۴- متولی موقوفه کسی است که به موجب مفاد وقفنامه و مقررات قانون مدنی یا این قانون واجد این سمت باشد. در مورد اعتراض اشخاص بارعایت مواد ۱۴ تا ۱۷ این قانون اقدام خواهد شد.

تبصره ۱- موقوفاتی که متولی آنها عزل یا فوت می‌شود تا تشخیص متولی بعدی و موقوفاتی که متولی آنها ممنوع‌المداخله می‌شود تا رفع ممنوعیت یا ضم امین در حکم موقوفات بدون متولی است.

تبصره ۲- هر گاه شخص یا اشخاصی که در وقفنامه به عنوان متولی معین شده‌اند وجود نداشته باشند و یا اوصاف مقرر در وقفنامه منطبق با شخص یا اشخاص معینی نگردد موقوفه در حکم موقوفه مجهول‌التولیه است.

تبصره ۳- در موقوفاتی که شرط مباشرت نشده باشد هر گاه متولی برای انجام تمام یا قسمتی از امور مربوط به موقوفه وکیلی انتخاب کند وکیل مزبور باید توانایی انجام مورد وکالت را داشته باشد در صورتی که وکیل انتخابی به تشخیص سازمان قادر به ایفاء وظایف محوله نباشد مراتب کتباً به متولی ابلاغ خواهد شد هر گاه ظرف دو ماه برای متولیان مقیم ایران و چهار ماه برای متولیان مقیم خارج از کشور، متولی، اقدام به تغییر وکیل ننماید موضوع به دادگاه صالح احاله و پس از ثبوت عدم توانایی وکیل مزبور با ابلاغ سازمان از دخالت ممنوع می‌شود این حکم شامل وکلایی که قبلاً نیز انتخاب شده‌اند خواهد بود.

ماده ۵- سازمان حج و اوقاف و امور خیریه می‌تواند در اموری که اداره آن به عهده این سازمان

۱. مطابق قانون الحاق یک بند و یک تبصره به ماده (۱) قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳ که در تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، اصلاح شده است.

است شخص یا هیأتی از اشخاص متدین و معروف به امانت را به عنوان امین یا هیأت اماناء تعیین نماید.

تبصره ۱- نحوه انتخاب و برکناری و شرایط و حدود اختیارات و وظایف امین یا هیأت اماناء و میزان حق الزحمه آنان و همچنین نظامات راجع به حفظ و نگهداری اماکن و اموالی که اداره آن به عهده سازمان حج و اوقاف و امور خیریه می باشد به موجب آیین نامه هایی که براساس مقررات و سنن و خصوصیات اماکن مربوط که به تصویب هیأت وزیران می رسد خواهد بود.

تبصره ۲- نذور نقدی که جهت مشخصی برای مصرف آن معین نشده است و وجوه حاصل از فروش اموال منقول زائد بر احتیاجی که به این قبیل اماکن اهداء می شود با جلب نظر اداره اوقاف به وسیله هیأت اماناء به ترتیب در امور ذیل مصرف می شود:

الف) عمران و آبادی اماکن مذکور؛

ب) تدارک وسائل رفاه و بهداشت زوار این اماکن و ساکنان ناحیه؛

ج) نشر معارف اسلامی و تبلیغات مذهبی و تعظیم شعائر دینی در آن محل؛

د) کمک به مدارس علوم دینی در آن محل؛

ه) خیرات و مبرات مطلقه؛

ماده ۶ - صرف درآمد موقوفات به منظور بقاء عین آنها بر سایر مصارف مقدم است و متولی موظف است موجبات آبادانی رقبات موقوفه را درجهت بهره برداری صحیح از آنها به منظور اجرای نیات واقف فراهم آورد.

تبصره - در صورتی که درآمد یک ساله موقوفه یا اماکن اسلامی برای تعمیر و یا نوسازی آن کافی نباشد درآمد دو یا چند سال در حساب مخصوص ذخیره و به موقع به مصرف خواهد رسید.

ماده ۷- هر گاه متولی یا ناظر نسبت به عین یا منافع موقوفه تعدی یا تفریط نماید یا در انجام وظایف مقرر در وقفنامه و قانون و آیین نامه ها و مقررات مربوط مسامحه و اهمال ورزد، با رسیدگی شعبه تحقیق و حکم دادگاه حسب مورد معزول یا ممنوع المداخله یا ضم امین خواهد شد.

تبصره ۱- به متولی و ناظر ممنوع المداخله در زمان ممنوعیت حق التولیه و حق النظاره تعلق نخواهد گرفت مگر آنکه براءت آنان ثابت شود و در مواردی که ضم امین می شود اوقاف حق امین را خواهد پرداخت.

تبصره ۲- در مواردی که مطابق قانون مدنی یا این قانون ضم امین می شود دادگاه ها می توانند سازمان حج و اوقاف و امور خیریه را هم به عنوان امین تعیین کنند.

تبصره ۳ - نسبت به تعدی و تفریط یا سایر تخلفات مدیران و امناء مؤسسات و بنیادهای خیریه طبق اساسنامه مؤسسه و بنیاد مربوط اقدام خواهد شد و در صورتی که اساسنامه آنها در این موارد ساکت یا ناقص باشد مشمول مقررات پیش‌بینی شده در این ماده و تبصره‌های آن خواهند بود.

تبصره ۴ - کلیه مباشران موقوفات و اماکن مذهبی اعم از متولی و ناظر و امناء و مدیران و امناء و بنیادهای خیریه مذکور در این قانون در حکم امین‌می‌باشند در صورت تعدی یا تفریط یا تخلفات دیگر ملزم به تأدیه حقوق و وجوه و اموال و جبران خسارات ناشی از اعمال خود خواهند بود هر گاه عمل آنها مشمول عناوین کیفری باشد از طریق مراجع قضایی نیز تعقیب و به مجازات مقرر محکوم خواهند شد.

ماده ۸ - در آمد موقوفات مجهول‌المصرف و موقوفاتی که به صیغه مبرات مطلقه وقف شده قابل مصرف در تحقیق و تبلیغ و نشر کتب در زمینه معارف اسلامی و عمران موقوفات می‌باشد زیر نظر سازمان به مصرف می‌رسد.

تبصره - درآمد موقوفات متعذرالمصرف و موقوفاتی که عواید آنها به سبب قلت گرچه باپس‌انداز چند سال برای اجرای نظر واقف کافی نباشد باتشخیص تحقیق اوقاف در موارد اقرب به غرض واقف در محل به مصرف می‌رسد. آن قسمت از درآمد موقوفاتی که به علت کثرت عوائد زائد بر مصرف متعارف باشد حتی‌الامکان در موارد اقرب به نظر واقف صرف گردد و در صورت نبودن مورد اقرب در مطلق امور خیریه به مصرف خواهد رسید. مقصود از متعذرالمصرف آن است صرف درآمد موقوفه در مصارف مقرر به علت فراهم نبودن وسایل و یا انتفاء موضوع و یا عدم احتیاج به مصرف مقدور نباشد.

ماده ۹ - سازمان حج و اوقاف و امور خیریه نسبت به مواردی که در بندهای ماده یک این قانون به عهده آن گذاشته شده در صورت عدم اقدام متولی یا امناء یا موقوف علیه محق تقاضای ثبت و سایر اقدامات لازم و اعتراض و اقامه دعوی را دارد همچنین می‌تواند در مواردی که لازم بداند و مصلحت موقوفه ایجاد نماید در دعاوی مربوط وارد دعوی شده و به احکام صادره اعتراض کند.

تبصره - در کلیه موارد مذکور در این ماده سازمان حج و اوقاف و امور خیریه، موقوفات عام، بقاع متبرکه، اماکن مذهبی اسلامی، مدارس علوم دینی و مؤسسات و بنیادهای خیریه از پرداخت مخارج و هزینه‌های دادرسی و ثبتی و اجرایی معاف می‌باشند.

ماده ۱۰ - ثبت معاملات راجع به عین یا منافع موقوفات و بنیادها و مؤسسات خیریه مذکور در ماده ۹ در دفاتر اسناد رسمی موکول به موافقت سازمان حج و اوقاف و امور خیریه است. دفاتر اسناد رسمی مکلفند رونوشت مصدق وقف‌نامه‌ها و اسناد راجع به وقف را ظرف ۱۰ روز پس از ثبت به اداره

اوقاف مربوطه ارسال دارند.

تبصره ۵ - ادارات ثبت مکلفند رونوشت مصدق اسناد مالکیت وقف را پس از صدور به اداره اوقاف محل تحویل نمایند. متولیان نیز موظفند ظرف مدت دو ماه از تاریخ اجرای این قانون رونوشت مصدق اسناد مالکیت و رونوشت وقفنامه‌های موجود نزد خود را برای حفظ و نگهداری به اداره اوقاف مربوط تسلیم دارند.

ماده ۱۱- حق التولیه متولی و یا سازمان (در قبال اعمال تولیت نسبت به موقوفات متصرفی) همچنین حق النظاره ناظر به میزان مقرر در وقفنامه است و در صورتی که وقفنامه موجود نباشد و یا میزان حق التولیه و حق النظاره در آن تعیین نشده باشد حق التولیه به مقدار اجرت‌المثل از عایدات خالص خواهد بود.

ماده ۱۲- سازمان حج و اوقاف و امور خیریه وجوهی را که از محل هدایای مستقل و حق التولیه و حق النظاره دریافت می‌دارد طبق بودجه‌ای که هر سال تنظیم و به تصویب هیأت دولت خواهد رساند رأساً به مصرف می‌رساند.

ماده ۱۳- وجوهی که از محل پذیره و اهدایی حاصل از اجاره و استیجار رقبات موقوفه دریافت می‌گردد از عواید همان موقوفات محسوب و به مصارف مقرر خواهد رسید.

تبصره ۶- نحوه و ترتیب وصول پذیره و اهدایی مطابق آیین‌نامه‌ای است که به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۱۴- تحقیق در جمع و خرج عواید راجع به وقف و نیز صدور مفاسد حساب و تطبیق مصارف با مفاد وقفنامه و تشخیص متولی و ناظر و موقوف علیهم (با رعایت ماده ۷ این قانون و تبصره‌های آن) با شعب تحقیق اوقاف است مگر در موقوفات منصوص التولیه در صورتی که مظنه تعدی و تفریط متولی نباشد.

ماده ۱۵- هیأت تحقیق اوقاف مرکب از دو قسمت حقوقی و حسابرسی است و شعب آن برحسب ضرورت در مراکز استان‌ها و شهرستانها تأمین می‌گردد.

تبصره ۷ - ادارات اوقاف و اشخاص ذینفع در صورتی که اعتراض داشته باشند می‌توانند پس از ابلاغ نظر شعبه تحقیق اعتراض خود را در دادگاه‌های دادگستری طرح نمایند. حکم این ماده در مورد بنیادها و مؤسسات خیریه و اماکن مذهبی اسلامی نیز جاری است.

ماده ۱۶- در مورد اراضی که برای احداث مراکز آموزشی یا درمانی وقف می‌شود در صورتی که متولی بدون عذر موجه در مدت مناسب باتشخیص سازمان اقدام مؤثری برای احداث آن مراکز نکند

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۱۹۱

و الزام متولی هم به انجام آن ممکن نباشد سازمان می‌تواند حسب مورد آن اراضی را در اختیار وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، سازمان بهزیستی، هلال احمر محل یا سازمان دیگری که وظایف آن متناسب با اهداف واقف باشد قرار دهد تا اقدام لازم به عمل آورند.

ماده ۱۷- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون و کیفیت تحقیق در شعب تحقیق با پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۸- کلیه قوانین و مقرراتی که با این قانون مغایرت دارد از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر هجده ماده و هفده تبصره در جلسه روز یکشنبه دوم دی ماه یک هزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۶/۱۰/۶۳ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

قانون راجع به خدمت نیمه وقت بانوان مصوب ۱۳۶۲/۹/۱۰ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - وزارتخانه‌ها و مؤسسات مشمول قانون استخدام کشوری و شرکت‌های دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، می‌تواند در صورت تقاضای بانوان کارمند رسمی و ثابت خود و موافقت بالاترین مقام مسئول خدمت آنها را نیمه وقت تعیین نمایند.

مدت و نحوه و ترتیب انجام خدمت نیمه وقت و وضع پست ثابت سازمانی و میزان حقوق و مزایا و نحوه محاسبه سنوات خدمت و بازنشستگی و اعطاء پایه و ارتقاء گروه و مرخصی به موجب قانونی که از طرف سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه شده و به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید، مشخص خواهد گردید.

تبصره - به دستگاه‌های موضوع این قانون اجازه داده می‌شود در صورت تقاضای بانوان کارمند رسمی و ثابت خود و موافقت بالاترین مقام مسوول، همچنین بتوانند به جای نیمه وقت ساعات خدمت آنان را به سه چهارم ساعات کار مقرر تقلیل دهند.^۱

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز پنجشنبه دهم آذر ماه یک هزار و سیصد و شصت

۱. مطابق قانون الحاق یک تبصره به قانون راجع به خدمت نیمه وقت بانوان مصوب ۱۳۷۶/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی تبصره اضافه شده است.

و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان ۱۳۶۲/۹/۱۰ مصوب ۱۳۶۴/۱/۲۱ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- در اجرای بندهای ۱ و ۲ از اصل ۲۱ قانون اساسی بانوان کارمند رسمی و ثابت وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و نیروهای مسلح و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است می‌توانند در صورت موافقت وزیر یا بالاترین مقام مؤسسه متبوع خود از خدمت نیمه وقت استفاده نمایند.

تبصره - رعایت شرط رسمی و ثابت بودن در مورد بانوان کارمندی که فرزند معلول با درجه معلولیت شدید و خیلی شدید دارند که به تشخیص سازمان بهزیستی کشور رسیده باشد الزامی نیست.^۱

ماده ۲- خدمت نیمه وقت خدمتی است که ساعات کار آن طبق مقررات این قانون نصف ساعات کار مقرر هفتگی وزارتخانه و مؤسسات مربوط باشد. نحوه و ترتیب انجام خدمت نیمه وقت براساس ساعات کار وزارتخانه و مؤسسه ذیربط و طبق نظر بالاترین مقام مسئول دستگاه تعیین خواهد گردید و در هیچ مورد کمتر از نصف ساعات کار مقرر هفتگی وزارتخانه و مؤسسه و شرکت مربوط نخواهد بود.

ماده ۳- کارمندانی که از خدمت نیمه وقت استفاده می‌کنند نصف حقوق گروه و پایه و یا حقوق ثابت و فوق‌العاده شغل و یا مزایای شغل و یا عناوین مشابه دیگر و فوق‌العاده‌ها و مزایایی که به طور مستمر پرداخت می‌شود به آنان تعلق خواهد گرفت و لیکن فوق‌العاده‌های محل خدمت، بدی آب و هوا و محرومیت از تسهیلات زندگی از محدودیت مذکور مستثنی بوده و به طور کامل پرداخت می‌شود.

ماده ۴- میزان حقوق و مزایایی که براساس مقررات این قانون به کارمندان نیمه وقت تعلق

۱. مطابق ماده ۱ قانون اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان ۱۳۶۴/۱/۲۱ مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی الحاق شده است.

خواهد گرفت مشمول مقررات مربوط به حداقل پرداختی به کارکنان شاغل دولت نخواهد بود.

ماده ۵- حداقل استفاده از خدمت نیمه وقت یک سال می باشد و در مورد مشمولین طرح بندی مشاغل معلمان کشور تاریخ انقضاء خدمت مزبور مقارن با اتمام سال تحصیلی خواهد بود.

ماده ۶- کارمندان پیمانی و غیر ثابت دستگاه های اجرایی مشمول مقررات این قانون نیستند و استفاده مستخدمین رسمی و ثابت از این قانون موقوف به پایان یافتن خدمت آزمایشی یا مشابه آن خواهد بود.

ماده ۷- سنوات خدمت نیمه وقت بانوان از لحاظ سابقه خدمت لازم برای بازنشستگی و استفاده از حقوق وظیفه یا مستمری، به طور کامل محسوب خواهد شد لیکن در احتساب حقوق بازنشستگی و وظیفه یا مستمری و نیز دریافت پایه این گونه کارمندان (علاوه بر مدت خدمت تمام وقت) نصف مدت خدمت نیمه وقت منظور و محسوب خواهد گردید. کسور بازنشستگی یا حق بیمه مربوط به سهم کارمندان مزبور به نسبت حقوق و مزایایی که براساس این قانون به آنان تعلق می گیرد، کسر و به صندوق مربوط واریز خواهد شد.

تبصره - سنوات خدمت نیمه وقت بانوان به شرط پرداخت کسور بازنشستگی و حق بیمه به نسبت تمام حقوق گروه و پایه یا حقوق ثابت و فوق العاده شغل و یا عناوین مشابه تا سه سال از لحاظ حقوق بازنشستگی در حکم خدمت تمام وقت محسوب می شود. محدودیت سه سال در مورد بانوان کارمندی که فرزند معلول دارند لازم الراعیه نمی باشد.

تبصره ۲- سنوات خدمت نیمه وقت بانوانی که دارای فرزند معلول هستند به شرط پرداخت کسور بازنشستگی و حق بیمه مربوط به کارفرما و کارمند توسط فرد متقاضی به نسبت تمام حقوق گروه و پایه و یا حقوق ثابت و فوق العاده شغل و یا عناوین مشابه مازاد بر سه سال از لحاظ حقوق بازنشستگی در حکم خدمت تمام وقت محسوب می شود.

تبصره ۳- نیروهای قراردادی و شرکتهای متقاضی استفاده از این قانون به شرط پرداخت حق بیمه خود و سهم کارفرما می توانند از این قانون استفاده نمایند.^۱

ماده ۸- دوران استفاده از مرخصی استحقاقی طبق مقررات مربوط به کارمندان تمام وقت بوده و فقط میزان حقوق و فوق العاده شغل و نیز سایر مزایای مستمر این گونه مستخدمین نصف مبالغ

۱. مطابق ماده ۲ قانون اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون نحوه اجراء قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان ۱۳۶۴/۱/۲۱ مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی الحاق شده است.

مربوط به کارمندان تمام وقت خواهد بود.

ماده ۹- مدت استفاده از مرخصی استعلاجی و زایمان برای بانوان مشمول خدمت نیمه وقت مانند کارمندان تمام وقت خواهد بود و در آن مدت از لحاظ حقوق و مزایا تابع مقررات مربوط به خدمت نیمه وقت خواهند بود.

ماده ۱۰- سنوات خدمت کارمندان نیمه وقت و ارتقاء گروه به نسبت نصف سوابق تجربی مقرر در طرح طبقه‌بندی مشاغل و یا مقررات مربوط محاسبه خواهد گردید.

ماده ۱۱- در صورتی که کارمندان نیمه وقت قبل از پایان مدت خدمت نیمه‌وقت درخواست انجام خدمت تمام وقت را بنمایند در صورت ضرورت و موافقت وزارتخانه و مؤسسه مربوط خدمت نیمه‌وقت آنان به خدمت تمام وقت تبدیل خواهد گردید و در هر حال خدمت نیمه‌وقت کمتر از یک سال نخواهد بود.

ماده ۱۲- استفاده از خدمت نیمه وقت موکول به درخواست کتبی مستخدم و صدور حکم جداگانه در این مورد است و در حکم باید نحوه و ترتیب خدمت نیمه‌وقت و مدت استفاده از خدمت نیمه‌وقت و سایر موارد مشخص گردد.

ماده ۱۳- مشمولین این قانون به هیچ‌وجه و تحت هیچ عنوان نمی‌توانند در وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا غیر دولتی دیگر به کار اشتغال ورزند و در صورت اشتغال در واحدهای مذکور از دستگاه متبوع خود اخراج شده و حقوق و مزایای آنان از تاریخ اشتغال قطع می‌گردد.

ماده ۱۴- استخدام جدید به هر شکل به‌جای کارمند نیمه‌وقت ممنوع است.

ماده ۱۵- پرداخت فوق‌العاده اضافه کار ساعتی و فوق‌العاده روزانه به این قبیل کارکنان ممنوع می‌باشد.

ماده ۱۶- سایر موارد استخدامی که در این قانون پیش‌بینی نشده است تابع مقررات مربوط به خود خواهد بود.

ماده ۱۷- از تاریخ تصویب این قانون کلیه مقررات مغایر با آن لغو می‌گردد.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۱۹۵

قانون فوق مشتمل بر هفده ماده و یک تبصره در جلسه روز یکشنبه هجدهم فروردین ماهه یک هزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۶۴/۱/۲۱ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها مصوب ۱۳۶۴/۰۵/۰۶ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده- حضانت فرزندان صغیر یا محجوری که پدرانشان به مقام والای شهادت رسیده و یا فوت شده باشند با مادران آنها خواهد بود و هزینه متعارف زندگی این فرزندان چنانچه از اموال خودشان باشد در اختیار ولی شرعی است و اگر از طریق بودجه دولت یا از بنیاد شهید پرداخت می‌شود در اختیار مادرانشان قرار می‌گیرد مگر آنکه دادگاه صالح در موارد ادعای عدم صلاحیت مادر حکم صلاحیت بکند.

تبصره ۱- مقصود از محجور در این قانون مجنون یا سفیه است که حجرش متصل به صغر باشد.

تبصره ۲- ازدواج مادرانی که در ماده واحده ذکر شده است، مانع از حق حضانت آنها نمی‌گردد.

تبصره ۳- حدود هزینه متعارف توسط دادگاه معین و به مادر یا نماینده قانونی او پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴- در مواردی که تعیین حدود هزینه متعارف یا عدم صلاحیت مادر به فرزندان شهدا در دادگاه مطرح باشد بنیاد شهید موظف است کارشناس خود را به دادگاه معرفی کند. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره در جلسه روز یکشنبه ششم مرداد ماه یک هزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۶۴/۵/۱۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون الزام دولت جهت استخدام ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود از بین جانبازان انقلاب اسلامی و بستگان شهداء مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۰۳ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - کلیه وزارتخانه‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی، مؤسسات و شرکت‌ها و کارخانه‌های دولتی و بانک‌ها و شهرداری‌ها و کلیه دستگاه‌هایی که به‌نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند، موظفند از تاریخ تصویب این قانون حداقل ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود را از بین جانبازان انقلاب اسلامی و فرزندان شهداء، اسراء، مفقودین و جانبازان از کارافتاده، در صورتی که افراد واجد شرایط در میان آنان وجود داشته باشد، با رعایت سایر مقررات مربوطه ضمن هماهنگی با بنیاد شهید انقلاب اسلامی تأمین نمایند.

تبصره ۱ - دستگاه‌های مذکور در ماده واحده مکلفند سه درصد از پرسنل مورد نیاز خود را از بین معلولین عادی در مشاغل مناسب با رعایت کلیه مقررات مربوط و با هماهنگی سازمان بهزیستی کشور تأمین نمایند.

تبصره ۲ - آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط بنیاد شهید انقلاب اسلامی و سازمان بهزیستی کشور و سازمان امور اداری استخدامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه پنجشنبه سوم بهمن ماه هزار و سیصد و شصت و چهار تصویب و در تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۱ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی
اکبر هاشمی

موادی از قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۶/۷/۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱۶۱ - پرسنل وظیفه دوره احتیاط و ذخیره که قبل از خدمت از کارمندان دولت بوده‌اند در صورت شهادت، جانباز شدن، فوت و یا معلولیت حقوق مستمری و وظیفه آنان برابر مقررات این قانون بر مبنای آخرین حقوق دریافتی از سازمان مربوط و از بودجه همان سازمان پرداخت خواهد شد و چنانچه حقوق آنان در سازمان مربوط کمتر از حقوق پرسنل کادر ثابت هم‌تراز آنان باشد حقوق مستمری و وظیفه بر مبنای حقوق پرسنل کادر ثابت هم‌تراز محاسبه شده و مابه‌التفاوت آن از بودجه وزارت دفاع پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۶۲ - هر گاه سابقه خدمت جانبازان و معلولینی که از حقوق وظیفه استفاده می‌نمایند کمتر از ۲۰ سال باشد، حقوق وظیفه مقرر را از بودجه وزارت دفاع دریافت نموده و هر دو سال یک بار از مبلغی معادل افزایش پایه حقوقی مربوط استفاده خواهند کرد و کسور بازنشستگی به صندوق مربوط واریز و پس از رسیدن به ۲۰ سال خدمت، از مبلغی معادل آخرین حقوق دریافتی از صندوق

بازنشستگی و بیمه ارتش برخوردار خواهند شد.

ماده ۱۶۵ - حقوق مستمری بین مستمری‌بگیران به طور مساوی تقسیم خواهد شد و ملاک تشخیص و تعیین اشخاصی که برابر ماده ۱۶۴ این قانون تحت‌الکفاله می‌باشند تعرفه خدمتی یا اظهارنامه سالانه‌ای است که پرسنل در زمان اشتغال، بازنشستگی، جانبازی یا معلولیت تنظیم می‌کنند. برای رسیدگی به اعتراض کسانی که خود را محق به دریافت مستمری می‌دانند و در تعرفه‌های خدمتی پرسنل جزء افراد تحت تکفل قید نشده‌اند در صورتی که شهادت یا فوت در طول خدمت اتفاق افتاده باشد هیأت‌های زیر حسب مورد در وزارت دفاع، ستاد مشترک و نیروهای سه‌گانه تشکیل می‌شود:

الف) معاون پرسنلی نیرو یا سازمان مربوط یا جانشین وی؛

ب) رئیس دایره قضایی نیرو یا سازمان مربوط یا معاون وی؛

ج) رئیس بازرسی نیرو یا سازمان مربوط یا معاون وی؛

در صورتی که شهادت یا فوت در زمان بازنشستگی، جانبازی یا معلولیت اتفاق افتاده باشد هیأت رسیدگی در اداره بازنشستگی و بیمه ارتش از اشخاص زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس اداره بازنشستگی و بیمه ارتش یا معاون او؛

۲- معاون حقوقی وزارت دفاع یا جانشین وی؛

۳- نماینده پرسنلی ستاد مشترک؛

ماده ۱۷۲ - در صورتی که میزان صدمات وارده به جانبازان و معلولین حین انجام وظیفه یا به سبب آن در حدی باشد که به تأیید کمیسیون عالی پزشکی در انجام کارهای روزانه زندگی محتاج کمک و معاضدت عملی دیگران باشند، در صورتی که در آسایشگاه جانبازان نگهداری نشوند بر حسب مورد و متناسب با میزان از کارافتادگی از حقوق نگهداری که حداقل آن ۱۵۰ برابر ضرایب ریالی و حداکثر آن ۳۰۰ برابر ضرایب ریالی می‌باشد استفاده خواهند کرد.

تبصره - حق نگهداری این قبیل جانبازان در صورت اشتغال قطع خواهد شد.

ماده ۱۷۷ - کلیه پرسنل در قبال حوادثی که منجر به شهادت، فوت، بیماری، نقص عضو یا از کارافتادگی شود بیمه بوده و در مقابل سوانح مشابه متساوی‌الحقوق خواهند بود.

تبصره ۱ - مقررات مربوط به اجرای این ماده تابع قانون بیمه پرسنل و آیین‌نامه اجرایی آن خواهد بود.

تبصره ۲ - اعتبارات مربوط به این ماده از محل صندوق بیمه ارتش تأمین می‌گردد.

قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۶۷/۰۹/۰۱ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده- کلیه وزارتخانه‌ها، شرکتها، مؤسسات دولتی، شهرداری‌ها، بانک‌ها، مؤسسات و شرکت‌ها و سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است می‌توانند مستخدمین معلول (اعم از جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی، معلولین حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص کار و معلولین عادی) رسمی یا ثابت یا دارای عناوین مشابه خود را (حذف شده است)^۱ به شرط داشتن حداقل بیست سال تمام سابقه خدمت براساس درخواست کتبی آنان و تصویب شورای امور اداری و استخدامی کشور با افزودن سنوات خدمت ارفاقی که مدت آن ذیلاً برحسب نوع و درجه معلولیت و یا بیماری مشخص گردیده است، به مدت خدمات آنان بدون پرداخت کسور فقط از لحاظ احتساب حقوق بازنشستگی بازنشسته نمایند. خدمت زائد بر سی سال این افراد قابل محاسبه نبوده و در تعیین حقوق بازنشستگی آنان آخرین حقوق قبل از بازنشستگی مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

۱- در مورد جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء یا کاهش توانایی‌ها برای انجام کار حداقل سه و حداکثر شش سال و درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل شش و حداکثر ده سال به تناسب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدمین افزوده می‌شود. ملاک ارفاق از نظر درجه معلولیت بالاترین میزان معلولیت از آغاز تا زمان بازنشستگی است.

۲- در مورد معلولیت‌های مربوط به حوادث ناشی از کار و یا بیماریهای ناشی از شرایط خاص کار در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء و یا کاهش تواناییها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر پنج سال و درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کار افتادگی کامل حداقل پنج و حداکثر هشت سال به تنایب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدم افزوده می‌شود.

۳- در مورد معلولین عادی که به دلایل غیر ناشی از کار معلول شده‌اند در درجات بین ۲٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء یا کاهش توانایی‌ها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر سه و در درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل سه و حداکثر شش سال به تناسب درجات فوق به سوابق خدمت مستخدم اضافه می‌شود.

۱. مطابق قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور، مصوب ۱۳۶۷ که در تاریخ ۱۳۸۳/۲/۲۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده اصلاح شده است.

تبصره ۱- تشخیص درجه معلولیت جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی به عهده کمیسیون پزشکی بنیاد شهید و تشخیص نوع معلولیت و درجات نقص عضو یا اعضاء و یا کاهش توانایی برای انجام کار در مورد افراد مشمول این قانون به عهده کمیسیون پزشکی معتمد متشکل از حداقل سه نفر از افراد متخصص بر حسب نوع معلولیت و یا بیماری بامعرفی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود و تعیین مدت سنوات ارفاقی براساس موارد فوق‌الذکر با شورای امور اداری و استخدامی کشور می‌باشد.

تبصره ۲- مشمولانی که نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، قبلاً باید هزینه‌های پیش‌بینی شده را به حساب دولت پرداخت نموده و پس از معاینه طبق این قانون با آنان رفتار می‌شود. مددجویان مشمول تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و افرادی که به تأیید کمیته امداد امام محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می‌باشند.

تبصره ۳- شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور که وظایف مربوط به شغل آنان باعث بروز ناراحتی- های جسمی و روحی می‌گردد، می‌توانند با داشتن حداقل بیست سال سابقه خدمت براساس درخواست کتبی خود با حداکثر پنج سال ارفاق بازنشسته شوند.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرایی ماده فوق‌ظرف ۳ ماه با پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی با همکاری بنیاد شهید و سازمان بهزیستی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۵- جانبازان و آزادگان کارگر مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی با لحاظ تبصره (۲) ماده (۲) قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ مشمول این قانون خواهند بود و مشمول حداقل شرط سنی پنجاه سال با داشتن سی سال سابقه کار نمی‌باشند.

تبصره ۶- پرداخت هزینه‌های ناشی از اصلاح این قانون اعم از حق بیمه و مستمری قابل پرداخت تا احراز شرایط بازنشستگی و حق بیمه سنوات ارفاقی طبق مقررات در دستگاه‌های دولتی به عهده دستگاه مربوط و در دستگاه‌های غیردولتی از جمله دستگاه‌های مشمول قانون کار به عهده دولت است که با اعلام آن توسط سازمان تأمین اجتماعی اعتبار مربوط طی ردیف جداگانه‌ای همه ساله در بودجه کل کشور پیش‌بینی و به حساب سازمان یاد شده پرداخت خواهد شد.

۳- آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان تأمین اجتماعی با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران

تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.^۱

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه اول آذرماه یک هزار و سیصد و شصت و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۷/۹/۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی
اکبر هاشمی

قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۸/۷/۵ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده- مشمولانی که در شورای پزشکی شهرستان مربوطه با معاینه بالینی معاف از خدمت تشخیص داده نشده و با تشخیص این شورا یا اعتراض مشمول یا رئیس حوزه نظام وظیفه مربوطه نیاز به معاینه تخصصی دارند رئیس حوزه مربوطه موظف است آنان را به نزدیکترین مرکز مجهز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی نماید تا مورد معاینه قرار گرفته و نتیجه معاینه تخصصی جهت تصمیم‌گیری به شورای پزشکی شهرستان مربوطه ارسال می‌گردد.

تبصره ۱- شورای پزشکی مزبور در این ماده واحده از سوی شبکه بهداشتی هر شهرستان و با تأیید سپاه و ژاندارمری سه نفر پزشک را به فرمانداری آن شهرستان معرفی تا پس از تأیید فرماندار، پزشکان مذکور در شورای پزشکی حوزه وظیفه عمومی شهرستان انجام وظیفه نمایند.

تبصره ۲- مشمولانی که نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، قبلاً باید هزینه‌های پیش‌بینی شده را به حساب دولت پرداخت نموده و پس از معاینه طبق این قانون با آنان رفتار می‌شود. مددجویان مشمول تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و افرادی که به تأیید کمیته امداد امام محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می‌باشند.^۲

تبصره ۳- مراکز مجهز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا نیروهای مسلح ذکر شده در

۱. مطابق قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور، مصوب ۱۳۶۷ که در تاریخ ۱۳۸۳/۲/۲۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، اصلاح شده است.

۱. مطابق قانون اصلاح قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۸ در تاریخ ۱۳۷۳/۳/۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، اصلاح شده است.

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۲۰۱

این قانون موظف هستند به وضع مشمولین معرفی شده حوزه مربوطه خارج از نوبت رسیدگی نموده و آنان را حداکثر ظرف مدت یک ماه مورد معاینات تخصصی قرار دهند.

تبصره ۴- چنانچه مشمولانی که برای معاینات تخصصی به مراکز مجهز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا بیمارستان‌های نیروهای مسلح معرفی می‌شوند ظرف مدت یک‌ماه به این مراکز مراجعه نکنند به خدمت اعزام خواهند شد.

تبصره ۵- آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارتخانه‌های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ پنجم هر ماه یک هزار و سیصد و شصت و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۶۸/۷/۱۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی
مهدی کروبی

قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب ۱۳۶۹/۰۹/۲۱ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - باتوجه به اهمیت و ویژگی‌های توانبخشی تعلیم و تربیت کودکان و دانش‌آموزان استثنایی اعم از نابینایان، نیمه بینایان، ناشنوایان، نیمه‌شنوایان، عقب‌ماندگان ذهنی و ناسازگاران عاطفی، معلولین حسی حرکتی و چند معلولیتی به موجب آن قانون مؤسسه دولتی بنام «سازمان آموزش و پرورش استثنایی» وابسته به وزارت آموزش و پرورش تشکیل می‌شود.
رئیس سازمان، معاون وزیر آموزش و پرورش خواهد بود.

تبصره ۱- این سازمان از شمول قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی مستثنی و دارای ردیف اعتباری خاص می‌باشد.

تبصره ۲- کلیه مؤسسات و واحدهای آموزشی تابع وزارت آموزش و پرورش که به این نوع تعلیم و تربیت اشتغال دارند و یا برای فعالیت سازمان مناسب تشخیص داده می‌شوند، طبق اساسنامه سازمان به این سازمان منتقل می‌گردند.

تبصره ۳- وزارت آموزش و پرورش موظف است اساسنامه سازمان مشتمل بر اهداف، وظایف، شورا، تشکیلات و منابع مالی سازمان و همچنین امتیازات لازم جهت جذب و نگهداری نیروهای

تخصصی مورد نیاز (نظیر فوق‌العاده شغل و ساعات تدریس متناسب با صعوبت شغل) را ظرف دو ماه تهیه و جهت تصویب به کمیسیون آموزش و پرورش مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

تبصره ۴- ۵۰٪ از بودجه سازمان هرساله خارج از قانون محاسبات منظور خواهد شد. دولت موظف است در مدت پنج سال اول تأسیس سازمان به منظور ایجاد امکانات کافی تسهیلات ارزی لازم را در اختیار سازمان قرار دهد.

تبصره ۵- پنج سال خدمت دولتی رضایت‌بخش در سازمان از هر نظر از جمله بازنشستگی شش سال محسوب می‌گردد.

تبصره ۶- از تاریخ تصویب این قانون کلیه مؤسساتی که تحت عنوان آموزش و پرورش استثنایی در وزارت آموزش و پرورش و سایر وزارتخانه‌ها فعالیت دارند، زیر پوشش این سازمان قرار گرفته و کلیه اموال منقول و غیر منقول و پرسنل و امکانات و تجهیزات آنها به این سازمان منتقل می‌گردد. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و شش تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و یکم آذر ماه یک هزار و سیصد و شصت و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۹/۱۰/۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب ۱۳۷۰/۰۵/۲۹ مجلس شورای اسلامی

فصل اول- کلیات

ماده ۱- در اجرای تبصره (۳) ماده واحده قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب ۱۳۶۹/۹/۲۱ مجلس شورای اسلامی، سازمان آموزش و پرورش استثنایی که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود براساس مقررات این اساسنامه اداره می‌گردد.

ماده ۲- اهداف سازمان به شرح زیر می‌باشند:

۱- طراحی سیستم آموزشی، پرورشی، و توانبخشی به نحوی که ناتوانی‌های ذهنی و جسمی کودکان و دانش‌آموزان استثنایی جبران گردد و آن‌گونه کودکان و دانش‌آموزان بتوانند پس از گذراندن مراحل تحصیلی خود موقعیت اجتماعی و اقتصادی مناسب شرایط خویش را به دست آورند.

۲- تغییر و اصلاح مداوم آموزش و پرورش استثنایی با توجه به روش‌های نوین آموزش و پرورش استثنایی در جهان و نیازهایی که آن‌گونه کودکان و دانش‌آموزان در ارتباط با شرایط خاص جامعه دارند.

۳- آموزش و پرورش گروه‌های مختلف کودکان و دانش‌آموزان استثنایی با توجه به نیازهای خاص هر گروه در سطوح قبل از دبستان، ابتدایی، راهنمایی و متوسطه و تأکید خاص بر آموزش حرفه‌ای و تلاش برای تحت پوشش قرار دادن کلیه این‌گونه کودکان و دانش‌آموزان؛

۴- کمک به پیشگیری از بروز ناتوانی‌های جسمی و ذهنی، قبل از تولد، هنگام تولد و بعد از تولد از طریق بالا بردن سطح آگاهی عمومی در زمینه عوامل بروز معلولیت‌ها و خصوصیات کودکان استثنایی؛

ماده ۳- سازمان در جهت تحقق اهداف مذکور در ماده (۲) وظایف زیر را به عهده دارد:

۱- تهیه مجموعه‌ای از مقیاس‌ها و معیارهای سنجش توانایی‌ها و استعدادهای کودکان و دانش‌آموزان استثنایی؛

۲- اجرای طرح‌های شناسایی و گزینش کودکان و دانش‌آموزان استثنایی کشور؛

۳- تهیه و تنظیم برنامه‌های مربوط به آموزش و پرورش ویژه برای گروه‌های مختلف کودکان و دانش‌آموزان استثنایی؛

۴- تهیه و تنظیم طرح‌های توسعه کمی و کیفی آموزش و پرورش کودکان و دانش‌آموزان استثنایی؛

۵- تهیه کتب درسی و برنامه آموزشی و درسی خاص متناسب با توانایی‌های ذهنی و جسمی گروه‌های مختلف کودکان و دانش‌آموزان استثنایی؛

۶- تهیه و اجرای طرح‌های پژوهشی در زمینه آموزش و پرورش گروه‌های مختلف کودکان و دانش‌آموزان استثنایی؛

۷- برقراری ارتباط مداوم با مؤسسات داخلی و سازمان‌های بین‌المللی ذیربط به منظور کسب تازه‌ترین اطلاعات مربوط به آموزش گروه‌های مختلف کودکان و دانش‌آموزان استثنایی و بهره‌برداری از آخرین پژوهش‌های علمی جهان در تهیه برنامه‌های آموزشی و پرورشی؛

۸- برنامه‌ریزی‌های لازم در جهت آموزش حرفه‌ای دانش‌آموزان استثنایی متناسب با توانایی‌های

ذهنی و جسمی آنان و تأمین وسایل فنی، حرفه‌ای و توانبخشی لازم برای مراکز آموزشی از طریق واحدهای ذیربط به منظور اشتغال؛

۹- تأمین و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز سازمان و تنظیم و اجرای برنامه‌های لازم برای آموزش ضمن خدمت نیروی انسانی شاغل در سازمان و مراکز وابسته به آن با همکاری و هماهنگی معاونت آموزش و پرورش در امور تأمین و تربیت نیروی انسانی؛

۱۰- ارزشیابی کار معلمان و مربیان کودکان و دانش‌آموزان استثنایی و همچنین مسئولان مراکز و آموزشگاهها و آموزش و راهنمایی آنان در جهت حل مشکلات و مسائل مربوط به آموزش و پرورش استثنایی؛

۱۱- ایجاد امکانات لازم در جهت طراحی، تولید، تهیه و توزیع وسایل کمک آموزشی؛

۱۲- فراهم نمودن زمینه‌های لازم جهت تألیف و ترجمه و نشر کتب سودمند و سایر امکانات برای پدران، مادران و معلمان کودکان استثنایی؛

۱۳- جلب کمک‌های مادی و معنوی مردم، سازمان‌ها، مؤسسات و انجمن‌های توانبخشی برای بهبود وضع آموزش و پرورش کودکان و دانش‌آموزان استثنایی؛

۱۴- برنامه‌ریزی و تعیین ضوابط مربوط به نحوه مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش استثنایی و ترغیب آنان به این امر و اعمال نظارت لازم بر فعالیت آنان؛

۱۵- هماهنگی، همکاری و ارتباط با دانشگاهها و مراکز آموزش عالی داخل به منظور سوق دادن تحقیقات آنان به سمت نیازهای سازمان و استفاده هر چه بیشتر از اساتید و دانشجویان رشته‌های مرتبط با کودکان استثنایی؛

۱۶- تهیه طرح‌های تأمین، تکمیل، توسعه و تجهیز مراکز آموزش و پرورش استثنایی کشور از طریق مطالعه، بررسی و استفاده از تجربیات سایر کشورها در آن گونه مراکز؛

فصل دوم- ارکان

ماده ۴ - سازمان دارای ارکان زیر می‌باشد:

۱- شورای سازمان

۲- رئیس سازمان

ماده ۵ - اعضای شورای سازمان عبارتند از:

۱- وزیر آموزش و پرورش که ریاست شورا را بر عهده دارد.

۲- وزیر یا یکی از معاونان وزارت کار و امور اجتماعی؛

۳- رئیس سازمان بهزیستی کشور؛

- ۴- رئیس یا یکی از معاونان بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی؛
- ۵- معاونان وزارت آموزش و پرورش در امور آموزشی، پژوهشی، فنی و حرفه‌ای و پرورشی و تأمین تربیت نیروی انسانی؛
- ۶- رئیس سازمان که سمت دبیری شورا را عهده‌دار است.
- ۷- دو نفر از متخصصان امور کودکان استثنایی؛
- ۸- یک نفر از معلمان صاحب‌نظر و باتجربه در امور کودکان استثنایی؛
- ۹- دو نفر از معتمدین علاقمند به امور کودکان استثنایی. «اولویت با والدینی است که فرزندان استثنایی دارند.»
- ۱۰- یک نفر از معلولین صاحب‌نظر در امور کودکان استثنایی با معرفی سازمان بهزیستی کشور با اولویت خواهران؛
- ۱۱- یک نفر از اعضاء کمیسیون آموزش و پرورش به انتخاب کمیسیون آموزش و پرورش؛
- تبصره ۱-** اعضای مذکور در بندهای (۷) و (۸) و (۹) برای مدت چهار سال توسط وزیر آموزش و پرورش انتخاب و با حکم وی منصوب می‌شوند. یک نفر از متخصصان موضوع بند (۷) به پیشنهاد وزیر فرهنگ و آموزش عالی و اعضاء مذکور در بند (۹) به پیشنهاد رئیس سازمان بهزیستی خواهد بود.
- تبصره ۲-** نحوه تشکیل و اداره جلسات شورا براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.
- ماده ۶-** شورای سازمان دارای وظایف زیر می‌باشد:
- ۱- تعیین خط‌مشی‌های کلی سازمان و نظارت بر تحقق اهداف سازمان؛
- ۲- تصویب مقررات خاص استخدامی سازمان که توسط رئیس سازمان و با هماهنگی سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه می‌گردد.
- ۳- تصویب ضوابط مربوط به اجرای تبصره (۵) ماده واحده قانون تشکیل سازمان که توسط رئیس سازمان پیشنهاد می‌گردد.
- ۴- تصویب برنامه و بودجه سالانه سازمان؛
- ۵- تصویب ضوابط و دستورالعمل‌های اجرایی سازمان که توسط رئیس و اعضاء سازمان پیشنهاد می‌گردد.
- ماده ۷-** رئیس سازمان که توسط وزیر آموزش و پرورش منصوب می‌گردد بالاترین مقام اداری

و اجرایی سازمان و مسئول حسن اجرای کلیه امور سازمان است و برای اداره امور سازمان و اجرای مصوبات شورای سازمان دارای هر گونه حقوق و اختیارات قانونی می‌باشد.

ماده ۸ - اهم وظایف و اختیارات رئیس سازمان به شرح زیر می‌باشد:

۱- اداره امور سازمان؛

۲- امور استخدامی، عزل، نصب، ارتقاء و آموزش کارکنان و صدور دستور پرداخت‌ها؛

۳- اجرای مصوبات شورای سازمان؛

۴- نمایندگی سازمان در مراجع قضایی و اداری در کلیه مراحل، با حق تعیین وکیل یا وکیل با حق توکیل؛

۵- ارائه گزارش فعالیت و عملکرد به شورای سازمان؛

۶- ارائه آیین‌نامه‌های اجرایی و طرح‌ها و پیشنهادهای لازم برای نیل به اهداف سازمان، به شورای سازمان جهت تصویب؛

۷- پیشنهاد امتیازات لازم برای جذب و نگهداری معلمان، مربیان و مدیران آموزشگاه‌ها و سایر نیروهای تحت نظر سازمان، به شورای سازمان جهت تصویب؛

تبصره - رئیس سازمان می‌تواند قسمتی از اختیارات خود را به هر یک از رؤسای قسمتهای سازمان به تشخیص خود، تفویض نماید.

فصل سوم - مقررات

ماده ۹ - اعتبارات مورد نظر سازمان همه‌ساله در ردیف خاصی به عنوان کمک در بودجه کل کشور منظور می‌گردد.

تبصره - اعتبارات مورد نیاز سازمان در سال اول از محل ردیف و اعتبارات مربوط به آموزش و پرورش و توانبخشی کودکان استثنایی وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور و سایر دستگاه‌ها تأمین می‌شود و در سال‌های بعد مانند سایر سازمان‌های دولتی، در قانون بودجه پیش‌بینی می‌شود.

ماده ۱۰ - به سازمان اجازه داده می‌شود کتب، نشریات و خدمات سازمان را طبق ضوابطی که به پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت وزیران می‌رسد به فروش رسانده و درآمد حاصل را به درآمد عمومی کشور واریز نماید. معادل وجوه واریزی به خزانه از محل اعتباری که به همین منظور در قانون بودجه کل کشور هر سال منظور می‌شود در اختیار سازمان قرارخواهد گرفت تا در جهت تحقق اهداف و انجام وظایف سازمان هزینه گردد.

ماده ۱۱- درآمد حاصل از هدایا و کمک‌های مردمی، بانک‌ها، شهرداری‌ها و دستگاه‌های اجرایی و ارگان‌ها و مؤسسات خیریه، از جمله منابع مالی سازمان می‌باشد.

ماده ۱۲- با تصویب این اساسنامه کلیه اموال، وسایل و تجهیزات موجود همراه با نیروی انسانی مربوط به آموزش و پرورش و توانبخشی افراد استثنایی که در اختیار وزارت آموزش و پرورش است به تشخیص این سازمان به سازمان منتقل می‌گردد.

ماده ۱۳- کلیه مؤسسات، واحدها، مراکز و قسمت‌های مربوط به آموزش و پرورش سایر دستگاه‌ها همراه با نیروی انسانی و کلیه اموال منقول و غیرمنقول، وسائل، امکانات و تجهیزات موجود آنها به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش و تصویب هیأت وزیران به سازمان منتقل می‌گردد.

ماده ۱۴- مواردی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده است طبق قوانین و مقررات جاری کشور عمل خواهد شد.

اساسنامه فوق مشتمل بر چهارده ماده و چهار تبصره که تصویب آن براساس تبصره ۳ ماده واحده قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب ۱۳۶۹/۹/۲۱ به کمیسیون آموزش و پرورش محول گردیده بود در جلسه مورخ ۱۳۷۰/۰۵/۲۹ کمیسیون تصویب و در تاریخ ۱۳۷۰/۰۶/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست مصوب ۱۳۷۱/۰۸/۲۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- به پیروی از تعالیم عالیّه اسلام در جهت حفظ شئون و حقوق اجتماعی زن و کودک بی‌سرپرست و زدودن آثار فقر از جامعه اسلامی و به‌منظور اجرای قسمتی از اصل بیست و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، زنان و کودکان بی‌سرپرستی که تحت پوشش قوانین حمایتی دیگری نیستند از حمایت‌های مقرر در این قانون بهره‌مند خواهند شد.

ماده ۲- مضمولان این قانون عبارتند از:

۱- زنان بیوه - بیوه به زنانی اطلاق می‌شود که به عقد ازدواج (دائم یا منقطع) درآمده و سپس به یکی از دلایل طلاق، فوت شوهر، فسخ عقد، صدور حکم موت فرضی، بذل مدت و یا انقضای مدت در نکاح منقطع، شوهر خود را از دست داده باشند.

۲- زنان پیر و سالخورده - زنان بی‌سرپرست و مسنی هستند که قادر به تأمین معاش خود نباشند.

۳- سایر زنان و دختران بی‌سرپرست - به زنان و دخترانی اطلاق می‌شود که بنا به عللی از قبیل:

مفقودالاثر شدن یا از کارافتادگی سرپرست، به‌طور دائم یا موقت بدون سرپرست (نان‌آور) می‌مانند.

۴ - کودکان بی‌سرپرست - به کودکانی اطلاق می‌شود که بنا به هر علت و به‌طور دائم یا موقت، سرپرست خود را از دست داده باشند.

تبصره ۱- پسران موضوع بند ۴ این ماده تا رسیدن به حداقل سن قانونی (مندرج در قانون کار) و دختران تا زمانی که ازدواج نمایند مشمول این قانون باقی خواهند ماند مگر این که تحت سرپرستی قرار گیرند یا به نحوی تمکن مالی بیابند.

تبصره ۲- پسرانی که ادامه تحصیل دهند به شرط وجود اعتبار تا پایان تحصیل مشمول مفاد این قانون می‌باشند.

ماده ۳- زنان و کودکان بی‌سرپرست که به هر نحو از مستمری‌های بازنشستگی، از کارافتادگی و بازماندگان بهره‌مند می‌شوند و یا از تمکن مالی برخوردار باشند از شمول مقررات این قانون خارج هستند.

ماده ۴- حمایت‌های موضوع این قانون عبارتند از:

۱- حمایت‌های مالی شامل تهیه وسایل و امکانات خودکفایی یا مقرری نقدی و غیر نقدی به صورت نوبتی یا مستمر؛

۲- حمایت‌های فرهنگی، اجتماعی شامل ارائه خدماتی نظیر خدمات آموزشی (تحصیلی)، تربیتی، کاریابی، آموزش حرفه‌وفن جهت ایجاد اشتغال، خدمات مشاوره‌ای و مددکاری جهت رفع مسائل و مشکلات زندگی مشمولان و به وجود آوردن زمینه ازدواج و تشکیل خانواده؛
۳- نسخ شده است^۱.

ماده ۵- میزان و مدت پرداخت مقرری ماهیانه طبق آیین‌نامه‌ای تعیین می‌گردد که بنا به پیشنهاد سازمان بهزیستی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره- پرداخت مقرری نقدی و غیر نقدی تا احراز موارد مندرج در ماده (۶) این قانون ادامه خواهد یافت.

ماده ۶- در موارد زیر مقرری مشمولان قطع خواهد شد:

۱- در صورت ازدواج، رجوع یا تحت تکفل قرار گرفتن؛

۲- یافتن تمکن مالی؛

۱. مطابق ماده ۳۷ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲/۰۷/۱۰ مجلس شورای اسلامی بند (۳) ماده (۴) قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۴ نسخ صریح شده است.

۳- خودداری از شرکت در دوره‌های آموزشی (تحصیلی) و آموزش بدون عذر موجه؛

۴- امتناع از قبول شغل مناسب پیشنهادی؛

تبصره ۵- در صورت محکومیت کیفری که منجر به بازداشت و زندان شود، مقرری مربوط در مدت محکومیت قطع خواهد شد.

ماده ۷- هر کس براساس اسناد و گواهی‌ها خلاف یا با توسل به عناوین تقلبی از مزایای مقرر در این قانون به نفع خود استفاده نماید به رد عین یا معادل کمک‌های نقدی و غیر نقدی دریافتی و نیز تا دو برابر آن جریمه محکوم می‌شود و چنانچه موجبات استفاده اشخاص ثالث را من غیر حق فراهم نماید به جزای نقدی تا سه برابر مزبور محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- کلیه خسارات و وجوه حاصله از جرائم نقدی مقرر در این قانون جزء درآمد اختصاصی سازمان بهزیستی و در یک ردیف درآمد و هزینه مستقل همه‌ساله در قانون بودجه منظور و طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید هزینه می‌گردد.

تبصره ۲- سازمان بهزیستی می‌تواند از هدایا و کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی در جهت اجرای این قانون استفاده نماید.

ماده ۸- چنانچه مشمولان این قانون، اشتغال، ازدواج یا رجوع خود را مکتوم داشته و مقرری دریافت دارند، برابر ماده ۷ این قانون مورد پیگرد قرار خواهد گرفت.

ماده ۹- سازمان بهزیستی کشور مجری این قانون خواهد بود و موظف است آیین‌نامه‌های اجرایی مربوط را ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ قانون با هماهنگی کلیه نهادها و دستگاه‌های ذیربط تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران تقدیم نماید.

تبصره ۵- اجرای این قانون مانع از انجام وظایف قانونی و موارد پیش‌بینی شده در اساسنامه کمیته امداد امام خمینی (ره) نمی‌باشد و کمیته مزبور در چارچوب وظایف قانونی خویش کماکان نسبت به ارائه خدمات مربوط ادامه خواهد داد.

ماده ۱۰- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی و وابسته به دولت، مؤسسات عمومی و سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می‌باشد موظفند همکاری‌های لازم را در زمینه اجرای این قانون با سازمان بهزیستی کشور معمول دارند.

قانون فوق مشتمل بر ده ماده و هشت تبصره در جلسه روز یکشنبه بیست و چهارم آبان‌ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱/۸/۲۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

دولت‌شماره ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰
سازمان بهزیستی کشور

۲۱۰ □ مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی اکبر ناطق نوری

قانون ادغام واحدهای تربیتی شهرداریهای سراسر کشور در سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۲/۰۵/۰۶ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون کلیه واحدهای تربیتی وابسته به شهرداریهای سراسر کشور با اعتبارات، اموال، تجهیزات، تعهدات و دیون و کارکنان مربوط، در سازمان بهزیستی کشور ادغام می‌شوند.

تبصره ۱- در صورتی که مجموع دریافتی هر یک از کارکنان واحدهای مربوطه با انتقال به سازمان بهزیستی کاهش یابد مابه‌التفاوت به صورت تفاوت تطبیق تا زمانی که افزایش‌های بعدی حقوق و مزایا مابه‌التفاوت مزبور را جبران کند پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲- نحوه اجرای این قانون بر طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه پس از تصویب قانون توسط وزارت کشور و سازمان بهزیستی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه روز چهارشنبه ششم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۲/۵/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی اکبر ناطق نوری

موادی از قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۰۸/۰۳ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- تعاریف

۱- بیمه شده اصلی: فردی است که رأساً مشمول مقررات بیمه خدمات درمانی موضوع این قانون بوده و پس از پرداخت حق‌السهم (توسط فرد یا مراجع مشمول در قانون) مشمول استفاده از مزایای خدمات درمانی قرار می‌گیرد.

۲- بیمه شده تبعی: خانواده شخص یا اشخاصی هستند که به تبع سرپرستی و کفالت بیمه شده اصلی از مزایای مقرر در این قانون می‌توانند استفاده نمایند.

۳- روستایی: شخصی است که در روستا سکونت داشته باشد. عشایر کوچرو در این قانون از مزایای روستاییان برخوردارند.

۴- افراد نیازمند: به افرادی اطلاق می‌شود که به لحاظ شرایط اقتصادی، اجتماعی، جسمی و روانی توانایی اداره زندگی خود و خانواده تحت تکفل خود را ندارند. مصادیق افراد نیازمند حسب مورد به پیشنهاد کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی تعیین می‌شود.

۵- صاحبان حرف و مشاغل آزاد: به کلیه اشخاصی اطلاق می‌شود که از نظر مقررات و قوانین خویش فرما باشند.

۶- حق سرانه: مبلغی است که بر مبنای خدمات مورد تعهد به مشمولین بیمه خدمات درمانی، برای هر فرد در یک ماه تعیین می‌گردد.

۷- فرانشیز: قسمتی از هزینه درمان است که بیمه شده باید در زمان دریافت خدمات درمانی پرداخت نماید.

۸ - قیمت واقعی خدمات: عبارت است از قیمت تمام شده خدمات به اضافه سود سرمایه و دارایی‌های ثابت در بخش دولتی سود سرمایه (دارایی‌های ثابت) و استهلاک منظور خواهد شد.

ماده ۲ - به منظور توسعه و تعمیم بیمه خدمات درمانی و اعمال وظایف سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، ایجاد هماهنگی‌های اجرایی هدایت، نظارت و ارزشیابی سطح کمی و کیفی بیمه خدمات درمانی در چهارچوب این قانون شورای عالی بیمه خدمات درمانی کشور که بعد از این شورای عالی نامیده می‌شود، در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل می‌گردد.

ماده ۳ - ترکیب شورای عالی به شرح زیر خواهد بود:

۱- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (رئیس شورای عالی)؛

۲- وزیر کار و امور اجتماعی؛

۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی؛

۴- رئیس سازمان برنامه و بودجه؛

۵- دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور؛

۶- رئیس کل سازمان نظام پزشکی؛

۷- مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی؛

۸- مدیر عامل سازمان بیمه خدمات درمانی؛

۹- مدیر عامل سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح؛

۱۰- سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)؛

۱۱- معاون امور درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (بدون حق رأی)؛

۱۲- دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی از کمیسیون‌های برنامه و بودجه و بهداشتی و بهزیستی (از هر کدام یک نفر) که در هر دوره مجلس به انتخاب مجلس تعیین خواهند شد، به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی شرکت خواهند کرد.

تبصره- دبیرخانه شورای عالی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بوده و معاون امور درمان دبیر شورای عالی و مسئول ابلاغ مصوبات آن می‌باشد.

ماده ۴- دولت موظف است شرایط لازم را برای تحت پوشش قرار دادن تمام گروه‌ها و افراد جامعه که متقاضی بیمه خدمات درمانی هستند، فراهم‌نماید.

پوشش و تعمیم بیمه خدمات درمانی برای کلیه گروه‌های مشمول این قانون حداکثر ظرف پنج سال پس از تصویب این قانون با اولویت نیازمندان و روستاییان طبق موازین این انجام خواهد شد.

ماده ۵- به منظور تأمین موجبات و امکانات بیمه خدمات درمانی کارکنان دولت، افراد نیازمند، روستاییان و سایر گروه‌های اجتماعی سازمان بیمه خدمات درمانی که پس از این سازمان نامیده می‌شود تشکیل و به صورت شرکت دولتی اداره خواهد شد. (قانون اصلاح)

تبصره ۱- سازمان وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بوده و دارای شخصیت حقوقی مستقل است.

تبصره ۲- وظایف، اختیارات، ارکان و تشکیلات، منابع مالی و نحوه اداره و حدود و شمول عملیات و فعالیت سازمان بر طبق اساسنامه‌ای خواهد بود که حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به پیشنهاد شورای عالی و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- با تشکیل سازمان، آن قسمت از وظایف، اختیارات، امکانات، کارکنان، دارایی‌ها و اعتبارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در امر بیمه خدمات درمانی کارکنان دولت به کار گرفته می‌شود، به سازمان منتقل می‌گردد.

تبصره ۴- کلیه دارایی‌ها منتقل شده به سازمان توسط هیأتی که ترکیب آن در اساسنامه تعیین می‌شود، ارزیابی شده و به صورت سرمایه سازمان اعلام خواهد شد.

تبصره ۵- هر یک از گروه‌های مذکور در ماده فوق دارای صندوق جداگانه‌ای خواهند بود.

ماده ۶- کلیه شرکت‌های بیمه مجازند براساس موازین این قانون و با رعایت حق سرانه مصوب در امور بیمه خدمات درمانی گروه‌های مختلف همکاری، مشارکت و فعالیت نمایند.

تبصره - کلیه شرکت‌های بیمه علاوه بر فعالیت در بیمه خدمات درمانی مجازند در امور بیمه‌های مضاعف (مکمل) براساس موازین قانونی خود از طریق عقد قراردادهای تکمیلی (خاص) و مطابق این قانون همکاری مشارکت و فعالیت نمایند.

ماده ۷ - کلیه دستگاه‌ها و سازمانهای دولتی و وابسته به دولت کمیته امداد امام خمینی (ره) و اشخاص حقیقی و حقوقی در انتخاب سازمان و یا شرکتهای بیمه‌گر برای عقد قراردادهای بیمه خدمات درمانی در چهارچوب موازین و مفاد این قانون مخیر می‌باشند و تشکیل سازمان بیمه خدمات درمانی نافی این حق و اختیار نخواهد بود.

تبصره ۱ - دستگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی برای انعقاد قراردادهای بیمه خدمات درمانی با سازمانها و یا شرکتهای بیمه‌گر موظفند طرح پیشنهادی خود را به سازمان تأمین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی حسب مورد ارائه و مجوز لازم را از سازمان‌های مذکور دریافت نمایند.

در صورتی که سازمان تأمین اجتماعی و یا سازمان خدمات درمانی با طرح پیشنهادی موافقت نمایند و این امر مورد اعتراض پیشنهاددهنده باشد، مراتب جهت تصمیم‌گیری نهایی به شورای عالی منعکس خواهد شد.

تبصره ۲ - دستگاه‌های موضوع تبصره ۱ به استثنای کمیته امداد امام خمینی (ره) موظفند دو نهم سهم درمان یا حق سرانه درمان را حسب مورد در اختیار سازمان تأمین اجتماعی و یا سازمان خدمات درمانی قرار دهند تا برای تداوم استفاده بیمه شده از خدمات درمانی در دوران مستمری‌بگیری ذخیره شود.

تبصره ۳ - آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف چهار ماه به پیشنهاد مشترک سازمان تأمین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی و تأیید شورای عالی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴ - کمیته امداد امام خمینی (ره) علاوه بر سازمان‌ها و شرکتهای بیمه‌گر دولتی می‌تواند با مؤسسات خدمات درمانی انعقاد قرارداد نماید.

ماده ۸ - تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی براساس قیمت‌های واقعی و نرخ سرانه حق بیمه درمانی مصوب به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با تأیید شورای عالی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹ - حق بیمه سرانه خدمات درمانی برای گروه‌های تحت پوشش بیمه خدمات درمانی و میزان فرانشیز قابل پرداخت توسط بیمه‌شوندگان با در نظر داشتن سطح درآمد گروه‌های بیمه‌شونده

و وضعیت اقتصادی و اجتماعی کشور به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با تأیید شورای عالی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره - مابه‌التفاوت سهم درمان مشمولین قانون تأمین اجتماعی تا حق سرانه موضوع این ماده همه‌ساله در بودجه کل کشور منظور و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۰ - حداقل شمول و سطح خدمات پزشکی و دارو شامل خدمات پزشکی اورژانس، عمومی و تخصصی (سرپایی و بستری) که انجام و ارائه آن در نظام بیمه خدمات درمانی به عهده سازمان - های بیمه‌گر قرار می‌گیرد و لیست خدمات فوق تخصصی که مشمول بیمه‌های مضاعف (مکمل) می‌باشد به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأیید شورای عالی و تصویب هیأت وزیران تعیین و اعلام می‌شود.

ماده ۱۱ - تأمین خدمات بهداشتی که از طریق شبکه بهداشتی و درمانی تابع وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام می‌شود همچنان رایگان است.

تبصره - همه‌ساله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی فهرست این گونه خدمات و اسامی و مشخصات داروها و ملزومات مصرفی رایگان در برنامه‌های استراتژیک بهداشتی را تعیین و اعلام می‌کند.

ماده ۱۲ - ارائه خدمات درمانی به روستاییان از طریق شبکه‌های بهداشتی، درمانی و سیستم ارجاع بوده و میزان حق بیمه سرانه خدمات درمانی روستاییان در شروع برنامه معادل ۴۰ درصد حق سرانه تعیین شده شهرنشینان خواهد بود.

تبصره - به منظور حمایت از روستاییان و تعمیم بیمه خدمات درمانی در جوامع روستایی و عشایری، دولت موظف است بخشی از هزینه سرانه بیمه خدمات درمانی روستاییان بیمه شده را تقبل و از محل بودجه عمومی تأمین و به صورت ردیفی مستقل در قانون بودجه سالانه منظور و براساس موافقتنامه شرح فعالیت‌های جاری جهت حق بیمه سرانه خدمات درمانی افراد مشمول این ماده و انعقاد قرارداد با سازمان‌ها و شرکت‌های بیمه‌گر به مصرف برساند.

ماده ۱۳ - سهم مشمولان این قانون از حق بیمه سرانه خدمات درمانی بر حسب گروه‌های شغلی به ترتیب زیر خواهد بود:

۱- کارکنان دولت: یک پنجم تا یک سوم حق بیمه سرانه که متناسب با حقوق و مزایا با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود.

۲- مشمولان قانون تأمین اجتماعی: بر طبق مقررات قانون تأمین اجتماعی؛

۳ - روستاییان: براساس مصوبات هیأت وزیران؛

۴ - صاحبان حرف و مشاغل آزاد: تا ۱۰۰٪ حق بیمه سرانه، به پیشنهاد شورای عالی و تصویب هیأت وزیران؛

۵ - سایر اقشاری که در این قانون ذکری از آنها به عمل نیامده است، براساس پیشنهاد شورای عالی و تصویب هیأت وزیران؛

ماده ۱۴ - تأمین حق بیمه سرانه خدمات درمانی افراد نیازمند جامعه که فاقد توانایی پرداخت هستند به پیشنهاد مشترک کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان برنامه و بودجه توسط دولت تعهد شده و به صورت ردیفی مستقل در قانون بودجه هر سال منظور و در اختیار کمیته یاد شده قرار می‌گیرد تا براساس موافقتنامه شرح فعالیت‌های جاری جهت حق بیمه سرانه خدمات درمانی افراد مذکور و انعقاد قرارداد با سازمان‌ها و شرکتهای بیمه‌گر به‌مصرف برساند.

تبصره ۱ - آیین‌نامه چگونگی تشخیص و تعیین افراد نیازمند مشتمل بر تعاریف، ضوابط و موازین تشخیص، به پیشنهاد مشترک کمیته امداد امام‌خمینی (ره) و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲ - کمیته امداد امام خمینی (ره) موظف است با رعایت مفاد موضوع تبصره ۱ این ماده ضمن استفاده از همکاری‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از جمله سازمان بهزیستی استان‌ها، وزارت کشاورزی، وزارت جهاد سازندگی و دیگر سازمانها، نهادها، همه‌ساله اطلاعات آماری افراد تحت پوشش و مشمول دریافت خدمات را به تفکیک هر استان تهیه و پس از تأیید شورای عالی جهت اقدامات اجرایی و پیش‌بینی و تأمین اعتبار لازم به سازمان برنامه و بودجه اعلام نماید.

ماده ۱۵ - سازمان برنامه و بودجه موظف است همه ساله اعتبارات مربوط به سهم دولت از حق بیمه خدمات درمانی کارمندان دستگاه‌هایی را که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند به صورت یک برنامه مشخص در قالب بودجه مصوب سالانه هر یک از دستگاه‌های اجرایی پیش‌بینی و منظور نماید. دستگاه‌های ذیربط موظفند رأساً نسبت به انعقاد قرارداد با سازمان بیمه خدمات درمانی یا سایر شرکت‌ها و مؤسسات بیمه‌گر اقدام نمایند.

تبصره - علاوه بر مواردی که در این قانون مشخص شده است سازمان برنامه و بودجه موظف است در مورد سایر بندهای ماده ۱۳ این قانون با توجه به درصد‌های مذکور در همان ماده سهم دولت را متناسب با تعداد افراد بیمه شده هر گروه به صورت کمک در ردیف‌های خاص در قانون بودجه منظور نماید.

ماده ۱۶- سایر دستگاه‌ها در صورت تمایل می‌توانند تابع این قانون باشند.

ماده ۱۷- کلیه بیمارستان‌ها، مراکز بهداشتی و درمانی و مراکز تشخیصی و پزشکان کشور موظف به پذیرش و مداوای بیمه‌شدگان و ارائه و انجام خدمات و مراقبت‌های پزشکی لازم براساس ضوابط و مقررات این قانون هستند.

تبصره- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با همکاری سازمان نظام پزشکی و قوه قضاییه مقررات و نحوه نظارت بر امور بیمه خدمات درمانی همگانی را با توجه به اهداف این قانون و قوانین موجود تعیین و پس از تأیید شورای عالی به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۱۸- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در اجرای بیمه خدمات درمانی همگانی کشور حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون کلیه موازین، مقررات، روش‌های نظارتی و آیین‌نامه‌های موضوع این قانون را با همکاری مبادی ذیربط تهیه نموده و به تصویب مراجع مربوط برساند.

ماده ۱۹- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر نوزده ماده و هجده تبصره در جلسه روز سه شنبه سوم آبان ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۳/۸/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی‌اکبر ناطق نوری

قانون معافیت مالیاتی کلیه مؤسسات خصوصی شاغل در امور مربوط به حمایت و توانبخشی معلولان و ارائه خدمات به عقب‌ماندگان ذهنی و همچنین انجام خدمات در شبانه‌روزی‌ها و مهدهای کودک مصوب ۱۳۷۴/۰۴/۱۸ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - کلیه مؤسسات خصوصی که با مجوز سازمان بهزیستی کشور امور مربوط به حمایت و توانبخشی معلولان و ارائه خدمات به عقب‌ماندگان ذهنی و انجام خدمات در مراکز روزانه و شبانه‌روزی‌ها نگهداری معلولین و کودکان بی‌سرپرست را به عهده دارند و همچنین مهدهای کودک از پرداخت مالیات بردرآمد معاف می‌باشند مشروط بر اینکه سازمان مذکور بر درآمد و هزینه آن‌ها

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
سازمان مجلس شورای اسلامی

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۲۱۷

نظارت داشته و مؤسسات فوق حداقل ده درصد از مددجویان خود را بدون دریافت هر گونه دستمزد به افراد معرفی شده از طرف سازمان بهزیستی اختصاص دهند.

موادی از قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور مصوب ۱۳۷۵/۲/۱۲ مجلس شورای اسلامی

تبصره ۳- کلیه شاغلان حرفه‌های وابسته پزشکی که به نحوی دارای مؤسسه یا دفتر کار هستند و خدماتی مانند مامایی، توانبخشی، فیزیوتراپی، ساخت اندام مصنوعی و ساخت عینک طبی ارائه می‌نمایند و کلیه مشمولان قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی - مصوب ۱۳۳۴ - موظف به شرکت در دوره‌های خاص آموزش مداوم هستند و صدور و تجدید مجوز یا پروانه کار آن‌ها منوط به ارائه گواهی شرکت در این دوره‌ها است.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز یکشنبه هجدهم تیر ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۴/۴/۲۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی اکبر ناطق نوری

قانون واگذاری قیمومت محجوران تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور به سازمان مذکور تا زمان تعیین قیم توسط دادگاه صالح مصوب ۱۳۷۶/۰۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - در کلیه مواردی که سازمان بهزیستی کشور متکفل امور فرد محجوری می‌گردد که محتاج نصب قیم باشد مکلف است جهت نصب قیم موضوع را به مراجع قضایی مربوطه اعلام نماید.

تا زمانی که دادگاه فرد معینی را به عنوان قیم نصب نکرده در موارد ضروری رئیس دادگستری محل می‌تواند رئیس سازمان بهزیستی کشور و مدیران کل و رؤسای ادارات بهزیستی محل را با حق توکیل به غیر موقتاً به عنوان نماینده قانونی محجورین با اختیارات و مسئولیت‌های قانونی قیم منصوب نماید. تشخیص ضرورت به عهده سازمان مذکور می‌باشد.

تبصره - تهیه و تصویب آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به عهده وزارت دادگستری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

قانون ضوابط پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیر دولتی موضوع ماده (۷۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۸/۸/۱۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱ - پرداخت کمک و یا اعانه به اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی از محل بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی در صورتی که دستگاه‌های اجرائی یادشده به تشخیص بالاترین مقام اجرائی ذیربط و یا مقام مجاز از طرف او به اقتضای طبع و ماهیت وظایف قانونی مربوط ناگزیر از تأدیه چنین وجوهی باشند بودجه و اعتبار لازم برای این منظور ضمن بودجه‌های آن دستگاه‌ها به تصویب رسیده باشد منحصراً در موارد زیر مجاز خواهد بود:

الف) فعالیت شخص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، به تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوط و یا مقام مجاز از طرف او، در زمینه اهداف و وظایف قانونی دستگاه بوده و یا نیل به اهداف و وظایف مذکور را تسریع و تسهیل نماید و در عین حال پرداخت کمک یا اعانه برای استمرار یا توسعه فعالیت شخص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی ضروری باشد.

ب) شخص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی در جهت اهداف و وظایف قانونی دستگاه اجرائی مربوط تعهدات مشخصی را بپذیرد.

ج) پرداخت کمک و یا اعانه به اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی مورد نظر جزء وظایف قانونی دستگاه اجرائی ذکر شده باشد.

د) پرداخت کمک و یا اعانه به اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی که برای رفع نیازمندی‌های مشروع و اجتناب‌ناپذیر آنها به تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوط و یا مقام مجاز از طرف او ضرورت داشته باشد.

تبصره ۱- در کلیه موارد مذکور در این ماده پرداخت کمک و یا اعانه به صورتی که جنبه خرید خدمت، روزمزد و یا هر نوع رابطه استخدامی دیگر اعم از رسمی و غیر رسمی ایجاد کند، ممنوع می‌باشد و همچنین دریافت کمک و یا اعانه به هیچ‌وجه علقه و حق استخدامی برای اشخاص ایجاد نخواهد نمود.

تبصره ۲- پرداخت هرگونه کمک و یا اعانه موضوع این قانون منحصراً از محل بودجه و اعتبارات جاری دستگاه‌ها مجاز خواهد بود.

ماده ۲- پرداخت کمک و یا اعانه به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم و به شرح زیرانجام خواهد

شد:

الف) در صورتی که کمک و یا اعانه به صورت نقدی و مستقیماً به شخص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی پرداخت شود حسب مورد با اخذ رسید از شخص حقیقی و یا مقام مجاز شخص حقوقی غیر دولتی مزبور به هزینه قطعی منظور خواهد شد. در اجرای این بند اعلامیه بانکی مبنی بر واریز وجه به حساب بانکی ذی‌نفع نیز در حکم رسید خواهد بود.

ب) در مواردی که برحسب ضرورت کمک و یا اعانه به صورت غیرنقدی پرداخت می‌شود در صورتی که دستگاه اجرائی مربوط دارای مقررات معاملاتی خاصی باشد، تهیه و تدارک کالاهای مذکور بر طبق مقررات مزبور و در غیر این صورت براساس مقررات عمومی مجاز خواهد بود. چنانچه اعطای کمک و یا اعانه مذکور از طریق صدور حواله تحویل کالا عهده تولید کننده یا توزیع کننده یا فروشنده باشد و یا به صورت موردی و برای شخص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی مشخصی تهیه و به تشخیص رییس دستگاه اجرائی ذی‌ربط یا مقامات مجاز از طرف آنها انتقال کالا به انبار مقدور یا ضروری نباشد رسید اخذ شده از دریافت کننده کمک یا اعانه در حکم قبض انبار و حواله انبار خواهد بود.

ج) چنانچه کمک و یا اعانه به صورت نقدی و غیرمستقیم به شخص حقیقی پرداخت شود با اخذ رسید از دریافت کننده وجه به هزینه قطعی منظور خواهد شد. در این گونه موارد دستگاه اجرائی مربوط بایستی مراقبت نماید که کمک مذکور عاید ذی‌نفع گردد.

ماده ۳- دیات قتل نفس و نقص عضو و جرح که پرداخت آن به موجب احکام صادره از مراجع قضائی به عهده دستگاه‌های اجرائی مشمول این قانون محول می‌گردد از نظر نحوه پرداخت و احتساب به هزینه قطعی مشمول مقررات این قانون می‌باشد.

ماده ۴- پرداخت کمک و یا اعانه به اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی توسط دستگاه‌های مشمول این قانون از محل اعتباراتی که ضمن ردیف‌های بودجه کل کشور به صورت کمک منظور می‌گردد تابع مقررات این قانون خواهد بود.

ماده ۵- پرداخت کمک و یا اعانه علاوه بر رعایت ضوابط مقرر در این قانون در مورد وزارت‌خانه‌ها و مؤسسات دولتی موکول به پیش‌بینی موضوع در موافقت‌نامه شرح فعالیت‌ها و در مورد شرکت‌های دولتی منوط به منظور شدن در بودجه تفصیلی شرکت مصوب مراجع ذی‌صلاح مقرر در اساسنامه مربوط می‌باشد.

موادی از قانون هیأت امنای صرفهجویی ارزی در معالجه بیماران ۱۳۷۸/۹/۲۱ مجلس شورای اسلامی

ماده ۶- واردات و خروج موقت یا دائم تیوپ مستعمل و قطعات دستگاههای پزشکی جهت تعمیر یا جایگزینی (یا برای گرفتن تخفیف ارزی) از کشور برای هیأت امناء بدون سپردن تضمین بلامانع است. هیأت امناء گزارش وسائل وارد شده خود را فقط جهت ثبت آماری به وزارت بازرگانی و سازمان انرژی اتمی ارسال می‌دارد و نیاز به کسب مجوز جداگانه ندارد و گزارش کلی اصلاحات بعد را جهت ثبت آماری به وزارت بازرگانی ارسال می‌کند.

دانشکده‌ها و دانشگاههای علوم پزشکی، بیمارستانها و مؤسساتی که از امکانات هیأت امناء استفاده می‌کنند موظفند مفاد آیین‌نامه‌ای را که به پیشنهاد هیأت امناء به تصویب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد اجراء نمایند. تجهیزات و ملزومات پزشکی و قطعات یدکی مربوط که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بخش خصوصی با تأیید وزارتخانه مزبور وارد می‌شود و تجهیزات و ملزومات مورد نیاز بنیاد جانبازان و مستضعفان و معلولین سازمان بهزیستی از جمله صندلی چرخدار در صورت موافقت دولت از معافیت مذکور در بند مربوط به هیأت امناء برخوردار خواهد بود. هیأت امناء می‌تواند برای راه‌اندازی واحدهای مربوط به خود و مراکز بهداشتی و درمانی و بیمارستان‌های توسعه یافته با تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور و تصویب هیأت وزیران پایوران مورد لزوم را استخدام نماید.

قانون استفاده بعضی از دستگاه‌ها از نماینده حقوقی در مراجع قضائی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی مصوب ۱۳۷۴/۳/۷ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - به موجب این قانون بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد پانزده خرداد، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، ستاد رسیدگی به امور آزادگان، شهرداری‌ها و بانک‌ها و دانشگاه‌های غیر دولتی می‌توانند نماینده حقوقی خود را جهت طرح دعوا یا دفاع از دعاوی مربوط در مراجع قضائی معرفی نمایند.

تبصره ۱- بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی معاف

خواهند نمود.

تبصره ۲- درخصوص دعاوی (اعم از کیفری و حقوقی) مربوط به مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و خانواده‌های تحت پوشش بنیاد شهید انقلاب اسلامی و بنیاد جانبازان و ستاد آزادگان در صورت تقاضای نامبردگان حسب مورد دستگاه مربوطه می‌تواند طبق مفاد ماده واحده اقدام به معرفی نماینده حقوقی نماید.^۱

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره در جلسه روز یکشنبه هفتم خرداد ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب در تاریخ ۱۳۷۴/۳/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی
علی‌اکبر ناطق نوری

موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ مجلس شورای اسلامی

ماده ۲۰ - حذف شد.

ماده ۲۴ - اموال زیر از شمول مالیات این فصل خارج است:

...

۳- اموالی که برای سازمان‌ها و مؤسسه‌های مذکور در ماده (۲) این قانون مورد وقف یا نذر یا حبس واقع گردد به شرط تأیید سازمان‌ها و مؤسسه‌های مذکور؛

ماده ۳۹-^۲ در مورد وقف، متولی و در مورد حبس و نذر، حبس و نذرکننده و در مورد وصیت، وصی مکلف‌اند حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی، حسب مورد، اظهارنامه‌ای روی نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود حاوی مشخصات و ارزش مال مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت به انضمام اسناد مربوطه به اداره امور مالیاتی صلاحیت‌دار تسلیم

۱. تبصره ۲ مطابق قانون الحاق یک تبصره به قانون استفاده بعضی از دستگاه‌ها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی مصوب ۱۳۷۹/۰۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی الحاق شده است.

۲. براساس بند ۸ قانون اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ مجلس شورای اسلامی حذف گردید.

و رسید دریافت دارند، مالیات متعلق را حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه پرداخت کنند.

تبصره - در مواردی که موضوع وقف یا حبس یا نذر یا وصیت از مصادیق بند (۳) ماده ۲۴ این قانون و یا مشمول مقررات فصل مالیات بردرآمد اتفاقی باشد واقف یا متولی، یا حبس و نذرکننده یا وصی حسب مورد مکلف‌اند مشخصات اموال مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت و مشخصات ذینفع را روی نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود درج و حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی به اداره امور مالیاتی صلاحیت دار تسلیم کنند و رسید دریافت دارند.

ماده ۱۱۹ - درآمد نقدی یا غیرنقدی که شخص حقیقی یا حقوقی بصورت بلاعوض و یا از طریق معاملات محاباتی و یا به عنوان جایزه یا هر عنوان دیگر از این قبیل تحصیل می‌نماید مشمول مالیات اتفاقی به نرخ مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد بود.

ماده ۱۲۷ - موارد زیر مشمول مالیات اتفاقی نخواهد بود:

الف) کمک‌های نقدی و غیر نقدی بلاعوض سازمان‌های خیریه یا عام‌المنفعه یا وزارتخانه‌ها یا مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی یا شهرداری‌ها یا نهادهای انقلاب اسلامی به اشخاص حقیقی غیر از مواردی که مشمول مالیات فصل حقوق است.

ب) وجوه یا کمک‌های مالی اهدایی به خسارت دیدگان جنگ، زلزله، سیل، آتش‌سوزی و یا حوادث غیر مترقبه دیگر.

ج) جوایزی که دولت برای تشویق صادرات و تولید و خرید محصولات کشاورزی پرداخت می‌نماید.

تبصره - ضوابط اجرایی بندهای الف و ب طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت کشور تهیه خواهد شد.

ماده ۱۳۴ - (اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و ۱۳۸۸/۰۳/۲۷) درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیرانتفاعی اعم از ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی و مهدهای کودک درمناطق کمتر توسعه یافته و روستاها و درآمد موسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذیربط هستند همچنین درآمد باشگاه‌ها و موسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیت‌های متحصراً ورزشی از پرداخت مالیات معاف است.

آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصاد و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳۷- هزینه‌های درمانی پرداختی هر مؤدی بابت معالجه خود یا همسر و اولاد و پدر و مادر و برادر و خواهر تحت تکفل در یک سال مالیاتی به شرط اینکه اگر دریافت‌کننده مؤسسه درمانی یا پزشک مقیم ایران باشد دریافت وجه را گواهی نماید و چنانچه به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به علت فقدان امکانات لازم، معالجه در خارج از ایران صورت گرفته است، پرداخت هزینه مزبور به گواهی مقامات رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل معالجه با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایرانی بابت بیمه عمر از درآمد مشمول مالیات مؤدی کسر می‌گردد.

درمورد معلولان و بیماران خاص و صعب‌العلاج علاوه بر هزینه‌های مذکور هزینه مراقبت و توانبخشی آنان نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات معلول یا بیمار یا شخصی که تکفل او را عهده‌دار است می‌باشد.

ماده ۱۳۹-۱ ...

ح- آن قسمت از درآمد موقوفات عام که طبق موازین شرعی به مصرف اموری از قبیل تبلیغات اسلامی، تحقیقات فرهنگی، علمی، دینی، فنی، اختراعات، اکتشافات، تعلیم و تربیت، بهداشت و درمان، بنا و تعمیر و نگهداری مساجد و مصلاها و حوزه‌های علمیه و مدارس علوم اسلامی و مدارس و دانشگاه‌های دولتی، مراسم تعزیه و اطعام، تعمیر آثار باستانی، امور عمرانی و آبادانی، هزینه یا وام تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان، کمک به مستضعفان و آسیب‌دیدگان حوادث ناشی از سیل، زلزله، آتش سوزی، جنگ و حوادث غیرمترقبه دیگر برسد، مشروط بر این که درآمد و هزینه‌های مزبور به تأیید سازمان اوقاف و امور خیریه رسیده باشد، و همچنین ساخت، تعمیر و نگهداری مراکز نگهداری کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست در گروه‌های سنی و جنسی مختلف، مراکز نگهداری و مراقبت سالمندان، کارگاه‌های حرفه‌آموزی و اشتغال مصدومین ضایعه نخاعی، معلولین جسمی و حرکتی، زنان سرپرست خانوار و دختران خودسرپرست، مراکز آموزش، توان‌بخشی و حرفه‌آموزی معلولان ذهنی و کودکان نابینا، کم‌بینا، کم‌شنوا و ناشنوا و سایر مراکز و اماکنی که بتوانند در خدمت مددجویان سازمان‌های حمایتی بهزیستی کشور قرار گیرند از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره- مفاد حساب‌هایی که توسط شعب تحقیق موضوع ماده (۱۴) قانون تشکیلات و

اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲ صادر شده یا می‌شود اگر در مهلت مقرر مربوط به تسلیم اظهارنامه به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه شود، برای برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی مقرر در این قانون یا سایر قوانین، به منزله اظهارنامه مالیاتی مؤدی تلقی می‌شود. همچنین در مورد سالهای قبل از ابلاغ این قانون در صورتی که مفاصاحساب مربوط تا پایان سال ۱۳۹۴ به سازمان امور مالیاتی ارائه شود، به منزله اظهارنامه مالیاتی خواهد بود.

ماده ۱۷۲ - صدرصد وجوه پرداختی به حساب‌های تعیین شده از طرف دولت
تحت
کمک و نظایر آن به صورت بلاعوض از درآمد مشمول مالیاتی منبعی که مؤدی
انتخاب
کرد قابل کسر می‌باشد.

موادی از قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

ماده ۳ - ماده (۲۰) به شرح زیر اصلاح و تبصره‌های ذیل آن حذف می‌شود.

ماده ۲۰ - نرخ مالیات بر ارث نسبت به سهم الارث به شرح زیر است:
شرح طبقه اول طبقه دوم طبقه سوم

تا مبلغ ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال ۵٪ ۱۵٪ ۳۵٪

تا مبلغ ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال نسبت ۱۵٪ ۲۵٪ ۴۵٪
به مازاد ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

تا مبلغ ۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال نسبت ۲۵٪ ۳۵٪ ۵۵٪
به مازاد ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

نسبت به مازاد ۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال ۳۵٪ ۴۵٪ ۶۵٪

از سهم الارث هریک از وراث طبقه اول مبلغ سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به عنوان معافیت کسر و مازاد به نرخ‌های مذکور مشمول مالیات می‌باشد. معافیت مذکور برای هر یک از وراث طبقه اول که کمتر از بیست سال سن داشته یا محجور یا معلول از کار افتاده باشند مبلغ پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.

ماده ۶۰ - ماده (۱۳۴) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۱۳۴ - درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیر انتفاعی اعم از ابتدائی،

راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، دانشگاهها و مراکز آموزش عالی غیر انتفاعی و درآمد مؤسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذی‌ربط هستند همچنین درآمد باشگاهها و موسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیتهای منحصرأ ورزشی از پرداخت مالیات معاف است.

آیین‌نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۲ - در ماده (۱۳۷) بعد از عبارت «بابت بیمه عمر» عبارت «و بیمه‌های درمانی» اضافه و همچنین متن زیر به آخر متن ماده اضافه می‌شود؛
«در مورد معلولان و بیماران خاص و صعب‌العلاج علاوه بر هزینه‌های مذکور هزینه مراقبت و توانبخشی آنان نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات معلول یا بیمار یا شخصی که تکفل او را عهده‌دار است می‌باشد.»

موادی از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۴- دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می‌شود. همچنین اخذ هدایا و کمک نقدی و جنسی در قبال کلیه معاملات اعم از داخلی و خارجی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی، مؤسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است و یا تابع قوانین خاص هستند ممنوع می‌باشد.

به کتابخانه‌های دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی، فرهنگستانها، بنیاد ایران‌شناسی، سازمان اسناد ملی ایران، سازمان میراث فرهنگی کشور، کتابخانه ملی ایران و کتابخانه مجلس شورای اسلامی اجازه داده می‌شود به صاحبان کتابخانه، اشیاء هنری و موزه‌ای که مجموعه کتابها و اشیاء ملکی خود و یا بخشی از آنها را به مؤسسات مذکور در فوق اهداء می‌کنند با تأیید هیأت امانه مربوطه یا بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط مبالغی به‌عنوان هدیه متقابل بپردازند. این مبلغ نباید از شصت درصد (۶۰٪) قیمت کارشناسی هدایا بیشتر باشد.

آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵ - متن زیر به عنوان ماده (۷۱ مکرر) به قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ الحاق می‌گردد:

ماده ۷۱ مکرر - پرداخت هرگونه وجهی توسط وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی، شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۲) این قانون، به دستگاه‌های اجرائی به عنوان کمک یا هدیه به صورت نقدی و غیر نقدی به‌جز در مواردی که در مقررات قانونی مربوط تعیین شده یا می‌شود و مبالغی که به دانشگاه‌های دولتی و احداث خوابگاه‌های دانشجویی دولتی، موسسات آموزش عالی، فرهنگستان‌ها و بنیاد ایران‌شناسی، طرح‌های تحقیقاتی جهاد دانشگاهی و حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش و سازمان تربیت بدنی ایران و سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) و شهرک‌های علمی و صنعتی فناوری و تحقیقاتی و اورژانس و پروژه‌های بهداشتی و ورزشی روستایی پرداخت می‌گردد، ممنوع است.

هدایای نقدی که برای مصارف خاص به وزارتخانه‌ها، موسسات دولتی و شرکت‌های دولتی با رعایت ماده (۴) این قانون اهداء می‌شود باید تنها به حساب بانکی مجاز که توسط خزانه‌داری کل کشور برای دستگاه‌های مذکور افتتاح شده یا می‌شود واریز گردد. مصرف وجوه مذکور با رعایت هدف‌های اهداء کنند، برابر آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. هدایایی که به طور غیر نقدی به وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی اهداء می‌گردد مشمول مقررات اموال دولتی خواهد بود و شرکت‌های دولتی این‌گونه موارد را باید طبق اصول حسابداری در دفاتر خود ثبت نمایند. هدایای اهداء شده به سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) هدایای خاص تلقی می‌شود و چنانچه اهداء کننده هدف خود را اعلام نکند با نظر شورای مشارکت مردمی با بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) به مصرف خواهد رسید.

ماده ۱۲ - متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۶۱) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ الحاق می‌گردد:

تبصره - به وزارت کار و امور اجتماعی - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اجازه داده می‌شود مبالغی را که بابت تعیین درجه مهارت و صدور مجوز و تمدید پروانه کار آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد و حق آزمون کارآموزان آموزشگاه‌های آزاد به تصویب هیأت وزیران می‌رسد را دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز نماید.

مددجویان تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه معاف می‌باشند.

ماده ۷- کلیه اعتباراتی که تحت عنوان وجوه اداره شده در قوانین برنامه و بودجه منظور می‌شود بعد از پرداخت به سیستم بانکی و مؤسسات اعتباری به هزینه قطعی منظور می‌گردد. سود حاصل از وجوه مذکور و اقساط دریافتی ناشی از تسهیلات وجوه مذکور به ترتیبی که در آیین‌نامه اجرائی این ماده تعیین می‌گردد به حساب ویژه‌ای در خزانه‌داری کل واریز و عیناً در بودجه-های سنواتی مجدداً برای تحقق اهداف مورد نظر لحاظ خواهد شد.

ماده ۱۹ - متن مندرج در ماده (۳۱) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ تحت عنوان بند (الف) درج و بندهای زیر به عنوان بندهای (ب) و (ج) به ماده (۳۱) الحاق می‌گردد:

(ب) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است وجوه اخذ شده از مشمولان وظیفه بابت اعطای معافیت‌های مدت‌دار (سه ساله و پنج ساله) و همچنین بابت تضمین اجرای ماده (۱۰۳) آیین‌نامه اجرایی قانون خدمت وظیفه عمومی (مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹) را که براساس مقررات مربوط دریافت می‌دارد به حساب درآمد عمومی واریز نماید.

(ج) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است از هر یک از مشمولانی که به انحاء مختلف از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌شوند من جمله مشمولان خدمت وظیفه در خارج از کشور و همچنین از مشمولانی که از معافیت‌های پزشکی، کفالت، مازاد و تعهد استفاده می‌نمایند به‌استثناء افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و همچنین کسانی که کارت معافیت خود را مفقود نموده‌اند و درخواست المثنی می‌نمایند، مبالغی را براساس تعرفه‌هایی که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، وصول و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

ماده ۲۶- سازمان بهزیستی کشور موظف است پس از بررسی‌های کارشناسی برای متقاضیان فعالیت در امور زیر پروانه فعالیت صادر نماید:

- ۱- تأسیس مهدهای کودک؛
- ۲- تأسیس مراکز نگهداری شبانه‌روزی کودکان بی سرپرست و خیابانی؛
- ۳- تأسیس خانه سلامت دختران و زنان؛
- ۴- تأسیس مجتمع‌ها و مراکز خدمات بهزیستی؛

- ۵- تأسیس کلینیک و اورژانس‌های مددکاری اجتماعی؛
- ۶- تأسیس مراکز خدمات مشاوره‌ای اجتماعی؛
- ۷- تأسیس مراکز توانبخشی معلولین؛
- ۸- تأسیس مراکز حرفه‌آموزی معلولین؛
- ۹- تأسیس مراکز توانبخشی و نگهداری سالمندان؛
- ۱۰- تأسیس مراکز توانبخشی و درمانی بیماران روانی مزمن؛
- ۱۱- تأسیس مراکز خدمات مشاوره ژنتیک؛
- ۱۲- تأسیس مراکز درمانی و بازتوانی معتادین؛

۱۳- تأسیس انجمن‌ها و مؤسسات غیر دولتی و خیریه که در راستای اهداف سازمان بهزیستی کشور فعالیت می‌نمایند. سازمان مذکور مجاز است در مقابل صدور پروانه برای آن تعداد از فعالیت‌هایی که جنبه انتفاعی دارند براساس تعرفه‌ای که توسط سازمان بهزیستی کشور تعیین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، وجوهی را به‌عنوان هزینه صدور یا تمدید پروانه فعالیت دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید. همه ساله معادل وجوه واریزی از محل ردیف اعتباری که در قوانین بودجه سالانه پیش‌بینی می‌گردد در اختیار سازمان مذکور قرار می‌گیرد تا در جهت نگهداری و اداره مراکز تحت پوشش خود هزینه نماید.

ماده ۲۷- متن زیر به عنوان تبصره‌های (۲) و (۳) به ماده (۹) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳ الحاق می‌گردد:

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرائی طرف قرارداد با سازمان بیمه خدمات درمانی مکلفند حق سرانه بیمه درمان سهم کارمندان، بازنشستگان و موظفین را از حقوق ماهانه کسر و حداکثر در مدت یک ماه به حساب سازمان مذکور واریز نمایند. دستگاه‌های اجرائی طرف قرارداد با مؤسسات بیمه‌گر دیگر مکلفند حق سرانه بیمه درمان افراد مذکور را از حقوق ماهانه کسر و معادل دو نهم آن را به حساب سازمان فوق‌الذکر و مابقی آن را به مؤسسه بیمه‌گر طرف قرارداد پرداخت نمایند.

تبصره ۳- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است هر ساله اعتبارات مربوط به سهم دولت از حق سرانه بیمه خدمات درمانی مستخدمین شاغل، بازنشسته و موظفین مشمول قانون استخدام کشوری را به صورت یک ردیف مشخص و جداگانه در قالب بودجه کل کشور با رعایت نصاب تعیین شده در قانون بیمه همگانی، حسب مورد در اختیار سازمان بیمه خدمات درمانی یا دستگاه‌های اجرائی که طرف قرارداد با مؤسسات بیمه‌گر دیگر هستند قرار دهد.

ماده ۲۸- به سازمان بهزیستی کشور اجازه داده می‌شود، واحدهای تحت پوشش خود را در فرصت‌هایی که از آنها استفاده نمی‌کند، برای ارائه خدمت و یا از طریق انعقاد قرارداد و یا اجاره مراکز و فضاهای فوق با دریافت هزینه‌های مربوط از متقاضیان، واگذار نماید. وجوه دریافتی از این بابت را به حساب درآمد اختصاصی واریز کند.

معادل درآمدهای اختصاصی مذکور هر ساله در قانون بودجه سالانه منظور و در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار خواهد گرفت تا برای تأمین بخشی از هزینه‌های مراکز تحت پوشش آن سازمان هزینه نماید.

ماده ۳۰ - کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه قانونی، تعلق داشته باشد و همچنین شرکتهای و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه، سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا که مشمول مفاد این ماده می‌باشند.

(الف) به کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع این ماده اجازه داده می‌شود که با رعایت سیاست واگذاری امور خدماتی به بخش غیر دولتی و در قالب بودجه مصوب، خودروی سواری داخلی خریداری نمایند.

تبصره - نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور از ممنوعیت خرید خودروی سواری خارجی مستثنی هستند. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مجاز است سالانه با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیأت دولت از محل اعتبارات سالانه مصوب خودروی خارجی خریداری نماید. (ب) آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تدوین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۲ - انجام هرگونه هزینه توسط دستگاههای مذکور در ماده (۳۰) این قانون برای چاپ تقویم و سالنامه و اطلاعیه آگهی‌های مربوط به تبریک و تشکر و تسلیت و پلاکاردهای تشریفاتی و میهمانی‌های فردی و جمعی داخلی از محل اعتبارات جاری و عمرانی و اعتبارات خارج از شمول و کمکها و درآمدهای اختصاصی قوانین بودجه سنواتی ممنوع و در حکم تصرف غیرقانونی در اموال

دولتی و عمومی است.

ماده ۴۲ - دستگاه‌های اجرائی که از اعتبارات جاری و عمرانی مربوط به پژوهشها استفاده می‌نمایند و همچنین شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که از اعتبارات عمومی پژوهشی و یا مربوط به خود استفاده می‌کنند، موظفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات منحصرأ تحقیقاتی مذکور را از طریق عقد قراردادهای پژوهشی با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیر دولتی، فرهنگستانها و بنیاد ایران‌شناسی، مؤسسات پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد دانشگاهی، سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی یا اعضای هیأت علمی با مجوز مدیریت دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی ذکر شده هزینه نمایند. اجازه داده می‌شود پنجاه درصد (۵۰٪) کل اعتبارات مذکور بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و دیگر قوانین و مقررات عمومی دولت و با رعایت قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی کشور و دیگر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۱۹ هزینه گردد. دستگاه‌های اجرائی مذکور در صدر این ماده مکلفند در شهریور ماه هر سال گزارش مربوط به عملکرد این ماده را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز مکلف است گزارش عملکرد این ماده را به کمیسیونهای مربوط مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۳ - متن مندرج در ماده (۸۶) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد عین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ تحت عنوان بند (الف) درج و متن زیر به عنوان بند (ب) به ماده (۸۶) الحاق می‌گردد:

(ب) به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می‌شود براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارائی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد به منظور استفاده بهینه از ساختمان‌ها و امکانات موجود خود مشروط بر آنکه به فعالیت‌ها و وظایف مستمر و جاری آنها لطمه‌ای وارد ننماید و تأثیر نامطلوبی نگذارد، به صورت موقت به اشخاص حقیقی و حقوقی به قیمت روز به مدت یک‌سال یا کمتر اجازه دهند.

ماده ۴۶ - سازمان‌های استانی ادارات کل و واحدهای سازمانی هم سطح تابعه وزارتخانه‌ها و

مؤسسات دولتی و مستقر در مراکز استان‌ها یا شهرستان‌هایی غیر از مراکز استان‌ها که اعتبارات آنها در قوانین بودجه سنواتی ضمن بودجه وزارتخانه‌ها یا مؤسسه دولتی مربوط منظور شده است، از نظر اجرای مقررات قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ در حکم دستگاه اجرایی محلی محسوب می‌شوند.

ماده ۴۹- به آخر ماده (۱) قانون اصلاح قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۶/۹/۱۶ عبارت زیر الحاق می‌گردد: خدمت مازاد بر سی سال در پرداخت پاداش موضوع این قانون قابل احتساب نخواهد بود.

ماده ۵۰- هرگونه فعالیت تجاری اعم از خرید و فروش کالاهای داخلی و خارجی و صدور و ورود آن و نیز صدور مجوز سهمیه مشارکت سرمایه‌گذاری برای این نوع فعالیت‌ها توسط دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۳۰) این قانون و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی که فعالیت بازرگانی جزو وظایف آنها نیست ممنوع است.

تبصره- صدور مجوز برای انجام فعالیت‌های موضوع این ماده صرفاً بایستی توسط وزارتخانه یا مؤسسه دولتی ذی‌ربط صورت گیرد.

ماده ۶۱- به منظور هماهنگی در تصویب، اجرا و نظارت پروژه‌های پژوهشی، اعتبار طرح‌هایی که تحت عنوان طرح ملی تحقیقات در قوانین بودجه سالانه به تصویب می‌رسد، بنا به پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی و تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای اجرای طرح‌های مشخص پژوهشی ملی اختصاص می‌یابد تا در اختیار دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط قرار گیرد و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، به‌مصرف برسد. مانده اعتبار تخصیص یافته به هر دستگاه اجرایی مشمول، قابل انتقال به سال بعد بوده و صرفاً در قالب موافقتنامه مربوط قابل هزینه‌است.

دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی بخش غیر دولتی و خصوصی می‌توانند از اعتبارات این تبصره از طریق سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران استفاده نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۹- کلیه اراضی، املاک و ابنیه‌ای که برای استفاده وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی از جمله مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام یا تابع مقررات و قوانین خاص است به یکی از طرق قانونی تملک شده است و یا به نام آن وزارتخانه، مؤسسه خریداری شده یا می‌شود متعلق

به دولت بوده و در اسناد مالکیت آنها نام دولت جمهوری اسلامی ایران به عنوان مالک با حق استفاده وزارتخانه یا مؤسسه مربوط درج می‌گردد. تغییر دستگاه بهره‌بردار در هر مورد به عهده هیأت وزیران می‌باشد. کلیه اسناد، سوابق، مدارک موجود مرتبط با این اموال در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی (اداره کل اموال دولتی) قرار می‌گیرد و در خصوص واگذاری حق استفاده از ساختمان‌های مازاد دستگاههای مذکور مطابق بند (ب) ماده (۸۹) این قانون اقدام خواهد شد.

تبصره ۱- اراضی ملی و دولتی و منابع طبیعی که حسب اختیارات قانونی دستگاه‌ها برای واگذاری جهت مصارف عمومی یا اختصاصی اشخاص غیر دولتی در اختیار آنها می‌باشد و تاکنون واگذار نشده از جمله اراضی در اختیار وزارت جهاد کشاورزی موضوع مواد (۳۱) و (۳۲) لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی احیاء و واگذاری اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱/۲۱ شورای انقلاب و اراضی موضوع قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶/۶/۲ تابع مقررات مربوط است و چنانچه دستگاه‌های اجرایی، نیروهای مسلح و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام یا تابع قوانین و مقررات خاص است برای نیازهای عمومی و عمرانی و یا عوض آن نیاز به این اراضی داشته باشند در حدی که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد با رعایت مفاد این ماده به صورت بلاعوض در اختیار آنها قرار خواهد گرفت.

در مورد اراضی واگذار شده توسط کمیسیونهای مواد (۳۱) و (۳۲) قانون مذکور و هیاتهای واگذاری زمین مشروط بر آنکه مطابق طرح مصوب احیاء گردیده‌اند چنانچه در داخل حریم و محدوده قانونی شهرها قرار گرفته و مالکیت اراضی به وزارت مسکن و شهرسازی یا سازمانهای تابعه منتقل گردیده‌است وزارت مسکن و شهرسازی و سازمانهای تابعه مکلفند اسناد این اراضی را با قیمت کارشناسی روز بدون لحاظ کردن ارزش افزوده ناشی از سرمایه‌گذاری انجام شده توسط سرمایه‌گذاران به آنها منتقل نمایند.

تبصره ۲- فروش و واگذاری املاک و اراضی که دولت حق استفاده از آنها را در اختیار شرکتهای دولتی قرار داده است نیز موقوف به تصویب هیأت وزیران است مگر آنکه مورد نیاز دستگاههای این ماده باشد که به ترتیب مقرر در آن در اختیار وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی قرار می‌گیرد.

تبصره ۳- نحوه تنظیم اسناد اراضی و سایر اموال غیرمنقول طرحهای عمرانی موضوع ماده (۱۱۳) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ که مجری آن وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌باشند تابع مقررات این ماده خواهد بود..

تبصره ۴- تعیین بهره‌بردار، بهره‌برداری، چگونگی تنظیم سند عرصه و اعیان املاک و اراضی که

برای استفاده دولت و یا موسسات دولتی وقف شده است با رعایت وقف‌نامه‌های مربوط تابع ترتیبات مقرر در این ماده خواهد بود.

تبصره ۵- واگذاری حق استفاده از اراضی و املاک این قانون به نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی و مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه با تصویب هیأت وزیران در جهت تحقق اهداف و احکام برنامه‌های پنج ساله و قوانین مربوط امکان‌پذیر خواهد بود. پس از رفع نیاز آنها به تشخیص وزارتخانه مربوط و تصویب هیأت وزیران، ملک یا زمین مورد واگذاری به دولت اعاده خواهد شد.

تبصره ۶- چنانچه املاک و اراضی که به موجب وظایف قانونی سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی در اختیار این سازمان قرار گرفته‌است، مورد نیاز دستگاه‌های دولتی باشد، حسب مورد با پیشنهاد وزیر یا بالاترین مقام اجرائی دستگاه مستقل و تصویب هیأت وزیران و با رعایت شرایط این ماده در اختیار آن دستگاه قرار می‌گیرد.

سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی مکلف است برای تسهیل در اجرای این ماده فهرست اموال غیر منقول در اختیار خود را به هیأت دولت ارائه‌نماید.

تبصره ۷- عدم اجرای این قانون توسط هر یک از مقامات و کارمندان در حکم تصرف غیرمجاز در اموال دولتی محسوب می‌شود.

تبصره ۸- به منظور فراهم آوردن موجبات تسریع در رفع اختلافات مربوط به ساختمان‌ها، تأسیسات و اراضی وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی، نیروهای نظامی و انتظامی که در گذشته براساس نیازها و ضرورت‌های مختص اوایل انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، بدون اخذ مجوز قانونی و موافقت متصرف پیشین یا با موافقت آن تصرف گردیده و در حال حاضر مورد نیاز متصرفان پیشین می‌باشد کمیسیونی مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار وزرای امور اقتصادی و دارایی، مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و نماینده تام‌الاختیار وزراء یا بالاترین مقام اجرائی دستگاه‌های مستقل طرف‌اختلاف با مسؤولیت معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس‌جمهور تشکیل گردد.

اجرای حکم این ماده در مورد ساختمان‌هایی که مورد تصرف نهادها و نیروهای مسلح زیر نظر مقام معظم رهبری است با رعایت نظر موافق آن مقام خواهد بود. آرای صادره کمیسیون فوق‌الذکر برای دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط لازم‌الاجراء است. در صورت عدم اجرای آراء مذکور در مهلت تعیین شده به هر دلیل توسط دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است

معادل ارزش قیمت روز مایملک مورد تصرف را بنا به پیشنهاد کمیسیون مذکور بر حسب مورد، بدون الزام به رعایت محدودیت‌های جابجایی در بودجه جاری و عمرانی، از بودجه سنواتی دستگاه مذکور کسر و به بودجه دستگاه اجرایی ذی‌نفع اضافه نماید.

تبصره ۹- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، اسناد اراضی و املاک دولتی را براساس این قانون و یا اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی و بدون نیاز به اخذ نظر سازمان متصرف و یا سازمانی که اسناد مالکیت را در اختیار دارد اصلاح و سند جدید صادر می‌نماید. با صدور سند جدید، اسناد قبلی ازدرجه اعتبار ساقط خواهد بود.

تبصره ۱۰- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است بانک اطلاعاتی جامع از اراضی و املاک دولت موضوع این قانون با استفاده از تجهیزات رایانه‌ای تهیه و در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار دهد.

ماده ۷۸- دولت موظف است حداکثر یک ماه پس از تصویب قانون بودجه سالانه کل کشور، بودجه دستگاه‌های اجرایی را ابلاغ نماید.

دستگاه‌های اجرایی مکلفند پس از ابلاغ اعتبارات مربوط به تملک دارائی‌های سرمایه‌ای توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موافقتنامه شرح عملیات مربوط به طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای جدید مندرج در قوانین بودجه سالانه را برای مبادله موافقتنامه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال نمایند و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز موظف است ظرف مدت یک ماه موافقتنامه مذکور را بررسی، اصلاح و ابلاغ و یا با ذکر دلیل اعاده نماید.

کلیه دستگاه‌های اجرایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلفند موافقتنامه شرح فعالیت‌های مربوط به اعتبارات هزینه‌ای را براساس فرم‌های ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان مذکور ارسال دارند، سازمان مذکور موظف است نسبت به تأیید و ابلاغ و یا اعاده موافقتنامه مذکور جهت اصلاح اقدام نماید.

ماده ۷۹- افزایش اعتبار هزینه هریک از برنامه‌ها و فصول هزینه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی منظور در قوانین بودجه سالانه، از محل کاهش دیگر برنامه‌ها و فصول هزینه دستگاه ذی‌ربط، مشروط به آنکه در جمع اعتبارات هزینه‌ای آن دستگاه تغییری حاصل نشود حداکثر تا سی درصد (۳۰٪) به پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز می‌باشد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فن‌آوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کماکان بودجه خود را در قالب برنامه و طرح، تنظیم و

اجرامی نمایند و تخصیص دریافت می‌کنند و تابع قانون تشکیل هیأت امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب سال ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی و قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه‌های مربوطه می‌باشند.

تأمین و پرداخت کسور بازنشستگی سهم دولت از شمول محدودیتهای این ماده مستثنی می‌باشد. در اجرای ماده (۱۱) اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری مصوب ۵۴/۳/۸، خزانه مکلف است به تقاضای سازمان مذکور، کسور مربوط به هر دوره را از تخصیص اعتبار آن دوره برداشت و به صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت نماید.

ماده ۸۰- به دستگاههای اجرائی مرکزی اجازه داده می‌شود در موارد لزوم حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات هزینه‌ای مصوب خود را به ادارات تابعه در استانها که مشمول نظام بودجه استانی هستند اختصاص دهند و در این صورت اعتبارات مربوط در هر مورد بنا به پیشنهاد وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی مرکزی ذی‌ربط توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از بودجه دستگاه اجرائی مذکور کسر و برحسب برنامه و فصول هزینه به اعتبارات هزینه‌ای دستگاه اجرائی محلی مربوط اضافه خواهد شد.

ماده ۸۲- به دولت اجازه داده می‌شود براساس پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور حسب مورد، دستگاه اجرائی تمام یا پروژه‌هایی از طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای ملی مندرج در قوانین بودجه سالانه را تغییر دهد.

ماده ۸۸- در اجرای وظایف اجتماعی دولت به ویژه تکالیف مذکور در اصول بیست و نهم (۲۹) و سی‌ام (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور منطقی‌نمودن حجم و اندازه دولت و کاهش تدریجی اعتبارات هزینه‌ای و بهبود ارائه خدمات به مردم و جلب مشارکت بخش غیردولتی و توسعه اشتغال و صرف بودجه و درآمدهای عمومی با رعایت اصول سوم (۳)، بیست و نهم (۲۹) و سی‌ام (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و مصالح عامه، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی که عهده‌دار ارائه خدمات اجتماعی، فرهنگی، خدماتی و رفاهی از قبیل آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش عمومی، تربیت بدنی مناطق کمتر توسعه یافته و دارندگان سرانه‌های ورزشی زیر میانگین کشوری^۱، درمان، توانبخشی، نگهداری از سالمندان، معلولین و کودکان بی‌سرپرست،

۱. مطابق ماده واحده قانون اصلاح ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۱ مجلس شورای اسلامی اصلاح شده است.

کتابخانه‌های عمومی، مراکز فرهنگی و هنری، خدمات شهری و روستائی، ایرانگردی و جهانگردی می‌باشند مجازند برای توسعه کمی و کیفی خدمات خود و کاهش حجم تصدی‌های دولت براساس مقررات و ضوابط این ماده اقدامات ذیل را انجام دهند:

الف) اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی که متقاضی ارائه خدمات براساس مفاد این ماده می‌باشند می‌بایست صلاحیت‌های فنی و اخلاقی لازم و پروانه فعالیت از مراجع قانونی ذی‌ربط داشته باشند.

ب) ارائه خدمات موضوع این ماده توسط بخش غیر دولتی به سه روش، خرید خدمات از بخش غیر دولتی، مشارکت با بخش غیر دولتی و واگذاری مدیریت بخش غیر دولتی انجام می‌شود. ج) دستگاه‌های اجرائی مشمول این ماده برای توسعه کمی خدمات خود با استفاده از ظرفیت‌های موجود در بخش غیر دولتی (موضوع بند «الف») و با پرداخت هزینه سرانه خدمات، نسبت به خرید خدمات و ارائه آن به مردم طبق شرایط دولتی اقدام نمایند.

تبصره - برای ایجاد و توسعه اینگونه واحدها، دولت موظف است حمایت‌های لازم از قبیل واگذاری زمین، ارائه خدمات زیر بنائی و استفاده از تسهیلات وجوه اداره شده طبق ضوابط و به میزانی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌گردد اقدام نماید.

د) در اجرای بند (ب) ماده (۶۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دستگاه‌های مشمول این ماده مجازند مراکز و واحدهای خدماتی، اجتماعی و رفاهی موجود و یا نیمه‌تمام خود را به صورت اجاره به اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع بند (الف) واگذار نمایند.

تبصره ۱ - در اجرای این بند، رعایت اولویت‌های زیر مشروط به رعایت بند (الف) الزامی است:

- نهادهای عمومی غیر دولتی نظیر شهرداری‌ها و دهیاری‌ها؛
- مؤسسات عام‌المنفعه که براساس مجوزهای قانونی تشکیل شده یا می‌شوند؛
- نهادهای متشکل از کارکنان دستگاه واگذار کننده، مشروط بر قطع رابطه استخدامی آنها با دستگاه دولتی؛

- سایر اشخاص حقیقی و حقوقی؛

تبصره ۲ - واگذاری بناها و اموال دولتی که از نفایس ملی می‌باشند مشمول حکم این بند نمی‌گردد.

تبصره ۳ - تغییر کاربری مراکز و واحدهائی که واگذار می‌شوند ممنوع می‌باشد. در موارد استثنائی

با ذکر دلائل موجه و پس از دریافت مابه‌التفاوت ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری به نفع دولت با پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی‌ربط و تصویب هیأت وزیران بلامانع است.

تبصره ۴- تعیین میزان اجاره و قیمت‌گذاری کلیه اموال منقول و غیرمنقول در واحدهای مشمول این بند با لحاظ نمودن کاربری آنها براساس متوسط نظر سه نفر کارشناس رسمی دادگستری صورت می‌گیرد.

تبصره ۵- اجرای این بند از طریق نشر آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار برای اطلاع عموم از شرایط دستگاه اجرائی انجام خواهد شد.

هـ) دستگاههای مشمول این ماده می‌توانند براساس قرارداد منعقد با نهادهای عمومی غیر دولتی، مؤسسات عمومی عام‌المنفعه، تعاونی‌هایی که از پرسنل منفک شده از دستگاه اجرائی تشکیل شده است و واجد شرایط مذکور در بند (الف) می‌باشند، مدیریت واحدهای خود را با حفظ مالکیت دولت بر اموال منقول و غیرمنقول به آنها واگذار نمایند. در این صورت این واحدها براساس ضوابط حاکم بر واحد طرف قرارداد اداره خواهند شد.

تبصره ۱- مسؤولیت حفظ و حراست و تعمیر و نگهداری اموال دولت به عهده طرف قرارداد می‌باشد.

تبصره ۲- اینگونه واحدها موظفند با دریافت سرانه متناسب که از دستگاههای اجرائی ذی‌ربط دریافت می‌نمایند براساس تعرفه‌های مصوب توسط مراجع ذی‌ربط براساس بند (ز) این ماده خدمت نمایند.

تبصره ۳- طرف قرارداد موظف است ضمن حفظ کاربری واحد مربوطه در صورت تقاضای کارکنان برای ادامه خدمت در آن واحدها حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از کارکنان شاغل را به عنوان مأمور بپذیرد و حقوق و مزایای آنها را طبق احکام رسمی پرداخت نماید. بقیه کارکنان در سایر واحدهای دستگاه ذی‌ربط اشتغال خواهند یافت.

و) تعیین سیاستهای اجرائی، استانداردها، اعمال نظارت حاکمیت دولت بر اینگونه واحدها با رعایت قوانین مربوطه توسط بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط انجام خواهد شد.

ز) تعرفه ارائه خدمات توسط بخش‌های غیر دولتی فوق‌الذکر مطابق ضوابط قانونی مربوط تعیین می‌گردد و در مواردی که ضابطه قانونی مشخص وجود ندارد با پیشنهاد وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.

ح) دولت موظف است به منظور کاهش هزینه‌های جاری و حجم تصدیهای دولت، برنامه اجرائی

این ماده را حسب وظایف مربوط، شامل هدف‌های کمی و میزان صرفه‌جوئی در هزینه‌های دولتی و میزان اعتبار مربوط برای پرداخت یارانه‌ها به بخش غیر دولتی را همه ساله در لوایح بودجه‌سنواتی منظور نماید.

ط) کلیه درآمدهای دستگاه‌های دولتی حاصل از این ماده به حساب خزانه‌داری کل واریز می‌گردد.

ی) آیین‌نامه اجرائی این ماده حداکثر ظرف مدت سه ماه توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۸۹- به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می‌شود:

الف) پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و خاتمه یافته غیر مورد نیاز و مصالح و تجهیزات مازاد طرح‌های خاتمه یافته را پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و با رعایت مقررات مربوط، به طور نقد یا اقساط از طریق مزایده طبق قوانین و مقررات مربوطه به فروش رسانده و وجوه حاصل را به درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نمایند. این حکم شامل شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی نیز می‌شود.

ب) حق استفاده از ساختمان‌های مازاد بر نیاز دستگاه‌های وابسته به وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمان‌های دولتی در مرکز به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران در استان‌ها به پیشنهاد استاندار یا رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی بلاعوض به دستگاه‌های دولتی نیازمند واگذار گردد.

ماده ۱۰۰- وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان ملی زمین و مسکن) اجازه داده می‌شود نسبت به واگذاری اراضی دولتی با کاربری عمومی (آموزشی، ورزشی، بهداشتی و فرهنگی) به سازمان دولتی ذی‌ربط به قیمت تمام شده و به بخش غیر دولتی به قیمت کارشناسی روز به صورت اجاره به شرط تملیک (حداکثر بیست ساله) اقدام نماید.

ماده ۱۰۹- ایجاد و توسعه هرگونه دانشکده، مؤسسه آموزشی با مقطع تحصیلی بالاتر از کاردانی توسط وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است به‌جز وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همچنین

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۲۳۹

دانشگاه‌های نیروهای مسلح بدون مجوز شورای گسترش آموزش عالی ممنوع است.

موادی از قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مجلس شورای اسلامی^۱

ماده ۴ - به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود از کمک‌های بلاعوض سازمان‌ها و مؤسسات بین‌المللی که در آنها عضویت دارد و در قوانین بودجه سنواتی معین می‌شود استفاده نماید.

ماده ۲۹ - پس از تعیین سقف تخصیص اعتبارات توسط کمیته تخصیص اعتبار استانی موضوع ماده (۷۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تنفیذ شده در ماده (۸۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، تخصیص اعتبار هزینه‌ای بر حسب دستگاه، برنامه و فصول هزینه و تخصیص اعتبار تملک دارایی - های سرمایه‌ای توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بر حسب طرح و پروژه تعیین و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۳۰ - افزایش اعتبارات هزینه‌ای هر یک از برنامه‌ها و فصول هزینه دستگاه‌های اجرایی مشمول نظام بودجه استانی منظور در موافقتنامه شرح فعالیت از محل کاهش دیگر برنامه‌ها و فصول هزینه دستگاه مربوط، مشروط بر آنکه در جمع اعتبارات هزینه‌ای هر دستگاه تغییری حاصل نشود، حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) به پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان مجاز میباشد و دستگاه‌های اجرایی موظفند صد درصد (۱۰۰٪) کسور بازنشستگی سهم دولت را تأمین و پرداخت نمایند.

ماده ۳۱ - وجوهی که به استناد مجوزهای قانونی به عنوان یارانه از سوی دستگاه‌های اجرایی پرداخت میشود، کمک دولت تلقی شده و با اعلام وصول دریافت کننده، به حساب هزینه قطعی دستگاه‌های پرداخت کننده منظور میشود. ارائه مفاسد حساب قطعی موکول به ارائه گزارش حسابرس یا بازرس قانونی دستگاه مذکور میباشد. عدم اجرای این بند در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه دولتی و عمومی تلقی خواهد شد.

ماده ۳۶ - به سازمان بهزیستی کشور اجازه داده می‌شود از محل اعتبار برنامه توانبخشی به منظور حمایت و نگهداری از معلولین ضایعات نخاعی تحت نظر خانواده نسبت به برقراری حق پرستاری برای خانواده اینگونه معلولین تا سقف هزینه سرانه نگهداری معلولین در مراکز ضایعات نخاعی اقدام لازم به عمل آورد.

۱. عنوان قانون مطابق ماده ۸۶ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ اصلاح شده است.

آئین نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۷- تعرفه‌های آب، برق و گاز مصرفی مراکز فرهنگی، آموزشی و پرورشی دولتی، غیر دولتی، تعاونی و خصوصی (نظیر کتابخانه‌ها، موزه‌ها، مهدکودک‌ها، کودکان‌ها، مدارس، اردوگاه‌ها، دانش آموزی، دانشگاه‌ها، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، حوزه‌های علمیه، مساجد، حسینیه‌ها، باشگاههای ورزشی و مراکز شبانه‌روزی نگهداری معلولان) بر مبنای تعرفه آموزشی محاسبه و پرداخت خواهد شد.

ماده ۳۸- به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اجازه داده می‌شود با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط، اعتبارات مربوط به انتقال و وظایف اجرایی وزارتخانه‌ها را به واحدهای استانی و شهرستانی که به استناد بند (۳) ماده (۱) قانون برنامه سوم توسعه تنفیذی در ماده (۱۵۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با تصویب شورای عالی اداری از حوزه‌های ستادی وزارتخانه‌ها منتزع و به واحدهای استانی و شهرستانی منتقل می‌گردد، کسر و به واحدهای استانی اضافه نماید.

ماده ۳۹ - حقوق و مزایای حالت اشتغال، بازنشستگی و وظیفه و مستمری مستخدمان جانباز اعم از لشکری و کشوری که براساس قوانین و مقررات مربوط از کارافتاده کلی شناخته می‌شوند، با رعایت قانون حالت اشتغال توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین و پرداخت خواهد شد.

دستگاه‌ها مکلفند کلیه مزایای رفاهی و خدماتی که برای سایر پرسنل خود منظور می‌نمایند به مستخدمان جانباز فوق‌الذکر نیز اعطاء نمایند.

ماده ۴۰- اجازه داده می‌شود اعتبارات برنامه خدمات رفاهی کارکنان دولت منظور در قوانین بودجه سنواتی برای ارائه تسهیلات رفاهی و تشویق کارکنان و کمک هزینه مسکن به صورت نقدی یا صور دیگر براساس موافقتنامه‌ای که با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و یا استان مبادله خواهد شد، استفاده شود.

ماده ۴۱- هر نوع بکارگیری افراد بازنشسته در وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و مؤسسات و شرکتهای وابسته و تابع آنها و هر دستگاهی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌نماید، جز با تصویب هیأت وزیران تحت هر عنوان ممنوع می‌باشد. (ایثارگران تا قبل از سی سال خدمت از حکم این ماده مستثنی هستند.) کلیه

قوانین عام و خاص مغایر با این ماده ملغی الاثر است.

ماده ۴۲- دستگاههای اجرایی مکلفند در هر مرحله از جذب نیرو حداقل بیست درصد (۲۰٪) از ردیفهای استخدامی که مجوز آن را دریافت نموده‌اند، به ایثارگران واجد شرایط اختصاص دهند و گزارش آن را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال نمایند.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است در صدور مجوزهای استخدامی سهمیه فوق‌الذکر و همچنین سهمیه استخدام سه درصد (۳٪) واجد شرایط معلولین را رعایت نماید.

ماده ۴۴- کلیه دستگاههای ملی و استانی مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند کلیه مراکز جانبی از قبیل از مراکز آموزشی، رفاهی، تفریحی، آموزشی و ورزشی که برای استفاده کارکنان و خانواده آنها در اختیار دارند را به طریق خودگردان درآمد- هزینه‌ای اداره نمایند به نحوی که برای اداره و نگهداری این مراکز هیچگونه هزینه‌ای (اعم از هزینه پرسنلی، اداری، تجهیزاتی، مواد مصرفی و نظایر آن) بر دولت تحمیل نگردد. استفاده از اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ نیز برای این امور ممنوع می‌باشد.

ماده ۴۵- به دستگاههای اجرایی اجازه داده میشود جهت اصلاح ساختار نیروی انسانی، دو درصد (۲٪) از اعتبارات هزینه‌ای مصوب و با منابع داخلی خود را برای پرداخت وجوه تشویقی علاوه بر قوانین و مقررات موضوعه بابت بازخرید و بازنشستگی (در صورت دارا بودن شرایط بازنشستگی و با کمتر از سی سال خدمت) نیروهای مازاد بر نیاز خود اختصاص دهند.

آئین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره- حکم این ماده براساس پیشنهاد شورای اداری و تصویب کمیسیون‌های مشترک برنامه و بودجه و محاسبات و اجتماعی مجلس شورای اسلامی شامل کارکنان مجلس شورای اسلامی هم می‌شود.

ماده ۴۶- به دستگاههای اجرایی مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای، نسبت به خرید خدمات، برای انجام ماموریت‌ها و وظایف قانونی غیر حاکمیتی خود از بخش غیر دولتی به شرطی که متضمن اخذ هزینه اضافه از مردم نگردد، اقدام نمایند.

آئین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور

اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۷- در اجرای بند (ب) ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون مذکور موظفند به منظور کاهش حداقل سه درصد (۳٪) از تصدیهای اجتماعی، فرهنگی، تولیدی، خدماتی و نظایر آنها، حداقل یک و نیم درصد (۱/۵٪) از اعتبارات تخصیص یافته خود را برای توسعه فعالیت‌های بخش غیر دولتی و خرید خدمات از اینگونه بخشها اختصاص دهند، به نحوی که امکان تحقق این بند فراهم گردد. آئین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۸- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی دولت استفاده میکنند و نیز کلیه مؤسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مکلفند یکی از فرزندان کارکنان شهید، جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و به بالا و آزاده (اعم از شاغل، فوت شده و یا از کارافتاده) را که واجد شرایط عمومی استخدام می‌باشند علاوه بر سهمیه استخدامی ایثارگران در همان دستگاه استخدام نمایند.

ماده ۵۱- دولت مکلف است اعتبارات لازم برای انجام تکالیف زیر را در لوائح بودجه سنواتی پیش بینی و منظور نماید:

الف) صد درصد (۱۰۰٪) هزینه بیمه همگانی و مکمل جانبازان و درمان خاص آنها شامل بازنشستگی و از کار افتادگی؛

ب) تأمین صد درصد (۱۰۰٪) حق سرانه جانبازان و نیز بیمه مضاعف جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و به بالا، موضوع قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳؛

ج) تأمین حقوق ورودی تجهیزات پزشکی و توانبخشی مورد نیاز جانبازان به صورت جمعی - خرجی؛

ماده ۵۲- به منظور تسریع در اتمام طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای نیمه تمام که طی دو سال به اتمام می‌رسند، به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود اعتبارات بودجه عمومی همان طرح مندرج در پیوست شماره (۱) قوانین بودجه سالیانه در صورت انتشار اوراق مشارکت (در چارچوب قانون انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۶/۳) توسط شرکتهای دولتی ذی‌ربط به پرداخت سود اوراق مشارکت طرحهای مزبور اختصاص دهد. بازپرداخت مبلغ اصل اوراق مشارکت به عهده شرکتهای ذی‌ربط

خواهد بود. دولت هیچ گونه تضمینی در خصوص اوراق مشارکت مزبور نخواهد نمود. آغاز هرگونه طرح جدید و یا توسعه عملیات طرح های نیمه تمام با استفاده از این ساز و کار ممنوع می باشد. گزارش عملکرد این ماده هر شش ماه یک بار به اطلاع مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

ماده ۵۴- به دستگاه های اجرایی اجازه داده می شود درآمدهای ناشی از فروش نشریات، کتب، نرم افزار، اخذ حق عضویت و حق ثبت نام همایش ها و کنفرانس ها را وصول نمایند و وجوه حاصله را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه داری کل واریز نمایند. معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیفی که به همین منظور در بودجه های سنواتی منظور خواهد شد در اختیار دستگاه های ذی ربط قرار می گیرد تا به منظور انتشار کتب و نشریات و برگزاری کنفرانس ها و همایش ها هزینه نمایند.

ماده ۵۵- کلیه سازمانها و نهادهایی که قوانین بودجه سالانه برای توسعه اشتغال خانوارهای تحت پوشش آنها اعتباراتی پیش بینی شده است، ضمن امکان استفاده از سایر تسهیلات مذکور در قوانین بودجه سنواتی موظفند در چارچوب سیاست های شورای عالی اشتغال و براساس موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اقدام نمایند.

ماده ۵۶- به منظور تسریع در عملیات اجرایی طرح های تملک دارایی های سرمایه ای ملی به دستگاه های اجرایی طرح های مندرج در پیوست شماره (۱) قوانین بودجه سنواتی و طرح های ملی استانی شده، اجازه داده می شود با رعایت اهداف قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور نسبت به انعقاد قرارداد تسهیلات مالی با تأمین کنندگان منابع مالی مشتمل بر پیمانکار و یا سازنده طرح، اشخاص حقوقی ایران، بانکها و سایر مؤسسات اعتباری مالی و پولی، اشخاص حقیقی با رعایت سقف تسهیلات تکلیفی و سهم دولت از این سقف برای پروژه های شروع نشده طرح های مندرج در پیوست شماره (۱) قوانین بودجه سنواتی و طرح های ملی استانی شده با استفاده از منابع داخلی ارزی و ریالی، در قالب عقود اسلامی مندرج در قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ اقدام نمایند.

آئین نامه اجرایی این ماده مشتمل بر نحوه تضمین بازپرداخت اصل و سود این تسهیلات بنا به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. سقف قراردادهای موضوع این بند حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) درآمد عمومی دولت پیش بینی شده در بودجه سنواتی خواهد بود.

ماده ۶۷- کلیه اعتبارات و هزینه (تملک دارایی و هزینه ای) کمیده امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی در بودجه های سالانه صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می گردد و احکام

مقرر در قوانین بودجه سالانه نافذ این ماده قانونی نمی‌گردد.

ماده ۶۸- ایجاد هرگونه پست سازمانی عضو هیأت علمی در کلیه دستگاه‌های اجرایی ادارات و ستادهای وزارتخانه‌ها ممنوع است و منحصرآ دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری که تأسیس آنها به تصویب شورای گسترش آموزش عالی و سایر مراجع قانونی ذیصلاح رسیده است می‌توانند برابر مفاد بند (الف) ماده (۴۹) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران نسبت به ایجاد پست هیأت علمی مورد نیاز اقدام کنند. کلیه قوانین مغایر با این ماده لغو می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر شصت و نه ماده و پنج تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ پانزدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۸/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

موادی از قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۵- به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری اجازه داده می‌شود، واحدهای خدماتی و رفاهی و مجتمع‌های فرهنگی، هنری و مازاد ورزشی را از طریق برگزاری مزایده به اشخاص صاحب صلاحیت بخش‌های خصوصی، تعاونی، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با اولویت بخش تعاونی در شرایط برابر و در اماکن ورزشی در شرایط مساوی با اولویت فدراسیون‌های ورزشی، رده‌های مقاومت بسیج و هیأت‌های ورزشی استانی و شهرستانی به صورت اجاره واگذار نماید. نظارت بر کاربری و استانداردهای بهره‌برداری و خدمات‌رسانی این مؤسسات و همچنین رعایت حقوق مصرف‌کننده به‌عنوان بخشی از قرارداد فی‌مابین بر عهده دستگاه اجرایی مربوط است. معادل وجوه حاصل از اجرای این ماده براساس ردیف‌های درآمد - هزینه‌ای که در قوانین بودجه سنواتی به صورت ملی یا استانی پیش‌بینی می‌شود، به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ملی یا استانی اختصاص می‌یابد تا در قالب مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور هزینه شود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه واگذاری، تعیین و واریز وجوه اجاره بها به درآمدهای عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور، نحوه تعیین صلاحیت شرکت‌ها و ارائه خدمات به مصرف‌کنندگان با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶- به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی ملی و واحدهای تابع آنها در استان‌ها، اجازه داده می‌شود در صورت نیاز به تغییر محل یا ضرورت تبدیل به احسن، درخواست تغییر کاربری اموال

غیرمنقول خود را با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی و واحدهای تابع استانی حسب مورد به دبیرخانه کمیسیون موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن در هر یک از استان‌های ذی‌ربط ارسال کنند. کمیسیون موظف است در صورت عدم مغایرت با طرح‌های توسعه شهری با تشخیص دبیرخانه کمیسیون ماده (۵) ظرف مدت یک ماه پس از تاریخ تحویل درخواست، با بررسی موقعیت محل و املاک همجوار و رعایت ضوابط قانونی، نسبت به صدور مجوز تغییر کاربری پس از دستور پرداخت عوارض قانونی توسط دستگاه اقدام و مصوبه کمیسیون را به دستگاه متقاضی ابلاغ نماید.

استانداران موظفند بر حسن اجرای این حکم نظارت و هر سه ماه یک بار عملکرد آن را به وزارتخانه‌های کشور و امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان هریک از استان‌ها گزارش کنند. این دستگاه‌ها موظفند پس از فروش املاک مذکور از طریق مزایده عمومی، وجوه حاصله را به درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند. خزانه‌داری کل کشور مکلف است یک هفته پس از مبادله موافقتنامه و ابلاغ تخصیص از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معادل وجوه واریز شده را در سقف اعتبارات مندرج در بودجه سنواتی در اختیار دستگاه اجرایی ذی‌ربط قرار دهد تا صرف جایگزینی ملک فروخته شده با رعایت ماده (۲۳) این قانون یا تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام مصوب در همان شهرستان و در سقف درآمد حاصله نماید.

تبصره - واگذاری منازل سازمانی موضوع ماده (۸) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن از شمول این حکم مستثنی می‌باشد.

ماده ۱۰ - به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری به‌جز نهادهای عمومی غیردولتی اجازه داده می‌شود که پروژه‌های نیمه تمام دولتی مندرج در قوانین بودجه سنواتی و یا مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان خود را براساس آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، با استفاده از مشارکت خیرین تکمیل نمایند.

ماده ۱۶ - افزایش اعتبار هر یک از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا معادل ده درصد (۱۰٪) از محل صرفه‌جویی در اعتبارات هزینه‌ای هر دستگاه مجاز است. اعمال این حکم در مورد اعتبارات دستگاه‌ها و دارندگان ردیف منوط به پیشنهاد دستگاه‌های ذی‌ربط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در سقف کل اعتبارات طرح است.

مانده وجوه مصرف نشده اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن دسته از طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی که عملیات اجرایی آن پایان نیافته، در پایان هر سال مالی پس از واریز به خزانه می‌تواند با درج در بودجه به سال‌های بعد منتقل شود تا به مصرف همان طرح و پروژه برسد.

ماده ۱۸- به منظور تشویق خیرین برای شرکت در اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به دستگاه‌های اجرایی مجری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره (۱) قوانین بودجه سنواتی و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها اجازه داده می‌شود، تمام یا بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر طرح را برای تأمین سود و کارمزد تسهیلات دریافتی خیرین از شبکه بانکی و مؤسسات مالی و اعتباری که به منظور اجرای همان طرح در اختیار دستگاه اجرایی ذی‌ربط قرار می‌گیرد، پرداخت و به هزینه قطعی منظور نمایند. تسهیلات اعطایی، توسط خیرین تضمین می‌شود و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است برای بازپرداخت سود و کارمزد تسهیلات باقی‌مانده طرح‌های خاتمه یافته، ردیف اعتباری مشخصی را در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی کند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده مشتمل بر چگونگی اطلاع‌رسانی دستگاه اجرایی در مورد طرح‌ها، پذیرش خیرین متقاضی مشارکت، سازوکارهای واریز تسهیلات دریافتی توسط خیرین و مصرف آنها توسط دستگاه اجرایی برای پرداخت به پیمانکاران، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۹- معاونت‌های امور زنان و خانواده و علمی و فناوری ریاست‌جمهوری و شورای تخصصی توسعه فعالیت‌های قرآنی شورای عالی انقلاب فرهنگی مجازند فعالیت‌های اجرایی خود را در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های مورد نظر از طریق دستگاه‌های اجرایی در چارچوب تفاهم‌نامه فی‌مابین از محل اعتبارات پیش‌بینی شده مربوط به خود در قوانین بودجه سنواتی به انجام رسانند. شورای توسعه فرهنگ قرآنی و معاونت امور زنان و خانواده موظفند گزارش عملکرد این ماده را از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اخذ و هر شش ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی تقدیم کنند.

ماده ۲۴-

الف) تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت در اجرای موافقت‌نامه‌های متبادله با دستگاه‌های اجرایی، مشروط به رعایت شرح عملیات و فعالیت‌های موضوع موافقت‌نامه که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور درج می‌شود، خواهد بود. شروط یاد شده نباید مغایر قانون باشد.

ب) هرگاه در طول اجرای بودجه وظایف و اختیارات از دستگاهی به دستگاه دیگر یا از محلی به

محل دیگر واگذار شود، آن بخش از اعتبارات هزینه‌ای دستگاه که با توجه به واگذاری وظایف، هزینه-کرد آن توسط دستگاه موضوعیت ندارد با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران به استان‌ها یا دستگاه‌های دیگر حسب مورد واگذار می‌شود.

ج) در مورد احکام قطعی دادگاه‌ها و اوراق لازم‌الاجرای ثبتی و دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع قضایی علیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، چنانچه دستگاه‌های مذکور ظرف مهلت مقرر در قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی مصوب ۱۳۶۵ به هر دلیل از اجرای حکم خودداری کنند، مرجع قضایی یا ثبتی یاد شده باید مراتب را جهت اجرا به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام کند و سازمان مذکور موظف است ظرف مدت سه ماه، محکوم به را بدون رعایت محدودیت‌های جابه‌جایی در بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای از بودجه سنواتی دستگاه مربوط کسر و مستقیماً به محکوم له یا اجرای احکام دادگاه یا سایر مراجع قضایی و ثبتی مربوط پرداخت کند.

ماده ۲۶-

۱- وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و سایر دستگاه‌های اجرایی در موارد استفاده از بودجه عمومی دولت، مکلفند صورت‌های مالی خود را براساس استانداردهای حسابداری بخش عمومی کشور (تدوین شده توسط سازمان حسابرسی) در چارچوب دستورالعمل‌های حسابداری وزارت امور اقتصادی و دارایی (بر مبنای حسابداری تعهدی) تهیه نمایند.

تبصره - نحوه و زمان‌بندی اجرای کامل حسابداری تعهدی (حداکثر ظرف مدت سه سال) طبق آیین‌نامه اجرایی است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دیوان محاسبات کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- در اجرای بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد، با توجه به محاسبه هزینه تمام شده فعالیت‌ها و اقدامات و تخصیص اعتبارات بر این اساس، ایجاد هرگونه بدهی بابت حق اشتراک برق، آب، هزینه‌های پستی، مخابراتی و سایر هزینه‌ها نظیر دیون بلامحل، تعهدات زائد بر اعتبار، بازپرداخت تعهدات ارزی ممنوع است.

۳- افزایش اعتبار هر یک از فعالیت‌های منظور شده در ذیل برنامه‌های دستگاه اجرایی از محل کاهش سایر فعالیت‌های همان برنامه، مشروط بر آنکه در سرجمع اعتبارات برنامه‌های آن دستگاه تغییر حاصل نشود حداکثر به میزان سی درصد (۳۰٪) در چارچوب موافقت‌نامه‌های متبادله مجاز است. افزایش اعتبارات هزینه‌ای برنامه‌ها با رعایت ماده (۷۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مجاز است و افزایش و کاهش اعتبار فعالیت یا فعالیت‌ها نیز بر همان اساس امکان‌پذیر می‌باشد.

۴- به وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) اجازه داده می‌شود با رعایت مقررات قانونی مربوط از محل منابع وصولی بودجه عمومی دولت که تا پایان اسفندماه هر سال به حساب‌های مربوط در خزانه‌داری واریز شده است، حداکثر تا پایان فروردین ماه سال بعد و در سقف تخصیص‌های ابلاغی تا پایان سال مالی مربوط، که با رعایت مفاد بند (و) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ و ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ و اصلاحات بعدی آن صورت گرفته، نسبت به تأمین و پرداخت درخواست وجه دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط بابت اعتبارات مصوب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (اعم از محل درآمد اختصاصی یا عمومی) اقدام کند.

تبصره - در ماده واحده قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵ عبارت «در مورد اعتبارات هزینه‌ای تا پایان سال مالی و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا پایان فروردین ماه سال بعد توسط خزانه‌داری کل کشور در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار گرفته باشند» جایگزین عبارت «و تا پایان سال مالی توسط خزانه‌داری کل کشور در اختیار ذی‌حسابی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط قرار گرفته باشند» می‌شود.

۵- حساب‌های دریافت منابع عمومی دولت، حساب خزانه‌داری کل کشور محسوب شده و دستگاه‌های اجرایی وصول‌کننده منابع، صاحب حساب تلقی نمی‌شوند. حق برداشت از حساب‌های یاد شده به عهده صاحبان امضاهای مجاز خزانه‌داری کل کشور در مرکز و خزانه معین استان در استان‌ها می‌باشد و هیچ مرجع دیگری حق برداشت از حساب‌های یاد شده را ندارد. برداشت از حساب‌های پرداخت دستگاه‌های اجرایی با رعایت قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی مصوب ۱۳۶۵/۸/۱۵ امکان‌پذیر است.

ماده ۲۷- به دولت اجازه داده می‌شود اقدامات زیر را به عمل آورد:

- الف) واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید و نیمه تمام و تکمیل‌شده و آماده بهره‌برداری در قالب قراردادهای و شرایط مورد تصویب شورای اقتصاد با تعیین نحوه تأمین مالی دوره ساخت (فاینانس)، پرداخت هزینه‌های بهره‌برداری یا خرید خدمات در مدت قرارداد با رعایت استانداردهای اجرای کیفیت خدمات و نهایتاً واگذاری طرح پس از دوره قرارداد به بخش غیردولتی با حفظ کاربری؛
- ب) واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه تمام و تکمیل‌شده که خدمات آنها قابل عرضه توسط بخش غیردولتی است به صورت نقد و اقساط به بخش غیردولتی با حفظ کاربری؛
- ج) واگذاری مالکیت، حق بهره‌برداری و یا بهره‌برداری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

قابل واگذاری و نیز اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی مازاد بر نیاز دولت با حفظ کاربری؛

تبصره ۱- درآمد دولت ناشی از اجرای احکام این ماده پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور و از محل ردیف خاصی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود و نیز اعتبار ردیف‌های مربوط به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قالب تسهیلات و وجوه اداره شده شامل یارانه، سود و کارمزد و یا تسهیلات و کمک و سایر روش‌های تأمین مالی مورد تصویب شورای اقتصاد به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و یا تبدیل به احسن نمودن تجهیزات سرمایه‌ای و اموال غیرمنقول در قالب موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قابل اختصاص است.

تبصره ۲- کمک‌های بلاعوض موضوع این ماده، درآمد اشخاص تلقی نمی‌شود و مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست.

ماده ۲۸-

ب) هرگونه پرداخت توسط خزانه از جمله پرداخت حقوق و مزایای مستمر دستگاه‌های اجرایی و موارد ضروری یا از محل تنخواه‌گردان خزانه با رعایت ساز و کار موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ مجاز است.

د) اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و کمک‌ها و سایر اعتبارات و ردیف‌های مندرج در جداول قوانین بودجه سنواتی به شرح عناوین و ارقام جداول مذکور فقط در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع عمومی به شرح عناوین و ارقام مندرج در جداول مربوط قوانین یاد شده براساس مفاد موافقتنامه‌های متبادله دستگاه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و در حدود ابلاغ و تخصیص اعتبار از سوی سازمان مذکور، با رعایت ساز و کار موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ قابل تعهد، پرداخت و هزینه است.

ه) انجام هر گونه تعهد و پرداخت در اجرای قوانین و مقررات مختلف از جمله ماده (۷۰) قانون محاسبات عمومی کشور بدون رعایت سقف اعتبارات مصوب و الزامات قانون در خصوص محدودیت‌های تخصیص و نیز شرح عملیات موافقتنامه‌های متبادله، ممنوع است.

ز) دستگاه‌های اجرایی در ایجاد هر گونه تعهد و پرداخت وجه از محل اعتبارات عمومی موظفند موارد زیر را رعایت کنند:

۱- اولویت واگذاری امور، وظایف، مدیریت و تصدی‌ها به بخش غیردولتی نسبت به هزینه مستقیم اعتبارات عمومی؛

۲- اولویت شیوه پرداخت تسهیلات نظیر کمک‌های فنی و اعتباری و وجوه اداره شده نسبت به روش‌های پرداخت و کمک بلاعوض؛

ح) ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی، توسط دستگاه-های اجرایی از جمله دستگاه‌های مباشر دولت در موارد مختلف از قبیل خرید تضمینی و هزینه‌های تبعی خرید، جبران زیان، تفاوت قیمت، تنظیم بازار، یارانه نهاده‌ها و غیر آن، ایفای تعهدات خاص، کالاهای اساسی، جایزه صادراتی و مانند آنکه از اعتبارات عمومی استفاده می‌شود، ممنوع است. مسئولیت اجرای این حکم بر عهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقامات مجاز و مدیران مالی مربوط است. تخلف از این حکم و سایر موارد، تعهد زائد بر اعتبار محسوب و مشمول مجازات مربوط می‌شود.

ط)

۱- اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی حداکثر ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات سایر طرح‌های مندرج در قوانین مذکور با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و در قالب سقف اعتبار کل طرح قابل افزایش است و عوامل اجرایی طرح‌های مذکور با رعایت ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ انتخاب می‌شوند.

۲- اعتبارات هر یک از ردیف‌های متفرقه، تملک دارایی‌های مالی و هزینه‌ای مندرج در قوانین بودجه سنواتی حداکثر ده درصد (۱۰٪) از محل کاهش اعتبارات سایر ردیف‌های متفرقه، اعتبار تملک دارایی‌های مالی و هزینه‌ای توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در سقف بودجه سنواتی کل کشور قابل افزایش است.

۳- حداکثر نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی تخصیص یافته بودجه عمومی دولت، حداکثر یک درصد (۱٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تخصیص یافته بودجه عمومی دولت، حداکثر بیست و پنج صدم درصد ۰/۲۵٪ از مجموع هزینه‌های شرکت‌های دولتی، حداکثر نیم درصد (۰/۵٪) از مجموع هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی و پنجاه درصد (۵۰٪) از اعتبارات هزینه‌ای و اختصاصی تخصیص یافته توسعه علوم و فناوری و پژوهش‌های کاربردی با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور و سایر قوانین و مقررات عمومی کشور و با رعایت «قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند مصوب ۱۳۶۴» هزینه می‌شود.

تبصره - اعتبارات موضوع توسعه علوم و فناوری و پژوهش‌های کاربردی در چارچوب سیاست‌ها

و اولویت‌های نقشه جامع علمی کشور هزینه می‌شود.

ی) دستگاه‌های اجرایی دارای ردیف در قوانین بودجه سنواتی موظفند تا پایان اردیبهشت هر سال براساس اعتبار ابلاغی اعم از هزینه‌ای، مالی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید، متن پیشنهادی موافقتنامه مربوط را براساس الزامات قوانین برنامه‌های توسعه و قوانین بودجه سنواتی و سایر قوانین و مقررات مربوط در چارچوب فرم‌ها، شرایط و دستورالعمل‌های ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است در صورت موافقت با متن پیشنهادی، ظرف مدت پانزده روز نسبت به امضای موافقتنامه و ابلاغ آن اقدام نماید و در صورت عدم موافقت با متن پیشنهادی، ظرف مدت پانزده روز نسبت به اصلاح و ابلاغ موافقتنامه نهایی که لازم‌الاجرا است، به نحوی که مغایر قانون نباشد، اقدام کند.

ل) به دستگاه‌های اجرایی اعم از مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی اجازه داده می‌شود اعتباراتی که در پیوست قوانین بودجه سنواتی به‌منظور تحقق اهداف سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت بخش‌های خصوصی و تعاونی از محل بودجه عمومی و یا منابع داخلی تحت برنامه کمک‌های فنی و اعتباری پیش‌بینی شده است، برای پرداخت تسهیلات تلفیقی و یارانه سود تسهیلات به‌صورت وجوه اداره‌شده از طریق قرارداد عاملیت در اختیار بانک‌های عامل و صندوق‌های حمایتی و توسعه‌ای دولتی قرار دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر چارچوب قرارداد عاملیت، شرایط تسهیلات و میزان حمایت در قالب یارانه سود و نحوه تجهیز منابع بانکی و صندوق‌های مورد اشاره با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ن) تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها، تغییر تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه‌بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی، اعطای مجوز هر نوع استخدام و به کارگیری نیرو و مصوبات هیأت امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی که متضمن بار مالی برای دولت و صندوق‌های بازنشتگی و دستگاه‌های اجرایی باشد، در صورتی قابل طرح و تصویب و اجرا است که بار مالی ناشی از آن در گذشته محاسبه و در قانون بودجه کل کشور یا منابع داخلی دستگاه اجرایی ذی‌ربط تأمین شده باشد. اقدام دستگاه اجرایی برخلاف این حکم، تعهد زائد بر اعتبار محسوب می‌شود.

ماده ۲۹- دولت مکلف است در راستای ایجاد ثبات، پایداری و تعادل بین منابع و مصارف صندوق‌های بیمه و بازنشتگی، نسبت به اصلاح ساختار این صندوق‌ها براساس اصول زیر اقدام قانونی به عمل آورد:

۳- صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح مکلفند از محل تمام اعتبارات پیش‌بینی شده مندرج در قوانین بودجه سنواتی که پس از طی مراحل در اختیار آنها قرار می‌گیرد به انضمام دیگر منابع داخلی خود و سایر منابع حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها، پرداخت‌های ماهانه در طول سال و کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد را برای بازنشستگان، موظفین و مستمری-بگیران خود تأمین نمایند.

الف) در موارد قانونی، هرگونه پرداخت و کمک مالی توسط دستگاه‌های اجرایی، فقط براساس مفاد موافقتنامه و بعد از تخصیص و در حدود آن مجاز است. در موارد قانونی، هرگونه کمک غیرنقدی و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی از جمله عین، منفعت و مشابه آن شامل اموال منقول و غیرمنقول و نیز رد دیون، مطالبات، حقوق و مانند آن در قالب فرم‌ها، شرایط و دستورالعمل-های ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز است. نسخه‌ای از این فرم‌ها، ضمیمه موافقتنامه اعتبارات هزینه‌ای دستگاه اجرایی خواهد شد. احکام این بند درخصوص نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی در حدود اعتبارات مندرج در قوانین بودجه سنواتی و ما به ازا یا معوض آن، لازم-الاجرا است.

ب) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که در چارچوب وظایف خود مجاز به کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی از محل اعتبارات قوانین بودجه سنواتی می‌باشند، موظفند با رعایت تخصیص اعتبار، نسبت به اخذ شماره ملی اشخاص حقیقی گیرنده و یا سهامداران و صاحبان سهم شرکت و اعضای هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان قانونی اشخاص حقوقی گیرنده کمک و درج آن در بانک اطلاعاتی که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای این منظور ایجاد می‌گردد، اقدام و سپس مبلغ کمک را پرداخت کنند. کمک از محل منابع و ردیف‌های در اختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز مشمول این حکم است. گردش عملیات مالی (دریافت‌ها و پرداخت‌ها) و حساب سالانه اشخاص حقوقی کمک گیرنده و انطباق هزینه‌های انجام-شده توسط کمک‌گیرنده با اهداف اعلام شده توسط دستگاه اجرایی پرداخت‌کننده کمک باید توسط حسابرس و بازرس قانونی کمک‌گیرنده رسیدگی شود و نتیجه رسیدگی توسط دستگاه اجرایی کمک‌کننده تا پایان شهریور ماه سال بعد به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال شود.

ماده ۳۷- علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، صرفاً یک واحد درصد در هر سال به‌عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه و همزمان با دریافت، مستقیماً به ردیف درآمدی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، واریز می‌گردد. صددرصد (۱۰۰٪) منابع دریافتی از طریق ردیف یا ردیف‌هایی که برای این منظور در قوانین بودجه

سنواتی پیش بینی می‌شود، به پیشگیری و پوشش کامل درمان افراد ساکن در روستاها و شهرهای دارای بیست هزار نفر جمعیت و پایین‌تر و جامعه عشایری (در چارچوب نظام ارجاع)، اختصاص می‌یابد و پس از تحقق هدف مذکور نسبت به تکمیل و تأمین تجهیزات بیمارستانی و مراکز بهداشتی و درمانی با اولویت بیمارستان‌های مناطق توسعه نیافته، مصارف هیأت امنای ارزی و ارتقای سطح بیمه بیماران صعب‌العلاج و افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی خارج از روستاها و شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت اقدام شود.

هر گونه پرداخت هزینه‌های پرسنلی نظیر حقوق و مزایا، اضافه کار، کمک‌های رفاهی، پاداش، فوق‌العاده‌های مأموریت، کارانه، بهره‌وری، مدیریت، نوبت کاری، دیون و مانند آن و هزینه‌های اداری نظیر اقلام مصرفی اداری و تأمین اثاثیه و منصوبات اداری از این محل ممنوع می‌باشد.

ماده ۳۹- به دولت اجازه داده می‌شود از محل ردیف‌هایی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌گردد حق بیمه سهم کارفرما، بیمه درمانی و هزینه حمایتی طلاب و کمک به رزمندگان معسر دارای بیش از یک سال سابقه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها، جانبازان معسر بین پنج درصد (۵٪) تا بیست و چهار درصد (۲۴٪)، جانبازان بسیجی و وظیفه غیرشاغل نیازمند را پرداخت کند.

ماده ۴۴- به منظور تمرکززدایی و افزایش اختیارات در جهت توسعه و عمران و توازن منطقه‌ای استان اقدامات زیر صورت می‌گیرد:

الف) بودجه سالانه استان شامل منابع استانی اعم از درآمد استانی، درآمد اختصاصی، واگذاری دارایی‌های مالی و سرمایه‌ای و سهم از منابع ملی و همچنین مصارف استانی اعم از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی هر کدام به صورت سرجمع در قوانین بودجه سنواتی درج می‌شود. توزیع «دستگاه - برنامه» اعتبارات هزینه‌ای و توزیع سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌ها مطابق ضوابط مندرج در این قانون بر عهده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان است.

تبصره - اعتبار پروژه‌هایی که ماهیت استانی داشته و یا در چند شهرستان قرار می‌گیرند به‌طور مستقیم و توسط شورا به صورت مجزا تعیین می‌شود.

ب) شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان موظف است حداکثر ظرف مدت پانزده روز پس از ابلاغ بودجه مصوب استان شامل درآمدها، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای براساس پیشنهاد رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها (موضوع لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان برنامه و بودجه استان‌ها مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۵ شورای انقلاب) که ساختار تشکیلاتی آن در

سقف پست‌های موجود دولت و استان‌ها توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین و ابلاغ می‌شود (به‌عنوان دبیر شورا) و در چارچوب اهداف و سیاست‌های برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و خط‌مشی‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی سازمان صدرصد (۱۰۰٪) اعتبارات ابلاغی به استان را که در قانون بودجه درج گردیده است به‌شرح زیر توزیع کند:

۱- اعتبارات عمرانی استانی براساس شاخص‌های مدون مصوب شورا بین فصول، برنامه‌ها و دستگاه‌های اجرایی به تفکیک شهرستان؛

۲- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی محرومیت‌زدایی، براساس شاخص‌های توسعه نیافتگی و نقاط توسعه نیافته استانی بین فصول و برنامه‌های مربوط به توسعه نیافتگی به تفکیک شهرستان؛

۳- اعتبارات موضوع دودرصد (۲٪) نفت و گاز (سهم یک سوم استان صرفاً به مناطق نفت‌خیز و گازخیز استان و سهم دوسوم استان صرفاً به مناطق توسعه نیافته) به تفکیک شهرستان؛
ج- کمیته برنامه‌ریزی شهرستان که متشکل از فرماندار (رئیس کمیته)، نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان (دبیر کمیته) و عضویت رؤسای دستگاه‌های اجرایی که مدیران کل آنها عضو شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان هستند، موظفند پروژه‌های عمرانی شهرستان را حداکثر پانزده روز پس از ابلاغ سهم شهرستان، مصوب و جهت مبادله موافقتنامه با دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به سازمان استان مذکور اعلام نمایند.

تبصره- فرمانداران موظفند یک هفته قبل از تشکیل جلسات کمیته از نمایندگان شهرستان در مجلس شورای اسلامی (ضمن ارائه مستندات دستور جلسه) به‌عنوان ناظر در جلسات دعوت به عمل آورند.

د) درآمدهای استانی سهم هر استان توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور همزمان با ابلاغ اعتبارات به استان ابلاغ می‌شود و ستاد تجهیز درآمد استان که متشکل از رئیس سازمان استان مذکور (رئیس)، مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان (دبیر) و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، مکلف است ضمن تشکیل جلسات به‌صورت ماهانه، گزارش عملکرد و وصول درآمدها را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی گزارش کند.

ه) به‌منظور تخصیص اعتبارات استانی در اختیار استان با لحاظ وضعیت تحقق درآمدها، سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کلی ناظر بر بودجه عمومی دولت، کمیته تخصیص اعتبارات استان با مسؤولیت استاندار و عضویت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان (دبیر) و رئیس سازمان امور اقتصادی و

دارایی استان تشکیل می‌شود.

و) پس از تعیین سقف تخصیص اعتبارات توسط کمیته تخصیص اعتبار استانی موضوع ماده (۷۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تنفیذ شده در ماده (۸۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱ تخصیص اعتبار هزینه‌ای برحسب دستگاه، برنامه و فصول و تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان برحسب طرح و پروژه تعیین و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱- کمیته تخصیص استانی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مکلفند در هر مقطع از ابلاغ تخصیص برای موارد سه‌گانه موضوع بند (ب) این ماده، سهم تخصیص طرح‌های عمرانی هر شهرستان را در سرجمع تخصیص هر موضوع، معادل سهم اعتبارات موضوع اعتبار شهرستان در سرجمع تخصیص، رعایت کنند.

تبصره ۲- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌تواند متناسب با افزایش سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها، وظایف و اختیارات خود را به واحدهای مستقل استانی خود، تفویض کند.

ز) علاوه بر اعتبارات دو درصد (۲٪) نفت و گاز، ملی استانی شده، ملی ویژه، محرومیت‌زدایی و مواردی که پس از انتقال وظیفه، اعتبار آن به استان اضافه می‌شود، سهم اعتبارات تملک دارایی‌های استانی سالانه دو درصد (۲٪) تا سقف بیست درصد (۲۰٪) کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کشور، افزوده می‌شود.

ح) سند بودجه سالانه استان که تعهدات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور را مشخص می‌کند در قالب قراردادی تنظیم و بین رئیس شورا و سازمان مذکور مبادله می‌شود. قالب قرارداد مذکور و دستورالعمل مربوط، توسط سازمان مذکور تهیه و ابلاغ می‌شود. ط) در هر استان، خزانه معین استان وابسته به خزانه‌داری کل و زیر نظر اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان تشکیل می‌شود. خزانه‌داری کل موظف است برای هر یک از خزانه‌های معین استان، یک حساب به‌عنوان «حساب خزانه‌داری کل» (خزانه معین استان) در مرکز استان افتتاح کند و در ابتدای هر سال نیز میزان تنخواه‌گردان هر استان را متناسب با اعتبارات مصوب هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن استان محاسبه و حداکثر تا بیستم فروردین ماه به «حساب خزانه‌داری کل» (خزانه معین استان) واریز کند.

ی) از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، ماده (۴۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و ماده (۲۹) قانون الحاق مواردی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ نسخ می‌شود.

ماده ۴۵- دولت مکلف است نسبت به اجرای سند نقشه مهندسی فرهنگی، پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و سند جمعیت و تعالی خانواده اقدام کند و گزارش شش ماهه آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

تبصره - دولت موظف است در سال اول اجرای این قانون پیوست فرهنگی ده طرح مهم و در یک برنامه زمانبندی پیوست فرهنگی تمام طرح‌های مهم را با هماهنگی نهاد ذی‌ربط اجرا کند.

ماده ۴۹- در اجرای بندهای ماده (۱۳) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، دولت مکلف است مابه‌التفاوت خدمات بهداشتی و درمانی ایثارگران برای کلیه هزینه‌های مرتبط را که مطابق ضوابط آن دستگاه قابل پرداخت نیست و در تعهد صندوق‌های بیمه درمانی نمی‌باشد، از اعتبارات مربوطه آن دستگاه کسر و جهت پرداخت به مشمولان به حساب بنیاد شهید و امور ایثارگران اضافه نماید.

ماده ۵۲- صندوق توسعه ملی موظف است از منابع ورودی به صندوق توسعه ملی در هر سال: الف) ده درصد (۱۰٪) را جهت پرداخت تسهیلات به بخشهای خصوصی و تعاونی و بنگاههای اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی به طرحهای دارای توجیه فنی، زیست محیطی و مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش آب، کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی، منابع طبیعی و محیط زیست و صادرات محصولات کشاورزی در بانکهای دولتی و خصوصی داخلی سپرده‌گذاری کند. سود سپرده‌گذاری و اقساط وصولی مجدداً جهت پرداخت تسهیلات طرحهای موضوع این بند اختصاص می‌یابد. تبدیل ارز به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

ب) ده درصد (۱۰٪) را جهت پرداخت تسهیلات به بخشهای خصوصی و تعاونی و بنگاههای اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی به طرحهای دارای توجیه فنی، زیست محیطی و مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش صنعت، معدن، گردشگری و صادرات کالاهای صنعتی و معدنی به استثنای بخش ساخت مسکن در بانکهای دولتی و خصوصی داخلی سپرده‌گذاری کند. سود سپرده‌گذاری و اقساط وصولی مجدداً جهت پرداخت تسهیلات طرحهای موضوع این بند اختصاص می‌یابد. تبدیل ارز به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی

جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

تبصره ۱- پنج درصد (۵٪) از منابع این ماده با سیاستگذاری شورای عالی اشتغال و با معرفی کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و سایر دستگاههای اجرایی مرتبط جهت پرداخت تسهیلات اشتغال‌زایی و کمک به توسعه کسب و کارهای خرد، کوچک و متوسط تخصیص می‌یابد و بانکهای عامل مکلفند علاوه بر منابع مذکور، حداکثر تا یک برابر آن را از محل منابع داخلی پرداخت کنند. بانک عامل مجاز است با اخذ تعهد محضری پرداخت مبلغ نقدی هدفمندی یارانه‌ها را به‌عنوان ضمانت بپذیرد و همچنین پانزده درصد (۱۵٪) از منابع مذکور به طرحهای مربوط به افراد ایتارگر اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲- به منظور ساماندهی تولید و افزایش بهره‌وری تولید گوشت قرمز سالم و عرضه مناسب به بازار مصرف در قالب طرح پرواربندی دام عشایر با اصلاح و افزایش بهره‌وری زنجیره تأمین و تولید، یک درصد (۱٪) از منابع بند (ب) این ماده به صورت یکجا در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا با معرفی صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری عشایر و تشکلهای عشایری به صورت تسهیلات به طرحهای سرمایه‌گذاری و پرواربندی عشایر و تشکلهای مربوطه پرداخت شود.

ماده ۵۶- کلیه دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاههای موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص یافته هزینه‌ای به استثنای فصول (۱) و (۶) و در مورد شرکتهای دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.

تبصره - دستگاههای مذکور ضمن رعایت چارچوب نقشه جامع علمی کشور و اولویتهای تحقیقاتی دستگاه ذی‌ربط که به تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری می‌رسد مکلفند نحوه هزینه‌کرد این ماده را هر شش ماه یک بار به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و مرکز آمار ایران گزارش دهند. شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری موظف است گزارش عملکرد این ماده را به‌طور سالانه حداکثر تا پایان مرداد ماه به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. همچنین مرکز آمار ایران مکلف است سالانه اطلاعات مربوط به هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را منتشر نماید.

ماده ۶۰- متن زیر به عنوان یک تبصره به ماده (۷۱ مکرر) قانون محاسبات عمومی کشور الحاق می‌-

شود:

تبصره - دریافت و پرداخت هرگونه وجهی تحت هر عنوان توسط دستگاههای اجرایی موضوع

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۲۵۹

ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی باید در چارچوب قوانین موضوعه کشور باشد و هرگونه دریافت و پرداخت بر خلاف مفاد این ماده در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولتی است. کلیه مسؤولان و مقامات ذی ربط، مدیران، ذی حسابان و مدیران مالی حسب مورد مسؤول اجرای این حکم می باشند.

ماده ۸۶- عنوان «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴ و اصلاحات بعدی آن» به «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)» تغییر می یابد.

قانون فوق مشتمل بر هشتاد و شش ماده و سی تبصره در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ چهارم اسفند ماه یکهزار و سیصد و نود و سه مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۳۹۳/۱۲/۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی
علی لاریجانی

موادی از قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۱/۷/۲۸ مجلس شورای اسلامی

فصل دوم: معافیتها

ماده ۱۲- عرضه کالاها و ارائه خدمات زیر و همچنین واردات آنها حسب مورد از پرداخت مالیات معاف می باشد:

- ۱- محصولات کشاورزی فرآوری نشده؛
- ۲- دام و طیور زنده، آبزیان، زنبور عسل و نوغان؛
- ۳- انواع کود، سم، بذر و نهال؛
- ۴- آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج، حبوبات و سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی و شیرخشک مخصوص تغذیه کودکان؛
- ۵- کتاب، مطبوعات، دفتر تحریر و انواع کاغذ چاپ، تحریر و مطبوعات؛
- ۶- کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با تأیید هیأت وزیران و حوزه های علمیه با تأیید حوزه گیرنده هدایا؛
- ۷- کالاهایی که همراه مسافر و برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و

واردات، وارد کشور می‌شود. مازاد بر آن طبق مقررات این قانون مشمول مالیات خواهد بود؛

۸- اموال غیر منقول؛

۹- انواع دارو، لوازم مصرفی درمانی، خدمات درمانی (انسانی، حیوانی و گیاهی) و خدمات توانبخشی و حمایتی؛

۱۰- خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق، موضوع قانون مالیاتهای مستقیم؛

۱۱- خدمات بانکی و اعتباری بانکها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه مجاز و صندوق تعاون؛

۱۲- خدمات حمل و نقل عمومی و مسافری درون و برون شهری جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی؛

۱۳- فرش دستباف؛

۱۴- انواع خدمات پژوهشی و آموزشی که طبق آئین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری، امور اقتصادی و دارایی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش و کار و امور اجتماعی ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۵- خوراک دام و طیور؛

۱۶- رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی ویژه فرودگاه‌ها براساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۷- اقلام با مصارف صرفاً دفاعی (نظامی و انتظامی) و امنیتی براساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. فهرست مذکور از اولین دوره مالیاتی پس از تصویب هیأت وزیران قابل اجراء خواهد بود.

قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب ۱۳۸۱/۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- کلیه اشخاصی که به سن هجده سال تمام هجری شمسی نرسیده‌اند از حمایت‌های قانونی مذکور در این قانون بهره مند می‌شوند.

ماده ۲- هر نوع اذیت و آزار کودکان و نوجوانان که موجب شود به آنان صدمه جسمانی یا روانی

و اخلاقی وارد شود و سلامت جسم یا روان آنان را به مخاطره اندازد ممنوع است.

ماده ۳- هرگونه خرید، فروش، بهره‌کشی و به کارگیری کودکان به منظور ارتکاب اعمال خلاف از قبیل قاچاق، ممنوع و مرتکب حسب مورد علاوه بر جبران خسارات وارده به شش ماه تا یک سال زندان و یا به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۴- هرگونه صدمه و اذیت و آزار و شکنجه جسمی و روحی کودکان و نادیده گرفتن عمدی سلامت و بهداشت روانی و جسمی و ممانعت از تحصیل آنان ممنوع و مرتکب به سه ماه و یک روز تا شش ماه حبس و یا تا ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال جزای نقدی محکوم می‌گردد.

ماده ۵- کودک‌آزاری از جرائم عمومی بوده و احتیاج به شکایت شاکی خصوصی ندارد.

ماده ۶- کلیه افراد و مؤسسات و مراکزی که به نحوی مسؤولیت نگاهداری و سرپرستی کودکان را بر عهده دارند مکلفند به محض مشاهده موارد کودک‌آزاری مراتب راجعت پیگرد قانونی مرتکب و اتخاذ تصمیم مقتضی به مقامات صالح قضائی اعلام نمایند تخلف از این تکلیف موجب حبس تا شش ماه یا جزای نقدی تا پنج میلیون (۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.

ماده ۷- اقدامات تربیتی در چارچوب ماده (۵۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۹/۷ و ماده (۱۱۷۹) قانون مدنی (مصوب ۱۳۱۴/۱/۱۹ از شمول این قانون مستثنی است.

ماده ۸- اگر جرائم موضوع این قانون مشمول عناوین دیگر قانونی شود یا در قوانین دیگر حد یا مجازات سنگین‌تری برای آنها مقرر شده باشد، حسب مورد حد شرعی یا مجازات اشد اعمال خواهد شد.

ماده ۹- از تاریخ تصویب این قانون کلیه مقررات مغایر با آن ملغی‌الاثرب می‌گردد. قانون فوق مشتمل بر نه ماده در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ بیست و پنجم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

مهدی کروبی

قانون حمایت از حقوق معلولان

شماره ۵۷۲۶/۳۱

۱/۲/۱۳۹۷

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۸۰۱۰۶/۴۹۱۳۰ مورخ ۲۱/۶/۱۳۹۴ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون حمایت از حقوق معلولان که با عنوان لایحه حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۲۰/۱۲/۱۳۹۶ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۱۱۰۶۱

۸/۲/۱۳۹۷

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - سازمان بهزیستی کشور

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون حمایت از حقوق معلولان» که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیستم اسفند ماه یکهزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۲/۱/۱۳۹۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۵۷۲۶/۳۱ مورخ ۱/۲/۱۳۹۷ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجراء ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور - حسن روحانی

قانون حمایت از حقوق معلولان

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - تعاریف

الف - فرد دارای معلولیت: شخصی است که با تأیید کمیسیون پزشکی - توانبخشی تعیین نوع و تعیین شدت معلولیت سازمان بهزیستی کشور با انواع معلولیت‌ها در اثر اختلال و آسیب جسمی، حسی (بینایی، شنوایی)، ذهنی، روانی و یا توأم، با محدودیت قابل توجه و مستمر در فعالیت‌های روزمره زندگی و مشارکت اجتماعی، مواجه می‌باشد.

ب - وزارت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

پ - سازمان: سازمان بهزیستی کشور

ت - دستگاه‌های مشمول: دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن، قوه قضائیه، قوه مقننه، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای نگهبان و سازمان‌ها و مؤسسات وابسته و تابعه آنها، شهرداری‌ها و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که شمول آنها مستلزم ذکر نام است و یا به نحوی از انحاء از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می‌گردد.

ث - دسترس‌پذیری: اقداماتی است که با هدف ایجاد محیط بدون مانع و قابل دسترس جهت مشارکت افراد دارای معلولیت در همه حوزه‌های زندگی و فراهم آوردن فرصت برابر برای آنها در برخورداری از امکانات زندگی اجتماعی، همانند سایر افراد، انجام می‌شود. دسترسی شامل: سامانه (سیستم) حمل و نقل، محیط فیزیکی، اطلاعات، آموزش و پرورش، فن آوری (تکنولوژی)، اشتغال، منابع مناسب ارتباطی و رسانه‌ای می‌باشد.

ج - شبکه‌های ملی تشکلهای مردم نهاد معلولان: شبکه‌هایی ملی (کشوری هستند) مرکب از تشکلهای افراد دارای معلولیت گروه‌های اصلی معلولیتی (آسیب‌دیدگان بینایی، شنوایی، جسمی، ذهنی، اعصاب و روان) که به منظور هماهنگی و یکپارچه‌سازی فعالیت تشکلهای عضو و ایجاد صدای واحد ملی تشکیل می‌شوند.

فصل دوم - مناسب‌سازی، دسترس‌پذیری و تردد و تحرک

ماده ۲- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند در طراحی، تولید و احداث ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابر و وسایل خدماتی به نحوی عمل نمایند که امکان دسترسی و بهره‌مندی از آنها برای افراد دارای معلولیت همچون سایر افراد فراهم گردد.

تبصره - وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند جهت دسترسی و بهره‌مندی افراد دارای معلولیت، ساختمان‌ها و اماکن عمومی، ورزشی و

تفریحی، معابر و وسایل خدماتی موجود را در چهارچوب بودجه مصوب سالانه خود مناسب سازی نمایند.

ماده ۳- به منظور نظارت و هماهنگی جهت مناسب سازی و همچنین نظارت بر اجرای ماده (۲) این قانون، ستاد هماهنگی و پیگیری مناسب سازی کشور به شرح زیر تشکیل می گردد:

۱- وزیر کشور یا معاون ذی ربط (رئیس)

۲- رئیس سازمان (دبیر)

۳- معاون ذی ربط وزارت راه و شهرسازی

۴- معاون ذی ربط وزارت صنعت، معدن و تجارت

۵- معاون ذی ربط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۶- معاون ذی ربط وزارت آموزش و پرورش

۷- معاون ذی ربط سازمان برنامه و بودجه

۸- معاون ذی ربط سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران (به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی)

۹- معاون ذی ربط بنیاد شهید و امور ایثارگران

۱۰- نماینده تشکلهای غیردولتی جانبازان (به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی)

۱۱- نماینده شبکه های ملی تشکلهای مردم نهاد معلولان (به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی)

۱۲- رئیس شورای عالی استانها (به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی)

۱۳- نماینده سایر دستگاههای دولتی حسب مورد بنا به دعوت رئیس ستاد

تبصره ۱- ستاد مکلف است بر امر مناسب سازی ساختمان ها و اماکن دولتی و عمومی دستگاههای مذکور در ماده (۲) این قانون نظارت و گزارش های اقدامات آنها را درخواست نماید.

تبصره ۲- آیین نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه از ابلاغ این قانون توسط سازمان و با مشارکت وزارتخانه های کشور و راه و شهرسازی و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۴- شهرداری ها مکلفند صدور پروانه احداث و بازسازی و پایان کار برای تمامی ساختمان ها و اماکن با کاربری عمومی از جمله مجتمع های مسکونی، تجاری، اداری، درمانی و آموزشی را به رعایت ضوابط و استانداردهای مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و اصلاحات پس از آن در مورد دسترس پذیری افراد دارای معلولیت توسط مجری، مشروط کنند.

ماده ۵ - وزارتخانه های راه و شهرسازی و کشور و شهرداری ها مکلفند حسب مورد نسبت به مناسب سازی و دسترس پذیری کلیه پایانه ها، ایستگاهها، تأسیسات سامانه ها و ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری، دسترس پذیری سامانه های حمل و نقل عمومی برای دسترسی منطبق با قوانین داخلی و استانداردهای بین المللی افراد دارای معلولیت اقدام کنند و امکان بهره مندی این افراد از ناوگان حمل و نقل زمینی، دریایی و هوایی را فراهم نمایند و کارکنان خود را جهت همیاری عملی و صحیح با مسافران دارای معلولیت، آموزش دهند.

تبصره ۱- شهرداری ها مکلفند جهت امکان تردد افراد دارای معلولیت شدید، سامانه های حمل و نقل ویژه افراد دارای معلولیت را با تجهیز ناوگان خودروهای مناسب سازی شده ایجاد نمایند. دولت مکلف است در تشکیل این سامانه ها به شهرداری های فاقد اعتبارات لازم، کمک نماید.

تبصره ۲- استفاده افراد دارای معلولیت شدید از سامانه های حمل و نقل ریلی و اتوبوس رانی درون شهری دولتی و عمومی رایگان و استفاده این افراد از سامانه های برون شهری ریلی، هوایی و دریایی دولتی و عمومی نیم بها است. وزارت مکلف است جهت اجرای این تبصره نسبت به پیش بینی اعتبارات لازم در لوایح بودجه سالانه اقدام و سازمان برنامه و بودجه در لایحه سالانه بودجه منظور نماید.

تبصره ۳- متخلفان از رعایت این ماده حسب مورد به مجازات تعزیری جزای نقدی درجه پنج تا هشت موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۱/۲، انفصال موقت یا دائم از خدمات عمومی، تنزل مقام و یا محرومیت از انتصاب به پستهای حساس و مدیریتی و یا اخراج از نهاد یا سازمان متبوع محکوم می شوند.

فصل سوم - خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی

ماده ۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است پوشش بیمه سلامت افراد دارای معلولیت تحت پوشش سازمان را به گونه ای تأمین نماید که علاوه بر تأمین خدمات درمانی مورد نیاز این افراد، خدمات توانبخشی جسمی و روانی افراد دارای معلولیت را پوشش دهد.

ماده ۷- سازمان مکلف است با هدف حمایت از نگهداری و مراقبت افراد دارای معلولیت شدید و خیلی شدید نیازمند و افراد دچار معلولیت های چندگانه نیازمند در خانواده پس از ارائه خدمات آموزشی و مشاوره ای به خانواده ها نسبت به پرداخت حق پرستاری یا مددکاری به سرپرست، همسر یا قیم این افراد اقدام نماید و یا خدمات مراقبتی و نگهداری از افراد دارای معلولیت را از طریق مراکز وابسته به خود یا حمایت از مراکز غیردولتی (خصوصی، تعاونی، خیریه و تشکلهای مردم نهاد) ارائه نماید.

تبصره ۱- میزان کمک هزینه بابت پرداخت حق پرستاری یا مددکاری موضوع این ماده، متناسب با نوع و شدت معلولیت فرد دارای معلولیت، تعداد این افراد در هر خانواده و براساس هزینه‌های متعارف نگهداری و مراقبت از افراد دارای معلولیت و متناسب با تورم سالانه و میزان کمک هزینه پرداختی به مراکز غیردولتی هرساله با در نظر گرفتن نرخ تمام شده خدمات و نرخ تورم سالانه توسط سازمان و با همکاری انجمن عالی مراکز غیردولتی توانبخشی، وزارت و سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

نرخ تمام شده باید به عنوان کمک هزینه به مراکز غیردولتی مرتبط پرداخت گردد.

تبصره ۲- خدمات و کمک هزینه موضوع این ماده به سالمندان معلول نیز تسری می‌یابد.

فصل چهارم - امور ورزشی، فرهنگی، هنری و آموزشی

ماده ۸- استفاده افراد دارای معلولیت از مراکز، تأسیسات و خدمات ورزشی دستگاههای دولتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، رایگان است.

ماده ۹- افراد دارای معلولیت نیازمند واجد شرایط در سنین مختلف می‌توانند با معرفی سازمان از آموزش عالی رایگان در واحدهای آموزشی تابعه وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دیگر دستگاههای دولتی و نیز دانشگاه آزاد اسلامی و سایر مراکز آموزش عالی غیردولتی از محل ردیف مربوطه در بودجه سنواتی بهره مند گردند.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده سه ماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان، وزارت، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی تهیه می‌شود و برای تصویب به هیأت وزیران ارسال می‌گردد.

فصل پنجم - کارآفرینی و اشتغال

ماده ۱۰- وزارت، مکلف است در قالب اعتبارات مصوب سازمان، صندوق حمایت از فرصتهای شغلی افراد دارای معلولیت تحت پوشش را ایجاد و اساسنامه آن را سه ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارسال نماید.

تبصره - بانک مرکزی مکلف است مجوزهای لازم جهت تأسیس صندوق حمایت از فرصتهای شغلی افراد دارای معلولیت را در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه در اختیار وزارت قرار دهد.

ماده ۱۱- دولت مکلف است جهت ایجاد فرصتهای شغلی برای افراد دارای معلولیت تسهیلات ذیل را فراهم نماید:

الف - پرداخت تسهیلات اعتباری به واحدهای تولیدی، خدماتی، عمرانی، صنفی و کارگاههای تولیدی حمایتی در مقابل اشتغال افراد دارای معلولیت به میزانی که در قوانین بودجه سالانه مشخص می گردد.

ب - پرداخت تسهیلات اعتباری خوداشتغالی (وجوه اداره شده) به افراد دارای معلولیت به میزانی که در قوانین بودجه سالانه مشخص می گردد.

پ - پرداخت تسهیلات اعتباری (وجوه اداره شده) جهت احداث واحدهای تولیدی و خدماتی اشتغال زا به شرکتها و مؤسساتی که بیش از شصت درصد (۶۰٪) سهام و سرمایه آنها متعلق به افراد دارای معلولیت است.

ت - اختصاص سی درصد (۳۰٪) از پستهای سازمانی تلفنچی (اپراتور تلفن) دستگاهها، شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی به افراد نابینا و کم بینا و افراد دارای معلولیت جسمی، حرکتی.

ث - اختصاص سی درصد (۳۰٪) از پستهای سازمانی متصدی دفتری و ماشین نویسی دستگاهها، شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی به افراد دارای معلولیت جسمی، حرکتی.

تبصره - کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی مجازند تا سقف مجوزهای استخدامی سالانه خود، افراد نابینا و ناشنوا و افراد دارای آسیب نخاعی واجد شرایط را با برگزاری آزمون اختصاصی جامعه معلولان به کار گیرند.

ماده ۱۲- کارفرمایان بخش غیردولتی که افراد دارای معلولیت جویای کار را در مراکز کسب و کار خود استخدام کنند، در طول دوران اشتغال افراد دارای معلولیت با رعایت شرایط زیر از کمک هزینه ارتقای کارایی معلولان استفاده خواهند کرد:

- ۱- مدت قرارداد استخدامی کارفرما با فرد دارای معلولیت شاغل حداقل یک سال باشد.
- ۲- حقوق و دستمزد فرد دارای معلولیت شاغل براساس مصوبات شورای عالی کار و سایر قوانین و مقررات مربوط از سوی کارفرما پرداخت شود.
- ۳- سایر مزایای قانونی تصریح شده در قانون کار (مزایای رفاهی کارگران) به فرد دارای معلولیت شاغل پرداخت شود.

تبصره ۱- منظور از فرد دارای معلولیت جویای کار در این قانون، فرد دارای معلولیتی است که توانایی انجام کار داشته و مهارت ها و آموزش های لازم برای اشتغال را کسب نموده باشد.

تبصره ۲- منظور از کمک هزینه ارتقای کارایی افراد دارای معلولیت عبارت است از پرداخت حداکثر پنجاه درصد (۵۰٪) حداقل حقوق و دستمزد ماهانه مصوب شورای عالی کار برای فرد دارای معلولیت شاغل با توجه به شدت معلولیت (خفیف سی درصد (۳۰٪)، متوسط چهل درصد (۴۰٪) و شدید پنجاه

درصد (۵۰٪)) که توسط سازمان برنامه و بودجه کشور در ذیل ردیف اعتباری سازمان در قوانین بودجه سنواتی تأمین می‌شود.

تبصره ۳- کمک هزینه ارتقای کارایی معلولان برای هر فرد دارای معلولیت شاغل در بخش مزدگیری غیردولتی تا پنج سال قابل پرداخت می‌باشد.

تبصره ۴- نحوه تخصیص و پرداخت کمک هزینه ارتقای کارایی افراد دارای معلولیت به بخش غیردولتی و کارفرمایان مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت با همکاری سازمان تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارسال می‌گردد.

ماده ۱۳- کارفرمایانی که در مراکز کسب و کار خود، افراد دارای معلولیت جویای کار را در اجرای ماده (۱۲) این قانون استخدام نمایند، از پرداخت حق بیمه سهم کارفرمایی در قبال افراد دارای معلولیت جذب شده معافند، همچنین افراد دارای معلولیتی که به صورت خوداشتغالی یا در کارگاههای اشتغال خانگی و یا از طریق مراکز پشتیبانی شغلی مشغول به کار می‌باشند حسب مورد از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما یا خویش‌فرما معاف می‌شوند. حق بیمه سهم کارفرمایی یا خویش‌فرمایی این‌گونه افراد توسط دولت تأمین و پرداخت خواهد شد.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط سازمان و وزارت با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه و حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون برای تصویب به هیأت وزیران ارسال می‌شود.

ماده ۱۴- سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مکلف است رأساً یا با جلب مشارکت بخش غیردولتی، اقدام به پذیرش کارآموزان دارای معلولیت نماید و از طریق مناسب‌سازی و توسعه مراکز موجود و یا تأسیس آموزشگاهها و مراکز آموزشی نسبت به ارتقای مهارت‌های فنی و حرفه‌ای افراد دارای معلولیت اقدام کند و به ارائه حمایت‌های لازم و تأمین تجهیزات تخصصی مهارت‌آموزی متناسب با شرایط کارآموزان دارای معلولیت، کمک هزینه این افراد را پرداخت نماید.

همچنین این سازمان مکلف است به منظور تأمین کیفیت و بازدهی مطلوب آموزشهای فنی و حرفه‌ای افراد دارای معلولیت، با اخذ مشاوره‌های تخصصی سازمان و سازمان آموزش و پرورش استثنائی کشور استانداردها و نظام‌نامه جامع آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای کارآموزان دارای معلولیت را ظرف مدت شش ماه تدوین و به مراکز موضوع این ماده ابلاغ نماید.

ماده ۱۵- دولت مکلف است حداقل سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی (رسمی، پیمانی، کارگری) دستگاههای دولتی و عمومی اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکتها و نهادهای عمومی و انقلابی و دیگر دستگاههایی که از بودجه عمومی کشور استفاده می‌نمایند به جز موارد

ذکرشده در بندهای (ت) و (ث) ماده (۱۱) این قانون را به افراد دارای معلولیت واجد شرایط اختصاص دهد.

تبصره ۱- وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای و نهادهای عمومی و انقلابی مکلفند سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی خود به جز موارد ذکرشده در بندهای (ت) و (ث) ماده (۱۱) این قانون را به افراد دارای معلولیت اختصاص دهند. سازمان اداری و استخدامی کشور موظف است نسبت به تخصیص این سهمیه استخدامی برای افراد دارای معلولیت اقدام و بر رعایت آن نظارت نماید.

تبصره ۲- بالاترین مسؤول دستگاههای اجرائی، نهادهای عمومی غیردولتی، شهرداریها و بانکها مکلف به اجرای دقیق مفاد این ماده میباشند. متخلفان حسب مورد با حکم مراجع ذیصلاح به مجازات تعزیری جزای نقدی درجه پنج تا هشت موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲/۲/۱، انفصال موقت یا دائم از خدمات عمومی، تنزل مقام و یا محرومیت از انتصاب به پستهای حساس و مدیریتی و یا اخراج از نهاد یا سازمان متبوع محکوم می شوند.

ماده ۱۶- رؤسای سازمان های بهزیستی استان ها مجازند در جلسات شورای برنامه ریزی و توسعه استان و گروههای کاری آن به عنوان عضو شرکت نمایند.

تبصره - به منظور کمک به اشتغال افراد دارای معلولیت و مددجویان، رئیس سازمان بهزیستی کشور مجاز است در جلسات شورای عالی اشتغال شرکت نماید.

فصل ششم - مسکن

ماده ۱۷- وزارت راه و شهرسازی و سایر دستگاههای مربوط مکلفند متناسب با ارائه تسهیلات ارزان قیمت و سایر اقدامات حمایتی از سازندگان واحدهای مسکونی اعم از انبوهسازان، تعاونی ها و بخش خصوصی، تعهد لازم را برای اختصاص حداقل ده درصد (۱۰٪) واحدهای مسکونی احداثی با کیفیت و مناسب سازی شده به افراد دارای معلولیت فاقد مسکن (با اولویت زوجهای دارای معلولیت و خانوادههای دارای چند معلول) به صورت ارزان قیمت با معرفی سازمان از سازندگان مذکور اخذ و بر اجرای آن نظارت نمایند.

تبصره ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است تسهیلات اعتباری ارزان قیمت با سود ترجیحی و بلندمدت مسکن موضوع این ماده را برای یک بار تأمین و به افراد دارای معلولیت تحت پوشش سازمان و یا تعاونیها و یا مؤسسات خیریه مورد تأیید سازمان اختصاص دهد.

تبصره ۲- اعتبار مورد نیاز جهت پرداخت مابهالتفاوت نرخ سود چهاردرصد (۴٪) و نرخ سود مصوب نظام بانکی در قانون بودجه سالانه منظور می شود.

ماده ۱۸- سازمان ملی زمین و مسکن مکلف است زمین مورد نیاز احداث واحدهای مسکونی افراد دارای معلولیت فاقد مسکن را به صورت اجاره بلندمدت نود و نه ساله تأمین و برای یک بار در اختیار افراد مذکور و یا تعاونی‌ها و مؤسسات خیریه مسکن‌ساز مورد تأیید سازمان، قرار دهد.

ماده ۱۹- افراد دارای معلولیت از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، آماده‌سازی زمین، عوارض نوسازی و همچنین حق انشعابات آب، برق، گاز و دفع فاضلاب منطبق با الگوی مسکن مصوب معاف می‌باشند.

تبصره ۱- استفاده از تسهیلات موضوع این ماده برای هر فرد دارای معلولیت صرفاً برای یک واحد مسکونی مجاز است.

تبصره ۲- دولت مکلف است اعتبار مورد نیاز اجرای حکم این ماده را در لایح بودجه سالانه پیش‌بینی کند.

فصل هفتم - فرهنگ‌سازی و ارتقای آگاهی‌های عمومی

ماده ۲۰- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، شهرداری‌ها و سایر سازمان‌ها و نهادهای دارنده سالنهای نمایش فیلم، مکلفند بدون اخذ هزینه، امکان نمایش آگهی (تیزر)های آموزشی مورد تأیید سازمان در خصوص حقوق افراد دارای معلولیت و چگونگی تعامل با این افراد را فراهم آورند.

ماده ۲۱- سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران مکلف است حداقل پنج ساعت از برنامه‌های خود را در هفته به صورت رایگان در زمانهای مناسب به برنامه‌های سازمان و تشکلهای مردم نهاد حامی افراد دارای معلولیت به منظور آشنایی مردم با حقوق، توانمندی‌ها و مشکلات این افراد اختصاص دهد و نسبت به زیرنویسی فیلم‌ها و برنامه‌های شبکه‌های مختلف سیما، استفاده از رابط ناشنویان و نیز پخش توصیف شنیداری فیلم‌ها جهت افراد نابینا اقدام نماید.

فصل هشتم - حمایت‌های قضائی و تسهیلات مالیاتی

ماده ۲۲- مراجع قضائی مکلفند چنانچه افراد دارای معلولیت، به قیم نیازمند باشند، هنگام نصب قیم، نظر مشورتی سازمان را اخذ کنند. در مواردی که فرد واجد شرایطی برای پذیرش قیمومت وجود نداشته باشد یا این سمت را نپذیرد، دادگاه سازمان را به عنوان قیم تعیین می‌کند.

ماده ۲۳- سازمان می‌تواند حسب درخواست فرد دارای معلولیت یا قیم وی (حسب مورد)، در پرونده‌هایی که حق فرد دارای معلولیت به دلیل معلولیت، مورد تعرض قرار گرفته یا چنین ادعایی

مطرح است در صورتی که ادعای مزبور مورد تأیید سازمان باشد به عنوان نماینده وی، در دادگاه مربوط شرکت نماید.

ماده ۲۴- صددرصد (۱۰۰٪) هزینه‌های اشخاص حقیقی و حقوقی در جهت احداث و تجهیز و توسعه و مناسب سازی تمامی مراکز توانبخشی، نگهداری و مراقبتی، حرفه‌آموزی، آموزشی، کارآفرینی، رفاهی و مسکن موردنیاز افراد دارای معلولیت با تأیید سازمان به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود.

ماده ۲۵- پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق و مزایا یا دستمزد مشمول مالیات یکی از اولیاء افراد دارای معلولیت خیلی شدید و شدید مادامی که مسؤولیت پرداخت هزینه‌های مترتب بر معلولیت فرد بر عهده اولیاء است از پرداخت مالیات معاف است. گواهی تأیید نوع و شدت معلولیت افراد مشمول این ماده از سوی کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و شدت معلولیت سازمان ارائه خواهد شد.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت، ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۶- یکی از فرزندان اولیائی که خود ناتوان و معلول بوده (هر دو یا یکی از آنها معلول باشد) و یا حداقل دو نفر از فرزندان آنها ناتوان و معلول باشد از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردد.

تبصره - همسرانی که زنان ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را برعهده داشته باشند از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردند.

فصل نهم - معیشت و حمایت‌های اداری و استخدامی

ماده ۲۷- دولت مکلف است کمک هزینه معیشت افراد دارای معلولیت بسیار شدید و یا شدید فاقد شغل و درآمد را به میزان حداقل دستمزد سالانه تعیین و اعتبارات لازم را در قوانین بودجه سنواتی کشور منظور نماید.

بانوان کارمند دارای همسر یا فرزند معلول به شرط نگهداری فرد دارای معلولیت در منزل (با تأیید سازمان) از تسهیلات مقرر در قانون راجع به خدمت نیمه‌وقت بانوان مصوب ۱۳۶۲/۹/۱۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن با استفاده از حقوق و مزایای کامل بهره‌مند خواهند شد.

کارمندان مرد دارای همسر معلول یا فرزند معلول تحت سرپرستی و فاقد مادر به شرط نگهداری فرد دارای معلولیت در منزل (با تأیید سازمان) با یک چهارم () کسر ساعات کار هفتگی، از حقوق و مزایای کامل استفاده خواهند نمود.

ماده ۲۸- دستگاه‌های مشمول مکلفند ساعات کار هفتگی شاغلان دارای معلولیت‌های شدید و خیلی شدید را ده ساعت کاهش دهند.

فصل دهم - برنامه‌ریزی، نظارت و منابع مالی

ماده ۲۹- مرکز آمار ایران مکلف است در سرشماری‌های عمومی جمعیت کشور به نحوی برنامه‌ریزی نماید که جمعیت افراد دارای معلولیت به تفکیک نوع معلولیت آنها مشخص گردد.

ماده ۳۰- به منظور شفاف‌سازی منابع مالی اختصاص یافته برای اجرای این قانون و حمایت از افراد دارای معلولیت، سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است نسبت به ایجاد ردیف اعتباری ذیل فصل رفاه اجتماعی متناسب با عناوین فصول این قانون در لوایح بودجه سنواتی اقدام نماید.

ماده ۳۱- در راستای تحقق مفاد این قانون و با هدف نهائی اعمال نظارت عالیه بر حسن اجرای کلیه قوانین معطوف به افراد دارای معلولیت یا اثرگذار بر زندگی آنان، کمیته هماهنگی و نظارت بر اجرای این قانون در زیرمجموعه شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- معاون اول رئیس جمهور (رئیس کمیته)

۲- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (دبیر کمیته)

۳- رئیس سازمان

۴- وزیر راه و شهرسازی

۵- وزیر آموزش و پرورش

۶- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

۷- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۸- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۹- وزیر کشور

۱۰- وزیر ورزش و جوانان

۱۱- رئیس سازمان صدا و سیما و جمهوری اسلامی ایران

۱۲- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

۱۳- رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور

۱۴- نماینده تام‌الاختیار رئیس قوه قضائیه

۱۵- رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران

۱۶- رؤسای کمیسیون‌های بهداشت و درمان و اجتماعی مجلس شورای اسلامی و سایر رؤسای کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی بر حسب موضوع (به عنوان ناظر و بدون حق رأی)

۱۷- پنج نفر از نمایندگان افراد دارای معلولیت کشور به انتخاب شبکه‌های ملی تشکلهای مردم‌نهاد بر حسب گروه‌های اصلی افراد دارای معلولیت کشور (به عنوان ناظر و بدون حق رأی)

۱۸- سه نفر از کارشناسان برجسته امور افراد دارای معلولیت کشور با معرفی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (به عنوان ناظر و بدون حق رأی)

۱۹- نماینده انجمن‌های صنفی مراکز غیردولتی توانبخشی (به عنوان ناظر و بدون حق رأی)
تبصره ۱- سایر وزراء و مسؤولان مدعو متناسب با موضوع کار کمیته حسب مورد در این کمیته شرکت می نمایند.

تبصره ۲- دبیرخانه این کمیته در سازمان تشکیل خواهد شد.

تبصره ۳- این کمیته مکلف است هر سال، گزارش اقدامات انجام شده در راستای این قانون را دریافت، بررسی و پس از تأیید در شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی ارسال نماید. کمیسیون‌های اجتماعی، بهداشت و درمان و قضائی و حقوقی مکلفند ظرف مدت یک ماه پس از بررسی گزارش و صحت آن، خلاصه گزارش را در صحن علنی مجلس قرائت و نتایج آن را جهت اطلاع عموم منتشر کنند.

ماده ۳۲- دستگاه‌های مشمول باید هر سال گزارش اقدامات انجام شده خود را در خصوص اجرای این قانون و قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت مصوب ۱۳/۹/۱۳۸۷ به کمیته هماهنگی و نظارت بر اجرای این قانون ارسال نمایند.

ماده ۳۳- قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۶/۲/۱۳۸۳ از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون نسخ می‌شود.

ماده ۳۴- آیین‌نامه‌های مورد نیاز این قانون ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ آن به استثنای موارد مصرح در این قانون، توسط وزارت، سازمان و مراجع مرتبط تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره - مادامی که آیین‌نامه‌های این قانون به تصویب نرسیده است، آیین‌نامه‌های قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در صورت عدم مغایرت با این قانون به قوت خود باقی است.

قانون فوق مشتمل بر سی و چهار ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیستم اسفند ماه یک هزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۲۲/۱/۱۳۹۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

قانون جامع حمایت از حقوق معلولان ۱۳۸۳/۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- دولت موظف است زمینه‌های لازم را برای تأمین حقوق معلولان، فراهم و حمایت‌های لازم را از آنها به عمل آورد.

تبصره - منظور از معلول در این قانون به افرادی اطلاق می‌گردد که به تشخیص کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی بر اثر ضایعه جسمی، ذهنی، روانی یا توأم؛ اختلال مستمر و قابل توجهی در سلامت و کارآئی عمومی وی ایجاد گردد، به طوری که موجب کاهش استقلال فرد در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی شود.

ماده ۲ - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند در طراحی، تولید و احداث ساختمانها و اماکن عمومی و معابر و وسایل خدماتی به نحوی عمل نمایند که امکان دسترسی و بهره‌مندی از آنها برای معلولان همچون افراد عادی فراهم گردد.

تبصره ۱- وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند جهت دسترسی و بهره‌مندی معلولان، ساختمانها و اماکن عمومی، ورزشی و تفریحی، معابر و وسایل خدماتی موجود را در چارچوب بودجه‌های مصوب سالانه خود مناسب‌سازی نمایند.

تبصره ۲- شهرداریها موظفند از صدور پروانه احداث و یا پایان کار برای آن تعداد از ساختمانها و اماکن عمومی و معابری که استانداردهای تخصصی مربوط به معلولان را رعایت نکرده باشند خودداری نمایند.

تبصره ۳- سازمان بهزیستی کشور مجاز است بر امر مناسب‌سازی ساختمانها و اماکن دولتی و عمومی دستگاههای مذکور در ماده فوق نظارت و گزارشات اقدامات آنها را درخواست نماید.

تبصره ۴- آئین‌نامه اجرایی ماده فوق ظرف سه ماه مشترکاً توسط وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳- سازمان بهزیستی کشور موظف است در چارچوب اعتبارات مصوب در قوانین بودجه سالانه اقدامات ذیل را به عمل آورد:

الف) تأمین خدمات توانبخشی، حمایتی، آموزشی و حرفه‌آموزی مورد نیاز معلولان با مشارکت خانواده‌های معلولان و همکاری بخش غیردولتی (خصوصی، تعاونی، خیریه) و پرداخت یارانه (کمک هزینه) به مراکز غیردولتی و خانواده‌ها؛

ب) گسترش مراکز خاص نگهداری، آموزشی و توانبخشی معلولان واجد شرایط (معلولان نیازمند، معلولان بی‌سرپرست، معلولان مجهول‌الیهویه، معلولان با ناهنجاریهای رفتاری) با همکاری بخش

غیردولتی و پرداخت تسهیلات اعتباری و یارانه (کمک هزینه) به آنها؛
ج) تامین و تحویل وسایل کمک توانبخشی مورد نیاز افراد معلول؛
د) گسترش کارگاههای آموزشی، حمایتی و تولیدی معلولان و ارائه خدمات توانبخشی حرفه‌ای به معلولان جهت توانمندسازی آنان؛

تبصره - کارگاههای آموزشی، حمایتی و تولیدی معلولان موضوع ماده فوق از شمول قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مستثنی خواهد بود.

ماده ۴ - معلولان می‌توانند در استفاده از امکانات ورزشی، تفریحی، فرهنگی و وسایل حمل و نقل دولتی (مترو، هواپیما، قطار) از تسهیلات نیمه‌بها بهره‌مند گردند.

تبصره - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تربیت بدنی و شهرداریها موظفند کتابخانه، اماکن ورزشی، پارک و اماکن تفریحی خود را به نحوی احداث و تجهیز نمایند که امکان بهره‌مندی معلولان فراهم گردد.

ماده ۵ - افراد تحت سرپرستی معلولان با معرفی سازمان بهزیستی کشور تحت پوشش بیمه خدمات درمانی و معلولان تحت پوشش بیمه خدمات درمانی و بیمه مکمل درمانی قرار می‌گیرند.

ماده ۶ - یکی از فرزندان اولیائی که خود ناتوان و معلول بوده (هر دو یا یکی از آنها معلول باشد) و یا حداقل دو نفر از فرزندان آنها ناتوان و معلول باشد از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردد.

تبصره - همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را برعهده داشته باشند از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردند.

ماده ۷ - دولت موظف است جهت ایجاد فرصت‌های شغلی برای افراد معلول تسهیلات ذیل را فراهم نماید:

الف) اختصاص حداقل سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی (رسمی، پیمانی، کارگری) دستگاههای دولتی و عمومی اعم از وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات، شرکتها و نهادهای عمومی و انقلابی و دیگر دستگاههایی که از بودجه عمومی کشور استفاده می‌نمایند به افراد معلول واجد شرایط ؛

ب) تأمین حق بیمه سهم کارفرما توسط سازمان بهزیستی کشور و پرداخت آن به کارفرمایانی که افراد معلول را به کار می‌گیرند.

ج) پرداخت تسهیلات اعتباری به واحدهای تولیدی، خدماتی، عمرانی و صنفی و کارگاههای تولیدی حمایتی در مقابل اشتغال افراد معلول به میزانی که در قوانین بودجه سالانه مشخص

می‌گردد.

د) پرداخت تسهیلات اعتباری خود اشتغالی (وجوه اداره شده) به افراد معلول به میزانی که در قوانین بودجه سالانه مشخص می‌گردد.

ه) پرداخت تسهیلات اعتباری (وجوه اداره شده) جهت احداث واحدهای تولیدی و خدماتی اشتغال‌زا به شرکتها و مؤسساتی که بیش از شصت درصد (۶۰٪) سهام و سرمایه آنها متعلق به افراد معلول است.

و) اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰٪) از پستهای سازمانی تلفنچی (اپراتور تلفن) دستگاهها، شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی به افراد نابینا و کم‌بینا و معلولان جسمی، حرکتی.

ز) اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰٪) از پستهای سازمانی متصدی دفتری و ماشین‌نویسی دستگاهها، شرکتها و نهادهای عمومی به معلولین جسمی، حرکتی؛

تبصره ۱- نسخ شده است.^۱

تبصره ۲- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی سالانه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، شرکتها و نهادهای عمومی و انقلابی را کسر و در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار دهد تا نسبت به برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی برای معلولین واجد شرایط با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام و معلولین واجد شرایط پذیرفته شده را حسب مورد به دستگاه مربوطه معرفی نماید.

تبصره ۳- سازمان بهزیستی کشور مجاز است در قالب اعتبارات مصوب خود، صندوق فرصتهای شغلی معلولان و مددجویان بهزیستی را ایجاد و اساسنامه آن را به تصویب هیأت وزیران برساند.

تبصره ۴- سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور موظف است آموزشهای لازم فنی و حرفه‌ای را متناسب با بازار کار برای معلولان به صورت رایگان و تلفیقی تأمین نماید.

ماده ۸- معلولان نیازمند واجد شرایط در سنین مختلف می‌توانند با معرفی سازمان بهزیستی

۱. مطابق مواد ۴۴ و ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ مجلس شورای اسلامی نسخ شده است.

ماده ۴۴- به کارگیری افراد در دستگاههای اجرایی پس از پذیرفته شدن در امتحان عمومی که به طور عمومی نشر آگهی می‌گردد و نیز امتحان یا مسابقه تخصصی امکانپذیر است. دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری امتحان عمومی و تخصصی به تصویب شورای توسعه مدیریت می‌رسد.

ماده ۱۲۷- کلیه قوانین و مقررات عام و خاص به‌جز قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ مجلس شورای اسلامی مغایر با این قانون از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون لغو می‌گردد.

کشور از آموزش رایگان در واحدهای آموزشی تابعه وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دیگر دستگاه‌های دولتی و نیز دانشگاه آزاد اسلامی، بهره‌مند گردند.

تبصره - آئین‌نامه اجرائی این ماده مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارتخانه‌های مذکور و دانشگاه آزاد اسلامی ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹ - وزارت مسکن و شهرسازی، بانک مسکن و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موظفند حداقل ده درصد (۱۰٪) از واحدهای مسکونی احداثی استیجاری و ارزان قیمت خود را به معلولان نیازمند فاقد مسکن اختصاص داده و با معرفی سازمان بهزیستی کشور در اختیار آنان قرار دهند.

تبصره ۱ - سیستم بانکی کشور مکلف است، تسهیلات اعتباری یارانه‌دار مورد نیاز احداث و خرید مسکن معلولان را تأمین و به معلولان یا تعاونی‌های آنها و یا مؤسسات خیریه‌ای که برای معلولان، مسکن احداث می‌نمایند پرداخت کند.

تبصره ۲ - سازمان ملی زمین و مسکن موظف است زمین مورد نیاز احداث واحدهای مسکونی افراد معلول فاقد مسکن را به نرخ کارشناسی تهیه و در اختیار افراد مذکور و یا تعاونی‌ها و مؤسسات خیریه‌ای که برای آنان مسکن احداث می‌نمایند قرارداد.

تبصره ۳ - معلولان از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، آماده‌سازی زمین و عوارض نوسازی معاف می‌گردند.

تبصره ۴ - سازمان بهزیستی کشور موظف است در قالب اعتبارات مصوب خود در قوانین بودجه سالانه و کمکهای یارانه‌ای اشخاص حقیقی و حقوقی نسبت به احداث واحدهای مسکونی برای معلولان و مددجویان اقدام و مالکیت یا بهره‌برداری آنها رامطابق آئین‌نامه‌ای که سازمان بهزیستی کشور با همکاری وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد به معلولان و مددجویان واجد شرایط واگذار نماید.

ماده ۱۰ - میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی (روزانه و شبانه‌روزی) بابت نگهداری، خدمات توانبخشی و آموزشی و حرفه‌آموزی معلولان همه ساله با در نظر گرفتن نرخ تمام شده خدمات و تورم سالانه مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت بازرگانی تهیه و قبل از خرداد ماه هر سال به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱- مرکز آمار ایران مکلف است در سرشماری‌های عمومی جمعیت کشور به نحوی برنامه‌ریزی نماید که جمعیت افراد معلول به تفکیک نوع معلولیت آنها مشخص گردد.

ماده ۱۲- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است حداقل دوساعت از برنامه‌های خود را در هر هفته در زمان مناسب به برنامه‌های سازمان بهزیستی کشور و آشنائی مردم با توانمندیهای معلولین اختصاص دهد.

ماده ۱۳- سازمان بهزیستی کشور موظف است با ایجاد ساز و کار مناسب، نسبت به قیمومت افراد معلول اقدام نماید، دادگاه‌ها موظفند در نصب یا عزل قیم افراد معلول صرفاً از طریق سازمان مذکور عمل و مبادرت به صدور حکم نمایند.

تبصره ۱- سازمان بهزیستی کشور موظف است جهت دفاع از حقوق افراد معلول، در محاکم قضائی وکیل تعیین نموده و به دادگاه مربوطه معرفی کند.

تبصره ۲- سازمان بهزیستی کشور مجاز است در موارد ضروری جهت جلوگیری از تضییع حقوق معلولان بی‌سرپرست به نمایندگی از آنها در دادگاه‌ها طرح دعوا و دادخواهی نماید.

تبصره ۳- آئین‌نامه اجرائی این ماده ظرف مدت سه ماه مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴- مؤدیان مالیاتی می‌توانند از طریق سازمان بهزیستی کشور و با نظارت آن‌جهت احداث مراکز توانبخشی، درمانی و حرفه‌آموزی و مسکن مورد نیاز افراد معلول اقدام نمایند. گواهی هزینه مؤدیان مالیاتی در موارد فوق که به تأیید سازمان بهزیستی کشور رسیده باشد به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی آنان تلقی می‌گردد.

تبصره - آئین‌نامه اجرایی این ماده مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارائی ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ قانونی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵- رؤسای سازمانهای بهزیستی استانها مجازند در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و گروههای کاری آن به عنوان عضو شرکت نمایند.

تبصره - به منظور کمک به اشتغال معلولان و مددجویان، رئیس سازمان بهزیستی کشور مجاز است در جلسات شورای عالی اشتغال شرکت نماید.

ماده ۱۶- اعتبار مورد نیاز اجرای این قانون از محل منابع زیر تأمین می‌گردد:

۱- از محل اعتباراتی که دستگاه‌ها و نهادهای حسب وظایف قانونی در قوانین بودجه سالانه منظور می‌نمایند.

۲- از محل اعتبارات هزینه‌ای و تملک سرمایه‌ای سازمان بهزیستی کشور که تاکنون از محل اعتبارات مذکور خدمات لازم را به معلولان ارائه می‌داده است.

۳- از محل وجوه واصله از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها در کشور؛

۴- از محل صرفه‌جویی در هزینه‌های دستگاهها، شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی که میزان سالانه آن برای هر یک از دستگاهها و شرکتهای و نهادهای را هیأت وزیران مشخص می‌نماید.

تبصره ۱- آئین‌نامه اجرائی این ماده توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- آن تعداد و یا بخشی از مواد این قانون که نیاز به اعتبار جدید داشته باشد مادامی که اعتبار لازم از محل منابع مذکور در این ماده تأمین نگردد، اجرا نخواهد شد.

قانون فوق مشتمل بر شانزده ماده و بیست و چهار تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ شانزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و نظر شورای نگهبان در مهلت مقرر موضوع اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران واصل نگردید.

قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی

فصل اول- اهداف، قلمرو و وظایف

ماده ۱- در اجرای اصل بیست و نهم (۲۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و همچنین بندهای (۲) و (۴) اصل بیست و یکم (۲۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^۱ و در جهت ایجاد انسجام کلان سیاستهای رفاهی که به منظور توسعه عدالت اجتماعی و حمایت از همه افراد کشور در برابر رویدادهای اجتماعی، اقتصادی، طبیعی و پیامدهای آن، نظام تأمین اجتماعی با رعایت شرایط و مفاد این قانون و از جمله برای امور ذیل برقرار می‌گردد:

الف) بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت؛

ب) بیکاری؛

ج) پیری؛

۱. رجوع کنید به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

د) در راه ماندگی، بی سرپرستی و آسیبهای اجتماعی؛

ه) حوادث و سوانح؛

و) ناتوانیهای جسمی، ذهنی و روانی؛

ز) بیمه خدمات بهداشتی، درمانی و مراقبتهای پزشکی؛

ح) حمایت از مادران به خصوص در دوران بارداری و حضانت فرزندان؛

ط) حمایت از کودکان و زنان بی سرپرست؛

ی) ایجاد بیمه خاص بیوگان، زنان سالخورده و خودسرپرست؛

ک) کاهش نابرابری و فقر؛

ل) امداد و نجات؛

تبصره ۱- برخورداری از تأمین اجتماعی به نحوی که در این قانون می آید حق همه افراد کشور و تأمین آن، تکلیف دولت محسوب می شود.

تبصره ۲- آثار و تبعات منفی احتمالی ناشی از اقدامات دولت، از جمله مصادیق رویدادهای اقتصادی و اجتماعی می باشد.

تبصره ۳- شهروندان خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران نیز در چارچوب موازین اسلامی، مقابله نامه ها و قراردادهای بین المللی مصوب و با رعایت شرط عمل متقابل، از حمایتهای مربوط به نظام جامع تأمین اجتماعی برخوردار خواهند بود.

ماده ۲- نظام جامع تأمین اجتماعی شامل سه حوزه می باشد:

الف) حوزه بیمه ای : شامل بخش بیمه های اجتماعی از جمله بازنشستگی، بیکاری، حوادث و سوانح، از کارافتادگی و بازماندگان و بخش بیمه های درمانی (بهداشت و درمان) می باشد.

تبصره - خدمات بیمه های اجتماعی و درمانی به دو سطح همگانی و تکمیلی تقسیم می شود به طوری که:

۱- حدود خدمات بیمه ای همگانی را قانون تعیین می کند.

۲- بیمه های تکمیلی به آن دسته از خدمات بیمه ای گفته می شود که علاوه بر سطح خدمات بیمه های همگانی، با انعقاد قراردادهای انفرادی یا گروهی فی مابین بیمه شده و بیمه گر و پرداخت حق بیمه توسط بیمه شده انجام می پذیرد و دولت در قبال آن تعهد مالی نداشته، اما مکلف به پشتیبانی حقوقی و قانونی لازم از این گونه بیمه ها می باشد.

ب) حوزه حمایتی و توانبخشی: شامل ارائه خدمات حمایتی و توانبخشی و اعطای یارانه و کمک-

های مالی به افراد و خانواده‌های نیازمندی است که به دلایل گوناگون قادر به کار نیستند و یا درآمد آنان تکافوی حداقل زندگی آنان را نمی‌نماید.

(ج) حوزه امدادی: شامل امداد، نجات در حوادث غیرمترقبه؛

ماده ۳ - اهداف و وظایف حوزه بیمه‌ای به شرح زیر می‌باشد:

(الف) گسترش نظام بیمه‌ای و تأمین سطح بیمه همگانی برای آحاد جامعه با اولویت دادن به بیمه‌های مبتنی بر بازار کار و اشتغال؛

(ب) ایجاد هماهنگی و انسجام بین بخش‌های مختلف بیمه‌های اجتماعی و درمانی؛

(ج) اجرای طرح بیمه اجباری مزدبگیران؛

(د) تشکیل صندوقهای بیمه‌ای مورد نیاز از قبیل بیمه حرف و مشاغل آزاد (خویش‌فرمایان و شاغل غیردائم)، بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر، بیمه خاص زنان بیوه و سالخورده و خودسرپرست و بیمه خاص حمایت از کودکان؛

تبصره - اجرای طرح در خصوص کشاورزان غیرساکن در روستاها منوط به تأمین بار مالی مربوط به سهم دولت از حق بیمه ایشان در قوانین بودجه سالانه کشور می‌باشد.^۱

(ه) گسترش بیمه‌های خاص جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی از قبیل سیل، خشکسالی، زلزله و طوفان؛

(و) پشتیبانی حقوقی از بیمه‌های تکمیلی؛

(ز) نظارت بر عملکرد صندوقهای بیمه‌ای؛

(ح) پیگیری اصلاح اساسنامه‌های شرکتها و صندوق‌های بیمه‌ای به نحوی که اصل بنگاهداری برای شرکتها و صندوقهای بیمه‌ای لحاظ شود؛

(ط) نظارت بر تعادل منابع و مصارف صندوقها براساس علم محاسبات بیمه‌ای؛

(ی) اطلاع‌رسانی در خصوص خدمات بیمه‌ای؛

تبصره ۱ - هر صندوق بیمه‌ای می‌تواند در یکی از دو حوزه بیمه اجتماعی و درمانی و یا در هر دو فعالیت نماید.

تبصره ۲ - دولت مکلف است ظرف مدت دو سال از تاریخ ابلاغ این قانون، امکان تحت پوشش بیمه قرار گرفتن اقشار مختلف جامعه از جمله روستائیان، عشایر و شاغلین فصلی را فراهم نماید.

۱. قانون اصلاح بند (د) ماده ۳ قانون ساختار جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۹۱/۷/۱۹ مجلس شورای اسلامی اصلاح شده است.

تبصره ۳- تعهدات قبلی سازمانها و صندوقهای بیمه گر به افراد تحت پوشش مشروط بر آن که فقط در یک سازمان یا صندوق عضویت داشته اند کماکان به قوت خودباقی است و مازاد بر آن در صورت تأمین منابع و بار مالی لازم از سوی این نظام برقرار خواهد شد.

ماده ۴- اهداف و وظایف حوزه حمایتی و توانبخشی به شرح زیر می باشد:

الف) سازمандهی و هدفمند کردن یارانه ها و منابع حمایتی؛

ب) هماهنگی بخش های مختلف دولت در راستای پیشگیری از آسیب های اجتماعی؛

ج) مشارکت در تعیین خط فقر (مطلق و نسبی)؛

د) حمایت از افراد جامعه در برابر رویدادهای اقتصادی، اجتماعی و پیامدهای سوء آنها خصوصاً در زمینه بیکاری، بی سرپرستی، در راه ماندگی و پیری؛

هـ) تأمین حداقل زندگی برای همه افراد و خانواده هایی که درآمد کافی ندارند با اولویت افرادی که به دلایل جسمی و روانی قادر به کار نیستند؛

و) پرداخت مقرری به افراد جویای کار به شکل وام و برای مدت محدود؛

ز) تحت پوشش قرار دادن خانواده های بی سرپرست و زنان خودسرپرست؛

ح) فراهم سازی امکانات، آموزش بازتوانی و ایجاد مهارت های شغلی خانوارهای نیازمند؛

ط) حمایت از مادران به خصوص در دوران بارداری و حضانت فرزند؛

ی) تأمین خدمات پیشگیری از بروز یا تشدید معلولیت ها و آسیب های اجتماعی در گروه های هدف و تحت پوشش قرار دادن آنها در سه سطح پیشگیری، درمان و توانبخشی؛

ک) فراهم آوردن امکانات لازم به منظور بهبود وضع جسمی، ذهنی، اجتماعی و اقتصادی معلولین برای ادامه زندگی و تلاش برای تأمین استقلال و خودکفائی معلولان، افراد محروم از فرصت های برابر اجتماعی و آسیب دیدگان اجتماعی؛

ل) آماده سازی محیط اجتماعی و فضای فیزیکی متناسب با ویژگیها و توانائی های معلولان؛

م) ادامه روند حمایت از نیازمندان روستائی و عشایر؛

ماده ۵- اهداف و وظایف حوزه امدادی به شرح زیر می باشد:

الف) آماده سازی و هماهنگی سازمان ها و نهادهای ذی ربط برای ارائه فوری و کافی خدمات به آسیب دیدگان رویدادهای غیر مترقبه در جهت تأمین نیازهای اولیه آسیب دیدگان از حوادث طبیعی شامل تغذیه، پوشاک و سرپناه موقت در چارچوب طرح امداد و نجات کشور؛

ب) پیش بینی سازوکارهای لازم برای امور مربوط به بازسازی کوتاه مدت با همکاری سازمانهای

دولتی و غیردولتی و نهادهای مدنی؛

تبصره - جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران یک جمعیت غیر دولتی است که براساسنامه مصوب مجلس شورای اسلامی فعالیت می کند.

فصل دوم: اصول و سیاستهای کلی

ماده ۶ - اصول و سیاستهای ساختاری نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می باشد:

(الف) هماهنگی در حوزه ها: ساماندهی و هماهنگی فعالیتها و خدمات در هر یک از حوزه های بیمه ای، حمایتی و امدادی در جهت افزایش کارآمدی و پوشش کامل تر فعالیت دستگاه ها، به نحوی که از همپوشانی و تداخل فعالیت آنها جلوگیری گردد.

(ب) هماهنگی بین حوزه ها: هماهنگی بین حوزه های بیمه ای، حمایتی و امدادی با محوربودن نظام بیمه ای صورت می گیرد.

(ج) هماهنگی بین فعالیت های پیشگیرانه و فعالیت های اجرایی در سایر بخشهای اثرگذار بر تأمین اجتماعی؛

(د) مشارکت بخشهای غیردولتی: نظام تأمین اجتماعی بر اصل مشارکت در سطوح سیاستگذاری، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی استوار است به نحوی که دستگاهها و سازمانهای غیردولتی به روشهای تعریف شده امکان مشارکت داشته باشند. این مشارکت خدمت گیرندگان متشکل و سازمان یافته از قبیل سازمانها و نهادهای غیردولتی را نیز شامل می شود. این مشارکت به معنای رفع مسؤولیت از دولت نیست و در هر حال دولت مسؤولیت تأمین اجتماعی را به عهده دارد.

(ه) کمک های داوطلبانه مردمی جهت تأمین منابع مالی توسط نهادها، مؤسسات، سازمانها و شرکتهای غیردولتی و عمومی نظام تأمین اجتماعی مجاز است مشروط بر آن که این امر طبق آئین نامه مصوب هیأت وزیران صورت گرفته و امکان نظارت نظام تأمین اجتماعی فراهم باشد.

(و) بهینه سازی: بهینه سازی فعالیتها بر سه سیاست زیر استوار است:

۱- تخصصی کردن فعالیتها برحسب نوع خدمات؛

۲- تخصصی کردن فعالیتها برحسب گیرندگان خدمات؛

۳- تخصصی کردن فعالیتها برحسب سطح خدمات (همگانی یا مکمل)؛

ز) تمرکز و تمرکززدایی: این اصل بر سیاستهای زیر تأکید دارد:

۱- برنامه ریزی، سیاستگذاری، نظارت، ارزشیابی و توزیع منابع عمومی به صورت متمرکز و توسط

دولت انجام می‌شود.

۲- امور اجرایی و کارگزاری به صورت غیرمتمرکز صورت می‌گیرد.

۳- دخالت دولت در سطح فعالیتهای اجرایی و کارگزاری تأمین اجتماعی در مواردی صورت می‌گیرد که میزان فعالیت مؤسسات غیردولتی کفایت لازم برای ارائه خدمات را ننماید و یا برای تنظیم بازار خدمات تأمین اجتماعی و جبران نقص بازار دخالت دولت لازم باشد.

۴- دخالت دادن شرایط منطقه‌ای در برنامه‌ریزی؛

ح) نظارت بر هر دو بخش دولتی و غیردولتی مرتبط با نظام جامع تأمین اجتماعی؛ این نظارت براساس مفاد این قانون، معیارهای مندرج در اساسنامه آنها، قراردادهای توافقنامه‌های مبادله شده صورت می‌گیرد.

ط) رقابت‌پذیری: اعمال اصل رقابت‌پذیری در سطوح اجرایی و کارگزاری نظام به منظور گسترش فضای رقابتی و بسط مزیت‌های زیر:

۱- کلیه سطوح بیمه‌ای نظام تأمین اجتماعی به گونه‌ای طراحی و تنظیم گردند که امکان رقابت در آن وجود داشته باشد.

۲- برای بیمه شوندگان امکان انتخاب مؤسسه بیمه‌گذار فراهم شود.

۳- به منظور حصول اطمینان از وجود فضای سالم رقابتی و عدم عرضه انحصاری یا نیمه انحصاری، دولت اجازه کنترل و اقدام ضد انحصار را براساس قوانین موضوعه خواهد داشت.

ی) نحوه مشارکت مالی:

۱- بهره‌مندی صندوقهای فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی بابت هر عضو از محل منابع عمومی به صورت سرانه برابر خواهد بود، این امر مانع حمایت دولت از اقشار ضعیف جامعه نمی‌باشد.

۲- درصد مشارکت و سهم پرداختی کارفرما نسبت به مأخذ کسر حق بیمه به صندوقهای فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی یکسان خواهد بود.

۳- درصد مشارکت و سهم پرداختی بیمه شده نسبت به مأخذ کسر حق بیمه به صندوقهای فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی یکسان خواهد بود.

ک) نحوه جابجائی: جابجائی بیمه شدگان بین صندوقهای بیمه همگانی به صورت انفرادی یا گروهی براساس آئین‌نامه مصوب هیأت وزیران مجاز خواهد بود.

ل) سازمان‌ها، مؤسسات و صندوقهای فعال در قلمرو بیمه‌ای نظام، دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری بوده و طبق ضوابط و مقررات مورد عمل خود، در چارچوب این نظام فعالیت می‌نمایند.

ماده ۷ - اصول و سیاستهای مالی نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می باشد:

الف) پایداری منابع مالی شامل:

۱- استفاده از منابع عمومی؛

۲- منابع حاصل از هدفمند کردن یارانه ها؛

۳- ایجاد تعادل بین منابع و مصارف صندوق های بیمه ای ضمن حفظ شخصیت حقوقی و استقلال منابع مالی صندوق ها؛

۴- تأمین منابع بخش بیمه ای با مشارکت کارفرما، بیمه شده، دولت؛

۵- منابع اختصاص داده شده برای جبران اجتماعی خسارت های ناشی از سیاست های اقتصادی و توسعه ای؛

۶- استفاده از منابع حاصل از کمک های مردمی در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی؛

۷- استفاده از منابع حاصل از وقف در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی؛

۸- استفاده از منابع حاصل از خمس، زکات و سایر وجوه شرعی در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی با مجوز مراجع تقلید؛

۹- استفاده از منابع حاصل از صدقات و نذورات در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی؛

۱۰- استفاده از منابع، اموال و دارائی های نهاده ها و بنیادهای انقلاب اسلامی در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی با اذن مقام رهبری؛

۱۱- درآمد ناشی از سرمایه گذاری ها و مدیریت وجوه و ذخائر دستگاه های اجرایی دولتی و عمومی،

سازمانها، مؤسسات و صندوق های فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی؛

تبصره - اتخاذ تمهیدات مالی، اعتباری و ساختاری لازم به منظور تداوم واستمرار توان پاسخگوئی حوزه های بیمه ای، حمایتی و امدادی نظام به نیازهای شهروندان؛

ب) نظارت مالی بر منابع:

تمام دستگاهها، سازمانها، مؤسسات، نهاده ها و صندوق های فعال در قلمروهای بیمه ای، حمایتی و امدادی، در حد استفاده از منابع و تسهیلات نظام تأمین اجتماعی تحت نظارت دولت در چارچوب این قانون قرار می گیرند.

ج) اجرای تصمیمات و احکام دولت در جهت کاهش منابع و یا افزایش مصارف و تعهدات صندوق ها و مؤسسات بیمه ای منوط به تأمین منابع مالی معادل آن خواهد بود. لغو مفاد این بند مشروط به تصریح نام و ذکر موضوع در سایر قوانین خواهد بود.

د) وجوه، اموال، ذخائر و دارائی‌های صندوقهای بیمه اجتماعی و درمانی در حکم اموال عمومی بوده و مالکیت آن مشاع و متعلق به همه نسلهای جامعه تحت پوشش است؛ هرگونه تصرف دولت در این اموال و رابطه مالی دولت با صندوقهای موصوف در چارچوب قوانین و مقررات مورد عمل صندوقها خواهد بود.

ه) مطالبات سازمانها، صندوقها و مؤسسات بیمه‌ای فعال در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی از دولت بر مبنای ارزش واقعی روز و براساس نرخ اوراق مشارکت پرداخت خواهد شد.

اصول و سیاستهای اقتصادی

ماده ۸ - به منظور کاهش آثار سوء احتمالی سیاستها و برنامه‌های اقتصادی و توسعه‌ای بر وضعیت رفاه و تأمین اجتماعی مردم و جلوگیری از وارد آمدن هرگونه شوک و ضربه ناشی از سیاستهای فوق، متولی نظام جامع تأمین اجتماعی در تصمیمات اقتصادی خصوصاً در مذاکرات مربوط به تعیین حداقل دستمزدها مشارکت و در شورای اقتصاد، شورای عالی اشتغال، شورای عالی کار، شورای پول و اعتبار، شورای عالی بیمه خدمات درمانی، شورای عالی سلامت و شورای عالی خانواده با حق رأی شرکت خواهد کرد.

ماده ۹ - اصول و سیاستهای اجرایی نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

الف) سیاست جامعیت: جامعیت به معنای ارائه کلیه خدمات متنوع و مصرح در این قانون است.

ب) سیاست کفایت: که براساس آن در مرحله اول حداقل نیازهای اساسی آحاد جامعه تأمین و در مرحله دوم کمیت و کیفیت خدمات ارتقاء می‌یابد.

ج) سیاست فراگیری: که براساس آن خدمات نظام تأمین اجتماعی باید برای کلیه آحاد ملت تأمین و تضمین شود.

د) سیاست پیشگیری: اعمال این سیاست شامل هر سه حوزه بیمه‌ای، حمایتی و امدادی می‌باشد و مطابق آن بر ضرورت هماهنگی با سایر دستگاههای مؤثر تأکید می‌شود به نحوی که تلاش برای پیشگیری از ظهور یا گسترش انحرافات و مشکلات اجتماعی به عنوان یک سیاست هماهنگی فرابخشی مبنای عمل قرار گیرد.

ه) سیاست توانمندسازی: سیاست توانمندسازی به معنای کاهش روشهای مبتنی بر تأمین مستقیم نیاز و متقابلاً افزایش توانائی‌های فردی و جمعی به منظور تأمین نیازها توسط خود افراد وابسته می‌باشد.

و) سیاست کارگستری: سیاست کارگستری، سازوکاری غیرحمایتی است و با ایجاد زمینه‌های اشتغال فرد، امکان تأمین نیاز توسط خود او فراهم می‌شود و به معنای ارائه خدمات رفاهی به شرط انجام تعهدات معین است.

ز) سیاست نیازمندیابی فعال: رسیدگی به حقوق افراد با استفاده از سیستم جامع آماری و اطلاعاتی و تأکید بر کرامت انسانی و نفی روشهای تحقیرآمیز؛

ح) حقوق افراد عضو و تحت پوشش درقبال تعهدات قانونی سازمانها، مؤسسات و صندوقهای بیمه‌ای این نظام تحت ضمانت دولت خواهد بود و دولت مکلف است تمهیدات مالی، اعتباری و ساختاری لازم در این زمینه را اتخاذ نماید.

ط) ارائه تعهدات بیمه‌ای صندوقها درقبال افراد عضو و تحت پوشش براساس قاعده عدالت و به تناسب میزان مشارکت (سنوات و میزان پرداخت حق بیمه) و با تنظیم ورودی‌ها و خروجی‌ها طبق محاسبات بیمه‌ای صورت می‌پذیرد.

- سازمانها، مؤسسات و صندوقهای بیمه‌ای نظام تأمین اجتماعی ماهیت تعهدی‌داشته و حق بیمه‌شدگان نسبت به صندوقها، منحصر به دریافت تعهدات قانونی است.

تبصره - با توجه به محدودیت منابع دولت در هر سه سیاست (کفایت، جامعیت و فراگیری)، دولت موظف است سیاستهای مرحله‌ای خود را در ضمن برنامه‌های توسعه کشور منظور نماید.

اصول و سیاستهای یارانه‌ای

ماده ۱۰- اتخاذ سیاستهای یارانه‌ای در چارچوب قانون و براساس سیاستهای کلی نظام به منظور هدفمند کردن یارانه‌ها، با استفاده از نظامهای اطلاعاتی جامع و منسجم کشور مانند طرح کد ملی و یا نظام مالیاتی کشور صورت می‌گیرد به نحوی که به تدریج یارانه اعطائی به خانواده‌های پردرآمد کاهش یافته و یا حذف گردد و میزان یارانه اعطایی به خانواده‌های کم درآمد افزایش یابد. منابع حاصل از حذف یا کاهش یارانه خانواده‌های پردرآمد برای تأمین منابع مورد نیاز نظام جامع تأمین اجتماعی منظور خواهد شد.

فصل سوم - تشکیلات

ماده ۱۱- در راستای تحقق نظام جامع تأمین اجتماعی و جهت اجرای این قانون، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- هرگونه استفاده از منابع نظام تأمین اجتماعی اعم از منابع عمومی و یارانه‌ها در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی برای دستگاههای اجرایی دولتی، عمومی، صندوقها و نهادهای غیردولتی، خارج از قلمرو این نظام تحت هر عنوان و برای هر منظور ممنوع است و استفاده از این منابع مستلزم پذیرش نظارت و راهبری کلان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی است.

تبصره ۲- خطمشی‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در زمینه‌های امور بهداشتی، درمانی، سطح‌بندی خدمات درمانی و سامانه ارجاع برای وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و قلمروهای آن لازم‌الاجراء می‌باشد.

تبصره ۳- دولت مکلف است تا پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران جهت ادغام دو وزارتخانه موجود اقدامات قانونی رಾಮعمول دارد.

ماده ۱۲- ارکان چهارگانه نظام جامع تأمین اجتماعی به ترتیب ذیل خواهد بود:

۱- شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی؛

۲- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی؛

۳- نهادهای سازمانها، مؤسسات و صندوقهای اصلی هر یک از قلمروهای «بیمه‌های اجتماعی»، «بیمه‌های خدمات درمانی»، «امور حمایتی» و «امور امدادی» که وظیفه مدیریت و ساماندهی منابع این نظام اعم از منابع عمومی و یارانه‌های تخصیصی از سوی وزارتخانه و نیز منابع حاصل از

مشارکت شرکای اجتماعی خود را داشته و یا تصدی وظایف اجرایی در قلمروهای مختلف بیمه‌های اجتماعی، بیمه‌های خدمات درمانی، امور حمایتی و امور امدادی را به نمایندگی از سوی دولت برعهده دارند.

۴- مؤسسات کارگزاری: شامل شرکت‌های بیمه تجاری، شهرداریها، دهرداریها و سایر ظرفیتهای ساختاری در قالب بانک، صندوق، شرکت و بنگاههای خدماتی و نهادهای خیریه و مدنی است که در سطح کارگزار اجرایی نظام جامع تأمین اجتماعی در قالب قراردادهای تفاهم‌نامه‌های منعقدۀ فعالیت خواهند داشت.

تبصره ۱- نهادهای سازمانها، مؤسسات و صندوقهای اصلی فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی این نظام مکلفند امور اجرایی و تصدی‌گری خود در زمینه تولید و ارائه خدمات و تعهدات قانونی مربوطه را به موجب قراردادهایی که ضوابط آن بپیشنهاد وزارت و تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی تعیین خواهد شد به مؤسسات کارگزاری محول نمایند.

تبصره ۲- با توجه به ماهیت امور بیمه‌ای کلیه عناوین تشکیلاتی و سازمانی نهادهای فعال در قلمروهای بیمه اجتماعی و درمانی به «صندوق» تغییر نام خواهند یافت.

تبصره ۳- کلیه دستگاههایی که خانواده معظم شهدا، اسراء، مفقودین، جانبازان و ایثارگران انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی را تحت پوشش قرار داده‌اند براساس نامه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۸ مقام معظم رهبری به ریاست جمهوری در یک نهاد ادغام می‌گردد و در صورت تأیید مقام رهبری، کلیه اموال و دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد شهید، ستاد رسیدگی به امور آزادگان و پنجاه درصد (۵۰٪) اموال، دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد مستضعفان و جانبازان به این نهاد انتقال می‌یابد و منابع ناشی از دارائی‌ها و مالکیت‌های فوق صرفاً جهت رسیدگی به امور شهدا و ایثارگران درچارچوب نظام تأمین اجتماعی هزینه خواهد شد.

ماده ۱۳- شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی: به منظور هماهنگی سیاستهای اجتماعی در حوزه‌های اشتغال، آموزش و پرورش، تربیت بدنی، مسکن، بهداشت و درمان و سایر بخشهای مرتبط با حوزه تأمین اجتماعی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به ریاست رئیس جمهور و دبیری وزیر رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل می‌گردد. دبیرخانه شورا در وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مستقر می‌باشد و تصمیمات شورای عالی باتصویب وزرای عضو شورای مزبور و تأیید رئیس جمهور، مناط اعتبار خواهد بود.

ماده ۱۴- ترکیب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

- (الف) رئیس جمهور (رئیس شورا)؛
- (ب) وزیر رفاه و تأمین اجتماعی (دبیر شورا)؛
- (ج) رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور؛
- (د) وزیر کشور؛
- (هـ) وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
- (و) وزیر آموزش و پرورش؛
- (ز) وزیر مسکن و شهرسازی؛
- (ح) وزیر کار و امور اجتماعی؛
- (ط) وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح؛
- (ی) وزیر امور اقتصادی و دارائی؛
- (ک) سه نفر نماینده مجلس شورای اسلامی از کمیسیونهای بهداشت و درمان، اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب مجلس شورای اسلامی به‌عنوان ناظر؛
- ماده ۱۵-** وظایف شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:
- (الف) هماهنگی سیاستهای اجتماعی؛
- (ب) تعامل با شورای اقتصاد و سایر شوراهای فرابخشی برای حل مسائل اجتماعی؛
- (ج) بررسی، اصلاح و تأیید سیاستهای رفاه و تأمین اجتماعی و پیشنهاد آن به هیأت وزیران با رعایت سیاستهای کلی نظام؛
- (د) بررسی، اصلاح و تأیید بودجه سالانه رفاه و تأمین اجتماعی در قالب سیاستهای عمومی و بودجه‌ای کشور و پیشنهاد آن به هیأت وزیران؛
- (هـ) پیشنهاد ضوابط کلی نحوه مدیریت وجوه، ذخائر و سرمایه‌گذاریهای دستگاههای اجرایی، دولتی و عمومی، سازمانها، مؤسسات و صندوقهای فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی با تصویب هیأت وزیران؛
- تبصره-** آئین‌نامه مربوط به نحوه تشکیل و اداره جلسات، حد نصاب تصمیمات و سایر امور مربوط به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی توسط وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
- ماده ۱۶-** به منظور نیل به اهداف و اجرای وظایف مصرح در فصل اول و تحقق اصول و سیاستهای مصرح در فصل دوم این قانون، اختیارات و مسؤولیتهای وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به

شرح ذیل تعیین می‌گردد:

(الف) زمینه‌سازی برای تحقق اصول فراگیری، جامعیت و کفایت نظام و بسط پوشش‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی کشور (در چارچوب طرح جامع امداد و نجات کشور)؛

(ب) ایجاد هماهنگی و تعامل برنامه‌های نظام جامع تأمین اجتماعی با برنامه‌های جامع قلمروهای اشتغال، بهداشت و درمان، آموزش و پرورش، مسکن و سایر بخشهای مرتبط؛

(ج) تدوین سیاستها، راهبردها و معیارهای جامعیت و کفایت روزآمد نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی در چارچوب قانون و سیاستهای کلی نظام جهت تأیید شورای عالی و تصویب هیأت وزیران؛

(د) ایجاد هماهنگی در برنامه‌های اجرایی قلمروهای سه‌گانه نظام جامع تأمین اجتماعی؛

(هـ) تهیه و تدوین پیش‌نویس لوایح و آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز برای تحقق اهداف و اصول سیاستهای نظام جامع تأمین اجتماعی و پیشنهاد آن به مراجع ذی‌ربط برای تأیید و تصویب؛

(و) تنظیم کلان بودجه عمومی دولت در قلمروهای بیمه‌های اجتماعی، بیمه‌های خدمات درمانی، امور حمایتی و امدادی کشور و پیشنهاد آن به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی؛

(ز) مدیریت منابع و مصارف و تنظیم بودجه تلفیقی نظام جامع تأمین اجتماعی به‌منظور متعادل-سازی اعتبارات و تخصیص بهینه منابع به مصارف در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی؛

(ح) سازماندهی نظام نظارت و ارزشیابی کارکردهای نظام جامع تأمین اجتماعی و تنظیم و ارائه گزارشهای مربوطه به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی؛

(ط) ساماندهی و مدیریت اجرایی نظام هدفمند یارانه‌های اجتماعی و جهت‌دهی آن به سوی افراد و خانواده‌های نیازمند با رویکرد خوداتکائی و اشتغال در چارچوب قانون و سیاستهای کلی نظام؛

(ی) طراحی و تنظیم کارکردهای نظام به‌گونه‌ای که حتی‌الامکان برخورداری از مزایای تأمین اجتماعی و حمایت از کلیه افراد به‌ویژه افراد نیازمند از طریق شبکه‌های بیمه‌ای صورت پذیرد.

(ک) بررسی و ارزیابی مستمر به‌منظور اطمینان از ثبات وضعیت مالی (منابع و مصارف) قلمروهای کارکردی نظام تأمین اجتماعی برای اجرای تعهدات جاری و آتی و ارائه گزارشهای لازم به مراجع ذی‌ربط؛

(ل) ایجاد زمینه گسترش حضور و مشارکت بیشتر نهادهای خیریه، وقف و مدنی در حوزه‌های حمایتی و امدادی نظام جامع تأمین اجتماعی؛

(م) تشکیل پایگاه اطلاعاتی نظام جامع تأمین اجتماعی به‌منظور جمع‌آوری و پردازش اطلاعات مربوط و تعیین شاخصهای ذی‌ربط در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی؛

انجام پژوهشهای کاربردی

تبصره - سازماندهی شوراهای تخصصی و راهبردی لازم در هر سه قلمرو نظام جامع تأمین اجتماعی به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۷ - وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف است حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به بررسی و اصلاح اساسنامه‌های کلیه دستگاه‌های اجرایی، صندوقها و نهادهای دولتی و عمومی فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و وامدادی (در چارچوب طرح جامع امداد و نجات کشور) نظام و سایر دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، اقدام و مراتب را پس از تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران برساند، استفاده از اعتبارات عمومی برای دستگاهها، صندوقها و نهادهای مصوب جدید مجاز خواهد بود. اصلاح آن بخش از اساسنامه‌ها که مربوط به ارکان نهادهای فوق‌الذکر می‌باشد، باید به ترتیبی صورت پذیرد که ترکیب کلی ارکان آنها به صورت زیر باشد:

الف) شورا یا مجمع و یا هیأت امناء با شرایط زیر:

۱- نصف به علاوه یک اعضاء با پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب هیأت وزیران انتخاب خواهند شد.

۲- مابقی اعضاء به تناسب تعداد افراد تحت پوشش توسط «خدمت‌گیرندگان متشکل و سازمان یافته» آنها براساس آئین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، تعیین خواهند شد و در صورت عدم وجود تشکلهای رسمی موصوف و تا زمان شکل‌گیری آنها، اعضای مزبور به پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب هیأت وزیران انتخاب خواهند شد.

تبصره - در مواردی که برای کارکنان یک یا چند دستگاه اجرائی منفرداً یا مجتمعاً صندوق خاص بیمه‌ای لازم باشد، دوفهره از طرف بالاترین مقام یا مقامات آن دستگاه یا دستگاهها به عنوان ناظر در جلسات شورا یا مجمع یا هیأت امناء شرکت خواهند کرد.

ب) هیأت مدیره: مرکب از پنج یا هفت نفر دارای تخصص و تجارب مختلف مورد نیاز می‌باشد که از سوی شورا یا مجمع و یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال به صورت موظف (بدون پذیرش مسؤولیت اجرایی) انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد آنها بلامانع بوده و از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره تعیین خواهند نمود.

ج) مدیرعامل: فردی خارج از مجمع و هیأت مدیره که به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورا یا

مجمع یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال انتخاب خواهد شد و انتخاب مجدد وی بلامانع می‌باشد.

د) هیأت نظارت: مرکب از سه نفر دارای تخصص‌ها و تجارب مختلف مورد نیاز می‌باشد که از سوی شورا یا مجمع و یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد آنها بلامانع می‌باشد. (وظایف بازرس قانونی به عهده سازمان حسابرسی بوده که گزارش خود را به هیأت نظارت جهت بررسی و اظهار نظر ارائه خواهد نمود).

تبصره ۱- شرط عضویت در کلیه سطوح ارکان فوق، داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد با پنج سال سابقه کار تخصصی در رشته‌های مدیریت، حسابداری، بیمه، مالی، اقتصاد، انفورماتیک و گروه پزشکی خواهد بود و انتصاب افراد مزبور پس از تأیید احراز شرایط سمت از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نافذ می‌باشد.

تبصره ۲- کلیه مسؤولیتها و اختیارات مربوط به دستگاههای اجرایی دولتی و عمومی، صندوقها و نهادهای فعال در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی نظام، از وزراء مربوطه یا بالاترین مقام مسؤول آنها سلب و به وزیر رفاه و تأمین اجتماعی تفویض می‌گردد. این امر شامل عضویت و یا ریاست شوراهای، مجامع و هیأت‌های امناء نهادهای موصوف و کمیسیونهای فرعی و اصلی دولت، شوراهای عالی فرابخشی و مجامع بین‌المللی مرتبط نیز می‌باشد.

ماده ۱۸- اعمال این قانون در ارتباط با کمیته امداد امام خمینی (ره) و همچنین امور مرتبط با نیروهای مسلح منوط به اذن مقام رهبری می‌باشد.

ماده ۱۹- از تاریخ تصویب این قانون، آن قسمت از قوانین امور بیمه‌های اجتماعی، بیمه خدمات درمانی، امور حمایتی و امدادی که مغایر با این قانون می‌باشد، ملغی‌الاثرب می‌گردد. قانون فوق مشتمل بر نوزده ماده و بیست و یک تبصره در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۳/۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور

ماده واحده - کلیه وزارتخانه‌ها، شرکتها، مؤسسات دولتی، شهرداریها، بانک‌ها مؤسسات و شرکتها و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است می‌توانند مستخدمین معلول (اعم از جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی، معلولین حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از

شرایط خاص کار و معلولین عادی) رسمی یا ثابت یا دارای عناوین مشابه خود را (بجز کارگران مشمول قانون کار) به شرط داشتن حداقل بیست سال تمام سابقه خدمت بر اساس درخواست کتبی آنان و تصویب شورای امور اداری و استخدامی کشور با افزودن سنوات خدمت ارفاقی که مدت آن ذیلاً برحسب نوع و درجه معلولیت و یا بیماری مشخص گردیده است، به مدت خدمات آنان بدون پرداخت کسور فقط از لحاظ احتساب حقوق بازنشستگی بازنشسته نمایند.

خدمت زائد بر سی سال این افراد قابل محاسبه نبوده و در تعیین حقوق بازنشستگی آنان آخرین حقوق قبل از بازنشستگی مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

۱- در مورد جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء یا کاهش تواناییها برای انجام کار حداقل سه و حداکثر شش سال و درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل شش و حداکثر ده سال به تناسب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدمین افزوده می‌شود. ملاک ارفاق از نظر درجه معلولیت بالاترین میزان معلولیت از آغاز تا زمان بازنشستگی است.

۲- در مورد معلولیت‌های مربوط به حوادث ناشی از کار و یا بیماریهای ناشی از شرایط خاص کار در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء و یا کاهش تواناییها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر پنج سال و درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل پنج و حداکثر هشت سال به تنایب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدم افزوده می‌شود.

۳- در مورد معلولین عادی که به دلایل غیر ناشی از کار معلول شده‌اند در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء یا کاهش تواناییها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر سه و در درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل سه و حداکثر شش سال به تناسب درجات فوق به سوابق خدمت مستخدم اضافه می‌شود.

تبصره ۱- تشخیص درجه معلولیت جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی به عهده کمیسیون پزشکی بنیاد شهید و تشخیص نوع معلولیت و درجات نقص عضو یا اعضاء و یا کاهش توانایی برای انجام کار در مورد افراد مشمول این قانون به عهده کمیسیون پزشکی معتمد متشکل از حداقل سه نفر از افراد متخصص بر حسب نوع معلولیت و یا بیماری با معرفی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود و تعیین مدت سنوات ارفاقی بر اساس موارد فوق‌الذکر با شورای امور اداری و استخدامی کشور می‌باشد.

تبصره ۲- مستخدمینی که به استناد ماده ۷۹ قانون استخدام کشوری و مقررات مشابه آن

در قوانین دستگاههای مذکور در این لایحه از کار افتاده می‌شوند، حداقل سه سال به سنوات خدمت آنان بدون پرداخت کسور از لحاظ بازنشستگی اضافه خواهد شد و در صورتی که با ارفاق مذکور، خدمت این قبیل افراد از پانزده سال کمتر شود مدت خدمت آنان پانزده سال منظور خواهد شد.

تبصره ۳ - شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور که وظایف مربوط به شغل آنان باعث بروز ناراحتیهای جسمی و روحی می‌گردد، می‌توانند با داشتن حداقل بیست سال سابقه خدمت براساس درخواست کتبی خود با حداکثر پنج سال ارفاق بازنشسته شوند.

تبصره ۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده فوق ظرف ۳ ماه با پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی با همکاری بنیاد شهید و سازمان بهزیستی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه اول آذر ماه یک هزار و سیصد و شصت و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۷/۹/۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور، مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور - مصوب ۱۳۷۶/۹/۱ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- عبارت «به‌جز کارگران مشمول قانون کار» از متن ماده واحده حذف می‌شود.

۲- تبصره‌های زیر به عنوان تبصره‌های (۵) و (۶) به ماده واحده یاد شده اضافه می‌شود:

تبصره ۵ - جانبازان و آزادگان کارگر مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی با لحاظ تبصره (۲) ماده (۲) قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۶۸/۱۲/۱۳ مشمول این قانون خواهند بود و مشمول حداقل شرط سنی پنجاه سال با داشتن سی سال سابقه کار نمی‌باشند.

تبصره ۶ - پرداخت هزینه‌های ناشی از اصلاح این قانون اعم از حق بیمه و مستمری قابل پرداخت تا احراز شرایط بازنشستگی و حق بیمه سنوات ارفاقی طبق مقررات در دستگاههای دولتی به

عهده دستگاه مربوط و در دستگاههای غیردولتی از جمله دستگاههای مشمول قانون کار به عهده دولت است که با اعلام آن توسط سازمان تأمین اجتماعی اعتبار مربوط طی ردیف جداگانه‌ای همه ساله در بودجه کل کشور پیش‌بینی و به حساب سازمان یاد شده پرداخت خواهد شد.

۳ - آئین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان تأمین اجتماعی با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات مصوب ۱۳۸۵/۰۶/۱۵ مجلس شورای اسلامی

جناب آقای دکتر محمود احمدی‌نژاد

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات که با عنوان طرح جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۵/۶/۱۵ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ارسال می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

غلامعلی حدادعادل

ماده ۱- به منظور برنامه‌ریزی برای مبارزه با مصرف مواد دخانی و حفظ سلامت عمومی، ستاد کشوری کنترل و مبارزه با دخانیات که در این قانون به اختصار ستاد نامیده می‌شود با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان رئیس ستاد؛
- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
- وزیر آموزش و پرورش؛
- وزیر بازرگانی؛
- فرمانده نیروی انتظامی؛

- دو نفر از کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر؛
- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به عنوان ناظر؛
- نماینده یکی از سازمانهای غیردولتی مرتبط با دخانیات به انتخاب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

تبصره ۱- دبیرخانه ستاد در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مستقر خواهد بود.

تبصره ۲- گزارش عملکرد شش ماهه ستاد به هیأت وزیران و کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی ارائه می‌شود.

تبصره ۳- نمایندگان دستگاههای دولتی مرتبط با موضوع مورد بحث به تشخیص دبیر ستاد بدون حق رأی برای شرکت در جلسات دعوت می‌شوند.

ماده ۲- وظایف ستاد به شرح زیر است:

الف) تدوین دستورالعمل اجرایی مربوط به تعاریف، شمول و ویژگی‌های تبلیغات؛
ب) تدوین و تصویب برنامه‌های آموزش و تحقیقات با همکاری دستگاههای مرتبط؛
ج) تعیین نوع پیام‌ها، هشدارها، تصاویر و طرحهای مرتبط با آثار سوء اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی و سلامتی دخانیات و دوره‌های زمانی آن، موضوع ماده (۵) این قانون؛
مصوبات این ستاد پس از تأیید رئیس جمهور قابل اجرا است.

ماده ۳- هر نوع تبلیغ، حمایت، تشویق مستقیم و غیرمستقیم و یا تحریک افراد به استعمال دخانیات اکیداً ممنوع است.

ماده ۴- سیاستگذاری، نظارت و مجوز واردات انواع مواد دخانی صرفاً توسط دولت انجام می‌گیرد.

ماده ۵- پیامهای سلامتی و زیانهای دخانیات باید مصور و حداقل پنجاه درصد سطح هر طرف پاکت سیگار (تولیدی - وارداتی) را پوشش دهد.

تبصره - استفاده از تعابیر گمراه‌کننده مانند ملایم، لایت، سبک و مانند آن ممنوع گردد.

ماده ۶- کلیه فرآورده‌های دخانی باید در بسته‌هایی با شماره سریال و برچسب ویژه شرکت دخانیات عرضه شوند. درج عبارت «مخصوص فروش در ایران» بر روی کلیه بسته‌بندی‌های فرآورده‌های دخانی وارداتی الزامی است.

ماده ۷- پروانه فروش فرآورده‌های دخانی توسط وزارت بازرگانی و براساس دستورالعمل مصوب ستاد صادر می‌شود.

تبصره- توزیع فرآورده‌های دخانی از سوی اشخاص فاقد پروانه فروش ممنوع است.

ماده ۸- هر ساله از طریق افزایش مالیات، قیمت فرآورده‌های دخانی به میزان ده درصد (۱۰٪) افزایش می‌یابد.

تا دو درصد (۲٪) از سرجمع مالیات مأخوذه از فرآورده‌های دخانی واریزی به حساب خزانه‌داری پس از طی مراحل قانونی در قالب بودجه‌های سنواتی در اختیار نهادها و تشکل‌های مردمی مرتبط به منظور تقویت و حمایت این نهادها جهت توسعه برنامه‌های آموزشی، تحقیقاتی و فرهنگی در زمینه پیشگیری و مبارزه با استعمال دخانیات قرار می‌گیرد.

ماده ۹- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است فعالیت‌های پیشگیرانه، درمان و توانبخشی افراد مبتلا به مصرف فرآورده‌های دخانی و خدمات مشاوره‌ای ترک دخانیات را در خدمات اولیه بهداشتی ادغام و زمینه‌های گسترش و حمایت از مراکز مشاوره‌ای و درمانی غیردولتی ترک مصرف مواد دخانی را فراهم نماید.

ماده ۱۰- انجام هرگونه تبلیغات مغایر با این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن، جرم و مستوجب مجازات از پانصد هزار (۵۰۰/۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال جزای نقدی است. دادگاه مکلف است علاوه بر مجازات دستور جمع‌آوری محصولات مورد تبلیغ را صادر نماید و میزان مجازات‌های یادشده براساس نرخ تورم (هر سه سال یکبار) بنا به اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید هیأت وزیران قابل افزایش است.

ماده ۱۱- فروش و عرضه دخانیات به استثنای اماکن موضوع ماده (۷) این قانون، عرضه محصولات بدون شماره سریال و علامت مصوب، تکرار عدم پرداخت مالیات، مستوجب مجازات از پانصد هزار (۵۰۰/۰۰۰) ریال تا سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال جزای نقدی است و میزان مجازات‌های یادشده براساس نرخ تورم (هر سه سال یکبار) با اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید هیأت وزیران قابل افزایش است.

ماده ۱۲- فروش یا عرضه به افراد زیر هجده سال یا به واسطه این افراد، علاوه بر ضبط فرآورده‌های دخانی کشف شده نزد متخلف، وی به جزای نقدی از یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال تا پانصد هزار (۵۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می‌شود، تکرار یا تعدد تخلف، مستوجب جزای ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال مجازات است.

ماده ۱۳- استعمال دخانیات در نهادهای موضوع ماده (۱۸) قانون رسیدگی به تخلفات اداری ممنوع و مرتکب به شرح زیر مجازات می‌شود:

الف) چنانچه مرتکب از کارکنان نهادهای مذکور باشد، به حکم هیأت رسیدگی به تخلفات اداری به یکی از تنبیهات مقرر در بندهای (الف) و (ب) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری و در صورت تکرار در مرتبه سوم به تنبیه مقرر در بند (ج) ماده مذکور محکوم می‌شود.
ب) سایر مرتکبین به جزای نقدی از هفتاد هزار (۷۰/۰۰۰) ریال تا یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- مصرف دخانیات در اماکن عمومی یا وسایل نقلیه عمومی موجب حکم به جزای نقدی از پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال تا یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال است.

تبصره ۲- هیأت دولت می‌تواند حداقل و حداکثر جزای نقدی مقرر در این قانون را هر سه سال یک بار براساس نرخ رسمی تورم تعدیل کند.

ماده ۱۴- عرضه، فروش، حمل و نگهداری فرآورده‌های دخانی قاچاق توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی ممنوع و مشمول مقررات راجع به قاچاق کالا است.

ماده ۱۵- ثبت هرگونه علامت تجاری و نام خاص فرآورده‌های دخانی برای محصولات غیردخانی و بالعکس ممنوع است.

ماده ۱۶- فروشندگان مکلفند فرآورده‌های دخانی را در بسته‌های مذکور در ماده (۶) عرضه نمایند، عرضه و فروش بسته‌های باز شده فرآورده‌های دخانی ممنوع است. متخلفین به جزای نقدی از پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال تا دویست هزار (۲۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

ماده ۱۷- بار مالی ناشی از اجرای این قانون با استفاده از امکانات موجود و کسری آن در سال ۱۳۸۵ از محل صرفه‌جویی‌ها و در سالهای بعد از محل درآمدهای حاصل از ماده (۸) همین قانون و سایر درآمدها در ماده (۹) هزینه گردد.

ماده ۱۸- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف سه ماه به وسیله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با همکاری شرکت دخانیات ایران تدوین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۹- احکام جزایی و تنبیهات مقرر در این قانون شش ماه پس از تصویب به اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۲۰- درآمدهای سالیانه ناشی از تولید و ورود سیگار و مواد دخانی که حاصل تخریب سلامت است به اطلاع کمیسیون تخصصی مجلس شورای اسلامی برسد.

قانون فوق مشتمل بر بیست ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ پانزدهم شهریورماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۵/۷/۵ به

تأیید شورای محترم نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی
غلامعلی حدادعادل

قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام

فصل اول کلیات

ماده ۱- تعاریف

الف) ایثارگر در این قانون به کسی اطلاق می‌گردد که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع از کیان نظام جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالاثر، جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده شناخته شود.

تبصره - احراز مصادیق ایثارگری و تشخیص از کارافتادگی مشمولان این قانون در چارچوب قوانین نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب) شهید و مفقودالاثر: به کسی اطلاق می‌شود که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک نثار نموده و یا در این رابطه مفقودالاثر شناخته شود.

ج) جانباز: به کسی اطلاق می‌شود که سلامتی خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک از دست داده و به اختلالات و نقصهای جسمی یا روانی دچار شود.

د) اسیر: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۳۰۱

اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور گرفتار آمده و هویت و وضعیت وی مورد تأیید مراجع صلاحیتدار قرار گیرد.

ه) آزاده: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور اسیر شده و سپس آزاد شود. همچنین کلیه افرادی که از تاریخ ۱۳۴۲/۵/۲۸ تا ۱۳۵۷/۱۱/۱۶ با الهام از مبارزات و مجاهدات امام خمینی (ره) به دلایل امنیتی، مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت سه ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده‌اند.

تبصره - استمرار شرایط این بند در طول دوران اسارت و یا زندان باید به تأیید مراجع صلاحیتدار برسد.

و) رزمنده: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، دفاع و حفظ ارزشها و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار با تأیید مراجع ذی صلاح به طور فعال حضور یافته باشد.

تبصره - رزمندگان موضوع این بند در استفاده از تسهیلات این قانون که شامل ایثارگران می‌باشد، مستثنی بوده و دولت موظف است اقدامات قانونی لازم را در جهت رسیدگی به امور آنان به عمل آورد.

ز) خانواده شاهد: خانواده‌های معظمی که در راه اعتلای اهداف عالی انقلاب اسلامی و مبارزه با دشمنان انقلاب یکی از اعضای خانواده‌شان (پدر، مادر، همسر، فرزند) شهید یا مفقودالامر یا اسیر شده باشد.

ح) خانواده ایثارگران: خانواده‌های جانبازان و آزادگان که شامل همسر، فرزند و والدین آنها می‌شود.

ط) در صورت فوت جانبازان و آزادگان مشمول این قانون، خدمات و امتیازات مربوط، به خانواده تحت تکفل آنان تعلق می‌گیرد.

ی) بنیاد شهید و امور ایثارگران در این قانون به اختصار «بنیاد» نامیده می‌شود.

ماده ۲- دستگاه‌های مشمول این قانون عبارتند از:

الف) کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و ملی

شده تحت پوشش و یا مدیریت دولتی اعم از اینکه دارای قوانین و مقررات خاص باشند و یا نباشند، قوه قضاییه اعم از کادر قضایی و اداری و سازمان‌ها و مؤسسات وابسته و تابعه آنها، کانون وکلای دادگستری، کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری، قوه مقننه، نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران (سازمان‌های وابسته و تابعه)، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (نظامی و انتظامی) نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکت‌های تحت پوشش وابسته یا تابعه آنها و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می‌گردد، بانک‌ها، مؤسسات بیمه‌ای، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداری‌ها و شرکت‌های تحت پوشش آنان و نیز مؤسسات و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است از قبیل سازمان تأمین اجتماعی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکت‌های هواپیمایی، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیأت علمی و کادر اداری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و دانشگاه آزاد اسلامی؛

ب) سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌ها و مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی که تحت پوشش قانون کار یا مقررات تأمین اجتماعی و قوانین خاص هستند.

فصل دوم: مسکن

ماده ۳- خدمات مسکن با استفاده از روش‌های ذیل ارائه می‌گردد:

- الف) تأمین و واگذاری زمین یا مسکن؛
- ب) واگذاری منازل اجاره به شرط تملیک؛
- ج) ارائه تسهیلات بانکی بلندمدت با کارمزد حداکثر چهار درصد (۴٪) با بازپرداخت بیست ساله؛
- د) ودیعه مسکن استیجاری؛
- هـ) کمک بلاعوض؛
- و) پرداخت هزینه تعمیر منزل و تبدیل به احسن نمودن مسکن نامناسب؛
- ز) معافیت از هزینه‌های آماده سازی زمین، خدمات و تسهیلات مهندسی و شهری که حسب مورد به ایثارگران واجد شرایط تعلق می‌گیرد.

تبصره ۱- مشمولان دریافت خدمات مسکن عبارتند از:

۱- همسران، فرزندان و والدین شهدا، اسرا و مفقودالاثرها، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگانی که فاقد مسکن بوده یا دارای مسکن نامناسب می‌باشند.

۲- تا پایان قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران فرزندان جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر فاقد مسکن در صورتی که قبلاً از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده‌اند.^۱

تبصره ۲- جانبازان و آزادگان متوفای مشمول این فصل که قبل از فوت از خدمات مربوط به مسکن برخوردار نشده‌اند، خدمات مرتبط به مسکن به همسران آنان که مسؤولیت حضانت فرزندان جانباز و آزاده را عهده دار می‌باشند و یا به قیم قانونی به نام فرزندان آنان اعطاء می‌گردد. ضمناً جانبازان و آزادگان متأهل متوفی که دارای فرزند نباشند واگذاری خدمات مسکن مورد نظر به همسر آنان ارائه می‌گردد.

ماده ۳ مکرر- دولت موظف است در اجرای بند (ل) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۱ به تعداد یکصد هزار نفر از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و فرزندان شهدا، فرزندان جانبازان بالای هفتاد درصد (۷۰٪)، همسران و والدین شهدا تسهیلات خرید یا ساخت مسکن اعطاء نماید.

مبلغ تسهیلات مزبور به ازای هر واحد مسکونی در شهرهای بیش از یک میلیون نفر چهارصد و پنجاه میلیون (۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، مراکز استان ها سصد و پنجاه میلیون (۳۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، سایر شهرها دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و برای روستاها یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال با نرخ چهاردرصد (۴٪) و بازپرداخت بیست ساله بدون رعایت الگوی مصرف و نوساز بودن مسکن تعیین می‌گردد.

دولت موظف است نسبت به تضمین، پیش‌بینی و پرداخت مابه‌التفاوت سود بانکی تا سقف نرخ مصوب نظام بانکی بانک‌های عامل اقدام نماید.

بانک‌های عامل موظفند نسبت به ارزیابی ملک، محاسبه و اخذ تضمین‌های بازپرداخت لازم به

۱. به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ که مقرر می‌دارد: «قوانینی که از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱/۱۰/۲ به نفع ایشارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، به قوت خود باقی و در ابلاغ این مصوبه لحاظ خواهد شد». عبارت «فرزندان جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر فاقد مسکن در صورتی که قبلاً از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده‌اند، مندرج در بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ چون به نفع ایشارگران است به عنوان بند (ب) تبصره فوق اضافه گردید، نهایتاً چون احکام مندرج در ماده (۳) فوق جامع‌تر از احکام مندرج در بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ است، لذا بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه برای مجریان قابل استناد نیست.

میزان اصل تسهیلات و سود سهم ایثارگر (چهار درصد) اقدام نمایند.

تبصره - دولت مکلف است به جانبازان و آزادگان و خانواده شهدای دارای مسکن ناتمام و نامناسب که قبلاً از وامهای کمتر از سقف وام مصوب در سال ۱۳۹۰ استفاده کرده اند، مابه التفاوت آن را با همان وثیقه قبل یا وثیقه جدید پرداخت نماید.^{۱۱}

ماده ۴- میزان تسهیلات بانکی این فصل برای هر یک از مشمولان به ازای هر واحد مسکونی، یکصد و بیست میلیون (۱۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال در شهرهای با بیش از یک میلیون نفر جمعیت و در سایر شهرها و روستاها یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال می باشد افزایش سطح تسهیلات موضوع این ماده در سال های آتی، براساس نرخ تورم به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- مشمولان این قانون که عضو تعاونی های مسکن بوده و نیز مالکان املاک مسکونی فاقد سند مالکیت رسمی اعم از شهری و روستایی می توانند با ارائه ضمانت لازم (سفته و تعهدنامه کتبی بنیاد استان مربوط) از تسهیلات بانکی استفاده نمایند. این ضمانت نافی مسؤولیت بانک در پیگیری اقدامات قانونی برای وصول مطالبات معوق نخواهد بود.

تبصره ۲- رعایت آیین نامه مقاوم سازی در ساخت واحدهای مشمول این تسهیلات که به تأیید شهرداری یا بنیاد مسکن رسیده باشد ضروری است.

تبصره ۳- محاسبه سود و کارمزد متعلق به تسهیلات بانکی مسکن در چارچوب ضوابط مورد عمل بانک ها در بخش مسکن صورت خواهد گرفت و سود و کارمزد قابل دریافت از ایثارگران مشمول، چهاردرصد (۴٪) بوده و پرداخت مابه التفاوت آن نسبت به سود مورد انتظار بانک ها در بخش مذکور در قوانین بودجه سنواتی کل کشور پیش بینی خواهد شد تا از آن طریق به بانک ها پرداخت شود.

تبصره ۴- ایثارگرانی که از تسهیلات و وام خرید مسکن در سقف بالاتر از میزان اشاره شده در این ماده استفاده می نمایند سود تسهیلات و کارمزد وام دریافتی تا سقف پیش بینی شده در این ماده براساس چهاردرصد (۴٪) و مازاد بر آن برابر ضوابط نظام بانکی محاسبه خواهد شد. دریافت این تسهیلات و وام بدون شرایط سپرده گذاری می باشد.

۱- به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ بند (۶۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و تبصره آن مصوب ۱۳۹۱/۲/۳۰ که متضمن عبارت «دولت موظف است در اجرای بند (ل) ...» تا عبارت «... یا وثیقه جدید پرداخت نماید.» و به نفع ایثارگران است، به عنوان ماده (۳ مکرر) الحاق گردید

ماده ۵- به منظور پیشگیری از تخریب و بلااستفاده شدن و مساعدت در تعمیر و نگهداری منازل مسکونی مشمولان این فصل که در عسر و حرج قرار دارند و از مساعدتهای مربوط به مسکن نیز بهره‌مند نشده‌اند، بنیاد برحسب ضوابط و مقررات مصوب هیأت امناء می‌تواند بخشی از هزینه‌های تعمیرات منازل را به صورت بلاعوض پرداخت نماید.

ماده ۶- مشمولان این قانون برای احداث یک واحد مسکونی با زیربنای مفید تا یکصد و بیست مترمربع و بیست مترمربع تجاری در شهر محل سکونت خود از پرداخت هزینه‌های عوارض صدور پروانه‌های ساختمانی، عوارض شهرداری و نوسازی برای یک بار با معرفی بنیاد معاف می‌باشند. مفاد این ماده در احداث مجتمع‌های مسکونی نیز اعمال و مازاد بر تراکم شامل ایثارگران نخواهد بود.

تبصره - مشمولان این قانون از پرداخت هرگونه هزینه انشعاب آب و فاضلاب، برق و گاز و پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه خدمات انشعاب آنها برای یک بار معاف می‌باشند.

ماده ۷- وزارت راه و شهرسازی موظف است برای جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان، همسران شهید و یا قیم قانونی فرزندان شهید (به نام فرزندان) نسبت به تأمین زمین بر مبنای قیمت منطقه‌ای سال ۱۳۶۹ و اولین سال قیمت منطقه‌ای برای زمین‌هایی که قیمت منطقه‌ای سال ۱۳۶۹ را ندارند با هماهنگی بنیاد اقدام نماید. در صورتی که واگذاری زمین به واجدین شرایط این ماده ممکن نباشد دولت مکلف است به ازای آن جهت هر یک از مشمولان مبلغ پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای سال اول و متناسب با نرخ تورم جهت سال‌های بعد، اعتبار لازم را اختصاص دهد.

ماده ۸- وزارت راه و شهرسازی موظف است سالانه حداکثر سی درصد (۳۰٪) از منازل اجاره به شرط تملیک خود را با در نظر داشتن تعداد واجدین شرایط و متناسب با نیاز بنیاد به این امر اختصاص دهد. مابه‌التفاوت سهم زمین در آپارتمان‌های اجاره به شرط تملیک به مشمولان واجد شرایط پرداخت می‌شود.

ماده ۹- مشمولان این فصل از پرداخت هزینه آماده‌سازی کلاً معاف و پرداخت این هزینه‌ها به عهده وزارت راه و شهرسازی است این معافیت‌ها در هنگام انعقاد قرارداد محاسبه و قید می‌گردد.

ماده ۱۰- بنیاد موظف است با اعتبارات مصوب در بودجه سالانه نسبت به مناسب سازی اماکن مسکونی و ساماندهی محیط زیست شخصی جانبازان ویژه اقدام نماید.

ماده ۱۱- وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور موظفند کلیه هزینه‌های خدمات مربوط به آبرسانی، برق‌رسانی، گازرسانی و جاده مواصلاتی و ساخت و ساماندهی و نگهداری گلزارهای شهدا و یادمانها را با هماهنگی بنیاد تأمین نمایند.

هزینه آب، برق و گاز مصرفی گلزارهای شهدا در مکانهایی که تحت پوشش شهرداری‌ها، اوقاف و سازمان میراث فرهنگی نیستند رایگان می‌باشد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت کشور با هماهنگی بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و وزارتخانه‌های مزبور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم: بهداشت و درمان

ماده ۱۲- حدود خدمات بیمه بهداشتی، درمانی (همگانی، مکمل، خاص) قابل ارائه به خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل ایشان طبق مفاد قانون بیمه همگانی درمانی کشور و قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی و اصلاحات قوانین یاد شده می‌باشد. آیین‌نامه اجرایی ذی‌ربط با پیشنهاد مشترک بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳-

الف) تأمین صددرصد (۱۰۰٪) هزینه بهداشتی درمانی به صورت بیمه سلامت، بیمه همگانی، بیمه مکمل و بیمه خاص خدماتی که مشمول قوانین بیمه همگانی و تکمیلی نمی‌گردند) خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان بر عهده دولت بوده و اعتبارات آن هر ساله در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد.

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم کارکنان ایثارگر شاغل در دستگاه مربوط و خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۲- شرکت‌های دولتی، نهادها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم ایثارگران شاغل در مؤسسات مربوط و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۳- دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بیمه درمان همگانی و تکمیلی سهم ایثارگران شاغل در بخش غیردولتی مشمول قوانین کار و تأمین اجتماعی اعتبار لازم را هر ساله در

لوايح بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی نموده و در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد.

تبصره ۴- دولت موظف است ضمن لوايح بودجه سنواتی ساز و کارهای لازم و برای بهره‌مندی هماهنگ مشمولان این ماده از خدمات درمانی فراهم نماید.

ب) تا پایان قانون برنامه پنج‌ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران صددرصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران شاغل و بازنشسته و افراد تحت تکفل آنان به عهده دستگاه اجرایی و صددرصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران غیرشاغل و افراد تحت تکفل آنان به عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران است.^۱

ماده ۱۴- بنیاد موظف است امکانات بهداشتی، درمانی، تشخیصی، توانبخشی، آموزشی، پیشگیری، دارو و تجهیزات مورد نیاز و برای گروه‌های ویژه جانبازان شیمیایی، اعصاب و روان، نخاعی و اندام‌های مصنوعی داخلی و خارجی جانبازان تهیه و تأمین نماید. بدین‌منظور بنیاد می‌تواند ضمن استفاده از ظرفیت بخش‌های دولتی و غیردولتی حسب ضرورت با تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و تصویب هیأت وزیران نسبت به توسعه یا تأسیس مراکز ویژه مورد نیاز ایثارگران واجد شرایط اقدام نماید.

تبصره ۱- سازمان بهزیستی کشور موظف است با اولویت نسبت به پذیرش فرزندان معلول، ایثارگران در مراکز دولتی و غیردولتی اقدام نموده و خدمات مربوطه را به آنها ارائه نماید. اعتبار مربوط به این خدمات از محل اعتبارات مصوب سازمان مذکور تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲- بنیاد موظف است داروهای خاص، تجهیزات پزشکی و توانبخشی و آمبولانس مورد نیاز ایثارگران را از محل اعتبارات مصوب خود تأمین و وارد نماید.

ماده ۱۵- بنیاد موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور تأمین و ارتقای سطح بهداشت و درمان و پایش و کنترل وضعیت جسمی و روانی خانواده شاهد،

۱. به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ عبارت «صد درصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران شاغل و بازنشسته و افراد تحت تکفل آنان به عهده دستگاه اجرایی و صددرصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران غیرشاغل و افراد تحت تکفل آنان به عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران است» مندرج در بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۳۹۰/۶/۷ چون به نفع ایثارگران است به عنوان بند (ب) ماده (۱۳) به انتهای ماده فوق اضافه گردید. نهایتاً چون احکام مندرج در ماده (۱۳) فوق جامع‌تر از احکام مندرج در بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ است، لذا بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم برای مجریان قابل استناد نیست.

شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند.

جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان نسبت به ایجاد بانک جامع اطلاعات پزشکی و پیراپزشکی و تشکیل پرونده سلامت برای آنان اقدام نماید.

ماده ۱۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با هماهنگی بنیاد نسبت به واکسیناسیون خاص در مورد افراد مشمول ماده (۱۵) به صورت رایگان اقدام نماید.

ماده ۱۷- بنیاد موظف است نسبت به اعزام به خارج جانبازانی که امکان درمان آنان در داخل کشور وجود ندارد، حسب تشخیص و نظر کمیسیون پزشکی و تأیید شورای عالی پزشکی بنیاد و با استفاده از بودجه ارزی و ریالی که در اعتبارات سنواری بنیاد پیش‌بینی می‌گردد، اقدام نماید.

ماده ۱۸- بنیاد موظف است به منظور تعیین، تدوین و یا اصلاح معیارهای تشخیص درصد از کارافتادگی به عنوان مبنای ارائه خدمات به جانبازان و آزادگان یا در نظر گرفتن وضعیت سلامتی، شرایط اجتماعی، اقتصادی و اشتغال این گروه و با استفاده از استانداردهای بین‌المللی به عنوان معیارهای جدید در ارائه خدمات (امتیازبندی تلفیقی) و تعیین و اصلاح و به روزکردن درصد از کارافتادگی جانبازان نسبت به تشکیل کمیسیون پزشکی در مواردی که مطابق ضوابط، نیاز به رأی کمیسیون باشد، اقدام نماید.

ماده ۱۹- بنیاد موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به منظور حفظ اسناد و مدارک پزشکی و سابقه مجروحیت موجود در بیمارستان‌ها و کلیه مراکز پزشکی، درمانی و ستادهای تخلیه مجروحان و جلوگیری از امحاء، مفقود یا معدوم شدن اسناد با استفاده از خدمات ماشینی و امکانات رایانه‌ای نسبت به تشکیل و تمرکز بانک اطلاعات و آمار مجروحان دوران دفاع مقدس اقدام نماید.

ماده ۲۰- بنیاد موظف است با هماهنگی وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش و پرورش، ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی کشور به منظور ارائه خدمات مشاوره‌ای و مددکاری، پیشگیری و درمان جهت ارتقای سطح سلامت و تأمین بهداشت روانی ایثارگران و خانواده ایشان «مراکز مشاوره‌ای و مددکاری ایثارگران» را تأسیس نماید.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این فصل ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط بنیاد و با همکاری وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل چهارم: تسهیلات اداری و استخدامی

ماده ۲۱- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز خود را که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی خود اخذ می‌نماید به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل.

تبصره ۱- آن دسته از فرزندان شاهد، جانبازان از کارافتاده کلی، آزادگان از کارافتاده کلی و فرزندان آنان که علاوه بر سهمیه استخدامی این ماده با کسب حد نصاب قبولی و امتیازات لازم در آزمون‌های استخدامی پذیرفته شوند می‌توانند همانند سایر فرزندان شاهد، جانبازان و آزادگان از شرط معافیت حداقل معدل و حداکثر سن بهره‌مند گردند.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون موظفند پس از بازنشستگی یکی از ایثارگران از محل سهمیه استخدامی خود با رعایت شرایط عمومی استخدام یکی از فرزندان شهید، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزاده، اسیر و مفقودالاثر را در آن دستگاه استخدام نمایند.

تبصره ۳- کسب حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) حدنصاب آزمون علمی آخرین نفر پذیرفته شده برای مشمولان متقاضی استخدام در ادارات آموزش و پرورش و علوم تحقیقات و فناوری الزامی است.

ماده ۲۲- بنیاد حسب مورد به همسر و والدین شاهد، جانبازان و آزادگان، که بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد دارای عائله تحت تکفل قانون محجور و معلول (ذهنی، جسمی، حرکتی) باشند، علاوه بر پرداختی‌های موضوع این قانون، در صورتی که نسبت به نگهداری فرد یا افراد یاد شده در میان خانواده اقدام نمایند، حداقل به میزان یارانه موضوع قانون جامع حمایت از حقوق معلولان پرداخت می‌نماید.

ماده ۲۳- بنیاد مکلف است به کلیه والدین شاهد به میزان معادل یک و نیم برابر حداقل حقوق کارکنان دولت مستمری پرداخت نماید.

ماده ۲۴- همسران شاهد، همسران جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر، شیمیایی و اعصاب و روان (متوفی یا در قید حیات) و همسران آزادگان با سابقه اسارت پنج سال و بالاتر که قبل از اسارت

با آنان ازدواج نموده‌اند، در صورت شاغل بودن می‌توانند با پنج سال سنوات ارفاقی از امتیاز بازنشستگی پیش از موعد با دریافت حقوق و مزایای کامل بهره‌مند گردند.

تبصره ۱- همسران شاغل جانبازان زیر پنجاه درصد (۵۰٪) و آزادگان با سنوات اسارت کمتر از پنج سال براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد بنیاد به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از یک تا پنج سال سنوات ارفاقی بازنشستگی بهره‌مند می‌گردند.

تبصره ۲- کلیه همسران شاهد شاغل، همانند همسران جانبازان از کاهش ساعت کاری برخوردار می‌گردند.

تبصره ۳- رعایت شرط سنی مقرر در قوانین و مقررات بازنشستگی زودتر از موعد جانبازان الزامی نمی‌باشد.

ماده ۲۵- به همسران شاهد سرپرست خانواده و جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آزادگان متوفی که فرزند یا فرزندی را از آنان تحت تکفل قانونی داشته باشند معادل حداقل حقوق کارکنان دولت، حق سرپرستی پرداخت خواهد شد. افراد حضانت‌کننده از این فرزندان محروم از مادر نیز مشمول این ماده می‌باشند.

ماده ۲۶- دولت موظف است به منظور حمایت از سلامت جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و جانبازان اعصاب و روان و شیمیایی به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و براساس شدت و نوع ضایعات ناشی از مجروحیت و میزان ساعت کاری که از جانبازان مراقبت می‌شود، نسبت به برقراری و پرداخت حق پرستاری و حق همیاری بر مبنای حداقل دستمزد ماهانه کارگران اقدام و اعتبار مورد نیاز را در لوایح بودجه سنواتی منظور نماید.

ماده ۲۷- مدت خدمت داوطلبانه جانبازان، رزمندگان، آزادگان و شهدا در جبهه قبل از استخدام و اشتغال در صورت تمایل جزء سنوات قابل قبول از لحاظ بیمه و بازنشستگی به مأخذ مشاغل سخت و زیان‌آور (یک به یک و نیم) محسوب می‌گردد.

دولت مکلف است مابه‌التفاوت کسور بیمه و بازنشستگی سهم کارمند و یا کارگر و کارفرما را برای مدت مذکور به مأخذ آخرین وضعیت استخدامی (حقوق و مزایای مشمول کسور بیمه و بازنشستگی) محاسبه و یکجا به صندوق‌های مربوط واریز نماید.

ماده ۲۸- کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون مکلفند نسبت به اعطای امتیازات دیپلم به شهدا و مفقودان زیر دیپلم و احتساب مزایای یک مقطع تحصیلی بالاتر به کلیه شهدا و مفقودان دارای مدرک دیپلم و بالاتر همانند جانبازان و آزادگان اقدام و حقوق و مزایای آنان را مطابقت دهند.

فصل پنجم: اشتغال و کارآفرینی

ماده ۲۹- خانواده شاهد، جانبازان، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و همسر و فرزندان آنان مشروط بر آن که فاقد شغل و درآمد بوده و واجد شرایط شغل مورد نظر باشند می‌توانند از خدمات این فصل برخوردار شوند.

تبصره - رزمندگان و خواهر و برادر شاهد در اولویت بعدی برای استفاده از خدمات موضوع این فصل می‌باشند.

ماده ۳۰- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر واحدهای ذی‌ربط اعم از دولتی و غیردولتی موظفند ضمن هماهنگی با بنیاد در راستای جذب نیروی انسانی مورد نیاز کارگاه‌های تابع قانون کار، مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون را در اولویت قرار دهند.

ماده ۳۱- به منظور تشویق کارفرمایان کارگاه‌ها به جذب مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون، دولت موظف است کارفرمایی را که با هماهنگی بنیاد پس از اخذ تعهدات لازم و انعقاد قراردادی که مبین تعهدات طرفین باشد اقدام به جذب نیرو در راستای تأمین نیروی انسانی مورد نیاز خود می‌نمایند، مشمول تخفیفات و تسهیلاتی به شرح ذیل قرار دهد:

الف) حق بیمه سهم کارفرما برای جانبازان و آزادگان و فرزندان شاهد به میزان صددرصد (۱۰۰٪) و سایر مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) حداقل به مدت پنج سال توسط بنیاد پرداخت می‌گردد.

ب) کاهش مالیات کارفرمایان این گونه کارگاه‌ها از طریق احتساب یکصد و پنجاه درصد (۱۵۰٪) حقوق پرداختی به ایثارگران جدیدالاستخدام به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی به مدت پنج سال؛

ج) کارفرمایی که اقدام به جذب و استخدام افراد موضوع ماده (۲۹) این قانون حداقل به مدت پنج سال می‌نماید تا مدت هجده ماه از هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) یارانه حداقل حقوق و دستمزد، موضوع ماده (۴۲) قانون کار بر حسب نوع شغلی که در اختیار آنان قرار خواهد گرفت بهره‌مند می‌شوند.

ماده ۳۲- بنیاد موظف است نسبت به ایجاد صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اقدام نموده و اساسنامه آن را تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند. منابع مالی این صندوق به شرح زیر تأمین

می‌گردد:

الف) بودجه عمومی دولت؛

ب) وجوه برگشتی از محل اقساط وامهای اشتغال پرداختی به ایثارگران وجوه اداره شده؛

ج) سایر منابع بنیاد (منابع داخلی بنیاد)؛

ماده ۳۳- در صورتی که در راستای دستیابی فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان بیکار به مشاغل مناسب، نیاز به فراگیری دوره های آموزشی و مهارتی باشد، به منظور تأمین حداقل معاش آنان در طول دوره آموزش (حداکثر تا هجده ماه) کمک هزینه زندگی معدل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت و برای یک بار توسط بنیاد پرداخت خواهد شد.

ماده ۳۴- برای بهره مندی افراد واجد شرایط این فصل، ضمن هماهنگی دستگاهها و مراکز ارائه دهنده امکانات فوق با بنیاد مشروط بر آن که قبلاً از تسهیلات این فصل استفاده نکرده باشند تا سی درصد (۳۰٪) از امکانات مربوط به موارد ذیل به این امر اختصاص می‌یابد:

الف) واگذاری غرفه میادین و بازارچه‌های خود اشتغالی و دکه از طریق شوراهای اسلامی و با هماهنگی شهرداری‌ها؛

ب) سهمیه پذیرش دوره‌های کوتاه مدت و بلندمدت آموزش‌های مهارتی، تخصصی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به همراه تسهیلات رفاهی به‌ویژه خوابگاه؛

ج) اجرای دوره های کارورزی خاص فارغ‌التحصیلان توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط؛

د) اعزام نیروی کار به خارج از کشور، توسط دستگاه‌های مشمول این قانون؛

ماده ۳۵- دولت مکلف است ساز و کارهای مناسب را برای ایجاد مشاغل پایدار برای مشمولان این فصل از محل تسهیلات تکلیفی، اعتبارات وجوه اداره شده، خود اشتغالی، برنامه کمک‌های فنی و اعتباری (ملی و استانی) در لوایح بودجه سالانه پیش‌بینی و اجراء نماید.

ماده ۳۶- به منظور ساماندهی موضوع اشتغال مشمولان این قانون در سیاستگذاری‌های کلان، رئیس بنیاد در شورای عالی اشتغال عضویت خواهد داشت.

فصل ششم: معیشت و رفاه

ماده ۳۷- کسورات بازنشستگی سهم اسراء، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در دستگاه-

هاي موضوع ماده (۲) اين قانون به شرح تبصره‌هاي زير حسب مورد تأمين و پرداخت مي‌گردد:

تبصره ۱- کليه دستگاه‌هاي اجرايي موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصيص اعتبار ابلاغي نسبت به تأمين و پرداخت کسورات بازنشستگي سهم اسراء، آزادگان و جانبازان در دستگاه مربوط اقدام نمايند.

تبصره ۲- شرکت‌هاي دولتي، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعي وابسته به دولت، نهادهاي عمومي غيردولتي که از بودجه عمومي دولت استفاده مي‌کنند و شرکت‌هايي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزينه عمليات جاري خود نسبت به پرداخت کسورات بازنشستگي سهم اسراء، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در مؤسسات مربوط اقدام نمايند.

تبصره ۳- دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بازنشستگي سهم اسراء، آزادگان و جانبازان شاغل در بخش غيردولتي مشمول قانون کار و تأمين اجتماعي اعتبار لازم را هر ساله در لوايح بودجه سنواتي کل کشور پيش بيني نموده و در اختيار سازمان تأمين اجتماعي قرار دهد.

ماده ۳۸- حقوق و مزايای پرسنل وظيفه و نيروهاي داوطلب غيرشاغل در دستگاه‌هاي موضوع ماده (۲) اين قانون که به صورت بسيج مردمی از سوی مراجع ذي صلاح نظير نيروی مقاومت بسيج، سپاه پاسداران انقلاب اسلامي، ارتش، کميته امداد امام خميني (ره)، جهادسازندگي، سازمان تبليغات اسلامي، حوزه‌هاي علميه و جمعيت هلال احمر جمهوري اسلامي ايران به جبهه اعزام و به دليل حضور در جبهه و يا بر اثر ترور شهيد، مفقودالاثر، جانباز از کارافتاده کلي و آزاده از کارافتاده کلي گرديده‌اند. طبق مقررات، همطراز کادر نيروهاي مسلح تعيين و توسط بنياد پرداخت خواهد شد.

تبصره - حقوق وظيفه جانبازان غيرحالت اشتغال مشمول قوانين نيروهاي مسلح براساس مقررات مربوط در نيروهاي مسلح محاسبه و توسط نيروی مربوط پرداخت مي‌گردد.

ماده ۳۹- حقوق و مزايای حالت اشتغال مستخدمان شهيد، مفقودالاثر، اسراء، آزادگان و جانبازان از کارافتاده کلي دستگاه‌ها، اعم از کشوري و لشکري براساس قوانين و مقررات استخدامي نيروهاي مسلح محاسبه مي‌گردد.

تبصره ۱- حقوق و مزايای اسراء، آزادگان و جانبازان از کارافتاده کلي توسط دستگاه مربوط و حقوق و مزايای شهدا و مفقودالاثرها توسط بنياد پرداخت مي‌گردد.

تبصره ۲- حقوق حالت اشتغال جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلي موضوع مواد (۳۸) و (۳۹) اين

قانون در صورت اشتغال در دستگاههای موضوع بند (الف) ماده (۲) این قانون قطع نمی‌گردد.^۱

ماده ۴۰- حقوق بازنشستگی شهدا، جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال، معادل آخرین حقوق و مزایای دریافتی تعیین و هر ساله متناسب با افزایش ضریب حقوق شاغلان اضافه و به شکل تبصره‌های زیر عمل می‌شود.

تبصره ۱- حقوق بازنشستگی مشمولان قانون حالت اشتغال، اعم از اینکه در اجرای قانون مذکور و یا سایر قوانین و مقررات مربوط بازنشسته شده باشند مشابه کارکنان همپراز (بازنشسته در سال تصویب این قانون) تطبیق و اعمال می‌گردد.

تبصره ۲- حقوق بازنشستگی و وظیفه شهدا، جانبازان و آزادگان غیرمستخدم دولت توسط بنیاد و حقوق بازنشستگی و وظیفه جانبازان و آزادگان مستخدم دولت توسط صندوق بازنشستگی دستگاه ذی‌ربط پرداخت می‌گردد.

تبصره ۳- مشمولان قانون حالت اشتغال هنگام نیل به بازنشستگی از کلیه امتیازات منظور شده برای شاغلان همپراز (مانند پاداش پایان خدمت و غیره) برخوردار می‌گردند. دستگاه مجری حکم حقوق بازنشستگی مکلف به تأمین و پرداخت حقوق و امتیازات مذکور خواهد بود.

ماده ۴۱- جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده‌های شاهد و خانواده جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) در صورت مسافرت داخلی از طریق هر یک از شرکت‌های دولتی یا خصوصی هواپیمایی، راه‌آهن و کشتیرانی با ارائه کارت ایثارگری و یا معرفی‌نامه بنیاد از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بلیط مسافرت معاف می‌باشند.

تبصره ۱- کلیه مشمولان این ماده از پرداخت هزینه بلیط اتوبوس و مترو (داخل شهری) معاف می‌باشند.

تبصره ۲- مشمولان این ماده در پروازهای خارجی با معرفی‌نامه بنیاد برای یک بار در سال از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف مستقیم بهای روز فروش بهره‌مند می‌باشند.

تبصره ۳- تخفیف موضوع این ماده در بخش‌های دولتی و خصوصی توسط بنیاد تأمین و پرداخت می‌شود.

ماده ۴۲- معافیت ایثارگران و فرزندان ذکور آنان و برادران شهدا از انجام خدمت وظیفه عمومی

۱. مطابق ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۲/۷/۳ مجلس شورای اسلامی اصلاح شده است.

طبق قانون نظام وظیفه عمومی و اصلاحات آن و تدابیر فرمانده کل نیروهای مسلح خواهد بود.

ماده ۴۳- سازمان حج و زیارت موظف است هر ساله پنج درصد (۵٪) تا ده درصد (۱۰٪) از سهمیه حج تمتع را به جانبازان و آزادگان و همسران آنان، همسر و والدین شاهد که توسط بنیاد معرفی و برای اولین بار مشرف می‌شوند اختصاص دهد.

ماده ۴۴- وزارت کشور ضمن هماهنگی‌های لازم نسبت به ارائه خدمات ترددی از جمله آرم و کارت تردد و مجوز ورود به محدوده طرح ترافیک و مناطق مربوط را برای جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، براساس معرفی نامه بنیاد به صورت رایگان فراهم نماید.

ماده ۴۵- دولت مکلف است سالانه اعتبار و تسهیلات لازم را برای تهیه خودرو مناسب برای کلیه جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آن تعداد از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) الی چهل و نه درصد (۴۹٪) که به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد از نظر جسمی محدودیت حرکتی دارند، پیش‌بینی نماید.

تبصره ۱- آن تعداد از همسر و فرزندان شاهد و آزادگانی که به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد معلول شناخته می‌شوند می‌توانند از تسهیلات موضوع این ماده استفاده نمایند.

تبصره ۲- آیین‌نامه چگونگی واگذاری، میزان تسهیلات، کارمزد و میزان کمک بلاعوض توسط بنیاد و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۶- دولت مکلف است نسبت به تأمین و پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بیمه عمر خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان که توسط هیچ‌یک از دستگاه‌های دولتی تحت پوشش بیمه مذکور نمی‌باشند، اقدام نماید.

ماده ۴۷- دولت مکلف است همه ساله مبلغی را به منظور کمک به صندوق ذخیره ایثارگران که توسط بنیاد تشکیل خواهد شد در بودجه سالانه بنیاد پیش‌بینی نماید.

ماده ۴۸- بنیاد مکلف است پس از فوت هریک از ایثارگران غیر مستخدم دولت، کمک هزینه فوت همانند مشمولان قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۵/۲/۲۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن، به خانواده آنان مشروط بر اینکه به موجب قوانین و مقررات دیگری دریافت ننموده باشند پرداخت نماید.

تبصره ۵- دستگاه‌های اجرایی کشوری و لشکری و برای ایثارگران مستخدم خود، طبق قوانین و مقررات مربوط اقدام می‌نمایند.

ماده ۴۹- دستگاه‌های اجرایی مشمول این قانون موظفند برای مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، آزادگان، جانبازان و فرزندان آنان برای یک نوبت هدیه ازدواج موضوع مفاد قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۵/۲/۲۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن را به میزان دو برابر پرداخت نمایند.

تبصره - پرداخت هدیه ازدواج به مشمولان این ماده که تحت پوشش دستگاه‌های اجرایی نیستند به عهده بنیاد است.

ماده ۵۰- تسهیلات بانکی (وام) بابت مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و فرزندان آنان برای یک نوبت به میزان دو برابر ضوابط بانکی از سوی شورای پول و اعتبار به صورت قرض‌الحسنه تعیین می‌گردد.

ماده ۵۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول این قانون موظفند به شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان شاغل مبلغی معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت را که هر سال توسط دولت تعیین می‌شود، به‌عنوان فوق‌العاده ایثارگری به طور ماهانه پرداخت نماید.

تبصره ۱- به افراد موضوع ماده مذکور که در استخدام دولت نیستند مبلغ یاد شده توسط بنیاد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲- این فوق‌العاده ایثارگری به جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی که از حقوق حالت اشتغال مطابق مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون برخوردار گردیده‌اند، تعلق نخواهد گرفت.

ماده ۵۲- بیمه درمانی فرزندان ذکور شهدا پس از فراغت از تحصیل تا زمان اشتغال حداکثر به مدت سه سال توسط بنیاد محاسبه و پرداخت می‌گردد.

ماده ۵۳- کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون موظفند مرخصی استحقاقی و عملیاتی استفاده نشده شهدا و مفقودان را به ازای هر ماه طلب مرخصی آنان معادل یک ماه آخرین حقوق و مزایای دریافتی آنان محاسبه و از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط پرداخت نمایند.

ماده ۵۴- کارکنان شهید و جانباز و آزاده از کارافتاده کلی همانند سایر کارکنان شاغل دستگاه‌ها، از کلیه تسهیلات اجتماعی، رفاهی، آموزشی و خدمات قابل ارائه به کارکنان دستگاه‌ها، نظیر دفترچه اتکا، علاوه بر تسهیلات بنیاد برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۵- جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی مشمول این قانون چنانچه قبل از سن بازنشستگی فوت نمایند، عائله تحت تکفل آنان از حقوق و مزایای حالت اشتغال تا سن بازنشستگی برخوردار خواهند

شد.

ماده ۵۶- صد در صد (۱۰۰٪) حقوق و فوق‌العاده شغل و سایر فوق‌العاده‌ها اعم از مستمر و غیر مستمر شاهد، جانبازان و آزادگان از پرداخت مالیات معاف می‌باشند.

ماده ۵۷- مرخصی‌های استحقاقی آزادگان شاغل در طول ایام اسارت که براساس ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) پس از ورود به کشور مصوب ۱۳/۹/۱۳۶۸ سنوات خدمتی آنان دو برابر محاسبه و ذخیره شده است، براساس آخرین حقوق و مزایای فرد قابل پرداخت خواهد بود.

همچنین آزادگانی که بعد از اسارت شاغل شده‌اند از این مزایا برای مدت اسارت بهره‌مند خواهند شد.

ماده ۵۸- وزارت دادگستری با همکاری قوه قضاییه نسبت به ارائه خدمات حمایت قضایی از خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان در مراجع قضایی جهت دفاع و استیفای حقوق آنان اقدام نماید.

تبصره ۱- هزینه ارائه خدمات حمایت قضایی از محل اعتبارات مصوب بنیاد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲- شکایات مربوط به ایثارگران مشمول این ماده درخصوص عدم اجرای این قانون در کمیسیون ماده (۱۶) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی قابل طرح می‌باشد.

ماده ۵۹- قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و قانون وکلای دادگستری موظفند بیست و پنج درصد (۲۵٪) سهمیه صدور پروانه سر دفتری و وکالت و مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان با شش ماه سابقه اسارت و رزمندگان با شش ماه سابقه حضور در جبهه و در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.

ماده ۶۰- دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حسب درخواست جانبازان و آزادگانی که قبل از تصویب این قانون در خدمت دستگاه بوده و قطع همکاری نموده‌اند صرفاً برای یک بار نسبت به اعاده به خدمت آنان اقدام نمایند.

تبصره - افرادی که به موجب رأی صادره از مراجع قضایی یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و یا سایر مراجع قانونی مربوط به دلیل محکومیت از کار بر کنار شده‌اند مشمول این ماده

نخواهند بود.

ماده ۶۱ - آیین نامه اجرایی این فصل از سوی بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس - جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

فصل هفتم: امور فرهنگی، آموزشی، ورزشی و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

ماده ۶۲ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز آموزش عالی غیر انتفاعی موظفند با رعایت مقطع تحصیلی و نوع مؤسسه، نسبت به انتقال دانشجویان و پذیرفته شدگان، آزادگان، اسرا، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنان و دانشجویان شاهد به دانشگاه یا مؤسسات آموزش عالی محل سکونت خانواده آنان و یا نزدیک ترین محل و همچنین تغییر رشته همطراز در گروه آزمایشی مربوط برای یک بار اقدام نمایند.

ماده ۶۳ - با هدف توسعه، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت و زنده نگه داشتن یاد شهیدان و حفظ و تقویت شأن و جایگاه الگوهای عینی عرصه جهاد، ایثار و شهادت، شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت با شرح وظایف و ترکیب زیر تشکیل می شود.

الف) شرح وظایف:

- ۱- سیاستگذاری در زمینه احیاء، حفظ، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت؛
- ۲- ساماندهی و هماهنگی در برنامه ریزی های کلان دستگاه ها و نهادهای متولی دولتی و غیر دولتی؛

- ۳- به کارگیری ظرفیت های جامعه و کشور برای تحقق اهداف شهیدان، جانبازان و آزادگان؛
- ۴- ساماندهی نحوه تجلیل و تقدیر از ایثارگران و استفاده از توان و ظرفیت آنان در توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت؛

ب) ترکیب:

- ۱- رئیس جمهور به عنوان رئیس شورا؛
- ۲- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
- ۳- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ۴- وزیر آموزش و پرورش؛

- ۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
- ۶- وزیر کشور؛
- ۷- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح؛
- ۸- رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران؛
- ۹- نماینده ولی فقیه در بنیاد؛
- ۱۰- رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس؛
- ۱۱- رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱۲- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی؛
- ۱۳- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور؛
- ۱۴- یکی از مجتهدین به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم؛
- ۱۵- رئیس مرکز رسیدگی به امور مساجد؛
- ۱۶- رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه سراسر کشور؛
- ۱۷- دو نفر از نمایندگان عضو کمیسیون اجتماعی با معرفی کمیسیون و انتخاب مجلس شورای اسلامی؛

تبصره ۱- دبیرخانه شورا در بنیاد مستقر می‌باشد و مسؤولیت پشتیبانی علمی، پژوهشی و خدماتی متناسب با وظایف و مسؤولیت شورا را برعهده خواهد داشت.

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظفند به منظور توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت از تشکلهای و سازمان‌های غیردولتی فرهنگی، هنری، پژوهشی و ورزشی که در حوزه ایثارگران فعالیت می‌نمایند، حمایت‌های مادی و معنوی به عمل آورند.

تبصره ۳- دستورالعمل‌های داخلی شورا به پیشنهاد دبیرخانه به تصویب شورا خواهد رسید.

تبصره ۴- مصوبات این شورا با تأیید رئیس‌جمهور لازم‌الاجراء خواهد بود.

ماده ۶۴- با توجه به ضرورت حفظ، جمع‌آوری و تمرکز کلیه اسناد و آثار شهدا و ایثارگران، دولت موظف است اقدامات لازم را در جهت حفظ و نگهداری اصل آثار و اسناد فرهنگی، هنری، تاریخی و علمی مکتوب و غیرمکتوب شهدا و ایثارگران دفاع مقدس و انقلاب اسلامی با رعایت اصول طبقه‌بندی به عمل آورد.

تبصره ۱- در صورت انتشار این آثار رعایت حقوق مادی و معنوی صاحبان آن الزامی است.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف سه ماه توسط بنیاد با همکاری وزارت فرهنگ

و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مرکز اسناد ملی، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۵- به منظور تجلیل از همسر، فرزند، والدین شهدا، مفقودان، اسرا و همچنین جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و رزمندگان، به آنان نشان ویژه اعطاء خواهد شد اعطای نشان ویژه به کلیه ایثارگران، تابع آیین‌نامه اجرایی خواهد بود که در کارگروهی متشکل از نمایندگان بنیاد، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح با مسؤولیت معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست‌جمهوری حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. این نشان غیر از نشان‌های دولتی است که تحت آیین‌نامه مربوط اعطاء می‌شوند.

ماده ۶۶- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) هزینه شهریه کلیه دانشجویان شاهد (همسر و فرزندان شهدا)، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنها و آزادگان و همسر و فرزندان آنان را که در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی غیردولتی، پیام نور، شبانه دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و هر مؤسسه و دانشگاه آموزش عالی شهریه بگیر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشغول تحصیل می‌باشند، اقدام نماید.

تبصره - تعیین رشته‌های تحصیلی مورد نیاز، نوع، میزان و شرایط پرداخت هزینه شهریه دانشجویی به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط بنیاد و با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۷- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت هزینه‌های خدمات آموزشی طرح شاهد در برنامه‌های آموزش عمومی و سایر برنامه‌های آموزش عالی از محل اعتباراتی که به همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود اقدام نماید.

تبصره ۱- بنیاد موظف است نسبت به پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانش آموزان و دانشجویان شامل همسر و فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده‌های آنان اقدام نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده از سوی بنیاد و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۸- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و

دیگر دستگاه‌های اجرایی متولی امور فرهنگی کشور مشمول این قانون موظفند نسبت به تولید برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی و هنری مرتبط با ایثار و شهادت اقدام و از هنرمندانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند به خصوص هنرمندان ایثارگر حمایت نمایند.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی و تعیین میزان تولیدات برنامه‌های مورد نظر توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما با همکاری بنیاد حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۹- به منظور تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان علمی، فرهنگی، ورزشی و هنری خانواده شاهد و ایثارگران برای حضور مؤثر در عرصه‌های ملی و بین‌المللی، بنیاد موظف است با هماهنگی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور ظرف شش ماه آیین‌نامه‌ای را در این خصوص تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۷۰- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۲) این قانون موظفند در اعطای سهمیه‌های ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، بورسهای تحصیلی داخل و خارج از کشور، فرصت‌های مطالعاتی و دوره‌های دکترای تخصصی بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه را به همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) اختصاص دهند.

تبصره - کسب حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) حد نصاب شرایط علمی و امتیاز پذیرفته شدگان برای رشته‌ها و مقاطع تحصیلی الزامی می‌باشد. این میزان درخصوص رشته‌های پزشکی هشتاد درصد (۸۰٪) حدنصاب شرایط علمی می‌باشد.

ماده ۷۱-

الف) تا پایان قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران دانشگاه‌ها و مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مکلفند حداقل ده درصد (۱۰٪) اعضای هیأت علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل رزمندگان با بیش از شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪)، آزادگان بالای سه سال اسارت، فرزندان جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪)، فرزندان شهدا و فرزندان آزادگان با بیش از سه سال اسارت که دارای مدرک دکترای تخصصی مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند، حسب مورد از طریق

استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاه‌ها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیرهیأت علمی تأمین و ابتدا آنان را به صورت عضو هیأت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرایی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی بدون الزام به رعایت شرط سنی و آزمون استخدام نمایند. مسؤولیت اجرای این حکم به طور مستقیم برعهده وزرا و رؤسای دستگاه‌های مذکور است، مقامات یاد شده در این خصوص، خود مجاز به اتخاذ تصمیم می‌باشند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضای هیأت علمی فعلی دارای شرایط فوق نیز می‌شود.^۱

ب) پس از برنامه پنجساله پنجم توسعه، دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به دستگاه‌ها و قوای سه گانه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه هیأت علمی خود را براساس آیین‌نامه‌ای که توسط شورای عالی طرح و برنامه شاهد تهیه و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد رسید به ایثارگران اختصاص دهند.

ماده ۷۲- با توجه به ضرورت حفظ نشاط و شادابی ایثارگران و خانواده‌های آنان، کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲) این قانون که دارای امکانات تفریحی فرهنگی، هنری و ورزشی می‌باشند با در نظر داشتن اصل عزتمندی، برای استفاده ایثارگران و خانواده آنان پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در بهره‌مندی از این تسهیلات در نظر گیرند.

۱- به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ که به نفع ایثارگران است، به عنوان بند (الف) ماده (۷۱) منظور گردید. خروجی خود، «شهدا و»، «فرزندان و همسران»، «یک سال و بالای یک سال اسارت» و «و» و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند. بدیهی است سایر احکام مواد، بندها، اجزاء و تبصره‌های کلیه قوانینی که طی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱/۱۰/۳ به نفع ایثارگران به تصویب رسیده است از جمله قوانین برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در طول زمان اعتبار قانونی خود معتبر است.

این قانون از تاریخ تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام (۱۳۹۱/۱۰/۲) به مدت چهار سال به صورت آزمایشی لازم الاجراء است. فهرست قوانینی که برای مجریان غیرقابل استناد است، به شرح زیر اعلام می‌شود:

۱- عبارت: «شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان» از بند «ک» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۸۹/۱۰/۲۵

۲- بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی مصوب ۹۰/۶/۷

۳- بند «ه» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۸۹/۱۰/۲۵

۴- بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۳۹۰/۱۱/۱۸ و ۱۳۹۱/۸/۱۴ (تبصره‌های این بند به قوت خود باقی است).

۵- بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

۶- عبارت «برخورداری از مزایای بیمه مذکور مستلزم پرداخت حق بیمه سهم کارمند توسط افراد فوق الذکر و سهم کارفرما توسط دولت است.» از ماده (۲۲۸) (قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵)

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

فصل ششم: منابع مالی و نظارت

ماده ۷۳- منابع مالی مورد نیاز با حفظ سهم سایر منابع بنیاد، در قالب مفاد لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی خواهد شد.

تبصره ۱- سایر منابع بنیاد به عنوان درآمد اختصاصی بنیاد هر ساله در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌گردد.

تبصره ۲- به منظور شفاف‌سازی منابع مالی اختصاص یافته برای خدمات‌رسانی به ایثارگران، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور مکلف است نسبت به ایجاد فصل رفاه و تأمین اجتماعی ایثارگران و برنامه‌های ذیل آن متناسب با عناوین فصول این قانون در لوایح بودجه سنواتی اقدام نماید.

ماده ۷۴- به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن، رئیس بنیاد موظف است گزارش عملکرد هر سال را که براساس شاخص‌های هر برنامه و فعالیت تنظیم شده است حداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد به مقام معظم رهبری، رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون مکلفند هر ساله گزارش عملکرد مربوط به نحوه و میزان ارائه خدمات و تسهیلات به ایثارگران مشمول این قانون را به بنیاد ارائه نمایند.

تبصره ۲- ارائه گزارش از سوی دستگاه‌هایی که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن معظم‌له خواهد بود.

ماده ۷۵- نوع، میزان و تعیین اولویت ارائه خدمات هر فصل طبق آیین‌نامه‌هایی خواهد بود که توسط بنیاد با همکاری معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و دستگاه‌های ذی‌ربط (حسب مورد) تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷۶- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی‌الاثرباشد.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و شش ماده در جلسه مورخ سوم تیرماه یک هزار و سیصد و هشتاد و شش کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت چهار سال در تاریخ بیست و پنجم شهریور ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و پنج، بندهای (الف)، (د)، (هـ)، (و) و (ط) ماده (۱) و تبصره‌های

(۱) و (۲) ماده (۳) و مواد (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۳)، (۲۰)، (۲۲)، (۲۳)، (۲۴)، (۲۵)، (۲۸)، (۲۹)، (۳۳)، (۳۵)، (۳۷) و تبصره‌های آن، (۴۱) و تبصره‌های (۱) و (۲) آن، (۴۹)، (۵۲)، (۵۵)، (۵۶) و بخش اخیر فراز اول و فراز دوم ماده (۵۷) و مواد (۶۰)، (۷۲) و (۷۳) این قانون در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با این قید که: «قوانینی که از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱/۱۰/۲ به نفع ایثارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است به قوت خود باقی و در ابلاغ این مصوبه لحاظ خواهد شد.» موافق مصلحت نظام تشخیص داده شد و مابقی مواد این قانون در تاریخ ۱۳۸۶/۱/۲۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون افزایش پوشش توانبخشی و حمایتی معلولان و زنان سرپرست خانوار توسط سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۸۷/۰۴/۱۲ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده- به منظور گسترش پوشش خدمات توانبخشی و حمایتی از یکصد هزار نفر از معلولان و سی هزار نفر از زنان سرپرست خانوار دولت مجاز است با جابه‌جایی اعتبارات از محل صرفه‌جویی حداکثر تا مبلغ سیصد میلیارد (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار دهد. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ پنجم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱۲ به تأیید شورای نگهبان رسید. /ن

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- دولت مکلف است با رعایت این قانون قیمت حاملهای انرژی را اصلاح کند:

الف) قیمت فروش داخلی بنزین، نفت گاز، نفت کوره، نفت سفید و گاز مایع و سایر مشتقات نفت، با لحاظ کیفیت حاملها و با احتساب هزینه‌های مترتب (شامل حمل و نقل، توزیع، مالیات و عوارض قانونی) به تدریج تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران کمتر از نود درصد (۹۰٪) قیمت «و بیشتر از قیمت»^۱ تحویل روی کشتی (فوب) درخلیج فارس نباشد.

تبصره- قیمت فروش نفت خام و میعانات گازی به پالایشگاههای داخلی نودو پنج درصد (۹۵٪) قیمت تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس تعیین می‌شود و قیمت خرید فرآورده‌ها متناسب با قیمت مذکور تعیین می‌گردد.

ب) میانگین قیمت فروش داخلی گاز طبیعی به گونه ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، معادل حداقل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) «و حداکثر معادل»^۲ متوسط قیمت گاز طبیعی صادراتی پس از کسر هزینه‌های انتقال، مالیات و عوارض شود.

تبصره- جهت تشویق سرمایه‌گذاری، قیمت خوراک «گاز و مایع»^۳ واحدهای صنعتی، پالایشی و پتروشیمی برای مدت حداقل ده سال پس از تصویب این قانون هر مترمکعب حداکثر شصت و پنج درصد (۶۵٪) قیمت سبد صادراتی در مبدأ خلیج فارس (بدون هزینه انتقال) تعیین می‌گردد.

ج) میانگین قیمت فروش داخلی برق به گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران معادل قیمت تمام شده آن باشد.

تبصره - قیمت تمام شده برق، مجموع هزینه‌های تبدیل انرژی، انتقال و توزیع و هزینه سوخت با بازده حداقل سی و هشت درصد (۳۸٪) نیروگاههای کشور و رعایت استانداردها محاسبه می‌شود و هر ساله حداقل یک درصد (۱٪) به بازده نیروگاههای کشور افزوده شود به طوری که تا پنج سال از

۱. مطابق بند (الف) ماده واحده قانون اصلاح ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۹۳/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی

اصلاح شده است

۲. مطابق بند (ب) ماده واحده قانون اصلاح ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۹۳/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی اصلاح

شده است

۳. مطابق بند (پ) ماده واحده قانون اصلاح ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۹۳/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی

اصلاح شده است.

زمان اجراء این قانون به بازده چهل و پنج درصد (۴۵٪) برسد و همچنین تلفات شبکه‌های انتقال و توزیع تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به چهارده درصد (۱۴٪) کاهش یابد.

دولت مکلف است با تشکیل کار گروهی مرکب از کارشناسان دولتی و غیر دولتی نسبت به رتبه‌بندی تولیدکنندگان برق از نظر بازده و توزیع‌کنندگان آن از نظر میزان تلفات، اقدام نموده و سیاستهای تشویقی و حمایتی مناسب را اتخاذ نماید.

تبصره ۱- درخصوص قیمتهای برق و گاز طبیعی، دولت مجاز است با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع، میزان و زمان مصرف قیمتهای ترجیحی را اعمال کند.

شرکتهای آب، برق و گاز موظفند درموردی که از یک انشعاب چندین خانواده یا مشترک بهره‌برداری می‌کنند، در صورتی که امکان اضافه کردن کنتور باشد، تنها با اخذ هزینه کنتور و نصب آن نسبت به افزایش تعداد کنتورها اقدام نمایند و در صورتی که امکان اضافه کردن کنتور نباشد مشترکین را به تعداد بهره‌برداران افزایش دهند.

تبصره ۲- قیمت حامل‌های انرژی برای پس از سال پایه براساس قیمت ارز منظور شده در بودجه سالانه تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- قیمتهای سال پایه اجراء این قانون به گونه‌ای تعیین گردد که برای مدت یکسال حداقل مبلغ یکصد هزار میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و حداکثر مبلغ دویست هزار میلیارد (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد به دست آید.

ماده ۲- دولت مجاز است برای مدیریت آثار نوسان قیمتهای حامل‌های انرژی بر اقتصاد ملی قیمت این حامل‌ها را در صورتی که تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) قیمت تحویل در روی کشتی (فوب) خلیج فارس نوسان کند بدون تغییر قیمت برای مصرف کننده از طریق اخذ مابه‌التفاوت و یا پرداخت یارانه اقدام نماید و مبالغ مذکور را در حساب تنظیم بازار حامل‌های انرژی در بودجه سنواتی منظور کند.

در صورتی که نوسان قیمتها بیش از بیست و پنج درصد (۲۵٪) شود، در قیمت تجدید نظر خواهد نمود.

ماده ۳- دولت مجاز است، با رعایت این قانون قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند.

الف) میانگین قیمت آب برای مصارف مختلف با توجه به کیفیت و نحوه استحصال آن در کشور

به گونه‌ای تعیین شود که به تدریج تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران معادل قیمت تمام شده آن باشد.

تبصره ۱- دولت مکلف است قیمت تمام شده آب را با در نظر گرفتن هزینه‌های تأمین، انتقال و توزیع با رعایت بازده تعیین کند.

تبصره ۲- تعیین قیمت ترجیحی و پلکانی برای مصارف مختلف آب با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع و میزان مصرف مجاز خواهد بود.

ب) کارمزد خدمات جمع‌آوری و دفع فاضلاب براساس مجموع هزینه‌های نگهداری و بهره‌برداری شبکه پس از کسر ارزش ذاتی فاضلاب تحویلی و کمکهای دولت در بودجه سنواتی (مربوط به سیاستهای تشویقی) تعیین می‌گردد.

ماده ۴- دولت موظف است به تدریج تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، نسبت به هدفمند کردن یارانه گندم، برنج، روغن، شیر، شکر، خدمات پستی، خدمات هواپیمایی و خدمات ریلی (مسافری) اقدام نماید.

تبصره- یارانه پرداختی به تولیدکنندگان بخش کشاورزی نباید در هر سال کمتر از سال قبل باشد.

ماده ۵- دولت موظف است یارانه آرد و نان را به میزانی که در لایحه بودجه سالیانه مشخص می‌شود با روشهای مناسب در اختیار مصرف‌کنندگان متقاضی قرار دهد.

تبصره- سرانه یارانه نان روستاییان و شهرهای زیر بیست هزار نفر جمعیت و اقشار آسیب‌پذیر در سایر شهرها به تشخیص دولت حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) بیشتر از متوسط یارانه سرانه خواهد بود.

ماده ۶- دولت موظف است سیاستهای تشویقی و حمایتی لازم را برای ایجاد و گسترش واحدهای تولید نان صنعتی و نیز کمک به جبران خسارت واحدهای تولید آرد و نان که در اجراء این قانون ادامه فعالیت آنها با مشکل مواجه می‌شود اتخاذ نماید.

آئین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارت بازرگانی و با همکاری دستگاههای ذی‌ربط تهیه و حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷- دولت مجاز است حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را در قالب بندهای زیر هزینه نماید::

الف) یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیر نقدی با لحاظ میزان درآمد خانوار نسبت به کلیه خانوارهای کشور به سرپرست خانوار پرداخت شود.

ب) اجراء نظام جامع تأمین اجتماعی برای جامعه هدف از قبیل:

- ۱- گسترش و تأمین بیمه‌های اجتماعی، خدمات درمانی، تأمین و ارتقاء سلامت جامعه و پوشش دارویی و درمانی بیماران خاص و صعب‌العلاج؛
- ۲- کمک به تأمین هزینه مسکن، مقاوم‌سازی مسکن و اشتغال؛
- ۳- توانمندسازی و اجراء برنامه‌های حمایت اجتماعی؛

تبصره ۱- آئین‌نامه اجرائی این ماده شامل چگونگی شناسایی جامعه هدف، تشکیل و به هنگام‌سازی پایگاه‌های اطلاعاتی مورد نیاز، نحوه پرداخت به جامعه هدف و پرداخت‌های موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزراء امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تأمین اجتماعی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- دولت می‌تواند حساب هدفمندسازی یارانه‌ها را بنام سرپرست خانواده‌های مشمول یا فرد واجد شرایط دیگری که توسط دولت تعیین می‌شود افتتاح نماید. اعمال مدیریت دولت در نحوه هزینه کرد وجوه موضوع این حساب از جمله زمان مجاز، نوع برداشت هزینه‌ها و برگشت وجوهی که به اشتباه واریز شده‌اند مجاز است.

ماده ۸- دولت مکلف است سی درصد (۳۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را برای پرداخت کمک‌های بلاعوض، یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجراء موارد زیر هزینه کند:

الف) بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرائی ذیربط معرفی می‌شود.

ب) اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر؛

ج) جبران بخشی از زیان شرکتهای ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی و شهرداریها و دهیاری‌ها ناشی از اجراء این قانون؛

د) گسترش و بهبود حمل و نقل عمومی در چهارچوب قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده (۹) قانون مذکور؛

ه) حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی؛

و) حمایت از تولید نان صنعتی؛

ز) حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی؛

ح) توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف و یا کاهش رفت و آمدهای غیر ضرور؛

تبصره - آئین‌نامه اجرائی این ماده شامل چگونگی حمایت از صنایع، کشاورزی و خدمات و نحوه پرداختهای موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزراء امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، بازرگانی، نفت، نیرو، کشور، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، اتاق تعاون و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۹- منابع موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون اعم از کمک‌ها، تسهیلات و وجوه اداره شده از طریق بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و غیر دولتی در اختیار اشخاص مذکور قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۰- دریافت کمک‌ها و یارانه‌های موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون منوط به ارائه اطلاعات صحیح می‌باشد. در صورت احراز عدم صحت اطلاعات ارائه شده، دولت مکلف است ضمن جلوگیری از ادامه پرداخت، درخصوص استرداد وجوه پرداختی اقدامات قانونی لازم را به عمل آورد.

اشخاص در صورتی که خود را برای دریافت یارانه‌ها و کمک‌های موضوع مواد (۷) و (۸) این قانون محق بدانند می‌توانند اعتراض خود را به کمیسیونی که در آئین‌نامه اجرائی این ماده پیش‌بینی می‌شود ارائه نمایند.

آئین‌نامه اجرائی این ماده حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزراء دادگستری، امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تأمین اجتماعی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- دولت مجاز است تا بیست درصد (۲۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را به منظور جبران آثار آن بر اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هزینه کند.

ماده ۱۲- دولت مکلف است تمام منابع حاصل از اجرای این قانون را به حساب خاصی به نام هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل واریز کند. صددرصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی در قالب قوانین بودجه سنواتی برای موارد پیش‌بینی شده در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) این قانون اختصاص خواهد یافت.^۱

تبصره ۱- دولت مکلف است اعتبارات منابع و مصارف موضوع مواد مذکور را در چهار ردیف

۱. مطابق قانون تفسیر ماده (۱۲) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۹۰/۱۰/۶ مجلس شورای اسلامی به شرح ذیل تفسیر شده است:

مستقل در لایحه بودجه سنواتی درج کند.

تبصره ۲- کمکهای نقدی و غیرنقدی ناشی از اجراء این قانون به اشخاص حقیقی و حقوقی از پرداخت مالیات بر درآمد موضوع قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن معاف است. کمکهای مزبور به اشخاص مذکور بابت جبران تمام یا قسمتی از قیمت کالا یا خدمات عرضه شده توسط آنها مشمول حکم این تبصره نخواهد بود.

تبصره ۳- دولت مکلف است گزارش تفصیلی این ماده را هر شش ماه به دیوان محاسبات کشور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۳- تنخواه مورد نیاز اجراء این قانون در تنخواه بودجه سنواتی منظور و از محل منابع حاصل از اجراء این قانون در طول سال مستهلک می‌شود.

ماده ۱۴- جابه‌جایی اعتبارات موضوع این قانون در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) حداکثر ده واحد درصد در بودجه سنواتی مجاز است، به طوری که کل وجوه حاصل در موارد پیش‌بینی شده در این قانون مصرف شود.

ماده ۱۵- به دولت اجازه داده می‌شود ظرف مدت یک ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، سازمانی با ماهیت شرکت دولتی بهنام سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها با استفاده از منابع (امکانات، نیروی انسانی و اعتبارات) موجود، جهت اجراء این قانون با لحاظ قانون برنامه ایجاد کرده یا با اصلاح ساختار و ادغام شرکتهای موجود تأسیس نماید.

دولت مجاز است وجوه حاصل از اجراء این قانون را که به خزانه واریز میشود، عیناً پس از وصول و کسر سهم دولت موضوع ماده (۱۱) به طور مستمر برداشت و به‌عنوان کمک صرفاً جهت اجراء اهداف و تکالیف مقرر در مواد (۷) و (۸) این قانون دراختیار سازمان قرار دهد تا برابر آن هزینه کند. سازمان به صورت متمرکز اداره می‌شود و صرفاً مجاز به داشتن واحدهای ستادی، برنامه‌ریزی و نظارت در مرکز می‌باشد.

وزراء رفاه و تأمین اجتماعی، امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، راه و ترابری، جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، نفت، نیرو و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور عضو مجمع عمومی سازمان می‌باشند.

اساسنامه شرکت شامل ارکان، وظایف و اختیارات، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

وجوه و اعتبارات موضوع این قانون از جمله مواد (۱۲) و (۱۵) مانند سایر شرکتهای دولتی در

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
سازمان محاسبات عمومی کشور

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۳۳۱

بودجه کل کشور منعکس می‌شود و به جز اختیارات و مجوزهای موضوع این قانون از جمله مواد (۲) و (۱۴) تغییر در سقف اعتبارات شرکت در طول سال با پیشنهاد دولت و تصویب مجلس مجاز می‌باشد.

وجوه مانده سازمان از هر سال در سال بعد قابل مصرف است و سازمان در هر سال می‌تواند برای سنوات بعد در چهارچوب این قانون تعهد ایجاد نماید.

اعتبارات موضوع این قانون مشمول قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند - مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ - می‌باشد.

سازمان مکلف است گزارش عملکرد، دریافت و پرداخت منابع حاصل از هدفمندسازی یارانه‌ها را به تفکیک مواد (۷) و (۸) در پایان هر شش ماه در اختیار کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و سایر کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی قرار دهد.

دیوان محاسبات کشور مکلف است در مقاطع شش ماهه گزارش عملیات انجام شده توسط سازمان را براساس اهداف پیش‌بینی شده در این قانون به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۶- دولت مجاز است از ابتدای سال ۱۳۸۹ معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیاتهای مستقیم را علاوه بر افزایش سالانه آن، متناسب با تغییر و اصلاح قیمتهای موضوع این قانون با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی طی پنج سال حداکثر تا دو برابر افزایش دهد. قانون فوق مشتمل بر شانزده ماده و شانزده تبصره درج‌شده علنی روز سه شنبه مورخ پانزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

موادی از قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۹۰/۹/۱۶ مجلس شورای اسلامی

ماده ۲۸- تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۳۹) به شرح زیر اصلاح و تبصره‌های (۳) و (۴) به ماده مذکور الحاق می‌گردد:

تبصره ۱- نحوه طبقه‌بندی مشمولین و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها براساس مقاطع

تحصیلی مشمولین به موجب آیین نامه معاینه و معافیت پزشکی مشمولین خدمت وظیفه عمومی است که وزارت دفاع با کسب نظر از وزارتخانه های کشور و بهداشت، ظرف حداکثر شش ماه تهیه می کند که پس از تأیید ستاد کل به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲- نحوه آموزش و خدمت مشمولین معاف از رزم، برابر دستورالعملی است که از سوی ستاد کل تهیه و ابلاغ می گردد.

تبصره ۳- کسانی که به مواد مخدر اعتیاد دارند، مشمول بند (۳) این ماده می شوند و به هنگام معاینه، شناسایی و از سوی واحدهای وظیفه عمومی برای ترک اعتیاد به مدت حداکثر شش ماه به مراجع ذی ربط معرفی می گردند.

تبصره ۴- نیروهای مسلح مکلفند در حین خدمت، کارکنان وظیفه ای را که به مواد مخدر اعتیاد دارند، شناسایی و از سایر سربازان جدا نمایند و آنها را در واحدهای مستقل و مخصوص به کارگیری و به مراجع ذی ربط برای ترک اعتیاد در مدت یک ماه توسط پزشک معالج، معرفی کنند و در طول خدمت تحت نظر و مراقبت های لازم قرار دهند. مدت ترک اعتیاد برای یک بار جزء خدمت دوره ضرورت محاسبه می شود. این افراد پس از پایان خدمت قانونی از خدمت ترخیص می شوند لیکن در هر حال صدور کارت پایان خدمت منوط به ارائه گواهی ترک اعتیاد است.

ماده ۲۹- ماده (۴۱) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۴۱- کلیه مشمولین وظیفه باید قبل از اعزام به خدمت توسط یک پزشک از نیروهای مسلح معاینه شوند و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح، توسط پزشکان غیرنظامی متعهد که صلاحیت آنان به وسیله نیروی انتظامی تأیید شده باشد، معاینه گردند.

تبصره ۱- اظهارنظر در مورد معافیت پزشکی مشمولین توسط سه نفر پزشک نیروهای مسلح در هر شهرستان صورت می گیرد، رأی اکثریت این پزشکان معتبر است.

تبصره ۲- نیروهای مسلح موظفند پزشکان مورد نیاز شوراهای پزشکی را به نیروی انتظامی معرفی نمایند. در صورتی که تأمین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکانپذیر نباشد، نیروی انتظامی از پزشکان غیرنظامی مورد تأیید در شورای پزشکی استفاده می نماید.

تبصره ۳- دولت مکلف است همه ساله هزینه تجهیز و تشکیل شورای پزشکی و شورای عالی پزشکی، فوق العاده پزشکان عضو شوراهای مذکور و همچنین هزینه معاینات تخصصی مشمولینی که از پرداخت هزینه معاینات معاف می باشند و هزینه های اجرای تبصره های (۳) و (۴) ماده (۳۹) را در اعتبارات نیروی انتظامی و بیمارستانهای ذیربط پیش بینی نماید.

ماده ۳۰- ماده زیر به عنوان ماده (۴۲) مکرر به قانون الحاق می‌گردد:

ماده ۴۲ مکرر- مشمولینی که در شورای پزشکی شهرستان مربوط با معاینه بالینی معاف از خدمت تشخیص داده نشوند و به تشخیص این شورا یا رئیس واحد وظیفه عمومی مربوط یا اعتراض مشمول، نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، رئیس حوزه موظف است آنان را به نزدیکترین مرکز مجهز وزارت بهداشت، یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی نماید تا مورد معاینه قرار گیرند و نتیجه معاینه تخصصی برای تصمیم‌گیری به شورای پزشکی همان شهرستان ارسال و در صورت اصرار بر اعتراض مشمولین با تأمین هزینه‌ها از سوی مشمول نتایج جهت تصمیم‌گیری به شورای عالی پزشکی متشکل از پزشکان متخصص استان ارسال گردد.

تبصره ۱- مشمولینی که متقاضی معاینه تخصصی باشند، قبلاً باید هزینه‌های پیش‌بینی شده را به حساب دولت پرداخت نمایند. پس از معاینه طبق این قانون با مشمولان رفتار می‌شود. مشمولینی که به تشخیص شورای پزشکی نیاز به معاینه تخصصی دارند، همچنین مشمولین مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و افرادی که به تأیید کمیته امداد امام خمینی (ره) محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می‌باشند.

...

ماده ۳۳- یک ماده به شرح ذیل به عنوان ماده (۴۴) مکرر به قانون اضافه می‌شود:

ماده ۴۴ مکرر- نحوه معافیت از خدمت فرزندان ذکور مددجویان به شرح زیر است:

۱- یکی از فرزندان ذکور مادران فاقد شوهر تحت پوشش کمیته امداد حضرت امام (ره) و سازمان بهزیستی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف است.

۲- مشمولانی که حداقل یک فرزند معلول داشته باشند از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

۳- تنها پسر خانواده‌هایی که دارای سه فرزند اناث یا بیشتر باشند از انجام خدمت دوره ضرورت معافند.

۴- مشمولانی که با معلولان اناث دارای معلولیت جسمی - حرکتی ازدواج کنند به صورت موقت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند و پس از گذشت پنج سال از استمرار ازدواج آنها معافیت موقت به معافیت دائم تبدیل می‌شود.

موادی از قانون مجازات اسلامی جدید مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱۵۰- هرگاه مرتکب جرم در حین ارتکاب مجنون باشد یا در جرائم موجب تعزیر پس از وقوع جرم مبتلا به جنون شود چنانچه جنون و حالت خطرناک مجنون با جلب نظر متخصص، ثابت و آزاد بودن وی مخل نظم و امنیت عمومی باشد به دستور دادستان تا رفع حالت خطرناک در محل مناسب نگهداری می‌شود. شخص نگهداری شده یا خویشاوندان او می‌توانند در دادگاه به این دستور اعتراض کنند که در این صورت دادگاه با حضور معترض موضوع را با جلب نظر کارشناسی در جلسه اداری رسیدگی می‌کند و با تشخیص رفع حالت خطرناک در مورد خاتمه اقدام تأمینی و درغیر این صورت در تأیید دستور دادستان حکم صادر می‌کند. این حکم قطعی است ولی شخص نگهداری شده یا خویشاوندان وی هرگاه علائم بهبود را مشاهده کردند حق اعتراض به این حکم را دارند. این امر مانع از آن نیست که هرگاه بنا به تشخیص متخصص بیماری‌های روانی مرتکب، درمان شده باشد برحسب پیشنهاد مدیر محل نگهداری او دادستان دستور خاتمه اقدام تأمینی را صادر می‌کند.

تبصره ۱- هرگاه مرتکب یکی از جرائم موجب حد پس از صدور حکم قطعی دچار جنون شود حد ساقط نمی‌شود. در صورت عارض شدن جنون قبل از صدور حکم قطعی در حدودی که جنبه حق الهی دارد تعقیب و محاکمه تا زمان افاقه به تأخیر می‌افتد. نسبت به مجازات‌هایی که جنبه حق‌الناسی دارد مانند قصاص و دیه و همچنین ضرر و زیان ناشی از جرم، جنون مانع از تعقیب و رسیدگی نیست.

تبصره ۲- قوه قضائیه موظف است مراکز اقدام تأمینی را در هر حوزه قضائی برای نگهداری افراد موضوع این ماده تدارک ببیند. تا زمان شروع به کار این اماکن قسمتی از مراکز روان درمانی بهزیستی یا بیمارستانی موجود به این افراد اختصاص داده می‌شود.

قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۲/۷/۳ مجلس شورای اسلامی

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران که با عنوان طرح یک فوریتی به مجلس

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۳۳۵

شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۲/۷/۳ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

بنیاد شهید و امور ایثارگران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران «که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سوم مهر ماه یکهزار و سیصد و نود و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۳۲۵/۴۴۶۰۶ مورخ ۱۳۹۲/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده واحده - در تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران^۱ مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ کلمه «می‌گردد» حذف و کلمه «نمی‌گردد» جایگزین آن می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سوم مهر ماه یکهزار و سیصد و نود و دو مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۰ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- سرپرستی کودکان و نوجوانان فاقد سرپرست به منظور تأمین نیازهای مادی و معنوی آنان، با اذن مقام معظم رهبری و مطابق مقررات این قانون صورت می‌گیرد.

ماده ۲- امور مربوط به سرپرستی کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست، با سازمان بهزیستی کشور است که در این قانون به اختصار سازمان نامیده می‌شود.

ماده ۳- کلیه اتباع ایرانی مقیم ایران می‌توانند سرپرستی کودکان و نوجوانان مشمول این قانون را با رعایت مقررات مندرج در آن و با حکم دادگاه صالح برعهده گیرند.

۱- رجوع کنید به قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۲/۷/۳ مجلس شورای اسلامی

ماده ۴- ایرانیان مقیم خارج از کشور می‌توانند تقاضای سرپرستی خود را از طریق سفارتخانه یا دفاتر حفاظت از منافع جمهوری اسلامی ایران به سازمان تقدیم نمایند. سفارتخانه‌ها و یا دفاتر یاد شده موظفند در اجرای این قانون، با سازمان همکاری نمایند و سازمان موظف است با حکم دادگاه صالح به درخواست متقاضی رسیدگی نماید.

ماده ۵ - افراد زیر می‌توانند سرپرستی کودکان و نوجوانان مشمول این قانون را از سازمان درخواست نمایند.

(الف) زن و شوهری که پنج‌سال از تاریخ ازدواج آنان گذشته باشد و از این ازدواج صاحب فرزند نشده باشند، مشروط به این‌که حداقل یکی از آنان بیش از سی‌سال سن داشته باشد.

(ب) زن و شوهر دارای فرزند مشروط بر این‌که حداقل یکی از آنان بیش از سی‌سال سن داشته باشد.

(ج) دختران و زنان بدون شوهر، در صورتی‌که حداقل سی‌سال سن داشته باشند، منحصرأ حق سرپرستی اناث را خواهند داشت.

تبصره ۱- چنانچه به تشخیص سازمان پزشکی قانونی امکان بچه‌دار شدن زوجین وجود نداشته باشد، درخواست‌کنندگان از شرط مدت پنج‌سال مقرر در بند (الف) این ماده مستثنی می‌باشند.

تبصره ۲- چنانچه درخواست‌کنندگان سرپرستی از بستگان کودک یا نوجوان باشند، دادگاه با اخذ نظر سازمان و با رعایت مصلحت کودک و نوجوان می‌تواند آنان را از برخی شرایط مقرر در این ماده مستثنی نماید.

تبصره ۳- اولویت در پذیرش سرپرستی به ترتیب با زن و شوهر بدون فرزند، سپس زنان و دختران بدون شوهر فاقد فرزند و در نهایت زن و شوهر دارای فرزند است.

تبصره ۴- درخواست‌کنندگان کمتر از پنجاه‌سال سن، نسبت به درخواست‌کنندگانی که پنجاه‌سال و بیشتر دارند، در شرایط مساوی اولویت دارند.

تبصره ۵- در مواردی که زن و شوهر درخواست‌کننده سرپرستی باشند، درخواست باید به طور مشترک از طرف آنان تنظیم و ارائه گردد.

ماده ۶- درخواست‌کنندگان سرپرستی باید دارای شرایط زیر باشند:

(الف) تقید به انجام واجبات و ترک محرمات؛

(ب) عدم محکومیت جزائی مؤثر با رعایت موارد مقرر در قانون مجازات اسلامی؛

(ج) تمکن مالی؛

(د) عدم حجر؛

هـ) سلامت جسمی و روانی لازم و توانایی عملی برای نگهداری و تربیت کودکان و نوجوانان تحت سرپرستی؛

و) نداشتن اعتیاد به مواد مخدر، مواد روانگردان و الکل؛

ز) صلاحیت اخلاقی؛

ح) عدم ابتلاء به بیماری‌های واگیر و یا صعب‌العلاج؛

ط) اعتقاد به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛

تبصره ۱- رعایت اشتراکات دینی میان سرپرست و افراد تحت سرپرستی الزامی است. دادگاه صالح با رعایت مصلحت کودک و نوجوان غیرمسلمان، سرپرستی وی را به درخواست‌کنندگان مسلمان می‌سپارد.

تبصره ۲- در صورتی که متقاضی سرپرستی، ادعای یافتن طفلی را بنماید و ادعای وی در دادگاه ثابت شود، چنانچه واجد شرایط مندرج در این قانون برای سرپرستی باشد در اولویت واگذاری سرپرستی قرار می‌گیرد.

ماده ۷- درخواست‌کنندگان نمی‌توانند بیش از دو کودک یا نوجوان را سرپرستی نمایند مگر در مواردی که کودکان یا نوجوانان تحت سرپرستی، اعضای یک خانواده باشند.

ماده ۸- سپردن سرپرستی افراد موضوع این قانون در صورتی مجاز است که دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

الف) امکان شناخت هیچ یک از پدر، مادر و جدپدری آنان وجود نداشته باشد.

ب) پدر، مادر، جد پدری و وصی منصوب از سوی ولی قهری آنان در قید حیات نباشند.

ج) افرادی که سرپرستی آنان به موجب حکم مراجع صلاحیتدار به سازمان سپرده گردیده و تا زمان دوسال از تاریخ سپردن آنان به سازمان، پدر یا مادر و یا جدپدری و وصی منصوب از سوی ولی قهری برای سرپرستی آنان مراجعه ننموده باشند.

د) هیچ یک از پدر، مادر و جدپدری آنان و وصی منصوب از سوی ولی قهری صلاحیت سرپرستی را نداشته باشند و به تشخیص دادگاه صالح این امر حتی با ضم امین یا ناظر نیز حاصل نشود.

تبصره ۱- چنانچه پدر یا مادر یا جدپدری کودک یا نوجوان و وصی منصوب از سوی ولی قهری مراجعه کنند، دادگاه در صورتی که آنان را واجد صلاحیت لازم ولو با ضم امین یا ناظر تشخیص دهد و مفسده مهمی نیز کودک یا نوجوان را تهدید نکند؛ با اخذ نظر سازمان با رعایت حق حضانت مادر و تقدم آن نسبت به استرداد آنان حکم صادر می‌کند در غیر این صورت حکم سرپرستی ابقاء می‌شود.

تبصره ۲- در صورت وجود اقارب طبقه دوم و تقاضای هر یک از آنان و وجود شرایط، سرپرستی به وی واگذار می‌شود و در صورت تعدد تقاضا و یکسانی شرایط متقاضیان، سرپرست با قرعه انتخاب می‌گردد. در صورت نبود اقارب طبقه دوم بین اقارب طبقه سوم بدین نحو عمل می‌شود.

ماده ۹- کلیه کودکان و نوجوانان نابالغ و نیز افراد بالغ زیر شانزده سال که به تشخیص دادگاه، عدم رشد و یا نیاز آنان به سرپرستی احراز شود و واجد شرایط مذکور در ماده (۸) این قانون باشند، مشمول مفاد این قانون می‌گردند.

ماده ۱۰- در کلیه مواردی که هیچ یک از پدر، مادر یا جدیدری یا وصی منصوب از سوی ولی قهری صلاحیت سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر نداشته باشند، دادگاه می‌تواند مطابق این قانون و با رعایت مواد (۱۱۸۴) و (۱۱۸۷) قانون مدنی و با اخذ نظر مشورتی سازمان، مسؤولیت قیم یا امین مذکور در این مواد را به یکی از درخواست‌کنندگان سرپرستی واگذار نماید.

ماده ۱۱- تقاضانامه درخواست‌کنندگان سرپرستی باید به سازمان ارائه گردد و سازمان مکلف است حداکثر پس از دو ماه نسبت به اعلام نظر کارشناسی آن را به دادگاه صالح تقدیم دارد. دادگاه با احراز شرایط مقرر در این قانون و با لحاظ نظریه سازمان، نسبت به صدور قرار سرپرستی آزمایشی شش ماهه اقدام می‌نماید. قرار صادره به دادستان، متقاضی و سازمان ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۲- دادگاه می‌تواند در دوره سرپرستی آزمایشی، در صورت زوال و یا عدم تحقق هر یک از شرایط مقرر در این قانون به تقاضای دادستان و یا سرپرست منحصر یا سرپرستان کودک یا نوجوان و با اطلاع قبلی سازمان و همچنین با تقاضای سازمان قرار صادره را فسخ نماید.

ماده ۱۳- پس از پایان دوره سرپرستی آزمایشی، دادگاه با لحاظ نظر سازمان و با رعایت مفاد مواد (۱۴) و (۱۵) این قانون، اقدام به صدور حکم سرپرستی و ابلاغ آن به اشخاص مذکور در ماده (۱۱) می‌نماید.

ماده ۱۴- دادگاه در صورتی حکم سرپرستی صادر می‌نماید که درخواست‌کننده سرپرستی بخشی از اموال یا حقوق خود را به کودک یا نوجوان تحت سرپرستی تملیک کند. تشخیص نوع و میزان مال یا حقوق مزبور با دادگاه است. در مواردی که دادگاه تشخیص دهد اخذ تضمین عینی از درخواست‌کننده ممکن یا به مصلحت نیست و سرپرستی کودک یا نوجوان ضرورت داشته باشد، دستور اخذ تعهد کتبی به تملیک بخشی از اموال یا حقوق در آینده را صادر و پس از قبول درخواست‌کننده و انجام دستور، حکم سرپرستی صادر می‌کند.

تبصره - در صورتی که دادگاه تشخیص دهد اعطای سرپرستی بدون اجرای مفاد این ماده به

مصلحت کودک یا نوجوان می‌باشد، به صدور حکم سرپرستی اقدام می‌نماید.

ماده ۱۵- درخواست‌کننده منحصر یا درخواست‌کنندگان سرپرستی باید متعهد گردند که تمامی هزینه‌های مربوط به نگهداری و تربیت و تحصیل افراد تحت سرپرستی را تأمین نمایند. این حکم حتی پس از فوت سرپرست منحصر یا سرپرستان نیز تا تعیین سرپرست جدید، برای کودک یا نوجوان جاری می‌باشد. بدین منظور سرپرست منحصر یا سرپرستان، موظفند با نظر سازمان خود را نزد یکی از شرکتهای بیمه به‌نفع کودک یا نوجوان تحت سرپرستی بیمه عمر کنند.

تبصره - در صورتی که دادگاه تشخیص دهد اعطای سرپرستی بدون اجرای مفاد این ماده به مصلحت کودک یا نوجوان می‌باشد به صدور حکم سرپرستی اقدام می‌کند.

ماده ۱۶- اموالی که در مالکیت صغیر تحت سرپرستی قرار دارد در صورتی اداره آن به سرپرست موضوع این قانون سپرده می‌شود که طفل فاقد ولی قهری باشد و یا ولی قهری وی برای اداره اموال او شخصی را تعیین نکرده باشد و مرجع صالح قضائی قیمومت طفل را بر عهده سرپرست قرار داده باشد.

ماده ۱۷- تکالیف سرپرست نسبت به کودک یا نوجوان از لحاظ نگهداری، تربیت و نفقه، با رعایت تبصره ماده (۱۵) و احترام، نظیر تکالیف والدین نسبت به اولاد است. کودک یا نوجوان تحت سرپرستی نیز مکلف است نسبت به سرپرست، احترامات متناسب با شأن وی را رعایت کند.

ماده ۱۸- صدور حکم سرپرستی، به هیچ‌وجه موجب قطع پرداخت مستمری که به موجب قانون به کودک یا نوجوان تعلق گرفته یا می‌گیرد، نمی‌شود.

ماده ۱۹- در صورت فوت سرپرست منحصر یا سرپرستان که مشمول یکی از صندوقهای بازنشستگی بوده‌اند، افراد تحت سرپرستی در حکم افراد تحت تکفل متوفی محسوب گردیده و تا تعیین سرپرست جدید از مزایای مستمری وظیفه بازماندگان برخوردار خواهند شد.

ماده ۲۰- در صورت فوت یا زندگی مستقل و جدایی هر یک از سرپرستان یا وقوع طلاق بین آنان، دادگاه می‌تواند با درخواست سازمان و با رعایت مفاد این قانون، سرپرستی کودک یا نوجوان را به یکی از زوجین یا شخص ثالث واگذار نماید. رعایت نظر کودکان بالغ در این خصوص ضروری است.

ماده ۲۱- شخصی که سرپرستی افراد تحت حمایت این قانون را بر عهده می‌گیرد از مزایای حمایتی حق اولاد و مرخصی دوره مراقبت برای کودکان زیر سه سال (معادل مرخصی دوره زایمان) بهره‌مند می‌باشد. کودک یا نوجوان تحت سرپرستی نیز از مجموعه مزایای بیمه و بیمه‌های تکمیلی

وفق مقررات قانونی برخوردار خواهد شد.

ماده ۲۲- پس از صدور حکم قطعی سرپرستی، مفاد حکم از سوی دادگاه به اداره ثبت احوال و اداره بهزیستی مربوط ابلاغ می‌شود. اداره ثبت احوال مکلف است نام و نام خانوادگی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی و همچنین مفاد حکم سرپرستی را در اسناد سجلی و شناسنامه سرپرست یا زوجین سرپرست وارد کند. همچنین اداره ثبت احوال مکلف است شناسنامه جدیدی برای کودک یا نوجوان تحت سرپرستی با درج نام و نام خانوادگی سرپرست یا زوجین سرپرست صادر و در قسمت توضیحات مفاد حکم سرپرستی و نام و نام خانوادگی والدین واقعی وی را در صورت مشخص بودن، قید نماید.

تبصره ۱- اداره ثبت احوال مکلف است سوابق هویت و نسبت واقعی طفل را در پرونده وی حفظ نماید.

تبصره ۲- کودک یا نوجوان تحت سرپرستی می‌تواند پس از رسیدن به سن هجده سالگی، صدور شناسنامه جدیدی را برای خود با درج نام والدین واقعی در صورت معلوم بودن، یا نام خانوادگی مورد نظر وی، در صورت معلوم نبودن نام والدین واقعی، از اداره ثبت احوال درخواست نماید.

تبصره ۳- اجرای این ماده به موجب آیین‌نامه‌ای است که به‌وسیله سازمان ثبت احوال کشور و با همکاری سازمان تهیه می‌شود و ظرف سه‌ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۳- صدور گذرنامه و خروج کودک یا نوجوان تحت سرپرستی از کشور منوط به موافقت سرپرست منحصر یا سرپرستان و دادستان است. دادستان پس از جلب نظر کارشناسی سازمان با رعایت مصلحت، اتخاذ تصمیم می‌نماید.

تبصره ۱- چنانچه خروج از کشور در دوره آزمایشی باشد، سرپرست منحصر یا سرپرستان باید تضمینی مناسب جهت بازگشت کودک یا نوجوان تا پایان دوره آزمایشی، به دادستان بسپارد. ضمناً سازمان مکلف است به طریق اطمینان‌بخشی در مورد رعایت حقوق کودک یا نوجوان در خارج از کشور اقدام لازم را به‌عمل آورد.

تبصره ۲- در صورتی که مسافرت کودک یا نوجوان به خارج بر وی واجب باشد مانند سفر حج تمتع؛ مفاد این ماده اجراء نخواهد شد. سرپرست یا سرپرستان در هر حال باید موضوع را به سازمان و دادستان اطلاع دهند.

ماده ۲۴- دادستان و سازمان در صورتی که ضرورت فسخ حکم سرپرستی را احراز نمایند، مراتب

را به دادگاه صالح اعلام می‌کنند.

ماده ۲۵- حکم سرپرستی، پس از اخذ نظر کارشناسی سازمان، در موارد زیر فسخ می‌شود:

الف) هر یک از شرایط مقرر در ماده (۶) این قانون منتفی گردد.

ب) تقاضای سرپرست منحصر یا سرپرستان در صورتی که سوء رفتار کودک یا نوجوان برای هر یک از آنان غیر قابل تحمل باشد.

ج) طفل پس از رشد با سرپرست منحصر یا سرپرستان توافق کند.

د) مشخص شدن پدر یا مادر یا جد پدری کودک یا نوجوان و یا وصی منصوب از سوی ولی قهری در صورتی که صلاحیت لازم برای سرپرستی را ولو با ضم امین یا ناظر از سوی دادگاه، دارا باشند.

ماده ۲۶- هرگاه سرپرست درصدد ازدواج برآید، باید مشخصات فرد مورد نظر را به دادگاه صالح اعلام نماید. در صورت وقوع ازدواج، سازمان مکلف است گزارش ازدواج را به دادگاه اعلام تا با حصول شرایط این قانون، نسبت به ادامه سرپرستی به صورت مشترک و یا فسخ آن اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره - ازدواج چه در زمان حضانت و چه بعد از آن بین سرپرست و فرزند خوانده ممنوع است مگر اینکه دادگاه صالح پس از اخذ نظر مشورتی سازمان، این امر را به مصلحت فرزند خوانده تشخیص دهد.

ماده ۲۷- در صورت فسخ حکم سرپرستی تا زمان تعیین سرپرست یا سرپرستان جدید تغییری در مشخصات سجلی فرد تحت سرپرستی صورت نخواهد گرفت.

ماده ۲۸- افرادی که قبل از تصویب این قانون تحت سرپرستی قرار گرفته‌اند، مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

ماده ۲۹- کسانی که افراد واجد شرایط را قبل از تصویب این قانون به صورت غیرقانونی تحت سرپرستی قرار داده‌اند، مکلف هستند ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون تحت نظارت سازمان و دادگاه نسبت به ادامه سرپرستی تعیین تکلیف نمایند. عدم مراجعه پس از مهلت اعطاء شده غیرقانونی بوده و پیگرد قضائی خواهد داشت.

ماده ۳۰- افرادی که بنابه دلایل موجه و یا تحت شرایط خاص، سرپرستی کودک یا نوجوانی را حداقل یکسال پیش از سپردن به سازمان، عهده‌دار بوده‌اند با دارا بودن شرایط مقرر در این قانون،

نسبت به سرپرستی آنان حق تقدم دارند.

ماده ۳۱- ارائه مدارک و اطلاعات مربوط به کودک یا نوجوان تحت سرپرستی، جز به سرپرست یا سرپرستان صرفاً در صورت ضرورت، با رعایت مصلحت کودک یا نوجوان و اجازه دادگاه امکانپذیر است.

ماده ۳۲- دادگاه صالح برای رسیدگی به امور مربوط به نگهداری کودکان و نوجوانان بی سرپرست، دادگاه محل اقامت درخواست کننده است.

ماده ۳۳- در کلیه مواردی که به موجب این قانون توسط دادگاه صالح برای کودکان و نوجوانان سرپرست تعیین می گردد، دادگاه مکلف است رونوشت رأی را جهت اطلاع به سازمان ارسال نماید. سازمان موظف است در طول دوره سرپرستی، نسبت به این دسته از افراد نظارت کند.

ماده ۳۴- اعتراض به آراء صادره تابع قوانین و مقررات جاری و آیین دادرسی حسب مورد خواهد بود.

ماده ۳۵- سازمان بهزیستی موظف است به منظور راهنمایی و مشاوره افرادی که سرپرستی کودکان و نوجوانان را عهده دار می شوند، اقدام به ایجاد دفتر مشاوره دینی مربوط به امور فرزند خواندگی با همکاری مرکز مدیریت حوزه علمیه نماید. واگذاری سرپرستی کودکان و نوجوانان منوط به تأیید دفتر مذکور خواهد بود.

ماده ۳۶- به منظور انجام صحیح مسؤولیت پذیرش، نگهداری و مراقبت، حضانت و سرپرستی کودکان بی سرپرست و بدسرپرست توسط سازمان بهزیستی کشور و اختیار واگذاری سرپرستی آنان به خانواده های واجد شرایط و مؤسسات، آیین نامه های اجرائی این قانون با پیشنهاد وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، دادگستری و کشور ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۳۷- بند (۳) ماده (۴) قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست^۱ مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۴ و

۱. رجوع کنید به قانون تأمین زنان و کودکان بی سرپرست مصوب ۱۳۷۱/۰۸/۲۴ مجلس شورای اسلامی.

قانون حمايت از کودکان بدون سرپرست ۱ مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ لغو می گردد.

قانون فوق مشتمل بر سی و هفت ماده و هفده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ دهم مهرماه یکهزار و سیصد و نود و دو مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۲/۷/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت

۱۳۹۳/۸/۱۱

شماره ۵۱۲/۵۴۱۴۸

قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقاء سطح مناطق کمتر توسعه یافته که با عنوان «طرح دوفوریتی اصلاح ماده (۱۸۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و افزایش سهم توسعه مناطق کمتر توسعه یافته از دو درصد (۲٪) به چهار درصد (۴٪) منابع عمومی دولت» به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۳/۷/۳۰ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۹۳/۹/۱

شماره ۹۹۰۹۰

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به پیوست «قانون

استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقاء سطح مناطق کمترتوسعه یافته» که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سی ام مهر ماه یکهزار و سیصد و نود و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۳/۸/۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۵۱۷/۵۴۱۴۸ مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۱ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور - حسن روحانی

قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت

ماده واحده - در راستای تحقق اصل چهل و هشتم (۴۸) قانون اساسی و سیاست های کلی و جهت حصول به اهداف چشم انداز و به منظور استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمترتوسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت، دولت مکلف است در توزیع منابع عمومی و یارانه سود تسهیلات به نحوی عمل نماید که فاصله شاخص برخورداری شهرستان های کمتر از سطح متوسط کشور در شاخص های زیر، سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) به سطح متوسط کشوری نزدیک شود.

بدین منظور دولت مکلف است سه درصد (۳٪) از اعتبارات بودجه عمومی دولت را در قالب ردیف مشخص تحت همین عنوان تعیین کند و طی جدولی که در آن سهم هر استان براساس شاخص های نرخ بیکاری، آب شرب شهری و روستایی، آموزش و پرورش، بهداشت و درمان، بهسازی روستاها، راه و زیرساخت های جاده ای، سرانه های عمران شهری و درآمد شهرداری ها و فضاهای فرهنگی، مذهبی، ورزشی^۱ مشخص می گردد، در قانون بودجه درج نماید.

سهم هر شهرستان برای بهبود شاخص های مذکور همراه با دستورالعمل توزیع پروژه ها و طرح های موارد فوق، همزمان با ابلاغ اعتبارات استانی توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به استان ابلاغ می شود تا با تصویب کمیته برنامه ریزی شهرستان به طرح ها و پروژه های شهری، روستایی و حسب مورد عشایری^۲ موضوع شاخص های فوق اختصاص یابد.

۱-۲. اصلاحیه مطابق قانون اصلاح قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمترتوسعه یافته مصوب ۱۳۹۴/۰۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی

تبصره - پرداخت هرگونه وجهی توسط وزارتخانه و مؤسسات دولتی و شرکتهای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ به دستگاههای اجرائی به عنوان کمک یا هدیه به صورت نقدی و غیرنقدی به استثنای مواردی که در مقررات قانونی مربوط تعیین شده یا می شود و مبالغی که به دانشگاه های دولتی و احداث خوابگاه های دانشجویی دولتی، مؤسسات آموزش عالی دولتی، مساجد، حوزه های علمیه، آموزش و پرورش، ورزش و جوانان، سازمان بهزیستی کشور، امور میراث فرهنگی، کمیته امداد امام خمینی (ره) و طرح های ورزشی و بهداشتی و روستایی پرداخت می گردد، ممنوع است.^۱

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سی ام مهر ماه یک هزار و سیصد و نود و سه مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۳/۸/۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی مصوب ۹۴/۹/۱۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۲- مدرسه، مرکز پرورشی و مرکز آموزشی غیردولتی طبق تعاریف زیر توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی (مؤسسات آموزشی - شرکت تعاونی آموزشی - نهادهای عمومی غیردولتی با کارکردهای فرهنگی و آموزشی) یا مشارکت آنها با دولت مطابق اهداف، ضوابط و دستورالعمل های عمومی وزارت آموزش و پرورش در داخل یا خارج از کشور تحت نظارت وزارت مذکور براساس این قانون تأسیس و اداره می شود:

الف) مدرسه: واحد آموزشی و پرورشی که آموزش های رسمی را از دوره پیش دبستان تا پایان دوره متوسطه ارائه می کند.

تبصره - واحدهای آموزشی که براساس برنامه های مصوب وزارت آموزش و پرورش برای آموزش تمام وقت یا بخشی از موضوعات درسی دوره های تحصیلی به صورت حضوری، نیمه حضوری و

^۱ اصلاحیه مطابق قانون اصلاح قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمترتوسعه یافته

غیرحضور و با ارائه مدرک تحصیلی فعالیت می‌کند، مشمول تعریف فوق می‌باشند.

ب) مرکز پرورشی: واحدی که در زمینه امور پرورشی و تربیت بدنی فعالیت می‌کند، از قبیل کانون فرهنگی، تربیتی و ورزشی، اردوگاه دانش‌آموزی و مرکز مشاوره؛

پ) مرکز آموزشی: واحدی که به منظور افزایش توان علمی و تخصصی و یا کسب مهارت‌های فنی و حرفه‌ای بدون ارائه مدرک تحصیلی رسمی فعالیت می‌کند، از قبیل آموزشگاه علمی آزاد، آموزشگاه زبان خارجی، آموزشگاه فنی و حرفه‌ای و کار و دانش؛

تبصره ۱- تنها مرجع صدور مجوز فعالیت آموزشگاه علمی آزاد و آموزشگاه زبان خارجی، جهت آموزش افراد زیر بیست سال و مراکز آموزش پیش دبستانی (به استناد مصوبه ۴۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۶/۴/۱۳۷۷ و مصوبه جلسه ۶۹۹ شورای عالی آموزش و پرورش مصوب ۲۸/۱۱/۱۳۸۲)، وزارت آموزش و پرورش و مرجع صدور مجوز فعالیت‌های آموزشی آزاد در قالب «دوره‌های فراگیری مهارت‌های آموزشی شغلی» به استناد ماده (۵) مصوبه (۴۸۳) شورای عالی انقلاب فرهنگی و ماده (۱۱۱) قانون کار مصوب ۲۹/۸/۱۳۶۹ و اصلاحات بعدی آن، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور می‌باشد.

تبصره ۲- تعیین شاخص‌های آموزشی و پرورشی و تدوین محتوا و نظارت بر مهدکودک‌ها از حیث آموزشی و پرورشی با وزارت آموزش و پرورش و صدور مجوز و ارائه برنامه با سازمان بهزیستی کل کشور می‌باشد. آیین‌نامه اجرائی این تبصره ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. قانون فوق مشتمل بر سی و نه ماده و چهل و چهار تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ چهاردهم آذرماه یکهزار و سیصد و نود و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۷/۹/۱۳۹۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

دانشگاه امام خمینی (ره) تهران
سازمان مجلس شورای اسلامی

□ بخش سوم: قوانین معتبر مصوب مجلس شورای اسلامی ایران ۳۴۷

قانون کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص

شماره ۴۵۸۱۸ ۲۸/۶/۱۳۹۵

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۷۰۵۴۲/۴۸۴۵۰ مورخ ۲۶/۳/۱۳۹۲ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص که با عنوان لایحه کاهش ساعات کار زنان شاغل به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۲/۶/۱۳۹۵ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

شماره ۸۰۴۸۰ ۵/۷/۱۳۹۵

نهاد ریاست جمهوری (مرکز امور زنان و خانواده) - سازمان اداری و استخدامی کشور

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به پیوست «قانون کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص» که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ دوم شهریورماه یکهزار و سیصد و نود و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۷/۶/۱۳۹۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۴۵۸۱۸ مورخ ۲۸/۶/۱۳۹۵ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور

حسن روحانی

ماده واحده - ساعات کار هفتگی بانوان شاغل اعم از رسمی، پیمانی و قراردادی که موظف به چهل و چهار ساعت کار در هفته هستند، اما دارای معلولیت شدید یا فرزند زیر شش سال تمام یا همسر یا فرزند معلول شدید یا مبتلا به بیماری صعب‌العلاج می‌باشند و یا زنان سرپرست خانوار شاغل در دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۲۲۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۵/۱۰/۱۳۸۹ و بخش غیردولتی اعم از مشمولان قانون کار و قانون تأمین

اجتماعی بنا به درخواست متقاضی از دستگاه اجرایی مستخدم و تأیید سازمان بهزیستی کشور یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا دادگستری، سی و شش ساعت در هفته با دریافت حقوق و مزایای چهل و چهار ساعت تعیین می‌شود.

تبصره ۱- تأیید میزان و شدت معلولیت توسط سازمان بهزیستی، بیماران صعب‌العلاج توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، فرزندان زیر شش سال با ارائه شناسنامه معتبر و زنان سرپرست خانوار با ارائه اسناد مثبت یا گواهی دادگاه معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- زمان شروع و خاتمه کار در اجرای این قانون با توافق مشمولان و مسؤولان مربوط آنان تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- کارفرمایان بخش غیردولتی از اعمال تخفیف پلکانی و یا تأمین بخشی از حق بیمه سهم کارفرما برخوردار می‌شوند.

تبصره ۴ - بانوانی که براساس سایر مقررات از امتیاز کاهش ساعت کار بهره‌مند هستند تا زمانی که از مقررات مزبور استفاده می‌کنند و یا دستگاه‌های تابع مقررات اداری و استخدامی خاص که امتیازات مشابه این قانون را دارند، از شمول این قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره ۵ - در صورتی که مشمولان این قانون، همزمان شرایط استفاده از امتیاز آن و مرخصی ساعتی شیردهی را داشته باشند و یا همزمان دارای شرایط مختلف مصرح در این قانون باشند، حق انتخاب یکی از امتیازات پیش‌بینی شده را دارند.

تبصره ۶ - به منظور تأمین امنیت شغلی مشمولان این قانون در دوران استفاده از مزایای آن، دستگاه‌های اجرایی و کارفرمایان بخش غیردولتی مشمول این قانون نمی‌توانند به صرف استفاده بانوان از مزایای کاهش ساعات کار، آنان را اخراج کنند یا محل خدمت جغرافیایی آنها را تغییر دهند. هرگونه اخراج، جابه‌جایی و استخدام جایگزین آنان ممنوع است.

تبصره ۷- اعمال احکام این قانون، برای آن دسته از کارکنانی که پیش از تصویب این قانون در بخش غیردولتی به کارگرفته شده‌اند منوط به تأمین نظر کارفرما توسط دولت است.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و هفت تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دوم شهریورماه یکهزار و سیصد و نود و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

علی لاریجانی

بخش چهارم

قوانین مصوب مجلس شورای ملی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان بهداشت عمومی کشور

۳۳۸ □ مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

موادی از قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۰۴/۰۳ مجلس شورای ملی

ماده ۵۵- خدمات درمانی موضوع این قانون به دو صورت انجام می گیرد:

الف) اولویت درمان به روش درمان مستقیم داده شود.

ب) استفاده از روش درمان غیرمستقیم با اختیار و تشخیص وزارت بهداشتی و بهزیستی به موجب

آئین نامه ای خواهد بود که وزارت بهداشتی و بهزیستی ظرف مدت ۱۵ روز پس از تصویب این ماده واحد تهیه و به مرحله اجرا درخواهد آمد.

بخش پنجم

مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام

موادی از قانون مجازات اسلامی قدیم مصوب ۱۳۷۰/۰۹/۰۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام

فصل چهارم: تکرار جرم

ماده ۶۵۹ - هرکس وسایل و متعلقات مربوط به تاسیسات مورد استفاده عمومی که به هزینه دولت یا با سرمایه دولت یا سرمایه مشترک دولت و بخش غیر دولتی یا به وسیله نهادهای سازمانهای عمومی غیر دولتی یا موسسات خیریه ایجاد یا نصب شده مانند تاسیسات بهره‌برداری آب و برق و گاز و غیره را سرقت نماید به حبس از یک تا پنج سال محکوم می‌شود و چنانچه مرتکب از کارکنان سازمانهای مربوطه باشد به حداکثر مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات مصوب ۱۳۸۴/۰۸/۰۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات؛

ماده واحد - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون چهارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات به شرح پیوست با اعلامیه توضیحی زیر ملحق گردد و اسناد آن را تودیع نماید.

اعلامیه توضیحی: الحاق به کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات مستلزم پذیرش کنوانسیون‌های مندرج در کنوانسیون اخیرالذکر بدون طی مراحل تصویب در جمهوری اسلامی ایران نمی‌باشد.

تبصره ۱- پذیرش داوری موضوع بند (۲) ماده (۲۷) کنوانسیون فوق‌الذکر توسط دولت جمهوری اسلامی ایران منوط به رعایت اصل (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

تبصره ۲- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان مسؤول کنترل دخانیات موضوع ماده (۵) کنوانسیون موظف است راهبردهای ملی، جامع و همه‌جانبه‌ای را برای کنترل دخانیات تنظیم و اجرا نماید و به طور ادواری آنها را مورد بازنگری قرار دهد و برای رسیدن به این هدف با هماهنگی دستگاههای اجرایی، برنامه‌های آموزشی و اجرایی را برای کاهش مصرف دخانیات به مرحله اجرا گذارد.

وزارت یاد شده مسؤولیت تنظیم لوایح و مقررات لازم را برای تحقق اهداف کنوانسیون و تقدیم آنها به مراجع ذی ربط بر عهده خواهد داشت.

کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات مقدمه اعضای این کنوانسیون؛ با عزم راسخی که برای اولویت دادن به حق خود در زمینه حفظ بهداشت عمومی دارند؛ با توجه به این که گسترش استعمال دخانیات معضلی جهانی است و تبعات وخیمی برای بهداشت عمومی دارد و مبارزه با آن مستلزم همکاری همه جانبه بین المللی است و مشارکت همه کشورها در یک حرکت دسته جمعی و مؤثر و شایسته را می طلبد؛ با انعکاس نگرانی جامعه بین المللی در مورد خطری که بهداشت جهانی را تهدید می کند و تبعات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی که استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات دارد؛ با ابراز نگرانی عمیق از افزایش جهانی تولید و استعمال سیگار و سایر دخانیات، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، و بار گرانی که تولید و استعمال دخانیات بر دوش خانواده های فقیر و نظام های بهداشت عمومی می گذارد؛ و با توجه به این که تحقیقات علمی به وضوح روشن ساخته که استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات موجب مرگ و بیماری و ناتوانی می شود و بین در معرض دود قرار گرفتن و استعمال انواع دخانیات و شروع بیماری های مرتبط با استعمال دخانیات فاصله کوتاهی وجود دارد؛ با توجه به این که سیگار و بعضی انواع دیگر دخانیات طوری ساخته شده اند که وابستگی ایجاد می کنند و بسیار از ترکیبات آنها و دودهایی که تولید می کنند، از لحاظ علم داروشناسی، سمی و جهش زا و سرطان زا است و وابستگی به دخانیات به طور جداگانه در تقسیم بندی عمده بین المللی در تقسیمات بیماری ها نوعی ناهنجاری تلقی می شوند؛ با علم به این که تحقیقات مستند علمی نشان می دهد که استعمال دخانیات توسط والدین در سلامت و رشد کودکان تأثیر سوء دارد؛ با ابراز نگرانی عمیق از افزایش استعمال سیگار و دیگر انواع دخانیات در بین کودکان و نوجوانان به ویژه استعمال آن در سنین پایین؛ با هراس از افزایش استعمال سیگار و دیگر انواع دخانیات در بین زنان و دختران جوان در سراسر دنیا و با در نظر داشتن لزوم مشارکت کامل زنان در همه سطوح سیاست گذاری و اجرا و راهبردهای مختص به جنسیت کنترل دخانیات؛ با نگرانی عمیق از رواج گسترده استعمال انواع مختلف دخانیات در بین طبقات کم درآمد؛ با نگرانی جدی از تأثیر تمامی برنامه های تشویقی و تبلیغاتی و حمایت مالی که هدف آنها تشویق افراد به استعمال دخانیات است؛ با تصدیق این که محو تمامی اشکال تجارت غیرقانونی سیگار و انواع دیگر دخانیات از جمله قاچاق، تولید غیرقانونی و تولید تقلبی و بدلی آنها مستلزم همکاری همه جانبه است؛ با درک این نکته که کنترل دخانیات در همه سطوح و به ویژه در کشورهای در حال توسعه و کشورهایی که اقتصاد در حال گذار دارند، متناسب با

نیازی که در آینده و اکنون برای فعالیتهای مربوط به کنترل دخانیات است، مستلزم حمایت‌های مالی و فنی زیادی است؛ با تصدیق نیازی که به ایجاد سازوکارهای لازم برای مقابله با پیامدهای اجتماعی و اقتصادی درازمدت راهبردهای کاهش تقاضا برای دخانیات است؛ با آگاهی از مشکلات اجتماعی و اقتصادی که برنامه‌های کنترل دخانیات در کوتاه‌مدت و درازمدت در بعضی کشورهای در حال توسعه و کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار به وجود خواهد آورد و با تصدیق نیاز این کشورها به مساعدت‌های مالی و فنی در زمینه راهبردهای توسعه یافته ملی برای توسعه پایدار؛ با آگاهی از زحمات ارزشمند بسیاری از کشورها در زمینه کنترل دخانیات و با ستایش از رهبری سازمان بهداشت جهانی و نیز تلاش‌های بقیه سازمان‌ها و نهادهای وابسته به سازمان ملل متحد و بقیه سازمان‌های بین‌دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی به خاطر توسعه اقداماتی که در زمینه کنترل دخانیات انجام داده‌اند؛ با تأکید بر سهم به سزای سازمان‌های غیردولتی و بقیه اعضای جامعه مخالف صنعت دخانیات، از جمله نهادهای تخصصی بهداشتی و انجمن‌های زنان و جوانان و گروه‌های فعال در زمینه محیط‌زیست و حمایت از مصرف‌کننده و مؤسسات بهزیستی و دانشگاهی، در تلاش‌های ملی و بین‌المللی مربوط به کنترل دخانیات و نقش مهم مشارکت آنها در این زمینه؛ با توجه به لزوم هشیاری در مقابل تلاش‌های صنعت دخانیات برای تضعیف و از بین بردن اقدامات مربوط به کنترل دخانیات و لزوم آگاهی از فعالیتهای صنعت دخانیات که بر تلاش‌هایی که به منظور کنترل دخانیات انجام می‌گیرد، تأثیر منفی دارد؛ با یادآوری ماده (۱۲) «میثاق بین‌المللی حقوق اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی» مصوب شانزدهم دسامبر ۱۹۶۶ میلادی (۱۳۴۵/۹/۲۵ هجری شمسی) مجمع عمومی سازمان ملل متحد که بیان می‌دارد هر کس حق دارد از بالاترین استانداردهای قابل دسترسی سلامت ذهنی و جسمانی برخوردار باشد؛ با عزم راسخ به بهبود اقدامات مربوط به کنترل دخانیات بر پایه ملاحظات علمی و فنی و اقتصادی مربوط و جاری؛ با یادآوری کنوانسیون رفع همه اشکال تبعیض علیه زنان مصوب هجدهم دسامبر ۱۹۷۰ میلادی (۱۳۵۸/۹/۲۸ هجری شمسی) مجمع عمومی سازمان ملل متحد که اظهار می‌دارد کشورهای عضو باید برای رفع تبعیض نسبت به زنان در زمینه مراقبت‌های بهداشتی اقدامات مقتضی را مبذول دارند؛ و همچنین با یادآوری کنوانسیون حقوق کودک مصوب بیستم نوامبر ۱۹۸۹ میلادی (۱۳۶۸/۸/۲۹ هجری شمسی) مجمع عمومی سازمان ملل متحد که مقرر می‌دارد کشورهای عضو حق کودک را برای برخورداری از بالاترین استانداردهای قابل دسترسی سلامت به رسمیت می‌شناسند؛ به شرح زیر موافقت کرده‌اند:

بخش اول - مقدمه ماده ۱ - کاربرد اصلاحات از نظر این کنوانسیون

الف) «تجارت غیرقانونی» به هر اقدام یا فعالیتی در مورد تولید، توزیع یا حمل و نقل یا دریافت یا

تملك يا خريد و فروش كه قانون آن را ممنوع اعلام كرده است، از جمله هر اقدام يا فعاليتي كه به منظور تسهيل چنين كاري صورت گيرد، اطلاق مي‌شود.

ب) «سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای» به سازمان متشکل از چند دولت حاکم اطلاق می‌شود كه دولت‌های عضو آن، صلاحیت خود را در مورد برخی موضوعات خاص از جمله اختیار تصمیم‌گیری الزام‌آور برای دولت‌های عضو در مورد آن مسائل، به سازمان مزبور تفویض كرده باشند.

ج) «تبلیغ و تشویق دخانیات» به هر اقدام یا سفارش یا آگهی بازرگانی با هدف تأثیر یا احتمال تأثیر در ترغیب به مصرف دخانیات یا فرآورده دخانی به طور مستقیم یا غیرمستقیم اطلاق می‌شود.

د) «کنترل دخانیات» به سلسله راهبردهای عرضه، تقاضا و کاهش آسیب‌ها با مصرف بهبود وضع سلامت افراد جامعه از طریق محو یا کاهش استعمال دخانیات یا قرار گرفتن در معرض دود حاصل از دخانیات اطلاق می‌شود.

هـ) «صنعت دخانیات» به کارخانجات تولید دخانیات، توزیع‌کنندگان بزرگ دخانیات و واردکنندگان فرآورده‌های دخانی اطلاق می‌شود.

و) «فرآورده‌های دخانی» به محصولاتی اطلاق می‌شود كه تمام یا بخشی از ماده خام تشکیل دهنده آنها برگ توتون است كه به منظور دود كردن یا مكیدن یا جویدن یا استنشاق از راه بینی تولید می‌شود.

ز) «مساعدت در زمینه دخانیات» به هر گونه تشريك مساعي در مورد هر فرد، اقدام یا موضوعی با هدف تأثیر یا احتمال تأثیر در ترغیب به مصرف دخانیات یا فرآورده‌های دخانی به طور مستقیم یا غیرمستقیم اطلاق می‌شود.

ماده ۲- رابطه بین این کنوانسیون و سایر اسناد قانونی و موافقتنامه‌ها: ۱- از اعضای خواسته می‌شود به منظور حفظ بهتر سلامت افراد جامعه اقداماتی فراتر از آنچه در این کنوانسیون و پروتکل‌های آن مقرر شده است، به اجرا بگذارند و هیچ‌یک از مفاد این اسناد مانع از آن نخواهد شد كه اعضاء در این زمینه مطابق مقررات خود و حقوق بین‌الملل الزامات سنگین‌تری را وضع نمایند.

۲- مفاد این کنوانسیون و پروتکل‌های آن به هیچ‌وجه حق اعضاء را برای انعقاد موافقتنامه‌های دو یا چند جانبه از جمله موافقتنامه‌های منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای در مورد مسائل مرتبط با این کنوانسیون و پروتکل‌های آن تحت تأثیر قرار نخواهد داد، مشروط بر این كه این موافقتنامه‌ها با تعهداتی كه آنها بر اساس این کنوانسیون و پروتکل‌های آن دارند، سازگار باشد. اعضای مربوط از طریق دبیرخانه، موافقتنامه‌های مزبور را به فراهمایی (کنفرانس) اعضا ارسال خواهند كرد.

بخش دوم - هدف، اصول کلی و تعهدات عمومی

ماده ۳ - هدف هدف این کنوانسیون و پروتکل‌های آن، حفظ نسل‌های حال و آینده از اثرات زیانبار بهداشتی، اجتماعی زیست‌محیطی و اقتصادی استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات از طریق ایجاد چارچوبی برای اقدامات در زمینه کنترل دخانیات است که قرار است توسط اعضاء در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور کاهش چشمگیر و مداوم رواج استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود دخانیات صورت گیرد.

ماده ۴ - اصول کلی برای نیل به هدف این کنوانسیون و پروتکل‌های آن و اجرای مفاد آن، اعضاء از جمله از طریق اصول مندرج در زیر راهنمایی می‌شوند:

۱- همه باید پیامدهای بهداشتی، ماهیت اعتیادآور و تهدید مرگبار استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات آگاه شوند و اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری در سطح دولتی برای محافظت کلیه افراد از قرار گرفتن در معرض دود دخانیات باید به عمل آید.

۲- برای توسعه و تقویت اقدامات جامع و همه‌جانبه و واکنش‌های هماهنگ شده در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، تعهد سیاسی نیرومندی لازم است و در این زمینه باید به نکات زیر توجه داشت:

الف) لزوم انجام دادن اقداماتی به منظور حفظ همه اشخاص از قرار گرفتن در معرض دود حاصل از دود دخانیات؛

ب) لزوم انجام دادن اقداماتی به منظور جلوگیری از روی آوردن افراد جدید به استعمال دخانیات و تشویق و ترغیب بقیه به ترک دخانیات و به طور کلی کاهش استعمال فرآورده‌های دخانی در هر شکل؛

ج) لزوم انجام دادن اقداماتی برای ارتقاء سطح مشارکت افراد و اجتماعات محروم و کم‌درآمد در توسعه، اجرا و ارزیابی برنامه‌های کنترل دخانیات که از لحاظ فرهنگی و اجتماعی با دورنما و نیازهای زندگی آنها همخوانی دارد؛

د) لزوم انجام دادن اقداماتی برای مقابله با مخاطرات مختص به جنسیت در زمانی که راهبردهای کنترل دخانیات تنظیم می‌شود؛

۳- همکاری بین‌المللی به‌ویژه در انتقال فناوری و دانش و کمک مالی و تأمین نیروی متخصص برای ایجاد و اجرای برنامه‌های مربوط به کنترل دخانیات با در نظر گرفتن فرهنگ بومی و نیز عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و حقوقی بخش مهمی از این معاهده است.

۴- برای جلوگیری از بیماری و ناتوانی زودرس و مرگ و میر ناشی از استعمال کلیه فرآورده‌های دخانی و قرار گرفتن در معرض دود دخانیات، طبق اصول بهداشت عمومی باید در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، واکنش‌ها و اقدامات جامع و همه‌جانبه‌ای را انجام داد.

۵- موضوعات مربوط به مسؤولیت به گونه‌ای که توسط هر عضو در حیطه صلاحیت قضایی آن تعیین شده است، بخش مهمی از کنترل جامع دخانیات است.

۶- اهمیت مساعدت‌های مالی و فنی برای کمک به وضع اقتصادی کارگران و کشاورزان که زندگیشان با برنامه‌های کنترل دخانیات در کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار آسیب خواهد دید، باید مورد توجه قرار گیرد در بطن راهبردهای ملی برای توسعه پایدار گنجانده شود.

۷- مشارکت جامعه مدنی در رسیدن به هدف این کنوانسیون و پروتکل‌های آن ضروری است.

ماده ۵- تعهدات کلی ۱- هر عضو باید مطابق این کنوانسیون و پروتکل‌هایی که در آن عضویت دارد، راهبردهای ملی جامع و همه‌جانبه‌ای را برای کنترل دخانیات تنظیم و به اجرا بگذارد و به طور ادواری آنها را روزآمد سازد و مورد بازنگری قرار دهد.

۲- برای رسیدن به این هدف، هر یک از اعضا باید براساس توانایی‌هایی که دارد: الف) برای کنترل دخانیات هسته مرکزی یا سازوکار ملی مناسبی را تشکیل داده یا آنها را تقویت کرده و اعتباراتی برای آن تخصیص دهد.

ب) اقدامات قانونی، اداری و اجرایی و یا اقدامات مؤثر دیگری را تصویب کرده و به اجرا بگذارد و در پیشبرد سیاست‌های مربوط به جلوگیری و کاهش استعمال دخانیات، اعتیاد به نیکوتین و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات به نحو مقتضی با دیگر اعضا همکاری کند.

۳- اعضا باید در تدوین و اجرای بخشی از سیاست‌های بهداشت عمومی خود که به کنترل دخانیات مربوط می‌شود، طوری عمل کنند که از این سیاست‌ها در مقابل منافع ملی و دیگر منافی که صنعت دخانیات طبق قوانین داخلی از آن بهره‌مند شده است، حمایت کنند.

۴- اعضا باید در تدوین اقدامات، تشریفات و اصول پیشنهادی برای اجرای این کنوانسیون و پروتکل‌های آن که عضو آنها هستند همکاری کنند.

۵- اعضا باید برای رسیدن به اهداف این کنوانسیون و پروتکل‌های آن که در آنها عضویت دارند، به نحو مقتضی با سازمان‌های صلاحیت‌دار بین‌دولتی، بین‌المللی و منطقه‌ای همکاری کنند.

۶- اعضا باید از طریق سازوکارهای دوجانبه و چند جانبه تأمین بودجه و در چهارچوب ابزارها و منابعی که در اختیار دارند، برای افزایش منابع مالی به منظور اجرای مؤثر این کنوانسیون همکاری کنند.

بخش سوم - اقدامات مربوط به کاهش تقاضا برای دخانیات

ماده ۶- اقدامات مربوط به قیمت‌گذاری و اخذ مالیات در جهت کاهش تقاضا برای دخانیات

- ۱- اعضا می‌پذیرند که اقداماتی که در جهت قیمت‌گذاری و اخذ مالیات صورت می‌گیرد، ابزار مهم و مؤثری برای کاهش استعمال دخانیات توسط بخش‌های مختلف جامعه به‌ویژه جوانان است.
- ۲- بدون این‌که به حق حاکمیتی اعضا برای نحوه تعیین و برقراری سیاست‌های مالیاتی آنها خدشه‌ای وارد شود، هر یک از اعضا باید اهداف بهداشت ملی خود در مورد کنترل دخانیات را در نظر گرفته و اقداماتی را که برخی از آنها به شرح زیر است، تصویب کرده یا به اجرا بگذارد:
 - الف) اجرای سیاست‌های مالیاتی و در صورت اقتضا سیاست‌های قیمت‌گذاری بر فرآورده‌های دخانی به منظور کمک به اهداف بهداشتی که هدف آن کاهش استعمال دخانیات است.
 - ب) ممنوع کردن یا در صورت اقتضا، محدود کردن فروش و یا واردات فرآورده‌های دخانی توسط مسافران خارجی به صورت معاف از مالیات و عوارض؛

- ۳- اعضا باید در گزارش‌های ادواری خود که طبق ماده (۲۱) به فراهمایی اعضا می‌دهند، نرخ اخذ مالیات از فرآورده‌های دخانی و میزان گرایشی را که به استعمال دخانیات وجود دارد، اعلام دارند.

ماده ۷- اقدامات غیر قیمت‌گذاری در جهت کاهش تقاضا برای دخانیات اعضا می‌پذیرند که اقدامات جامع غیر قیمت‌گذاری، ابزار مؤثر و مهمی برای کاهش استعمال دخانیات است. هریک از اعضا باید برای اجرای تعهداتی که مطابق مواد (۸) تا (۱۲) این کنوانسیون دارد، اقدامات اداری و اجرایی و قانونی یا سایر اقدامات مؤثری را اتخاذ و اجرا کند و مستقیماً یا از طریق نهادهای بین‌المللی ذی‌صلاح به نحو مقتضی با اعضای دیگر همکاری کند. فراهمایی اعضا رهنمودهای مناسبی را برای اجرای مفاد مواد مزبور پیشنهاد خواهد نمود.

ماده ۸- جلوگیری از قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات ۱- اعضا می‌پذیرند که شواهد علمی، به وضوح روشن ساخته که قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات موجب مرگ، بیماری و ناتوانی می‌شود.

- ۲- هر عضو برای جلوگیری از قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات در اماکن در بسته، وسایل حمل و نقل عمومی، محل‌های کار در بسته و در صورت اقتضا سایر اماکن عمومی دیگر، اقدامات اداری، اجرایی و قانونی یا سایر اقدامات مؤثری را در محدوده صلاحیت قضایی خود که در قوانین ملی آن تعیین شده، اتخاذ و اجرا خواهد کرد و اتخاذ و اجرای آنها را در دیگر سطوح صلاحیتی به طور فعال ترغیب خواهد نمود.

ماده ۹- تنظیم محتویات فرآورده‌های دখانی فراهمایی اعضا، ضمن مشورت با نهادهای بین‌المللی ذی‌صلاح، رهنمودهایی را برای آزمایش و اندازه‌گیری محتویات و مواد خروجی از فرآورده‌های دخانی و تنظیم آنها پیشنهاد خواهد داد. هر عضو باید در صورت تصویب مقامات ذی‌صلاح کشور خود، اقدامات اداری، اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری را در مورد آزمایش و اندازه‌گیری و تنظیم مزبور اتخاذ و اجرا کند.

ماده ۱۰- مقررات مربوط به افشای اطلاعات درباره مواد دخانی هر عضو باید در چهارچوب قوانین ملی خود، اقدامات قانونی و اداری و اجرایی یا سایر اقدامات مؤثری را تصویب کرده و به اجرا بگذارد و از تولیدکنندگان و واردکنندگان فرآورده‌های دخانی بخواهد اطلاعات مربوط به مواد تشکیل‌دهنده و دود حاصل از فرآورده‌های دخانی را در اختیار مقامات دولتی بگذارند. هر عضو باید اقدامات اداری و اجرایی یا سایر اقدامات مؤثری را برای افشای اطلاعات راجع به مواد تشکیل‌دهنده سمی فرآورده‌های دخانی و دودی که ممکن است حاصل بنمایند، برای عموم مردم اتخاذ کند.

ماده ۱۱- بسته‌بندی و برچسب فرآورده‌های دخانی ۱- هر عضو باید ظرف سه سال پس از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون برای خود، مطابق قوانین ملی خویش اقدامات مؤثری را تصویب کرده و به اجرا بگذارد تا اطمینان حاصل نماید:

الف) بسته‌بندی و برچسب فرآورده‌های دخانی استفاده از فرآورده دخانی را با روش‌هایی که اغواکننده، فریبنده و گمراه‌کننده باشد یا احتمالاً در مورد ویژگی‌ها، تأثیرات بهداشتی، خطرات یا دود آن تأثیر کاذبی به جا بگذارد، از جمله کاربرد هر اصطلاح یا عنوان یا علامت تجاری یا علامت مجازی یا هر نشانه دیگری که مستقیم یا غیر مستقیم این تأثیر کاذب را ایجاد کند که یک فرآورده خاص دخانی خطرات و مضرات کمتری از سایر فرآورده‌های دخانی دارد، ترغیب نمی‌کند. این عناوین و اصطلاحات ممکن است شامل عبارتی مثل «ملایم»، «سبک»، «کم جرم» یا «فوق‌العاده ملایم» باشد.

ب) هر بسته و پاکت فرآورده‌های دخانی و برچسب خارجی این محصولات حاوی پیامی است که در مورد مضرات استعمال دخانیات هشدار می‌دهد و می‌تواند شامل پیام‌های مناسب دیگری باشد. این پیام‌ها و هشدارها باید:

- (۱)- به تأیید مقامات ذی‌صلاح ملی برسد.
- (۲)- در قسمت‌های مختلف درج شده باشد.
- (۳)- بزرگ، واضح، خوانا و قابل رؤیت باشد.

(۴) - پنجاه درصد (۵۰٪) یا بیشتر از فضای بسته یا پاکت را اشغال کند، ولی فضایی که به آن اختصاص یافته، کمتر از سی درصد (۳۰٪) نخواهد بود.

(۵) - در صورت لزوم، به صورت عکس یا خط تصویری باشد.

۲- هر بسته یا پاکت فرآورده‌های دخانی و برچسب خارجی آن باید علاوه بر هشدارهایی که در جزء (ب) بند (۱) این ماده در مورد آن توضیح داده شد، حاوی اطلاعاتی درباره مواد تشکیل‌دهنده و دود آن فرآورده دخانی به گونه‌ای باشد که به تأیید مقامات مسؤول در آن کشور رسیده باشد.

۳- هر یک از اعضا باید مقرر نماید هشدارهایی که در جزء (ب) بند (۱) و بند (۲) این ماده به آن اشاره شد و روی بسته‌ها و پاکت‌های فرآورده‌های دخانی و برچسب خارجی آنها درج می‌شود، به زبان یا زبان‌های اصلی آن عضو نوشته شود.

۴- از نظر این کنوانسیون اصطلاح «برچسب خارجی» در مورد فرآورده‌های دخانی در مورد همه برچسب‌ها و بسته‌های مورد استفاده در خرده‌فروشی آن فرآورده، اعمال می‌شود.

ماده ۱۲- آموزش، اطلاع‌رسانی و آگاه کردن مردم هر عضو باید آگاهی مردم را در مورد موضوعات مربوط به کنترل دخانیات بالا برده و تقویت کند و برای این کار از همه ابزارهای اطلاع‌رسانی به نحو مقتضی بهره بگیرد. به منظور رسیدن به این هدف، هر یک از اعضا باید اقدامات قانونی و اداری و اجرایی و سایر اقدامات مؤثری را تصویب کند و به اجرا بگذارد تا موارد زیر را ترغیب نماید:

الف) دسترسی گسترده به برنامه‌های جامع و مؤثر آموزشی و آگاه کردن مردم از خطرات بهداشتی از جمله خاصیت اعتیادآور استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات؛

ب) آگاه کردن مردم از خطرات بهداشتی استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات و منافع ترک دخانیات و داشتن یک زندگی سالم و به دور از دخانیات، مطابق آنچه در بند (۲) ماده (۱۴) آمده است.

ج) دسترسی عموم افراد به طیف گسترده‌ای از اطلاعات در مورد صنعت دخانیات در مواردی که به اهداف این کنوانسیون مربوط است و در چهارچوب قوانین ملی؛

د) اتخاذ برنامه‌های مؤثر و مناسب در جهت آموزش، آگاهی و ایجاد حساسیت لازم در مورد کنترل دخانیات که مخاطبان آن افرادی مثل کارمندان بخش بهداشت، بخش اطلاع‌رسانی، بخش خدمات اجتماعی، وسایل ارتباط جمعی و مدیران و آموزشگران تصمیم گیرندگان و بقیه افراد مربوط است.

ه) آگاه کردن و شرکت دادن سازمان‌های غیردولتی و نهادهای خصوصی و عمومی غیروابسته به صنعت دخانیات در پیشبرد و اجرای برنامه‌ها و راهبردهای بین بخشی مربوط به کنترل دخانیات؛

و) آگاه کردن عموم مردم و فراهم ساختن امکان دسترسی آنها به اطلاعات مربوط به اثرات زیانبار جسمانی و اقتصادی و زیست محیطی تولید و استعمال دخانیات؛

ماده ۱۳- تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات

۱- اعضاء می پذیرند که ممنوعیت همه جانبه تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات، استعمال دخانیات را کاهش خواهد داد.

۲- هر عضو باید طبق قانون اساسی یا اصول قانونی خود تعهد کند که هر گونه تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی دخانیات را ممنوع اعلام کند. این ممنوعیت با در نظر گرفتن محیط قانونی و ابزارهای فنی که در دسترس آن عضو قرار دارد، شامل ممنوعیت کامل تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی برون مرزی از دخانیات است که از قلمرو آن سرچشمه می گیرد. در همین زمینه، هر عضو باید ظرف مدت پنج سال پس از لازم الاجرا شدن این کنوانسیون برای آن، انجام اقدامات قانونی و اداری و اجرایی و سایر اقدامات مؤثر را تقبل کند و متعاقباً طبق ماده (۲۱) مراتب را گزارش نماید.

۳- عضوی که به دلیل قانون اساسی یا اصول قانونی خود نمی تواند ممنوعیت کامل را تقبل کند باید برای هرگونه تبلیغ و ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات محدودیت هایی را در نظر بگیرد. این امر، با رعایت محیط قانونی و ابزارهای فنی که در دسترس آن عضو قرار دارد، شامل محدودیت یا ممنوعیت تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات است که از قلمرو آن سرچشمه می گیرد و در خارج از مرزهای آن کشور پخش می شود. در این زمینه هر عضو باید اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و یا سایر اقدامات مؤثر را تقبل کند و متعاقباً طبق ماده (۲۱) مراتب را گزارش نماید.

۴- هر یک از اعضاء طبق قانون اساسی یا اصول قانونی خود حداقل اقدامات زیر را باید انجام دهد:

الف) ممنوعیت هر گونه تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات که استفاده هر یک از فرآورده های دخانی را با روش هایی که فریبنده یا اغواکننده یا گمراه کننده باشد یا احتمالاً در مورد ویژگی ها، تأثیرات بهداشتی، خطرات یا دود آن تأثیر کاذبی به جا بگذارد، ترغیب می کند.

ب) الزام به این که هر گونه تبلیغ و در صورت اقتضاء ترویج یا پشتیبانی مالی از دخانیات یا پیام های بهداشتی یا پیام های هشداردهنده دیگر همراه باشد.

ج) ایجاد محدودیت برای استفاده از محرک های مستقیم یا غیرمستقیم که خرید فرآورده های دخانی تشویق می کند.

د) الزام به افشای هزینه هایی که صنعت دخانیات صرف تبلیغات، ترویج یا پشتیبانی مالی که هنوز ممنوع نشده است، می کند، نزد مقامات دولتی ذی ربط، در صورتی که ممنوعیت به صورت کامل

وجود نداشته باشد. مقامات مزبور می‌توانند با رعایت قانون ملی خود، ارقام موجود را در دسترس عموم و طبق ماده (۲۱) در دسترس فراهمایی اعضاء قرار دهند.

ه) تقبل ممنوعیت کامل یا در مورد عضوی که در موقعیتی نیست که ممنوعیت کامل را به موجب قانون اساسی یا اصول قانونی خود تقبل کند، ایجاد محدودیت برای تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات در رادیو و تلویزیون و رسانه‌های چاپی و در صورت اقتضا سایر رسانه‌ها مثل اینترنت، ظرف مدت پنج سال؛

و) ایجاد ممنوعیت یا در مورد عضوی که در موقعیتی نیست که ممنوعیت را به موجب قانون اساسی یا اصول قانونی خود ایجاد کند، ایجاد محدودیت برای پشتیبانی مالی دخانیات از پیشامدها، فعالیت‌های بین‌المللی و یا مشارکت در آنها؛

۵- اعضاء ترغیب می‌شوند که اقداماتی را فراتر از آنچه در بند «۴» آمده است، به اجرا بگذارند.

۶- اعضاء باید در توسعه فناوری و سایر ابزارهای لازم برای تسهیل محو تبلیغات برون‌مرزی دخانیات همکاری کنند.

۷- اعضای که دارای ممنوعیت در مورد انواع خاصی از تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی از دخانیات هستند، دارای حق حاکمیتی برای ممنوع کردن ورود تبلیغات، ترویج و پشتیبانی مالی انواع مزبور به قلمرو خود و وضع نمودن مجازات‌هایی برابر با مجازات‌های قابل اعمال در مورد تبلیغات، ترویج و پشتیبانی مالی داخلی که از قلمرو آنها سرچشمه می‌گیرد طبق قوانین خود هستند. این بند هیچگونه مجازات خاصی را تجویز یا تأیید نمی‌کند.

۸- اعضاء باید جزئیات پروتکلی را بررسی کنند که اقداماتی را تدوین می‌کند که مستلزم همکاری بین‌المللی درباره ممنوعیت همه جانبه عبور مرزی تبلیغ، ترویج و پشتیبانی مالی است.

ماده ۱۴- اقدامات کاهش تقاضا در مورد وابستگی و ترک دخانیات ۱- هر عضو باید با توجه به اولویت‌ها و شرایط ملی خود، دستورالعمل‌های یکپارچه، جامع و مناسبی را بر مبنای مستندات علمی و بهترین رویه‌ها، تنظیم و منتشر نماید و اقدامات مؤثری را برای ترغیب ترک استعمال دخانیات و درمان کافی برای وابستگی به دخانیات اتخاذ نماید.

۲- برای رسیدن به این هدف، هریک از اعضاء باید تلاش کنند:

الف) به منظور تشویق افراد به ترک استعمال دخانیات در اماکنی مثل محیط‌های آموزشی و مراکز بهزیستی و محل‌های کار و اماکن ورزشی، برنامه‌های مؤثری را طراحی نموده و به اجرا بگذارد.

ب) با مشارکت کارمندان بخش بهداشت، بخش تأمین اجتماعی و بخش اجتماعی، تشخیص و مداوای وابستگی افراد به دخانیات و خدمات مشاوره در مورد ترک استعمال دخانیات را به نحو

مقتضی در راهبردها، طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی و بهداشتی خود بگنجاند.

(ج) در مراکز درمانی و توان‌بخشی، برنامه‌هایی را برای تشخیص، مشاوره، جلوگیری و درمان وابستگی به دخانیات در پیش گیرد.

(د) برای تسهیل دسترسی افراد به امکانات درمان وابستگی به دخانیات از جمله فرآورده‌های دارویی، به موجب ماده (۲۲) با دیگر اعضا همکاری کند.

بخش چهارم - اقدامات مربوط به کاهش عرضه دخانیات

ماده ۱۵- تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی

۱- اعضاء می‌پذیرند که محو تمامی اشکال تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی از جمله قاچاق، تولید غیرقانونی و عرضه نمونه‌های قلابی آنها و پیشرفت و اجرای قوانین ملی مربوط، علاوه بر موافقتنامه‌های زیر منطقه‌ای، منطقه‌ای و جهانی، بخش ضروری برنامه‌های مربوط به کنترل دخانیات به شمار می‌رود.

۲- هر عضو باید اقدامات قانونی و اداری و اجرایی یا سایر اقدامات مؤثری را تصویب و اجرا کند تا اطمینان حاصل نماید همه بسته‌ها و پاکت‌های فرآورده‌های دخانی و روکش خارجی آنها دارای نشان‌هایی است که برای کمک به اعضاء برای تعیین منشأ فرآورده‌های دخانی است و طبق قوانین ملی خود و موافقتنامه‌های دو جانبه و چند جانبه مربوط در تعیین نقطه تغییر مسیر و کنترل، مستندسازی و نظارت بر مسیر حرکت فرآورده‌های دخانی و وضعیت حقوقی آنها به اعضاء کمک نماید. به علاوه هر عضو باید:

الف) مقرر کند که روی هر بسته و پاکت فرآورده‌های دخانی که به صورت خرده‌فروشی و عمده‌فروشی در بازار داخلی آن به فروش می‌رسد، عبارت «فقط برای فروش در (در این قسمت باید نام کشور یا واحد فدرالی یا منطقه‌ای یا مادون ملی درج شود)»، یا علامت چشمگیر دیگری درج شود که مقصد نهایی آنها را معلوم سازد یا به مقامات در تعیین این که آیا این محصول به طور قانونی برای فروش در بازار داخلی عرضه شده است، کمک نماید.

ب) در صورت اقتضاء تدوین نظامی را برای ردیابی و ردگیری عملی مورد بررسی قرار دهد که بر نحوه توزیع آنها نظارت داشته باشد و به مقامات در مورد رسیدگی به تجارت غیرقانونی مساعدت نماید.

۳- هر عضو باید مقرر کند که اطلاعات یا علامات روی بسته‌بندی این محصولات که در بند (۲) این ماده به آن اشاره شد، کاملاً خوانا باشد و یا به زبان یا زبان‌های اصلی آن کشور درج شود.

۴- به منظور محو تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی هریک از اعضا باید:

الف) درباره تجارت برون مرزی فرآورده‌های دখانی از جمله تجارت غیرقانونی آنها تحقیق کرده و اطلاعاتی گردآورد و در صورت اقتضاء مطابق قوانین ملی خود و موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه مربوط حاکم این اطلاعات را در اختیار مقامات گمرکی، مالیاتی و دیگر مقامات بگذارد.

ب) برای مبارزه با تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی از جمله سیگارهای تقلبی و قاچاق، قوانینی را وضع کرده یا قوانین خود را با در نظر گرفتن اصلاحات و مجازات‌های مقتضی تقویت نماید.

ج) اقدامات مناسبی را اتخاذ نماید تا اطمینان حاصل کند که همه تجهیزات تولیدی، سیگارهای تقلبی و قاچاق و سایر فرآورده‌های دخانی مصادره شده و در صورت امکان با استفاده از روش‌هایی که به محیط‌زیست آسیبی وارد نمی‌کند، نابود یا طبق قوانین داخلی از حیز انتفاع ساقط می‌شود.

د) اقداماتی را اتخاذ کرده و به اجرا بگذارد که انبار کردن و توزیع فرآورده‌های دخانی را که در قلمرو صلاحیت قضایی آن، مالیات‌ها و حقوق گمرکی و سود بازرگانی آنها به حالت تعلیق درآمده یا در حال تعلیق است، تحت نظارت قرار داده و کنترل نماید.

ه) اقداماتی را اتخاذ کند که امکان مصادره عواید حاصل از تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی فراهم گردد.

۵ - اطلاعاتی که به موجب جزءهای (الف) تا (هـ) بند (۴) این ماده به دست آمده باید در صورت اقتضاء توسط اعضاء به صورت کلی در گزارش‌های ادواری آنها به فراهمی اعضاء طبق ماده (۲۱) ارائه شود.

۶ - اعضاء باید در صورت اقتضا طبق قوانین ملی خود به منظور محو تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی همکاری بین نهادهای ملی و نیز سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی ذی‌ربط در امر تحقیق، تعقیب و جریان دادرسی را ترغیب نمایند. برای مبارزه با تجارت غیرقانونی فرآورده‌های دخانی بر همکاری در سطح منطقه‌ای و زیر منطقه‌ای تأکید ویژه‌ای می‌شود.

۷- هر عضو باید تلاش کند اقدامات دیگری را از جمله تجویز کنترل و نظارت بر تولید و توزیع فرآورده‌های دخانی به منظور جلوگیری از تجارت غیرقانونی آنها در صورت اقتضاء نیز در این باره تصویب کرده و به اجرا بگذارد.

ماده ۱۶- فروش به افراد صغیر و توسط آنها

۱- هر عضو در سطح دولتی مناسب، اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری را تصویب و اجرا کند تا از فروش فرآورده‌های دخانی به افراد زیر سن تعیین شده توسط قانون داخلی یا قانون ملی یا هجده سال جلوگیری گردد. این اقدامات می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

الف) از تمامی فروشندگان فرآورده‌های دخانی بخواهد که تابلوی برجسته و واضحی در محل کار خود نصب کنند که روی آن به صراحت ممنوعیت فروش دخانیات به افراد صغیر درج شده باشد و در مواردی که تردیدی وجود دارد، از هر خریدار دخانیات بخواهند اسنادی ارائه دهد که نشان‌دهنده رسیدن به سن قانونی او باشد.

ب) فروش فرآورده‌های دخانی را به صورتی که مستقیماً در دسترس باشد (مثلاً داخل قفسه‌های فروشگاه)، ممنوع سازد.

ج) تولید و فروش شیرینی و شکلات و اسباب‌بازی و هر نوع کالای دیگری را به شکل فرآورده‌های دخانی که برای افراد صغیر جاذبه دارد، ممنوع نماید.

د) اطمینان حاصل کند که دستگاه‌های فروش سیگار که در قلمرو قضایی آن قرار دارند، در دسترس افراد صغیر نباشد و آنها را به خرید فرآورده‌های دخانی تشویق نکند.

۲- هر عضو باید توزیع فرآورده‌های دخانی رایگان را در بین عموم و مخصوصاً در بین افراد صغیر ممنوع یا ممنوعیت آن را ترغیب نماید.

۳- هر عضو باید تلاش کند فروش سیگار را به صورت دانه‌ای یا در بسته‌های کوچک که افراد صغیر برای خرید آن استطاعت مالی دارند، ممنوع سازد.

۴- اعضاء می‌پذیرند که به منظور افزایش کارایی خود، انجام اقداماتی برای ممنوعیت فروش فرآورده‌های دخانی به افراد صغیر باید در صورت اقتضا همراه با دیگر مفاد مندرج در این کنوانسیون، صورت گیرد.

۵- هر عضو هنگام امضاء و تنفیذ، پذیرش و تصویب این کنوانسیون یا در هر زمانی پس از آن، می‌تواند به وسیله اعلامیه کتبی الزام‌آور، تعهد خود را در مورد ممنوعیت عرضه دستگاه‌های فروش سیگار در قلمرو قضایی خود یا در صورت اقتضاء ممنوع بودن کلی این دستگاه‌ها را نشان دهد. اعلامیه صادره به موجب این ماده توسط امین اسناد در بین تمام اعضای کنوانسیون توزیع خواهد شد.

۶- هر عضو باید اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثری از جمله مجازات فروشندگان و توزیع‌کنندگان را اتخاذ کرده و به اجرا بگذارد تا از رعایت تعهدات مندرج در بندهای (۱) تا (۵) این ماده اطمینان حاصل نماید.

۷- هر عضو باید اقدامات اداری و اجرایی و قانونی و سایر اقدامات مؤثر را اتخاذ و به اجرا بگذارد تا فروش فرآورده‌های دخانی توسط افراد زیر سن مندرج در قانون داخلی یا قانون ملی (یا ۱۸ سال) جلوگیری شود.

ماده ۱۷- تأمین حمایت مالی از فعالیتهای جایگزین کارآمد از نظر اقتصادی اعضا باید از طریق همکاری با یکدیگر و با سازمانهای بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی، در صورت اقتضاء گزینه‌های کارآمد از نظر اقتصادی برای کارگران و پرورش‌دهنده گیاه تنباکو و حسب مورد خرده فروشان را ترغیب کند.

بخش پنجم - حفظ محیط زیست

ماده ۱۸- حفظ محیط زیست و سلامتی افراد اعضاء می‌پذیرند که به منظور اجرای تعهداتی که به موجب این کنوانسیون دارند، به حفظ محیط زیست و سلامتی افراد در رابطه با محیط زیست درخصوص کشت تنباکو و تولید دخانیات در قلمرو دولت متبوع خود توجه مقتضی معمول دارند.

بخش ششم - موضوعات مربوط به مسئولیت

ماده ۱۹- مسئولیت

۱- از نظر کنترل دخانیات، اعضاء باید اتخاذ اقدام قانونی یا در صورت لزوم بهبود قوانین موجود خود را به منظور رسیدگی به مسئولیتهای مدنی و کیفری از جمله پرداخت غرامت (در صورت اقتضا) مورد بررسی قرار دهند.

۲- اعضاء باید طبق ماده (۲۱) از طریق فراهمایی اعضاء در مورد مبادله اطلاعات از جمله موارد زیر با هم همکاری کنند:

الف) اطلاعات درباره اثرات بهداشتی استعمال فرآورده‌های دخانی و قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات، طبق جزء (الف) بند (۳) ماده (۲۰)، و ب) اطلاعات مربوط به قوانین و مقررات جاری و نیز رویه‌های قضایی مربوط؛

۳- اعضاء باید در محدوده سیاست‌ها، رویه‌های حقوقی و قوانین ملی خود و مطابق ترتیبات معاهدات موجود حاکم، در مورد جریان رسیدگی‌های حقوقی مربوط به مسئولیتهای مدنی و کیفری منطبق با این کنوانسیون به نحو مقتضی و با توافق متقابل به یکدیگر یاری رسانند.

۴- این کنوانسیون به هیچ‌وجه حق دسترسی اعضاء به دادگاه‌های یکدیگر (در صورتی که چنین حقی وجود داشته باشد) را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد یا محدود نمی‌کند.

۵- فراهمایی اعضاء می‌تواند در صورت امکان و در اولین مرحله، با در نظر گرفتن فعالیتهایی که در مجامع بین‌المللی ذی‌ربط صورت گرفته است، موضوعاتی را که به مسئولیت مربوط می‌شود از جمله رویکردهای بین‌المللی متناسب با این موضوعات و در صورت تقاضا، روش‌های مناسب برای حمایت از اعضا در فعالیتهای قانونگذاری و فعالیتهای دیگر طبق این ماده را مورد رسیدگی قرار

بخش هفتم- همکاری فنی و علمی و تبادل اطلاعات

ماده ۲۰- تحقیقات، نظارت و تبادل اطلاعات ۱- اعضا متعهد می‌شوند که در زمینه کنترل دخانیات تحقیقات ملی را توسعه داده و ترغیب کنند و در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی برنامه‌های تحقیقاتی را هماهنگ کنند. به منظور رسیدن به این هدف هر عضو باید:

الف) مستقیماً یا از طریق سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و دیگر نهادهای صلاحیت‌دار برنامه‌های تحقیقاتی و ارزیابی علمی خود را آغاز و با دیگر اعضا همکاری کند و در این راستا تحقیقاتی را که هدف آنها توضیح عوامل و تبعات مصرف دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود دخانیات است و نیز تحقیقاتی را که به منظور شناسایی محصولات جایگزین صورت می‌گیرد، ترغیب و تشویق کند.

ب) با مساعدت سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و دیگر نهادهای صلاحیت‌دار آموزش و پشتیبانی کلیه افرادی را که در فعالیت‌های کنترل دخانیات از جمله فعالیت‌های تحقیقاتی و اجرایی اشتغال دارند، پشتیبانی کند.

۲- اعضا باید در صورت اقتضا برنامه‌هایی را برای نظارت ملی و منطقه‌ای و جهانی در مورد دامنه، الگوها، عوامل و تبعات استعمال دخانیات و قرار گرفتن افراد در معرض دود دخانیات تدوین کنند. برای رسیدن به این هدف، اعضا باید برنامه‌های نظارت بر دخانیات را با برنامه‌های نظارت ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه بهداشت عمومی تلفیق کنند تا اطلاعات این دو بخش بتواند با هم مقایسه شود و به نحو مقتضی در سطح ملی و منطقه‌ای مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

۳- اعضا اهمیت مساعدت‌های فنی و مالی از سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی را تصدیق می‌کنند. هریک از اعضا باید تلاش کند تا:

الف) نظام مرفقی ملی برای نظارت بر واگیرشناسی استعمال دخانیات و شاخص‌های بهداشتی و اجتماعی و اقتصادی مربوط را ایجاد کند.

ب) با سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی صلاحیت‌دار از جمله نهادهای دولتی و غیردولتی در زمینه نظارت بر دخانیات و تبادل اطلاعات مربوط به شاخص‌های مذکور در جزء (الف) بند (۳) این ماده همکاری نماید.

ج) با سازمان بهداشت جهانی در زمینه تدوین تشریفات و رهنمودهایی برای تعریف گردآوری، تجزیه و تحلیل و انتشار داده‌های مربوط به نظارت بر دخانیات همکاری کند.

۴- اعضا باید با رعایت قوانین ملی خود مبادله اطلاعات علنی موجود حقوقی، فنی، علمی، تجاری و اجتماعی - اقتصادی و نیز اطلاعات مربوط به رویه‌های صنعت دخانیات و کشت تنباکو که مربوط به این کنوانسیون است را ترغیب و تسهیل کنند و در این راستا باید نیازهای خاص کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار را در نظر بگیرند. هر عضو باید تلاش کند که:

الف) داده‌های روزآمدی را در زمینه قوانین و مقررات مربوط به کنترل دخانیات و در صورت اقتضا اطلاعاتی درباره اجرای آنها و رویه‌های قضایی مربوط به آنها را به تدریج ایجاد و اداره کند و در زمینه توسعه برنامه‌های منطقه‌ای و جهانی مربوط به کنترل دخانیات همکاری نماید.

ب) مطابق جزء (الف) بند (۳) این ماده، داده‌های روزآمدی را در زمینه برنامه‌های ملی نظارت، به تدریج ایجاد و اداره کند.

ج) با سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط برای ایجاد تدریجی و اداره نظامی به منظور جمع‌آوری و انتشار منظم اطلاعات درباره تولید و ساخت دخانیات و فعالیت‌های صنعت دخانیات که بر این کنوانسیون یا بر فعالیت‌های ملی کنترل دخانیات تأثیرگذار است، همکاری کند.

۵- اعضا باید با سازمان‌های بین‌دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و مؤسسات توسعه‌ای و مالی که در آنها عضویت دارند، به منظور ترغیب و تشویق تهیه منابع مالی برای دبیرخانه برای کمک به کشورهای در حال توسعه و کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار که در این کنوانسیون عضویت دارند در انجام تعهدات آنها در مورد تحقیق، نظارت و مبادله اطلاعات همکاری کنند.

ماده ۲۱- ارائه گزارش و مبادله اطلاعات

۱- هر عضو باید گزارش‌های ادواری در مورد اجرای این کنوانسیون را از طریق دبیرخانه به فراهمی اعضا ارائه نماید. این گزارش‌ها باید شامل موارد زیر باشد:

الف) اطلاعاتی درباره اقدامات اداری، اجرایی و قانونی یا سایر اقداماتی که به منظور اجرای مفاد این کنوانسیون صورت گرفته است.

ب) در صورت اقتضا اطلاعاتی درباره هر محدودیت یا مانعی که در اجرای مفاد کنوانسیون با آن مواجه شده و اقداماتی که به منظور عبور از این موانع انجام داده است.

ج) در صورت اقتضا اطلاعاتی درباره کمک‌های مالی و فنی که برای فعالیت‌های کنترل دخانیات تأمین یا دریافت کرده است.

د) اطلاعاتی درباره نظارت و تحقیقات مشخص شده در ماده (۲۰) و

ه) اطلاعات مشخص شده در بند (۳) ماده (۶)، بند (۲) ماده (۱۳)، جزء (د) بند (۴) ماده (۱۳)، بند

(۵) ماده (۱۵) و بند (۲) ماده (۱۹)؛

۲- شکل و تعداد گزارش‌های مزبور توسط کلیه اعضا را فراهمایی اعضا تعیین خواهد کرد. هریک از اعضا باید ظرف دو سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون در مورد آن، اولین گزارش خود را تهیه کند.

۳- فراهمایی اعضا به موجب مواد (۲۲) و (۲۶) ترتیباتی را برای کمک به کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو که اقتصاد در حال گذار دارند، بنا به درخواست آنها برای انجام تعهدات خود به موجب این ماده بررسی خواهد کرد.

۴- ارائه گزارش و مبادله اطلاعات به موجب این کنوانسیون با رعایت قوانین ملی هر کشوری در مورد رازداری و محرمانه بودن صورت خواهد گرفت. اعضا به گونه‌ای که به طور متقابل توافق می‌کنند از اطلاعات محرمانه‌ای که مبادله شده است، حفاظت خواهند کرد.

ماده ۲۲- همکاری در زمینه علمی، فنی و حقوقی و تهیه گزارش‌های کارشناسی ۱- اعضا مستقیماً یا از طریق نهادهای بین‌المللی ذی‌صلاح در زمینه افزایش توانایی‌های خود در اجرای تعهدات ناشی از این کنوانسیون، با در نظر گرفتن نیازهای کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو که اقتصاد در حال گذار دارند، همکاری خواهند کرد. این همکاری به گونه‌ای که به طور متقابل توافق می‌شود انتقال فناوری و گزارش‌های کارشناسی علمی، فنی و حقوقی را به منظور ایجاد و تقویت طرح‌ها، برنامه‌ها و راهکارهای کنترل دخانیات با هدف‌هایی از جمله موارد زیر ترغیب خواهند کرد:

الف) تسهیل توسعه، فراگیری و انتقال فناوری، دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها و تخصص‌های مربوط به کنترل دخانیات.

ب) تهیه گزارش‌های کارشناسی، علمی، فنی و حقوقی و گزارش‌های کارشناسی دیگر به منظور ایجاد و تقویت طرح‌ها، برنامه‌ها و راهبردهای ملی کنترل دخانیات که هدف از آنها اجرای کنوانسیون از جمله از راه‌های زیر است:

۱- در صورت تقاضا، ارائه کمک برای ایجاد مبنای قانونی محکم و تدوین برنامه‌های فنی از جمله برای جلوگیری از شروع به استعمال و ترغیب ترک دخانیات و حفاظت از قرار گرفتن افراد در معرض دود حاصل از دخانیات؛

۲- در صورت اقتضا مساعدت به کارگران بخش دخانیات در بدست آوردن اسباب امرار معاش جایگزین عملی مناسب از نظر اقتصادی و قانونی به روشی که از نظر اقتصادی عملی باشد.

۳- در صورت اقتضا مساعدت به پرورش‌دهندگان گیاه تنباکو در تغییر تولید کشاورزی به سوی

محصولات جایگزین به روشی که از نظر اقتصادی عملی باشد.

ج) حمایت از برنامه‌های آموزشی یا ایجاد حساسیت برای کارکنان مربوط طبق ماده ۱۲؛

د) در صورت اقتضا تهیه وسایل، ابزارها و تجهیزات لازم و پشتیبانی تدارکاتی برای برنامه‌ها، طرح‌ها و راهبردهای کنترل دخانیات؛

ه) تعیین روش‌های کنترل دخانیات از جمله درمان جامع اعتیاد به نیکوتین؛

و) در صورت اقتضا حمایت از تحقیقات به منظور افزایش قدرت مالی برای درمان جامع اعتیاد به نیکوتین؛

۲- فراهمایی اعضا باید از طریق منابع مالی که طبق ماده (۲۶) تأمین شده است، انتقال فناوری و نظرات کارشناسی اطلاعات علمی، فنی و حقوقی را ترغیب و تسهیل نماید.

بخش هشتم- ترتیبات سازمانی و منابع مالی ماده ۲۳

فراهمایی (کنفرانس) اعضا ۱- بدینوسیله «فراهمایی اعضا» تأسیس می‌شود. نخستین جلسه فراهمایی حداکثر ظرف مدت یک سال پس از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون، توسط سازمان بهداشت جهانی تشکیل خواهد شد. فراهمایی در اولین جلسه خود محل برگزاری جلسات و فواصل زمانی اجلاس‌های عادی بعدی را تعیین خواهد کرد.

۲- جلسات فوق‌العاده فراهمایی اعضا در زمان‌های دیگری که ممکن است به وسیله فراهمایی ضروری تشخیص داده شود یا به تقاضای کتبی هر عضوی مشروط به این که ظرف شش ماه از زمانی که این تقاضا به وسیله دبیرخانه کنوانسیون به اعضا ابلاغ شده است، حداقل یک سوم اعضا از تشکیل جلسه حمایت کنند، برگزار خواهد شد.

۳- فراهمایی اعضا باید اولین جلسه، آیین کار خود را به اتفاق آرا تصویب کند.

۴- فراهمایی اعضا به اتفاق آرا مقررات مالی خود و نیز مقررات ناظر بر تأمین بودجه نهادهای فرعی را که ممکن است تأسیس کند و همچنین مقررات مالی ناظر بر عملکرد دبیرخانه را تصویب خواهد کرد. فراهمایی در هر جلسه عادی، بودجه ویژه مالی، جلسه عادی بعدی را تصویب خواهد کرد.

۵- فراهمایی اعضا به طور مرتب اجرای کنوانسیون را مورد بررسی قرار خواهد داد و برای ترغیب اجرای مؤثر آن تصمیمات لازم را اتخاذ خواهد کرد و می‌تواند طبق مواد (۲۸)، (۲۹) و (۳۳) برای این کنوانسیون، پروتکل‌ها، الحاقیه‌ها و اصلاحیه‌هایی را تصویب کند. به همین منظور باید:

الف) به موجب مواد (۲۰) و (۲۱) مبادله اطلاعات را ترغیب و تسهیل کند.

ب) تدوین و اصلاح ادواری روش‌های قیاسی در امر تحقیق و گردآوری داده‌های مربوط به اجرای این کنوانسیون «علاوه بر آنچه در ماده (۲۰) پیش‌بینی شده است» را ترغیب و هدایت کند.

ج) از تدوین، اجرا و ارزیابی طرح‌ها، برنامه‌ها و راهبردها و نیز سیاستگذاری‌ها، قوانین و سایر اقدامات به‌نحو مقتضی حمایت کند.

د) گزارش‌هایی را که اعضا طبق ماده (۲۱) ارائه داده‌اند بررسی کرده و در مورد نحوه اجرای این کنوانسیون، به طور مرتب گزارش بدهد.

هـ) طبق ماده (۲۶) تجهیز منابع مالی برای اجرای این کنوانسیون را ترغیب و تسهیل کند.

و) نهادهای فرعی را که برای رسیدن به اهداف این کنوانسیون لازم هستند، تشکیل دهد.

ز) در صورت اقتضا به عنوان ابزاری برای تقویت اجرای کنوانسیون، خواستار خدمات، همکاری و ارائه اطلاعات تهیه شده به‌وسیله سازمان‌های مربوط و صلاحیتدار سازمان ملل متحد و سایر سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی و سازمان‌ها و نهادهای غیردولتی دیگر شود.

ح) در صورت اقتضا در پرتو تجربیاتی که در اجرای این کنوانسیون کسب کرده، برای نیل به اهداف کنوانسیون اتخاذ اقدامات دیگری را بررسی نماید.

۶- فراهمایی اعضا معیارهای مشارکت ناظران در جلسات خود را تعیین خواهد کرد.

ماده ۲۴- دبیرخانه ۱- فراهمایی اعضا، دبیرخانه دائمی را تأسیس خواهد کرد و مقدمات شروع به کار آن را فراهم خواهد ساخت. فراهمایی اعضا باید بکوشد در اولین نشست خود این امر را انجام دهد.

۲- تا زمانی که دبیرخانه دائمی تعیین و تشکیل نشده است، وظایف دبیرخانه‌ای به موجب این کنوانسیون، توسط سازمان بهداشت جهانی انجام خواهد شد.

۳- وظایف دبیرخانه به شرح زیر است:

الف) فراهم ساختن مقدمات نشست‌های فراهمایی اعضا و نهادهای فرعی آن و ارائه خدماتی که مورد نیاز آنهاست.

ب) ارائه گزارش‌های دریافتی به موجب کنوانسیون؛

ج) در صورت درخواست ارائه کمک به اعضا به ویژه کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضوی که اقتصاد در حال گذار دارند، در مورد تهیه و ارائه اطلاعات مورد نیاز طبق مفاد این کنوانسیون؛

د) تهیه گزارش‌هایی در مورد فعالیت‌های خود به موجب این کنوانسیون تحت نظر فراهمایی اعضا و ارائه این گزارش‌ها به فراهمایی اعضا؛

هـ) حصول اطمینان از هماهنگی لازم با سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی ذی‌صلاح و دیگر نهادها تحت نظر فراهمایی اعضا؛

و) انعقاد ترتیبات قراردادی یا اداری که ممکن است برای انجام دادن وظایف خود لازم باشد، تحت نظر فراهمایی اعضا؛

ز) انجام سایر وظایف دبیرخانه‌ای مشخص شده به وسیله کنوانسیون و هریک از پروتکل‌های آن و سایر وظایفی که ممکن است فراهمایی اعضا تعیین کند.

ماده ۲۵- روابط بین فراهمایی اعضا و سازمان‌های بین دولتی فراهمایی اعضا می‌تواند برای تأمین همکاری فنی و مالی برای نیل به اهداف این کنوانسیون، از سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی ذی‌صلاح از جمله مؤسسات مالی و توسعه‌ای تقاضای همکاری کند.

ماده ۲۶- منابع مالی

۱- اعضا نقش مهمی را که منابع مالی در رسیدن به اهداف این کنوانسیون ایفا می‌کند، تصدیق می‌نمایند.

۲- هر یک از اعضا باید مطابق طرح‌ها، برنامه‌ها و اولویت‌های ملی خود برای فعالیت‌های ملی در نظر گرفته شده برای رسیدن به اهداف این کنوانسیون، منابع مالی را تأمین کند.

۳- اعضا در صورت اقتضا باید استفاده از مجاری دوجانبه، منطقه‌ای، زیر منطقه‌ای و مجاری چند جانبه دیگر را برای تأمین اعتبار کشورهای دارای اقتصاد در حال گذار که عضو این کنوانسیون هستند، ترغیب نمایند. به همین منظور لازم است گزینه‌هایی که از نظر اقتصادی عملی هستند از جمله متنوع‌سازی محصول برای تولید تنباکو در نظر گرفته شود و در متن راهبردهای ملی برای توسعه پایدار مورد حمایت قرار گیرد.

۴- اعضای که در سازمان‌های بین دولتی منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط و مؤسسات مالی و توسعه‌ای حضور دارند، باید این سازمان‌ها و مؤسسات را ترغیب کنند که به کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضوی که اقتصاد در حال گذار دارند، در انجام تعهدات آنها به موجب این کنوانسیون، بدون محدود شدن حقوق مشارکت در این سازمان‌ها، کمک نمایند.

۵- اعضا موافقت می‌کنند که:

الف) برای مساعدت به اعضا در انجام تعهدات خود به موجب این کنوانسیون، همه منابع بالقوه و موجود مربوط از جمله منابع مالی و فنی یا غیره، اعم از منابع عمومی و خصوصی که برای فعالیت‌های مربوط به کنترل دخانیات در دسترس است، باید برای همه اعضا و مخصوصاً کشورهای در حال توسعه و کشورهای که اقتصاد در حال گذار دارند، تجهیز گردیده و مورد استفاده قرار گیرد.

ب) دبیرخانه باید منابع تأمین اعتبار موجود را به اطلاع کشورهای عضو در حال توسعه و

کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار برساند تا اجرای تعهدات آنها به موجب این کنوانسیون را تسهیل نماید.

ج) فراهمایی اعضا در اولین نشست خود منابع مالی موجود و بالقوه و سازوکار مساعدت را براساس تحقیقات انجام شده توسط دبیرخانه و سایر اطلاعات مربوط، مورد تجدیدنظر قرار داده و در مورد کفایت آنها بررسی خواهد کرد.

د) فراهمایی اعضا نتایج این تجدیدنظر را در تعیین ضرورت ارتقای راهکارهای موجود یا ایجاد صندوق جهانی داوطلبانه یا دیگر راهکارهای مالی مقتضی برای هدایت منابع مالی انسانی به سوی کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو دارای اقتصاد در حال گذار به منظور کمک به آنها در نیل به اهداف کنوانسیون، در نظر خواهد گرفت.

بخش نهم. حل و فصل اختلافات ماده ۲۷

حل و فصل اختلافات ۱- در صورتی که بین دو یا چند عضو در مورد تفسیر یا اجرای این کنوانسیون اختلافاتی پیش آید، طرف‌های اختلاف باید از طریق مجاری دیپلماتیک تلاش نمایند اختلاف را به وسیله مذاکره یا دیگر روش‌های مسالمت‌آمیز به انتخاب خود از جمله مساعی جمیله، میانجیگری یا مصالحه، حلو فصل کنند. عدم نیل به توافق از راه مساعی جمیله، میانجیگری یا مصالحه، طرف‌های اختلاف را از مسؤولیت ادامه تلاش برای حل و فصل مبری نمی‌کند.

۲- هر دولت یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای می‌تواند در هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب، تأیید رسمی یا الحاق به این کنوانسیون یا هر زمان دیگری پس از آن، کتباً به امین اسناد اعلام کند که در مورد اختلافی که طبق بند (۱) این ماده حل و فصل نشود، بالاچار دآوری موردی را طبق تشریفات که به اتفاق آرا به تصویب فراهمایی اعضا می‌رسد، می‌پذیرد.

۳- مفاد این ماده در مورد هرگونه پروتکل، نسبت به اعضای پروتکل مزبور اعمال خواهد شد مگر این که به نحو دیگری در آن مقرر شده باشد.

بخش دهم- توسعه کنوانسیون

ماده ۲۸- اصلاحیه‌های این کنوانسیون

۱- هر عضوی تواند اصلاحاتی را برای این کنوانسیون پیشنهاد کند. این اصلاحیه‌ها توسط فراهمایی اعضا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲- اصلاحیه‌های این کنوانسیون باید به تصویب فراهمایی اعضا برسد. متن هر اصلاحیه کنوانسیون، حداقل شش ماه قبل از تاریخ جلسه‌ای که برای تصویب آن در فراهمایی اعضا پیشنهاد شده، توسط دبیرخانه در اختیار اعضا قرار می‌گیرد. دبیرخانه، متن اصلاحیه‌های پیشنهادی را در اختیار امضاکنندگان کنوانسیون و برای اطلاع در اختیار امین اسناد نیز می‌گذارد.

۳- اعضا باید همه تلاش خود را به کار گیرند که در مورد هر اصلاحیه پیشنهادی به اتفاق آرا دست یابند. اگر همه تلاش‌ها برای کسب اتفاق آرا به نتیجه‌ای نرسد و توافقی در این زمینه به دست نیاید، به عنوان آخرین راه‌حل، اصلاحیه با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی‌دهنده در جلسه به تصویب خواهد رسید. از نظر این ماده، اعضای حاضر و رأی‌دهنده به اعضای اطلاق می‌شود که در جلسه حضور دارند و رأی مثبت یا منفی می‌دهند. هر اصلاحیه‌ای که تصویب می‌شود توسط دبیرخانه در اختیار امین اسناد قرار می‌گیرد و وی آن را برای پذیرش برای تمامی اعضا ارسال خواهد کرد.

۴- اسناد تصویب اصلاحیه نزد امین اسناد تودیع خواهد شد. اصلاحیه‌ای که طبق بند (۳) این ماده به تصویب رسیده است در نودمین روز پس از دریافت اسناد پذیرش حداقل دو سوم اعضای کنوانسیون در مورد اعضای که آن را پذیرفته‌اند، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۵- اصلاحیه برای هر عضو دیگری، در نودمین روز پس از تاریخ دریافت تودیع سند پذیرش اصلاحیه مزبور توسط آن عضو، لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۹- تصویب و اصلاح پیوست‌های این کنوانسیون ۱- پیوست‌های این کنوانسیون و اصلاحیه‌های آنها طبق تشریفات مندرج در ماده (۲۸) پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجرا خواهد شد.

۲- پیوست‌های کنوانسیون بخش لاینفکی از آن به شمار می‌رود و جز در مواردی که به صراحت ذکر شود، هر گونه ارجاع به کنوانسیون همزمان به معنی ارجاع به پیوست‌های آن نیز می‌باشد.

۳- پیوست‌ها محدود به فهرست‌ها، روش‌های کار و سایر موضوعات توصیفی مربوط به مسائل اداری، فنی، اجرایی یا تشریفات است.

بخش یازدهم- مقررات نهایی

ماده ۳۰- حق شرطها هیچ گونه حق شرطی را نمی توان در مورد این کنوانسیون در نظر گرفت.

ماده ۳۱- انصراف از عضویت ۱- هر عضوی می تواند در هر زمان پس از دو سال از تاریخی که این کنوانسیون در مورد آن لازم الاجرا شده است، با ارائه اطلاعیه کتبی به امین اسناد، انصراف خود را از عضویت در کنوانسیون اعلام دارد.

۲- انصراف مزبور پس از گذشت یک سال از تاریخ اطلاعیه انصراف از عضویت توسط امین اسناد یا تاریخ دیرتری که ممکن است در اطلاعیه اعلام انصراف قید شده، رسمیت خواهد یافت.

۳- هر عضوی که از عضویت در این کنوانسیون انصراف می دهد، چنین تلقی خواهد شد که از عضویت در هر پروتکلی که عضو آن است نیز انصراف داده است.

ماده ۳۲- حق رأی به جز در موردی که در بند (۲) این ماده پیش بینی شده است، هر عضو این کنوانسیون یک رأی خواهد داشت.

۲- سازمان های همگرایی اقتصادی منطقه ای در موضوعات تحت صلاحیت خود به تعداد دولت های عضو خود که عضو این کنوانسیون نیز می باشند، حق رأی خواهند داشت. اگر یکی از دولت های عضو سازمان مزبور از حق خود استفاده کند، سازمان مذکور نمی تواند از این حق خود استفاده کند و برعکس؛

ماده ۳۳- پروتکل ها

۱- هریک از اعضا می تواند پروتکلی را پیشنهاد کند. این پیشنهادها در فراهمایی اعضا بررسی خواهد شد.

۲- فراهمایی اعضا می تواند پروتکل های این کنوانسیون را تصویب کند. در تصویب این پروتکل ها باید تلاش شود که اتفاق آرا حاصل شود. اگر تلاش ها برای کسب اتفاق آرا به نتیجه ای نرسد و توافقی حاصل نشود، به عنوان آخرین راه حل، پروتکل با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. از نظر این ماده اعضای حاضر و رأی دهنده به اعضای اطلاق می شود که حضور دارند و رأی مثبت یا منفی می دهند.

۳- متن هر پروتکل پیشنهادی حداقل شش ماه قبل از تاریخ جلسه ای که برای تصویب آن در فراهمایی اعضا پیشنهاد شده، توسط دبیرخانه در اختیار اعضا قرار خواهد گرفت.

۴- فقط اعضای کنوانسیون می توانند عضو پروتکل شوند.

۵- هر پروتکل این کنوانسیون تنها برای اعضای پروتکل مورد نظر تعهدآور است.

فقط اعضای پروتکل می‌توانند در مورد موضوعاتی که صرفاً به پروتکل موردنظر مربوط می‌شود تصمیم بگیرند.

ع- الزامات لازم‌الاجرا شدن هر پروتکل در آن سند ذکر خواهد شد.

ماده ۳۴- امضا این کنوانسیون از تاریخ ۱۶ ژوئن ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۳/۲۶) تا ۲۲ ژوئن ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۴/۱) در مقر سازمان بهداشت جهانی در ژنو، و پس از آن از تاریخ ۳۰ ژوئن ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۴/۹) تا ۲۹ ژوئن ۲۰۰۴ (۱۳۸۳/۴/۹) در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک برای امضای تمامی اعضای سازمان بهداشت جهانی و دولت‌هایی که عضو سازمان بهداشت جهانی نیستند ولی در سازمان ملل متحد عضویت دارند و نیز سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای مفتوح خواهد بود.

ماده ۳۵- تنفیذ، پذیرش، تصویب و تأیید رسمی یا الحاق ۱- این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق دولت‌ها یا تأیید رسمی یا الحاق سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای است. این کنوانسیون، یک روز پس از تاریخی که در آن برای امضا بسته می‌شود، برای الحاق مفتوح خواهد بود. اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب، تأیید رسمی یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

۲- هر سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که به عضویت این کنوانسیون درآید، بدون آن‌که هیچ یک از اعضای این کنوانسیون شوند، در مورد تمام تعهدات ایجاد شده به موجب این کنوانسیون، متعهد خواهد بود. در مورد سازمان‌های مزبور که یک یا چند عضو آن، عضو این کنوانسیون نیز باشند، سازمان و اعضای آن در مورد مسؤولیت‌های مربوط خود برای اجرای تعهداتی که به موجب این کنوانسیون دارند، تصمیم خواهند گرفت. در چنین مواردی سازمان و اعضای آن نمی‌توانند به صورت همزمان از حقوقی که به موجب این کنوانسیون دارند، استفاده کنند.

۳- سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای باید در اسناد مربوط به تأیید رسمی یا اسناد الحاق خود، حدود صلاحیت خویش را در مورد موضوعاتی که در این کنوانسیون مورد حکم قرار گرفته است، اعلام نمایند. این سازمان‌ها باید هر گونه اصلاحات بعدی در حدود صلاحیت خود را به امین اسناد اطلاع دهند و وی نیز به نوبه خود مراتب را به اطلاع اعضا خواهد رساند.

ماده ۳۶- لازم‌الاجرا شدن

۱- این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ تودیع پنجاهمین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب، تأیید رسمی یا الحاق نزد امین اسناد لازم‌الاجرا خواهد شد.

۲- این کنوانسیون در مورد هر دولتی که پس از انجام شرایط مندرج در بند (۱) در مورد لازم‌الاجرا شدن، آن را مورد تنفیذ، پذیرش، تصویب قرار دهد یا به آن ملحق شود، در نودمین روز

پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق لازم‌الاجرا خواهد شد.

۳- این کنوانسیون در مورد هر سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که پس از انجام شرایط مندرج در بند (۱) در مورد لازم‌الاجرا شدن، سند تأیید رسمی یا سند الحاق را تودیع نماید، در نودمین روز پس از تودیع سند تأیید رسمی یا الحاق، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۴- از نظر این ماده، هر سند تودیع شده توسط سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای، به عنوان سندی اضافه بر اسناد تودیع شده توسط دولت‌های عضو سازمان مزبور محاسبه نخواهد شد.

ماده ۳۷- امین اسناد دبیرکل سازمان ملل متحد، امین اسناد کنوانسیون، اصلاحیه‌ها، پروتکل‌ها و پیوست‌های تصویب شده طبق مواد (۲۸)، (۲۹) و (۳۳) خواهد بود.

ماده ۳۸- متون معتبر نسخه اصلی این کنوانسیون که متن‌های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن از اعتبار یکسان برخوردار است نزد دبیر کل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد در تأیید مراتب بالا به امضاکنندگان زیر که به طور مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این کنوانسیون را امضا نمودند. این کنوانسیون در تاریخ ۲۱ مه ۲۰۰۳ (۱۳۸۲/۳/۲) هجری شمسی) در ژنو تنظیم گردید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و سی و هشت ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ پنجم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۸/۷ بند (۲) ماده (۲۷) آن عیناً به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید.

موادی از قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۵/۴/۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام

ماده ۷۸ - در کارهایی که دارای کارگر زن هستند کارفرما مکلف است به مادران شیرده تا پایان دو سالگی کودک پس از هر سه ساعت نیم ساعت فرصت شیر دادن بدهد. این فرصت جزء ساعات کار آنان محسوب می‌شود و همچنین کارفرما مکلف است متناسب با تعداد کودکان و با در نظر گرفتن گروه سنی آنها مراکز مربوط به نگهداری کودکان (از قبیل شیرخوارگاه، مهد کودک و...) را ایجاد نماید.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی، ضوابط تأسیس و اداره شیرخوارگاه و مهد کودک توسط سازمان بهزیستی کل کشور تهیه و پس از تصویب وزیر کار و امور اجتماعی به مرحله اجراء گذاشته می‌شود.

ماده ۱۱۹ -

تبصره ۳ - وزارت کار و امور اجتماعی مکلف است تا آیین‌نامه‌های لازم را در جهت برقراری تسهیلات رفاهی مورد نیاز معلولین شاغل در مراکز انجام کار با نظر خواهی از جامعه معلولین ایران و سازمان بهزیستی کشور تهیه و به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی برساند.

قانون مبارزه با مواد مخدر مصوبه ۱۳۶۷/۸/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی

بسم‌الله الرحمن الرحیم

موضوع «مبارزه با مواد مخدر» در جلسات متعدد مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی مورد بررسی قرار گرفت و پس از بحث‌های مفصل «قانون مبارزه با مواد مخدر» به شرح زیر در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۸/۳ به تصویب نهایی رسید:

ماده ۱ - اعمال زیر جرم است و مرتکب به مجازات‌های مقرر در این قانون محکوم می‌شود:

- ۱- کشت خشخاش مطلقاً و کشت شاهدانه به منظور تولید مواد مخدر؛
- ۲- وارد کردن، صادر کردن و تولید انواع مواد مخدر؛
- ۳- نگهداری، حمل، خرید، توزیع و فروش مواد مخدر؛
- ۴- دایر کردن یا اداره کردن مکان برای استعمال مواد مخدر؛
- ۵- استعمال مواد مخدر به هر شکل و طریق مگر در مواردی که قانون مستثنی کرده باشد.
- ۶- تولید آلات و ادوات و ابزار مربوط به تولید و استعمال مواد مخدر؛
- ۷- فرار دادن یا پناه دادن متهمان، مجرمان مواد مخدر که تحت تعقیب‌اند و یا دستگیر شده‌اند.
- ۸- محو و یا اخفاء ادله جرم مجرمان؛

ماده ۲ - هر کس مبادرت به کشت خشخاش کند و یا برای تولید مواد مخدر به کشت شاهدانه بپردازد علاوه بر اححاء کشت در هر بار، بر حسب‌میزان کشت به شرح زیر مجازات خواهد شد:

- ۱- بار اول، یک تا ده میلیون ریال جریمه نقدی؛
- ۲- بار دوم، پنج تا پنجاه میلیون ریال جریمه نقدی و سی تا هفتاد ضربه شلاق؛
- ۳- بار سوم، ده تا صد میلیون ریال جریمه نقدی و یک تا هفتاد ضربه شلاق و دو تا پنج سال حبس؛
- ۴- بار چهارم، اعدام؛

تبصره - هر گاه ثابت شود که کشت خشخاش یا شاهدانه به دستور مالک یا مالکان و یا مستأجر ملک و یا قائم مقام قانونی آنها صورت گرفته است، شخص دستوردهنده که سبب بوده است به شرط آن که اقوی از مباشر باشد، به مجازاتهای مقرر در این ماده محکوم می‌شود و مباشر که متصدی کشت بوده است به یک تا سه میلیون ریال جریمه نقدی و پانزده تا چهل ضربه شلاق محکوم خواهد شد.

ماده ۳- هر کس بذریه خشخاش و یا سرشاخه‌های گلدار و یا به میوه نشسته شاهدانه را نگهداری و یا مخفی و یا حمل کند به صد هزار تا سه میلیون ریال جریمه نقدی و یک تا هفتاد ضربه شلاق محکوم خواهد شد. در مورد سر شاخه‌های گلدار و یا به میوه نشسته شاهدانه، قصد تولید مواد مخدر از آنها باید احراز شود.

ماده ۴- هر کس بنگ و چرس و تریاک و شیره و سوخته تریاک را وارد کشور و یا صادر کند یا تولید یا توزیع و یا خرید و فروش کند و یا در معرض فروش قرار دهد با رعایت تناسب و با توجه به مقدار مواد مذکور به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

- ۱- تا پنجاه گرم، تا پانصد هزار ریال جریمه نقدی و تا پنجاه ضربه شلاق؛
- ۲- بیش از پنجاه گرم تا پانصد گرم، از چهار میلیون تا ده میلیون ریال جریمه نقدی و بیست تا هفتاد و چهار ضربه شلاق و یک تا پنج سال حبس؛
- ۳- بیش از پانصد گرم تا پنج کیلوگرم، ده تا چهل میلیون ریال جریمه نقدی و پنجاه تا هفتاد و چهار ضربه شلاق و سه تا پانزده سال حبس؛
- ۴- بیش از پنج کیلوگرم، اعدام و مصادره اموال به استثناء هزینه تأمین زندگی متعارف برای خانواده محکوم؛

تبصره - هر گاه محرز شود مرتکب جرم موضوع بند ۴ این ماده برای بار اول مرتکب این جرم شده و موفق به توزیع یا فروش آنها هم نشده است، دادگاه وی را به حبس ابد و هفتاد و چهار ضربه شلاق و مصادره اموال به استثناء هزینه تأمین زندگی متعارف برای خانواده‌اش محکوم می‌نماید.

ماده ۵- هر کس تریاک و دیگر مواد مذکور در ماده ۴ را نگهداری یا مخفی یا حمل کند با رعایت تناسب و با توجه به مقدار مواد به مجازاتهای زیر محکوم می‌شود:

- ۱- تا پنجاه گرم، تا دویست هزار ریال جریمه نقدی و تا سی ضربه شلاق؛

۲- بیش از پنجاه گرم تا پانصد گرم، سه تا هفت میلیون ریال جریمه نقدی و ده تا شصت ضربه شلاق و شش ماه تا سه سال زندان؛

۳- بیش از پانصد گرم تا پنج کیلوگرم، هفت میلیون تا سی میلیون ریال جریمه نقدی و چهل تا هفتاد و چهار ضربه شلاق و دو تا ده سال زندان؛

۴- بیش از پنج کیلوگرم، سی تا پنجاه میلیون ریال جریمه نقدی و ده تا بیست و پنج سال زندان و در صورت تکرار، اعدام و مصادره اموال به استثناء هزینه تأمین زندگی متعارف برای خانواده محکوم؛

ماده ۶- مجازات مرتکب به جرایم مذکور در بندهای ۱ و ۲ و ۳ مواد ۴ و ۵ برای بار دوم یک برابر و نیم مجازات مذکور در هر بند و برای بار سوم دو برابر میزان مقرر در هر بند و در مرتبه‌های بعد به ترتیب دو و نیم و سه و سه و نیم و... برابر مجازات مذکور در هر بند خواهد بود. مجازات شلاق برای بار دوم به بعد، حداکثر هفتاد و چهار ضربه است.

در موارد مذکور در فوق چنانچه در نتیجه تکرار جرم مجموع مواد مخدر به بیش از پنج کیلوگرم برسد مرتکب در حکم مفسد فی الارض است و به مجازات اعدام محکوم می‌شود. حکم اعدام در صورت مصلحت در محل زندگی محکوم و در ملاءعام اجرا می‌گردد.

ماده ۷- در صورتی که مرتکب جرائم مذکور در مواد ۴ و ۵ از کارکنان دولت یا شرکت‌های دولتی و مؤسسات و سازمانها و شرکتها وابسته به دولت باشد و مطابق قوانین استخدامی مشمول انفصال از خدمات دولتی نگردد برای بار اول به شش ماه و برای بار دوم به یک سال انفصال از خدمات دولتی و برای بار سوم به انفصال دائم محکوم می‌شود.

ماده ۸- هر کس هرویین و مرفین و کدیین و متادون و دیگر مشتقات شیمیایی مرفین و کوکائین و نیز عصاره شیمیایی حشیش و روغن حشیش را وارد کشور کند یا تولید یا توزیع یا صادر کند، یا خرید و یا فروش کند و یا در معرض فروش قرار دهد و یا نگهداری و یا مخفی یا حمل کند با توجه به میزان مواد به شرح زیر مجازات خواهد شد:

۱- تا پنج سانتی گرم، از دویست تا پانصد هزار ریال جریمه نقدی و بیست تا پنجاه ضربه شلاق؛

۲- بیش از پنج سانتی گرم تا یک گرم، از یک میلیون تا سه میلیون ریال جریمه نقدی و سی تا هفتاد ضربه شلاق؛

۴- بیش از چهار گرم تا پانزده گرم، از ده تا بیست میلیون ریال جریمه نقدی و سه تا هشت سال حبس و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق؛

۵- بیش از پانزده گرم تا سی گرم، از بیست تا سی میلیون ریال جریمه نقدی و ده تا پانزده سال حبس و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق؛

۶- بیش از سی گرم، اعدام و مصادره اموال به استثناء هزینه تأمین زندگی متعارف برای خانواده محکوم؛
تبصره ۱- هر گاه محرز شود مرتکب جرم موضوع بند ۶ این ماده برای بار اول مرتکب این جرم شده و موفق به توزیع یا فروش آنها هم نشده است دادگاه وی را به حبس ابد و هفتاد و چهار ضربه شلاق و مصادره اموال به استثناء هزینه تأمین زندگی متعارف برای خانواده اش محکوم می‌نماید.

تبصره ۲- در کلیه موارد فوق چنانچه متهم از کارکنان دولت یا شرکتهای دولتی و یا شرکتهای مؤسسات وابسته به دولت باشد، علاوه بر مجازاتهای مذکور در این ماده به انفصال دائم از خدمات دولتی نیز محکوم خواهد شد.

ماده ۹ - مجازات مرتکب به جرائم مذکور در بندهای ۱ تا ۵ ماده ۸ برای بار دوم یک برابر و نیم مجازات مذکور در هر بند و برای بار سوم دو برابر میزان مقرر در هر بند خواهد بود. مجازات شلاق برای بار دوم به بعد، حداکثر هفتاد و چهار ضربه است.

در مرتبه چهارم چنانچه مجموع مواد مخدر در اثر تکرار به سی گرم برسد مرتکب در حکم مفسد فی الارض است و به مجازات اعدام محکوم می‌شود. حکم اعدام در صورت مصلحت در محل زندگی محکوم و در ملاء عام انجام خواهد یافت. چنانچه مجموع مواد مخدر در مرتبه چهارم در اثر تکرار به سی گرم نرسد مرتکب به بیست تا سی میلیون ریال جریمه نقدی، ده تا پانزده سال حبس و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم می‌شود.

ماده ۱۰- معتادان به مواد مخدر مذکور در ماده ۸ که تا یک گرم از آنها را حمل یا نگهداری کنند به مجازاتهای مواد ۸ و ۹ محکوم نخواهند شد.

ماده ۱۱- مجازات اقدام به قاچاق مواد مخدر موضوع این قانون به طور مسلحانه اعدام است و حکم اعدام در صورت مصلحت در محل زندگی مرتکب و در ملاء عام انجام خواهد یافت.

ماده ۱۲- هر کس مواد را به داخل زندان یا بازداشتگاه یا اردوگاه بازپروری و نگهداری معتادان وارد نماید حسب مورد به اشد مجازاتهای مذکور در مواد ۴ تا ۹ محکوم می‌گردد و در صورتی که مرتکب از مأموران دولت باشد به انفصال دائم از مشاغل دولتی نیز محکوم می‌شود. هر گاه در اثر سهل‌انگاری و مسامحه مأموران، مواد مخدر به داخل این مراکز وارد شود مأموران خاطی به تناسب به مجازات:

الف) تنزل درجه ب) انفصال موقت ج) انفصال دائم، محکوم می‌شوند.

ماده ۱۳- هر گاه کسی واحد صنعتی، تجاری، خدماتی و یا محل مسکونی خود را برای انبار کردن، تولید و یا توزیع مواد مخدر معد سازد و یا مورد استفاده قرار دهد و یا بدین منظور آنها را در اختیار دیگری بگذارد و نیز هر گاه نماینده مالک با اطلاع یا اجازه وی مرتکب این امور شود، موافقت اصولی و پروانه بهره‌برداری واحد صنعتی یا جواز کسب واحد تجاری و خدماتی مربوط لغو و واحد یا واحدهای مذکور در این ماده به نفع دولت ضبط می‌گردد.

ماده ۱۴- هر کس به منظور استعمال مواد مخدر مکانی را دایر و یا اداره کند به پانصد هزار تا یک میلیون ریال جریمه نقدی و یک تا چهار سال حبس و انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم می‌شود. مجازات تکرار این جرم، دو تا چهار برابر مجازات اول خواهد بود.

تبصره- در صورتی که مکان مذکور در این ماده واحده تولیدی و استیجاری و یا خدماتی باشد علاوه بر مجازات مقرر در این ماده موافقت اصولی و پروانه بهره‌برداری واحد تولیدی و نیز پروانه کسب واحد تجاری و خدماتی مربوط به مدت یک سال از اعتبار می‌افتد و در صورت تکرار جرم، واحد مذکور به نفع دولت ضبط می‌شود.

ماده ۱۵- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون:

الف) کلیه معتادان به مواد مخدر مذکور در ماده ۸ موظفند ظرف شش ماه، اقدام به ترک اعتیاد نمایند و ستاد موظف است از همین تاریخ مطابق برنامه و با رعایت الویتها معتادان مذکور را به مراکز ترک اعتبار معرفی کند.

ب) کلیه معتادان به مواد مذکور در ماده ۴ که سن آنها کمتر از شصت سال باشد موظفند ظرف مدت شش ماه اقدام به ترک اعتیاد نمایند. چنانچه پس از انقضای مهلت مقرر ترک اعتبار نکرده باشند دادرسی آنها را به مراکز بازپروری اعزام می‌کند و این افراد تا ترک کامل اعتیاد در مرکز باقی خواهند ماند. انجام این امور برنامه‌ریزی مربوط بر عهده ستاد است.

ماده ۱۶- پس از انقضای مهلت ماده فوق، معتادان به مواد مخدر مذکور در ماده ۸ به مجازات-های زیر محکوم خواهند شد:

- ۱- بار اول، به پانصد هزار تا یک میلیون ریال جریمه نقدی و چهار تا دوازده ماه حبس؛
- ۲- بار دوم، به یک میلیون تا چهار میلیون ریال جریمه نقدی و یک تا سه سال حبس و در صورتی که مرتکب از کارکنان دولت باشد علاوه بر جریمه نقدی و حبس، انفصال دائم از خدمات دولتی؛
- ۳- بار سوم به بعد، دو تا چهار برابر مجازات بند ۲ و پنجاه ضربه شلاق؛

ماده ۱۷- مجازات معتاد به مواد مخدر مذکور در ماده ۴ موضوع بند ب ماده ۱۵ که پس از بازپروری در مراکز مربوط مجدداً معتاد گردد به شرح زیر است:

- ۱- بار اول پانصد هزار تا یک میلیون ریال جریمه نقدی و چهار تا دوازده ماه حبس؛
- ۲- بار دوم، یک میلیون تا چهار میلیون ریال جریمه نقدی و یک تا سه سال حبس و انفصال دائم از خدمات دولتی؛

۳- بار سوم به بعد، دو تا چهار برابر مجازات مقرر در بند ۲ و پنجاه ضربه شلاق؛

ماده ۱۸- هر گاه محرز شود که شخصی با انگیزه و به قصد معتاد کردن دیگری باعث اعتیاد وی به مواد مخدر مذکور در ماده ۸ شده است برای بار اول به پنج تا ده سال حبس و برای بار دوم به ده تا بیست سال حبس و در صورت تکرار به اعدام محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- در صورتی که مرتکب از کارکنان دولت یا مؤسسات و یا شرکتهای دولتی یا وابسته به دولت باشد در همان بار اول علاوه بر مجازات حبس به انفصال دائم از خدمات دولتی نیز محکوم می‌شود.

تبصره ۲- در صورتی که مرتکب عضو خانواده خود یا دانش‌آموز یا دانشجو یا افراد نیروهای نظامی و انتظامی را معتاد کند بار اول به ده تا بیست سال حبس و انفصال دائم از خدمات دولتی و بار دوم به اعدام محکوم خواهد شد.

ماده ۱۹- افراد غیر معتادی که مواد مخدر مذکور در ماده ۴ را استعمال نمایند به تناسب به ده تا هفتاد و چهار ضربه شلاق یا پنج هزار ریال تا سی و هفت هزار ریال جریمه و افراد غیر معتادی که مواد مخدر در ماده ۸ را استعمال کنند به بیست تا هفتاد و چهار ضربه شلاق یا ده هزار ریال تا سی و هفت هزار ریال جریمه محکوم می‌شوند.

ماده ۲۰- هر کس آلات و ادوات مخصوص و تولید یا استعمال مواد مخدر را تولید کند به پرداخت پنج برابر قیمت آلات و ادوات مزبور و یا پنج تا بیست ضربه شلاق محکوم می‌شود.

ماده ۲۱- هر کس متهم موضوع این قانون را که تحت تعقیب است پناه و یا فرار دهد و یا در پناه دادن و یا فرار دادن او همکاری کند به یک پنجم تا یک دوم مجازات جرمی که متهم به آن را فرار یا پناه داده است محکوم می‌شود مگر آن که در انجام این اعمال سوءنیتی نداشته باشد. در مورد حبس ابد و اعدام مرتکب به ترتیب به چهار تا ده سال و ده تا پانزده سال حبس محکوم می‌شود.

تبصره- در صورتی که مرتکب از مأموران انتظامی و یا مأموران زندان و یا از مأموران قضایی باشد علاوه بر مجازات مذکور، از خدمات دولتی نیز منفصل می‌شود.

ماده ۲۲- هر کس متهم موضوع این قانون را در حین دستگیری یا پس از دستگیری و نیز محکوم موضوع این قانون را پناه و یا فرار دهد و یا در پناه‌دادن و یا فرار دادن آنها همکاری کند به نصف مجازات متهم یا مجرم اصلی محکوم خواهد شد. در مورد حبس ابد و اعدام مرتکب به ترتیب به ده سال و بیست سال حبس محکوم می‌شود.

تبصره ۱- در صورتی که مرتکب از مأموران انتظامی و امنیتی و یا مأموران زندان و یا از مأموران قضایی باشد به مجازات متهم یا مجرم اصلی و نیز انفصال از خدمات دولتی محکوم می‌شود به استثنای مورد اعدام که مجازات مأمور بیست و پنج سال حبس و انفصال دائم از خدمات دولتی خواهد بود.

تبصره ۲- اگر مرتکب جرائم موضوع این قانون که هنوز تحت تعقیب قرار نگرفته است فرار یا پناه داده شود پناه و یا فرار دهنده به یک دهم تا یک پنجم مجازات مرتکب اصلی محکوم می‌شود. در مورد حبس ابد و اعدام مرتکب به ترتیب به دو تا چهار سال و چهار تا هشت سال حبس محکوم می‌شود.

ماده ۲۳- هر کس با قصد، به محو یا اخفاء ادله جرم مواد مخدر اقدام کند به یک پنجم تا نصف مجازات متهم اصلی محکوم می‌شود. در مورد حبس ابد مرتکب به چهار تا ده سال حبس و در مورد اعدام به هشت تا بیست سال حبس محکوم می‌شود.

ماده ۲۴- هر یک از اعضای شورای اسلامی روستا موظف است به محض آگاهی از کشت خشخاش یا شاهدانه در حوزه روستا مراتب را کتباً به دهدار و نزدیک‌ترین پاسگاه ژاندارمری یا کمیته انقلاب اسلامی اطلاع دهد. رؤسای پاسگاه یا کمیته موظفند فوراً و همزمان با گزارش موضوع به فرمانده بالاتر خود در بخش یا شهرستان و استان به اتفاق دهدار یا بخشدار و نماینده شورای اسلامی روستا در محل کشت حاضر شوند و آن را امحاء و صورت‌جلسه امر را تهیه کنند و همراه با متهم یا متهمان به مراجع ذیصلاح قضایی بفرستند.

تبصره- در صورتی که خشخاش یا شاهدانه در حوزه‌های شهری کشت شده باشد، مأموران شهرداری و شهربانی، کمیته و اعضاء بسیج موظفند به محض آگاهی مراتب را به نزدیکترین کلانتری یا کمیته انقلاب اسلامی یا پایگاه بسیج منطقه اطلاع دهند و مسئولان مربوط به اتفاق نماینده دادستان باید وفق مقررات این ماده اقدام نمایند.

ماده ۲۵- اشخاص مذکور در ماده ۲۴ و تبصره آن در صورتی که بدون عذر موجه از انجام وظیفه خودداری یا کوتاهی کنند بار اول به شش ماه تا یک سال محرومیت از مشاغل دولتی و بار دوم به انفسال دائم از خدمات دولتی محکوم می‌شوند. اعضای شورای اسلامی نیز بار اول برای شش ماه تا یک سال و بار دوم برای همیشه از عضویت شوراهای اسلامی محروم می‌شوند.

ماده ۲۶- هرکس به قصد متهم کردن دیگری مواد مخدر و آلات و ادوات استعمال آن را در محلی قرار دهد به حداکثر مجازات همان جرم محکوم خواهد شد.

ماده ۲۷- هرگاه شخص دیگری را به منظور تعقیب در مراجع ذیصلاح، تعمداً و به خلاف واقع متهم به یکی از جرایم موضوع این قانون نماید به بیست تا هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم خواهد شد.

ماده ۲۸- کلیه اموالی که از راه قاچاق به دست آمده باشد به نفع دولت ضبط می‌شود.

ماده ۲۹- جرمه‌ها و دیگر وجوه حاصل از اجرای این قانون به حساب متمرکزی که در وزارت امور اقتصادی و دارایی افتتاح می‌شود واریز می‌گردد. این وجوه با تصویب ستاد مذکور در ماده ۳۳ و تأیید رئیس‌جمهور هزینه می‌شود.

ماده ۳۰- وسایط نقلیه حامل مواد مخدر به نفع دولت ضبط می‌شوند و با تصویب ستاد مذکور در

ماده ۳۳ و تأیید رییس‌جمهور مورد استفاده قرار می‌گیرند، به استثناء موردی که این امر بدون اطلاع و اجازه مالک انجام یافته است.

در صورتی که راننده با اطلاع و اجازه یا بدون اطلاع و اجازه مالک، اجازه جاسازی و یا حمل مواد مخدر را بدهد به تناسب به یکدهم تا یک دوم مجازات مرتکب اصلی و در مورد حبس ابد و اعدام به ترتیب به دو تا ده سال و چهار تا بیست سال حبس محکوم می‌شود و علاوه بر آن گواهینامه رانندگی او به مدت یک تا ده سال ضبط می‌شود و در صورتی که راننده مذکور هنگام حمل مواد فاقد گواهینامه معتبر باشد علاوه بر مجازات بالا به دو برابر مجازات رانندگی بدون گواهینامه نیز محکوم خواهد شد. رانندگان در صورت تکرار این جرم برای همیشه از داشتن گواهینامه محروم می‌شوند.

ماده ۳۱- محکومانی که قادر به پرداخت همه یا بخشی از جریمه نقدی مورد حکم نباشند، باید به ازای هر هزار تومان ده روز در زندانهای نیمه‌باز یا باز و یا مراکز اشتغال و حرفه‌آموزی اقامت نمایند. در صورتی که طرز کار و رفتار محکومان در مدت اقامت مذکور شایسته باشد بنا به تشخیص مسئولان اداره مراکز، این مدت تا سه روز در ازای هر هزار تومان قابل تقلیل است.

ماده ۳۲- احکام اعدامی که به موجب این قانون صادر می‌شود پس از تأیید رییس دیوان عالی کشور و یا دادستان کل کشور قطعی و لازم‌الاجرا است. در سایر موارد چنانچه حکم به نظر رییس دیوان عالی کشور و یا دادستان کل کشور در مظان آن باشد که برخلاف شرع یا قانون است و یا آن- که قاضی صادرکننده حکم صالح نیست، رییس دیوان عالی کشور و یا دادستان کل کشور حق تجدیدنظر و نقض حکم را دارند لکن وجود این حق مانع قطعیت و لازم‌الاجرا بودن حکم نیست.

ماده ۳۳- به منظور مبارزه با قاچاق مواد مخدر از هر قبیل و مبارزه با تولید و خرید و فروش و استعمال آنها و نیز موارد دیگری که در این قانون ذکر شده است ستادی به ریاست نخست‌وزیر تشکیل و کلیه عملیات اجرایی و قضایی در این ستاد متمرکز می‌شود. اعضای ستاد به شرح زیراند:

۱- نخست‌وزیر که رییس ستاد خواهد بود.

۲- دادستان کل کشور؛

۳- وزیر کشور؛

۴- وزیر اطلاعات؛

۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۶- مدیر عامل صدا و سیما؛

۷- فرمانده کمیته انقلاب اسلامی؛

۸- سرپرست دادگاه و دادسرای مبارزه با مواد مخدر تهران؛

۹- سرپرست سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی؛

۱۰- وزیر آموزش و پرورش؛^۱

تبصره- سرپرست دادگاه و دادسرای مبارزه با مواد مخدر تهران در دوره‌ای که عضو ستاد است، به طور مستقل عمل می‌کند.

ماده ۳۴- ستاد موظف است آیین‌نامه‌های اجرایی، مالی، استخدامی و تشکیلات و شرح وظایف ستاد و واحدهای خود را حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ به تصویب ستاد برساند و شروع به اجرای قانون نماید.

ماده ۳۵- با لازم‌الاجرا شدن این قانون، اجرای کلیه قوانین مغایر متوقف می‌شود و امر مبارزه با مواد مخدر منحصرأً با ستاد خواهد بود.^۲

قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر^۳ و الحاق موادی به آن مصوب ۱۳۸۹/۵/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام

ماده ۱۵- معتادان مکلفند با مراجعه به مراکز مجاز دولتی، غیردولتی یا خصوصی و یا سازمان‌های مردم‌نهاد درمان و کاهش آسیب، اقدام به ترک اعتیاد نمایند. معتادی که با مراجعه به مراکز مذکور نسبت به درمان خود اقدام و گواهی تحت درمان و کاهش آسیب دریافت نماید، چنانچه تظاهر به اعتیاد ننماید از تعقیب کیفری معاف می‌باشد. معتادانی که مبادرت به درمان یا ترک اعتیاد نمایند، مجرمند.

تبصره ۱- مراکز مجاز موضوع این ماده، براساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و رفاه و تأمین اجتماعی ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب ستاد می‌رسد، تعیین می‌شود.

۱. مطابق ماده ۲ مصوبه اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر مصوبه ۱۳۶۸/۵/۱۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی اصلاح شده است.

۲. مطابق قانون اصلاح ماده ۳۵ قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۶۷/۹/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی اصلاح شد.

۳. قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۷۶/۸/۳ مجلس شورای اسلامی؛

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان بیمه‌های سلامت

۳۷۶ □ مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

تبصره ۲- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی موظف است ضمن پوشش درمان و کاهش آسیب قراردادان معتادان بی‌بضاعت، تمام هزینه‌های ترک اعتیاد را مشمول بیمه‌های پایه و بستری قرار دهد. دولت مکلف است همه‌ساله در لوایح بودجه، اعتبارات لازم را پیش‌بینی و تأمین نماید.

بخش ششم

مصوبات معبریات وزیران

آیین‌نامه اجرایی پرداخت حق صعوبت شغل به کادر توانبخشی واحدهای توانبخشی سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۶۲/۰۵/۳۰ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۰۵/۳۰ بنا به پیشنهاد شماره ۸۰۰،۲۱۶۰ مورخ ۱۳۶۲/۰۵/۲۵ سازمان بهزیستی کشور و با توجه به نامه شماره ۲۱،۱۵۸۵ مورخ ۱۳۶۲/۰۵/۰۶ سازمان امور اداری و استخدامی کشور و نامه شماره ۵ - ۲۶۹ - ۶۳،۱۳۶۷ مورخ ۱۳۶۲/۳/۲۹ سازمان برنامه و بودجه، آیین‌نامه اجرایی پرداخت حق صعوبت شغل به کادر توانبخشی سازمان بهزیستی کشور در استانها موضوع بند یک تبصره ۱۷ قانون بودجه سال ۱۳۶۲ را در ۵ ماده و ۳ تبصره به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده ۱- حق صعوبت شغل موضوع این آیین‌نامه شامل کلیه مستخدمینی است که در واحدهای اجرایی توانبخشی سازمان بهزیستی کشور طبق جداول پیوست به کار اشتغال داشته و متصدی یکی از رشته‌های شغلی مذکور باشند.

تبصره ۱- حق صعوبت موضوع این آیین‌نامه در هر رشته شغلی در جداول پیوست در دو قسمت حداقل و حداکثر پیش‌بینی شده است که تشخیص حداقل و یا حداکثر آن بنا به پیشنهاد مسئول واحد توانبخشی و تأیید مسئول بهزیستی استان است. در تهران پیشنهاد مسئولین واحدهای توانبخشی می‌باید به تأیید دفتر خدمات توانبخشی نیز برسد.

تبصره ۲- میزان حق صعوبت پرداختی طبق جداول پیوست در هر حال از ۵۰٪ حقوق و مزایای مستمر ماهیانه و از حداکثر مجوز قانونی تجاوز نخواهد کرد.

تبصره ۳- حق صعوبت موضوع این آیین‌نامه در سال جاری در حدود اعتبارات مصوب ردیف ۱۳۱۵۰۳ قانون بودجه سال ۱۳۶۲ سازمان بهزیستی کشور حق صعوبت شغل کادر توانبخشی استانها - کمک قابل پرداخت است.

ماده ۲- سهم اعتبارات هر یک از استانها از بابت اعتبار مصوب ردیف ۱۳۱۵۰۳ قانون بودجه سال ۱۳۶۲ توسط سازمان بهزیستی کشور توزیع و در استانها به کادر شاغل موضوع این آیین‌نامه پرداخت خواهد شد.

ماده ۳- اعتبار مربوط به حق صعوبت شغل در سال ۱۳۶۲ و سالهای بعد در بودجه هراستان پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۴- پرداخت حق صعوبت شغل یا سختی شرایط کار و یا هر نوع پرداختی با عناوین مشابه کادر توانبخشی شاغل در واحدهای توانبخشی موضوع این آیین‌نامه، فقط براساس این مصوبه انجام

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۰۹

می‌شود. و کلیه مصوبات مغایر با آن از ابتدای سال ۶۲ لغو می‌گردد.

ماده ۵- اصلاح و تغییر در عناوین مشاغل موضوع این آیین‌نامه و میزان حق صعوبت پرداختی طبق جداول پیوست و نیز همطرازای مشاغل جدید براساس پیشنهاد سازمان بهزیستی کشور و تأیید سازمان برنامه و بودجه و تصویب شورای حقوق و دستمزد خواهد بود.

نخست‌وزیر

میرحسین موسوی

انتقال خانه‌های فرهنگ روستایی از وزارت کشاورزی به سازمان بهزیستی کشور

انتقال خانه‌های فرهنگ روستایی از وزارت کشاورزی به سازمان بهزیستی کشور

۴۹۱ - ۱۳۵۹,۱۱,۲۰ - ۷۱۳۰۸ - ۱۳۵۹,۱۱,۱۳

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۵۹,۱۱,۱۳ بنا به پیشنهاد شماره ۱۴۰,۷۸۰ مورخ ۵۹,۱۱,۷

سازمان بهزیستی کشور و با توجه به تبصره ۱ لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور و اصلاحیه آن مصوب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران تصویب نمودند که

کلیه خانه‌های فرهنگ روستایی با کلیه پرسنل و تجهیزات و دارایی و اعتبارات و تعمیرات و دیون از وزارت کشاورزی و عمران روستایی منتزع و به سازمان بهزیستی کشور منتقل گردد.

محمدعلی رجایی - نخست‌وزیر

انتقال ۹ سازمان بهداشتی به وزارت بهداری و بهزیستی

انتقال ۹ سازمان

بهداشتی به وزارت بهداری و بهزیستی

۳۰۹ - ۱۳۵۸، ۰۴، ۲۶ - ۷۸۱۶ - ۱۳۵۸، ۰۴، ۲۵

& سازمانهای دولتی

& وزارت بهداری و بهزیستی

هیأت وزیران دولت جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۵۸، ۴، ۲۵ بنا به پیشنهاد شماره

۲۶۵۷ مورخ ۵۸، ۳، ۲۶ وزارت بهداری و بهزیستی و به استناد ماده (۲) قانون تشکیل

وزارت

بهداری و بهزیستی و بند (ج) و (د) و (ه) ماده (۱) قانون تشکیل وزارت رفاه اجتماعی

سابق و به منظور تمرکز کلیه فعالیتهای و خدمات رفاهی و توانبخشی در وزارتخانه

مزبور، و استفاده بهتر از کلیه امکانات موجود بهزیستی در کشور و احتراز از هر گونه

دوبارکاری تصویب نمودن که سازمانهای زیر در سطح کشور که بعضی از آنها طبق دستور

جناب آقای نخست‌وزیر به وزارت بهداری و بهزیستی منتقل شده از تاریخ تصویب این

تصویب‌نامه‌ها کلیه کارکنان، ساختمان، اعتبارات، دارایی و تعهدات دیون و

سرمایه‌گذاریها و همچنین وظایفی که به موجب مقررات مربوط به عهده این سازمانها

وگذارگر دیده به وزارت بهداری و بهزیستی منتقل شوند.

- ۱ سازمان ملی رفاه خانواده ایران

- ۲ سازمان بهزیستی و آموزش کودکان و نوجوانان

- ۳ انجمن ملی حمایت کودکان

- ۴ جمعیت حمایت از اطفال بی‌سرپرست

- ۵ انجمن حمایت معلولین

- ۶ سازمان ملی رفاه ناشنوایان ایران

- ۷ سازمان ملی بهزیستی ناشنوایان ایران

- ۸ واحد حمایت از خانواده‌های بی‌سرپرست سازمان شاهنشاهی سابق خدمات اجتماعی

- ۹ سازمان ملی رفاه نابینایان.

نخست‌وزیر - مهندس مهدی بازرگان

شمول قانون کار نسبت به روستایاران مجتمع‌های بهزیستی روستایی و پرداخت حقوق و مزایای متعلقه به آنان از محل اعتبارات موجود سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۶۶/۵/۱۴ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۶/۵/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۹۵۶ مورخ ۱۳۶۶/۲/۱۴ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تصویب نمودند کلیه روستایاران مجتمع‌های بهزیستی روستایی از نظر قوانین و مقررات مشمول قانون کار محسوب گردند.

ضمناً از تاریخ ۶۶/۵/۱۴ احکام مقرر در تصویب‌نامه شماره ۱۱۵۴ مورخ ۶۳/۱/۲۳ مزایای متعلقه به روستایاران مزبور از محل اعتبارات موجود سازمان بهزیستی کشور قابل پرداخت می‌باشد.

نخست‌وزیر

میرحسین موسوی

موادی از آیین‌نامه اجرایی قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶ / ۶ / ۲۲ هیأت وزیران

ماده ۵۱ -

تبصره ۶- خانواده‌های معظم شهدا جانبازان انقلاب اسلامی و اسراء و مفقودین جنگ تحمیلی، رزمندگان و معلولین تحت پوشش سازمان بهزیستی، مهاجرین جنگ تحمیلی، آسیب‌دیدگان از جنگ و سوانح طبیعی و بازنشستگان که اتخاذ تصمیمات خاصی برای آنان ضرورت دارد برابر دستورالعملی که ضمن دریافت اطلاعات از مراجع مربوطه توسط وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و به تصویب مجمع عمومی سازمان زمین‌شهری می‌رسد از تسهیلات و امتیازات لازم بهره‌مند خواهند شد.

موادی از آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب هیأت وزیران ۱۳۶۸ / ۵ / ۲۸

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۸/۵/۲۸ بنا به پیشنهاد شماره ۱۶۰۱/د مورخ ۱۳۶۸/۴/۱۳ سازمان امور اداری و استخدامی کشور و نظرات شماره ۱۰/۵۹۰۱ مورخ ۱۳۶۸/۴/۲۸ بنیاد جانبازان انقلاب اسلامی و شماره ۸۶۸/۳۱۲۴ مورخ ۱۳۶۸/۲/۲ سازمان بهزیستی کشور آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ را به شرح زیر تصویب نمودند:

۱- کلیه وزارتخانه‌ها و شرکتها و موسسات دولتی و شهرداری‌ها، بانک‌ها و موسسات و شرکتها و سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است می‌توانند در صورت درخواست کتبی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار و معلولین عادی به شرط داشتن بیست سال تمام سابقه خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی و سایر شرایط مندرج در این آیین‌نامه و تصویب شورای امور اداری و استخدامی کشور به استثنای مشمولین قانون کار بازنشسته نمایند.

تبصره ۵- شورای امور اداری و استخدامی کشور مکلف است در صورت کامل بودن مدارک حداکثر ظرف مدتی که از تاریخ وصول مدارک نظریه خود را مبنی بر موافقت یا مخالفت با بازنشستگی و همچنین مدت سنوات ارفاقی را اعلام نماید.

۳- درجه معلولیت جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی توسط کمیسیون پزشکی بنیاد جانبازان و معلولین حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار و معلولین عادی توسط

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۱۳

کمیسیون پزشکی مرکب از سه نفر افراد متخصص با معرفی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل می‌گردد، تعیین خواهدگردید. دبیرخانه کمیسیون پزشکی مربوط به معلولین در سازمان بهزیستی خواهدبود.

۴- به سنوات خدمت هر یک از مستخدمینی که به استناد ماده ۷۹ قانون استخدام کشوری یا مقررات مشابه آن در قوانین مربوط به دستگاه‌ها از کارافتاده میشوند رأساً توسط دستگاه مربوط سه سال اضافه می‌گردد.

تبصره- در صورتی که سنوات خدمت اینگونه افراد با احتساب سه سال کمتر از پانزده سال باشد مدت خدمت آنان پانزده سال منظور خواهدشد.

آیین‌نامه اجرایی چگونگی تشخیص نیاز مددجویان و مصرف اعتبار برنامه کارآموزی و بازپروری اجتماعی سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۱/۲/۶ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۱/۲/۶ بنا به پیشنهاد شماره مشترک سازمان بهزیستی کشور، سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی، و به استناد بند (۲) تبصره (۵۷) قانون بودجه سال ۱۳۶۳ کل کشور، آیین‌نامه اجرایی چگونگی تشخیص نیاز مددجویان و مصرف اعتبارات برنامه کارآموزی و بازپروری اجتماعی سازمان بهزیستی کشور را به شرح زیر تصویب نمودند: ماده ۱ - اعتبار موضوع این آیین‌نامه برای پیشگیری از انحراف اخلاقی و حمایت از زنان و دختران آسیب‌پذیر و حمایت و بازپروری زنانی که به علل ولگردی، انحراف یا تکدی بنا به تشخیص مراجع قضایی به ستاد سرپرستی و ارشاد سازمان بهزیستی کشور یا با هماهنگی ستاد مزبور به مراکز بازپروری معرفی می‌شوند، یا افرادی که خودشان به منظور پیگیری از ابتلا به مفاد اجتماعی و اخلاقی و جلب حمایت، به سازمان بهزیستی مراجعه می‌کنند، در موارد زیر قابل مصرف می‌باشد:

الف) ارائه آموزش‌ها و برنامه‌های ارشادی، عقیدتی و حرفه‌ای از طریق امکانات بهزیستی یا مؤسسات خصوصی و دولتی دیگر؛

ب) ارائه خدمت به وسیله مراکز روزانه یا شبانه‌روزی جهت آموزشهای حرفه‌ای و ارشادی و بازپروری مشمولان این آیین‌نامه؛

ج) اعطای کمکهای موردی و سرمایه‌ای نقدی و غیر نقدی به مددجویان تحت حمایت؛

ماده ۲- چگونگی مصرف اعتبارات - جز در مواردی که در این آیین‌نامه ترتیب خاصی برای مصرف آن مقرر شده است - تابع مقررات عمومی دولت بوده، و نحوه مصرف اعتبارات درآمد

اختصاصی تابع مقررات مذکور در آیین نامه مالی واحدهای اجرایی سازمان بهزیستی کشور، مصوب ۱۳۵۹/۷/۲۸ هیأت وزیران است.

ماده ۳- تعیین مدت دوران بازپروری مددجویان در واحدها یا بعد از ترخیص، براساس دستورالعمل خاصی است که به تصویب رییس سازمان می رسد.

ماده ۴- اعتبار موضوع این آیین نامه در موارد ذیل قابل هزینه است:

الف) در دوران بازپروری و تا هنگام زندگی خودکفا و مستقل، به منظور کمک به تأمین زندگی هر مددجو و فرزندان تحت تکفل وی، مبلغی به عنوان کمک هزینه پرداخت می گردد.

ب) بعد از اتمام دوران بازپروری، ترخیص مددجو به صورت خودکفایی و استقلال کامل، هزینه های درمان، ازدواج، کمک هزینه مسکن (اعم از پیش پرداخت، ودیعه، وام و...) ابزار کار، تهیه جهیزیه و وسایل زندگی، رفت و آمد، سفر، تفریحات و تهیه امکانات تحصیلی از اعتبار موضوع این آیین نامه قابل پرداخت می باشد.

ج) ضوابط و میزان ارقام قابل پرداخت، بابت موارد مندرج در بند «الف» و «ب» این ماده براساس دستورالعملی خواهد بود که به تصویب رییس سازمان بهزیستی می رسد.

ماده ۵- موارد آسیب پذیر خود معرف نیز به عنوان مددجو تلقی شده و با توجه به گزارش مددکاری از حمایت های مندرج در این آیین نامه برخوردار می شوند.

ماده ۶- کمک های موضوع ماده (۴) این آیین نامه یا اخذ رسید از گیرنده وجه یا گواهی بانک دایر بر واریز وجه به حساب ذینفع، قابل احتساب است و به هزینه قطعی منظور می گردد.

ماده ۷- در صورتی که از محل اعتبار موضوع این آیین نامه در این زمینه برای استان ها اعتبار در نظر گرفته شود، براساس مفاد این آیین نامه با ارائه گزارش مددکاری و تأیید مدیر سازمان بهزیستی استان، قابل پرداخت می باشد.

ماده ۸- این تصویب نامه جایگزین تصویب نامه شماره ۳۰۴۷۶ مورخ ۱۳۶۳/۵/۱ و اصلاحات بعدی آن می شود.

معاون اول رییس جمهور

حسن حبیبی

موادی از آیین نامه بهداشت محیط مصوب ۱۳۷۱/۴/۲۴ هیأت وزیران

ماده ۱- تعاریف:

ج - اماکن عمومی: اماکن عمومی عبارت است از اماکن متبرکه و زیارتگاه‌ها، زائرسراها، هتلها، متلها، مسافرخانه‌ها، پانسیونها، آسایشگاه‌های سالمندان، آرایشگاه‌ها، حمامها، حمامهای سونا، استخرهای شنا، سینماها، پارکها، مراکز تفریحهای سالم، باشگاه‌های ورزشی، ترمینالها، وسائل حمل و نقل عمومی و مسافرتی، توالتهای عمومی، گورستانها و مانند این موارد؛

ح) مراکز بهداشتی- درمانی: مراکز بهداشتی - درمانی عبارت است از بیمارستان‌ها، زایشگاه‌ها، درمانگاه‌ها، مطب‌ها، آزمایشگاه‌های تشخیص طبی، بخشهای تزریقات و پانسمان، آسایشگاه‌های معلولین، طب هسته‌ای، فیزیوتراپی‌ها، رادیولوژی‌ها و مانند اینها؛

خ - مراکز آموزشی و تربیتی: مراکز آموزشی و تربیتی عبارت است از مدارس، آموزشگاه‌های تحصیلی، حوزه‌های علمیه، دانشکده‌ها، هنرستانها، خوابگاه‌های مراکز آموزشی، پرورشگاه‌ها، مراکز تربیتی شبانه‌روزی، ندامتگاه‌ها و مهدهای کودک؛

آیین‌نامه اجرایی قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست مصوب ۱۳۷۴/۵/۱۱ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۴/۵/۱۱ بنا به پیشنهاد شماره ۸۵۶،۳۵۳۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۵ سازمان بهزیستی کشور و به استناد مواد (۵) و (۹) قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست ۱- مصوب ۱۳۷۱ - آیین‌نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- محور و اساس حمایتها و اقدامات اجرایی موضوع این آیین‌نامه عبارت است از ایجاد امنیت اجتماعی و اقتصادی و فراهم کردن زمینه‌ها و موجبات عادی‌سازی زندگی زنان و کودکان بی‌سرپرست موضوع ماده (۲) قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست که از این پس در این آیین‌نامه به اختصار قانون نامیده می‌شود.

ماده ۲- کودکان بی‌سرپرست مشمول قانون با هماهنگی نیروی انتظامی یا سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور حسب مورد^۲، مورد شناسایی قرار می‌گیرند و پس از تحقیقات اولیه و

۱. ماده ۵- میزان و مدت پرداخت مقرری ماهیانه طبق آیین‌نامه‌ای تعیین می‌گردد که بنا به پیشنهاد سازمان بهزیستی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۹- سازمان بهزیستی کشور مجری این قانون خواهد بود و موظف است آیین‌نامه‌های اجرایی مربوط را ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ قانون با هماهنگی کلیه نهادها و دستگاه‌های ذیربط تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران تقدیم نماید.

۲. اصلاحی به موجب تصویب‌نامه مورخ ۸۶/۱۲/۱۹ هیئت وزیران؛

طی مراحل قانونی از طریق مراجع ذیصلاح قضایی به سازمان بهزیستی کشور معرفی می‌شوند.

تبصره ۱- در موارد اضطراری به منظور حفظ سلامت کودکان، واحدهای بهزیستی رأساً کودکان کمتر از هفت سال را با رعایت ضوابط، پذیرش موقت می‌کند و متعاقب آن مدارک و گزارشهای لازم را به مراجع ذیصلاح قضایی ارسال و اعلام می‌کند.

تبصره ۲- شناسایی زنان و دختران فاقد سرپرست از جمله زنان و دخترانی که سرپرست آنان بطور موقت در زندان به سر می‌برند و فاقد تمکن مالی هستند بر عهده وزارت رفاه و تأمین اجتماعی با هماهنگی دستگاههای ذی ربط خواهد بود.^۱

ماده ۳ - مشمولان موضوع مواد (۳) و (۶) قانون همچنین مشمولانی که در نتیجه اقدامات حمایتی و خدمات و تسهیلات دریافتی به تشخیص مددکاران و تأیید مدیران مسئول، توانایی لازم را برای گذاردن زندگی عادی و خود اتکایی کسب کرده باشند، از شمول اقدامات حمایتی خارج می‌شوند و مجاز به استفاده از حمایتهای موضوع این آیین نامه نیستند.

ماده ۴ - اقدامات اجرایی به منظور ایجاد حمایتهای اجتماعی و اقتصادی از زنان و کودکان بی سرپرست عبارتند از:

الف) خدمات آموزشی و تربیتی در سطوح آمادگی و پیش دبستانی تا تحصیلات عالی؛

ج) خدمات کارایی و اشتغال؛

د) مددکاری، مشاوره و راهنمایی؛

ه) نگهداری و مراقبت از افراد نیازمند به ویژه کودکان و سالمندان، متناسب با نیازهای و شرایط سنی و جنسی و اجتماعی هر فرد یا خانواده تحت پوشش به صورت مستقیم و غیر مستقیم تا حصول اطمینان از بازتوانی و خوداتکایی کامل آنان توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمانهای بهزیستی استانها؛

تبصره ۱- پسران بی سرپرست تا رسیدن به سن قانونی - موضوع ماده (۷۹) قانون کار- و دختران بی سرپرست تا زمانی که ازدواج نکرده باشند، مشمول پذیرش در واحدهای نگهداری شبانه روزی می‌شوند:

تبصره ۲- دختران بی سرپرستی که واجد شرایط پذیرش در واحدهای شبانه روزی نباشند، بنا به تشخیص سازمان بهزیستی از حمایتهای موضوع این آیین نامه بهره مند می‌شوند.

تبصره ۳- به منظور جلوگیری از جدایی فرهنگی و اجتماعی کودک از فرهنگ بومی خود و فراهم

۳. الحاقی به موجب تصویبنامه مورخ ۸۶/۱۲/۱۹ هیئت وزیران؛

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۱۷

شدن زمینه بازگشت به خانواده و اجتماع، حتی الامکان کودکان بی سرپرست در شهرهای محل تولد یا شهرهای همجوار پذیرش و نگهداری می شوند و در صورتی که در بدو پذیرش، والدین یا بستگان کودک شناسایی شوند، به منظور پیشگیری از ورود کودکان به واحدهای شبانه روزی و حفظ نهاد خانواده در صورت نیاز نسبت به ارائه حمایت های مالی، فرهنگی و اجتماعی طبق ضوابط و آیین نامه های مربوط اقدام می شود.

تبصره ۴ - شرایط خانواده های داوطلب واجد شرایط و نحوه نگهداری آنها براساس دستورالعمل اجرایی مورد عمل سازمان بهزیستی کشور تعیین می شود.

ماده ۵ - پرداخت های غیر مستمر، ناظم بر فراهم ساختن و تهیه امکانات، ابزار و وسایل حرفه آموزی، کار و اشتغال، تأمین هزینه های کارآموزی و آموزش های فنی و حرفه ای، پرداخت سرمایه کار و تأمین هزینه های تشکیل خانواده و ازدواج به تناسب شرایط و توانایی های جسمی، اجتماعی و اقتصادی مشمولان است که سالانه در حد اعتبارات مصوب در برنامه های مربوط توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمان های بهزیستی استانها به مشمولان نیازمند و واجد شرایط اختصاص می یابد.

تبصره - مستمری ماهانه خانواده هایی که از سرمایه کار و اشتغال و ابزار و وسایل کار استفاده می کنند، حداکثر پس از شش ماه از تاریخ استفاده، قطع می شود.

ماده ۶ - میزان و مدت پرداخت های مستمر به ترتیب زیر تعیین می شود:

(الف) مستمری ماهانه

- افرادی که به تنهایی زندگی می کنند و خانواده های دو نفره، حداکثر ۳۰٪ حداقل مستمری ماهانه مشمولان قانون استخدام کشوری در هر سال؛

- خانواده های سه نفره، حداکثر ۳۵٪ حداقل مستمری ماهانه مشمولان قانون استخدام کشوری در هر سال؛

- خانواده های چهار نفره، حداکثر ۴۰٪ حداقل مستمری ماهانه مشمولان قانون استخدام کشوری در هر سال؛

- خانواده های پنج نفر و بیشتر، حداکثر ۵۰٪ حداقل مستمری ماهانه مشمولان قانون استخدام کشوری در هر سال؛

تبصره - کلیه پرداخت های یاد شده به صورت نقدی و حتی المقدور توسط سیستم بانکی با توجه به اعتبارات دستگاه پرداخت کننده تا حداکثر میزان تعیین شده، انجام می شود.

(ب) هزینه تحصیلات

هزینه تحصیلات برای هر یک از دانش‌آموزان و دانشجویان خانواده‌های تحت حمایت، حداکثر معادل ۵/۰۰۰ ریال در ماه تعیین می‌شود.

ج) حق سرانه بیمه خدمات درمانی

حق سرانه بیمه خدمات درمانی برای هر یک از زنان و کودکان بی‌سرپرست معادل رقم مصوب هر ساله از محل اعتبارات موضوع ماده (۱۴) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور - مصوب ۱۳۷۳ - در اختیار کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار می‌گیرد. کمیته یاد شده موظف است کلیه خانواده‌ها و افراد مشمول این آیین‌نامه را تحت پوشش بیمه خدمات درمانی درآورد.

د) هزینه نگهداری

بخشی از هزینه نگهداری و مراقبت از کودکان بی‌سرپرست و زنان سالمند مشمول، در مراکز نگهداری شبانه‌روزی غیر دولتی همچنین مراکزی که به شکل هیأت امنایی اداره می‌شوند، به صورت سرانه توسط سازمان بهزیستی تأمین و پرداخت می‌شود. سازمان بهزیستی موظف است اولویت امر نگهداری افراد مشمول را در میان خانواده‌های داوطلب واجد صلاحیت فراهم کند و شرایط را با پرداخت هزینه سرانه نگهداری تعیین شده رعایت نماید و گسترش دهد.

تبصره ۱- هزینه نگهداری و مراقبت از مشمولان نیازمند در مراکز نگهداری وابسته به سازمان بهزیستی، کمک آن از محل اعتبارات جاری این سازمان در برنامه‌های زیربط تأمین می‌شود و افرادی که در مراکز توانبخشی و حمایتی سازمان بهزیستی نگهداری می‌شوند، مشمول پرداخت‌های فوق قرار نمی‌گیرند.

تبصره ۲- اقدام به تأمین مسکن مشمولان نیازمند در قالب سیاست‌ها و اقدامات حمایتی دولت با استفاده از تسهیلات اعطایی بانکی صورت می‌گیرد.

ماده ۷- مبانی و میزان پرداخت مستمریهای مشمولان این آیین‌نامه در سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) هماهنگ و یکسان می‌باشد.

ماده ۸- در شرایطی که انجام و ارائه خدمات آموزشی و نگهداری مشمولان این آیین‌نامه در مراکز غیر وابسته به سازمان بهزیستی اعم از بخش دولتی و غیردولتی یا در خانواده صورت گیرد، هزینه‌های مربوطه به صورت سرانه از محل اعتبارات مصوب سالانه سازمان بهزیستی کشور و سازمانهای بهزیستی استانها پرداخت می‌شد.

ماده ۹- افراد و خانواده‌های تحت پوشش علاوه بر کسب موقعیتهای و شرایط موضوع ماده ۶ قانون، در صورت نیل به خود اتکایی و کسب توانایی لازم برای زندگی متعارف (به تشخیص

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۱۹

مددکاران و تأیید مدیران ذیربط) مجاز به استفاده از حمایت‌های اقتصادی و دریافت مستمری نخواهند بود.

ماده ۱۰ - سازمان بهزیستی کشور و سازمان‌های بهزیستی استانها موظف به بررسی و تنظیم برنامه‌های اجرایی و ارائه و طرح آن در قالب بودجه عملیاتی سالانه پیشنهادی به سازمان برنامه و بودجه برای ایجاد تعادل لازم بین حجم و میزان فعالیتها و اقدامات و منابع اعتباری قابل تخصیص سالانه هستند.

ماده ۱۱ - سازمان بهزیستی کشور و سازمان‌های بهزیستی استانها موظفند ضمن اعمال نظارت مستمر و برنامه‌ریزی شده بر مراحل اجرایی اقدامات، گزارش اقدامات و فعالیت‌های انجام یافته را هر شش ماه یک بار به سازمان برنامه و بودجه ارسال کنند.

ماده ۱۲ - در اجرای مواد (۷) و (۸) قانون، سازمان بهزیستی مکلف است موارد تخلف را پس از بررسی و تشخیص تخلفات به مراجع ذیصلاح قضایی منعکس و متخلفات را به تشکیل پرونده برای اعمال مجازات‌های مالی مقرر در ماده (۷) قانون معرفی کند.

ماده ۱۳ - وزارت امور اقتصادی و دارایی به منظور نگهداری حساب مبالغ واریزی جرایم موضوع مواد (۷) و (۸) قانون، حساب جداگانه‌ای به عنوان سازمان بهزیستی کشور افتتاح می‌کند. مبالغ واریز شده به حساب یاد شده همچنین مشارکتهای مردمی و هدایای نقدی مردم به سازمان بهزیستی در اجرای قانون، به عنوان بخشی از منابع تأمین اعتبار اقدامات اجرایی قانون محسوب می‌شود.

ماده ۱۴ - سازمان بهزیستی کشور موظف است مددکاران (ترجیحاً مددکاران زن) خود را برای نظارت و آگاهی از وضعیت کودکان و زنان سالمند سپرده شده به خانواده‌های داوطلب و مراکز، اعزام کند

معاون اول رئیس جمهور

حسن حبیبی

آیین‌نامه چگونگی تشخیص و تعیین افراد نیازمند موضوع تبصره یک ماده (۱۴) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۴/۵/۱۱ هیأت وزیران

تأمین اجتماعی - سازمانهای دولتی - نهادهای انقلاب اسلامی - وظیفه عمومی

سازمان برنامه و بودجه - کمیته امداد امام خمینی (ره)

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۴/۵/۱۱ بنا به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه و کمیته امداد امام خمینی (ره) و به استناد تبصره یک ماده (۱۴) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور - مصوب ۱۳۷۳ - آیین‌نامه چگونگی تشخیص و تعیین افراد نیازمند موضوع تبصره یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱ - در اجرای قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور و در چهارچوب تعاریف موضوع بند (۴) ماده (۱) قانون یاد شده، افراد و خانواده‌هایی که به لحاظ موقعیت اقتصادی و اجتماعی و عدم استطاعت مالی، فاقد پوشش بیمه‌ای خدمات درمانی هستند، در شمول گروه‌های و افراد تحت حمایت برنامه بیمه اقشار نیازمند قرار گرفته و مشمول استفاده از تسهیلات و امکانات منظور شده در برنامه یاد شده خواهند بود. افراد مزبور عبارتند از:

الف) از کارافتادگان و معلولان نیازمند که توانایی مالی اداره زندگی خود را ندارند و افراد تحت تکفل آنها؛

ب) زنان و کودکان بی‌سرپرست و نیازمند موضوع قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست، مصوب ۱۳۷۱؛

پ) خانواده‌های زندانیان نیازمند، در مدت زندانی بودن سرپرست خانواده؛

ت) آسیب‌دیدگان ناشی از حوادث طبیعی و غیر طبیعی که امکانات اولیه زندگی خود یا وسایل اشتغال خود را از دست داده‌اند تا زمانی که امکانات اولیه یا وسایل اشتغال خود را به دست آورند.

ث) عایله نیازمند تحت تکفل سربازانی که درآمدی برای اداره زندگی ندارند، در مدت سربازی و حداکثر تا پایان سال ۱۳۷۴؛

تبصره - افراد موضوع این بند از ابتدای سال ۱۳۷۵ مشمول بند (۵) ماده (۱۳) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور خواهند بود و در مورد آنان مطابق آیین‌نامه مربوطه بند یاد شده عمل می‌شود.

(ج) مشمولان طرح شهید رجایی؛

(چ) سایر مواردی که مشمول بندهای فوق نیستند و تحت پوشش سازمانهای امدادی از قبیل کمیته امداد امام خمینی (ره) یا سازمان بهزیستی کشور هستند یا باید تحت پوشش سازمانهای یاد شده قرار گیرند، با تشخیص کمیته امداد امام خمینی (ره)؛

تبصره ۱- تشخیص موارد فوق الذکر براساس تعاریف مصوب قانونی بر عهده کمیته امداد امام خمینی (ره) است که حسب مورد بنا به معرفی دستگاههای ذیربط مشخص می شوند.

تبصره ۲- مواردی که در حیطه مسئولیت سازمان بهزیستی کشور است به طور مستقیم تحت پوشش بیمه نیازمندان قرار می گیرد.

ماده ۲- افراد که مشمول بیمه نیازمندان می شوند صرفاً تا زمانی که شرایط فوق را دارا باشند مشمول بیمه همگانی خدمات درمانی هستند و کمیته امداد امام خمینی (ره) موظف است حداکثر هر دو سال یک بار براساس اطلاعاتی که از دستگاههای ذیربط اخذ می کند، بیمه آنان را تمدید نماید.

ماده ۳- اقدام به تأمین پوشش بیمه ای خدمات درمانی گروه های فوق منوط به حصول اطمینان از عدم تأمین و پوشش بیمه خدمات درمانی آنان از طریق دیگر مراکز و مراجع دولتی و غیر دولتی است.

ماده ۴- فرزندان ذکور بیمه شدگان اصلی تا پایان (۱۸) سالگی و مادام که به تحصیل اشتغال داشته باشند، تا پایان ۲۵ سالگی و فرزندان اناث مادام که ازدواج نکرده باشند مشمول استفاده از پوشش حمایتی بیمه خدمات درمانی خواهند بود.

ماده ۵- سازمانها و نهادهای ذیربط مکلفند حداکثر تا پایان مراد ماه سال ۱۳۷۴، فهرست اسامی و مشخصات خانواده ها و افراد تحت پوشش خود را که واجد شرایط و نیازمند به استفاده از پوشش حمایتی بیمه خدمات درمانی هستند با تعیین بیمه شده اصلی، بیمه شدگان تبعی و آدرس محل سکونت، با ذکر روستا، دهستان، بخش، شهر، شهرستان و استان - به کمیته امداد امام خمینی (ره) ارایه نمایند.

ماده ۶- افراد و خانواده های نیازمندی که تاکنون تحت پوشش اقدامات حمایتی مستمر کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار نگرفته اند و واجد شرایط مذکور در ماده (۱) این آیین نامه و متقاضی استفاده از برنامه بیمه خدمات درمانی اقشار آسیب پذیر هستند، باید تقاضای کتبی خود را به

نزدیکترین شعبه یا واحد کمیته امداد امام خمینی (ره) ارسال کنند. مسئولین شعب و واحدهای کمیته امداد خمینی (ره) موظف هستند با تشکیل پرونده برای هر متقاضی، درخواستها را مورد تحقیق، بررسی و تصمیم گیری قرار دهند.

ماده ۷- حداکثر تعداد فرزندان مورد قبول برای بیمه درمان سه فرزند است.

تبصره- در خصوص فرزندان افراد مشمول ماده یک این آیین نامه، رعایت مفاد ماده یک قانون تنظیم خانواده و جمعیت - مصوب ۱۳۷۲ - الزامی است.

ماده ۸- کمیته امداد هر استان موظف است کمیسیونی با عضویت نمایندگان دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی، سازمان بهزیستی و انجمن حمایت از زندانیان تشکیل و نسبت به ایجاد هماهنگی امور بیمه نیازمندان اقدام نماید. جلسات کمیسیون حداقل هر سه ماه یک بار تشکیل می شود.

ماده ۹- خانواده ها و افرادی که موجبات سوءاستفاده افراد غیر مشمول را از مزایا و امکانات اختصاصی بیمه خدمات درمانی اقشار نیازمند فراهم کنند، با تشخیص و تأیید کمیسیون موضوع ماده (۸) این آیین نامه از شمول خدمات حمایتی خارج شده و تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

ماده ۱۰- کمیته امداد امام خمینی (ره) در اجرای تبصره (۲) ماده (۱۴) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور، از همکاری و اقدامات پشتیبانی وزارتخانه ها و سازمان های مذکور در ماده (۱۴) و واحدهای استانی وابسته به دستگاه های یاد شده برخوردار و دستگاه های مزبور موظف به همکاری و همیاری لازم بنا به درخواست کمیته امداد امام خمینی (ره) هستند.

معاون اول رییس جمهور

حسن حبیبی

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۲۳

تعیین مشاغل مددیار معلول و مربی امور آموزشی معلولان در سازمان بهزیستی کشور به عنوان مشاغل سخت و زیان آور درجه (۳) مصوب ۱۳۷۴/۱۱/۱۱ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۱۱ بنا به پیشنهاد شماره ۶۲۸۵ مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۴ سازمان امور اداری و استخدامی کشور و به استناد تبصره (۳) ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور - مصوب ۱۳۶۷ - تصویب نمود:

مشاغل «مددیار معلول» و «مربی امور آموزش معلولان» در سازمان بهزیستی کشور به عنوان مشاغل سخت و زیان آور درجه (۳) تعیین می شوند.

معاون اول رئیس جمهور
حسن حبیبی

تعیین مشاغل کارشناس امور روانی، کارشناس امور اجتماعی مددکار اجتماعی و کار درمان شاغل در مراکز آموزش و درمانی روانپزشکی رازی به عنوان مشاغل درجه (۲) سخت و زیان آور مصوب ۱۳۷۵/۴/۲۴ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۵/۴/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۵۹۸۴۶ مورخ ۷۴/۱۰/۳۰ سازمان امور اداری و استخدامی کشور و به استناد تبصره (۳) قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور - مصوب ۱۳۶۷ - تصویب نمود:

مشاغل «کارشناس امور روانی»، «کارشناس امور اجتماع»، «مددکار اجتماعی» و «کار درمان» شاغل در مراکز آموزشی و درمانی روانپزشکی رازی، به عنوان مشاغل درجه (۲) سخت و زیان آور تعیین می شوند.

معاون اول رئیس جمهور
حسن حبیبی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان بهزیستی کشور

۵۲۴ □ مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

آیین‌نامه مالی واحدهای خدماتی سازمان بهزیستی کشور مصوب هیأت وزیران ۱۳۷۵/۰۹/۱۴

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۵/۹/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۵۰۵۳ مورخ ۱۳۷۵/۵/۲۲ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و به استناد تبصره (۵) ماده واحده لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب سال ۱۳۵۹ شورای انقلاب اسلامی ایران، آیین‌نامه واحدهای خدماتی سازمان بهزیستی کشور را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- واحدهای خدماتی موضوع تبصره (۵) ماده واحده لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور - مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب اسلامی ایران - واحدهایی هستند که خدمات پیشگیری، توانبخشی، حمایت خانواده و کارآموزی و بازپروری را به طور مستقیم در استانها در قالب برنامه‌های مربوط مندرج در قوانین بودجه سالانه ارایه می‌دهند.

ماده ۲- مصرف آن قسمت از اعتبارات مندرج در قوانین بودجه سالانه که جهت ارایه خدمات مذکور در ماده (۱) این آیین‌نامه به واحدهای خدماتی موضوع ماده مذکور اختصاص می‌یابد، تابع قانون «نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند» - مصوب ۱۳۶۴ - و آیین‌نامه اجرایی آن می‌باشد.

ماده ۳- آن قسمت از اعتبارات مذکور در این آیین‌نامه که برای کمک به اشخاص خصوصی اعم از حقیقی و حقوقی شامل مددجویان تحت پوشش، مراکز هیأت امنایی، مؤسسات و مراکز خیریه اختصاص می‌یابد، مطابق دستورالعملی که به تصویب رئیس سازمان بهزیستی کشور می‌رسد، مصرف می‌شود.

ماده ۴- مصرف سود سهامی که به منظور تحقق اهداف (واحدهای خدماتی سازمان بهزیستی کشور هدیه شده یا می‌شود، تابع مقررات این آیین‌نامه خواهد بود.

اصلاحیه ماده ۱۵ اساسنامه صندوق رفاه دانشجویان مصوب ۱۳۷۷/۶/۱۱ هیأت وزیران

این تصویب‌نامه جایگزین تصویب‌نامه شماره ۴۰۳۲۶ مورخ ۱۳۵۹/۸/۳ و اصلاحات آن می‌شود.

معاون اول رئیس‌جمهور

حسن حبیبی

وزارت فرهنگ و آموزش عالی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۶/۱۱ بنا به پیشنهاد وزارتخانه‌های
فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت درمان و آموزش پزشکی و به استناد تبصره
(۳) ماده ۴ قانون صندوق رفاه دانشجویان - مصوب ۱۳۷۱ - اصلاحیه ماده
(۱۵) اساسنامه صندوق مذکور را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱۵ - دانشجویان و فارغ التحصیلانی که به نحوی از مزایای صندوق بهره مند و به درجه رفیع شهادت نایل جانبازان کارافتاده کلی یافت شده یا می‌شوند در صورت اعلام رویداد مذکور حسب مورد از سوی بنیاد شهید انقلاب اسلامی بنیاد مستضعفان و جانبازان سازمان بهزیستی کشور و یا سازمان ثبت احوال از کلیه دین خود به صندوق بری‌الذمه می‌شود.

این اصلاحیه به موجب نامه شماره ۱۲۹، ۵/۲۱/۷۸ مورخ ۱۳۷۸/۵/۱۸ شورای محترم نگهبان به تایید شورای یادشده رسیده است.

معاون اول رئیس‌جمهور

حسن حبیبی

تعیین شغل روانپزشکی در مرکز روانپزشکی رازی و مشاغل در واحدهای
توانبخشی و بازپروری سازمان بهزیستی کشور به عنوان مشاغل سخت و
زیان‌آور درجه (۱) مصوب ۱۳۷۸/۰۸/۰۲ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۸/۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱،۲۶۷ مورخ ۱۳۷۷/۱/۲۳ سازمان امور اداری و استخدامی کشور و به استناد تبصره (۳) ماده واحد قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور - مصوب ۱۳۶۷ - و در اجرای بند (۵) آیین‌نامه اجرایی قانون یاد شده (موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۵۶۶۴ ت ۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۵/۳۰) تصویب نمود:

شغل روانپزشکی در مرکز روانپزشکی رازی و مشاغل زیر در واحدهای توانبخشی و بازپروری سازمان بهزیستی کشور به عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور درجه (۱) تعیین می‌شوند:

الف) مربی امور تربیتی (واحدهای بازپروری)؛

ب) مربی و کمک مربی آموزش فنی و حرفه‌ای؛

پ) مربی (متصدی) امور تربیتی (شبانه‌روزی‌ها)؛

ت) کودکان (واحدهای شبانه‌روزی)؛

معاون اول رئیس جمهور

حسن حبیبی

**آیین نامه اجرایی جزء (۵) بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۰۲/۰۵ هیأت وزیران
(در خصوص بیماران روانی مزمن)**

آیین نامه اجرایی جزء (۵)

بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران؛

۱۳۸۰/۰۲/۰۵-۱۶۱

نقل از شماره ۱۶۳۷۰-۱۳۸۰/۲/۲۳ روزنامه رسمی

شماره ۵۸۲۰. ت ۲۴۱۴۳ هـ ۱۳۸۰/۲/۱۶

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان بهزیستی کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۲/۵ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، موضوع نامه شماره ۱۶۵۴، ۳۱۹، ۸۳۰۲-۱۰۵ مورخ ۱۳۷۹/۱/۱۷ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد جز ۵ بند «الف» ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۷۹ - آیین نامه اجرایی جزء یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه اجرایی جزء (۵) بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱- بیماران روانی مزمن به بیمارانی اطلاق می گردد که بیماری آنها شروع و پیشرفت تدریجی داشته باشد، به مدت طولانی (حدود دو سال) دوام یابد و تمایل به عود داشته، منجر به افت عملکرد و ایجاد ناتوانی یا معلولیت شود.

این نوع بیماری ها شامل: اسکیزوفرنی: اختلالات عاطفی، اختلالات اضطرابی، اختلالات

شخصیتی، اختلالات روانی عضوی، اختلالات شناختی و زوال عقل، اختلالات ناقص رشد و مانند آنها می‌شود.

تبصره ۱- تشخیص مزمن بودن اختلال و یا وجود افت کلی عملکرد، با روانپزشک معالج با توجه به سوابق پزشکی، معاینه و آزمایش‌های انجام شده و تایید کمیسیون پزشکی است که حداقل یک نفر روانپزشک در آن حضور داشته باشد.

کمیسیون مذکور مکلف است حداقل ظرف شش هفته نسبت به تعیین تکلیف بیمار اقدام نماید. در صورت بروز اختلاف نظر، موضوع برای تعیین تکلیف نهایی به کمیسیون مستقر در سازمان بهزیستی کشور متشکل از روانپزشک سازمان بهزیستی کشور، روانپزشک دانشگاه علوم پزشکی منطقه و پزشک قانونی ارجاع می‌شود.

تبصره ۲- دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و سازمان بهزیستی کشور مکلفند حسب مورد نسبت به پذیرش بیماران روانی که از سوی مراجع ذی‌صلاح (کمیسیون پزشکی استان، دادگاه‌های صالحه و ستاد ساماندهی امور متکدیان مستقر در استان) ارجاع می‌شوند، اقدام نمایند.

ماده ۲- منظور از ساماندهی، اتخاذ روشی هماهنگ، منسجم و یکپارچه برای ارایه تمام خدمات و فعالیت‌های مربوط به بهداشت و سلامت روان در سطوح پیشگیری، درمان و توانبخشی و نیز بررسی، تعیین و تأمین نیازهای (بهداشتی، درمانی و توانبخشی) بیماران روانی مزمن است و مقصود از توانبخشی انجام و ارایه کلیه خدمات لازم، در جهت توانمند ساختن بیماران روانی مزمن جهت دستیابی به زندگی مستقل و خودکفا است که شامل توانبخشی طبی، روانی، اجتماعی و حرفه‌ای می‌گردد.

ماده ۳- ارایه خدمات موضوع این آیین‌نامه در قالب برنامه اجرایی واحد و با استفاده از کلیه منابع و امکانات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی کشور و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمان و مؤسسات وابسته به آنها و نیز منابع و امکانات سایر سازمانها و نهادهای دولتی (سازمان بهزیستی کشور) و مؤسسات خصوصی، خیریه و تعاونی ذی‌ربط و با جلب مشارکت مردمی، صورت می‌گیرد.

ماده ۴- تعداد بیماران روانی مزمن، که نیاز به مراقبت در طول زندگی دارند در هر یک میلیون نفر جمعیت سیصد نفر برآورد می‌گردد و به ازای هر ده نفر بیمار روانی مزمن چهار تخت نگهداری (با احتساب تخت‌های موجود) در بخش‌های دولتی و غیر دولتی ایجاد می‌شود (غیر از بخش‌های درمانی)

حادثه در بیمارستانهای عمومی و تخصصی پیش‌بینی می‌شود). این میزان، حداقل (۶۰٪) در بخش غیر دولتی (خیریه و خصوصی) و بقیه در بخش دولتی سازماندهی خواهد شد.

ماده ۵- به منظور ساماندهی وضعیت بیماران روانی (مزمین) ستادی تحت عنوان ستاد مرکزی ساماندهی بیماران روانی مزمین، به ریاست وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با حضور نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌ها و نهادهای زیر تشکیل می‌شود:

۱- قوه قضاییه؛

۲- وزارت کشور؛

۳- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور؛

۴- سازمان نظام پزشکی کشور؛

۵- شهرداری تهران؛

۶- یکی از معاونان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

تبصره ۱- رییس سازمان بهزیستی کشور، به عنوان دبیر ستاد یاد شده تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- جلسه ستاد مذکور، حداقل هر شش ماه یک بار تشکیل می‌شود. دبیر ستاد حسب مورد از نمایندگان سایر دستگاه‌های دولتی و غیر دولتی دعوت می‌نماید.

تبصره ۳- در راستای توسعه، تعمیم و تقویت برنامه‌های ساماندهی و توانبخشی بیماران روانی مزمین و به منظور ارائه خدمات جامع، تمام دستگاه‌های ارایه دهنده خدمات (بهداشتی، درمانی و توانبخشی) ملزم به اجرای مصوبات ستاد مرکزی خواهند بود.

سایر دستگاه‌های اجرایی نیز همکاری لازم را در این زمینه به عمل خواهند آورد.

تبصره ۴- وظایف امور دبیرخانه‌ای ستاد مرکزی ساماندهی بیماران روانی بر عهده سازمان بهزیستی کشور است.

ماده ۶- وظایف ستاد مرکزی ساماندهی و توانبخشی بیماران روانی مزمین به شرح زیر است :

۱- ایجاد هماهنگی‌های لازم درون‌بخشی و بین‌بخشی؛

۲- پیشنهاد و تصویب سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کلی ساماندهی بیماران روانی مزمین؛

۳- بررسی و تصویب برنامه‌های آموزشی و پژوهشی ارایه شده از سوی کمیته تخصصی؛

۴- بررسی و پیشنهاد بودجه سالانه ساماندهی و توانبخشی بیماران روانی مزمین و اعلام آن به مراجع ذی‌ربط؛

ماده ۷- در جهت تأمین امکانات لازم برای انجام تحقیقات بنیادی و کاربردی در مورد اختلالات روانی مزمین، طراحی و تدوین برنامه‌های آموزشی و بازآموزی نیروی انسانی ارایه‌دهنده

خدمات و تهیه طرح‌های اجرایی مناسب، کمیته تخصصی ساماندهی و توانبخشی بیماران روانی مزمن با حضور رییس یا نمایندگان تام‌الاختیار انجمن‌ها و دستگاه‌های اجرایی زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- رییس دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی (رییس کمیته تخصصی)؛
 - ۲- انجمن علمی روانپزشکی ایران؛
 - ۳- انجمن روانشناسی بالینی؛
 - ۴- انجمن مددکاری ایران؛
 - ۵- بیمارستان روانپزشکی رازی تهران؛
 - ۶- سازمان بهزیستی کشور؛
 - ۷- سه نفر از معاونان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (به انتخاب وزیر)؛
- تبصره ۱-** آیین‌نامه داخلی این کمیته به پیشنهاد رییس کمیته تخصصی در اولین جلسه به تصویب خواهد رسید.

تبصره ۲- رییس کمیته تخصصی می‌تواند حسب نیاز، از هر یک از مدیران گروه‌های آموزشی دانشگاه‌های کشور و یا سایر مراجع علمی دعوت به عمل آورد.

تبصره ۳- سازمان بهزیستی کشور موظف است علاوه بر انجام کلیه وظایف محوله نسبت به ایجاد بانک اطلاعاتی بیماران روانی مزمن اقدام نماید.

ماده ۸- به منظور تشویق و ترغیب بخش‌های خصوصی، خیریه و تعاونی برای ارائه خدمات به بیماران روانی مزمن، سازمان بهزیستی کشور موظف است در کوتاه‌ترین زمان ممکن و براساس مصوبه شماره ۱۴،۴۵۵ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۷ شورای عالی اداری، در خصوص نحوه صدور مجوز تأسیس تشکلهای غیر دولتی نسبت به صدور مجوزهای لازم برای تأسیس این مراکز اقدام نماید. ضوابط تأسیس و انحلال مراکز ارائه خدمات به بیماران روانی و مزمن حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه توسط سازمان بهزیستی کشور تدوین و به تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد رسید.

ماده ۹- به منظور توسعه فعالیت‌های بخش غیر دولتی در امر نگهداری و مراقبت بیماران روانی مزمن اقدامات زیر به عمل خواهد آمد و سازمان بهزیستی کشور موظف است تمهیدات لازم را برای اجرای مؤثر این اقدامات از طریق برنامه‌ها و فعالیت‌های مناسب با رعایت قوانین و مقررات مربوط پیش‌بینی نماید:

الف) واگذاری واحدهای دولتی نگهداری و مراقبت از بیماران روانی مزمن به بخش غیر دولتی و

واحدهای جدیدالاحداث با رعایت ماده (۴) این آیین نامه؛

ب) اجازه واحدهای دولتی نگهداری و مراقبت از بیماران روانی مزمن به بخش غیر دولتی؛

ج) تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز واحدهای غیر دولتی به صورت وجوه اداره شده و کمک بلاعوض؛

د) پرداخت بخشی از هزینه سرانه نگهداری و مراقبت در واحدهای غیر دولتی و خانواده‌های دارای بیمار روانی مزمن؛

تبصره ۱- به خانواده‌های نیازمند دارای بیماران روانی مزمن که بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این آیین نامه امکان درمان و بازتوانی آنها در میان خانواده وجود دارد، یارانه‌ای با تأیید اداره بهزیستی شهرستان حداکثر معادل (۷۵٪) هزینه سرانه ماهانه بخش غیر دولتی براساس قانون ضوابط پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیردولتی موضوع ماده (۷۱) قانون محاسبات عمومی کشور- مصوب ۱۳۷۸ - از محل اعتبارات مصوب پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲- به ازای تعداد بیماران روانی مزمنی که بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این آیین نامه به مراکز غیر دولتی معرفی می‌گردند یارانه‌ای برای مؤسسات خصوصی، خیریه و تعاونی به ترتیب معادل (۶۰٪) هزینه سرانه واحدهای دولتی برای مؤسسات خصوصی و تعاونی و (۷۵٪) هزینه سرانه ماهانه واحدهای دولتی برای مؤسسات خیریه براساس قانون ضوابط پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیر دولتی موضوع ماده (۷۱) قانون محاسبات عمومی کشور- مصوب ۱۳۷۸ - از محل اعتبارات مصوب پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳- بیماران روانی مزمنی که امکان ارایه خدمات فوق به آنان از طریق تبصره (۱) و (۲) این ماده مقدور نمی‌باشد، به مراکز درمانی و مراقبت طولانی مدت و بازتوانی بیماران روانی مزمن که تحت نظر سازمان بهزیستی کشور اداره می‌گردند، معرفی و در آنها تحت مراقبت و توانبخشی قرار می‌گیرند. امکانات موجود مربوط به نگهداری طولانی مدت بیماران روانی مزمن در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان بهزیستی کشور به سازمان بهزیستی کشور منتقل می‌گردند.

تبصره ۴- کلیه مراکز ارایه دهنده خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی مکلفند اصول مربوط به سیستم ارجاع را رعایت نمایند و در هر یک از مراحل بهبود، درمان یا ناتوانی یا عود و تشدید بیماری، با انجام معاینات لازم و بررسی پرونده‌های این بیماران، حسب مورد، نسبت به ترخیص یا معرفی بیمار به مراکز سرپایی و روزانه مراکز مراقبت و درمان طولانی مدت و بازتوانی یا اعزام آنان به

بخش‌های حاد بیمارستانها، طبق نظر روانپزشک و گروه درمانگر اقدام نمایند.

ماده ۱۰- به منظور کمک به تأمین فضاها و تجهیزات مراکز درمان و مراقبت طولانی مدت و مراکز توانبخشی (سرپایی، بیمارستانهای روزانه، مراکز سکونت و کارگاههای حمایت شده و نظایر آنها) در بخش غیر دولتی، تسهیلات لازم تا (۷۰٪) منابع مورد نیاز واحدهای مربوط به صورت وجوه اداره شده از سوی سازمان بهزیستی کشور در اختیار این مراکز قرار می‌گیرد و همچنین کمک نقدی بلاعوض حداکثر به میزان (۱۵٪) اعتبار مورد نیاز مؤسسات خیریه و تعاونی و (۱۰٪) اعتبار مورد نیاز مؤسسات خصوصی به متقاضیان پرداخت خواهد شد.

تبصره- در صورتی که مراکز غیر دولتی (خیریه، خصوصی و تعاونی) که در چهارچوب ضوابط این آیین‌نامه کمک نقدی بلاعوض دریافت داشته‌اند به هر دلیلی منحل یا تعطیل شوند، سازمان بهزیستی کشور مکلف است کمک‌های پرداختی را با احتساب نرخ تورم براساس شاخص‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از مؤسسين وصول و یا معادل آن را از اموال و تجهیزات مراکز فوق، براساس نظر کارشناس رسمی سازمان بهزیستی کشور، برداشت کند. وجوه و تجهیزات حاصله از اجرای این تبصره از سوی سازمان بهزیستی کشور در اختیار سایر مراکز غیر دولتی یا دولتی نیازمند براساس ضوابط آن سازمان قرار می‌گیرد.

ماده ۱۱- هزینه سرانه ماهانه واحدهای دولتی با در نظر گرفتن معیارهای لازم شامل طول دوره درمان و نگهداری، شاخصهای پرسنلی، هزینه‌های اداری و ملزومات مورد نیاز، بنا به پیشنهاد سازمان بهزیستی کشور و تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌شود.

ماده ۱۲- دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استانها مکلفند نسبت به تأمین امکانات لازم درمانهای سرپایی و نیز اختصاص تختهای مورد نیاز به بیماران روانی اقدام نمایند.

تبصره ۱- دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و سازمان بهزیستی استانها مکلفند با همکاری یکدیگر نسبت به ارایه کلیه خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی به بیماران روانی مزمن (در منطقه تحت پوشش) اقدام و از اعزام بیماران به تهران یا شهرستانهای دیگر خودداری نمایند.

تبصره ۲- ارتباط دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و سازمانهای بهزیستی در هر استان، در زنجیره ارجاع به صورت دو طرفه خواهد بود و کلیه بیماران توانبخشی شده برای پیگیری‌های بعدی به مناطق و پایگاههای تحت پوشش دانشگاه ارجاع داده خواهند شد.

ماده ۱۳- نیروی انسانی مورد نیاز مراکز جدید دولتی، در مرحله اول از محل جابجایی نیروهای

موجود و در مرحله بعد، در صورت نیاز با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با استخدام نیروهای جدید حداکثر معادل (۵۰٪) تعداد نیروی انسانی خروجی تأمین خواهد شد.

ماده ۱۴- اعتبارات جاری مورد نیاز برای اجرای مفاد این آیین‌نامه، علاوه بر اعتبار پیش‌بینی شده در بودجه دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی، از محل اعتبارات مصوب سازمان بهزیستی کشور که در قانون بودجه سالانه پیش‌بینی می‌شود تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره - سازمان بهزیستی کشور موظف است هزینه سرانه ماهانه کامل بیماران روانی مزمن بی‌سرپرست و مجهول‌الیه‌ای را که به مراکز غیر دولتی معرفی می‌گردند از محل اعتبارات پیش‌بینی شده تأمین و پرداخت نماید.

ماده ۱۵- اعتبارات لازم به منظور تأمین و تجهیز فضاهای مورد نیاز مراکز مراقبت و درمان طولانی مدت و مراکز بازتوانی بیماران روانی مزمن در بخش دولتی از محل اعتباراتی که برای تغییر کاربری بیمارستان‌ها و ساختمان‌های مازاد و اجازه به بخش غیر دولتی با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در بودجه پیش‌بینی می‌شود، تأمین خواهد شد.

تبصره ۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به توسعه و تکمیل بخش‌های اعصاب و روان در بیمارستان‌های عمومی و تخصصی مطابق سطح‌بندی خدمات درمانی کشور موضوع ماده (۱۹۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۹ - اقدام نماید.

تبصره ۲- سازمان بهزیستی کشور موظف است در چارچوب نظام بیمه همگانی خدمات درمانی برای کلیه بیماران روانی مزمنی که تحت پوشش هیچ‌یک از بیمه‌های درمانی کشور نمی‌باشند از محل اعتبارات پیش‌بینی شده آن سازمان، سرانه بیمه درمان را تأمین و پرداخت نماید.

ماده ۱۶- کارکنان شاغل در مراکز درمان و مراقبت طولانی مدت و بازتوانی بیماران روانی مزمنی که به طور مستقیم با بیماران روانی مزمن در تماس می‌باشند مشمول قوانین و مقررات مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور موضوع بندهای «خ» و «د» ماده (۳۹) قانون استخدام کشوری و آیین‌نامه‌های مربوط خواهند شد.

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۳۳

ماده ۱۷- سازمان بهزیستی کشور موظف است در هر سال با هماهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به تهیه گزارش ارزیابی عملکرد مفاد این آیین نامه اقدام کند و آن را به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام نماید.

معاون اول رییس جمهور
حسن حبیبی

آیین نامه تشکیل شورای اجتماعی کشور مصوب ۱۳۸۰/۰۸/۳۰ هیأت وزیران

آیین نامه تشکیل شورای اجتماعی کشور را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- به منظور سیاستگذاری، هماهنگی، ایجاد وحدت رویه و تنظیم ساز و کار اداری در زمینه پیش بینی، پیشگیری و مقابله با پدیده ها، معضلات و آسیب های اجتماعی و هماهنگی بین کار گروه های (کمیته های) مندرج در آیین نامه اجرایی ماده (۷۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موضوع تصویب نامه شماره ۵۳۹۵۲. ت ۲۳۷۰۰ هـ مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۲۶ شورای اجتماعی کشور- که در این آیین نامه به اختصار «شورا» نامیده می شود- تشکیل می گردد.

ماده ۲- وظایف شورا عبارت است از:

- ۱- بررسی و تعیین ضرورت ها و اولویت ها در برنامه ها و فعالیت های اجتماعی دستگاه های اجرایی ذیربط؛
 - ۲- بررسی و تعیین سیاست های عمومی در چگونگی پیش بینی، پیشگیری و برخورد با مسایل و آسیب های اجتماعی؛
 - ۳- بررسی و تعیین سیاست های عمومی در تحقق توسعه اجتماعی بر مبنای وفاق و نظم اجتماعی؛
 - ۴- ایجاد هماهنگی و وحدت رویه در برنامه ها و فعالیت های دستگاه های اجرایی؛
 - ۵- تقویت همکاری های متقابل بین دستگاه های اجرایی و استفاده بهینه از امکانات آنها؛
 - ۶- تشکیل کار گروه های (کمیته های) کارشناسی و تحقیقاتی با استفاده از نظرات صاحب نظران مسایل اجتماعی؛
 - ۷- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا؛
- ماده ۳-** اعضای شورا عبارتند از:

- ۱- وزیر کشور (رییس شورا)؛
 - ۲- وزیر آموزش و پرورش یا معاون او؛
 - ۳- وزیر اطلاعات؛
 - ۴- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
 - ۵- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
 - ۶- وزیر کار و امور اجتماعی؛
 - ۷- معاون ذی ربط وزیر کشور (دبیر شورا)؛
 - ۸- رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا معاون او؛
 - ۹- رییس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران یا معاون او؛
 - ۱۰- فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران؛
 - ۱۱- معاون رییس قوه قضاییه؛
 - ۱۲- شهردار تهران؛
 - ۱۳- استاندار تهران؛
 - ۱۴- رییس سازمان تبلیغات اسلامی؛
 - ۱۵- دبیر ستاد مبارزه با مواد مخدر؛
 - ۱۶- فرمانده نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛
 - ۱۷- رییس سازمان تربیت بدنی یا معاون او؛
 - ۱۸- رییس سازمان بهزیستی کشور؛
 - ۱۹- سرپرست کمیته امداد امام خمینی؛
 - ۲۰- رییس مراکز امور مشارکت زنان؛
 - ۲۱- رییس سازمان شهرداری‌های کشور؛
 - ۲۲- رییس سازمان ملی جوانان؛
 - ۲۳- رییس سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور؛
- تبصره ۱-** دبیرخانه شورا در وزارت کشور مستقر می‌شود.
- تبصره ۲-** شورا می‌تواند به تناسب موضوع از صاحب نظران و کارشناسان ذی ربط دعوت و از نظرات مشورتی آنها استفاده نماید.
- ماده ۴-** شورا می‌تواند کار گروه‌های (کمیته‌های) تخصصی از اعضای خود یا نمایندگان آنها

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۳۵

برای بررسی‌های کارشناسی درباره مسایل و موضوعات مختلف تشکیل و از نتیجه این بررسی‌ها در فرایند تصمیم‌گیری خود استفاده نماید.

تبصره- جزئیات مربوط به چگونگی تشکیل کار گروه‌های (کمیته‌های) موضوع این ماده در آیین‌نامه داخلی که به تصویب شورا خواهد رسید معین می‌شود.

ماده ۵ - شورا می‌تواند برای ردیف‌های اعتباری متمرکز و غیر متمرکز که هر سال در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود سیاست‌گذاری و پیشنهاد تخصیص اعتبار برای ردیف‌های یاد شده را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارایه نماید.

ماده ۶- دبیرخانه شورا موظف است هر شش ماه یک بار گزارش اقدام‌های انجام شده شورا تهیه و به هیأت وزیران اعلام نماید.

معاون اول رئیس‌جمهوری
محمد رضا عارف

اجازه دریافت مبالغ معین در مقابل صدور و تمدید پروانه برای متقاضیان فعالیت در امور مندرج در ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ به سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۸۲/۰۱/۱۷ هیأت وزیران

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۷ بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، موضوع نامه شماره ۵۶، ۱۴۲۵۰، ۶۹۰۳۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۲۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت- مصوب ۱۳۸۰- و بند «ط» ماده (۴) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی - مصوب- ۱۳۸۱ تصویب نمود:

به سازمان بهزیستی کشور اجازه داده می‌شود در مقابل صدور و تمدید پروانه برای متقاضیان فعالیت در امور مندرج در ماده (۲۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰- در مواردی که جنبه انتفاعی دارند، در هر مورد مبلغی به شرح فهرست:

پیوست (۱) دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.

معاون اول رئیس‌جمهور
محمدرضا عارف

آیین‌نامه اجرایی جزء (۵) بند (الف) ماده (۱۹۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۲/۲ هیأت وزیران (در خصوص سالمندان)

ماده ۱- منظور از سالمند در این آیین‌نامه کلیه افراد ۶۰ سال و بالاتر می‌باشند.

ماده ۲- منظور از ساماندهی، بهبود روش زندگی و ارتقای کیفیت آن ایجاد رضایت از زندگی در سالمندان از طریق ارائه خدمات رفاهی، بهداشتی، درمانی و توانبخشی می‌باشد که با رعایت سیاستها و خطمشی‌های زیر انجام می‌پذیرد:

الف) فراهم ساختن امکان تداوم حضور سالمند در جامعه؛

ب) تأکید بر حفظ موقعیت و جایگاه سالمند در خانواده؛

پ) تأمین حداقل نیازهای اساسی سالمندان نیازمند در کشور؛

ت) تأکید بر حفظ احترام شأن و حرمت سالمند؛

ث) فراهم ساختن امکان مشارکت مردم، انجمنها و موسسات غیردولتی؛

ماده ۳- به منظور ساماندهی سلامت و رفاه سالمندان شورای ملی سالمندان به ریاست وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دبیری رئیس سازمان بهزیستی کشور و با حضور اعضای ذیل تشکیل می‌گردد:

الف) وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا یکی از معاونان وی؛

ب) وزیر مسکن و شهرسازی یا یکی از معاونان وی؛

پ) وزیر امور اقتصادی و دارایی یا یکی از معاونان وی؛

ت) وزیر کشور یا یکی از معاونان وی؛

ج) وزیر بازرگانی یا یکی از معاونان وی؛

چ) وزیر جهاد کشاورزی یا یکی از معاونان وی؛

ح) رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا یکی از معاونان وی؛

خ) رئیس سازمان صدا و سیما یا یکی از معاونان وی؛

د) رئیس سازمان تربیت بدنی یا یکی از معاونان وی؛

ذ) رئیس سازمان بازنشتگی کشوری؛

ر) رئیس سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح؛

ز) مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی؛

ژ) سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)؛

س) سه نفر از متخصص دانشگاهی صاحب نظر در امر سلامت سالمندان به انتخاب رئیس شورا؛
تبصره ۱- در صورت نیاز از نمایندگان سایر بخشها یا سازمانها نیز دعوت خواهد شد تا با حق رأی شرکت نمایند.

تبصره ۲- شورای ملی سالمندان هر شش ماه یک بار در حضور رئیس‌جمهور تشکیل خواهد شد.

ماده ۴- وظایف شورای ملی سالمندان به شرح زیر می‌باشد:

الف) سیاست‌گذاری در جهت تأمین سلامت و رفاه سالمندان کشور؛

ب) تصویب برنامه‌های مربوط به سالمندان در دستگاه‌های اجرایی؛

پ) هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی برای سازماندهی امور سالمندان و اجرای برنامه‌های مصوب شورا؛

تبصره ۱- آیین‌نامه داخلی شورای مزبور در اولین جلسه شورا به تصویب خواهد رسید.

تبصره ۲- دبیرخانه شورای ملی سالمندان در محل سازمان بهزیستی کشور تشکیل خواهد شد.

ماده ۵- وظایف دبیرخانه شورای ملی سالمندان به شرح زیر می‌باشد:

الف) تدوین سیاستها و برنامه‌های مرتبط با سلامت و رفاه سالمندان؛

ب) تعیین دستور جلسات شورا و برگزاری جلسات و دعوت از اعضا؛

پ) پیگیری اجرای تصمیمات شورا و دریافت گزارش عملکرد از دستگاه‌های ذیربط؛

ت) تهیه گزارش پیشرفت برنامه‌ها و تخلفات دستگاه‌ها از اجرای تصمیمات؛

ث) تهیه بانک اطلاعات سالمندان کشور با همکاری دستگاه‌های ذیربط؛

ماده ۶- سازمان بهزیستی کشور مجاز است مبالغی را به شرح ذیل به عنوان یارانه حق مراقبت و نگهداری سالمند در مراکز توانبخشی و نگهداری و منازل به صاحبان مراکز مذکور در بخش غیردولتی و خانواده‌ها و دیگر افراد مراقبت‌کننده پرداخت و به نحو هزینه کرد آن نظارت نماید:

الف) جهت مراقبت و نگهداری هر یک از سالمندان نیازمند در مراکز توانبخشی و نگهداری غیردولتی تا ۷۵ درصد هزینه سرانه تمام شده برای نگهداری سالمند در بخش دولتی؛

ب) جهت مراقبت و نگهداری هر یک از سالمندان نیازمند در خانواده سالمند و یا منازل افراد واجد شرایط تا ۴۰ درصد هزینه سرانه تمام شده برای نگهداری سالمند در بخش دولتی؛

تبصره ۱- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است یارانه‌های موضوع بندهای «الف» و «ت» را تأمین و در لوایح بودجه سنواتی ذیل ردیف سازمان بهزیستی استان‌ها منظور نماید.

تبصره ۲- هزینه سرانه تمام شده برای مراقبت و نگهداری هر سالمند در بخش دولتی هر استان با در نظر گرفتن شاخص‌های درمانی و توانبخشی منطقه مربوط، همه ساله توسط کار گروهی متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار سازمان بهزیستی استان، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان و استانداری استان مربوط تعیین می‌گردد. مصوبات این کار گروه با اکثریت آراء برای سازمانهای تابع، لازم‌الاجرا خواهد بود.

تبصره ۳- هزینه نگهداری آن عده از سالمندانی که بی‌سرپرست یا مجهول‌الهویه هستند، تماماً از محل اعتبارات سازمان بهزیستی کشور تأمین و در اختیار مراکز نگهداری کننده غیردولتی قرار داده خواهد شد.

ماده ۷- سازمان بهزیستی کشور موظف است به منظور تشویق و ترغیب بخش غیردولتی به گسترش و ایجاد مراکز نگهداری و توانبخشی سالمندان از محل وجوه اداره شده‌ای که در لوایح بودجه سنواتی منظور می‌گردد، تسهیلات اعتبار قرض‌الحسنه جهت احداث یا خرید یا تأمین ودیعه اجاره ساختمان، تجهیز و راه‌اندازی مرکز تا میزان ۹۰ درصد هزینه‌های مورد نیاز در اختیار متقاضیان ایجاد مراکز مذکور قرار دهد.

ماده ۸- سازمان بهزیستی کشور موظف است نسبت به تأمین وسایل کمکی از قبیل سمعک، عینک، صندلی چرخدار، واکر و مانند آن اقدام نماید.

ماده ۹- سازمان بیمه خدمات درمانی مکلف است کلیه افراد سالمند قانون پوشش بیمه خدمات درمانی از محل اعتباراتی که در لوایح بودجه سنواتی برای آنان منظور می‌گردد، تحت پوشش بیمه درمان درآورد.

ماده ۱۰- سازمان بهزیستی کشور با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره) موظف است کلیه سالمندان زیر خط فقر را تحت پوشش حمایتی قرار دهد و نسبت به شناسایی خانواده‌هایی که تمایل به نگهداری سالمندان در مناطق شهری و روستایی دارند اقدام و نتیجه را به دبیرخانه شورای مذکور اعلام نماید.

ماده ۱۱- وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است برای کمک به تأمین مسکن سالمندان نیازمند

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۳۹

فقد مسکن اقدام نماید و تمهیدات لازم برای تخصیص یارانه تعمیر و بازسازی مسکن برای سالمندان نیازمند فراهم گردد.

ماده ۱۲- به منظور ایجاد تشکلهای مردمی و مراکز روزانه سالمندان، شهرداریها، سازمانها و کانونهای بازنشستگی موظفند نسبت به تأمین حمایتهای مالی و فضای فیزیکی مناسب در جهت ایجاد تسهیلات لازم برای پر نمودن اوقات فراغت، انجام ورزش، راه اندازی تورهای ساحتی، مطالعه و فعالیتهای تحت نظارت افراد ذیصلاح اقدام نمایند.

ماده ۱۳- درجهت تأمین امنیت غذایی سالمندان، وزارتخانههای جهاد کشاورزی، بازرگانی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلفند درجهت ارتقای سواد تغذیه ای، تعیین الگوی مصرف، در دسترس قرار دادن مواد غذایی مورد نیاز و بهبود قدرت خرید سالمندان اقدام کنند.

ماده ۱۴- سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف است درجهت تکریم مقام سالمند، ایجاد نگرش مثبت در سالمندان و آموزش شیوه زندگی سالم مشتمل بر توصیههای تغذیه ای، ورزشی، بهداشت روان و غیره به سالمندان و با هماهنگی دبیرخانه شورای یاد شده برنامه های لازم را تهیه و پخش نماید.

ماده ۱۵- شهرداریها موظفند ضمن جلب مشارکت سالمندان و کسب نظرات ارزشمند ایشان، اقدام لازم را در زمینه ایجاد ساختار مطلوب در فضاهای مختلف شهری به عمل آورند.

ماده ۱۶- سازمان تربیت بدنی موظف است امکانات و تسهیلات مناسب را جهت ورزش دوران سالمندی فراهم نماید.

ماده ۱۷- کلیه دستگاهها موظفند اقدامات لازم را در خصوص حمایت از انتقال تجربیات سالمندان به افراد جوان در حیطه کاری خود به عمل آورند.

ماده ۱۸- باتوجه به نامناسب بودن کلیه شاخصهای سلامتی، اجتماعی و اقتصادی در زنان سالمند، کلیه دستگاهها موظفند درحیطه وظایف خود توجه ویژه به زنان سالمند نمایند.

ماده ۱۹- باتوجه به بافت جمعیتی و امکانات موجود در مناطق شهری و روستایی، کلیه دستگاهها موظفند خود توجه ویژه به سالمندان روستایی نمایند.

ماده ۲۰- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است مساعدتهای مالی لازم را در جهت تسهیل استفاده از مرکز ارائه دهنده برنامه‌های فرهنگی و هنری فراهم کند.

ماده ۲۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است آموزشهای لازم را جهت تکریم سالمندان در خانواده به منظور بهره‌مندی از تجارب سالمندان و شیوه زندگی سالم جهت دستیابی به سالمندی سالم و فعال متناسب با هریک از مقاطع در کتب درسی منظور و در مناسبتهاى خاص مطرح نماید.

ماده ۲۲- به منظور پیشگیری از اعمال خشونت علیه افراد سالمند در خانواده و جامعه ضروری است دستگاههای ذیربط ضمن پیشنهاد و جلب حمایتهای قانونی اقدامات لازم را انجام دهند.

ماده ۲۳- اعتبار مورد نیاز برای اجرای مفاد این آیین‌نامه علاوه بر اعتباراتی که تاکنون در بودجه سالانه برای دستگاههای ارائه‌دهنده خدمات لازم به سالمندان پیش‌بینی گردیده است. از محل اعتبارات ویژه‌ای که سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تحت عنوان برنامه‌های ساماندهی سالمندان در ذیل ردیفهای اعتباری دستگاههای ذیربط یا در ردیف مستقل برای برنامه‌های جدید در لوایح بودجه سنواتی منظور می‌نماید، تأمین و پرداخت می‌گردد.

معاون اول رئیس‌جمهور
محمد رضا عارف

مصوبه راجع به توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیر رسمی مصوب هیأت وزیران ۱۳۸۲/۱۱/۲۶

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹ بنا به پیشنهاد شماره ۲۷۱۷،۱۰۰،۰۲ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۶ وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- سند توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاههای غیررسمی (به شرح پیوست) (۱) از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه مرجع تعریف مشترک اسکان غیررسمی و حاشیه‌نشینی شهری و مبین اصول، راهبردها و سیاستگذاری‌های بخشی و زمینه‌ساز طرح قوانین و مقررات موردنیاز برای اجرای سیاست‌ها و راهکارها در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور خواهد بود.

۲- ستاد ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاههای غیر رسمی با عضویت وزرای مسکن و شهرسازی، کشور، نیرو، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کار و امور اجتماعی، صنایع و معادن، اطلاعات، دادگستری و رؤسای سازمانهای حفاظت محیط زیست و مدیریت و برنامه ریزی کشور تشکیل می شود.

ریاست ستاد یاد شده برعهده وزیر مسکن و شهرسازی و دبیرخانه آن در وزارت مسکن و شهرسازی خواهد بود.

۳- آیین نامه های مربوط به نحوه فعالیت ستاد ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاههای غیر رسمی و تشکیل ستادهای استانی و اجرایی به پیشنهاد دبیرخانه ستاد ملی توانمندسازی و سکونتگاههای غیر رسمی به تصویب ستاد ملی خواهد رسید.

۴- برای ساماندهی اسکان غیر رسمی در کشور می توان از تجارب فنی و منابع مالی خارجی با رعایت ضوابط مربوط استفاده نمود.

۵- ستاد ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاههای غیررسمی نسبت به شناسایی و تعیین محدوده های اسکان غیر رسمی در حاشیه شهرها اقدام و به ترتیب اولویت، طرحهای توانمندسازی و ساماندهی اسکان غیررسمی تهیه شده توسط استانها را تصویب و به مراجع ذی ربط قانونی ارجاع می نماید.

۶- به منظور هدایت و نظارت بر اجرای طرحهای توانمندسازی و ساماندهی اسکان غیررسمی در استانهای درگیر، ستادی تحت عنوان ستاد توانمندسازی و ساماندهی اسکان غیررسمی با عضویت استاندار و عالی ترین مقام استانی وزارتخانه های مسکن و شهرسازی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کار و امور اجتماعی، صنایع و معادن، اطلاعات، دادگستری، آموزش و پرورش و سازمانهای حفاظت محیط زیست و مدیریت و برنامه ریزی کشور، فرماندار شهرستان مربوط، شهردار و رئیس شورای شهر مربوط، فرمانده ناحیه انتظامی استان و مدیران عامل شرکتهای آب و فاضلاب، توزیع نیروی برق و گاز استان تشکیل می شود. ریاست ستاد یادشده بر عهده استاندار یا معاون عمرانی وی و دبیر آن نیز رئیس سازمان مسکن و شهرسازی استان خواهد بود.

۷- به منظور تقویت مشارکت و ایفای نقش فعال ساکنان محلات غیررسمی، با مطالعه و

شناسایی محلی، تعدادی از افراد مناسب و فعال (بین ۵ تا ۷ نفر) برای همکاری و مشارکت در اجرای طرح ساماندهی اسکان غیررسمی هر محدوده با روشی که ستاد استانی تعیین می‌کند، انتخاب می‌شوند.

۸- ستادهای ملی و استانی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاههای غیر رسمی با برنامه‌ریزی و تدارک منابع مالی حاصل از مشارکت مالی ساکنان و کمکها و تسهیلات قابل اختصاص عمومی و دولتی و با تنظیم برنامه‌های مرحله‌ای، به تدریج نسبت به اجرای طرحهای تهیه شده از طریق دستگاههای اجرایی ذی‌ربط اقدام خواهند نمود.

۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است با همکاری دستگاههای اجرایی ذی‌ربط، پیش‌بینی‌های لازم، برای جلوگیری از ایجاد و گسترش حاشیه‌نشینی و اسکان غیر رسمی را در برنامه‌های توسعه پنج ساله کشور، به عمل آورد.

۱۰- ستاد ملی توانمندسازی و ساماندهی اسکان غیر رسمی، گزارش پیشرفت ساماندهی اسکان غیر رسمی و همچنین اسکان هدایت شده در اطراف شهرهای بزرگ را سالانه به هیأت وزیران ارایه خواهد نمود.

معاون اول رییس‌جمهور

محمد رضا عارف

موادی از آئین‌نامه اجرایی تبصره‌های ۱ و ۲ ماده واحده قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه‌نامه مکمل آن مصوب ۱۳۸۳/۰۲/۲۷ هیأت وزیران

ابلاغی طی نامه شماره ۶۶۵۰/ت ۲۶۷۹۹ مورخ ۱۳۸۳/۳/۹ هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ بنا به پیشنهاد شماره ۲۸۴۸۳ مورخ ۱۳۸۱/۴/۱۵ وزارت کار و امور اجتماعی و به استناد تبصره‌های ۱ و ۲ ماده واحده قانون تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه‌نامه مکمل آن مصوب ۱۳۸۰ تصویب نمود:

ماده ۱- فهرست کارهای مضر برای افراد کمتر از هجده سال به شرح زیر است:

۱- کار در معادن اعم از تحت‌الارضی یا سطح الارضی و کار در تونل‌ها و راه روها یا میله‌های معدن؛

۲- کار در مخازن سربسته؛

۳- کار در کارگاههای دباغی، سالامبورسازی و روده پاک‌کنی؛

۴- کار در گنداب روها، جمع‌آوری، حمل و دفن زباله شهری؛

۵- سمپاشی باغات و اشجار و مزارع و ضدعفونی اماکن و طولیله‌ها و آشیانه‌های مرغ‌داری؛
۶- غواصی؛

۷- کار در ارتفاع بیش از ۵ متر از سطح زمین بر روی دکل‌ها، اتاقک‌های متحرک، داربست‌ها و اسکلت‌ها؛

۸- کار در محیط‌هایی با سرو صدای بالا (بیش از حد مجاز)؛

۹- کار بر روی خطوط و پست‌های انتقال برق با فشار ۶۳ کیلو ولت و بالاتر؛

۱۰- مشاغل شن‌پاشی، پخت آسفالت دستی، قیرپاشی و مالچ‌پاشی؛

۱۱- کار با وسایل اداری ارتعاش بالا بیش از حد مجاز؛

۱۲- حفر قنات و چاه‌ها و فاضلاب‌ها و تونل‌های زیرزمینی؛

۱۳- کارهایی که استمرار آنها موجبات ابتلا به بیماری‌های حاصل از اشعه را فراهم می‌آورد نظیر

کار با مواد رادیواکتیو و در معرض پرتوهای یون‌ساز؛

۱۴- کارهای ساختمانی؛

۱۵- رانندگی و کار با وسایل نقلیه سبک و سنگین و نیز ماشین‌های راه‌سازی و کشاورزی؛

۱۶- ریخته‌گری فلزات، شیشه‌گری، حمل و جابه‌جایی مواد مذاب از کوره‌های مشغول به کار و

کار در مجاور کوره‌های پخت چینی و سفال؛

- ۱۷- کار در باراندازها، نیروگاهها، پالایشگاه، پتروشیمی‌ها و سایر واحدهای نفت و گاز؛
- ۱۸- کار در کارگاههای قالی بافی، نمدمالی، زیلوبافی، ریسندگی و بافندگی؛
- ۱۹- کار در کارخانجات تولید محصولات آرایشی و بهداشتی و کارخانه‌های تولید سیمان و محصولات سیمانی؛
- ۲۰- کار در جنگل، جنگل بانی، قطع و حمل اشجار؛
- ۲۱- کار در دامداری‌های صنعتی و کشتارگاه‌ها؛
- ۲۲- کار با مواد قابل اشتعال و انفجار؛
- ۲۳- کار در کارخانه‌های آسفالت‌سازی، سنگ‌شکن‌ها، سنگبری‌ها، کارگاههای راه‌سازی؛
- ۲۴- متصدی کلر زنی و تصفیه مخازن آب؛
- ۲۵- کار در غسال‌خانه‌ها و دفن مرده‌ها؛
- ۲۶- ملوانی و کار در موتورخانه کشتی یا کشتی‌سازی؛
- ۲۷- کار در صنایع آبکاری؛
- ۲۸- کار با دستگاههای خطرناک نظیر ماشین‌آلات درودگری یا پرس‌های تزریقی، ضربه‌ای، هیدرولیکی و نظایر آن؛
- ۲۹- کار در کوره پزخانه‌ها (آجرپزی)؛
- ۳۰- کار با مواد پشم شیشه و تولید محصولات مربوط به جابه‌جایی و انبار کردن آنها؛
- ۳۱- عایق‌کاری، نصب و تولید ایزوگام و قیرگونی کردن بام‌ها و طبقات؛
- ۳۲- آهن‌گری، جوشکاری و سنگ‌زنی و رنگ‌آمیزی؛
- ۳۳- اوراق‌کاری‌ها و برشکاری فلزات و سنگ‌های ساختمانی؛
- ۳۴- کار در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی و روان‌درمانی، سرای سالمندان و رادیولوژی‌ها و آزمایشگاه‌ها؛
- ۳۵- کار در نانوایی‌ها؛
- ۳۶- کار در کارگاهها و کارخانجاتی که به نحوی مواد شیمیایی و سموم را تولید، بسته‌بندی، فرموله یا انبار می‌کنند.
- تبصره:** چنانچه کارهای موضوع بندهای ۱۸ و ۲۰ این ماده به منظور کمک به والدین، در حدود توان کودک و در کارگاههای سنتی و خانوادگی انجام شود از شمول این ماده مستثنی است.
- ماده ۲-** کسانی که کودکان را به کارهای موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه بگمارند مشمول مجازات‌های مندرج در ماده ۱۷۲ قانون کار مصوب ۱۳۶۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام هستند و

وزارت کار و امور اجتماعی موظف است پس از ثبوت جرم در محاکم صالح، متخلف یا متخلفان را به تناسب موضوع مورد تخلف به وزارتخانه‌های صنایع و معادن، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مجمع امور صنفی باتوجه به مقررات نظام صنفی و سایر مراجع صدور پروانه بهره‌برداری و کسب معرفی‌نامه و مراجع یادشده موظف به لغو پروانه متخلف یا متخلفان با رعایت مراتب زیر می‌باشد:

- ۱- برای بار اول به مدت سه ماه؛
- ۲- برای بار دوم به مدت شش ماه؛
- ۳- در صورت تکرار به مدت یک سال؛

معاون اول رئیس جمهور
محمد رضا عارف

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۳) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۷ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت دادگستری و سازمان بهزیستی کشور موضوع نامه شماره ۱۱۱،۰۲،۵۵۲۱ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۱۲ وزارت دادگستری و به استناد تبصره (۳) ماده (۱۳) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان ۱ - مصوب ۱۳۸۳ - آیین‌نامه اجرایی قانون یادشده را به شرح زیر تصویب نمود :

ماده ۱ - کلیه دادگاهها موظفند صرفاً با معرفی و اعلام سازمان بهزیستی کشور جهت نصب و عزل قیّم برای افراد معلول اقدام نمایند.

ماده ۲ - تشخیص معلولیت افراد موضوع قانون جامع حمایت از حقوق معلولان به منظور نصب

۱. ماده ۱۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۵؛ سازمان بهزیستی کشور موظف است با ایجاد ساز و کار مناسب، نسبت به قیومیت افراد معلول اقدام نماید، دادگاهها موظفند در نصب یا عزل قیّم افراد معلول صرفاً از طریق سازمان مذکور عمل و مبادرت به صدور حکم نمایند.

تبصره ۱- سازمان بهزیستی کشور موظف است جهت دفاع از حقوق افراد معلول، در محاکم قضائی وکیل تعیین نموده و به دادگاه مربوطه معرفی کند.

تبصره ۲- سازمان بهزیستی کشور مجاز است در موارد ضروری جهت جلوگیری از تضییع حقوق معلولان بی‌سرپرست به نمایندگی از آنها در دادگاهها طرح دعوا و دادخواهی نماید.

تبصره ۳- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت سه ماه مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قیم، با کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی کشور خواهد بود.

ماده ۳- مراقبت، نگهداری و توانمندسازی معلولان و همچنین نمایندگی قانونی آنها در کلیه امور مربوط به اموال و حقوق مالی تا زمان نصب قیم توسط دادگاه، با سازمان بهزیستی کشور خواهد بود.

ماده ۴- در موارد فوریت و ضرورت مانند فوریت‌های پزشکی که دسترسی به قیم مقدور نیست و نیز در مواردی که اساساً قیم نصب نشده است، مسؤولین بهزیستی در سراسر کشور و همچنین کارکنان بهزیستی به تشخیص رییس سازمان یا رییس اداره، با اختیارات و مسؤولیت‌های قانونی قیم عمل خواهند نمود.

ماده ۵- سازمان بهزیستی کشور مکلف است اجرت قیم موضوع این آیین‌نامه را از محل اعتباراتی که در بودجه سالیانه پیش‌بینی می‌شود، پرداخت نماید.

تبصره - اجرت قیم آن عده از معلولینی که توانایی مالی دارند با تشخیص دادگاه از محل اموال معلولین پرداخت خواهد شد.

ماده ۶- چنانچه قیم به تکالیف قانونی خود مانند ارایه صورتحساب زمان تصدی به دادستان عمل نکند سازمان بهزیستی کشور موظف است مراتب را جهت عزل قیم به دادگاه صالح اعلام نماید.

ماده ۷- سازمان بهزیستی کشور موظف است نسبت به ارایه مشاوره حقوقی به کلیه معلولان کشور و تعیین وکیل برای دفاع از حقوق افراد معلول در محاکم قضایی اقدام و به دادگاه مربوط معرفی نماید.

تبصره - سازمان بهزیستی کشور مجاز است در موارد ضروری جهت جلوگیری از تضییع حقوق معلولان بی‌سرپرست به نمایندگی از آنها در دادگاه‌ها و دادرها طرح دعوی و دادخواهی نماید.

ماده ۸- سازمان بهزیستی کشور علاوه بر استفاده از وکلای دادگستری و مشاوران حقوقی موضوع ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۹- برای طرح هرگونه دعوی یا دفاع و تعقیب دعاوی مربوط به معلولین می‌تواند از کارشناسان اداره حقوقی یا کارمندان رسمی خود با رعایت شرایط مقرر در ماده (۳۲) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی- مصوب ۱۳۷۹- به عنوان نماینده حقوقی استفاده نماید.

تبصره ۱- کانونهای وکلای دادگستری در سراسر کشور و نیز مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضاییه موظفند حسب درخواست سازمان بهزیستی کشور و ادارات تابعه آن در سراسر کشور نسبت به تعیین وکیل معاضدتی مورد نیاز افراد معلول اقدام نمایند.

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۴۷

تبصره ۲ - سازمان بهزیستی کشور مکلف است در صورتی که معلولین به واسطه عدم کفایت دارایی قادر به تأدیه هزینه دادرسی نباشند، دادخواست اعسار از پرداخت هزینه دادرسی به دادگاه تقدیم نماید و دادگاه در صدور حکم مبنای نظرات سازمان را تا حد امکان مورد توجه قرار خواهد داد.

ماده ۹ - قیم یا معلول که متقاضی حمایت قضایی می‌باشند باید درخواست کتبی خود را با ذکر دلایل به سازمان بهزیستی کشور تسلیم نمایند.

تبصره - مرجع تشخیص ضرورت حمایت قضایی و حقوقی از معلولین، بالاترین مقام سازمان، مدیران کل ادارات بهزیستی استانها و رؤسای ادارات بهزیستی شهرستانهای سراسر کشور خواهند بود.

معاون اول رییس‌جمهور
محمدرضا عارف

آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۴/۳/۴ هیأت وزیران با اصلاحات و الحاقات بعدی

هیأت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۳/۴ بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۱۰۰,۴۷۷۸ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲۵ وزارتخانه‌های رفاه و تأمین اجتماعی و مسکن و شهرسازی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد تبصره (۴) ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان^۱ - مصوب ۱۳۸۳ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱ - عبارات زیر در این آیین‌نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

الف) مناسب سازی:

اصلاح محیط و تدارک وسایل حمل و نقل است به طوری که افراد معلول قادر باشند تا آزادانه و بدون خطر در محیط پیرامون خود اعم از اماکن عمومی، معابر، محیط شهری و بین‌شهری و

۱. ماده ۲؛ کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند در طراحی، تولید و احداث ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابر و وسایل خدماتی به نحوی عمل نمایند که امکان دسترسی و بهره‌مندی از آنها برای معلولان همچون افراد عادی فراهم گردد.

تبصره ۱ - وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند جهت دسترسی و بهره‌مندی معلولان، ساختمان‌ها و اماکن عمومی، ورزشی و تفریحی، معابر و وسایل خدماتی موجود را در چارچوب بودجه‌های مصوب سالانه خود مناسب‌سازی نمایند.

تبصره ۲ - شهرداری‌ها موظفند از صدور پروانه احداث و یا پایان کار برای آن تعداد از ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابری که استانداردهای تخصصی مربوط به معلولان را رعایت نکرده باشند خودداری نمایند.

تبصره ۳ - سازمان بهزیستی کشور مجاز است بر امر مناسب سازی ساختمان‌ها و اماکن دولتی و عمومی دستگاه‌های مذکور در ماده فوق نظارت و گزارشات اقدامات آنها را درخواست نماید.

تبصره ۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده فوق ظرف ۳ ماه مشترکاً توسط وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ساختمانهای عمومی حرکت کنند و از تسهیلات محیطی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی با حفظ استقلال فردی لازم بهره‌مند شوند.

(ب) دستگاههای مشمول این آیین‌نامه:

کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی؛

(پ) ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلولان: ضوابط مصوب مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۶

شورای عالی شهرسازی و معماری و اصلاحات بعدی آن برای افراد معلول و ناتوان^۱؛

(ت) اماکن عمومی:

کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی، اماکن ورزشی، پایانه‌ها، فرودگاهها، دانشگاهها، قطارهای شهری و برون‌شهری، مراکز تجاری، بانکها و خودپردازها، بوستان‌ها، معابر عمومی و نظایر آنها؛

ماده ۲- شهرداری‌های سراسر کشور موظفند از صدور پروانه احداث و پایان کار برای ساختمانها و اماکن عمومی و معابر در صورت عدم رعایت استانداردهای تخصصی مربوط به معلولان از جمله عدم مطابقت با نقشه یا ضوابط و مقررات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران خودداری نمایند.^۲

تبصره - کلیه دستگاهها موظفند هنگام تنظیم بودجه سالانه خود اعتبارات مورد نیاز مناسب‌سازی را پیش‌بینی و به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دیگر مراجع ذی‌ربط پیشنهاد نمایند.

ماده ۳- دستگاهها موظفند در طی یک برنامه سه ساله از زمان تصویب و ابلاغ این آیین‌نامه هر سال حداقل سی درصد (۳۰٪) از ساختمانهای عمومی وابسته را برای استفاده معلولان، ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلولان مناسب‌سازی نمایند.

ماده ۴- شهرداری‌های سراسر کشور موظفند جهت مناسب‌سازی اماکن عمومی اقدامات زیر را انجام‌دهند:

الف) مناسب‌سازی معابر عمومی با اولویت معابر اصلی و نزدیک به تقاطع‌ها و همچنین پارک‌ها؛
ب) تجهیز و نصب چراغ‌ها و علائم راهنمایی و هشداردهنده^۳ مناسب در معابر عمومی و

۱. رجوع کنید به ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلولان و ناتوانان مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۶ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

۲. اصلاحی به موجب بند ۱ اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان موضوع تصویب‌نامه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۷ هیئت وزیران

۳. اصلاحی به موجب بند ۲ اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان موضوع تصویب‌نامه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۷ هیئت وزیران

برجسته‌سازی سطوح پیاده‌روهای نزدیک به تقاطع‌ها و همچنین پارکها؛

پ) رفع موانع و تطبیق مقررات صدور پروانه با ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلولان؛

تبصره ۱- مصادیق علایم هشداردهنده توسط ستاد موضوع ماده (۸) تعیین می‌شود. برای یکسان‌سازی نظارت بر شاخصها و استانداردهای مندرج در قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی ضروری است تا در برنامه نرم افزاری صدور پروانه، چک لیست (سیاهه مقابله) ضوابط معلولین لحاظ گردد. چک لیست (سیاهه مقابله) مذکور توسط وزارت راه و شهرسازی تهیه و توسط وزارت کشور به مراجع صدور پروانه ابلاغ می‌شود.^۱

تبصره ۲- اعتبار لازم برای اجرای این ماده و سایر مواردی که برعهده شهرداری‌ها گذاشته شده است از محل اعتبار مربوط تأمین می‌گردد؛

ماده ۵- کلیه شرکتها و سازمانهای حمل و نقل عمومی درون‌شهری و برون‌شهری موضوع این آیین‌نامه موظفند طی یک برنامه پنج‌ساله نسبت به مناسب‌سازی اماکن عمومی خود (ایستگاهها، بنادر و فرودگاهها) و وسایل حمل و نقل عمومی مربوط براساس ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلولان اقدام نمایند؛

ماده ۶- شرکتهای خودروساز داخلی موظفند استانداردهای لازم جهت ساخت وسایل نقلیه عمومی به‌منظور استفاده معلولان و جانبازان را رعایت و نسبت به ساخت خودروهای شخصی متناسب با وضعیت معلولان و بنا به سفارش آنان یا دستگاههای ذی‌ربط اقدام نمایند؛

تبصره - وزارت صنت، معدن و تجارت موظف است گزارش عملکرد این ماده را هر شش ماه یک بار به ستاد ارایه نماید.^۲

۱. اصلاحی به موجب بند ۳/اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان موضوع تصویب‌نامه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۷ هیئت وزیران

۲. اصلاحی به موجب بند ۴/اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان موضوع تصویب‌نامه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۷ هیئت وزیران

ماده ۷- سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و بنیاد شهید و امور ایثارگران موظفند با هماهنگی سازمان بهزیستی کشور نسبت به تولید و پخش برنامه‌های آموزشی در رسانه‌های عمومی (ملی و استانی) برای ارتقای آگاهی عمومی در زمینه مناسب‌سازی برای افراد دارای معلولیت اقدام نمایند؛

ماده ۸- به منظور پیگیری و ایجاد هماهنگی‌های لازم برای مناسب‌سازی، ستاد هماهنگی و پیگیری مناسب‌سازی که در این آیین‌نامه به اختصار «ستاد» نامیده می‌شود، با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

- ۱- وزیر کشور یا معاون ذی ربط (رییس)؛
- ۲- رییس سازمان بهزیستی کشور (دبیر)؛
- ۳- معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛
- ۴- معاون ذی‌ربط وزارت راه و شهرسازی؛
- ۵- معاون ذی‌ربط وزارت صنعت، معدن و تجارت؛
- ۶- معاون ذی‌ربط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ۷- معاون ذی‌ربط وزارت آموزش و پرورش؛
- ۸- معاون ذی‌ربط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور؛
- ۹- معاون ذی‌ربط سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱۰- معاون ذی‌ربط بنیاد شهید و امور ایثارگران؛
- ۱۱- نماینده تشکل‌های غیردولتی ایثارگران؛
- ۱۲- نماینده شورای هماهنگی تشکل‌های غیردولتی معلولان؛
- ۱۳- رییس شورای عالی استان‌ها؛
- ۱۴- رییس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور؛

تبصره ۱- در مراکز استانها ستاد استانی با ریاست استاندار و با حضور مدیران کل استانی دستگاه‌های اجرایی موضوع این ماده تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲- دستورالعمل چگونگی تشکیل جلسات ستاد (کشوری و استانی) در اولین جلسه

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۵۱

ستاد تصویب خواهد شد.

تبصره ۳- ستاد می‌تواند در صورت ضرورت نسبت به دعوت از سایر سازمانهای دولتی و غیردولتی و اشخاص صاحب‌نظر حسب مورد اقدام نماید.^{۱۱}

ماده ۹- وزارت راه و شهرسازی بر حسن اجرای ضوابط معماری و شهرسازی برای افراد معلول جسمی و حرکتی موضوع مصوبه شماره ۳۱۰/۳۲۰۰ مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۶ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در تمامی اماکن عمومی نظارت می‌کند و با هماهنگی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بهزیستی کشور موظف است تمهیدات و اقدامات لازم را برای رفع موانع دسترسی معلولان فراهم نماید.^{۲۲}

ماده ۱۰- نظارت بر اجرای این آیین‌نامه در سراسر کشور با سازمان بهزیستی کشور بوده و سازمان یادشده موظف است گزارش نظارتی خود را به هیأت‌وزیران منعکس نماید.^۳

معاون اول رئیس‌جمهور

محمد رضا عارف

آیین‌نامه چتر ایمنی رفاه اجتماعی مصوب ۱۳۸۴/۰۳/۲۲ هیأت وزیران

وزارت رفاه و تأمین اجتماعی هیأت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۲ بنابه پیشنهاد شماره ۱۰۰، ۸۲۳۱ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۷ وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و به استناد بند «ه» ماده (۱۶) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی^۳ - مصوب ۱۳۸۳ - آیین‌نامه چتر ایمنی رفاه اجتماعی رابه

۱. اصلاحی به موجب بند ۵ اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان موضوع تصویب‌نامه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۷ هیأت وزیران
۲-۳. اصلاحی به موجب بند ۶ اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان موضوع تصویب‌نامه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۷ هیأت وزیران

۱. رجوع کنید به قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱

بند هـ ماده ۱۶:

هـ - تهیه و تدوین پیش‌نویس لوایح و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز برای تحقق اهداف و اصول سیاستهای نظام جامع تأمین اجتماعی و پیشنهاد آن به مراجع ذی‌ربط برای تأیید و تصویب

شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط بکار می‌روند:

الف) چتر ایمنی رفاه اجتماعی: مجموعه‌ای از سیاستها و اقدامات جبرانی، پیشگیرانه و ارتقایی است که برای کنترل و کاهش فقر و پایداری جامعه سالم انجام می‌شود.

ب) گروههای آسیب پذیر: افرادی از جامعه که در معرض مخاطرات اجتماعی هستند و به ساماندهی و بازپروری نیاز دارند.

پ) فقر شدید: وضعیتی است که در آن اگر تمامی درآمد خانوار صرف تهیه غذا شود سرپرست خانوار قادر به تأمین (۲۰۰۰) کیلو کالری روزانه برای هر فرد بر مبنای سبد مطلوب غذایی نباشد.

ت) فقر مطلق: وضعیتی است که در آن خانوار به لحاظ درآمدی قادر به تأمین حداقل نیازهای اساسی خوراکی و غیرخوراکی (مسکن، پوشاک، درمان و آموزش) خود نباشد.

ث) جامعه سالم: جامعه‌ای است که افراد آن با حداقل احتمال با مخاطرات روبرو هستند.

ج) مدیریت مخاطرات: استفاده از سازوکارهای مناسب جهت پیشگیری و جبران خسارات ناشی از رویدادهای نامطلوب اجتماعی، اقتصادی که منجر به کاهش سطح زندگی افراد می‌شود.

چ) وزارت رفاه: وزارت رفاه و تأمین اجتماعی؛

ماده ۲- جمعیت هدف تحت پوشش این آیین نامه به سه گروه درآمدی زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

گروه اول - جمعیت زیر خط فقر شدید؛

گروه دوم - جمعیت مابین خط فقر شدید و خط فقر مطلق؛

گروه سوم - جمعیت بالاتر از خط فقر مطلق (جامعه سالم)؛

تبصره ۱- برای گروههای اول و دوم اقدامات جبرانی و برای گروه سوم اقدامات ارتقایی و پیشگیرانه انجام می‌گیرد.

تبصره ۲- برای کاهش مخاطرات و تأمین پوشش کامل گروههای آسیب‌پذیر یک محدوده ده درصدی درآمدی بالاتر از خط فقر مطلق به جمعیت گروه دوم اضافه می‌شود.

تبصره ۳- مرجع تعیین سبد مطلوب غذایی و تدوین و بهبود الگوی نگهداری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است که با رعایت ماده (۸۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی

و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳- اقدام خواهد نمود.
وزارت رفاه مکلف است بر مبنای سبد یاد شده، معادل درآمدی خط فقر شدید خانوار را سالانه محاسبه و اعلام نماید.

تبصره ۴- وزارت رفاه موظف است در نیمه اول هر سال معادل درآمدی خط فقر مطلق را با استفاده از آمارهای مرکز آمار ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران محاسبه و پس از تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی اعلام نماید و مبنای اجرای این آیین نامه قرار دهد.

تبصره ۵- اقدامات ارتقایی و پیشگیرانه برای جمعیت گروه سوم، موضوع تبصره (۱) این ماده بنا به پیشنهاد وزارت رفاه به تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی می‌رسد.

ماده ۳- خانوارهای دارای فقر شدید به صورت کامل تحت پوشش چتر ایمنی رفاه اجتماعی قرار می‌گیرند و اولویت ارایه خدمات به خانوارهای دارای فقر مطلق به ترتیب زیر خواهد بود:

الف) کودکان بی سرپرست؛

ب) زنان سرپرست خانوار و خودسرپرست؛

پ) سالمندان؛

ت) معلولان؛

ث) سایرین (بیکاران، معتادان، بیماران مزمن جسمی و روانی و ...).

تبصره - تعیین ضوابط تشخیص مصادیق گروه‌های هدف از نظر آسیب‌پذیری و اولویت ارایه خدمات برعهده وزارت رفاه است.

ماده ۴- اقدامات و برنامه‌های حمایتی موضوع این آیین نامه عبارتند از: امنیت تغذیه، بهداشت و درمان پایه، اشتغال مولد، توانمندسازی، ارتقای آگاهی عمومی، مسکن و مدیریت مخاطرات؛

تبصره - میزان و نوع خدمات مورد نیاز، توسط وزارت رفاه با رعایت قوانین و مقررات حمایتی موجود با همکاری نهادها و دستگاههای اجرایی ذی ربط ظرف مدت یک ماه از تاریخ تصویب این آیین نامه، تدوین و پس از تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به عنوان اولویتهای اجرایی، به نهادها و دستگاههای ذی ربط ابلاغ می‌گردد. نهادها و دستگاههای اجرایی ذی ربط در چارچوب اعتبارات سالانه مرتبط خود و اعتبارات اختصاص یافته از سوی وزارت رفاه مکلفند مطابق اولویتهای ابلاغ شده

برنامه‌های عملیاتی و تخصیص منابع خود را تنظیم و اجرا نمایند.

ماده ۵- وزارت رفاه موظف است در اجرای بند «م» ماده (۱۶) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۸۳- با همکاری کمیته امداد امام خمینی، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش و کشور و نهادهای مردمی از جمله شوراهای اسلامی شهر و روستا، معتمدان محلی و خیران نسبت به شناسایی واجدان شرایط برخورداری از حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه اقدام نماید.

تبصره - کلیه دستگاهها و نهادهای همکار در امر شناسایی موظفند اطلاعات خانوارهای تحت پوشش یا شناسایی شده خود را با کد ملی آنها در اختیار استانداریها قرار دهند. استانداریها به نمایندگی از وزارت رفاه موظفند مطابق دستورالعمل ارایه شده توسط آن وزارتخانه ضمن برپایی اطلاعات نسبت به پایش اطلاعات و ارسال آن به وزارت یاد شده اقدام نمایند.

ماده ۶- در اجرای بند «الف» ماده (۱۵) قانون ساختار نظام جامع تأمین اجتماعی، هماهنگی بین دستگاههای ذی‌ربط بر عهده شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی خواهد بود. شورای یاد شده سازوکار مناسب برای اجرای این آیین‌نامه را تعیین و با رعایت قوانین و مقررات اجرایی نماید.

تبصره - هماهنگی و نظارت بر اجرای این آیین‌نامه در استانها برعهده استاندار و نماینده وزارت رفاه و تأمین اجتماعی باشد.

ماده ۷- دستگاههای ذی‌ربط موظفند با رعایت اصول و سیاستهای اجرایی موضوع ماده (۹) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی نسبت به تدوین برنامه‌های عملیاتی مرتبط با چتر ایمنی رفاه اجتماعی ظرف (۴۵) روز از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه به شرح زیر اقدام و پس از تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی نسبت به اجرای آن اقدام نمایند:

الف) وزارت کار و امور اجتماعی موظف است به منظور توانمندسازی افراد موضوع این آیین‌نامه آموزش‌های مهارتی خاصی را طراحی نماید.

ب) وزارت مسکن و شهرسازی موظف است نسبت به تأمین حداقل سرپناه برای خانوارهای موضوع این آیین‌نامه و سازوکارهای برخورداری از آن با رعایت بند «د» ماده (۳۰) قانون برنامه

چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ اقدام نماید.
پ) وزارت رفاه موظف است ضمن برپایی ساز و کارهای مناسب جهت برخورداری گروههای آسیبپذیر از خدمات درمانی پایه، نسبت به تدوین طرح ساماندهی و بازپروری گروههای آسیبپذیر و برنامههای آموزشی اقدام نماید.

ماده ۸- وزارت رفاه براساس تبصره (۱) ماده (۱۱) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی، ضمن راهبری منابع اختصاص یافته به برنامههای چتر ایمنی رفاه اجتماعی، موظف است گزارش نظارتی اقدامات انجام گرفته دستگاههای ذی ربط درخصوص اجرای برنامههای یاد شده مذکور را هر شش ماه یکبار به هیأت دولت ارایه نماید.

ماده ۹- کلیه دستگاههای اجرایی که از منابع موضوع ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی اعتباری را در اختیار دارند موظف هستند در مصرف اعتبار یادشده اولویت را به حمایت از برنامهها و اقدامات موضوع ماده (۴) این آیین نامه اختصاص دهند.

تبصره - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است در لوایح بودجه سالانه مابه التفاوت اعتبار مورد نیاز برای اجرای این آیین نامه و اعتبار مندرج در ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی را پیش بینی نماید.

ماده ۱۰- این آیین نامه در سال ۱۳۸۴ در سه استان کشور با تشخیص وزارت رفاه اجرا خواهد شد.
ماده ۱۱- آن دسته از دستگاههای اجرایی که بر اساس قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی برای آنها وظایفی پیش بینی شده است موظفند وظایف مرتبط با این آیین نامه را با اولویت انجام دهند.

معاون اول رئیس جمهور

محمدرضا عارف

آیین نامه ساماندهی کودکان خیابانی مصوب ۱۳۸۴ / ۴ / ۲۶ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۶ بنا پیشنهاد شماره ۱۰۰.۶۱۴۶ مورخ ۱۳۸۴/۴/۱۱ وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و به استناد ماده (۱) و بند (الف) ماده (۱۵) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی^۱ - مصوب ۱۳۸۳ - و ماده (۹۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و

۱. رجوع کنید به قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳

فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - آیین نامه ساماندهی کودکان خیابانی را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول: کلیات

ماده ۱- اصطلاحات زیر در آیین نامه در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- کودک خیابانی:

فرد کمتر از ۱۸ سال تمام که به صورت محدود یا نامحدود در خیابان به سر می برد، اعم از کودکی که هنوز با خانواده خود تماس دارد و از سرپناه برخوردار است و یا کودکی که خیابان را خانه خود می داند و رابطه او با خانواده به حداقل رسیده و یا اساساً چنین ارتباطی وجود ندارد.

۲- ساماندهی: مجموعه فعالیتهایی که توسط نهادها، سازمانها و دستگاههای اجرایی دولتی و غیر دولتی تعریف شده در این آیین نامه، از شناسایی، جذب و پذیرش کودکان خیابانی آغاز و تا رسیدن وی به فرجام قابل اطمینان ادامه می یابد.

۳- شناسایی: ارتباطی که توسط مددکار اجتماعی با کودک خیابانی شکل می گیرد و به تشخیص وضع موجود وی می انجامد.

۴- جذب: ارتباط تقویت یافته مددکار اجتماعی با کودک خیابانی که جلب اعتماد و پذیرش ارتباط ازسوی کودک خیابانی را به همراه دارد.

این فعالیت با هدف آگاه نمودن کودک خیابانی از منابع و خدماتی که می تواند در اختیار او قرار گیرد انجام می پذیرد.

۵- اقامت: حضور کوتاه مدت، میان مدت و درازمدت کودک خیابانی در مراکز اقامت که شامل سه سطح زیر می شود:

الف) اقامت کوتاه مدت: حضور کودک خیابانی در مرکز اقامت حداکثر به مدت ۲۱ روز ؛

ب) اقامت میان مدت: حضور کودک خیابانی در مرکز اقامت بیشتر از ۲۱ روز تا یک سال ؛

ج) اقامت دراز مدت:

حضور کودک خیابانی بی سرپرست یا بدسرپرست در مراکز شبانه روزی تا پایان ۱۸ سالگی مطابق با آیین نامه مراکز شبانه روزی سازمان بهزیستی کشور؛

تبصره - در موارد استثنایی و در صورت ضرورت با نظر تیم تخصصی مدت اقامت موضوع بند «الف» حداکثر یک دوره قابل تمدید می باشد.

۶- مراکز کودکان خیابانی: مراکزی که در آنها خدمات تخصصی به کودکان خیابانی ارایه می شود. این مراکز در چهار سطح زیر می باشند:

الف) مراکز و پایگاههای سطح یک (سرپایی): مراکز و پایگاههای ثابت و سیاری که بدون اقامت کودک نسبت به ارایه خدمات سرپایی به وی و خانواده اش اقدام می نمایند.
ب) مراکز سطح دو (اقامت کوتاه مدت): مراکزی که امکان اقامت کودک را حداکثر تا ۲۱ روز فراهم می کنند.

(موضوع جزء «الف» بند (۵) ماده (۱) این آیین نامه)؛

ج) مراکز سطح سه (اقامت میان)؛

مدت: مراکزی که امکان اقامت کودک را حداکثر تا یک سال مهیا می کند. (موضوع جزء «ب» بند (۵) ماده (۱) این آیین نامه)؛

د) مراکز سطح چهار (اقامت درازمدت)؛

مراکزی که امکان اقامت کودکان بی سرپرست یا بدسرپرست را تا پایان ۱۸ سالگی تأمین می کند. (موضوع جزء «ج» بند (۵) ماده (۱) این آیین نامه)؛

۷ - پذیرش: برقراری رابطه پایدار حرفه ای که زمینه را برای اجرای فرایند مشکل گشایی در سطوح مختلف فراهم می کند.

پذیرش در سه سطح زیر انجام می پذیرد:

الف) پذیرش سطح یک: برقراری ارتباط فعال مددکار با کودک خیابانی برای فراهم نمودن حمایت های لازم، بدون نگهداری کودک در مرکز اقامت؛

این نوع پذیرش در مرکز کودکان خیابانی سطح یک صورت می پذیرد.

ب) پذیرش سطح دو: اقامت کوتاه مدت کودک خیابانی در مرکز سطح دو برای دریافت خدمات تخصصی بیشتر. (پذیرش سطح (۲) از طریق ارجاع از سطح (۱) یا به طور مستقیم انجام می شود).

ج) پذیرش سطح سه: اقامت میان مدت کودک خیابانی در مرکز سه برای دریافت خدمات تخصصی و حمایت های بیشتر؛

(پذیرش سطح (۳) از طریق ارجاع از سطوح (۱) و (۲) انجام می شود).

د) مراکز سطح چهار (اقامت بلند مدت): این مراکز مستقیماً و یا با اعطای مجوز رسمی سازمان بهزیستی کشور به اشخاص حقیقی و حقوقی تأسیس و اداره می شوند.

تبصره - اقامت بلند مدت و میان مدت کودکان خیابانی که در مراکز سطح (۳) و (۴) انجام می گیرد می تواند به اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمانها و موسسات غیر دولتی علاقمند و واجد صلاحیت واگذار

شود.

ضوابط و شاخصهای تشکیل (فضای فیزیکی، نیروی انسانی و غیره)، نحوه اداره و کنترل کیفیت این مراکز براساس آیین نامه ضوابط تأسیس و انحلال مراکز نگهداری کودکان خیابانی، موضوع بند (۲) ماده (۲۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۰ توسط سازمان بهزیستی کشور تهیه و ابلاغ خواهد شد.

۸- ترخیص: پایان اقدامات تیم تخصصی مراکز و دستیابی به اهداف تعیین شده که منجر به پاسخگویی به نیازهای کودک در کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت می گردد.

بازگشت کودک به کانون خانواده اولویت اقدامات ترخیص مراکز خواهد بود.

۹- پیگیری: سلسله اقداماتی که به منظور پیشگیری از بروز مجدد مشکل برای کودک پس از ترخیص از طریق تماس با خانواده و بازدید از شرایط خانوادگی یا دعوت والدین یا خانواده نزدیک کودک یا سرپرستان وی جهت بررسی و مشاوره های مددکاری انجام می پذیرد.

۱۰- توانمندسازی: فرایندی است که طی آن مجموعه اقدامات و خدماتی با هدف تحقق زندگی عادی با حداقل وابستگی به منابع حمایتی و ارتقا تواناییها و مهارتهای آموزشی، اجتماعی و حرفه آموزی به کودک و یا خانواده وی ارایه می شود.

۱۱- تیم تخصصی: شامل گروهی از متخصصین و کارشناسان از جمله سرپرست مرکز، روانشناس، مددکار اجتماعی، روانپزشک، پزشک، پرستار، کارشناس حقوقی، مربی و غیره است که به صورت سیار یا ثابت به ارایه خدمات تخصصی به کودک خیابانی و خانواده وی می پردازند.

۱۲- نهادهای حامی: کلیه نهادها و سازمانهایی که به استناد اساسنامه یا وظایف سازمانی، نسبت به ارایه تمام یا بخشی از خدمات موضوع این آیین نامه به کودکان خیابانی اقدام می نمایند.

فصل دوم: روند اجرایی

ماده ۲- سازمان بهزیستی کشور موظف است با همکاری و مشارکت شهرداری، انجمنهای خیریه، تشکلهای غیردولتی و نیروی انتظامی و با استفاده از مددکار اجتماعی (در قالب تیم تخصصی سیار یا مستقر در مراکز که با همکاری شهرداریها سازماندهی خواهد شد)، نسبت به شناسایی، جذب، پذیرش و توانمندسازی کودکان خیابانی در کلیه مراکز استانها و در صورت صلاحدید کارگروه

اجتماعی استان در شهرهای بالای دویست هزار نفر اقدام نماید.

تبصره ۱- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است در مواردی که سلامت جسمانی و روانی کودک در معرض خطر جدی قرار می‌گیرد در امر جذب با سازمان بهزیستی کشور همکاری نماید.

ماده ۳- در هر مرحله مسئولیت پیگیری‌های پس از ترخیص کودک به عهده مرکز ترخیص‌کننده است به جز مرکز سطح یک موضوع این آیین‌نامه و این امر تا رسیدن وی به فرجام قابل اطمینان ادامه می‌یابد.

ماده ۴- در صورت تحویل کودک خیابانی به خانواده، بهزیستی استانها و سایر نهادهای حامی موظفند در زمینه حمایت مادی و معنوی خانواده اقدامات لازم را به عمل آورند و هر شش ماه یکبار گزارش اقدامات خود را به سازمان بهزیستی کشور و کارگروه اجتماعی استان اعلام نمایند.

ماده ۵- اداره کل بهزیستی استانها به منظور تأمین هماهنگی بین بخشی و استفاده از همکاری سایر سازمانها و ادارات کل ذی‌ربط موظفند مسایل مربوط به ساماندهی کودکان خیابانی را به طور مستمر در کار گروه اجتماعی استان مطرح و نسبت به جلب همکاری و مشارکت سازمانها و نهادهای ذی‌ربط اقدام نمایند.

فصل سوم: وظایف سازمانها و نهادهای همکار در ساماندهی کودکان خیابانی

ماده ۶- سازمانها و نهادهای همکار در فرایند ساماندهی کودکان خیابانی در زمینه‌های تعیین شده زیر همکاری خواهند نمود:

۱- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران:

الف) برقراری امنیت در کلیه مراحل اجرایی (امنیت مراکز و تیمهای سیار)؛

ب) اقدامات لازم برای اجرای تبصره (۲) ماده (۲) این آیین‌نامه؛

ج) تعیین تکلیف کودکان خیابانی بزهکار؛

۲- وزارت دادگستری:

الف) صدور مجوزها و احکام قضایی لازم در مراحل مختلف ساماندهی ب) ارایه مشاوره حقوقی

لازم جهت تسهیل ساماندهی کودکان خیابانی؛

۳- شهرداری:

الف) تخصیص و تجهیز فضای فیزیکی مناسب جهت اجرای مراحل ساماندهی به استناد بند (۶)

ماده (۵۵) قانون شهرداریها؛^۱

ب) تأمین امکانات مورد نیاز ساماندهی یا اجرای تصمیمات کار گروه اجتماعی استان؛

۴- وزارت کار و امور اجتماعی:

الف) ارایه تسهیلات اعتباری اشتغالزای به خانواده‌های جویای کار کودکان خیابانی و کودکان بالای

پانزده سال (با اولویت)؛

ب) آموزش رایگان مهارت‌های شغلی به خانواده کودکان خیابانی و کودکان بالای پانزده سال

توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای؛

۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

الف) تأمین نیازهای بهداشتی و درمانی کودکان خیابانی و خانواده درجه اول آنان و تأمین پزشک

و پرستار مورد نیاز مراکز ساماندهی کودکان خیابانی؛

ب) ارایه خدمات بهداشت و درمان در مراکز سطح (۲) و (۳)؛

۶- سازمان بیمه خدمات درمانی:

۱. اصلاحی به موجب تصویبنامه مورخ ۱۳۸۵/۶/۱۵ هیأت وزیران.

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۶۱

تأمین و صدور بیمه نامه خدمات درمانی برای کودک و خانواده درجه اول وی حسب اعلام بهزیستی استانها؛

۷- سازمان تأمین اجتماعی:

پوشش درمانی و خدمات مورد نیاز کودک و خانواده درجه اول وی در مراکز درمان و بیمارستان- های تابعه بدون دریافت وجه؛

۸- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران:

الف) انجام اقدامات فرهنگی و تبلیغی لازم؛

ب) تهیه برنامه ها و تیزرهای لازم برای آگاه سازی اقشار مختلف جامعه؛

ج) همکاری رسانه ای با سازمانهای مسؤول در جهت انجام وظایف محوله به آنان؛

۹- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران: تأمین خدمات حمایتی و انسان دوستانه جهت کودک و خانواده وی در حد مقدور حسب درخواست بهزیستی استانها؛

۱۰- وزارت آموزش و پرورش:

الف) هشدار و آگاه سازی اولیا دانش آموزان از طریق طرح مسئله توسط انجمن های اولیا و مربیان؛

ب) شناسایی و راهنمایی دانش آموزانی که در معرض آسیب هستند از طریق مشاور مدرسه با همکاری مددکاران سازمان بهزیستی؛

ج) ارایه آموزشهای لازم و آگاه سازی دانش آموزان توسط مربیان و معلمان در خصوص خطرات فرار از خانه و گروههای آسیب رسان و دام های اجتماعی؛

۱۱- کمیته امداد امام (ره): اعمال حمایت های لازم از خانواده های تحت پوشش حمایتی که دارای کودکان خیابانی بوده اند.

فصل چهارم: هماهنگی و نظارت

ماده ۷- هماهنگیهای لازم و نظارت بر حسن اجرای مفاد این آیین نامه در استانها توسط کارگروه اجتماعی استان اعمال خواهد شد.

تبصره - چنانچه کارگروه اجتماعی استان ضروری بداند، کارگروهی با ترکیب و وظایف مشابه در سطح شهرستان نیز قابل تشکیل خواهد بود.

ماده ۸ - اداره کل بهزیستی استانها موظفند محورهایی زیر را در کارگروه اجتماعی استان مطرح و نسبت به تحقق موارد زیر پیگیری نمایند:

۱- بررسی فرآیند و عملکرد هر یک از دستگاهها و نهادهای مجری در هر یک از مراحل اجرای طرح ساماندهی؛

۲- بررسی و رسیدگی به شکایات و تخلفات و بررسی گزارشهای ادارات بهزیستی یا کارگروه اجتماعی شهرستان؛

۳- فراهم نمودن تمهیدات لازم برای تسهیل اجرای برنامههای عملیاتی ساماندهی کودکان خیابانی در سطح استان؛

۴- ایجاد تعهد و حمایت سیاسی از اجرای برنامههای عملیاتی ساماندهی کودکان خیابانی در سطح استان؛

۵- برقراری هماهنگی بین بخشی در سطح سازمانها و نهادهای اجرایی دولتی و غیر دولتی در راستای تحقق اهداف برنامه؛

۶- ارزیابی عملکرد و پایش مستمر شاخصهای تعیین شده در سطح استان؛

۷- تحلیل وضع موجود در استان براساس گزارشهای دریافت شده از شهرستانها؛

۸- ترسیم وضعیت مطلوب استان براساس شاخصهای کشوری و دادههای شهرستانها؛

۹- تهیه چارچوب آموزش، برقراری ارتباط و اطلاع رسانی عمومی و ایجاد هماهنگی در زمینههای

زیر:

الف) برقراری ارتباط با انجمنهای خیریه و اطلاع رسانی در این زمینه؛

ب) برقراری ارتباط با مسئولان سیاسی، اجتماعی و مذهبی استان و جلب حمایت آنان؛

ج) آگاه سازی مردم از آرمانها و هدفهای برنامه با استفاده از وسایل ارتباط جمعی استان؛

۱۰- جمع آوری و تحلیل مستندات و گزارشهای ادواری و موردی شهرستانها؛

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۶۳

۱۱- ایجاد بستر لازم جهت توانمندسازی فرد و خانواده وی؛

تبصره ۵ - در صورت تشخیص کار گروه اجتماعی استان، سایر سازمانها و نهادها علاوه بر سازمانها و نهادهای موضوع ماده (۶) این آیین نامه با سازمان بهزیستی کشور در فرایند ساماندهی کودکان خیابانی همکاری خواهند نمود.

فصل پنجم: مقررات عمومی

ماده ۹ - سازمان بهزیستی کشور موظف است با مشارکت و همکاری سازمانها و نهادهای ذیربط نسبت به راه اندازی مراکز سطوح چهارگانه موضوع این آیین نامه در کلیه مراکز استانهایی که با مشکل کودکان خیابانی مواجه می باشند اقدام نماید.

ماده ۱۰ - سازمان بهزیستی کشور مجاز است از محل اعتبارات ساماندهی کودکان خیابانی نسبت به جذب نیروی متخصص مورد نیاز به صورت قراردادی با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اقدام نمایند.

ماده ۱۱ - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز جهت اجرای این آیین نامه را تأمین و در اختیار وزارت رفاه و تأمین اجتماعی قرار دهد.

ماده ۱۲ - وزارت رفاه و تأمین اجتماعی هماهنگی اجرای این آیین نامه را بر عهده دارد و این امر را توسط شورایی متشکل از دستگاه های ذی ربط در ماده (۶) به انجام می رساند و هر شش ماه یک بار گزارش اقدامات انجام یافته را تحلیل و جمع بندی و به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی ارایه خواهد نمود.

معاون اول رییس جمهور
محمد رضا عارف

آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب
هیأت وزیران ۱۳۸۴/۵/۵

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۵ بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۴۱۶۶، ۱۰۰ مورخ ۱۳۸۳/۹/۱۱ وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی کشور و دانشگاه آزاد اسلامی موضوع نامه شماره ۱۶۴۴۸، ۸۰۰- ۱۰ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۴ سازمان بهزیستی کشور و به استناد تبصره ماده ۸ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳- آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون یادشده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین‌نامه عبارات به کار رفته در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:
الف) معلول: فردی که شرایط مقرر در ماده (۱) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان- مصوب ۱۳۸۳- را دارا باشد.

ب) قانون: قانون جامع حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۸۳

پ) معلول نیازمند واجد شرایط:

معلولی که نیازمند بودن وی به تایید واحدهای ذیربط در سازمان بهزیستی کشور رسیده باشد.
ت) آموزش رایگان: معافیت معلول از پرداخت هزینه‌های آموزشی در واحدهای آموزشی مربوط؛
ث) آموزش: آموزش در تمام مقاطع مختلف تحصیلی شامل مهدکودک (تا قبل از سن ورود به دبستان) ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، پیش‌دانشگاهی، عالی (دانشگاهی)، تخصصی و تکمیلی و آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای؛

ج) واحدهای آموزشی: واحدهای آموزشی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش، سازمان بهزیستی کشور، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه جامع علمی کاربردی، واحدهای آموزشی سایر وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات و شرکتهای دولتی؛

ماده ۲- کلیه معلولان نیازمند واجد شرایط می‌توانند از آموزش رایگان در تمام مقاطع تحصیلی و در کلیه واحدهای آموزشی بهره‌مند گردند.

ماده ۳- شرایط ورود و مدت آموزش معلولان نیازمند واجد شرایط در واحدهای آموزشی برابر ضوابط و مقررات آموزشی حاکم بر واحدهای آموزشی مربوط خواهد بود و معلولان نیازمند واجد شرایط مجازند فقط از آموزش رایگان برای حداکثر مدت آموزشی تعیین شده در آیین‌نامه آموزشی واحد آموزشی مربوط بهره‌مند گردند.

تبصره ۱- در امتحانات و مسابقات ورودی و نیز آزمون‌ها و امتحانات عمومی و تخصصی و حرفه ای و فنی که توسط واحدهای آموزشی موضوع ماده (۸) قانون برگزار می‌شود، تأمین مترجم زبان

اشاره برای شرکت کنندگان ناشنوا و تأمین منشی برای شرکت کنندگان نابینا و کم بینا و معلولان خاص (به تشخیص سازمان بهزیستی کشور) و همچنین فراهم نمودن سایر امکانات لازم برای اجرای امتحانات و آزمونهای مربوط، برعهده واحد برگزارکننده آزمون می باشد. سازمان آزمون گیرنده می تواند از امکانات سازمان بهزیستی کشور نیز استفاده نماید.^۱

تبصره ۲- مدت زمان پاسخگویی به سؤالات آزمونهای یاد شده برای شرکت کنندگان مذکور که به تشخیص سازمان بهزیستی کشور نیاز به وقت اضافه دارند، یک و یک سوم برابر زمان هر آزمون خواهد بود.^۲

تبصره ۳- فراگیران کم بینا، نابینا، کم شنوا و ناشنوا می توانند با توافق واحد آموزشی مربوط، در کلاسهای درس تمامی دروس را ضبط یا از رابط آموزشی استفاده نمایند.^۳

ماده ۴- آن عده از معلولان نیازمند واجد شرایط که از بورسیه تحصیلی یا تعهد دبیری با پوشش صددرصد استفاده می نمایند نمی توانند از آموزش رایگان مقرر شده در این آیین نامه بهره مند شوند.

تبصره - آن عده از معلولانی که بخشی از هزینه آموزش یا بورسیه آنها از منابع اعتباری دستگاههای دولتی تأمین می شود فقط می توانند تا سقف کسری هزینه های آموزشی از تسهیلات و مزایای این آیین نامه استفاده نمایند.

ماده ۵- سازمان مدیریت موظف است اعتبار مورد نیاز برای دانشجویان معلول نیازمند که براساس ماده (۵۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ جذب می شوند را پیش بینی و پرداخت نماید.

معاون اول رییس جمهور

محمد رضا عارف

آیین‌نامه میزان کمک هزینه (یارانه) قابل پرداخت به مراکز غیردولتی بابت نگهداری، خدمات، توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی معلولان مصوب ۱۳۸۴/۵/۹ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۹ بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۱۰۰,۳۵۲۰ مورخ ۱۳۸۴/۳/۳ وزارت بازرگانی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان بهزیستی کشور و به استناد ماده (۱۰) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۸۳ - آیین‌نامه میزان کمک هزینه و (یارانه) قابل پرداخت به مراکز غیردولتی بابت نگهداری، خدمات توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی معلولان را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین‌نامه میزان کمک هزینه (یارانه) قابل پرداخت به مراکز غیردولتی بابت نگهداری، خدمات، توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی معلولان؛

ماده ۱ - عبارات زیر در این آیین‌نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

۱- قانون: قانون جامع حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۸۳؛

۲- مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی؛

مراکز نگهداری و توانبخشی و آموزشی روزانه و شبانه‌روزی غیردولتی دارای پروانه فعالیت از سازمان بهزیستی که توسط اشخاص حقیقی، حقوقی بصورت خصوصی، تعاونی، خیریه یا هیأت امنایی اداره می‌گردند.

۳- آرایه خدمات: شامل مراقبت، نگهداری، خدمات توانبخشی، درمانی، آموزشی و حرفه‌آموزی بصورت روزانه و شبانه‌روزی مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی؛

۴- افراد مشمول این تصویب‌نامه: معلولان، سالمندان، بیماران روانی مزمن نیازمند دارای سرپرست و یا بدون سرپرست که واجد شرایط نگهداری و مراقبت در مراکز روزانه و شبانه‌روزی مطابق ضوابط سازمان بهزیستی کشور باشند.

ماده ۲ - سازمان بهزیستی کشور مکلف است با رعایت قوانین و مقررات از محل اعتباراتی که در قوانین بودجه سالانه کشور منظور می‌شود.

به ازای هر فرد مشمول این تصویب‌نامه ماهانه مبالغی را به عنوان کمک هزینه به شرح جدول پیوست این تصویب‌نامه برای آرایه خدمات به مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی پرداخت نماید.

تبصره - میزان کمک هزینه پرداختی به هریک از مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۶۷

غیردولتی برای ارایه خدمات مقرر در این آیین‌نامه به افراد مشمول این تصویب‌نامه براساس درجه‌بندی مراکز فوق که توسط سازمان بهزیستی کشور انجام شده و می‌شود، مشخص و پرداخت خواهد شد.

ماده ۳- میزان کمک هزینه قابل پرداخت به مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی غیردولتی جهت ارایه خدمات توانبخشی و آموزشی به افراد مجهول‌الیهویه یا فاقد سرپرست مشمول این تصویب‌نامه تا میزان شصت درصد (۶۰٪) ارقام مندرج در جدول پیوست که تایید شده به مهر دفتر هیأت دولت است، قابل افزایش می‌باشد.

ماده ۴- سازمان بهزیستی کشور مجاز است به خانواده‌هایی که افراد مشمول این تصویب‌نامه را نگهداری می‌نمایند ماهانه کمک هزینه‌ای به میزان شصت درصد (۶۰٪) کمک هزینه قابل پرداخت برای نگهداری و توانبخشی آنها در مراکز شبانه‌روزی غیردولتی پرداخت نماید.

ماده ۵- سازمان بهزیستی کشور مجاز است کمک هزینه قابل پرداخت به مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی مستقر در استان تهران، مناطق محروم و گرمسیری را تا سقف ده درصد (۱۰٪) کمک هزینه‌های تعیین شده در جدول پیوست این تصویب‌نامه افزایش دهد.

تبصره - نقاط محروم و گرمسیری موضوع این ماده با تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌شود.

ماده ۶- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است همه ساله اعتبارات لازم را برای پرداخت کمک هزینه به مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی و خانواده‌ها به میزان مبالغ تعیین شده در این تصویب‌نامه در لوایح بودجه سالانه منظور نمایند.

ماده ۷- رعایت استانداردهای خدماتی، آموزشی، بهداشتی، توانبخشی، تغذیه‌ای و مراقبتی منظور شده در آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تخصصی صدور پروانه فعالیت مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی و شرایط و ضوابط تعیین شده در این آیین‌نامه از سوی مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی دریافت‌کننده یارانه الزامی است.

تبصره - سازمان بهزیستی کشور موظف است بر رعایت استانداردهای تعیین شده در ماده فوق توسط مراکز غیردولتی دریافت‌کننده یارانه، نظارت نماید.

ماده ۸- مراکز نگهداری، توانبخشی و آموزشی غیردولتی که اداره آنها براساس تبصره (۲۴) قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور و ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۰ - به بخش غیردولتی واگذار شده یا می‌شود در صورت تمایل و تطبیق وضعیت خود با مفاد این تصویب‌نامه

مجازند از تسهیلات و مزایای مندرج در این تصویب‌نامه بهره‌مند و یارانه لازم را به میزان تعیین شده در این تصویب‌نامه از سازمان بهزیستی کشور دریافت نمایند.

معاون اول رییس‌جمهور

محمد رضا عارف

آیین‌نامه نحوه پرداخت تسهیلات قرض الحسنه به مستأجران کم درآمد مصوب هیأت وزیران ۱۳۸۴/۱۱/۲

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۲ بنا به پیشنهاد شماره ۳۶۱۹۶/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۲۸ وزارت مسکن و شهرسازی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه نحوه پرداخت تسهیلات قرض الحسنه به مستأجران کم‌درآمد را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در سال ۱۳۸۴، معادل چهارصد میلیارد ریال از منابع قرض الحسنه بانک مسکن و طی سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸، همه ساله مبلغ هشتصد میلیارد ریال از منابع قرض الحسنه کلیه بانکهای کشور در اختیار بانک مسکن قرار گیرد تا توسط بانک مذکور و با رعایت این آیین‌نامه به مستأجران کم درآمد شهری پرداخت شود.

ماده ۲- متقاضیان واجد شرایط عبارتند از ایثارگران تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران، خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و مستمری‌بگیران و بازنشستگان تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی و صندوقهای بازنشستگی کشوری و لشگری و نیز خانواده‌های شاغل جوان و زنان شاغل سرپرست خانوار که مستمری و یا حقوق و مزایای دریافتی آنها از ۱/۵ برابر حداقل حقوق و دستمزد موضوع قانون کار بیشتر نباشد.

ماده ۳- مبلغ قرض الحسنه متناسب با مساحت و نوع مسکن و حداکثر سی میلیون ریال است که با معرفی و تضمین سازمانها و نهادهای مذکور در ماده (۲) جهت پرداخت ودیعه به متقاضیان اعطا می‌گردد. متقاضیان دریافت قرض الحسنه اجاره در شهرهای بزرگ باید در زمان معرفی و به تأیید نهاد معرف، از حداقل ده سال سابقه سکونت در شهر محل تقاضا برخوردار باشند.

ماده ۴- نرخ کارمزد تسهیلات موضوع این آیین‌نامه معادل چهار درصد و مدت بازپرداخت آن پنج سال و به روش تقسیط پلکانی خواهد بود.

ماده ۵- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است اقدامهای لازم را به منظور افزایش

سقف تسهیلات قرض الحسنه به مبلغ سی میلیون ریال فراهم کند.

ماده ۶- دستورالعمل اجرایی این آیین نامه ظرف پانزده روز پس از ابلاغ، توسط وزارت مسکن و شهرسازی صادر خواهد شد.

ماده ۷- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است اقدام‌های لازم را برای ایجاد زمینه اجرای این آیین نامه تا زمان ابلاغ دستورالعمل یاد شده معمول و مراتب را به سیستم بانکی ابلاغ کند.

معاون اول رئیس جمهور
پرویز دادوی

آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۵/۲/۳۱ هیأت وزیران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۲/۳۱ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان بهزیستی کشور و به استناد تبصره ماده (۱۴) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان^۱ - مصوب ۱۳۸۳ - آیین نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- صددرصد (۱۰۰٪) کمک‌ها و مشارکتهای نقدی و بلاعوض کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی به سازمان بهزیستی کشور که جهت احداث مراکز توانبخشی، درمانی و حرفه‌آموزی و تأمین مسکن متناسب با نیاز افراد معلول پرداخت می‌گردد به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی عملکرد سال پرداخت منبعی که مؤدی انتخاب می‌نماید تلقی می‌گردد.

ماده ۲- پذیرش هزینه قابل قبول مالیاتی موضوع ماده (۱) این آیین نامه، صرف نظر از نحوه تشخیص (علی‌الرأس و یا رسیدگی به دفاتر قانونی) قابل کسر از درآمد مشمول مالیات کلیه منابع مالیات بر درآمد خواهد بود.

ماده ۳- مشارکت غیرنقدی شامل اموال، اعم از منقول و غیرمنقول است که باید توسط

۱. ماده ۱۴ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۵؛ مؤدیان مالیاتی می‌توانند از طریق سازمان بهزیستی کشور و با نظارت آن جهت احداث مراکز توانبخشی، درمانی و حرفه‌آموزی و مسکن مورد نیاز افراد معلول اقدام نمایند. گواهی هزینه مؤدیان مالیاتی در موارد فوق که به تأیید سازمان بهزیستی کشور رسیده باشد به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی آنان تلقی می‌گردد.
تبصره: آیین نامه اجرایی این ماده مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت ۳ ماه پس از ابلاغ قانونی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

کارشناسان رسمی دادگستری تقویم گردد.

ماده ۴- ادارات کل بهزیستی استان مکلفند صورتجلسه دریافت کمکهای غیرنقدی اعم از منقول و غیرمنقول را که به تأیید مدیرکل و ذی حساب رسیده است، ظرف یک هفته در اختیار کمک کننده قرار دهند.

تبصره- صورتجلسه موضوع این ماده به عنوان گواهی سازمان بهزیستی کشور محسوب و به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می شود.

ماده ۵- ملاک برخورداری از تسهیلات این آیین نامه ارایه گواهی از اداره کل بهزیستی استان ذی ربط با رعایت قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ - اصلاحات بعدی آن می باشد.

معاون اول رئیس جمهور

پرویز داودی

آیین نامه برقراری حق پرستاری برای حمایت و نگهداری از معلولین دارای ضایعه نخاعی مصوب ۱۳۸۵/۵/۲۹ هیأت وزیران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۵/۲۹ بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و به استناد ماده (۳۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۴ - آیین نامه برقراری حق پرستاری برای حمایت و نگهداری از معلولین دارای ضایعه نخاعی را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- سازمان بهزیستی کشور موظف است به منظور تشخیص معلولین دارای ضایعه نخاعی نسبت به تشکیل کمیسیون پزشکی تخصصی متشکل از سه نفر پزشک متخصص اقدام نماید.

تبصره- اعضاء کمیسیون پزشکی تخصصی باید دارای تخصص مغز و اعصاب، ارتوپدی، طب فیزیکی و توانبخشی و یا جراح مغز و اعصاب باشند.

ماده ۲- سازمان بهزیستی کشور مکلف است به منظور حمایت و نگهداری معلولان دارای ضایعات نخاعی نیازمند در خانواده نسبت به پیش بینی و پرداخت حق پرستاری آنان از محل اعتبارات مصوب برنامه توانبخشی سازمان یادشده مندرج در قوانین بودجه سنواتی اقدام نماید.

ماده ۳- میزان ماهانه حق پرستاری معلولین دارای ضایعه نخاعی نیازمند با تشخیص سازمان یادشده برحسب مورد و متناسب با میزان معلولیت که حداقل آن یک هزار (۱۰۰۰) و حداکثر آن دوهزار (۲۰۰۰) برابر ضریب جدول حقوق موضوع ماده (۳۳) قانون استخدام کشوری تعیین و به فرد

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۷۱

معلول یا سرپرست معلول و یا فردی که از سوی معلول تعیین می شود پرداخت می گردد.

تبصره ۱- حق پرستاری جانبازان دارای ضایعات نخاعی طبق ضوابط بنیاد شهید و امور ایثارگران از سوی بنیاد یادشده پرداخت می شود.

تبصره ۲- میزان ماهانه حق پرستاری موضوع این ماده از سقف هزینه سرانه نگهداری معلولین در مراکز ضایعات نخاعی بیشتر نخواهد بود.

ماده ۴- سازمان بهزیستی کشور موظف است نسبت به ارایه گزارش عملکرد این آیین نامه هر شش ماه یکبار به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی اقدام نماید.

ماده ۵- سازمان بهزیستی کشور موظف است نسبت به تکمیل بانک اطلاعاتی معلولین دارای ضایعه نخاعی اقدام لازم به عمل آورده و نتایج آن را به صورت گزارش به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی ارایه نماید.

ماده ۶- این آیین نامه از تاریخ ۱۳۸۵/۱/۱ لازم الاجراء می باشد.

موادی از آیین نامه افزایش ثروت خانوارهای ایرانی از طریق گسترش سهم بخش تعاون براساس توزیع سهام عدالت مصوب ۱۳۸۵/۸/۲۱ هیأت وزیران

۳- مشمولین طرح: افرادی که از نظر طبقه بندی درآمدی جزو دو دهک پایین درآمدی محسوب می شوند و بنابر تشخیص ستاد مرکزی واجد اولویت دریافت سهام عدالت هستند.

ماده ۴- اعضای ستاد مرکزی عبارتند از:

الف) رئیس جمهور

ب) وزیر امور اقتصادی و دارایی

ج) رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

د) وزیر کشور

ه) وزیر صنایع و معادن

و) وزیر تعاون

ز) وزیر جهاد کشاورزی

ح) وزیر کار و امور اجتماعی

ط) وزیر دادگستری

ی) وزیر رفاه و تأمین اجتماعی

- (ک) رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران
(ل) وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
(م) فرمانده نیروی مقاومت بسیج
(ن) سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)
(س) رئیس سازمان بهزیستی کشور
(ع) رئیس دفتر امور مناطق محروم کشور
(ف) رئیس سازمان ثبت احوال کشور
(ص) رئیس سازمان خصوصی سازی

آیین نامه اجرایی تبصره (۴) ماده (۹) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۵ هیأت وزیران

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۵ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان بهزیستی کشور و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و به استناد تبصره (۴) ماده (۹) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان - مصوب^۱ ۱۳۸۳ - و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت/۳۷۳ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰ آیین نامه اجرایی تبصره یادشده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این تصویب نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

(الف) معلولان: کلیه افرادی که به تشخیص کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی بر اثر ضایعه جسمی، ذهنی، روانی یا توأم، اختلال مستمر و قابل توجهی در سلامت و کارآیی عمومی وی ایجاد گردد به طوری که موجب کاهش استقلال فرد در زمینه های اجتماعی و اقتصادی شود.

(ب) مددجویان: کلیه افرادی که تحت پوشش حمایتی سازمان بهزیستی کشور (به جز معلولان) هستند.

(ج) قانون: قانون جامع حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۸۳.

۱. تبصره ۴ ماده ۹ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۵

تبصره ۴: سازمان بهزیستی کشور موظف است در قالب اعتبارات مصوب خود در قوانین بودجه سالانه و کمک های یارانه ای اشخاص حقیقی و حقوقی نسبت به احداث واحدهای مسکونی برای معلولان و مددجویان اقدام و مالکیت یا بهره برداری آنها را مطابق آیین نامه ای که سازمان بهزیستی کشور با همکاری وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد به معلولان و مددجویان واجد شرایط واگذار نماید.

د) سازمان: سازمان بهزیستی کشور

ه) معاونت برنامه‌ریزی: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور

ماده ۲- سازمان هر ساله اعتبارات معینی را جهت پیش‌بینی در لوایح بودجه سالانه به منظور اجرای تبصره (۴) ماده (۹) قانون و تأمین مسکن مورد نیاز مشمولین آیین‌نامه به معاونت برنامه‌ریزی پیشنهاد می‌نماید.

ماده ۳- سازمان مکلف است اعتبارات مصوب قوانین بودجه سالانه را به همراه کلیه کمک‌های یارانه‌ای اشخاص حقیقی و حقوقی که به منظور تأمین مسکن معلولان نیازمند و مددجویان صورت می‌گیرد با رعایت قوانین و مقررات مربوط صرف هزینه احداث واحدهای مسکونی که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی برای مشمولین آیین‌نامه انجام می‌شود نماید.

ماده ۴- کمک‌های یارانه‌ای اشخاص حقیقی و حقوقی جهت احداث واحدهای مسکونی برای مشمولین آیین‌نامه به استناد ماده (۱۴۷) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ - جزو هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات محسوب خواهد شد.

ماده ۵- سازمان مکلف است پس از احداث واحدهای مسکونی و آماده شدن آن جهت سکونت، مالکیت یا بهره‌برداری از آنها را به معلولان و مددجویان واجد شرایط واگذار نماید.

ماده ۶- برای احداث واحدهای مسکونی موضوع این آیین‌نامه سازمان صرفاً مجاز به قبول کمک‌های یارانه‌ای اشخاصی است که کتباً قصد تبرع در کمک خود را اعلام داشته و حق هرگونه ادعای حق و حقوق نسبت به واحدهای احداثی آن را از خود ساقط نموده باشند.

ماده ۷- اولویت‌ها و شرایط معلولان نیازمند و مددجویان و شرایط و نوع واگذاری جهت استفاده از واحدهای مسکونی موضوع این آیین‌نامه مطابق ضوابطی خواهد بود که توسط سازمان تهیه و به تصویب کارگروهی متشکل از وزیر رفاه و تأمین اجتماعی، مسکن و شهرسازی و رؤسای سازمان بهزیستی کشور و بنیاد مسکن خواهد رسید.

ماده ۸- احداث و بهره‌برداری از واحدهای مسکونی موضوع این آیین‌نامه از پرداخت کلیه هزینه‌های صدور پروانه ساختمان، آماده‌سازی زمین و عوارض نوسازی معاف می‌باشند.

ماده ۹- واگذاری واحدهای مسکونی موضوع این آیین‌نامه باید از طریق اعلان فراخوان عمومی به مشمولین آیین‌نامه و پس از انتخاب مشمولین واجد شرایط براساس اولویت‌ها و شرایط موضوع ماده (۷) توسط هیئتی مرکب از رییس سازمان شهرستان، نماینده سازمان استان و نماینده فرماندار شهرستان صورت گیرد.

ماده ۱۰- واگذاریهای موضوع این آیین نامه به صورت بلاعوض و رایگان می باشد.

ماده ۱۱- رئیس سازمان مسئول نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه می باشد.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۸۷/۱/۵ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رئیس جمهور

پرویز داودی

اصلاح تصویب نامه در خصوص اختصاص سبد کالای رفاهی ماه مبارک رمضان به خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی مصوب ۱۳۸۷/۰۹/۱۰ هیأت وزیران

اصلاح تصویب نامه در خصوص اختصاص سبد کالای رفاهی ماه مبارک رمضان به خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی وزارت رفاه و تأمین اجتماعی - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور وزارت بازرگانی - وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت جهاد کشاورزی هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۰ بنا به پیشنهاد شماره ۸۷/ص/۱۱۵۰۵ مورخ ۱۳۸۷/۷/۶ وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

در تصویب نامه شماره ۱۰۷۷۳۰/ت/۴۰۸۸۳ هـ مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۸، عبارت « دو میلیون خانوار» به عبارت « دو میلیون و سیصد هزار خانوار» اصلاح می گردد.

معاون اول رئیس جمهور

پرویز داودی

آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۹) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۱۴ هیأت وزیران

آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۹) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی:

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات مربوط در معانی زیر به کار می‌روند:

الف) قانون: قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی؛

ب) خانواده مستضعف و محروم: خانواده‌ای که بنا به تشخیص وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در سه دهک پایین درآمدی قرار دارد.

ج) تعاونی‌های فراگیر ملی: شرکتهای تعاونی فراگیر ملی موضوع بند (۱۰) ماده (۱) قانون.

د) زیربنای اقتصادی: هرگونه دارایی‌های سرمایه‌ای امور زیربنایی در بخشهای آب و خاک، انرژی، ارتباطات و حمل و نقل؛

ه) مناطق کمتر توسعه‌یافته: موضوع جدول پیوست تصویب‌نامه شماره ۷۶۲۵۴/ت ۳۶۰۹۵ هـ مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۰؛

ماده ۲- وجوه حاصل از واگذاریهای موضوع قانون از جمله واگذاری شرکتهای مادر تخصصی یا اصلی و شرکتهای عملیاتی یا فرعی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در قالب اعتبارات مندرج در قوانین بودجه سالانه کل کشور در جدولی واحد و به ترتیب با عناوین بندهای هشت‌گانه ماده (۲۹) قانون به تفکیک اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای منظور و طبق این آیین‌نامه مصرف می‌شود.

ماده ۳- اعتبار مربوط به بند (۱) ماده (۲۹) قانون موضوع ایجاد خوداتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی مندرج در جدول مذکور در ماده (۲) این آیین‌نامه در اختیار وزارت رفاه و تأمین اجتماعی قرار می‌گیرد تا از طریق دستگاههای اجرایی ذی‌ربط مطابق بندهای زیر در قالب تخصیص اعتبار به مصرف برسد:

الف) آموزش رایگان مهارتهای شغلی افراد خانواده‌ها متناسب با نیاز بازارکار از طریق سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و سایر مراجعی که آموزشهای مزبور را ارائه می‌کنند.

ب) اعطای تسهیلات قرض الحسنه با هدف توانمندسازی برای اشتغال از طریق عقد قرارداد با بانکهای عامل یا صندوقهای مربوط ؛

ج) تقویت و گسترش نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی ؛

تبصره ۱- اعتبارات بندهای (الف) و (ج) در چارچوب تصمیمات شورای عالی رفاه و تامین اجتماعی هزینه خواهد شد.

تبصره ۲- اقساط دریافتی ناشی از پرداخت تسهیلات موضوع بند (ب)، تابع آیین نامه اجرایی ماده (۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاحات بعدی آن خواهد بود.

تبصره ۳- نحوه پرداخت تسهیلات موضوع بند (ب) طبق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب وزارت رفاه و تامین اجتماعی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد رسید.

ماده ۴- اعتبار مربوط به بند (۲) ماده (۲۹) قانون موضوع اختصاص سی درصد از درآمدهای حاصل از واگذاری، به وزارت تعاون اختصاص داده می شود تا در موارد زیر هزینه شود:

الف) پرداخت به تعاونی های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی به عنوان کمک بلاعوض با احتساب تدریجی تخفیفات موضوع ماده (۳۴) قانون، براساس دستورالعملی که ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه توسط وزارت تعاون با همکاری وزارت رفاه و تامین اجتماعی تهیه می شود.

ب) انجام حمایت های مندرج در بندهای (ب) و (ج) ماده (۹) قانون ؛

ماده ۵- اعتبار مربوط به بند (۳) ماده (۲۹) قانون موضوع ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته در قالب جدولی که به پیشنهاد معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به تصویب هیئت وزیران می رسد، در اختیار شورای برنامه ریزی و توسعه استانها قرار می گیرد تا به صورت طرح های تملک دارایی های سرمایه ای هزینه شود.

ماده ۶- اعتبار مربوط به بند (۴) ماده (۲۹) قانون موضوع اعطای تسهیلات (در قالب وجوه اداره شده)، به منظور تقویت تعاونی ها، نوسازی و بهسازی بنگاه های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه های واگذار شده و نیز برای سرمایه گذاری بخش های غیردولتی در مناطق کمتر توسعه یافته براساس قراردادهای منعقد شده در اختیار بانکهای عامل و بانک توسعه تعاون قرار می گیرد.

جدول توزیع اعتبارات موضوع این ماده بین دستگاه های اجرایی ملی و استانی ذی ربط توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تنظیم و به تصویب کمیسیون اقتصاد هیئت وزیران خواهد رسید. سود و اقساط دریافتی ناشی از تسهیلات مذکور براساس آیین نامه اجرایی ماده (۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاحات بعدی آن به حساب ویژه ای در خزانه داری کل واریز و

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۷۷

در بودجه‌های سالانه مجدداً برای تحقق اهداف مورد نظر لحاظ خواهد شد.
دستورالعمل نحوه پرداخت تسهیلات مذکور توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت تعاون تهیه خواهد شد.

ماده ۷ - اعتبار مربوط به بند (۵) ماده (۲۹) قانون به شرکتهای دولتی مجاز در قانون اختصاص می‌یابد و به این شرکتها اجازه داده می‌شود در طرح‌های سرمایه‌گذاری بخشهای غیردولتی در مناطق کمتر توسعه یافته که توجیه فنی و اقتصادی طرحهای مذکور به تأیید مراجع ذی‌ربط رسیده باشد، تا سقف چهل و نه درصد هزینه‌های طرح مشارکت نمایند.
شرکتهای مذکور مکلفند سهام دولتی خود در بنگاه‌های جدید را ظرف سه سال پس از بهره‌برداری به بخش غیردولتی واگذار کنند. فهرست شرکتهای موضوع این ماده در هر سال توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

ماده ۸ - اعتبار مربوط به بند (۶) ماده (۲۹) قانون موضوع تکمیل طرحهای نیمه تمام شرکتهای دولتی، به آن دسته از طرحهای نیمه تمام شرکتهای دولتی موضوع گروه (۳) ماده (۲) قانون و شرکتهایی که هنوز واگذار نشده‌اند، اختصاص می‌یابد که وجوه طرحهای یاد شده از محل منابع عمومی دولت تأمین شده باشد.

ماده ۹ - اعتبار مربوط به بند (۷) ماده (۲۹) قانون مربوط به حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته و پرخطر توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مربوط اختصاص می‌یابد.

ماده ۱۰ - اعتبار مربوط به بند (۸) ماده (۲۹) قانون به منظور بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی بنگاهها برای واگذاری براساس فهرست و چارچوبی که به تصویب هیئت‌واگذاری می‌رسد، به سازمان خصوصی سازی اختصاص می‌یابد تا به‌صورت بلاعوض به بنگاه‌های مربوط پرداخت و با نظارت سازمان مذکور هزینه شود.

ماده ۱۱ - سهم اعتبارات سالانه مواد موضوع این آیین‌نامه به استثنای ماده (۴) توسط کارگروهی مرکب از معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور (مسئول کارگروه)، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت تعاون، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و وزارت صنایع و معادن تعیین و به منظور درج در جدول موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور اعلام می‌شود. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور مکلف است پیشنهاد

کارگروه را عیناً در لایحه بودجه سالیانه کل کشور منظور نماید .

رئیس جمهور

محمود احمدی نژاد

آیین نامه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۰/۱۰/۱۴ هیأت وزیران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۸۹/۰۲/۴۵۹۳ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۹ وزارت دادگستری و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به منظور تحقق مفاد تصویب نامه شماره ۲۰۵۸۴۷/ت/۴۳۸۵۵ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۰، آیین نامه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در جمهوری اسلامی ایران را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین نامه، واژه ها و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف) کودک: تمامی افراد کمتر از ۱۸ سال تمام شمسی؛

ب) دستگاه اجرایی: دستگاه های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶-؛

پ) موسسات و تشکیلات غیردولتی: تمامی مؤسسات و تشکیلات غیردولتی و سازمان های مردم نهاد که طبق قوانین و مقررات تشکیل شده و در زمینه حقوق کودک فعالیت می کنند.

ت) پایش: بررسی مستمر وضعیت حقوق کودک در جامعه؛

ث) مرجع ملی: مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک که به موجب تصویب نامه شماره ۲۰۵۸۴۷/ت/۴۳۸۵۵ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۰ وزارت دادگستری می باشد.

ج) رییس مرجع ملی: وزیر دادگستری؛

چ) شورای هماهنگی: شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک موضوع ماده (۴) این آیین نامه؛

ماده ۲- وظایف و اختیارات مرجع ملی به شرح زیر می باشد:

الف) تدوین طرح ها و برنامه های ارتقای حقوق کودک و ترویج احترام به شخصیت وی؛

ب) پایش و ارزیابی رعایت حقوق کودک در سطح ملی؛

پ) ارایه نظرات مشورتی در زمینه قوانین، مقررات، رویه ها و برنامه های مرتبط با حقوق کودک به دستگاه های اجرایی و مؤسسات و تشکیلات غیردولتی؛

ت) پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات موجود و تهیه پیش نویس لوایح قانونی برای ارایه به شورای

هماهنگی؛

ث) تهیه گزارش ملی حقوق کودک با همکاری و مشارکت سایر نهادها و دستگاه‌های ذی‌ربط و ارسال آن به مراجع ذی‌صلاح داخلی و از طریق وزارت امور خارجه به مراجع ذی‌صلاح بین‌المللی، پس از تصویب شورای هماهنگی؛

ج) تهیه گزارش در خصوص موارد نقض حقوق کودک در جامعه و ارسال آن به مراجع ذی‌ربط داخلی با رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از تصویب شورای هماهنگی؛

چ) انجام مطالعات مربوط به حقوق کودک از طریق همکاری با سایر مؤسسات و مراکز علمی؛
ح) تهیه گزارش‌های سالانه و موردی و ارائه آن به رؤسای قوای سه‌گانه و دفتر مقام معظم رهبری پس از تصویب شورای هماهنگی؛

خ) اطلاع رسانی مستمر و همه‌جانبه و ارتقای سطح آگاهی در خصوص موضوعات مرتبط با حقوق کودک با همکاری وزارت آموزش و پرورش، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌های گروهی؛

د) هماهنگی و تبادل اطلاعات علمی و تحقیقی با مراجع داخلی و بین‌المللی در موضوعات حقوق کودک؛

ذ) همکاری با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی به منظور ترویج و اجرای حقوق کودک با همکاری و هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط از طریق وزارت امور خارجه؛

ماده ۳- دبیرخانه مرجع ملی با رعایت قوانین و مقررات مربوط در وزارت دادگستری تشکیل می‌شود.

تبصره - دبیر مرجع ملی از میان مشاوران یا معاونان رئیس مرجع ملی که در زمینه حقوق کودک تخصص دارند، توسط رئیس مرجع ملی منصوب می‌شود و دبیر شورای هماهنگی نیز خواهد بود.

ماده ۴- برای ایجاد هماهنگی و اخذ نظرات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در انجام امور و اقدامات موضوع این آیین‌نامه، شورای هماهنگی با عضویت افراد زیر تشکیل می‌شود:

الف) رئیس مرجع ملی به عنوان رئیس شورای هماهنگی

ب) دبیر مرجع ملی به عنوان دبیر شورا؛

پ) یک نفر وکیل دادگستری با حداقل پنج سال سابقه فعالیت علمی و عملی مربوط به حقوق کودک یا حقوق بشر با معرفی کانون وکلای دادگستری مرکز یا مرکز امور مشاوران به مدت سه

سال به انتخاب رییس مرجع ملی؛

ت) سه نفر از سازمان های مردم نهاد فعال مرتبط با حقوق کودک یا حقوق بشر، برای مدت سه سال؛

ث) یک نفر روحانی آشنا به حقوق کودک با معرفی شورای مدیریت حوزه علمیه قم؛

ج) یک نفر نماینده از نهادهای زیر که حسب مورد با حکم وزیر یا بالاترین مقام مسئول معرفی می گردند:

۱- وزارت آموزش و پرورش؛

۲- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۴- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

۵- وزارت امور خارجه؛

۶- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۷- وزارت کشور؛

۸- وزارت اطلاعات

۹- وزارت ورزش و جوانان؛

۱۰- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور؛

۱۱- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران؛

۱۲- سازمان بهزیستی کشور؛

۱۳- مرکز امور زنان و خانواده؛

۱۴- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران؛

۱۵- سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور؛

۱۶- شهرداری (با معرفی مجمع ادواری شهرداران کلان شهرهای کشور)؛

تبصره ۱- ابلاغ مصوبات و ارایه گزارشهای موردی و سالانه شورای هماهنگی به رؤسای قوای

سه گانه و دفتر مقام معظم رهبری و سایر مراجع ذی صلاح بر عهده رییس شورا می باشد.

تبصره ۲- رییس مرجع ملی می تواند از نمایندگان قوه قضاییه و اعضای کمیسیون های قضایی و

حقوقی، بهداشت و درمان و اجتماعی مجلس شورای اسلامی نیز بدون داشتن حق رأی برای شرکت در شورای هماهنگی دعوت نماید.

تبصره ۳- هر سه سال یک بار در اردیبهشت ماه به دعوت عام دبیر مرجع ملی، جلسه‌ای با حضور سازمان‌های مردم نهاد ثبت شده و فعال در زمینه حقوق کودک یا حقوق بشر که حداقل پنج سال سابقه فعالیت داشته باشند، تشکیل و با اکثریت نصف به علاوه یک سازمان‌های حاضر در جلسه، سه نماینده از سه سازمان غیردولتی برای عضویت در شورای هماهنگی انتخاب می‌شوند.

تبصره ۴- سه ماه پیش از پایان دوره عضویت اعضای مندرج در بندهای (پ) و (ت)، در خصوص انتخاب اعضای جدید اقدام می‌شود. تا زمانی که اعضای جدید انتخاب نشده‌اند، اعضای سابق عهده‌دار وظایف خواهند بود و انتخاب مجدد این اعضا به صورت متوالی تنها برای یک بار بلامانع است.

ماده ۵- مرجع ملی می‌تواند حسب مورد از کارشناسان مجرب در زمینه حقوق کودک برای شرکت در جلسات شورا یا کارگروه‌های مربوط دعوت و نظر ایشان را بدون حق رأی کسب نماید.

ماده ۶- موارد زیر از جمله وظایف و اختیارات شورای هماهنگی می‌باشد:

الف) تعیین راهبردهای حمایت از حقوق کودک و اولویت‌های سالانه مرجع ملی؛

ب) تصویب چشم‌انداز، سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی ارتقای حقوق کودک؛

پ) بررسی پیشنهادهای مربوط به اصلاح قوانین و مقررات و پیش‌نویس لوایح قانونی جهت ارایه به مراجع ذی‌ربط؛

ت) بررسی و تصویب گزارش ملی حقوق کودک برای ارسال به مراجع ذی‌صلاح داخلی و بین‌المللی وفق مقررات این آیین‌نامه؛

ث) بررسی گزارش موارد نقض حقوق کودک؛

ج) بررسی و تصویب گزارش‌های سالانه و موردی مرجع ملی جهت ارسال به مراجع ذی‌صلاح؛

چ) تأیید ایجاد کارگروه‌های موردی و موقت با پیشنهاد رییس مرجع ملی؛

ح) پیشنهاد بودجه سالانه به رییس مرجع ملی جهت پیش‌بینی در ردیف اعتبارات وزارت دادگستری در لایحه بودجه سالانه؛

خ) تصویب آیین‌نامه داخلی شورای هماهنگی؛

ماده ۷- شورای هماهنگی به صورت عادی هر دو ماه یک بار جلسه خواهد داشت. جلسات فوق‌العاده به تصمیم رییس شورا یا حسب درخواست مکتوب پنج نفر از اعضای شورا تشکیل می‌شود. جلسات شورا با حضور دو سوم اعضا تشکیل می‌شود و تصمیمات شورای هماهنگی با اکثریت نسبی اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۸ - دبیر شورای هماهنگی، مسئول امور اداری و اجرایی مرجع است و زیر نظر رئیس فعالیت می‌نماید. وظایف وی عبارت است از:

- (الف) تمشیت امور اداری و اجرایی؛
- (ب) تهیه دعوت‌نامه‌ها و دستور جلسات، تدوین صورتجلسات و ابلاغ مصوبات شورای هماهنگی برای سازمان‌های ذی‌ربط و پیگیری حسن اجرای مصوبات؛
- (پ) برنامه‌ریزی مدون برای تشکیل جلسات کارگروه‌های تخصصی؛
- (ت) پیشنهاد ترکیب هیئت‌های اعزامی به اجلاس‌های منطقه‌ای و بین‌المللی به رئیس مرجع ملی؛
- (ث) تهیه گزارش‌های مربوط به حقوق کودک و آرایه آن به شورای هماهنگی؛
- (ج) اخذ گزارش هیئت‌های اعزامی به خارج از کشور و تهیه بانک اطلاعات گزارش‌ها؛
- (چ) تدوین بیانیه‌ها و گزارش‌های مورد نیاز برای آرایه به مجامع بین‌المللی و سایر اجلاس‌های مرتبط؛

(ح) تعامل و همکاری با پژوهشگران و مراکز علمی و پژوهشی در امور مربوط به حقوق کودک
(خ) ایجاد سامانه الکترونیکی در زمینه‌های مربوط به حقوق کودک و امور اداری مرجع ملی و شورای هماهنگی؛

(د) انجام سایر امور ارجاعی مرتبط با شرح وظایف از سوی مرجع ملی و شورای هماهنگی؛

ماده ۹ - مرجع ملی دارای حداقل چهار کارگروه کارشناسی دائمی به شرح زیر می‌باشد:

- (الف) پایش و ارزیابی
- (ب) حقوقی و قضایی
- (پ) آموزش و اطلاع‌رسانی
- (ت) حمایتی و هماهنگی

تبصره ۱ - ترکیب اعضا و تفصیل حدود وظایف و شیوه عملکرد این کارگروه‌ها در چارچوب مفاد این آیین‌نامه، با پیشنهاد رئیس مرجع ملی و تصویب شورای هماهنگی تعیین می‌شود.

تبصره ۲ - مرجع ملی می‌تواند در موارد خاص و ضروری، با پیشنهاد رئیس مرجع ملی و تأیید شورای هماهنگی، کارگروه‌های موقتی و موقت تشکیل دهد.

تبصره ۳ - هر کارگروه می‌تواند حسب مورد از کارشناسان مجرب دولتی و غیردولتی در حوزه‌های مرتبط با موضوع فعالیت خود دعوت نماید. دعوت موقتی و استفاده از کارشناسان خارجی با رعایت قوانین و مقررات بالامانع خواهد بود.

ماده ۱۰- کارگروه پایش و ارزیابی حسب ارجاع موظف است با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی از این دستگاه‌ها بازدید نموده و ضمن پایش و ارزیابی حقوق کودک در این دستگاه‌ها، گزارش لازم را از فعالیت آنها در حوزه حقوق کودک به شورای هماهنگی ارایه نماید. در خصوص موسسات و تشکیلات غیردولتی متولی و مرتبط با حقوق کودک نیز بنا به درخواست یا موافقت آنها نسبت به پایش و ارزیابی حقوق کودک در این مؤسسات مبادرت نماید.

تبصره - کارگروه پایش و نظارت مکلف است سامانه پیام کوتاه و سامانه‌های الکترونیکی را جهت دریافت اطلاعات مردمی راجع به رعایت حقوق کودک در جامعه ایجاد و نشانی آن را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۱۱- کارگروه حقوقی و قضایی حسب ارجاع موظف است با انجام مطالعات لازم و بررسی گزارش‌ها و رویه‌های قضایی و اجرائی، پیش‌نویس اصلاح قوانین و مقررات را تهیه و به شورای هماهنگی ارایه نماید.

ماده ۱۲- کارگروه آموزش و اطلاع‌رسانی مکلف است حسب ارجاع، اقدامات و هماهنگی‌های لازم را به منظور آموزش و ترویج حقوق کودکان در تمام سطوح و از طریق تدوین برنامه‌ها و طرح‌های ارتقای سطح آگاهی‌های کودکان، والدین، دست‌اندرکاران دستگاه‌های اجرایی و موسسات و تشکیلات غیردولتی مرتبط با حقوق کودکان، به عمل آورده و این برنامه‌ها و طرح‌ها را برای هدایت و یا اجرا به شورای هماهنگی ارایه نماید.

ماده ۱۳- کارگروه حمایت و هماهنگی موظف است حسب ارجاع برای رعایت هر چه بیشتر حقوق و منافع کودکان در جامعه در راستای نیازهای بومی و معیارهای پذیرفته شده در کنوانسیون حقوق کودک، راهکارهای لازم را برای هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی، موسسات و تشکیلات غیردولتی متولی و مرتبط با حقوق کودک به عمل آورد و پیشنهاد خود را جهت تدوین و اجرای برنامه‌های ارتقای حقوق کودک و حمایت از آنان به شورای هماهنگی اعلام نماید.

معاون اول رئیس‌جمهور

محمدرضا رحیمی

موادی از آیین‌نامه ساماندهی و اعتباربخشی مراکز مشاوره مصوب هیأت وزیران ۱۳۹۱/۰۷/۲۳

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۷/۲۳ بنا به پیشنهاد شماره ۲۵۳۳۸/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۱/۴/۷ معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و به استناد ماده ۴۳ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران^۱ مصوب ۱۳۸۹، آیین‌نامه ساماندهی و اعتباربخشی مراکز مشاوره به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر درمعانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف) قانون: قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹

ب) وزارت: وزارت ورزش و جوانان

پ) سازمان: سازمان بهزیستی کشور

ت) مراکز: مراکز مشاوره ازدواج و تحکیم خانواده و نیز مراکز مشاوره اجتماعی که تحت نظارت دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۲۲۲ قانون در ساختار تشکیلاتی دستگاه اجرایی مربوط و یا بر اساس مجوز دستگاه اجرایی ذیربط توسط اشخاص حقیقی و حقوقی فعالیت می‌کنند.

ث) خدمات: خدمات مشاوره‌ای ازدواج و تحکیم خانواده و خدمات مشاوره‌ای اجتماعی موضوع مواد ۳ و ۴ این آیین‌نامه اعم از حضوری و غیرحضوری؛

ج) مجوز: پروانه‌ای که برای فعالیتهای مراکز مشاوره ازدواج و تحکیم خانواده توسط وزارت و برای فعالیت مراکز مشاوره اجتماعی توسط سازمان برای اشخاص حقیقی و حقوقی برای مدت سه سال صادر می‌شود.

ماده ۶- خدمات مراکز مشاوره اجتماعی به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف) مشاوره خدمات توانبخشی؛

ب) مشاوره پیشگیری از اعتیاد؛

پ) مشاوره ژنتیک؛

ت) مشاوره خدمات روانشناسی و روانسنجی؛

۱. رجوع کنید به موادی از قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

آیین‌نامه ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی مصوب ۱۳۹۲/۰۳/۱۲ هیأت وزیران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۳/۱۲ بنا به پیشنهاد شماره ۶۸۹ مورخ ۱۳۹۱/۱/۸ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین‌نامه ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول: کلیات و تعاریف

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف) وزارت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

ب) سازمان: سازمان بهزیستی کشور

پ) مرکز: مرکز فوریت‌های اجتماعی سازمان در مرکز و شهرستانها

ت) فوریت‌های اجتماعی: خدمات تخصصی به موقع و در دسترس که به صورت شبانه‌روزی و رایگان در سطوح زیر ارائه می‌شود:

۱- مداخله در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی؛

۲- پاسخگویی تلفنی فوریت‌های اجتماعی (۱۲۳)؛

۳- خدمات سیار فوریت‌های اجتماعی؛

۴- پایگاه خدمات اجتماعی؛

ث) دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی: خشونت دیدگان خانگی از قبیل کودک آزاردیده، همسر آزاردیده، سالمند آزاردیده، معلول آزار دیده، افرادی که قصد خودکشی دارند یا اقدام به خودکشی کرده‌اند و خانواده آنان، دختران و پسران فراری از منزل، زنان و دختران در معرض آسیب اجتماعی یا آسیب‌دیده اجتماعی، زوجین متقاضی طلاق و افراد در معرض طلاق، کودکان خیابانی و مبتلایان به اختلال هویت جنسی در معرض آسیب؛

ماده ۲- وظایف و اختیارات مرکز در اجرای این آیین‌نامه به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- شناسایی مناطق و کانون‌های آسیب‌زا و آسیب‌های شایع و در حال شیوع در سطح کشوری، منطقه‌ای و محلی؛

۲- تقویت مداخله‌های اجتماعی و روانی قبل از مداخله‌های قضایی - انتظامی؛

۳- مداخله در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی موضوع این آیین‌نامه؛

- ۴- تسهیل دسترسی دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی به خدمات تخصصی مورد نیاز از طریق سطوح فوریت‌های اجتماعی ؛
- ۵- توانمندسازی دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی به صورت بازگشت به خانواده، فراهم کردن زمینه زندگی مستقل یا ارجاع به مراکز مرتبط ؛
- ۶- انجام پیگیری‌های لازم پس از ترخیص از طریق خدمات مددکاری اجتماعی ؛
- ۷- اطلاع‌رسانی مناسب به مردم به روش‌های مختلف از جمله راه‌اندازی پایگاه تلفنی (۱۲۳)، صدا و سیما و معرفی به دستگاه‌های مرتبط ؛
- ۸- ارائه نظرات کارشناسی و مشاوره‌ای به مراجع قضایی حسب درخواست ؛
- ۹- ارائه خدمات به گروه‌های هدف ارجاعی از سازمان‌های همکار ؛
- ۱۰- تبادل اطلاعات و آمار مربوط با سازمان‌های ذیربط با رعایت قوانین و مقررات مربوط ؛
- ماده ۳-** نحوه پذیرش دریافت‌کنندگان خدمات به صورت خود معرف یا ارجاعی (معرفی از مراجع قضایی و انتظامی و سایر سازمانها و نهادها و گزارش‌های مردمی) می‌باشد.
- تبصره-** افرادی که بدون معرفی نامه از سوی مراجع قضایی و انتظامی یا سایر نهادها مراجعه می‌کنند، تحت عنوان خود معرف پذیرفته می‌شوند.
- ماده ۴-** به منظور کنترل و کاهش بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی از طریق ارائه خدمات به دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی، دستگاه‌های اجرایی زیر مکلفند ضمن هماهنگی با سازمان حسب مورد اقدامات لازم را به عمل آورند:
- الف) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ؛
- ۱- تجهیز شبکه فوریت‌های اجتماعی در کل کشور به تجهیزات مخابراتی از جمله راه‌اندازی خط تلفن فوریت‌های اجتماعی (۱۲۳) و فرکانس خط بی‌سیم به صورت مکالمه رایگان؛
- ۲- ایجاد زیرساخت لازم (نرم‌افزاری و سخت‌افزاری) خط تلفن فوریت‌های اجتماعی (۱۲۳) در مناطق شهری و روستایی ؛
- ب) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ؛
- ۱- ارائه خدمات درمانی فوری به دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی ارجاع شده از مرکز؛
- ۲- معرفی دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی که برای دریافت سایر خدمات (غیر از خدمات موضوع این آیین‌نامه) به مراکز درمانی مراجعه می‌کنند به مرکز؛

پ) وزارت دادگستری؛

هماهنگی با قوه قضاییه به منظور انجام موارد زیر با رعایت قوانین و مقررات مربوط:

۱- صدور احکام قضایی لازم؛

۲- حضور مددکاران اجتماعی مرکز در جلسات رسیدگی‌های قضایی مربوط به دریافت کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی؛

۳- تعیین شعبه‌های ویژه در کلان شهرها و مراکز استانها یا قاضی مشخص برای رسیدگی به پرونده‌های ارجاعی از مرکز؛

۴- حمایت از کارکنان مرکز در اقامه دعاوی ناشی از انجام وظایف قانونی در مقابل شاکیان؛
ت) وزارت کشور؛

۱- تعیین تکلیف افراد خارجی فاقد مجوز اقامت، ارجاع شده از مرکز با قید فوریت و پذیرش آنها در مراکز مرتبط با اداره کل اتباع و مهاجرین خارجی؛

۲- تسهیل صدور شناسنامه و مدارک هویتی برای گروه‌های هدف فاقد مدارک با معرفی مرکز طبق قوانین و مقررات مربوط از طریق سازمان ثبت احوال کشور؛

۳- هماهنگی با استانداریها جهت اولویت دادن به طرح‌های مرتبط با آسیب‌های اجتماعی در کارگروه فرهنگی، اجتماعی و خانواده شورای برنامه ریزی و توسعه استان؛

۴- تأمین اعتبار مورد نیاز استانی از طریق شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم برای ایجاد هماهنگی بین خدمات فوریتی فعال در کشور از جمله خطوط تلفن ۱۲۳-۱۱۵-۱۲۵-۱۱۰؛

۶- بررسی عملکرد دستگاه‌های استانی مسئول از طریق کارگروه فرهنگی، اجتماعی و خانواده شورای برنامه ریزی و توسعه استان و ارائه نتایج آن به شورای یادشده؛

ث) وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

۱- توسعه خدمات فوریت‌های اجتماعی در شهرهای بالای پناه هزار نفر جمعیت تا پایان سال ۱۳۹۲؛

۲- تشکیل جلسات با حضور نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌های اجرایی همکار با هدف ایجاد هماهنگی، سیاست‌گذاری و اقدامات راهبردی برای ارائه خدمات فوریت‌های اجتماعی؛

ج) وزارت راه و شهرسازی؛

تأمین زمین مورد نیاز مراکز تابع به صورت رایگان با رعایت قوانین و مقررات مربوط ؛
(چ) سازمان ؛

- ۱- تدوین برنامه توسعه کیفی و کمی خدمات ؛
 - ۲- پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز در لایحه بودجه سالانه ؛
 - ۳- پایش و ارزشیابی فعالیت مراکز تابع ؛
 - ۴- تهیه گزارش عملکرد دستگاه‌های مسئول و ارسال به وزارت هر شش ماه یکبار ؛
 - ۵- استانداردسازی خدمات و تجهیزات مراکز تابع ؛
 - ۶- استفاده از ظرفیت‌های شوراهای شهر و شهرداریها جهت اجرای این آیین‌نامه ؛
- ماده ۵-** نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات مربوط همکاری‌های لازم را در خصوص موارد زیر به عمل آورد:
- ۱- حمایت از کارکنان مرکز در مواردی که سلامت جسمانی و امنیت جانی آنها و یا دریافت-کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی در معرض خطر قرار می‌گیرد.
 - ۲- ارجاع دریافت‌کنندگان خدمات فوریت‌های اجتماعی به مراکز فوریت‌های اجتماعی با رعایت قوانین و مقررات مربوط؛
 - ۳- همکاری لازم جهت استقرار خودروهای خدمات سیار فوریت‌های اجتماعی در میادین شهرها ؛
- ماده ۶-** سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با رعایت مقررات مربوط نسبت به تهیه و پخش برنامه‌های مرتبط با خدمات فوریت‌های اجتماعی در شبکه‌های ملی و استانی با هماهنگی سازمان اقدام نماید.

معاون اول رئیس‌جمهور
محمد رضا رحیمی

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مصوب هیأت وزیران ۱۳۹۳/۰۱/۱۰

ماده ۱- اصطلاحات مندرج در این آیین‌نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌رود:

الف) خانوارهای تحت حمایت: خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی (کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) و خانوارهایی که به تشخیص نهادهای حمایتی و تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی قادر به تأمین حداقل نیازهای اساسی زندگی نباشند.

ب) کاربرگ (فرم) ثبت نام: کاربرگ (فرم) درخواست سرپرست خانوارهای نیازمند و متقاضی دریافت یارانه؛

ج) ستاد: ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها؛

د) سازمان: سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها؛

هـ) معاونت: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور؛

۹- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است با همکاری سازمان، برنامه‌ریزی لازم را برای پرداخت یارانه‌ها به منظور تأمین امنیت غذایی خانوارهای تحت حمایت را به گونه‌ای انجام دهد که کلیه خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور ضمن برخورداری از یارانه غیرنقدی، به مرور و با دریافت اطلاعات بیشتر نسبت به پوشش دادن سایر خانوارهای نیازمند براساس دستورالعمل مصوب ستاد و از طریق کمیته امداد امام خمینی (ره) و یا سازمان بهزیستی کشور اقدام نماید.

آیین‌نامه اجرایی بند (الف) تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۳۱ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۰۲/۳۱ به پیشنهاد مشترک بنیاد شهید و امور ایثارگران، کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور و سازمان اوقاف و امور خیریه و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور و به استناد بند (الف) تبصره (۱۶) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، آیین‌نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

الف) ایثارگران: مشمولان بند (ک) ماده (۲۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹ - شامل فرزندان و همسران شهدا، جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر و فرزندان و همسران آنان، آزادگان و فرزندان و همسران آنان؛

ب) دانشجویان مشمول: دانشجویان شاغل به تحصیل در گروه‌های چهارگانه زیر:

۱- ایثارگران

۲- تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور

۳- تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره)

۴- حافظان کل قرآن کریم و قاریان ممتاز کشوری مطابق مصوبه جلسه بیستم مورخ ۱۳۹۲/۸/۴ شورای توسعه فرهنگ قرآنی (موضوع ابلاغیه شماره ۹۲/۹۲۵۷/دش مورخ ۱۳۹۲/۸/۸ دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی)؛

ج) دستگاه‌های اجرایی: بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان بهزیستی کشور، کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان اوقاف و امور خیریه (حسب مورد)؛

ماده ۴- هزینه‌های تحصیلی دانشجویان مشمول هر یک از دستگاه‌های اجرایی از محل اعتبار ردیف‌های زیر تأمین و پرداخت می‌گردد:

الف) بنیاد شهید و امور ایثارگران: ردیف هزینه‌ای (۱- ۱۳۱۶۰۰)؛

ب) سازمان بهزیستی کشور: ردیف هزینه‌ای (۱- ۱۳۱۵۰۰)؛

ج) کمیته امداد امام خمینی (ره): ردیف هزینه‌ای (۱- ۱۲۹۶۰۰)؛

د) سازمان اوقاف و امور خیریه: ردیف هزینه‌ای (۱- ۱۰۹۵۰۰)؛

تبصره - هزینه شهریه دانشجویی همسران شهدا، جانبازان و آزادگان مطابق بند (ب) تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور پرداخت می‌گردد.

ماده ۷- دستگاه های اجرایی موظفند مبالغ شهریه پرداختی به دانشجویان مشمول در هر نیمسال تحصیلی به همراه نام، نام خانوادگی، نام دانشگاه، محل تحصیل، استان و شهرستان محل تحصیل، مقطع تحصیلی، کد ملی دانشجوی، کد ایثارگری، کد مددجویی (مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) و کد حافظان کل قرآن کریم و قاریان ممتاز کشوری را در پایان هر نیمسال تحصیلی به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ارائه نمایند.

آیین نامه اجرایی ماده ۷۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۳/۰۶/۰۵ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۶/۵ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های کشور و دادگستری و تأیید رئیس قوه قضاییه و به استناد ماده (۷۹) قانون مجازات اسلامی^۱ - مصوب ۱۳۹۲ -، آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می روند:

الف) قانون: قانون مجازات اسلامی - مصوب ۱۳۹۲؛

ب) خدمات عمومی رایگان: خدمت عام المنفعه ای که با رضایت محکوم برای مدت معین و به طور رایگان به موجب حکم دادگاه و وفق ماده (۸۴) قانون به شرح مندرج در این آیین نامه، در نهادهای پذیرنده انجام می گیرد.

پ) مجازات جایگزین: مجازات های جایگزین حبس؛

ت) نهادپذیرنده: دستگاه های اجرایی و مؤسسات عمومی مذکور در ماده (۴) این آیین نامه؛

ماده ۲- خدمات عمومی رایگان عبارتند از:

الف) امور آموزشی شامل سوادآموزی، آموزش های علمی، فرهنگی، دینی، هنری، ورزشی، فنی و حرفه ای و آموزش سبک زندگی و مهارت های اساسی آن؛

ب) امور بهداشتی و درمانی شامل اقدامات تشخیصی - درمانی، توانبخشی، مامایی، بهیاری و پرستاری، نگهداری سالمندان، معلولان و کودکان، مشاوره و روان درمانی، بهداشت محیط و درمان

۱. ماده ۷۹ قانون مجازات ۱۳۹۲ تعیین انواع خدمات عمومی و دستگاهها و مؤسسات دولتی و عمومی پذیرنده محکومان و نحوه همکاری آنان با قاضی اجرای احکام و محکوم، به موجب آیین نامه ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به وسیله وزارتخانه های کشور و دادگستری تهیه می شود و با تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیأت وزیران می رسد. مقررات این فصل پس از تصویب آیین نامه موضوع این ماده لازم الاجراء می شود.

اعتیاد؛

ب) امور فنی و حرفه ای شامل خدمت در کارگاه ها، کارخانه ها، صنایع وابسته به نهادهای پذیرنده و بخش های فنی آنها؛

ت) امور خدماتی شامل نگهداری و سرایداری نهادهای پذیرنده، نظافت اماکن عمومی، حفاظت و نگهداری از فضاهای سبز و بوستان های شهری و باغبانی در اماکن مزبور، تعمیر و تنظیف وسایل نقلیه عمومی و دولتی و اماکن ورزشی و پارکبانی؛

ث) امور کارگری شامل کارگری در بخش های ساختمانی، راهسازی، معادن، شیلات، مراتع، سدسازی و دیگر طرح های عمرانی متعلق به نهادهای پذیرنده؛

ج - امور کشاورزی، دامداری، جنگلداری و مرتع داری شامل درختکاری، باغبانی، برداشت محصول، مرغداری، پرورش آبزیان و انجام کار در نهادهای پذیرنده و مؤسسات کشت و صنعت وابسته به آنها؛

ماده ۳- موارد زیر از شمول این آیین نامه خارج می باشد:

الف) آن دسته از خدمات عمومی رایگان که با اماکن دارای طبقه بندی، داده های محرمانه و اسناد طبقه بندی شده و مانند آنها مرتبط است.

ب) ارائه هرگونه خدمات شخصی توسط محکوم به مسئولان و کارکنان نهادهای پذیرنده؛

ماده ۴- نهادهای پذیرنده موضوع این آیین نامه عبارتند از:

الف) وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش، ورزش و جوانان، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت و سازمان ها و مؤسسات و ادارات کل تابع آنها؛

ب) سازمان های حفاظت محیط زیست، میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، آموزش فنی و حرفه ای، اوقاف و امور خیریه، زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، پزشکی قانونی و بهزیستی کشور؛

پ) شهرداری ها، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان تأمین اجتماعی، کمیته ملی المپیک ایران، بسیج سازندگی، جهاد دانشگاهی و مراکز نگهداری جانبازان، معلولان، سالمندان، کودکان و نوجوانان، درمان اعتیاد وابسته به دستگاه ها و مؤسسات دولتی و

عمومی غیردولتی مذکور در بندهای فوق‌الذکر؛

ماده ۵- نهادهای پذیرنده متقاضی بکارگیری محکومان در هر حوزه قضایی مکلفند ظرفیت پذیرش و نوع خدمت مورد نیاز خود را براساس خدمات مندرج در مواد (۲) و (۳) این آیین‌نامه و با ذکر نشانی محل بکارگیری محکوم، هر شش ماه یکبار با هماهنگی فرمانداران حوزه مربوط به بالاترین مقام دستگاه مربوط در سطح ملی ارائه و مقامات یاد شده نیز اطلاعات بدست آمده را پس از تأیید، در اختیار دادستان کل کشور قرار دهند تا به نحو مقتضی به دادستان محل یا رئیس دادگاه بخش اعلام نمایند.

ماده ۶- دادگاه صادرکننده رأی با رضایت محکوم و با توجه به نوع جرم، صلاحیت علمی و اخلاقی، شخصیت، تخصص، مهارت، تجربیات و سن محکوم و همچنین ملحوظ داشتن ظرفیت و اولویت نهادهای پذیرنده خدمت و سایر شرایط قانونی، نوع، مدت و ساعات خدمت عمومی رایگان را تعیین خواهد کرد.

ماده ۷- در صورت نبود ظرفیت پذیرش یا خدمت موردنظر در حوزه قضایی دادگاه صادرکننده حکم و وجود ظرفیت پذیرش در سایر حوزه‌های قضایی، دادگاه صادرکننده حکم می‌تواند با رضایت محکوم و با اعطای نیابت، محکوم را به سایر حوزه‌ها اعزام کند.

ماده ۸- پس از صدور حکم قطعی مبنی بر انجام خدمات عمومی رایگان و ارسال پرونده به اجرای احکام، قاضی اجرای احکام محل اجرای حکم با رعایت قانون و ماده (۴۹۵) قانون آیین دادرسی کیفری - مصوب ۱۳۹۲ - و در چارچوب حکم صادر شده محکوم را به نهاد پذیرنده معرفی و بر نحوه اجرای حکم نظارت می‌نماید.

تبصره - قاضی اجرای احکام نسخه ای از رونوشت معرفی‌نامه محکوم را به مرکز حفاظت اطلاعات قوه قضاییه و حفاظت و حراست نهاد پذیرنده ارسال می‌کند.

ماده ۹- نهاد پذیرنده محکوم، علاوه بر رعایت مسائل امنیتی و حفاظتی درخصوص بکارگیری محکوم، مکلف است ضمن نظارت بر عملکرد محکومان معرفی شده، به صورت ماهیانه گزارش تفصیلی محکومان را با اعلام نظر صریح درخصوص شروع به کار و نحوه انجام خدمات شامل ساعات حضور روزانه، میزان غیبت و تأخیر وی، هرگونه بی‌نظمی و کوتاهی در انجام خدمت محوله و میزان رضایتمندی نهاد پذیرنده و مراجعان از خدمت ارائه شده را به نحو کامل به اجرای احکام مربوط گزارش

نماید.

تبصره - نمونه متحدالشکل اعلام گزارش این ماده ظرف یک ماه پس از ابلاغ آیین نامه توسط دادستان کل کشور تنظیم و به واحدهای قضایی کل کشور ابلاغ خواهد شد. تا زمان ابلاغ نمونه متحدالشکل، گزارش ها باید براساس نمونه های تنظیم شده توسط قاضی اجرای احکام تکمیل گردد.

ماده ۱۰ - محکومان معرفی شده باید بدون هیچگونه نشانه یا لباس متمایزی در نهاد پذیرنده حاضر و به انجام خدمت مبادرت ورزند.

ماده ۱۱ - چنانچه به هر علت انجام خدمت عمومی در محل تعیین شده ممکن نباشد یا محکوم بنا به عذر موجه در اثنای انجام خدمت عمومی متقاضی تغییر نوع یا محل خدمت باشد، نهاد پذیرنده باید مراتب را به قاضی اجرای احکام محل اجرای حکم منعکس نماید. در این صورت، قاضی اجرای احکام حسب مورد با لحاظ رأی دادگاه و مفاد این آیین نامه موضوع را بررسی و تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد نمود.

ماده ۱۲ - قاضی اجرای احکام با توجه به گزارش ماهانه نهاد پذیرنده و وضعیت شخصی، خانوادگی و اجتماعی محکوم و آثار اجرای حکم و سایر جهات در چارچوب ماده (۷۷) قانون و سایر گزارش های واصله، حسب مورد تخفیف یا تبدل یا توقف موقت یا تشدید مجازات خدمات عمومی رایگان را وفق مقررات قانونی به دادگاه صادرکننده رأی پیشنهاد می کند.

ماده ۱۳ - اجرای خدمات عمومی رایگان باید به گونه ای باشد که تمامی قوانین و مقررات مربوط از جمله درخصوص شرایط کار زنان و نوجوانان، محافظت فنی، بهداشتی، ایمنی و ضوابط کارهای سخت و زیان آور رعایت شود.

ماده ۱۴ - به منظور اجرای هدفمند و منظم مجازات های جایگزین از جمله خدمات عمومی رایگان و پیگیری و نظارت بر آن، دادستان یا رئیس حوزه قضایی بخش حسب نیاز می تواند شعبه یا شعبی از اجرای احکام کیفری را به عنوان اجرای احکام مجازات های جایگزین تعیین کند.

ماده ۱۵ - در راستای تحقق کامل اهداف قانونگذار، به ویژه کاهش جمعیت کیفری زندان ها و به منظور ایجاد هماهنگی، فراهم کردن زمینه اجرای دقیق و صحیح، نظارت و پایش مجازات های

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۵۹۵

جایگزین، واحد نظارت و ارزیابی اجرای مجازات های جایگزین متناسب با امکانات موجود در دادستانی کل کشور تشکیل خواهد شد. دادستان کل کشور مکلف است با همکاری وزارت دادگستری سالانه گزارشی از فعالیت ها و اقدامات انجام شده در این زمینه را تهیه و به رئیس قوه قضاییه و هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۱۶- قوه قضاییه با استفاده از ظرفیت سامانه مدیریت خدمات قضایی نسبت به جمع آوری، حفظ، نظارت و بهره گیری از اطلاعات مربوط به اجرای خدمات عمومی رایگان اقدام می نماید

معاون اول رئیس جمهور
اسحاق جهانگیری

تصویب نامه در مورد تکالیف و نحوه کاربری اصطلاحات در معانی مشروح در سازمان نهضت سوادآموزی مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۱۵ هیأت وزیران

ماده ۳-

ج) کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور مکلفند افراد آموزش پذیر بی سواد تحت پوشش خود را برای آموزش سواد به سازمان معرفی و یا رأساً نسبت به آموزش سواد افراد یاد شده با همکاری سازمان اقدام نمایند. ارائه و استمرار خدمات به افراد بی سواد تحت پوشش دستگاه های یاد شده با سوادآموزی توأم خواهد بود.

آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه

در اجرای مواد ۱۷، ۲۱، ۴۱ و ۵۷ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی و بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری، « آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده » به شرح مواد آتی است.

فصل اول: داگاه خانواده

مبحث اول: کلیات

ماده ۱- واژه های به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر می باشند:

الف) قانون: قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی؛

ب) آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی؛

ج) دادگاه خانواده: دادگاه خانواده موضوع قانون؛

د) مرکز امور مشاوران: مرکز امور مشاوران، وکلا و کارشناسان رسمی قوه قضاییه؛

ماده ۲- از زمان لازم‌الاجرا شدن قانون در حوزه‌های قضایی که دادگاه خانواده تشکیل نگردیده یا در صورت تشکیل به تعداد کافی ایجاد نشده است تا استقرار کامل دادگاه‌های مذکور، دادگاه عمومی حقوقی مستقر در آن حوزه یا شعب دادگاه عمومی فعلی ویژه رسیدگی به دعاوی خانوادگی با ساختار موجود ولی با رعایت مقررات قانون و تشریفات مربوط، به دعاوی موضوع قانون رسیدگی خواهند کرد.

تبصره - در حوزه قضایی دادگاه بخش چنانچه دادگاه خانواده تشکیل نشود دعاوی راجع به اصل نکاح و انحلال آن در دادگاه خانواده نزدیکترین حوزه قضایی هر استان رسیدگی خواهد شد.

ماده ۳- رئیس کل دادگستری هر استان موظف است تمهیدات لازم جهت تشکیل دادگاه خانواده و مراکز مشاوره خانواده را با کمک مسؤولان قوه قضاییه و همکاری رؤسای حوزه‌های قضایی شهرستان‌های مربوط ظرف مهلت مقرر در قانون، فراهم نماید.

ماده ۴- مراجع عالی اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی توسط کلیساها، دارالشرع کلیمیان و انجمن‌ها و نهادهای زرتشتی سراسر کشور به قوه قضاییه اعلام خواهد شد. دادگاه خانواده تصمیم مراجع مذکور در خصوص امور حسبی و احوال شخصیه اقلیت‌های یاد شده مانند نکاح و طلاق را پس از وصول، بررسی و بدون رعایت تشریفات، تنفیذ و دستور اجرا صادر خواهد کرد.

تبصره - قوه قضاییه مراجع عالی معتبر را از طریق رؤسای کل دادگستری به دادگاه‌های خانواده معرفی خواهد کرد.

ماده ۵- احراز عدم تمکن مالی اصحاب دعوی، موضوع ماده ۵ قانون، به تشخیص دادگاه است و نیاز به تشریفات دادرسی و حکم اعسار ندارد. در صورت نیاز، دادگاه در وقت فوق‌العاده تحقیقات لازم را انجام خواهد داد.

ماده ۶- در صورت اقتضا ضرورت یا وجود الزام قانونی دایر بر داشتن وکیل، دادگاه حسب مورد رأساً یا به درخواست فرد فاقد تمکن مالی از طریق مرکز امور مشاوران یا قانون وکلا دادگستری مربوط وکیل معاضدتی تعیین می‌کند. مرکز یا قانون مذکور مطابق مقررات، موظف به معرفی وکیل معاضدتی به دادگاه است.

مبحث دوم: ارائه گواهی پزشکی توسط زوجین

ماده ۷-

الف) وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مکلف است فهرست بیماری‌های موضوع صدر ماده ۲۳ قانون و هرگونه تغییری که در فهرست مذکور متعاقباً ایجاد گردد را تعیین و به سازمان اسناد و املاک کشور اعلام کند. سازمان یاد شده پس از وصول فهرست مذکور، مراتب را به دفتر اسناد رسمی ثبت ازدواج ابلاغ می‌کند. نظارت و پیگیری بر این امر بر عهده سازمان مذکور می‌باشد.

ب) دفتر اسناد رسمی ثبت ازدواج پس از دریافت گواهی واکسینه شدن نسبت به بیماری‌های مزبور و گواهی عدم اعتیاد زوجین به مواد مخدر و عدم ابتلا به بیماری‌های مذکور، اقدام به ثبت ازدواج می‌نماید.

ج) چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر دلالت کند، ثبت نکاح در دفتر رسمی ازدواج، در صورت درخواست کتبی آنان مبنی بر ثبت ازدواج علیرغم بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر، بلامانع است.

د) چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماری‌های مسری و خطرناک مذکور در فهرست یاد شده دلالت کند، طرفین جهت مراقبت و نظارت توسط دفتر رسمی ثبت ازدواج به مرکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی معرفی می‌شوند. دفتر مذکور پس از تأیید مرکز یاد شده مبنی بر انجام مراقبت لازم، نسبت به ثبت ازدواج اقدام می‌کند.

تبصره - در مورد بیماری خطرناک که منجر به خسارت جنین باشد باید علاوه بر مراقبت و نظارت به شرح فوق، نسبت به جلوگیری از بچه‌دار شدن، پیشگیری مؤثری را تحت نظارت مراکز یاد شده و پزشک متخصص انجام و نتیجه را به مراکز مزبور ارائه دهند. در صورت تأیید مراکز فوق مبنی بر انجام اقدامات فوق دفتر رسمی ازدواج نسبت به ثبت ازدواج اقدام می‌کند.

ه) گواهی عدم اعتیاد به مواد مخدر و عدم ابتلا به بیماری‌های موضوع ماده ۲۳ قانون باید توسط مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر گردد والا اعتبار نخواهد داشت.

مبحث سوم: طلاق توافقی

ماده ۸- در صورتی که زوجین متقاضی طلاق توافقی باشند، دادگاه باید موضوع را به مرکز مشاوره خانواده ارجاع دهد. مرکز فوق در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتجلسه، پرونده را جهت اتخاذ تصمیم مقتضی به دادگاه ارسال می‌کند. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، گزارش اقدامات انجام شده و مشروح مذاکرات از جمله، اظهارات آنها و نقاط قوت و ضعف و موارد توافق و نظر مرکز فوق پیرامون موضوع را به دادگاه ارائه

می‌دهد تا دادگاه مطابق قانون رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره- مواردی که طرفین در اجرای ماده ۲۵ قانون مستقیماً به مرکز مشاوره خانواده مراجعه می‌کنند، در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتجلسه پرونده بایگانی می‌شود. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، مرکز فوق اظهارات آنها و موارد توافق و اختلاف را صورتجلسه و نظر خود را اعلام می‌کند. در صورتی که موضوع در دادگاه مطرح شود، مرکز فوق صورتجلسات تنظیمی و نظریه خود را به تقاضای هر یک از طرفین به دادگاه جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارسال می‌کند.

ماده ۹- در صورتی که اقدامات مرکز مشاوره خانواده منجر به حصول توافق در طلاق بین زوجین گردد، سازش‌نامه با ذکر شروط و تعهدات مورد توافق طرفین تنظیم و مراتب به دادگاه اعلام خواهد شد. در این صورت، دادگاه تعهدات و شروط مورد توافق طرفین در مرکز مشاوره را در صورت تأیید زوجین در محضر دادگاه ضمن انعکاس در صورتمجلس در گواهی عدم امکان سازش قید می‌نماید.

ماده ۱۰- مرکز مشاوره از زمان وصول درخواست یا ارجاع دادگاه، باید حداکثر ظرف سه ماه اتخاذ تصمیم نماید. در صورت توافق زوجین، مهلت مذکور حداکثر تا سه ماه دیگر قابل تمدید خواهد بود.

مبحث چهارم: داور

ماده ۱۱- داور در این قانون تابع شرایط مندرج در قانون آیین دادرسی مدنی نمی‌باشد.

ماده ۱۲- پس از صدور قرار ارجاع امر به داور هر یک از زوجین مکلف است ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ قرار، داور خود را که دارای شرایط مقرر در ماده ۲۸ قانون باشد، به دادگاه معرفی کند.

ماده ۱۳- مهلت اعلام نظر داوران توسط دادگاه تعیین خواهد شد. دادگاه می‌تواند در صورت درخواست داوران یا یکی از آنها و احراز ضرورت، مهلت را تمدید نماید.

ماده ۱۴- داوران موظفند با تشکیل جلسه یا جلسات متعدد با حضور زوجین و در صورت امتناع بدون حضور زوجین یا یکی از آنان در جهت رفع اختلاف و اصلاح ذات‌البین تلاش کنند و نتیجه را در مهلت مقرر به دادگاه اعلام نماید.

ماده ۱۵- چنانچه داوران یا یکی از آنان درخواست حق‌الزحمه داور کند دادگاه حق‌الزحمه متناسبی برای وی تعیین و با رعایت ماده ۵ قانون، دستور دریافت آن را از متقاضی صادر خواهد کرد.

مبحث پنجم: حقوق زوجه

ماده ۱۶- دادگاه باید ضمن صدور گواهی عدم امکان سازش یا حکم الزام زوج به طلاق، در مورد حقوق زوجه، موضوع ماده ۲۹ قانون، تعیین تکلیف نماید. در مواردی که تعیین جهیزیه یا نفقه و موارد دیگر به لحاظ مجهول‌المكان بودن زوجه یا به علت دیگر در زمان صدور رأی ممکن نباشد نسبت به موارد مذکور پرونده مفتوح خواهد ماند تا بعداً رسیدگی و اقدام شود و نسبت به سایر حقوق زوجه باید تعیین تکلیف گردد.

ماده ۱۷- هزینه‌های حضانت و نگهداری طفل اعم از نفقه و سایر هزینه‌های لازم در این خصوص، توسط دادگاه با رعایت اوضاع و احوال طفل و شخصی که حضانت و نگهداری طفل به عهده وی محول گردیده و در صورت ضرورت با اخذ نظر کارشناس رسمی دادگستری یا خبره محلی و رعایت سایر ضوابط تعیین خواهد شد.

مبحث ششم: مدت اعتبار حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش

ماده ۱۸- عذر زوج برای عدم حضور در دفترخانه موضوع ماده ۳۳ قانون، در صورتی موجه تلقی خواهد شد که از معاذیر پیش‌بینی شده در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی مدنی باشد، چنانچه دفترخانه نسبت به موجه بودن عذر، مواجه با ابهام باشد، باید از دادگاه صادرکننده حکم تقاضای رفع ابهام نماید.

ماده ۱۹- نمایندگی موضوع تبصره ماده ۳۳ قانون بدون هرگونه هزینه خواهد بود.

ماده ۲۰- چنانچه زوج در دفترخانه حاضر شود و گواهی عدم امکان سازش را در مهلت سه ماهه تسلیم کند ولی از جهت پرداخت حقوق مالی زوجه اظهار عجز نماید و گواهی مبنی بر ارائه دادخواست اعسار و تقسیط به دادگاه صالح را در مهلت مذکور به دفترخانه تحویل دهد، اعتبار گواهی عدم امکان سازش تا تعیین تکلیف اعسار به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۲۱- چنانچه زوجه برای اجرای گواهی عدم امکان سازش که به درخواست زوج صادر گردیده در دفترخانه حاضر نشود، در صورتی که زوج حقوق مالی زوجه، موضوع ماده ۲۹ قانون، را تحویل اجرای احکام دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش نماید، به تقاضای زوج صیغه طلاق جاری و در دفتر طلاق ثبت و مراتب به زوجه اطلاع داده می‌شود. از جهت حفظ و نگهداری حقوق مالی زوجه، اجرای احکام به ترتیب مقرر در مواد ۴۵ و ۷۸ قانون اجرای احکام مدنی عمل خواهد کرد. هزینه نگهداری اشیاء و اموال و سکه‌ها از زمان تحویل توسط زوج، به عهده زوجه خواهد بود.

مبحث هفتم: حضانت و نگهداری اطفال

ماده ۲۲- اجرای حکم حضانت تا زمانی که در حکم قطعی دادگاه معین گردیده استمرار دارد و

اجرای احکام دادگاه باید پرونده اجرایی ویژه آن را تشکیل دهد و هر زمان نیاز به پیگیری باشد، اقدام نماید.

ماده ۲۳- در مواردی که طفل به هر دلیل از ملاقات امتناع می‌کند، اجرای احکام باید با هماهنگی با دادگاه تدابیر لازم از جمله ارجاع موضوع به مددکار اجتماعی یا مرکز مشاوره خانواده برای جلب تمایل طفل به ملاقات اتخاذ نماید. اگر با توجه به نظر مشاور روانشناس مرکز فوق و قرائن موجود برای دادگاه محرز شود اجرای حکم حضانت یا ملاقات کودک به سلامت روانی وی آسیب وارد خواهد کرد، اجرای احکام می‌تواند با کسب موافقت دادگاه تا فراهم شدن آمادگی طفل، اجرای حکم را به تأخیر اندازد.

ماده ۲۴- برای پیگیری امور حضانت و نگهداری اطفال و سایر امور مربوط، دادگستری باید از وجود مددکاران اجتماعی آموزش دیده، موضوع ماده ۶۸ آیین‌نامه، و واجد مهارت‌های لازم برای ارتباط با اطفال و بستگان افراد یا از روانشناسان مرکز مشاوره خانواده بهره گیرد.

مبحث هشتم: حقوق وظیفه و مستمری

ماده ۲۵- حقوق وظیفه یا مستمری زوجه دائم متوفی و فرزندان و سایر وراث قانونی کلیه کارکنان شاغل و بازنشسته مشمول صندوق بازنشستگی کشوری مطابق ماده ۸۷ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ و اصلاحات بعدی آن و با لحاظ ماده ۸۶ همان قانون و اصلاحیه‌های بعدی آن تقسیم و پرداخت می‌گردد.

ماده ۲۶- ازدواج دائم همسر متوفی مانع دریافت حقوق وظیفه (مستمری بازماندگان) زوج متوفی نمی‌باشد. صندوق‌های بازنشستگی و تأمین اجتماعی مکلفند در مورد همسرانی که مستمری آنها به علت ازدواج مجدد قطع گردیده، نسبت به برقراری مستمری قطع شده از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون اقدام نمایند. در هر صورت مجموع مستمری بازماندگان مربوط به همسر متوفی و سایر وراث نباید از حداقل مستمری مربوط به هر صندوق کمتر باشد.

ماده ۲۷- زوجه متوفی، در صورت فوت شوهر بعدی و تعلق حقوق وظیفه (مستمری بازماندگان) به زوجه در اثر آن، از مستمری که مبلغ آن بیشتر است برخوردار خواهد شد. همسر متوفی مکلف است در اینگونه موارد مراتب برخورداری از مستمری دوم را به صندوق‌های بازنشستگی مربوط اطلاع دهد. در صورت عدم اقدام و دریافت مستمری مضاعف، صندوق بازنشستگی که مستمری پرداختی آن کمتر است مجاز خواهد بود کلیه مستمری‌های پرداختی و سایر هزینه‌هایی را که من غیر حق دریافت شده براساس آخرین مستمری دریافتی و تعرفه‌های جاری مربوط به سایر هزینه‌ها از

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۰۱

زوجه وصول نمایند.

تبصره - مرجع تعیین از کارافتادگی در هر یک از صندوق‌ها، مرجع تأیید از کارافتادگی فرزندان ذکور موضوع این ماده نیز محسوب می‌شوند.

ماده ۲۸- فرزندان در صورتی که واجد شرایط دریافت مستمری بازماندگان از طریق هر یک از والدین باشند، از هر دو مستمری برخوردار خواهند شد.

مبحث نهم: مقررات کیفری

ماده ۲۹- به جرایم موضوع مواد ۴۹ الی ۵۶ قانون توسط دادگاه صالح رسیدگی خواهد شد.

تبصره - در مورد ماده ۴۹ قانون، دادگاه ضمن صدور رأی به الزام به ثبت واقعه نکاح، طلاق، فسخ یا انفساخ نکاح یا اعلان بطلان نکاح یا طلاق، حکم به مجازات مقرر نیز خواهد داد. محکوم علیه مکلف است مدارک لازم برای ثبت هر یک از وقایع فوق را مطابق دستور دادگاه در مهلت مقرر به دفترخانه ارائه کند، در هر صورت ثبت واقعه موکول به ارائه مدارک لازم یا دستور دادگاه مبنی بر ثبت آن بدون دریافت برخی از مدارک خواهد بود.

فصل دوم: مراکز مشاوره خانواده

مبحث اول: اهداف و تشکیلات

ماده ۳۰- در هر حوزه قضایی به تعداد لازم مرکز مشاوره خانواده به شرحی که در مواد آتی می‌آید، تشکیل می‌شود.

ماده ۳۱- هر مرکز مشاوره خانواده حداقل باید دارای سه عضو مشاور خانواده باشد. در صورتی که به هر دلیل تعداد مشاوران خانواده از حداقل مذکور کمتر شود، تا رسیدن به حد نصاب فعالیت مرکز یاد شده معلق خواهند ماند.

ماده ۳۲- مرکز امور مشاوران، علاوه بر وظایف و اختیارات فعلی، وظایف و اختیارات زیر را جهت ساماندهی امور مشاوران خانواده بر عهده دارد:

الف) سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در امور مختلف مشاوره، موضوع قانون و آیین‌نامه؛

ب) برگزاری آزمون‌های علمی، مصاحبه و گزینش متقاضیان و احراز شرایط آنان؛

ج) برگزاری دوره‌های آموزشی و کارآموزی در تهران و سایر استان‌ها برای پذیرفته‌شدگان؛

د) اعطای مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه مشاور خانواده و نظارت بر عملکرد

مشاوران خانواده؛

ه) لغو مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده در موارد مذکور در آیین نامه؛
و) برگزاری مراسم تحلیف و اخذ تعهدنامه از دریافت کنندگان پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده؛

ز) پیشنهاد تعرفه حق الزحمه مشاوران و اصلاح آن، هر سه سال یکبار به رئیس قوه قضاییه جهت تصویب؛

ح) تهیه و تنظیم دستورالعمل ها و پیشنهاد آن جهت تصویب به رئیس قوه قضاییه؛
ط) بررسی و پیشنهاد اعتبار مورد نیاز هر سال با همکاری معاونت های ذیربط قوه قضاییه جهت سیر مراحل بعدی؛

ی) هماهنگی و تعامل لازم با سازمان ها و دستگاه های اجرایی مربوط بمنظور پیشبرد اهداف مورد نظر؛

ک) ارزیابی وضعیت پیشرفت اجرای قانون و اعلام آن به رئیس قوه قضاییه؛
ل) پیشنهاد تعیین تکلیف موارد ضروری که در آیین نامه مسکوت است، به رئیس قوه قضاییه؛
مبحث دوم: واحد مشاوره خانواده استان ها

ماده ۳۳- بمنظور نظارت بر مراکز مشاوره خانواده در هر استان، واحد مشاوره خانواده در شهرستان مرکز استان و تحت ریاست و نظارت رئیس کل دادگستری استان یا یکی از معاونین وی به انتخاب رئیس کل دادگستری استان، تشکیل خواهد شد که وظایف آن به شرح زیر خواهد بود:
الف) پیشنهاد تعداد مرکز مشاوره خانواده مورد نیاز دادگاه های خانواده حوزه های قضایی استان به مرکز امور مشاوران؛

ب) پیگیری و نظارت بر حسن اجرای قانون و آیین نامه در استان؛
ج) همکاری با مرکز امور مشاوران در امر نظارت بر عملکرد مشاوران خانواده و بررسی معضلات و تلاش در رفع آنها؛

د) بررسی مدارک و احراز شرایط متقاضیان اعضای مشاوره خانواده؛
ه) برگزاری آزمون های علمی، مصاحبه و گزینش متقاضیان با هماهنگی با مرکز امور مشاوران؛
و) برگزاری دوره های آموزشی ضمن خدمت مشاوران با هماهنگی مرکز امور مشاوران؛
ز) برگزاری دوره های آموزشی علمی و عملی کارآموزی با هماهنگی مرکز امور مشاوران؛
ح) بررسی اولیه شکایت مطرح شده علیه مشاوران خانواده و در صورت اقتضا، اعلام تخلفات آنان به مرکز امور مشاوران جهت رسیدگی؛

ط) ارزیابی تأثیرات مثبت و منفی اجرای قانون با اخذ نظر قضات دادگاه‌های خانواده و صاحب‌نظران و پیشنهاد راهکارهای مناسب به مرکز امور مشاوران؛

مبحث سوم: شرایط اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره:

ماده ۳۴- متقاضیان اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و اعضا مرکز مشاوره خانواده در مراکز مذکور باید دارای شرایط ذیل باشند:

الف) تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران؛

ب) تأهل و داشتن حداقل ۴۰ سال سن و ۵ سال سابقه کار یا ۳۵ سال سن و حداقل ۸ سال سابقه کار مرتبط؛

ج) داشتن حداقل مدرک کارشناسی از دانشکده‌های معتبر داخلی یا خارجی (در مورد اخیر، به شرط تأیید وزارت علوم و فناوری) یا معادل حوزوی آن در رشته‌های مطالعات خانواده، مشاوره، روان-پزشکی، روان‌شناسی، مددکاری اجتماعی، حقوق، فقه و مبانی حقوق اسلامی و همچنین رشته‌های همسان با تشخیص مرکز امور مشاوران؛

د) انجام خدمت وظیفه عمومی یا معافیت دائم برای آقایان؛

ه) عدم سوپیشینه کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی؛

و) عدم اعتیاد به مواد مخدر و سکرآور به تأیید سازمان پزشکی قانونی؛

ز) نداشتن سو شهرت و عدم تجاهر به فسق؛

ح) داشتن وثاقت و تعهد به اصل نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی؛

ط) عدم محکومیت به انفصال دائم از خدمات دولتی یا عمومی یا سلب صلاحیت؛

ماده ۳۵- نقاطی که احتیاج به مرکز مشاوره دارد با تعیین تعداد مورد نیاز برای هر محل، نحوه اطلاع به متقاضیان و مدارک لازم برای تقاضا به موجب دستورالعملی است که توسط رئیس مرکز امور مشاوران تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد.

ماده ۳۶- از کلیه داوطلبان واجد شرایط به ترتیب مقرر در مواد آتی امتحان کتبی به عمل خواهد آمد.

زمان و مکان برگزاری امتحان از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار اعلام می‌گردد.

ماده ۳۷- مرکز امور مشاوران می‌تواند بررسی صلاحیت متقاضیان پذیرفته شده در آزمون کتبی را از هسته گزینش قوه قضاییه یا هسته گزینش قوه قضاییه در استان‌ها درخواست نماید. هسته گزینش مربوط مکلف است اقدامات لازم را انجام و نتیجه بررسی را ظرف مهلت مقرر اعلام نماید.

ماده ۳۸- درخواست متقاضیان به ترتیب وصول در «سامانه الکترونیکی دفترکل» ثبت و برای هر متقاضی پرونده جداگانه ای تشکیل می شود. مرجع برگزارکننده آزمون، سوابق متقاضیان پذیرفته شده آزمون را از مراجع محل اقامت و اشتغال یا محل تحصیل فعلی و گذشته و از مؤسسه آموزش عالی مربوطه استعلام و درباره صلاحیت وی به نحو مقتضی تحقیق و نتیجه را در پرونده منعکس می نماید.

ماده ۳۹- چگونگی و نحوه انجام امتحان و مواد امتحانی براساس رشته تحصیلی و امور مربوط به آن از جمله انجام مصاحبه پس از قبولی در آزمون کتبی مطابق دستورالعمل مرکز امور مشاوران است.

ماده ۴۰- قضات بازنشسته و همچنین اعضای هیأت علمی رسمی دانشگاه های معتبر در رشته های مذکور در بند ج ماده ۳۴ آیین نامه جهت تصدی مرکز مشاوره خانواده یا پروانه عضویت در مرکز مذکور در اولویت بوده و از شرکت در آزمون معاف می باشند.

ماده ۴۱- متقاضیان عضو مرکز مشاوره خانواده پس از قبولی در آزمون و احراز صلاحیت و گزینش، باید دوره کارآموزی علمی و عملی را طی نمایند. دوره کارآموزی ۳ ماه می باشد.

تبصره - هر کارآموز دارای کارنامه مخصوصی خواهد بود. در این کارنامه، حسن اخلاق کارآموز و عملکرد دوره کارآموزی وی ثبت و ارزیابی خواهد شد و دوره کارآموزی کارآموزانی که قادر به کسب نصاب قبولی از کارآموزی علمی و عملی نباشند برای یک نوبت، تجدید خواهد شد.

مبحث چهارم: اتیان سوگند

ماده ۴۲- دارندگان مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق قبل از شروع به کار به ترتیب ذیل سوگند یاد نموده و سوگندنامه و صورتجلسه مربوطه را امضا می نمایند.

متن سوگندنامه مشاور به شرح ذیل می باشد:

بسم الله الرحمن الرحيم

در این موقع که فعالیت در مرکز مشاوره خانواده را آغاز می نمایم به خداوند قادر متعال سوگند یاد می کنم که همواره قوانین و نظامات را محترم شمرده و جز عدالت و احقاق حق منظوری نداشته و برخلاف کیان خانواده اقدام و اظهاری ننمایم و احترام اشخاص، مقامات قضایی، اداری، همکاران و اصحاب دعوی را رعایت نموده و از اعمال نظر شخصی، کینه توزی، انتقام جویی احتراز و در امور و کارهایی که انجام می دهم راستی و درستی را رویه خود قرار داده و مدافع حق باشم و شرافت من وثیقه این سوگند است و ذیل سوگندنامه را امضا می نمایم.

مبحث پنجم: نحوه صدور و اعتبار مجوز ایجاد مرکز مشاوره خانواده

ماده ۴۳- اعتبار مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق به مدت سه سال بوده و به امضای رئیس کل دادگستری استان و رئیس مرکز امور مشاوران می‌رسد. تمدید آن در صورت وجود شرایط مقرر در قانون و آیین‌نامه بالامانع است.

تبصره- دارندگان مجوز فقط مجاز به تشکیل یک مرکز مشاوره خانواده می‌باشند؛ ایجاد شعب و مؤسسات فرعی ممنوع خواهد بود و مستوجب لغو مجوز خواهد بود.

ماده ۴۴- مرکز مشاوره خانواده باید در نزدیکی دادگاه‌های خانواده ایجاد شود. در صورتی که به هر دلیل امکان ایجاد مرکز فوق در نزدیکی دادگاه‌های خانواده فراهم نباشد، ایجاد آن در نقطه مناسب دیگر با موافقت رئیس واحد مشاوره خانواده خواهد بود.

مبحث ششم: چگونگی تعیین تعرفه خدمات مراکز مشاوره

ماده ۴۵- پرداخت هزینه مطابق تعرفه با خواهان و در طلاق‌های توافقی بر عهده زوجین است. در مورد افراد بی‌بضاعت مطابق حکم ماده ۵ قانون عمل خواهد شد.

مبحث هفتم: نحوه ارائه خدمات مشاوره‌ای

ماده ۴۶- مرکز مشاوره خانواده منحصراً به ارائه خدمات مشاوره‌ای به متقاضیان طلاق توافقی یا انجام مواردی که از سوی مراجع قضایی ارجاع می‌شود، اقدام می‌کند. دادگاه خانواده می‌تواند در صورت لزوم با مشخص کردن موضوع اختلاف و تعیین مهلت، نظر مرکز فوق را در مورد امور و دعاوی خانوادگی خواستار شود. مرکز مذکور ضمن ارائه خدمات مشاوره‌ای به زوجین و سعی در سازش طرفین، خواسته‌های دادگاه را در مهلت مقرر اجرا و در صورت حصول سازش به تنظیم سازش‌نامه مبادرت و در غیر این صورت نظر کارشناسی خود در مورد علل و دلایل عدم سازش را به طور مکتوب و مستدل به دادگاه اعلام می‌کنند.

تبصره ۱- دادگاه با ملاحظه نظریه کارشناسی مرکز مشاوره خانواده مبادرت به صدور رأی می‌کند.

تبصره ۲- در صورت سازش، رعایت مفاد مواد ۱۸۳ و ۱۸۴ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی لازم است.

مبحث هشتم: تخلفات و مجازات‌های انتظامی

ماده ۴۷- موارد تخلف دارندگان پروانه عضویت مشاوره خانواده تا حدودی که منطبق بر آنان باشد، همان است که در مورد وکلا و کارشناسان رسمی دادگستری در قوانین و مقررات مربوط آمده است. مجازات‌های انتظامی این افراد عبارت است از: ۱- توبیخ کتبی بدون درج در پرونده ۲-

تویخ کتبی با درج در پرونده ۳- عدم تمدید پروانه عضویت مشاوره در مرکز مشاوره خانواده به طور موقت حداکثر به مدت سه سال ۴- لغو یا عدم تمدید پروانه عضویت؛

تبصره - مرجع رسیدگی به صدور حکم درخصوص تخلفات، دادسرا و دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر مرکز امور مشاوران می‌باشد.

مبحث نهم: سایر موارد

ماده ۴۸- مجوز مرکز مشاوره بنام یک نفر صادر می‌شود. مجوز مذکور قابل انتقال به غیر (حقیقی و حقوقی) نمی‌باشد.

ماده ۴۹- اگر فرد مؤسس به دلیل کشف فساد و یا ارتکاب جرایم عمدی محکومیت یابد و یا به هر دلیل قانونی دیگر طبق بررسی‌های به عمل آمده از وی سلب صلاحیت گردد، مجوز تأسیس مرکز فوق توسط مرکز امور مشاوران لغو می‌شود.

ماده ۵۰- نصب مجوز فعالیت و لیست تعرفه خدمات مرکز مشاوره در جایی که در معرض دید مراجعان باشد الزامی است.

ماده ۵۱- فهرست اسامی دارنده مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و کلیه دارندگان پروانه عضویت شاغل در مرکز مشاوره خانواده همراه با عکس آنها و ساعات کار و رشته تخصصی آنان باید در سایت اختصاصی که توسط مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه طراحی خواهد شد منتشر و همچنین در محل مرکز در تابلویی برای اطلاع مراجعان نصب گردد.

ماده ۵۲- اعضا دارای پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده موظف به شرکت در کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت که از سوی مرکز امور مشاوران ابلاغ می‌شود، می‌باشند.

ماده ۵۳- مرکز مشاوره خانواده موظف است برای کلیه مراجعان پرونده تشکیل داده و کلیه سوابق، یافته‌های بالینی و شرح خدمات درمانی ارائه شده به آنها را در فرم‌های مخصوص و استاندارد که نمونه آن توسط مرکز امور مشاوران ارائه می‌شود، درج و نگهداری نماید و آمار ماهانه مراجعین را به رئیس حوزه قضایی یا مجتمع قضایی خانواده مربوط تحویل دهد. پرونده و سوابق مراجعان دور از دسترس سایر مراجعه‌کنندگان و پرسنل به طور محرمانه نگهداری می‌شود. اخذ رونوشت از مدارک پرونده مشاوره در موارد ضروری با نظر دادگاه خواهد بود. سوابق مشاوره‌ای اشخاص جزو اسرار خانوادگی محسوب و سواستفاده از آنها برابر مقررات قابل تعقیب خواهد بود.

ماده ۵۴- ثبت مشخصات کلیه مراجعان در دفتر مرکز مشاوره با ذکر خدمات انجام شده الزامی است.

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۰۷

- ماده ۵۵-** دارنده مجوز مرکز مشاوره خانواده مکلف به نظارت بر کارکنان زیر مجموعه خود می-باشد. هرگونه بی نظمی و اعمال خلاف موازین اسلامی و اخلاقی و شئون حرفه‌ای، در مرکز مشاوره واقع گردد تخلف محسوب خواهد شد و برابر آیین‌نامه و قوانین مربوط قابل پیگیری است.
- ماده ۵۶-** نظارت بر ساعات کار مراکز مشاوره خانواده به عهده رئیس حوزه قضایی مربوط است.

فصل سوم: ثبت ازدواج و طلاق و وقایع مربوط به آن

- ماده ۵۷-** دفاتر رسمی ثبت ازدواج و طلاق مکلفند مطابق تصمیمات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور وقایع نکاح، دایم، فسخ و انفساخ آن، طلاق، رجوع و اعلام بطلان نکاح یا طلاق را علاوه بر ثبت در دفتر مربوط، در سامانه مربوط نیز منعکس نمایند.
- ماده ۵۸-** سردفتر طلاق باید قبل از ثبت طلاق، گواهی کتبی دادگاه یا اقرارنامه رسمی زوجه دایر بر تأدیه حقوق مالی او را از متقاضی ثبت اخذ کند و مفاد آن را در ثبت دفتر طلاق منعکس نماید. در صورتی که زوجه نزد سردفتر طلاق اقرار به وصول حقوق مالی خود بنماید، و همچنین در موردی که زوجه بدون تأدیه حقوق مالی به ثبت طلاق رضایت دهد، سردفتر مکلف است مراتب را در سند و ثبت دفتر طلاق درج کند. در مورد اخیر زوجه می‌تواند پس از ثبت طلاق برای دریافت حقوق یاد شده، مستقیماً از دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق درخواست اجرای حکم را بنماید. حکم صادره مانند سایر احکام اجرا خواهد شد.
- ماده ۵۹-** سردفتر طلاق مکلف است گواهی معتبر پزشک متخصص یا پزشک قانونی در مورد وجود یا عدم جنین را از متقاضی اخذ و مفاد آن را در سند و دفتر ثبت طلاق ذکر کند. چنانچه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند، درج اقرار آنها در سند طلاق و ثبت دفتر الزامی است.
- ماده ۶۰-** سردفتر طلاق مکلف است قبل از اجرای صیغه طلاق و ثبت آن، گواهی کتبی دادگاه مبنی بر قطعیت رأی و انقضا مهلت فرجام خواهی یا ابلاغ رأی فرجامی را از متقاضی اخذ نماید. در صورت انقضا مدت اعتبار حکم طلاق، اجرای صیغه طلاق و ثبت آن ممنوع است.
- ماده ۶۱-** چنانچه حکم طلاق از سوی زوجه به دفتر طلاق تسلیم شود، سردفتر مکلف است مراتب را کتباً به زوج اعلام نماید تا ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ برای اجرای طلاق در دفترخانه حاضر شود. در صورتی که زوج در مهلت مقرر در دفترخانه حاضر نشود، سردفتر با تعیین مهلت مناسبی که کمتر از یک هفته نباشد، به زوجین ابلاغ می‌نماید که برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن

در دفترخانه حاضر شوند. عذرهای قابل قبول برای تعیین مهلت دیگر، همان موارد مندرج در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی یا اعذار شرعی است.

ماده ۶۲- سردفتر مکلف است تسلیم گواهی عدم امکان سازش به دفترخانه را با قید تاریخ و طرفی که آن را تسلیم کرده کتباً تأیید کرده و به وی تحویل نماید تا در زمان اجرای صیغه طلاق و ثبت آن به دفترخانه ارائه شود. چنانچه در زمان اجرای صیغه طلاق و ثبت آن، گواهی کتبی مذکور به دفترخانه ارائه نشود، تاریخ حضور یا ارائه مدارک، تاریخ تسلیم گواهی عدم امکان سازش تلقی می‌شود.

ماده ۶۳- چنانچه گواهی عدم امکان سازش توسط زوج به دفتر طلاق تسلیم شود، سردفتر مطابق قانون حسب مورد ابلاغ‌های لازم را انجام می‌دهد. در مواردی که صیغه طلاق در غیاب زوجه جاری و ثبت می‌شود، دفترخانه مراتب را کتباً به زوجه ابلاغ نموده و اوراق ابلاغ شده را در سابقه مربوط بایگانی می‌نماید. چنانچه زوج یا زوجه مجهول‌المان باشند، دفتر ثبت رسمی طلاق، آگهی لازم را کتباً توسط متقاضی به روزنامه کثیرالانتشار ارسال می‌کند و نسخه‌ای از روزنامه را که آگهی در آن منتشر شده از وی اخذ و در سابقه مربوط نگهداری می‌نماید.

ماده ۶۴- چنانچه پس از اجرای طلاق رجعی و تنظیم صورت‌جلسه مربوط، رجوع به موجب اقرارنامه رسمی زوج یا اقرار او نزد سردفتر طلاق یا حکم مرجع ذی‌صلاح محرز شود، سردفتر مراتب را در صورت جلسه مربوط درج و پس از امضای تسلیم‌کننده اقرارنامه رسمی یا حکم مرجع ذی‌صلاح یا امضای اقرارکننده، مراتب را ذکر و پس از امضا و مهر، به ضمیمه مستند مربوط بایگانی می‌نماید. در این صورت شماره، تاریخ و دفتر اسناد رسمی تنظیم‌کننده اقرارنامه در صورت‌جلسه سند و ثبت دفتر طلاق درج و نسخه‌ای از آن در سابقه مربوط بایگانی خواهد شد. رضایت زن به ثبت طلاق رجعی بدون گواهی کتبی دو شاهد مبنی بر سکونت وی در منزل مشترک تا پایان عده، باید در صورت‌جلسه مربوط ذکر و به امضای او برسد؛ مگر در مواردی که اقرارنامه رسمی دایر بر رضایت وی به دفتر رسمی ثبت طلاق ارائه شود.

ماده ۶۵- هر گاه سردفتر ازدواج و طلاق طبق قانون و آیین‌نامه یکی از وقایع موضوع قانون را بدون حضور یکی از طرفین ثبت کند مکلف است بلافاصله موضوع را کتباً به طرف دیگر ابلاغ کند.

فصل چهارم: نحوه ملاقات والدین با طفل

ماده ۶۶- شخص «ناظر» موضوع ماده ۴۱ قانون باید حتی الامکان از بستگان نزدیک طفل، معتمد، متأهل و مجرب باشد و چنانچه انتخاب وی از میان اقوام نزدیک طفل ممکن نباشد، از فردی آشنا و با تجربه لازم، متأهل و مورد اعتماد تعیین گردد. ناظر در صورت امکان باید از طریق اولیا طفل به اجرا دادگاه معرفی شود و در غیر این صورت توسط دادستان عمومی و انقلاب محل پیشنهاد و توسط دادگاه صادرکننده حکم طلاق یا گواهی عدم امکان سازش منصوب خواهد شد، دادگاه باید مصلحت طفل را در تعیین ناظر مدنظر قرار دهد و حدود و نوع نظارت وی به صراحت مشخص و به وی ابلاغ کند.

ماده ۶۷- اگر به تشخیص دادگاه نتوان طفل را در ایام ملاقات به تنهایی در اختیار کسی که حق ملاقات دارد قرار داد، دادگاه می تواند ترتیبی اتخاذ نماید تا چنین ملاقات‌هایی در ساعات محدود و تحت نظر مراکزی که دادگستری تعیین می کند صورت پذیرد.

ماده ۶۸- در اجرای تبصره ماده ۴۱ قانون رئیس کل دادگستری استان موظف است در هر حوزه قضایی، محل یا محل‌هایی را با فضای متناسب با روحیات اطفال با همکاری و استفاده از امکانات و منابع انسانی سازمان بهزیستی و ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت و درمان یا سایر مراکز ذی ربط با تعداد کافی مددکار اجتماعی (به ویژه زنان) و در صورت نیاز، مأمور انتظامی، جهت ملاقات والدین با اطفال اختصاص دهد.

ماده ۶۹- این آیین نامه مشتمل بر ۶۹ ماده و ۱۰ تبصره در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ به تصویب رئیس قوه قضاییه رسید.

رئیس قوه قضاییه
صادق آملی لاریجانی

آیین‌نامه اجرایی بند (الف) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور
مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۲ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۰۲/۰۲ به پیشنهاد مشترک بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان بهزیستی کشور، کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان اوقاف و امور خیریه و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد بند (الف) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور، آیین‌نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

(الف) ایثارگران: مشمولان بند (ک) ماده (۲۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب سال ۱۳۸۹ - شامل فرزندان و همسران شهدا، جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر و فرزندان و همسران آنان، آزادگان و فرزندان و همسران آنان؛

(ب) دانشجویان مشمول: دانشجویان شاغل به تحصیل در گروه‌های چهارگانه زیر:

۱- ایثارگران

۲- تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور

۳- تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره)

۴- حافظان کل قرآن کریم و قاریان ممتاز کشوری مطابق مصوبه جلسه بیستم مورخ ۱۳۹۲/۸/۴ شورای توسعه فرهنگ قرآنی (موضوع ابلاغیه شماره ۹۲/۹۲۵۷/دش مورخ ۱۳۹۲/۸/۸ دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی).

(ج) دستگاه‌های اجرایی: بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان بهزیستی کشور، کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان اوقاف و امور خیریه (حسب مورد)؛

ماده ۴- هزینه‌های تحصیلی دانشجویان مشمول هر یک از دستگاه‌های اجرایی از محل اعتبار ردیف‌های زیر تأمین و پرداخت می‌گردد:

(الف) بنیاد شهید و امور ایثارگران، ردیف هزینه‌ای (۱-۱۳۱۶۰۰)؛

(ب) سازمان بهزیستی کشور: ردیف هزینه‌ای (۱-۱۳۱۵۰۰)؛

(ج) کمیته امداد امام خمینی (ره): ردیف هزینه‌ای (۱-۱۲۹۶۰۰)؛

(د) سازمان اوقاف و امور خیریه: ردیف هزینه‌ای (۱-۱۰۹۵۰۰)؛

تبصره - هزینه شهریه دانشجویی همسران شهدا، همسران جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر و همسران آزادگان از محل منابع بند (ب) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور پرداخت می‌گردد.

ماده ۷- دستگاه‌های اجرایی موظفند مبالغ شهریه پرداختی به دانشجویان مشمول در هر نیمسال

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۱

تحصیلی به همراه نام، نام خانوادگی، نام دانشگاه، محل تحصیل، استان و شهرستان محل تحصیل، مقطع تحصیلی، کد ملی دانشجو، کد ایثارگری، کد مددجویی (مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) و کد حافظان کل قرآن کریم و قاریان ممتاز کشوری را در پایان هر نیمسال تحصیلی به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه نمایند.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۲) قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۱۴ هیأت وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۴/۱۴ به پیشنهاد مشترک سازمان‌های ثبت احوال کشور و بهزیستی کشور و به استناد تبصره (۳) ماده (۲۲) قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست - مصوب ۱۳۹۲-، آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف) قانون: قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست - مصوب ۱۳۹۲ -

ب) سرپرست منحصر: دختران و زنان بدون شوهری که حداقل دارای سی سال سن بوده و مطابق حکم قطعی دادگاه، سرپرستی کودک یا نوجوان دختر (اناث) بی‌سرپرست و بدسرپرست را پذیرفته و برعهده دارند.

پ) زوجین سرپرست: زن و شوهر بدون فرزند یا دارای فرزند که به حکم قطعی دادگاه، سرپرستی کودک یا نوجوان بی‌سرپرست یا بدسرپرست را پذیرفته و برعهده دارند.

ت) اداره ثبت احوال: اداره ثبت احوال محل سکونت زوجین سرپرست یا سرپرست منحصر؛
ث) دادگاه: دادگاه صادرکننده قرار یا حکم قطعی سرپرستی؛

ماده ۲- اداره ثبت احوال مکلف است پس از ابلاغ حکم قطعی سرپرستی توسط دادگاه با اعلام و حضور زوجین سرپرست یا سرپرست منحصر نسبت به اجرای حکم و صدور شناسنامه برای کودک یا نوجوان تحت سرپرستی اقدام نماید.

تبصره - انتخاب نام برای کودک یا نوجوان تحت سرپرستی با زوجین سرپرست یا سرپرست منحصر خواهد بود.

ماده ۳- چنانچه کودک یا نوجوان تحت سرپرستی دارای سند سجلی باشد، اداره ثبت احوال مکلف است در صورت مشخص بودن والدین واقعی وی، مراتب را در سند سجلی ثبت و یا حسب مورد مشخصات ناقص والدین را تکمیل و سپس مفاد حکم سرپرستی را برای کودک یا نوجوان تحت سرپرستی صادر نماید.

ماده ۴- چنانچه کودک یا نوجوان تحت سرپرستی فاقد سند سجلی باشد، اداره ثبت احوال نسبت به تنظیم سند سجلی برابر مفاد حکم سرپرستی اقدام و شناسنامه با مشخصات زوجین سرپرست یا سرپرست منحصر با درج توضیحات لازم صادر خواهد نمود. این سند حسب مورد باید به امضای زوجین سرپرست یا سرپرست منحصر برسد.

ماده ۵- در مورد سرپرست منحصر، شناسنامه کودک یا نوجوان تحت سرپرستی با مشخصات کامل سجلی سرپرست منحصر و نام کوچک پدر فرضی به پیشنهاد سرپرست منحصر صادر خواهد شد.

ماده ۶- نام خانوادگی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی حسب مورد همان نام خانوادگی سرپرست زوج یا سرپرست منحصر خواهد بود.

ماده ۷- اداره ثبت احوال مکلف است اقدامات ذیل را به عمل آورد:

الف) مفاد حکم سرپرستی را در اسناد سجلی زوجین سرپرست یا سرپرست منحصر و کودک یا نوجوان تحت سرپرستی ثبت نماید.

ب) در صورت مشخص شدن پدر و مادر واقعی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی، مفاد حکم قطعی دادگاه را در سند سجلی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی درج نماید.

ج) پس از صدور شناسنامه‌های زوجین سرپرست یا سرپرست منحصر و کودک یا نوجوان تحت سرپرستی مراتب را ضمن ارسال تصاویر شناسنامه‌های صادره به اداره بهزیستی اعلام کند.

د) سوابق هویت و نسبت واقعی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی را حفظ نماید.

ماده ۸- کودک یا نوجوان تحت سرپرستی پس از رسیدن به هجده سالگی می‌تواند صدور شناسنامه جدیدی برای خود با درج نام والدین واقعی در صورت معلوم بودن، یا نام خانوادگی مورد نظر وی در صورت معلوم نبودن نام والدین واقعی از اداره ثبت احوال درخواست نماید.

ماده ۹- حکم فسخ قطعی سرپرستی از طریق دادگاه به اداره ثبت احوال و سازمان بهزیستی کشور ابلاغ می‌گردد. اداره ثبت احوال موظف است حکم صادره را در اسناد سجلی کودک یا نوجوان و شخص یا اشخاصی که سرپرستی را برعهده داشته اند اعمال و شناسنامه برای کودک یا نوجوان با مشخصات پدر و مادر واقعی و نام خانوادگی پدر در صورت مشخص بودن و در غیر این صورت با نام کوچک والدین فرضی و نام خانوادگی بلامعارض صادر نماید.

معاون اول رییس‌جمهور

اسحاق جهانگیری

آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۲۰ هیأت وزیران

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

(الف) قانون: قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست - مصوب ۱۳۹۲ -؛

(ب) سازمان: سازمان بهزیستی کشور؛

(پ) دادگاه صالح: دادگاه صادر کننده قرار یا حکم قطعی سرپرستی؛

(ت) کودک یا نوجوان: کودک یا نوجوان موضوع مواد (۸) و (۹) قانون؛

(ث) کودک یا نوجوان بی‌سرپرست (فاقد سرپرست): کودک یا نوجوان موضوع بندهای (الف) و (ب)

ماده (۸) قانون؛

(ج) کودک یا نوجوان بدسرپرست: کودک یا نوجوان موضوع بندهای (ج) و (د) ماده (۸) قانون (چ) سرپرست منحصر: دختران و زنان بدون شوهری که حداقل دارای سی سال سن بوده و مطابق حکم قطعی دادگاه، سرپرستی کودک یا نوجوان اناث بی‌سرپرست و بدسرپرست را پذیرفته و بر عهده دارند.

(ح) سرپرستان: زن و شوهر بدون فرزند یا دارای فرزند که به حکم قطعی دادگاه، سرپرستی کودک یا نوجوان بی‌سرپرست یا بدسرپرست را پذیرفته و بر عهده دارند.

(خ) قرار سرپرستی آزمایشی: تصمیم دادگاه صالح مبنی بر واگذاری سرپرستی کودک یا نوجوان قبل از صدور حکم سرپرستی دایم به مدت شش ماه؛

(د) مداخلات تخصصی: مجموعه اقدامات مبتنی بر شواهد و تجارب علمی به منظور تشخیص و شناسایی مشکل و ارایه طرح کمکی متناسب با شرایط خانواده فرزندپذیر با تأکید بر تامین منافع عالی‌ه کودک یا نوجوان تحت سرپرستی؛

ماده ۲- متقاضیان سرپرستی مقیم ایران مکلفند تقاضانامه خود را به ضمیمه مدارک مربوط به مشخصات فردی و وضعیت خانوادگی، تحصیلی، شغلی و مالی، مطابق برگه (فرم) واحد که توسط سازمان با رعایت قوانین و مقررات مربوط تنظیم و ابلاغ می‌شود، شخصاً یا به‌وسیله نماینده قانونی به اداره بهزیستی محل اقامت ارایه کنند.

تبصره - ادارات بهزیستی مکلفند پس از دریافت تقاضانامه و مدارک موضوع این ماده از متقاضیان سرپرستی و نیز اخذ تاییدیه‌های لازم موضوع بندهای (ب)، (د)، (ه)، (و) و (ح) ماده (۶) قانون از مراجع ذی‌ربط، مراتب را همراه اعلام نظر کارشناسی حداکثر پس از دوماه از دریافت تقاضانامه به

دادگاه صالح تقدیم نمایند.

ماده ۳- ایرانیان متقاضی سرپرستی مقیم خارج از کشور مکلفند تقاضانامه و مدارک موضوع ماده (۲) این آیین نامه را مطابق برگه (فرم) واحد که توسط سازمان با رعایت قوانین و مقررات مربوط تنظیم و ابلاغ می شود، به سفارتخانه ها، کنسولگری ها و یا دفاتر حفاظت منافع جمهوری اسلامی ایران تقدیم نمایند.

تبصره ۱- سفارتخانه ها، کنسولگری ها و دفاتر حفاظت منافع جمهوری اسلامی ایران مکلفند مدارک فوق الذکر را پس از تأیید جهت اعلام به سازمان به وزارت امور خارجه ارسال نمایند.

تبصره ۲- مراجعه حضوری دارندگان حکم سرپرستی به سازمان در زمان تحویل کودک یا نوجوان الزامی است مگر اینکه کودک یا نوجوان، مقیم خارج از کشور باشد که در این صورت تحویل وی با لحاظ قوانین و مقررات حاکم توسط سفارتخانه ها، کنسولگری ها و یا دفاتر حفاظت منافع جمهوری اسلامی ایران انجام خواهد شد.

ماده ۴- متقاضیان سرپرستی که ادعای یافتن طفلی را دارند، موظفند مراتب را در اسرع وقت به ادارات بهزیستی محل یافتن طفل اعلام کنند. ادارات بهزیستی مکلفند مراتب را به ضمیمه مدارک و گزارش های لازم جهت اثبات ادعای یابنده به مراجع قضایی منعکس نمایند.

تبصره ۱- پس از اثبات ادعای یابنده طفل در دادگاه، در صورتی که یابنده متقاضی سرپرستی و واجد شرایط مندرج در قانون برای سرپرستی باشد با رعایت فرایند مقرر در ماده (۲) این آیین نامه و اولویت های مندرج در تبصره (۳) ماده (۵) قانون، در اولویت واگذاری سرپرستی قرار می گیرد.

تبصره ۲- تا زمان تکمیل تحقیقات اولیه و طی مراحل قانونی توسط مراجع ذیصلاح، کودک یا نوجوان با معرفی دادگاه صالح توسط سازمان نگهداری خواهد شد. در موارد اضطراری که مصالح عالیه کودک یا نوجوان اقتضا می نماید، کودک یا نوجوان مطابق ضوابط مربوط و به تشخیص سازمان به صورت موقت توسط ادارات بهزیستی و یا یابنده تحت نظارت سازمان نگهداری می شود و متعاقب آن موضوع در اسرع وقت به ضمیمه مدارک و گزارش های لازم جهت اثبات ادعای یابنده به مراجع قضایی منعکس خواهد شد.

ماده ۵- متقاضی یا متقاضیان سرپرستی باید متعهد گردند تمامی هزینه های مربوط به نگهداری و تربیت و تحصیل افراد تحت سرپرستی را حین سرپرستی و پس از فوت تا تعیین سرپرست جدید تأمین نمایند. سرپرست منحصر یا سرپرستان موظفند با نظر سازمان، خود را نزد یکی از شرکت های بیمه به نفع کودک یا نوجوان تحت سرپرستی بیمه عمر کنند.

تبصره- حداقل سرمایه بیمه عمر موضوع این ماده با توجه به شرایط جامعه و نیازهای آتی کودک یا نوجوان با نظر سازمان تعیین خواهد شد. موارد استثنا از حکم این ماده به تشخیص دادگاه خواهد بود.

ماده ۶- در صورت فوت سرپرست منحصر یا سرپرستان، افراد تحت سرپرستی در حکم افراد تحت تکفل متوفی محسوب گردیده و صندوق بازنشستگی ذی ربط موظف است تا تعیین سرپرست جدید نسبت به برقراری و پرداخت مزایای مستمری وظیفه بازماندگان به افراد تحت سرپرستی اقدام کند.

تبصره- کودک یا نوجوان تحت سرپرستی جزو عائله تحت تکفل سرپرست منحصر یا سرپرستان محسوب و از زمان قرار سرپرستی آزمایشی حسب مورد از کلیه مزایای قانونی وفق قوانین و مقررات مربوط برخوردار خواهد شد.

ماده ۷- سازمان مکلف است هر گونه تغییر در وضعیت سرپرستی افراد تحت سرپرستی اعم از فوت سرپرست منحصر یا هر یک از سرپرستان، طلاق، جدایی و فسخ حکم سرپرستی آنها و تعیین سرپرست جدید را به مراجع ذی ربط از جمله دستگاه محل خدمت و صندوق بازنشستگی ذی ربط اعلام کند تا سازمانهای مذکور حسب مورد نسبت به اجرای تکالیف قانونی مربوط از جمله قطع یا برقراری حقوق مستمری و مزایای متعلقه اقدام نمایند.

ماده ۸- سازمان مکلف است به محض اطلاع از بروز هر گونه اختلال در روند سرپرستی کودک یا نوجوان تحت سرپرستی، مداخلات تخصصی نموده و در صورتی که تشخیص دهد ادامه سرپرستی مطابق مصلحت کودک یا نوجوان نیست و فسخ حکم سرپرستی ضروری است، با ارایه گزارش لازم تقاضای فسخ حکم سرپرستی را از دادگاه صالح نماید.

ماده ۹- هر یک از سرپرستان مکلفند در صورت فوت دیگری یا زندگی مستقل یا وقوع طلاق بین آنان، مراتب را به صورت کتبی به سازمان اعلام کنند. سازمان مکلف است پس از اطلاع و انجام بررسی های کارشناسی لازم مراتب را همراه با درخواست به دادگاه اعلام کند تا دادگاه با در نظر گرفتن نظر مشورتی سازمان و نظر کودکان بالغ نسبت به واگذاری سرپرستی به یکی از زوجین یا شخص ثالث، اتخاذ تصمیم نماید.

ماده ۱۰- هرگاه سرپرست درصدد ازدواج برآید، باید مشخصات فرد مورد نظر را به دادگاه صالح اعلام کند. در صورت درخواست دادگاه، سازمان نسبت به انجام امور کارشناسی و ارایه مشاوره های لازم به سرپرست اقدام می نماید. در صورت وقوع ازدواج، سازمان مکلف است گزارش ازدواج را به

دادگاه اعلام تا با حصول شرایط قانون نسبت به ادامه سرپرستی به صورت مشترک و یا فسخ آن اتخاذ تصمیم نماید.

ماده ۱۱- افرادی که بنابه دلایل موجه و یا تحت شرایط خاص، سرپرستی کودک یا نوجوانی را حداقل یک سال پیش از سپردن به سازمان عهده دار بوده اند، در صورتی که متقاضی سرپرستی و واجد شرایط مقرر در قانون برای سرپرستی باشند، در صورت اثبات دلایل موجه یا شرایط خاص نزد دادگاه صالح، نسبت به سرپرستی کودک یا نوجوان تقدم دارند.

ماده ۱۲- سازمان مکلف است با رعایت احوال شخصیه پیروان ادیان رسمی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به منظور راهنمایی و مشاوره افرادی که سرپرستی کودک و نوجوان را عهده دار می شوند، با استفاده از ظرفیت‌های موجود و بدون توسعه ساختار تشکیلاتی، نسبت به ایجاد دفاتر مشاوره دینی مربوط به امور فرزند خواندگی با همکاری مرکز مدیریت حوزه علمیه اقدام نماید. واگذاری سرپرستی کودک یا نوجوان منوط به تأیید دفتر مذکور مبنی بر اخذ راهنمایی و مشاوره توسط سرپرست منحصر یا سرپرستان از دفاتر مذکور خواهد بود.

ماده ۱۳- نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه و نیز نظارت بر وضعیت کودک یا نوجوان در خانواده در همه مراحل در داخل کشور بر عهده سازمان و در خارج از کشور با لحاظ قوانین و مقررات حاکم، بر عهده سفارتخانه‌ها، سرکنسولگری‌ها و یا دفاتر حفاظت منافع جمهوری اسلامی ایران است. اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور، این مصوبه را در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲۰ برای اجرا به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت دادگستری، وزارت کشور و وزارت امور خارجه ابلاغ کرد.

تصویب‌نامه در خصوص تشکیل ستاد هماهنگی مناسب‌سازی کشور مصوب هیأت وزیران ۱۳۹۴/۰۳/۱۰

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۰۳/۱۰ به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- به منظور سیاست گذاری، برنامه‌ریزی اجرایی، نظارت بر امر مناسب سازی و ایجاد بانک جامع اطلاعات مناسب‌سازی در کشور، ستاد هماهنگی مناسب‌سازی کشور به ریاست وزیر کشور تشکیل می‌شود. ترکیب اعضا و شرح وظایف ستاد یادشده و نحوه نظارت و پیگیری مناسب‌سازی طبق دستورالعملی است که توسط وزارت کشور با هماهنگی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی که در این تصویب‌نامه «وزارت» نامیده می‌شود و وزارت راه و شهرسازی ظرف سه ماه از لازم‌الاجرا شدن این تصویب‌نامه تهیه و ابلاغ می‌شود.

۲- دستگاه‌های متولی صدور مجوز مربوط مکلفند با رعایت قوانین و مقررات مربوط، ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت و استانداردهای مناسب سازی را در شرایط و الزامات صدور مجوز لحاظ نمایند.

۳- وزارت راه و شهرسازی موظف است در کلیه طرحهای آماده سازی و اجرای مجتمع‌های مسکونی به صورت انبوه و نیز طراحی و اجرای شهرهای جدید، ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت را رعایت نماید.

۴- وزارت مکلف است ساز و کار لازم جهت ارایه تسهیلات برای مناسب سازی خودروهای افراد دارای معلولیت تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور که در این تصویب‌نامه سازمان نامیده می‌شود را با رعایت قوانین و مقررات مربوط فراهم نماید.

۵ - سازمان مکلف است وسایل و تجهیزات توانبخشی و فناوری‌های کمک زیستی تسهیل‌کننده زندگی افراد دارای معلولیت را با رعایت استانداردهای لازم و با اولویت تأمین از تولیدات داخلی با بهای مناسب و منطبق با توان خرید مصرف‌کنندگان، در اختیار آنان قرار دهد.

۶ - سازمان با همکاری وزارت آموزش و پرورش (سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور) موظف است علاوه بر فراهم نمودن امکان دسترسی برابر و بدون تبعیض کودکان دارای معلولیت به مراکز آموزش پیش دبستانی و مهدکودک‌ها و مراکز آموزشی مقطع ابتدایی تا پایان مقطع آموزش متوسطه و هنرستان‌ها در کنار همسالان فاقد معلولیت آنان در مدارس عادی، امکان آموزش کودکان زیر شش سال دارای معلولیت‌های شدید و حاد یادگیری، کم توان ذهنی و معلولیت‌های چندگانه را که امکان آموزش در مراکز تلفیقی را ندارند، در مراکز خاص آموزشی از طریق حمایت از بخش غیردولتی یا رأساً فراهم نماید. سازمان مکلف است نسبت به پرداخت کمک هزینه آموزش کودکان دارای معلولیت در مهدهای کودک و مراکز آموزش پیش دبستانی اقدام نماید. بار مالی این بند توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود.

۷- وزارتخانه‌های ورزش و جوانان و فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلفند با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به اختصاص سهم عادلانه و متناسب افراد دارای معلولیت و کمک هزینه به بخش عمومی غیردولتی ارایه‌دهنده خدمات ورزشی به افراد دارای معلولیت از بودجه ورزش و امور فرهنگی، هنری و تفریحی کشور اقدام نمایند.

۸ - وزارت ورزش و جوانان مکلف است با اولویت طراحی اماکن و تأسیسات ورزشی در کنار سایر افراد، نسبت به توسعه مراکز و تأسیسات ورزشی اختصاصی فعالیت‌های ورزشی و حمایت از مسابقات و جشنواره‌های ورزشی افراد دارای معلولیت با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید.

۹- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط به منظور استفاده برابر ناشنوایان از محصولات تصویری با تخصیص اعتبارات لازم از زیرنویس این محصولات برای افراد ناشنوا حمایت کند.

۱۰- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلف است با پیش‌بینی منابع مالی موردنیاز نسبت به تدوین و ابلاغ سیاست‌های حمایتی و اجرایی توسعه تورهای گردشگری برای افراد دارای معلولیت با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید.

۱۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است از محل اعتبارات مصوب مربوط، بودجه موردنیاز تولید و انتشار کتب و نشریات بریل، گویا، چاپ درشت و در قالب‌های الکترونیک برای افراد نابینا و کم‌بینا و چاپ و انتشار کتب و نشریات تخصصی مورد نیاز افراد دارای معلولیت و همچنین ایجاد پایگاه‌های اطلاع‌رسانی تخصصی این افراد را تأمین کند. همچنین وزارت مذکور موظف است ضمن رعایت حقوق مالکیت معنوی ناشرین، با اتخاذ تدابیر تشویقی، ناشرین را به ارایه نسخ الکترونیکی آثار خود جهت استفاده نابینایان و کم‌بینایان ترغیب نماید.

۱۲- مراجع نشر قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها مکلفند موارد یادشده را با رعایت قوانین و مقررات مربوط حداقل در یکی از اشکال بریل، گویا، چاپ درشت یا قالب‌های الکترونیکی در دسترس افراد دارای معلولیت قرار دهند.

۱۳- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است استانداردهای دسترس‌پذیری به دیدارگاه‌های مجازی برای فناوری‌های کمکی نابینایان و کم‌بینایان را با رعایت قوانین و مقررات مربوط تدوین و بر رعایت آن از سوی دستگاه‌های اجرایی نظارت نماید.

۱۴- سازمان آموزش و پرورش استثنائی کشور مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط کلیه پشتیبانی‌های تخصصی از دانش‌آموزان دارای معلولیت از جمله تأمین معلمین رابط، وسایل کمک آموزشی متناسب با معلولیت هر دانش‌آموز و تأمین منابع آموزشی قابل استفاده دانش‌آموزان دارای معلولیت حسی را فراهم نماید.

۱۵- وزارت آموزش و پرورش مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط امکان تحصیل رایگان دانش‌آموزان دارای معلولیت جسمی را که براساس تشخیص کارشناسان ارزیاب سازمان آموزش و پرورش استثنائی کشور بر اثر نوع و شدت معلولیت یا مواجه با معلولیت‌های چندگانه، قادر به تحصیل در محیط‌های آموزش عادی نیستند در مراکز آموزشی استثنائی دولتی فراهم نماید.

۱۶- سازمان مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط خدمات و وسایل توانبخشی موردنیاز کودکان دارای معلولیت را از بدو بروز معلولیت، در اختیار آنان قرار دهد.

۱۷- وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و فرهنگ و ارشاد اسلامی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان‌ها و مؤسسات وابسته به شهرداری‌ها و سایر مؤسسات دولتی و عمومی غیردولتی مکلفند با رعایت قوانین و مقررات مربوط ضمن ایجاد فرصت‌های برابر بهره‌مندی کودکان و نوجوانان دارای معلولیت از خدمات و برنامه‌های پرورشی و فرهنگی خود، از تولید منابع آموزشی فوق برنامه، بازی‌های فکری، کتب و نشریات ویژه کودکان و نوجوانان در اشکال قابل دسترس برای کودکان و نوجوانان دارای معلولیت‌های حسی و همچنین محصولات فرهنگی منطبق با نیازهای ویژه کودکان و نوجوانان دارای معلولیت، حمایت به عمل آورند.

۱۸- سازمان و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی تابعه مکلفند وسایل کمک آموزشی مورد نیاز دانشجویان دارای معلولیت و تأمین منابع و مواد آموزشی دانشجویان دارای معلولیت‌های حسی در اشکال قابل استفاده این دانشجویان را با رعایت قوانین و مقررات مربوط تأمین نمایند. اعتبار مورد نیاز این بند در بودجه سالانه دستگاه‌های مربوط پیش‌بینی خواهد شد.

۱۹- سازمان موظف است با همکاری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و سازمان‌های مردم نهاد به منظور توانبخشی حرفه‌ای، توانمندسازی و اشتغال حمایتی افراد دارای معلولیتی که به دلیل نوع و شدت معلولیت یا آسیب‌مندی از معلولیت‌های چندگانه قادر به کار در محیط‌های کسب و کار عادی نیستند، نسبت به گسترش کارگاه‌های آموزشی، حمایتی و تولیدی افراد دارای معلولیت و ارایه خدمات توانبخشی حرفه‌ای برای آنان با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید.

۲۰- وزارت مکلف است در راستای ایجاد اشتغال برای افراد دارای معلولیت و حفظ ایمنی این افراد حین کار، خدمات زیر را با همکاری سازمان‌های ذی‌ربط و با رعایت قوانین و مقررات مربوط ارایه دهد.
الف) صدور مجوز ایجاد مراکز کاریابی، خدمات کارآفرینی و مشاوره‌های شغلی ویژه افراد دارای معلولیت؛

ب) ایجاد بانک اطلاعات جامع کارآفرینی و اشتغال افراد دارای معلولیت؛

ج) طراحی، تدوین و تنظیم آیین‌نامه‌های حفاظت، ایمنی و بهداشت کار ویژه شاغلین دارای معلولیت با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۲۱- وزارت آموزش و پرورش مکلف است جهت آشنایی دانش‌آموزان با حقوق و توانمندی‌های افراد دارای معلولیت، دروسی را با محتوای آموزشی حقوق این افراد، علایم و نمادهای انواع معلولیت و نشانه‌های شهری مربوط به افراد دارای معلولیت را در محتوای آموزشی مقاطع مختلف تحصیلی دانش‌آموزان با رعایت قوانین و مقررات مربوط پیش‌بینی نماید؛

- ۲۲- دستگاه‌های مشمول مکلفند با رعایت قوانین و مقررات مربوط و متناسب با موضوع فعالیت خود، شیوه‌ارایه صحیح خدمات به افراد دارای معلولیت را با کسب نظر و مشاوره سازمان و تشکل‌های مردم‌نهاد افراد دارای معلولیت، به کارکنان خود آموزش دهند.
- ۲۳- سازمان موظف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به ارایه خدمات مددکاری، مشاوره‌ای و مراقبتی به افراد دارای معلولیت به ویژه زوج‌های دارای معلولیت اقدام نماید.
- ۲۴- سازمان مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به آموزش پیشگیری‌های لازم به والدین دارای معلولیتی که نوع معلولیت آنان مبین احتمال بروز این معلولیت در فرزندان آن‌هاست اقدام نماید.
- ۲۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با همکاری وزارت، برنامه جامع پیشگیری و کاهش بروز معلولیت را با رعایت قوانین و مقررات مربوط تدوین و اجرا نماید.
- ۲۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با همکاری وزارت و با رعایت قوانین و مقررات مربوط، بسته‌های آموزشی پیشگیری از بروز معلولیت‌های قابل اجتناب را برای خانواده‌ها و سایر گروه‌های هدف اجتماعی تدوین کرده و به صورت رایگان در اختیار آنان قرار داده و از طریق شبکه خانه‌های بهداشت، خانواده‌های ساکن روستا و مناطق دورافتاده را در این زمینه آموزش دهد.
- ۲۷- سازمان مکلف است با همکاری وزارت در مواردی که به دلیل عدم اجرای قوانین و مقررات مربوط، حقوق جمعی افراد دارای معلولیت تضییع می‌شود موضوع را تا حصول نتیجه پیگیری نماید.
- ۲۸- به منظور هماهنگی دستگاه‌های مربوط به اجرای این تصویب‌نامه و نظارت بر حسن اجرای آن شورای هماهنگی افراد دارای معلولیت با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (رئیس)؛
- ۲- رئیس سازمان بهزیستی کشور (دبیر)؛
- ۳- وزیر راه و شهرسازی یا معاون ذی‌ربط؛
- ۴- وزیر آموزش و پرورش یا معاون ذی‌ربط؛
- ۵- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری یا معاون ذی‌ربط؛
- ۶- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا معاون ذی‌ربط؛
- ۷- وزیر صنعت، معدن و تجارت یا معاون ذی‌ربط؛
- ۸- وزیر کشور یا معاون ذی‌ربط؛
- ۹- رئیس سازمان صدا و سیما یا جمهوری اسلامی ایران یا معاون ذی‌ربط؛

۱۰- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون ذی‌ربط؛

۱۱- نماینده تام‌الاختیار رئیس قوه قضائیه؛

۱۲- رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران یا معاون ذی‌ربط؛

۱۳- پنج نفر از نمایندگان افراد دارای معلولیت کشور به انتخاب شبکه‌های ملی تشکل‌های مردم نهاد برحسب گروه‌های اصلی افراد دارای معلولیت کشور (نابینایان، ناشنوایان، افراد دارای معلولیت جسمی - حرکتی، افراد کم‌توان ذهنی و مبتلایان به اختلالات روانی مزمن) تا زمان ایجاد شبکه‌های مذکور، انجمن‌های ذی‌ربط عهده‌دار این وظیفه خواهند بود.

۱۴- سه نفر از کارشناسان برجسته امور افراد دارای معلولیت با معرفی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

تبصره ۱- دبیرخانه شورا در سازمان مستقر می‌باشد و مسئولیت پشتیبانی علمی، پژوهشی و خدماتی متناسب با وظایف و مسئولیت شورا را برعهده خواهد داشت.

تبصره ۲- دستورالعمل‌های داخلی شورا به پیشنهاد دبیرخانه به تصویب شورا خواهد رسید.

تبصره ۳- دبیر شورا موظف است گزارش عملکرد سالانه این تصویب‌نامه را که براساس شاخص‌های هر برنامه و فعالیت تنظیم شده است، به هیأت وزیران ارایه نماید.

معاون اول رئیس‌جمهور

اسحاق جهانگیری

آیین‌نامه اجرایی ماده (۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ هیأت محترم وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۲۷/۱۱/۱۳۹۵ به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳- آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - می‌توانند واحدهای خدماتی، رفاهی، مجتمع‌های فرهنگی، هنری و مازاد ورزشی خود مانند ساختمان (اعم از اداری، مسکونی^۱ و آموزشی)، ورزشگاه، استخر، سالن‌های سینما و نمایش و آمفی‌تئاتر،

۱. به موجب مصوبه شماره ۴۳۲۶۹/ت/۳۳۸۹۵ هیأت وزیران مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳ عبارت "مسکونی" حذف گردید.

غذاخوری، اجلاس (کنفرانس)، خوابگاه دانشجویی، مهمانسرا، زائرسرا، ایستگاه تحقیقاتی، سالن فیزیوتراپی، تشریح، رادیوگرافی، سیتی اسکن، دندانپزشکی، آزمایشگاه، درمانگاه، بیمارستان، باغ، مزرعه، کارگاه، کارخانه،^۱ تأسیسات ساحلی، محل‌های تفریحی و سرگرمی را برای مدتی که مورد نیاز نیست و استفاده از آنها توسط دیگری موجب استهلاک غیرمعمول نمی‌شود، با رعایت کاربری آن و از طریق مزایده و با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط، به اشخاص حقیقی یا حقوقی واجد صلاحیت به صورت اجاره واگذار کنند.

تبصره ۱- تشخیص موارد قابل واگذاری بر عهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از طرف وی حسب مورد در مرکز و استان‌ها خواهد بود.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد در صورتی واجد صلاحیت شناخته می‌شوند که دارای مجوز فعالیت معتبر از مراجع قانونی ذی‌ربط باشند.

ماده ۲- واگذاری آثار و بناهای تاریخی مشمول حکم این آیین‌نامه نمی‌گردد.

ماده ۳- در اجاره موارد مذکور در ماده (۱) این آیین‌نامه، تعاونی‌ها در شرایط برابر و در اجاره واحدهای مازاد ورزشی در شرایط مساوی، فدراسیون‌های ورزشی، رده‌های مقاومت بسیج و هیئت‌های ورزشی استانی و شهرستانی در اولویت قرار می‌گیرند.

تبصره - منظور از شرایط برابر یا مساوی، یکسان بودن اجاره بهای پیشنهادی و شرایط پرداخت آن از سوی شرکت‌کنندگان در مزایده می‌باشد.

ماده ۴- قرارداد تنظیمی مشمول احکام پیش‌بینی شده در قانون مدنی و قانون روابط موجر و مستاجر و سایر مقررات جاری خواهد بود.

ماده ۵ - مدت اجاره حداکثر برای سه سال مجاز است. مدت موردنظر و سایر شرایط در اجاره‌نامه قید می‌شود.

تبصره - بعد از انقضای مدت اجاره، واگذاری مجدد تابع ضوابط مقرر در این آیین‌نامه می‌باشد. شرکت مستأجر در مزایده مربوط به واگذاری مجدد، بلامانع است.

ماده ۶ - قید ممنوعیت واگذاری مورد اجاره کلاً یا جزئاً حتی به صورت نمایندگی یا وکالت به غیرو نیز ذکر ممنوعیت تغییر کاربری در اجاره‌نامه الزامی است.

ماده ۷- ترتیب پرداخت کلیه هزینه‌هایی که بر عین مستاجر متصور است و صرفاً بر عهده مستاجر می‌باشد در اجاره‌نامه قید می‌گردد.

ماده ۸ - مشخصات کامل مورد اجاره از نظر ساختمان و یا بخشی از آن، نوع تجهیزات و

۲. به موجب مصوبه شماره ۳۳۲۶۹/ت/۵۴۳۸۹ هیات وزیران مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳ عبارت "کارگاه" و "کارخانه" حذف گردید.

مشخصات و وضعیت کیفی آن صراحتاً در اجاره‌نامه قید می‌گردد.

ماده ۹- سایر اموالی که به تبع اموال موضوع این آیین‌نامه اجاره داده خواهد شد، باید در شرایط مزایده قید و براساس آنها قیمت‌گذاری صورت گیرد. چنانچه اینگونه اموال در شرایط مزایده قید نشده باشد، با توافق طرفین و ضمن درج در قرارداد اجاره تحویل مستأجر می‌گردد.

ماده ۱۰- مسئولیت حفظ و حراست اموال در طول دوره قرارداد بر عهده مستأجر است و در صورت ائتلاف، مستأجر ضامن است.

ماده ۱۱- وجوه حاصل از اجرای این آیین‌نامه پس از واریز به حساب‌های خزانه براساس ردیف‌های درآمد - هزینه‌ای که در قوانین بودجه سنواتی به صورت ملی و استانی پیش‌بینی می‌شود، به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ملی یا استانی با رعایت قوانین مربوط اختصاص می‌یابد تا در قالب مبادله موافقت‌نامه با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه شود.

ماده ۱۲- نظارت بر کاربری، استانداردهای بهره‌برداری و خدمات‌رسانی و همچنین رعایت حقوق مصرف‌کنندگان بالاخص از حیث تعرفه‌های تعیین شده، به عنوان جزء لاینفک قرارداد اجاره بر عهده دستگاه اجرایی واگذارکننده می‌باشد.

معاون اول رئیس‌جمهور

اسحاق جهانگیری

تصویب‌نامه در خصوص تعیین میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی (روزانه و شبانه‌روزی) مصوب هیأت وزیران ۲۷/۵/۱۳۹۵

هیأت وزیران در جلسه ۲۷/۵/۱۳۹۵ به پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان بهزیستی کشور و به استناد ماده (۱۰) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۸۳- تصویب کرد:

۱- میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی (روزانه و شبانه‌روزی) بابت نگهداری، خدمات توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی معلولان از محل اعتبارات مصوب سازمان یادشده موضوع ردیف (۱۳۱۵۰۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور به شرح جدول زیر تعیین می‌شود:

کارگاه‌های تولیدی حمایتی	ارائه خدمات تخصصی توانبخشی در منزل	مراکز شبانه‌روزی		مراکز روزانه		افراد مشمول	ردیف
		درجه ۲	درجه ۱	درجه ۲	درجه ۱		

۱	معلولان، سالمندان و بیماران روانی مزمن	۳۸۱۰	۳۴۰۰	۵۶۰۰	۵۱۰۰	۱۳۴۰	۳۹۲۰
۲	معلولان، سالمندان و بیماران روانی مزمن فاقد سرپرست	-	-	۶۷۲۰	۶۲۲۰	-	-
۳	معلولان، سالمندان و بیماران روانی مزمن با نیازهای خاص (ایدز، هپاتیت، ام‌اس، آلزایمر و ضایعه نخاعی)	-	-	۶۷۲۰	-	-	-
۴	افراد دارای اختلالات نافذ رشد (اوتیسم)	۴۰۳۰	-	-	-	-	-

۲- سازمان بهزیستی کشور مجاز است با درنظر گرفتن کیفیت خدمات ارایه شده در مراکز مذکور و با توجه به سقف اعتبارات مصوب مربوط، نسبت به پرداخت یارانه براساس درجه‌بندی مراکز منطبق با ضوابط مربوط اقدام کند.

معاون اول رئیس‌جمهور

اسحاق جهانگیری

آیین‌نامه تشکل‌های مردم نهاد مصوب ۱۳۹۵/۱/۱۱ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه‌های ۲/۱۲/۱۳۹۴، ۱۱/۱/۱۳۹۵ و ۲۷/۵/۱۳۹۵ به پیشنهاد شماره ۱۰۴۲۲۰ مورخ ۲۵/۸/۱۳۹۳ وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین‌نامه تشکل‌های مردم نهاد را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- نهاد مدنی نهادی غیردولتی است که به منظور فعالیت در راستای توسعه اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ایجاد شده یا می‌شود.

تبصره - منظور از غیردولتی، عدم وابستگی به دولت و نهادهای حاکمیتی، عدم دخالت دولت و نهادهای حاکمیتی در تأسیس، اداره و استمرار و همچنین عدم فعالیت مقامات و مسئولان و کارکنان دولتی و نهادهای حاکمیتی با استفاده از جایگاه حقوقی خود، به عنوان مؤسس یا عضو است.

ماده ۲- تشکل مردم نهاد که در این آیین‌نامه «تشکل» نامیده می‌شود، نهاد غیرسیاسی و غیرانتفاعی بوده و با رویکردی اجتماعی توسط جمعی از اشخاص حقیقی به شکل داوطلبانه و با رعایت مفاد این آیین نامه در موضوع مشخص پروانه فعالیت دریافت کرده و به ثبت می‌رسد.

تبصره ۱- منظور از غیرسیاسی، نداشتن فعالیت سیاسی موضوع قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۲۵

و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده - مصوب ۱۳۶۰ - و منظور از غیرانتفاعی، عدم برداشت مستقیم یا غیرمستقیم سود و سایر منافع اقتصادی حاصل از انجام فعالیت‌ها، به نفع اعضا، موسسان، مدیران و کارکنان یا افراد وابسته آنان است.

تبصره ۲- شبکه موضوع ماده (۴) با داشتن سایر شرایط، از حکم لزوم تأسیس تشکل توسط جمعی از اشخاص حقیقی و تشکل محلی موضوع ماده (۲۱) با داشتن سایر شرایط از حکم لزوم دریافت پروانه فعالیت و ثبت تشکل مستثنی هستند.

تبصره ۳- نهادهای عمومی غیردولتی، اتاق‌ها و تشکل‌های اقتصادی، تعاونی‌ها، سازمان‌های صنفی و حرفه‌ای، احزاب و تشکل‌های سیاسی، کانون‌ها و سازمان‌های دانشجویی و دانش‌آموزی، سازمان‌های کارگری و کارفرمایی فعال در دانشگاه‌ها، مدارس و کارخانجات، انجمن‌های علمی، مؤسسات فرهنگی، هنری و ادبی، هیئت‌های مذهبی، باشگاه‌های ورزشی، مراکز ترک اعتیاد، مؤسسات تجاری و انتفاعی و مؤسسات موضوع بندهای (۱) تا (۱۲) ماده (۲۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۰ - مصداق تشکل نبوده و از شمول این آیین‌نامه خارج هستند.

ماده ۳- محدوده جغرافیایی فعالیت هر تشکل، یکی از سطوح ملی، منطقه‌ای، استانی، شهرستانی یا بین‌المللی است.

تبصره ۱- سطح منطقه‌ای حداقل دو و حداکثر پنج استان است و سطح بین‌المللی به خارج از مرزهای ایران گسترش دارد.

تبصره ۲- محدوده جغرافیایی فعالیت تشکل محلی موضوع ماده (۲۱) یک روستا یا محله شهری است.

ماده ۴- تشکل‌هایی که موضوع فعالیت آنها مشترک است در صورت وجود شرایط زیر می‌توانند تقاضای تشکیل شبکه در سطوح ملی یا استانی کنند :

الف) حداقل پنج تشکل باشند.

ب) حداقل دو سال از تاریخ ثبت آنها گذشته باشد .

پ) به وظیفه مندرج در ماده (۳۱) عمل کرده باشند .

تبصره - تشکل‌هایی که در سطح بین‌المللی فعالیت می‌کنند نمی‌توانند تقاضای تشکیل شبکه کنند.

ماده ۵ - نهادهای مدنی خارجی که در یکی از کشورهای جهان رسماً به ثبت رسیده و ماهیت اجتماعی دارند می‌توانند در صورت داشتن شرایط مربوط و اخذ پروانه فعالیت با رعایت این آیین‌نامه و

به خصوص مواد (۲۳) و (۲۴) در ایران فعالیت کنند.

ماده ۶ - شورای ملی توسعه و حمایت از تشکلهای بهعنوان مرجع اصلی سیاست گذاری و توسعه تشکلهای در سه سطح ملی، استانی و شهرستانی تشکیل و دبیرخانه آن به ترتیب در وزارت کشور، استانداریها و فرمانداریها با رعایت قوانین و مقررات مربوط دایر می‌شود.

ماده ۷ - شورای ملی توسعه و حمایت از تشکلهای که در این آیین‌نامه «شورای ملی» نامیده می‌شود، مرکب از معاون اجتماعی وزیر کشور بهعنوان رئیس، نمایندگان وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ورزش و جوانان و دادگستری و سازمان‌های حفاظت محیط زیست و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و معاونت‌های امور زنان و خانواده و حقوقی رئیس‌جمهور و حسب مورد دستگاه یا دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و چهار نماینده منتخب از تشکلهای ملی و منطقه‌ای است.

تبصره - نحوه انتخاب و مدت عضویت نمایندگان تشکلهای عضو شورای ملی براساس دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه تعیین می‌شود.

ماده ۸ - وظایف و اختیارات شورای ملی به شرح زیر است :

الف) تعیین سیاست‌های ترویجی، تشویقی و فرهنگ‌سازی برای تعمیق، ارتقا و نهادینه کردن مشارکت اجتماعی مردم از طریق تشکلهای :

ب) هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی به منظور ظرفیت‌سازی، ساماندهی و توانمندسازی برای توسعه تشکلهای و نظارت بر آنها ؛

پ) رسیدگی به اعتراضات تشکلهای شوراهای استانی و شهرستانی و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ؛

ت) نظارت بر فعالیت‌ها و عملکرد تشکلهای ملی و منطقه‌ای و بررسی و اعلام نظر در مورد تخلف‌ها و گزارش‌های رسیده از عملکرد تشکلهای.

ث) اعلام نظر و تصمیم‌گیری در مورد صدور پروانه فعالیت برای تشکلهای ملی و منطقه‌ای و شبکه‌های موضوع ماده (۴)؛

ج) نظارت بر حسن اجرای مفاد این آیین‌نامه در سطح کشور ؛

تبصره - مصوبات شورای ملی با تایید وزیر کشور در حدود وظایف موضوع این ماده و رعایت قوانین و مقررات مربوط ابلاغ می‌شود و دبیر شورای ملی، مسئولیت ابلاغ، پیگیری و نظارت بر حسن اجرای مصوبات و ارایه گزارش به شورای ملی را برعهده دارد.

ماده ۹ - شورای استانی توسعه و حمایت از تشکلهای که در این آیین‌نامه «شورای استانی» نامیده

می‌شود، مرکب از معاون ذی‌ربط استاندار به عنوان رئیس، نمایندگان ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ورزش و جوانان، حفاظت محیط زیست و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان و دستگاه یا دستگاه‌های تخصصی استانی حسب مورد و دو نماینده منتخب از تشکلهای استانی است.

ماده ۱۰- وظایف و اختیارات شورای استانی به شرح زیر است :

- (الف) اجرای مفاد این آیین‌نامه در سطح استان؛
- (ب) اجرای مصوبات ابلاغی از سوی شورای ملی :
- (پ) نظارت بر عملکرد و هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی استانی به‌منظور اجرای این آیین‌نامه و مصوبات شورای ملی؛
- (ت) حمایت از مشارکت تشکلهای استانی در فرآیند توسعه پایدار استان؛
- (ث) اعلام نظر و تصمیم‌گیری در مورد صدور پروانه فعالیت برای تشکلهای استانی؛
- (ج) بررسی و تصمیم‌گیری در مورد گزارش‌های ارایه‌شده از سوی دبیرخانه شورای استانی درباره عملکرد یا تخلفات تشکلهای استانی؛
- (چ) تعامل با دستگاه‌های اجرایی استان درخصوص نحوه واگذاری امور اجتماعی قابل واگذاری استان ؛

- (ح) تعیین سیاست‌های حمایتی برای توان‌افزایی و توسعه کمی و کیفی تشکلهای استانی؛
- (خ) ارایه گزارش موردی و سالانه از وضعیت کمی و کیفی توسعه تشکلهای استانی، شهرستانی و محلی به شورای ملی؛

ماده ۱۱- شورای شهرستانی توسعه و حمایت از تشکلهای که در این آیین‌نامه شورای شهرستانی نامیده می‌شود، مرکب از فرماندار به‌عنوان رئیس، نمایندگان ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ورزش و جوانان، حفاظت محیط زیست و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شهرستان و دستگاه یا دستگاه‌های تخصصی شهرستانی حسب مورد و دو نماینده منتخب از تشکلهای شهرستانی است.

ماده ۱۲- وظایف و اختیارات شورای شهرستانی به شرح زیر است:

- (الف) اجرای مفاد این آیین‌نامه در سطح شهرستان؛
- (ب) اجرای مصوبات ابلاغی از سوی شورای ملی و شورای استانی مربوط؛
- (پ) نظارت بر عملکرد و هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی شهرستانی به‌منظور اجرای این آیین-

نامه و مصوبات شورای ملی و شورای استانی مربوط؛

ت) حمایت از مشارکت تشکلهای شهرستانی در فرآیند توسعه پایدار شهرستان؛

ث) اعلام نظر و تصمیم‌گیری در مورد صدور پروانه فعالیت برای تشکلهای شهرستانی؛

ج) بررسی و تصمیم‌گیری در مورد گزارش‌های ارایه‌شده از سوی دبیرخانه شورای شهرستانی در باره عملکرد یا تخلفات تشکلهای شهرستانی؛

چ) تعامل با دستگاه‌های اجرایی شهرستان درخصوص نحوه واگذاری امور اجتماعی قابل واگذاری شهرستان؛

ح) تعیین سیاست‌های حمایتی برای توان‌افزایی و توسعه کمی و کیفی تشکلهای شهرستانی؛

خ) ارایه گزارش موردی و سالانه از وضعیت کمی و کیفی توسعه تشکلهای شهرستانی و محلی به شورای ملی و شورای استانی مربوط؛

ماده ۱۳- انتخاب نمایندگان تشکلهای برای عضویت در شوراهای استانی و شهرستانی، براساس دستورالعمل مصوب شورای ملی صورت می‌گیرد.

ماده ۱۴- درخواست تأسیس تشکلهای متناسب با محدوده مورد نظر برای فعالیت به دبیرخانه شورای ذی‌ربط ارایه می‌شود و دبیرخانه شوراهای ملی، استانی و شهرستانی موظفند ظرف یک ماه از تاریخ دریافت درخواست تأسیس تشکل، نسبت به بررسی درخواست اقدام و در صورتی که درخواست ارایه‌شده مغایرتی با شرایط تأسیس تشکل در چارچوب مفاد این آیین‌نامه، نداشته باشد اجازه تأسیس تشکل را صادر کنند.

تبصره ۱- اجازه تأسیس صرفاً به معنای موافقت اولیه و موقت با درخواست صدور پروانه تشکل و طی مراحل دریافت پروانه فعالیت است و پروانه فعالیت محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲- جوانان متقاضی تأسیس تشکل می‌توانند درخواست خود را برای بررسی و صدور اجازه تأسیس تشکل با رعایت ترتیبات مقرر در این ماده به وزارت ورزش و جوانان ارایه کنند.

ماده ۱۵- پس از صدور اجازه تأسیس تشکل، هیأت موسس آن باید ظرف یک ماه مطابق اساسنامه خود نسبت به استقرار ارکان تشکل اقدام و اساسنامه و صورتجلسه مربوط به استقرار ارکان را تنظیم و برای تایید به دبیرخانه شورای ذی‌ربط ارائه کند.

ماده ۱۶- اساسنامه تشکل باید دارای موارد زیر باشد :

الف) نام و عنوان و درصورت داشتن، عنوان اختصاری؛

تبصره - عناوینی مانند سازمان که اختصاص به تشکیلات و ساختار دولتی و نهادهای حاکمیتی

داشته باشد، نمی‌تواند در نامگذاری تشکل به‌کار گرفته شود.

(ب) اهداف؛

(پ) موضوع فعالیت؛

(ت) مدت فعالیت؛

(ث) محدوده جغرافیایی و مرکز اصلی فعالیت؛

(ج) نحوه ایجاد شعب و دفاتر نمایندگی؛

(چ) ارکان و تشکیلات، نحوه انتخاب، شرح وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های آنها؛

(ح) نحوه تعیین صاحبان امضای مجاز؛

(خ) نحوه تغییر و تجدید نظر در مواد اساسنامه؛

(د) نحوه ارائه گزارش مالی و اجرایی به مراجع ذی‌ربط و ذی‌نفعان؛

(ذ) نحوه اداره تشکل؛

(ر) میزان سرمایه اولیه؛

(ز) دوره زمانی تشکیل جلسات شورای عمومی و شورای مرکزی تشکل؛

(س) نحوه تامین منابع مالی تشکل؛

(ش) نحوه انحلال؛

(ص) مشخص ساختن وضعیت دارایی‌ها پس از انحلال؛

ماده ۱۷- هیأت موسس، شورای مرکزی، دبیر یا عناوین معادل طبق اساسنامه تشکل، باید

دارای شرایط عمومی زیر باشند:

(الف) داشتن حداقل هجده سال سن تمام؛

(ب) تابعیت جمهوری اسلامی ایران؛

(پ) التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛

(ت) عدم وابستگی به احزاب، سازمان‌ها و گروه‌های غیرقانونی؛

(ث) نداشتن محرومیت از حقوق اجتماعی به موجب حکم دادگاه؛

تبصره - هیأت موسس تشکل باید دارای حداقل پنج عضو باشد.

ماده ۱۸- دبیرخانه شورای ذی‌ربط موظف است اقدامات اجرایی لازم را در زمان معین و در

چارچوب این آیین‌نامه و دستورالعمل اجرایی آن انجام دهد.

ماده ۱۹- پروانه فعالیت تشکل‌هایی که درخواست فعالیت در سطح ملی یا منطقه‌ای دارند در

صورتی که اهداف و موضوع فعالیت‌شان به تشخیص شورای ملی از ماهیت ملی یا منطقه‌ای برخوردار باشد و توانایی آنها برای فعالیت در سطح مورد درخواست برای شورا احراز شود به طور موقت برای مدت دو سال صادر می‌شود و در صورتی که طی این مدت تشکلهای ملی در بیش از پنج استان و تشکلهای منطقه‌ای در بیش از یک استان فعالیت داشته باشند پروانه آنها به صورت چهارساله صادر شده و در غیر این صورت به تشکل استانی تبدیل می‌شوند.

ماده ۲۰- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، پروانه فعالیت تشکلهای در دبیرخانه شوراهای ملی، استانی و شهرستانی صادر و عیناً جهت ثبت رسمی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ارسال می‌شود.

تبصره- روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران موظف است پس از اعلام دبیرخانه شوراهای ملی، استانی و شهرستانی، درخصوص انتشار آگهی ثبت و تغییرات تشکلهای اقدام کند.

ماده ۲۱- تقاضای ایجاد تشکلهای محلی که توسط حداقل سه نفر از اهالی بالای هجده سال ارایه می‌شود برای ثبت اطلاعات به بخشداری محل فعالیت ارایه می‌شود.

ماده ۲۲- بخشداری‌ها موظفند پس از دریافت تقاضای ایجاد تشکل محلی نسبت به ثبت مشخصات فردی اعضا، موضوع فعالیت و نشانی محل فعالیت اقدام و پس از ثبت اطلاعات، تشکل - یادشده می‌تواند فعالیت خود را آغاز کند.

ماده ۲۳- به منظور تصمیم‌گیری و نظارت بر فعالیت تشکلهای بین‌المللی موضوع ماده (۳) و نهادهای مدنی خارجی موضوع ماده (۵) کارگروهی مرکب از معاون وزارت کشور (رییس) و نمایندگان وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات و حسب مورد دستگاه تخصصی مربوط تشکیل می‌شود.

ماده ۲۴- وظایف کارگروه موضوع ماده (۲۳) به شرح زیر است:

الف) بررسی و تصمیم‌گیری در مورد صدور پروانه فعالیت برای انجمن‌های دوستی که تقاضای فعالیت برای توسعه روابط دوستانه بین ملت ایران با یک کشور خارجی در چارچوب دیپلماسی عمومی را دارند، اجازه و نحوه فعالیت سایر تشکلهای بین‌المللی موضوع ماده (۳) و فعالیت تشکل - های متقاضی فعالیت در حوزه اتباع بیگانه؛

ب) بررسی و صدور مجوز درخصوص فعالیت مشترک تشکلهای با دولت‌ها، سفارتخانه‌ها یا نهادهای مدنی خارجی موضوع ماده (۵)، دریافت هرگونه کمک یا عقد قرارداد با دولت‌ها، سفارتخانه‌ها و نهادهای مدنی خارجی موضوع ماده (۵) و سایر نهادهای بین‌المللی و دایر کردن شعبه و دفتر نمایندگی در خارج از

کشور؛

پ) بررسی و صدور مجوز در خصوص فعالیت نهادهای مدنی خارجی موضوع ماده (۵)؛
ت) نظارت بر فعالیت تشکلهای و نهادهای موضوع ماده (۲۳) و اعلام نظر در مورد تخلفات و گزارشهای رسیده از عملکرد آنها؛

تبصره ۱- انجمنهای دوستی موضوع این ماده تنها می‌توانند در یک کشور فعالیت کنند و اعضای آنها نیز تنها می‌توانند در یک انجمن، مسئولیت اصلی و رسمی داشته باشند.

تبصره ۲- تشکلهای بین‌المللی موضوع ماده (۳) و همچنین سایر تشکلهایی که خواستار فعالیت موردی در سطح بین‌المللی هستند برای انجام اقدامات موضوع بند (ب) این ماده باید پس از ارایه درخواست و دریافت مجوز مربوط اقدام کنند.

ماده ۲۵- نحوه حضور و عضویت تشکلهای در مجامع بین‌المللی، برقراری ارتباط با سفارتخانه‌ها یا آژانس‌های وابسته به سازمان ملل متحد، فعالیت با آژانس‌های وابسته به سازمان ملل متحد با دعوت از شخصیت‌های خارجی و چگونگی اطلاع‌رسانی در این موارد به مراجع مربوط، در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه تعیین می‌شود.

ماده ۲۶- در صورت تخلف تشکلهای موضوع ماده (۲۳) از انجام تکالیف مربوط به اطلاع‌رسانی و دریافت مجوز از کارگروه موضوع ماده (۲۳) یا انجام فعالیت در یک کشور بدون دریافت مجوز، کارگروه مذکور رسیدگی کرده و پس از استماع دفاعیه تشکل، حسب اقتضا و متناسب با تخلف، به شرح زیر صدور رای می‌کند:

۱- تذکر کتبی و درج در پرونده با تعیین مهلت برای اصلاح وضعیت تشکل؛

۲- تعلیق موقت پروانه فعالیت تشکل حداکثر به مدت سه ماه؛

۳- درخواست انحلال تشکل متخلف از دادگاه صالح؛

تبصره - کارگروه مذکور موظف است در زمان رسیدگی، از تشکل ذی‌نفع برای حضور در جلسه و ارایه دفاعیات دعوت کند.

ماده ۲۷- نهادهای مدنی خارجی موضوع ماده (۵) برای فعالیت در ایران باید مدارک زیر را به کارگروه موضوع ماده (۲۳) ارایه و موافقت کارگروه مذکور را تحصیل کنند:

الف) درخواست کتبی با تعیین محدوده زمانی و مکانی حضور و فعالیت در ایران؛

ب) اساسنامه و آگهی ثبت و ترجمه رسمی آن؛

پ) موضوع فعالیت مورد نظر؛

ماده ۲۸- کارگروه موضوع ماده (۲۳) پس از دریافت مدارک موضوع ماده (۲۷) نسبت به بررسی درخواست اقدام و ضمن احراز غیردولتی، غیرانتفاعی و غیرسیاسی بودن درخواست‌دهنده و عدم مغایرت فعالیت اعلام‌شده با قوانین و مقررات ایران تصمیم‌گیری می‌کند.

ماده ۲۹- تشکل‌ها پس از دریافت پروانه فعالیت و ثبت آن، از حقوق زیر برخوردار می‌شوند:

الف) مشاوره، اظهارنظر و ارائه پیشنهاد راهکارها به دستگاه‌های اجرایی متناسب با تخصص و موضوع فعالیت تشکل؛

ب) دیده‌بانی و نظارت بر عملکرد سایر بخش‌های جامعه در زمینه فعالیت تخصصی خود؛

پ) ارائه خدمات اجتماعی حسب تخصص و حوزه فعالیت؛

ت) مشارکت در اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی و سازمان‌های بین‌المللی مورد تایید کارگروه موضوع ماده (۲۳) و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط از طریق تفاهم یا عقد قرارداد با آنها؛

ث) عقد تفاهم‌نامه و قرارداد همکاری با اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی داخل و خارج مطابق قوانین و مقررات جاری کشور؛

ج) برگزاری اجتماعات و راهپیمایی‌ها در جهت تحقق اهداف تشکل پس از کسب مجوز از مراجع قانونی مربوط؛

چ) ارائه خدمات آموزشی و انتشار نشریه و ایجاد پایگاه اینترنتی و استفاده از سایر ابزارهای اطلاع‌رسانی و محصولات فرهنگی، آموزشی و پژوهشی با رعایت قوانین و مقررات مربوط؛.

ح) دادخواهی در مراجع قضایی، مطابق قانون آیین دادرسی کیفری و سایر قوانین مربوط؛

ماده ۳۰- تشکل موظف است منابع تامین هزینه‌های خود را با رعایت ضوابط این آیین‌نامه در اساسنامه تعیین کند.

ماده ۳۱- تشکل موظف است دریافت‌ها و پرداخت‌های خود را از طریق حساب بانکی صورت دهد و عملکرد مالی خود را در دفاتر مالی مربوط ثبت کند.

ماده ۳۲- تقسیم اموال و مازاد درآمد تشکل در میان مؤسسان، اعضا و مدیران قبل از انحلال ممنوع است.

ماده ۳۳- تشکل موظف است امکان دسترسی بازرسان دبیرخانه شورای ذی‌ربط را به اطلاعات و اسناد خود در حضور نماینده تشکل و صرفاً در محل دفتر تشکل فراهم کند.

ماده ۳۴- در صورتی که دبیرخانه شوراهای ملی، استانی و یا شهرستانی رأساً یا از طریق دستگاه-های اجرایی تخصصی، تخلفات و یا خروج از شرایط تأسیس تشکل را احراز کند گزارش مستند مربوط را به شورای ذی ربط ارایه می کند و این شورا پس از بررسی مدارک و مستندات ارایه شده و پس از استماع دفاعیه تشکل، حسب اقتضا و متناسب با تخلف، به شرح زیر صدور رای می کند:

۱- تذکر کتبی و درج در پرونده با تعیین مهلت برای اصلاح وضعیت تشکل؛

۲- تعلیق موقت پروانه فعالیت تشکل حداکثر به مدت سه ماه؛

۳- درخواست انحلال تشکل متخلف توسط شورای ملی از دادگاه صالح؛

تبصره ۱- تشکل ها می توانند مراتب اعتراض خود را از تصمیم شورای شهرستان به شورای استان و از تصمیم شورای استان به شورای ملی ارایه کنند.

تبصره ۲- دبیرخانه شورای ذی ربط موظف است در زمان رسیدگی به گزارش تخلف یا شکایت، از تشکل ذی نفع برای حضور در جلسه و ارایه دفاعیات دعوت به عمل آورد.

ماده ۳۵- دستگاه های اجرایی موظفند به منظور تحقق اهداف این آیین نامه و کمک به توسعه مشارکت تشکل ها در امور اجتماعی، نسبت به شناسایی و واگذاری تصدی ها و فعالیت های اجتماعی قابل واگذاری دستگاه متبوع به تشکل ها مطابق قوانین و مقررات مربوط اقدام کنند.

ماده ۳۶- انحلال تشکل به دو شکل زیر صورت می پذیرد:

الف) انحلال اختیاری طبق شرایط مقرر در اساسنامه؛

ب) انحلال اجباری در صورت رأی دادگاه صالح یا عدم امکان تطبیق وضعیت تشکل موضوع

ماده (۳۹)؛

ماده ۳۷- کلیه تشکل هایی که قبل از لازم الاجرا شدن این آیین نامه تأسیس شده اند، ظرف دو سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه باید نسبت به تطبیق وضعیت خود با این آیین نامه اقدام کنند.

ماده ۳۸- از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه، تشکل هایی که به عنوان مؤسسات موضوع بند (۱۳) ماده (۲۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت قصد فعالیت در زمینه های تصریح شده در

وزارت بهداشت،
سازمان پزشکی کشور

۶۳۴ □ مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

ماده واحده لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور - مصوب ۱۳۵۹ - دارند در چارچوب احکام این آیین نامه از سازمان بهزیستی کشور پروانه فعالیت دریافت می کنند و به ثبت می رسند.

ماده ۳۹ - دستورالعمل اجرایی این آیین نامه ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن آن توسط وزارت کشور با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت ورزش و جوانان و سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و ابلاغ می شود.

معاون اول رئیس جمهور
اسحاق جهانگیری

تصویب‌نامه درخصوص تأمین مسکن گروه‌های کم درآمد در دو قالب مسکن اجتماعی و مسکن حمایتی با مسئولیت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مصوب هیأت وزیران ۱۳۹۵/۱۱/۲۷

هیأت وزیران در جلسه ۲۷/۱۱/۱۳۹۵ به پیشنهاد شماره ۷۰۸۵۴۸ مورخ ۱۰/۶/۱۳۹۵ سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

اقدامات زیر با هدف حمایت دولت از تأمین مسکن گروه‌های کم درآمد در دو قالب مسکن اجتماعی و مسکن حمایتی به شرح جدول پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیأت دولت است، با مسئولیت اجرایی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی که در این تصویب‌نامه «بنیاد» نامیده می‌شود، انجام می‌شود:

الف) مسکن حمایتی (کمک به ساخت و خرید مسکن ملکی و کمک بلاعوض):

۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به تعیین بانک عامل جهت تأمین تسهیلات در سقف مبلغ اعلامی در تصویب‌نامه شماره ۹۰۴۵۳/ت/۵۱۱۶۶هـ مورخ ۸/۸/۱۳۹۳ اقدام نماید. استفاده از این تسهیلات برای خرید بناهای تا عمر بیست سال بلامانع است.

۲- در صورت وجود متقاضیان از گروه‌های کم‌درآمد موضوع جزء (۶) بند (ب) این تصویب‌نامه، برای خرید واحدهای مسکن مهر بدون متقاضی، به ازای هر واحد مسکونی هفتاد میلیون (۷۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال کمک بلاعوض پرداخت می‌شود.

ب) مسکن اجتماعی (کمک به ساخت مسکن استیجاری، پرداخت کمک اجاره و وام قرض الحسنه):

۱- به منظور کمک به ساخت مسکن استیجاری:

الف) به اشخاص حقیقی و حقوقی دارای زمین که تمایل به احداث واحدهای مسکونی استیجاری با نرخ‌های اجاره ترجیحی و در قالب توافق با بنیاد داشته باشند، به ازای هر واحد استیجاری تا دو برابر سقف تسهیلات جزء (۱) بند (الف) این تصویب‌نامه تسهیلات اعطا می‌شود.

ب) وزارت راه و شهرسازی موظف است نسبت به تأمین زمین در محدوده شهرها (دارای تأسیسات زیربنایی آب، برق و گاز) و یا شهرهای جدید برای ساخت واحد استیجاری از طریق واگذاری به سازندگانی که تمایل به ساخت مسکن ملکی - استیجاری با رعایت حداقل چهل درصد (۴۰٪) اجاره‌ای دارند، اقدام نماید. اداره واحدهای استیجاری، براساس هماهنگی با بنیاد و به‌عهده سازندگان خواهد بود و کلیه واحدها اعم از ملکی و اجاره‌ای به سازندگان تعلق خواهد داشت. به واحدهای مشمول این بند، تسهیلات موضوع

این تصویب‌نامه تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۱- سازندگان موظفند واحدهای استیجاری را حداقل به مدت (۱۰) سال به متقاضیان معرفی شده واگذار نمایند. در سند واحدهای استیجاری عنوان غیرقابل فروش و استیجاری به مدت معین درج خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت راه و شهرسازی مجاز است نسبت به واگذاری زمین‌های در اختیار، به سازندگانی که اقدام به ساخت مسکن ملکی - استیجاری می‌کنند، اقدام نماید.

تبصره ۳- وزارت راه و شهرسازی مجاز است واحدهای مسکن مهر بدون متقاضی را از طریق مزایده به بخش خصوصی که متمایل به تملک این واحدها با رعایت نسبت این بند می‌باشند، واگذار نماید.

۲- کمک هزینه اجاره خانوارهای کم‌درآمد موضوع جزء (۶) بند (ب) این تصویب‌نامه ماهانه به ترتیب تا دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای شهرهای زیر (۵۰۰) هزار نفر و تا چهار میلیون (۴/۰۰۰/۰۰۰) ریال (با افزایش سالیانه (۱۰) درصد) برای شهرهای بالای (۵۰۰) هزار نفر تعیین می‌شود که پس از تأیید قرارداد اجاره در اختیار مالکین قرار داده می‌شود. خانوارهای شامل این بند تا پنج سال در صورت تأیید ادامه وضعیت درآمدی توسط مراجع ذی‌ربط، مجاز به استفاده از این کمک هزینه می‌باشند.

۳- وام قرض‌الحسنه ودیعه مسکن برای حمایت از خانوارهایی که توان بازپرداخت اقساط را دارند به ازای هر واحد هفتاد و پنج میلیون (۷۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال با بازپرداخت (۶۰) ماهه تعیین می‌شود. منابع لازم توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و در قالب وجوه اداره شده در لوایح بودجه سنواتی، از طریق بانک عامل تعیین شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأمین می‌گردد.

۴- پرداخت پنج درصد (۵٪) از سود تسهیلات موضوع جزء (۱) بند (الف) و جزء (۱) بند (ب) این تصویب‌نامه بر عهده متقاضی است و سازمان برنامه و بودجه کشور پرداخت مابه‌التفاوت تا سقف مصوب شورای پول و اعتبار را تضمین و تعهد می‌نماید.

۵- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور، بنیاد و شهرداری‌ها نسبت به اولویت‌بندی و شناسایی گروه‌های هدف اقدام نماید.

۶- در معرفی متقاضیان لحاظ شرایط زیر الزامی است:

(الف) افراد سرپرست خانوارهای کم‌درآمد که خود و افراد تحت تکفل آنان از تاریخ ۱/۱/۱۳۹۰ فاقد

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۳۷

واحد مسکونی بادوام یا وام مسکن بوده و از تاریخ ۲۲/۱۱/۱۳۵۷ از هیچ یک از امکانات دولتی یا امکانات نهادهای عمومی غیردولتی مربوط به تأمین مسکن شامل زمین، واحد مسکونی و یا تسهیلات یارانه‌ای خرید و یا ساخت واحد مسکونی استفاده نکرده باشند.

(ب) متقاضیان باید دارای حداقل پنج سال سابقه سکونت در شهر مورد تقاضا باشند.

۷- منابع مورد نیاز اجرای این تصویب‌نامه از محل منابع جزء (۲) بند (ب) ماده (۷) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها - مصوب ۱۳۸۸ - توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تأمین و در لویح بودجه سنواتی پیش‌بینی و منظور می‌شود.

۸ - اجرای این تصویب‌نامه از طریق مبادله موافقت‌نامه با سازمان برنامه و بودجه کشور بر عهده بنیاد می‌باشد. بنیاد باید در اجرا از ظرفیت‌های بخش خصوصی، انجمن خیرین مسکن‌ساز و دستگاه‌های اجرایی استانی حداکثر بهره‌برداری را به عمل آورد. بنیاد موظف است نسبت به تهیه بانک اطلاعات خانوارهای موضوع این تصویب‌نامه اقدام کند.

معاون اول رئیس‌جمهور

اسحاق جهانگیری

تکلیف سازمان بیمه سلامت ایران نسبت به پوشش و ارائه خدمات بیمه‌ای به افراد تحت حمایت کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی (تصویب‌نامه شماره ۱۳۷۹۹۱/ت/۵۴۰۴۸-هـ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳ هیأت وزیران)

تکلیف سازمان بیمه سلامت ایران نسبت به پوشش و ارائه خدمات بیمه‌ای به افراد تحت حمایت کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی (تصویب‌نامه شماره ۱۳۷۹۹۱/ت/۵۴۰۴۸-هـ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳ هیأت وزیران)

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

سازمان برنامه و بودجه کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۳/۲۸ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد اصل یکصد و سی و

هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- سازمان بیمه سلامت ایران مکلف است نسبت به پوشش و ارایه خدمات بیمه ای به شرح زیر اقدام نماید:

الف- سهم مشارکت بیمه شده افرادی که در وضعیت فعلی تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور قرار دارند، رایگان خواهد بود.

ب- سهم مشارکت بیمه شده افرادی که در وضعیت فعلی تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور قرار ندارند با تشخیص کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و صدور معرفی نامه برای سازمان بیمه سلامت ایران رایگان خواهد بود.

ج- تعیین سهم مشارکت سایر افراد بر اساس آزمون وسع توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به صورت تعیین سهم حق بیمه از (۱۵) درصد تا (۱۰۰) درصد سرانه حق بیمه خدمات درمانی مصوب هر سال می باشد.

د- ارایه خدمات (به جز دارو) به افرادی که به صورت یارانه از منابع دولتی تحت پوشش بیمه همگانی قرار دارند محدود به مراکز دولتی (سرپایی و بستری) و حتی الامکان از طریق نظام ارجاع می باشد.

۲- سازمان برنامه و بودجه کشور در اجرای این تصویبنامه نسبت به جابجایی اعتبارات مربوط از کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور به سازمان بیمه سلامت ایران اقدام می کند. اسحاق جهانگیری- معاون اول رئیس جمهور

اصلاح ماده (۶) آیین نامه اجرایی توزیع سهام عدالت

شماره ۱۶۷۹۷۹

۱۴/۹/۱۳۹۵

اصلاح ماده (۶) آیین نامه اجرایی توزیع سهام عدالت

شورای عالی اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در جلسه مورخ ۱۵/۸/۱۳۹۵ موارد زیر را تصویب نمود:

۱- تبصره های زیر جایگزین تبصره های (۱) تا (۴) ماده (۶) آیین نامه اجرایی توزیع سهام عدالت موضوع تصویب نامه شماره ۲۲۶۰۳۷/۱/۶۳ مورخ ۲۹/۱/۱۳۸۸ می شود:

تبصره ۱- کلیه افراد ثبت نام شده تا پایان سال ۱۳۹۴، مشمولان نهایی سهام عدالت محسوب می شوند و سازمان خصوصی سازی ضمن انجام فرآیند لازم برای قطعیت سهامداری آن ها، موظف است نسبت به تنظیم و ارائه صورتحساب تسویه اقساط به این مشمولان، پس از پایان دوره اقساط اقدام نماید.

تبصره ۲- مشمولان نهایی سهام عدالت که در زمان ارائه صورتحساب، مددجوی کمیته امداد امام خمینی (ره) یا سازمان بهزیستی کشور و یا جزء روستائیان و عشایر فاقد شغل باشند، از پنجاه درصد تخفیف در بهای سهام مورد واگذاری برخوردار می شوند. تخفیف موضوع این تبصره به حساب کمک های بلاعوض دولت به اقشار کم درآمد منظور می شود.

تبصره ۳- دوره محاسبه اقساط سهام عدالت با لحاظ سال مالی شرکت های سرمایه پذیر، حداکثر ده دوره مالی از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۵ تا پایان نیمه اول سال ۱۳۹۵ تعیین می شود.

تبصره ۴- در صورتی که در پایان دوره تقسیط، بهای سهام مورد واگذاری به طور کامل تسویه نشده باشد، مشمولان می توانند حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۹۶، رأساً

نسبت به پرداخت بدهی و تسویه حساب سهام مورد خریداری اقدام کنند. در هر صورت به میزان مبلغ بدهی تسویه شده، سهام به مشمولان تعلق می‌گیرد.

۲- تعیین نرخ وجه التزام خسارت تأخیر تأدیه اقساط شرکت های سرمایه پذیر که تا پایان سال ۱۳۹۵ سود سهام متعلق به سهام عدالت را پرداخت نکرده باشند و اتخاذ تصمیم در مورد دریافت وجه التزام مذکور یا بخشودگی آن، به ترتیب مقرر در ماده (۶) آیین نامه نظام اقساطی واگذاری و نحوه دریافت بهای حقوق قابل واگذاری موضوع تصویب نامه شماره ۲۰۶۳۲۹/۲/۶۳ مورخ ۲۰۷۹۴۷/۲۰ مورخ ۱۸/۱۲/۱۳۸۷ و الحاقات بعدی آن خواهد بود. این حکم جایگزین قسمت پایانی بند (۵) مصوبه شماره ۲۵۴۹۷۳/۶۳ مورخ ۲۰/۱۲/۱۳۹۰ دائر بر محاسبه و دریافت جریمه تأخیر تأدیه از شرکت های سرمایه پذیر واگذار شده به طرح توزیع سهام عدالت، می‌شود.

۳- موضوع امکان برخورداری و اعطای سهام به افراد واجد شرایطی که به هر دلیلی تاکنون مورد شناسایی قرار نگرفته و مشمول طرح توزیع سهام عدالت نشده اند، در کمیسیون تخصصی بررسی و راهکار قانونی لازم برای اتخاذ تصمیم به شورا ارایه شود.

۴- چالش ها و مباحث مربوط به قیمت گذاری بنگاه های باقی مانده در فهرست واگذاری ها مطرح و مقرر شد علاوه بر پیگیری موضوع از دفتر هیأت دولت، مباحث مذکور و پیشنهادات اصلاحی لازم در کمیسیون تخصصی بررسی و نتایج به شورا ارایه شود.

وزیر امور اقتصادی و دارایی - علی طیب نیا

تصویب نامه در خصوص وجوه پرداختی برای کمک به آسیب دیدگان حوادث غیر مترقبه

شماره ۱۸۶۶۸/ت ۵۵۱۱۲ هـ

۲۳/۲/۱۳۹۷

تصویب نامه در خصوص وجوه پرداختی برای کمک به آسیب دیدگان

حوادث غیر مترقبه

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت کشور - وزارت راه و شهرسازی

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران - کمیته امداد امام خمینی (ره) هیأت وزیران در جلسه ۱۶/۲/۱۳۹۷ به پیشنهاد شماره ۲۵۷۹۲۹/۵۶ مورخ ۲۱/۱۱/۱۳۹۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۱۷۲) قانون مالیات های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ - و اصلاحات بعدی آن تصویب کرد: وجوه پرداختی برای کمک به آسیب دیدگان حوادث غیر مترقبه به حساب های اعلامی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت منبعی که مؤدی انتخاب خواهد کرد، قابل کسر است .

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

**تصویب نامه درخصوص تشکیل کارگروه ملی آموزش ۲۰۳۰ با مسئولیت
وزارت آموزش و پرورش**

شماره ۷۶۴۰۳/ت/۵۲۹۱۳هـ

۲۵/۶/۱۳۹۵

تصویب نامه درخصوص تشکیل کارگروه ملی آموزش ۲۰۳۰ با مسئولیت وزارت
آموزش و پرورش

وزارت آموزش و پرورش

هیأت وزیران در جلسه ۲۱/۶/۱۳۹۵ به پیشنهاد شماره ۲۳۴۳۱۰ مورخ
۱۸/۱۱/۱۳۹۴ وزارت آموزش و پرورش و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون
اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد :

۱- به منظور هماهنگی و ارایه راهکارهای تحقق اهداف و تعهدات برنامه آموزش
۲۰۳۰ همسو با اهداف و تعهدات برنامه اهداف توسعه پایدار، کارگروه ملی آموزش
۲۰۳۰ با مسئولیت وزارت آموزش و پرورش بدون گسترش تشکیلات سازمانی و با
استفاده از امکانات و ظرفیتهای موجود در آن وزارتخانه و با حضور نمایندگان
دستگاههای زیر تشکیل می‌گردد :

الف - وزیر آموزش و پرورش (رئیس)

ب - دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو (دبیر)

پ - معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده

ت - معاون ذی ربط سازمان برنامه و بودجه کشور

ث - معاون ذی ربط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ج - معاون ذی ربط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

چ - معاون ذی ربط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

ح - معاون ذی ربط وزارت کشور

خ - معاون ذی ربط وزارت ورزش و جوانان

د - معاون ذی ربط وزارت دادگستری (مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک)

ذ - معاون ذی ربط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

ر - معاون ذی ربط وزارت جهاد کشاورزی

ز - معاون ذی ربط وزارت صنعت، معدن و تجارت

ژ - معاون ذی ربط سازمان حفاظت محیط زیست

س - معاون ذی ربط سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ش - رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

ص - رئیس سازمان بهزیستی کشور

ض - رئیس مرکز آمار ایران

ط - رئیس دانشگاه فنی و حرفه‌ای

ظ - رئیس دانشگاه فرهنگیان

ع - (۳) نماینده از تشکل‌های غیردولتی ذی‌ربط (با انتخاب مجمع مربوط و در صورت عدم معرفی به انتخاب کارگروه)

۲- کارگروه ملی آموزش ۲۰۳۰ موظف است برنامه اجرایی و نظارتی تحقق کامل آموزش ۲۰۳۰ را در سطوح ملی و استانی با بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های موجود در دستگاه‌های اجرایی مرتبط و همسو با اهداف برنامه‌های توسعه کشور، اسناد راهبردی توسعه، نقشه جامع علمی کشور، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه اهداف توسعه پایدار تهیه کند.

۳ - دستگاه‌های اجرایی برای تحقق اهداف برنامه آموزش ۲۰۳۰ موظف به اجرای تصمیمات کارگروه می‌باشند.

۴ - کارگروه ملی آموزش ۲۰۳۰ موظف است گزارش پیشرفت کار و نحوه همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط را سالانه به هیأت وزیران و گزارش نهایی را به کمیسیون ملی یونسکو برای ارسال به مرجع بین‌المللی مربوط ارائه کند.

۵ - کارگروه ملی آموزش موضوع تصویب‌نامه شماره ۳۰۵۱۹/ت/۲۷۸۳۳-هـ مورخ ۱۳۸۲/۶/۳ لغو می‌گردد.

□ بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۴۵

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

تصویب نامه در خصوص الزام سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان
بهبودی کشور نسبت به رعایت مندرجات مصوبه شورای حقوق و
دستمزد

شماره ۳۸۹۲۰/ت/۵۵۴۴۱هـ

۲/۴/۱۳۹۷

تصویب نامه در خصوص الزام سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان
بهبودی کشور نسبت به رعایت مندرجات مصوبه شورای حقوق و دستمزد

سازمان اداری و استخدامی کشور

وزارت امور اقتصادی و دارایی

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

هیأت وزیران در جلسه ۳۰/۳/۱۳۹۷ به پیشنهاد شماره ۲۹۰۱۰/۳۵۹۸۴ مورخ
۸/۳/۱۳۹۷ معاونت حقوقی رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم
قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان بهزیستی کشور موظفند ترتیبات مندرج در مصوبه شورای حقوق و دستمزد در خصوص تصویب نامه شماره ۱۶۲۸۶۲/ت۵۷۰۵۴-هـ مورخ ۲۱/۱۲/۱۳۹۵ را رعایت نمایند. در هر حال هرگونه پرداخت مطابق با مصوبه مذکور از محل اعتبارات مصوب مربوط مجاز است.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

تصویب نامه در خصوص تعیین میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی (روزانه و شبانه روزی) بابت نگهداری و خدمات توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی معلولان

۳/۱۱/۱۳۹۶

شماره ۱۳۹۱۹۴/ت۵۴۸۳۱-هـ

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

وزارت صنعت، معدن و تجارت

سازمان برنامه و بودجه کشور

هیأت وزیران در جلسه ۱/۱۱/۱۳۹۶ به پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و

تجارت، سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان بهزیستی کشور و به استناد ماده

(۱۰) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان - مصوب ۱۳۸۳- تصویب کرد:

۱- میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی

(روزانه و شبانه روزی) بابت نگهداری و خدمات توانبخشی، آموزشی و حرفه آموزی

معلولان از محل اعتبارات مصوب سازمان یادشده موضوع ردیف (۱۳۱۵۰۰) (قانون

بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور به شرح جدول زیر تعیین می شود:

بخش هفتم: مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ۶۴۷

ارقام به هزار ریال

ردیف	افراد مشمول	مراکز روزانه		مراکز شبانه روزی			ارایه خدمات تخصصی توانبخشی در منزل	کارگاه‌های تولیدی حمایتی
		درجه ۱	درجه ۲	درجه ۱	درجه ۲	خانه‌های کوچک معلولان		
۱	معلولان، سالمندان معلول و بیماران روانی مزمن	۴۳۵۰	۳۸۸۰	۶۴۰۰	۵۸۳۰	-	۱۶۰۰	۴۴۸۰
۲	معلولان، سالمندان معلول و بیماران روانی مزمن فاقد سرپرست	-	-	۷۷۰۰	۷۱۲۰	۸۲۰۰	-	-
۳	معلولان، سالمندان معلول و بیماران روانی مزمن با نیازهای خاص (ایدز، هیپاتیت، ام اس، آلزایمر، ضایعه نخاعی، اوتیسم و بیماریهای خاص)	-	-	۷۷۰۰	-	-	-	-
۴	افراد دارای اختلالات نافذ رشد (اوتیسم)	۴۶۰۰	-	-	-	-	-	-

۲- سازمان بهزیستی کشور مجاز است با در نظر گرفتن کیفیت خدمات ارایه شده در مراکز مذکور و با توجه به سقف اعتبارات مصوب مربوط، نسبت به پرداخت یارانه براساس درجه‌بندی مراکز منطبق با ضوابط مربوط اقدام کند.

معاون اول رئیس‌جمهور - اسحاق جهانگیری

بخش، مہتمم

مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

مرجع صدور جواز تأسیس و نظارت بر اداره مهدکودک‌های خصوصی و غیر انتفاعی مصوب ۱۳۶۵/۵/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی

مرجع صدور جواز تأسیس و نظارت بر اداره مهدکودک‌های خصوصی و غیر انتفاعی مصوب هشتادمین جلسه مورخ ۱۳۶۵/۵/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی بنا به پیشنهاد جناب آقای نخست‌وزیر در مورد اداره مهدکودک‌های خصوصی و غیرانتفاعی تصویب گردید:

۱- مسئولیت صدور جواز تأسیس و نظارت بر اداره مهدکودک‌های خصوصی و غیر انتفاعی و واحدهای مشابه آن به عهده سازمان بهزیستی کشور می‌باشد. تعیین ضوابط و چگونگی اداره و نحوه رسیدگی به تخلفات آنان و در صورت لزوم لغو جواز این اماکن به عهده سازمان بهزیستی است که مطابق آیین‌نامه‌ای که به تصویب مشترک رییس سازمان بهزیستی کشور و وزیر آموزش و پرورش و کشور خواهد رسید، اقدام می‌نمایند.

تبصره - تصویب برنامه‌های تربیتی مهدکودک‌ها به عهده کمیته علوم تربیتی شورای برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی خواهد بود.

منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۳۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوب پانصد و چهل و ششمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۶/۳۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شرح:

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۴۶ مورخ ۸۳/۶/۳۱ به پیشنهاد شورای فرهنگی واجتماعی زنان نامه شماره ۱۲۵۹/ش ز مورخ ۸۳/۵/۱۲ منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران را به این شرح تصویب کرد:

مقدمه:

منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران با الهام از شریعت جامع اسلام و نظام حقوقی آن و با تکیه بر شناخت و ایمان به خداوند متعال و با هدف تبیین نظام‌مند حقوق و مسئولیت‌های زنان در عرصه‌های حقوق فردی، اجتماعی و خانوادگی تدوین گردیده است. این منشور اهتمام بر تبیین حقوق و تکالیف زنان در اسلام داشته و مبتنی بر قانون اساسی، اندیشه‌های والای بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و رهبر معظم انقلاب و با بهره‌گیری از سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و سیاست‌های کلی نظام و با لحاظ قوانین موجود و خلأها و کاستی‌های آن و به منظور تحقق عدالت و انصاف در جامعه زنان مسلمان می‌باشد. این منشور با دیدی جامع و فراگیر تنظیم گردیده لذا مشتمل

بر حقوق و تکالیف امضایی، تأسیسی و حقوق حمایتی و نیز حقوق مشترک بین همه انسانها است.
ماده واحده-

منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران براساس بندهای ۱ و ۱۸:
وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌عنوان یک سند مرجع در سیاستگذاری در امور فرهنگی و اجتماعی در ۳ بخش و ۵ فصل و ۱۴۸ بند در جلسه شماره ۵۴۶ مورخ ۸۳/۶/۳۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد و کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط مکلفند برحسب وظایف دستگاهی و سازمانی جهت سیاستگذاری، اتخاذ تدابیر قانونی، تصمیمات و برنامه‌ریزی راجع به زنان، قواعد و اصول مندرج در این منشور را رعایت نمایند. این منشور مبنای معرفی و تبیین جایگاه زن در نظام جمهوری اسلامی ایران در مجامع بین‌المللی نیز قرار می‌گیرد.

تبصره- شورای فرهنگی و اجتماعی زنان مکلف است هر دو سال یکبار پس از تصویب این منشور، نسبت به ارزیابی وضعیت زنان ایران اقدام نموده و گزارش ارزیابی درخصوص پیشرفت‌های موجود در راستای تحقق آن و همچنین موارد نقض حقوق زنان را به شورای عالی انقلاب فرهنگی منعکس نماید.

منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران نکاتی چند درخصوص منشور:
۱- در این منشور حق به معنای توانایی، امتیاز و مصونیت است و مسئولیت به معنای تکالیفی است که زن نسبت به دیگران بر عهده دارد.

۲- در مواردی که تکالیفی متوجه افراد جامعه بوده و زنان از ثمره انجام آن تکالیف برخوردار می‌شوند، آن تکلیف به‌صورت حق زنان ذکر شده و از بیان مستقیم مسئولیت‌های دیگران نسبت به زنان خودداری شده است.

۳- از آنجا که در قوانین اسلامی، افراد نسبت به خدا، خود، جامعه و هستی مسئول می‌باشند سعی شده تا مسئولیت زنان نیز نسبت به موارد مذکور ذکر گردد. پرواضح است که در صورت فقدان شرایط عام تکلیف (عقل، بلوغ، اراده، ...)، زنان نیز فاقد مسئولیت خواهند بود. در ضمن، با بکار بردن کلمه حق یا مسئولیت، نوع ارتباط زنان با مسئله مورد نظر مشخص شده است.

۴- سعی شده است کلیه حقوق و مسئولیت‌های زنان اعم از مشترک بین زنان و مردان و یا ویژه زنان ذکر شود و دلایل این امر به قرار ذیل است:

الف) از آنجا که در مجامع بین‌المللی بحث و جدال فراوان در زمینه حقوق انسانی زنان وجود دارد و آنان درصدد اثبات حقوق انسانی منطبق با دیدگاه غربی برای زنان می‌باشند و از طرفی کشورهای مختلف براساس فرهنگ‌های متفاوت خود نظرات و عملکرد متفاوتی در زمینه حقوق انسانی زنان

دارند، لازم بود تا در منشور که نمایانگر دیدگاه نظام جمهوری اسلامی ایران می‌باشد حقوق انسانی زنان، حقوق مشترک بین زن و مرد و نیز حقوق ویژه زنان در موضوعات مختلف ذکر شود تا مشخص گردد که نظام جمهوری اسلامی ایران اساساً چه حقوق و مسؤولیت‌هایی را برای زنان قائل است.

ب) در اندیشه اسلامی، زنان و مردان در حقوق انسانی خویش عموماً مشترک می‌باشند ولی از آنجا که در مراحل اقدام و اجرا ممکن است تبعیض‌هایی صورت گیرد، جهت تأکید، این دسته از حقوق نیز با عنوان حقوق زنان ذکر شده است.

ج) از آنجا که این منشور فقط درصدد بیان حقوق زنان می‌باشد، حقوق سایر اقشار اجتماعی در آن ذکر نشده است هر چند در مرحله اجرا با توجه به سایر قوانین و سیاست‌ها، به حقوق سایر اقشار اجتماعی نیز توجه لازم خواهد شد.

۵- این منشور درصدد بیان نحوه اجرای حقوق نیست بنابراین لازم است با توجه به ساختار قوانین در جای خود ضمانت اجرا برای آن در نظر گرفته شود.

۶- از آنجا که منشور فقط درصدد بیان قوانین نبوده بلکه توجه به فرهنگسازی نیز داشته است لذا برخی موارد اخلاقی لازم‌الاجرا نیز در زمره حقوق و مسؤولیت‌های زنان ذکر شده است.

۷- در منشور سعی شده تا حد امکان، حقوق و مسؤولیت‌های کلی و اساسی ذکر گردد و از بیان مصادیق صرف‌نظر شود. ولی از آنجا که طرح پاره‌ای از مصادیق حقوقی یا مسؤولیت‌ها در منازعات بین‌المللی و یا فرهنگ داخلی نیاز به تأکید و شفاف‌سازی داشته است به صورت مشخص بیان شده است.

۸- در ساختار منشور، حقوق و مسؤولیت‌های زنان با استقراء به صورت ذیل تقسیم شده است:
حقوق فردی، حقوق خانوادگی، حقوق اجتماعی (که حقوق اجتماعی برحسب موضوع به حق سلامت، حقوق فرهنگی، حقوق اقتصادی، حقوق سیاسی و حقوق قضایی دسته‌بندی شده است).

۹- منشور درصدد ارائه دیدگاه‌های نظام جمهوری اسلامی ایران (منطبق با فقه شیعه و نظام حکومتی جمهوری اسلامی ایران) در زمینه مسائل زنان می‌باشد و می‌تواند محور گفتگو با دیگر کشورهای اسلامی درخصوص مسائل زنان قرار گیرد و قدمی موثر در مسیر تهیه و تدوین سندی دیگر با همکاری و اتفاق نظر کشورهای مختلف اسلامی در سطح بین‌الملل به حساب آید.

۱۰- هر چند موازین شرع بر اطلاع و عموم همه بندهای منشور حاکم است ولی در مواردی که در ارتباط با حق یا مسؤولیتی به دلالی، تأکید به رعایت موازین شرع لازم بود، این عبارت مجدداً ذکر شده است.

۱۱- از آنجا که منشور فقط درصدد بیان حقوق و مسؤولیت‌های زنان بوده، از ذکر نام فرد یا نهادی که مسئول اجرای این حقوق است خودداری نموده، پرواضح است که این سند مبنای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و قانونگذاری در امور زنان در کلیه دستگاه‌ها خواهد بود.

اصول و مبانی

منشور حقوق و مسؤولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران با الهام از شریعت جامع و معتدل اسلام به‌منظور ایجاد زمینه رشد هماهنگ و متوازن ابعاد مادی و معنوی در زندگی فردی و اجتماعی و با عنایت به آزادی مسئولانه زنان و کرامت انسانی آنها، با توجه به تناسب بین حقوق و مسؤولیت‌ها، شکل گرفته است. این منشور با تکیه بر شناخت و ایمان به خداوند متعال به عنوان مبدأ هستی و خالق موجودات و اختصاص تشریع به او و لزوم تسلیم در برابر امر او با بهره‌گیری از قرآن و سنت اهل بیت (ع) و عقل با اذعان به نقش بنیادی آنها در استنباط و بیان قوانین و احکام الهی و با توجه به مقتضیات زمان و مکان، با پرهیز از آمیزه‌های فکری مغایر با اسلام (- ان الحكم الا لله، یوسف ۴۰، انعام ۵۷) و به دور از تحجر فکری و خرافات و خودباختگی فرهنگی در مقابل بیگانه تدوین گردیده است و بیانگر جایگاه زن براساس اصول و ضوابط اسلامی است که این اصولاً انعکاس خواست قلبی امت اسلامی ایران می‌باشد.

مبنای اساسی منشور بر این اعتقاد بنیادین استوار است که در اسلام، زن و مرد در فطرت و سرشت، (فطرت الله التي فطر الناس عليها، روم ۳۰) هدف خلقت (و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون، ذاریات ۵۶ - الذی خلق الموت و الحیوة لیلوکم ایکم احسن عملاً، ملک ۲)، برخورداری از استعدادها و امکانات (الف) تکوینی طبیعی: سخر لکم ما فی السموات و الارض، جاثیه ۱۳.ب) تکوینی معنوی: جعل لکم السمع و الابصار و الافئدة، نحل ۷۸ - و نفس و ماسویها فالهمها فجورها و تقویها، شمس ۷ و ۸ - علم الانسان ما لم يعلم، علق ۵)، امکان کسب ارزش‌ها (ان المسلمین و المسلمات و المؤمنین و المؤمنات و القانتین و القانتات و الصادقین و الصادقات و الصابرين و الصابرات و الخاشعین و الخاشعات و المتصدقین و المتصدقات و الصائمین و الصائمات و الحافظین فروجهن و الحافظات و الذاکرین الله کثیراً و الذاکرات اعد الله لهن مغفرة و اجرًا عظیمًا، احزاب ۳۵ - من عمل صالحاً من ذکرٍ اثنی و هو مؤمن فلنجینه حیوة طیبه، نحل ۹۷)، پیشتازی در ارزش‌ها (ضرب الله مثلاً للذین آمنوا امرأة فرعون... و مریم ابنت عمران، تحریم ۱۱ و ۱۲ ربنا هب لنا من ازواجنا و ذریاتنا قرۃ اعین و اجعلنا للمتقین اماما، فرقان ۷۴) و پاداش و جزای اعمال فارغ از جنسیت (فمن يعمل مثقال ذرة خیراً یره و من يعمل مثقال ذرة شراً یره، زلزال ۷ و ۸)، در برابر خداوند یکسان می‌باشند و فقط به واسطه رشد همه‌جانبه انسانی در سایه دانش و علم (هل یستوی الذین یعلمون

و الذین لا یعلمون، زمر ۹)، تقوای الهی (یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر واثی و جعلناکم شعوباً و قبایل لتعارفوا ان اکرکم عند الله اتقیکم، حجرات ۱۳) و ایجاد جامعه‌ایی شایسته (فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجراً عظیماً، نساء ۹۵) بر یکدیگر مزیت دارند.

از سوی دیگر زن و مرد از نظر ویژگی‌های جسمی و روانی دارای تفاوت‌هایی می‌باشند که این تفاوت‌های مبتنی بر حکمت الهی و به عنوان راز تداوم حیات بشر، کلیت منسجمی را تشکیل می‌دهد تا در نهایت، رابطه متقابل ناشی از تناسب فکری و عاطفی میان آن دو، حیات معقول و والای انسانی امکان و تداوم یابد. لذا این تفاوت‌های طبیعی منشأ تفاوت‌های حقوقی می‌شود که مبتنی بر عدالت خداوند متعال است، لذا منجر به کم شدن ارزش زن یا تبعیض ظالمانه بین زن و مرد (ان الله یأمر بالعدل والاحسان، نحل ۹۰) نمی‌گردد.

به جهت اشتراک زن و مرد در حقیقت انسانی، در بیشتر موارد زن و مرد در نظام حقوقی اسلام از حقوق و مسئولیت‌های یکسان برخوردار می‌باشند. تفاوت در حقوق و مسئولیت‌ها امری است که نشان‌دهنده برتری جنسی بر جنس دیگر نمی‌باشد و عمدتاً مولود عناوین حقوقی خاصی است که هر یک از زن و مرد به تناسب نقش‌های ویژه و بدل ناپذیر در خانواده پیدا می‌کند این تفاوت از آن جهت است که امکان وجود سلامت مادی و معنوی خانواده به عنوان اصلی‌ترین نهاد جامعه که جایگاه حقیقی پیدایش و پرورش انسان است تأمین گردد.

بخش اول : حقوق و مسئولیت‌های فردی زنان

۱- حق برخورداری از حیات شایسته و تمامیت جسمانی و مسئولیت محافظت از آن در مقابل هرگونه بیماری، حادثه و یا تعدی؛

۲- حق برخورداری از تکریم و مسئولیت رعایت آن برای دیگران؛

۳- حق آزادی اندیشه و مصونیت از تعرض و عدم امنیت در داشتن اعتقاد؛

۴- حق و مسئولیت فرد در برخورداری از ایمان، تقوا و حفظ آن و تکامل معنوی در عرصه باورها و رفتارها؛

۵- مصونیت جان، مال و حیثیت زنان و زندگی خصوصی آنان از تعرض غیرقانونی؛

۶- حق برخورداری از عدالت اجتماعی در اجرای قانون بدون لحاظ جنسیت؛

۷- حق داشتن نام، حفظ یا تغییر آن، همچنین نسب و حفظ آن؛

۸- حق تابعیت کشور ایران برای هر زن ایرانی و سلب تابعیت به درخواست خود او؛

۹- آزادی زنان پیرو مذاهب اسلامی و اقلیت‌های دینی رسمی در انجام مراسم و تعلیمات دینی و

احوال شخصی بر طبق آیین خود در محدوده قانون؛

- ۱۰- آزادی زنان ایرانی در استفاده از پوشش و گویش‌های بومی و اجرای آداب و سنت‌های محلی در صورت عدم مغایرت با اخلاق حسنه؛
- ۱۱- مصونیت زنان از ضررهای مادی و معنوی با توجه اعمال حق دیگران؛
- ۱۲- حق و مسئولیت حفظ ویژگی‌های خلقی متفاوت زنان با مردان؛
- ۱۳- حق بهره‌مندی از محیط زیست سالم و مسئولیت محافظت از آن؛

بخش دوم: حقوق و مسئولیت‌های خانوادگی زنان

فصل اول: حقوق و مسئولیت‌های دختران در خانواده

- ۱۴- حق برخورداری دختران از سرپرستی شایسته توسط والدین؛
- ۱۵- حق برخورداری دختران از نفقه شامل: مسکن، پوشاک، تغذیه سالم و کافی و تسهیلات بهداشتی جهت تأمین سلامت جسمانی و روانی آنان؛
- ۱۶- حق تعلیم و تربیت دختران و ایجاد زمینه شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌های آنان؛
- ۱۷- حق تأمین نیازهای عاطفی و روانی دختران و برخورداری از رفتار ملامت‌آمیز والدین و مصونیت آنان از خشونت‌های خانوادگی؛
- ۱۸- حق برخورداری از امکانات خانواده، بدون تبعیض میان دختر و پسر؛
- ۱۹- حق دختران بی‌سرپرست و بدسرپرست در سرپرستی توسط بستگان یا داوطلبان تکفل با رعایت مصلحت آنان و برخورداری از حمایت و نظارت حکومت؛
- ۲۰- مسئولیت احترام به والدین و اطاعت از دستورات مشروع آنها و رفتار نیکو نسبت به سایر اعضای خانواده؛

فصل دوم: حقوق و مسئولیت‌های زنان در تکمیل و تداوم خانواده

- ۲۱- حق و مسئولیت زنان در تحکیم بنیان خانواده و برخورداری از امکانات و حمایت‌های قانونی

لازم بمنظور پیشگیری از بروز اختلافات و کاهش طلاق؛

۲۲- حق بهره‌مندی از امکانات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جهت تسهیل امر ازدواج در زمان مناسب و مسئولیت خویشتنداری تا آستانه ازدواج؛

۲۳- حق آگاهی از حقوق و تکالیف زوجین و آیین همسرداری و برخورداری از امکانات لازم در این زمینه؛

۲۴- حق آشنایی با معیارهای مناسب همسرگزینی و شناخت و انتخاب همسر؛

۲۵- حق و مسئولیت آگاهی و رعایت ضوابط دینی و قانونی در ازدواج از جمله یکسانی زوجین در باور به مبانی اعتقادی و دینی؛

۲۶- حق تعیین شروط مورد نظر، ضمن عقد نکاح در چارچوب ضوابط شرعی و تضمین اجرای این شروط؛

۲۷- حق ثبت ازدواج، طلاق و رجوع در مراجع رسمی و قانونی؛

۲۸- حق برخورداری زن از حقوق مالی در ایام زوجیت؛

۲۹- حق و مسئولیت تأمین، تخصیص، طهارت و سلامت در ارتباط جنسی با همسر قانونی و حق اعتراض قانونی در صورت نقض آنها؛

۳۰- حق و مسئولیت سکونت مشترک و حسن معاشرت و تأمین امنیت روانی در روابط با همسر و حق اعتراض و طرح دعوا در مراجع قانونی در صورت سوء معاشرت همسر؛

۳۱- حق و مسئولیت رشد علمی، معنوی و اخلاقی با همکاری و حمایت اعضای خانواده؛

۳۲- حق و مسئولیت جهت انجام صله رحم؛

۳۳- حق باروری، بارداری، تنظیم و کنترل آن و بهره‌مندی از آموزش‌ها و امکانات مناسب در این زمینه؛

۳۴- حق برخورداری از حمایت‌های مادی و معنوی در ایام بارداری و شیردهی؛

۳۵- مسئولیت رعایت حقوق جنین بویژه محافظت از حیات و رشد آن؛

۳۶- حق و مسئولیت حضانت و تأمین امنیت روانی و عاطفی فرزندان و تربیت شایسته دینی و اخلاقی آنان؛

۳۷- حق برخورداری از حمایت و مشارکت همسر در تربیت فرزند؛

۳۸- حق برخورداری مادران از امنیت مادی و معنوی خصوصاً در ایام سالمندی و از کارافتادگی؛

۳۹- حق و مسئولیت زن نسبت به نگهداری و تأمین معاش والدین نیازمند در حد استطاعت او؛

فصل سوم: حقوق و مسئولیت های زنان در صورت انحلال خانواده

- ۴۰- حق جدایی از همسر در صورت عدم امکان سازش پس از مراجعه به دادگاه و ارائه دلایل موجه و مسئولیت رعایت قوانین طلاق؛
- ۴۱- حق برخورداری از فسخ نکاح در صورت تدلیس و عیوب مقرر و اخذ خسارت در تدلیس؛
- ۴۲- حق برخورداری زن از حقوق مادی خود هنگام انحلال خانواده و بهره‌مندی از رفتارنیکوی همسر هنگام جدایی؛
- ۴۳- حق و مسئولیت حضانت فرزند و لزوم برخورداری از حمایت مالی پدر و حق ملاقات با فرزند در صورت انقضای یا اسقاط دوران حضانت؛
- ۴۴- حق بهره‌مندی زن از حقوق خویش در ایام عده و برخورداری از حق ازدواج پس از انقضای عده؛
- ۴۵- حق طرح دعوا در محاکم جهت ممانعت از ازدواج مجدد همسر در صورت عدم توانایی شوهر در تأمین نفقه و اجرای عدالت و سایر حقوق؛
- ۴۶- مسئولیت مدنی و کیفری پدر و مادر در قبال کوتاهی از محافظت کودک و مسئولیت والدین نسبت به ممانعت از بهره‌مندی فرزندان از ملاقات با آنان؛

بخش سوم: حقوق و مسئولیت های اجتماعی زنان

فصل اول: حقوق و مسئولیت های سلامت جسمی و روانی زنان

- ۴۷- حق برخورداری از سلامت جسمی و روانی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی با توجه به ویژگی‌های زنان در مراحل مختلف زندگی و مسئولیت حفاظت از آن؛
- ۴۸- حق بهره‌مندی از بهداشت (محیط، کار و ...) و اطلاعات و آموزش‌های مورد نیاز؛
- ۴۹- حق مشارکت زنان در سیاستگذاری، قانونگذاری، مدیریت، اجرا و نظارت در زمینه بهداشت و درمان، بویژه در خصوص زنان؛
- ۵۰- حق بهره‌مندی از برنامه‌ها و تسهیلات بهداشتی و درمانی مناسب جهت پیشگیری از بیماری و درمان بیماری‌های جسمی و اختلالات روانی زنان؛
- ۵۱- حق زنان در انتخاب فرد و مرکز ارائه‌کننده خدمت در امر سلامت، براساس ضوابط اسلامی و استانداردهای علمی و پزشکی و بهره‌مندی از اطلاعات مناسب و کافی برای انتخاب آگاهانه و بهینه آنان؛

- ۵۲- حق آگاهی و مشارکت زنان در تصمیم‌گیری‌های مربوط به کنترل باروری و تنظیم خانواده؛
- ۵۳- حق دسترسی فراگیر و عادلانه به امکانات ورزشی و آموزشی در زمینه تربیت بدنی و تفریحات سالم؛
- ۵۴- حق پرورش و شکوفایی استعدادهای ورزشی و حضور در میادین ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی متناسب با موازین اسلامی؛
- ۵۵- حق برخورداری از بهداشت باروری و بارداری، زایمان سالم، مراقبت‌های بهداشتی پس از زایمان با استفاده از زنان متخصص و پیشگیری و درمان بیماری‌های شایع زنان، بیماری‌های مقاربتی و نازایی آنان؛
- ۵۶- حق برخورداری از خدمات مشاوره‌ای و آزمایش‌های پزشکی به منظور اطمینان از سلامت کامل مرد در امر ازدواج و در حین ازدواج؛
- ۵۷- حق بهره‌مندی دختران بی‌سرپرست، زنان مطلقه، بیوه، سالخورده و خودسرپرست نیازمند از بیمه‌های عمومی، خدمات مددکاری و بیمه‌های خاص بویژه در بخش بهداشت و درمان؛
- ۵۸- حق بهره‌مندی زنان و دختران آسیب‌دیده جسمی، ذهنی، روانی و در معرض آسیب از امداد رسانی و توانبخشی مناسب؛
- ۵۹- حق بهره‌مندی از تغذیه سالم خصوصاً در دوران بارداری و شیردهی و وظیفه مراقبت از کودک و تغذیه مناسب او، با اولویت استفاده از شیر مادر؛

فصل دوم: حقوق و مسئولیت‌های فرهنگی و معنوی زنان

(الف) فرهنگ عمومی

- ۶۰- حق و مسئولیت در کسب و افزایش آگاهی نسبت به شخصیت، حقوق و نقش خویش در عرصه‌های مختلف زندگی منطبق با آیین مقدس اسلام؛
- ۶۱- حق مصونیت از تعرض گفتاری و رفتاری دیگران و مسئولیت گفتار و رفتار خویش همراه با احترام نسبت به اعضای جامعه؛
- ۶۲- حق و مسئولیت برخورداری از امکان عمل به احکام اسلامی در پوشش اسلامی و مسئولیت رعایت عفاف در جامعه؛
- ۶۳- حق و مسئولیت ارتقای بینش، منش و کنش دینی و انسانی و مصونیت از ناهنجاری‌های فرهنگی و اخلاقی و رفع آن‌ها؛

- ۶۴- حق شرکت در اجتماعات عبادی، فرهنگی و سیاسی؛
- ۶۵- حق تولید برنامه‌ها و کالاهای فرهنگی سالم و بهره‌مندی از آنها؛
- ۶۶- حق تشکیل و اداره مراکز و سازمان‌های فرهنگی - هنری توسط زنان به منظور تربیت زنان متعهد و متخصص جهت توسعه فعالیت‌های فرهنگی آنان؛
- ۶۷- حق تبادل اطلاعات و ارتباطات فرهنگی سازنده در ابعاد ملی و بین‌المللی؛
- ۶۸- حق و مسئولیت زنان در ترویج معارف و فرهنگ اسلام و ارائه الگوی زن مسلمان در سطح ملی و بین‌المللی؛
- ۶۹- حق و مسئولیت زنان در ایجاد همگرایی با رویکرد اخلاقی، دینی در مسائل زنان در سطوح بین‌المللی؛
- ۷۰- حق مشارکت در سیاستگذاری، قانونگذاری، اجرا و نظارت در امور فرهنگی بویژه درخصوص مسائل زنان؛
- ۷۱- حق و مسئولیت آگاهی و کسب مهارت‌های لازم در مدیریت خانه و خانواده، تربیت و پرورش فرزند و مقابله با آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی؛
- ۷۲- حق بهره‌مندی از نظارت مستمر بر فعالیت‌های فرهنگی مرتبط با زنان به منظور حفظ شخصیت، حرمت و کرامت انسانی زن در محصولات فرهنگی؛
- ۷۳- حق بهره‌مندی از مراکز فرهنگی ویژه بانوان با رعایت ضوابط اسلامی، با توجه به خصوصیات روحی و جسمی آنان و با اولویت مناطق محروم؛
- ۷۴- حق برخورداری زنان آسیب‌دیده و آسیب‌پذیر اجتماعی از حمایت‌های مناسب به منظور بهبود وضعیت فرهنگی خود و جامعه؛
- ۷۵- مسئولیت زنان در محافظت از استقلال فرهنگی، هویت اسلامی - ایرانی و همبستگی ملی در فعالیتهای فرهنگی - آموزشی؛

ب) آموزش

۷۶- حق سواد آموزی عمومی، ارتقای آموزشی و برخورداری از امکانات آموزش و پرورش برای زنان؛

۷۷- حق تحصیل در آموزش عالی تا بالاترین سطح علمی؛

۷۸- حق کسب مهارت‌ها و آموزش‌های تخصصی به صورت کمی و کیفی تا بالاترین سطوح؛

۷۹- حق برخورداری زنان و دختران مناطق محروم از حمایت‌های خاص در امر آموزش؛

۸۰- حق و مسئولیت در تدوین برنامه‌های درسی و متون آموزشی؛

۸۱- حق و مسئولیت در برخورداری از جایگاه شایسته و متناسب با نقش، شأن و منزلت زنان در متون درسی و آموزشی؛

۸۲- حق مشارکت بانوان در سیاستگذاری و تصمیم‌گیری و مدیریت‌های آموزشی، علمی و حضور فعال در مجامع فرهنگی و علمی داخلی و بین‌المللی؛

۸۳- حق شناسایی، حمایت و بهره‌مندی از توانمندی‌های بانوان دارای استعدادهای درخشان و مسئولیت آنها در تأمین نیازهای کشور؛

۸۴- حق بانوان معلول جسمی و ذهنی نسبت به برخورداری از حمایت‌های لازم در زمینه آموزش و پرورش، دستیابی به آموزش عالی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با استعداد و میزان معلولیت آنان؛

ج) پژوهش

۸۵- حق پژوهش، تألیف، ترجمه و انتشار کتب، مقالات در نشریات عمومی و تخصصی بارعایت صداقت، امانت و مصلحت جامعه؛

۸۶- حق برخورداری از حمایت‌های لازم نسبت به منابع و امکانات درخصوص تحقیق درمسائل زنان و تربیت نیروی انسانی محقق و حق آگاهی از اطلاعات و نتایج تحقیقات درزمینه‌های مختلف؛

۸۷- حق بهره‌مندی از حمایت در آثار علمی- پژوهشی زنان و گسترش مراکز تحقیقاتی با مدیریت زنان؛

۸۸- مسئولیت زنان پژوهشگر در ارائه دیدگاه و تبیین دستاوردهای مثبت دینی و ملی در زمینه مسائل زنان به جهانیان؛

فصل سوم: حقوق و مسئولیت‌های اقتصادی زنان

الف) حقوق و مسئولیت‌های مالی در خانواده

۸۹- حق بهره‌مندی از نفقه در ازدواج دائم مطابق با شأن زن، توسط شوهر یا توسط پدر و فرزند در صورت نیاز زن و توانمندی آنان؛

۹۰- حق برخورداری از ماترک متوفی و وصایای مالی آن طبق قوانین اسلامی؛

۹۱- حق وقف، پذیرش وقف و رسیدگی به آن؛

۹۲- حق پذیرش وکالت یا وصایت در امور اقتصادی؛

۹۳- حق تعیین مهریه و دریافت آن از همسر و هر گونه دخل و تصرف در آن؛

۹۴- حق برخورداری از مستمری در صورت فوت پدر، همسر و فرزند طبق قانون یا قرارداد؛

۹۵- حق برخورداری وراثت قانونی از حقوق بازنشستگی زن کارمند متوفی؛

۹۶- حق پذیرش قیمومت مالی فرزندان و مسئولیت رعایت حقوق اقتصادی فرزند؛

۹۷- حق برخورداری زنان و دختران از حمایت‌های لازم در صورت فقر، طلاق، معلولیت، بی‌سرپرستی، بدسرپرستی و ایجاد امکانات جهت توانبخشی و خودکفایی آنها؛

۹۸- حق دریافت دستمزد از همسر در برابر انجام امور خانه‌داری در صورت تقاضا و حق حمایت از تأثیر کار زن در منزل بر اقتصاد خانواده و درآمد ملی؛

ب) حقوق و مسئولیت‌های اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان؛

۹۹- حق مالکیت بر اموال و دارایی شخصی و بهره‌برداری از آنها با رعایت حدود شرعی و قانونی؛

۱۰۰- حق زنان در انعقاد قراردادها و ایقاعات؛

۱۰۱- حق اشتغال بعد از رسیدن به سن قانونی کار و آزادی انتخاب شغل و بکارگیری سرمایه‌های

فردی و مسئولیت رعایت قوانین اسلامی در کسب درآمد و نحوه مصرف آن؛

۱۰۲- حق بهره‌مندی زنان از اطلاعات، آموزش‌ها و کسب مهارت‌ها و امکانات کار جهت اشتغال

مناسب و حق برخورداری از حمایت در این امور برای زنان خودسرپرست (مستقل - غیروابسته) و سرپرست خانوار؛

۱۰۳- حق برخورداری زنان از مشاوره شغلی و کاریابی توسط بانوان؛

۱۰۴- حق برخورداری از مزد و مزایای برابر، در شرایط کار مساوی با مردان و سایر زنان؛

۱۰۵- حق بهره‌مندی از امنیت شغلی، اخلاقی و ایمنی و مسئولیت رعایت عفاف در محیط کار؛

- ۱۰۶- حق معافیت زنان از کار اجباری، خطرناک، سخت و زیان آور در محیط کار؛
- ۱۰۷- حق برخورداری از تسهیلات و ضوابط و قوانین متناسب با مسؤولیت‌های خانوادگی همسری
- مادری زنان در جذب، بکارگیری، ارتقاء و بازنشتگی آنان در زمان اشتغال؛
- ۱۰۸- حق برخورداری از تأمین اجتماعی و تسهیلات اقتصادی؛
- ۱۰۹- حق مشارکت زنان در سیاستگذاری‌های اقتصادی و ایجاد و اداره تشکلهای اقتصادی و عضویت در آنها؛
- ۱۱۰- حق و مسؤولیت دریافت و پرداخت دیه و خسارات بر اساس قوانین و مقررات؛
- ۱۱۱- حق برخورداری از حمایت‌های قانونی مناسب و کارآمد برای ممانعت از بهره‌کشی و تجارت و جلوگیری از بکارگیری زنان و دختران در مشاغل غیرقانونی و غیر مشروع؛

فصل چهارم: حقوق و مسؤولیت‌های سیاسی زنان

- الف) حقوق و مسؤولیت‌های زنان در سیاست داخلی
- ۱۱۲- حق و مسؤولیت کسب آگاهی و مشارکت و نقش‌آفرینی در تعیین مقدرات اساسی کشور جهت حفظ و تحکیم نظام اسلامی؛
- ۱۱۳- حق و مسؤولیت مشارکت در امور جامعه و نظارت بر آن جهت هدایت جامعه بسوی معنویت و فضایل اخلاقی و پیراستن آن از ناهنجاری‌های اخلاقی و رفتاری؛
- ۱۱۴- حق آزادی قلم، بیان، اجتماعات با رعایت موازین؛
- ۱۱۵- حق تأسیس احزاب و دیگر تشکلهای سیاسی و فعالیت در آنها با رعایت حفظ استقلال کشور، وحدت ملی و مصالح نظام اسلامی؛
- ۱۱۶- حق شرکت در انتخابات و انتخاب شدن در مجلس یا شوراهای مختلف، مشارکت در برنامه‌ریزی‌های دولتی و تصدی مدیریت‌های عالی با رعایت موازین؛
- ب) حقوق و مسؤولیت‌های زنان در سیاست بین‌المللی
- ۱۱۷- حق و مسؤولیت آگاهی از رویدادها و مسائل سیاسی جهان، بویژه جهان اسلام؛
- ۱۱۸- حق توسعه ارتباط و تبادل اطلاعات سیاسی سازنده بین بانوان ایران و جهان با رعایت مصالح ملی و ضوابط قانونی؛
- ۱۱۹- حق و مسؤولیت حضور فعال و مؤثر در مجامع اسلامی، منطقه‌ای و بین‌المللی بویژه در

زمینه مسائل مربوط به زنان با رعایت ضوابط قانونی؛

۱۲۰- مسئولیت تلاش جهت تقویت همبستگی در میان زنان مسلمان و حمایت از حقوق زنان و کودکان محروم و مستضعف جهان؛

۱۲۱- حق برخورداری زنان پناهنده به جمهوری اسلامی ایران در تأمین امنیت، سلامت و امکان بازگشت آنها به وطن خود؛

۱۲۲- حق برخورداری اتباع زن ایرانی از حمایت‌های دولت در برابر اتباع سایر کشورها در حدود مقررات و معاهدات؛

۱۲۳- حق بهره‌مندی زنان ایرانی از حمایت‌های قانونی درخصوص ازدواج و تشکیل خانواده با مردان غیر ایرانی با رعایت ضوابط؛

(ج) حقوق و مسئولیت‌های زنان در امور دفاعی - نظامی

۱۲۴- حق و مسئولیت زنان در دفاع مشروع از دین و کشور و نیز جان، مال و ناموس خود و دیگران؛

۱۲۵- حق و مسئولیت زنان در مشارکت و تلاش برای تأمین و تحکیم صلح عادلانه جهانی؛

۱۲۶- حق برخورداری زنان از حمایت‌های لازم به منظور حفظ تمامیت جسمانی و جلوگیری از هتک حیثیت و ناموس زنان در دوران جنگ، اسارت و اشغال نظامی؛

۱۲۷- حق برخورداری از مصونیت خانه و خانواده از تهاجمات نظامی

۱۲۸- حق برخورداری خانواده‌های شهدا، جانبازان، رزمندگان و آزادگان از حمایت‌های ویژه نظام اسلامی؛

۱۲۹- حق و مسئولیت مادران در نگهداری، تربیت و اولویت در قیمومت فرزندان در صورت شهادت، اسارت و مفقودالاثر شدن همسر؛

۱۳۰- حق بهره‌مندی از آموزش و تصدی مشاغل انتظامی؛

فصل پنجم: حقوق و مسئولیت های قضایی زنان

- ۱۳۱- حق برخورداری زنان از آموزش های حقوقی؛
- ۱۳۲- حق برخورداری از تدابیر قانونی و حمایت قضایی به منظور پیشگیری از جرم، و ستم به زنان در خانواده و جامعه و رفع آن؛
- ۱۳۳- حق برخورداری از محاکم خاص خانواده در جهت حفظ اسرار، ایجاد صلح و سازش در خانواده و تسهیل در حل و فصل اختلافات؛
- ۱۳۴- حق دسترسی زنان به نیروی انتظامی و ضابطین دادگستری زن در صورت تعرض، بزه دیدگی، اتهام و ارتکاب جرم؛
- ۱۳۵- حق زنان در تصدی مشاغل حقوقی و قضایی مطابق قانون؛
- ۱۳۶- حق اقامه دعوا و دفاع در نزد محاکم دادگستری و سایر مراجع قانونی؛
- ۱۳۷- حق استفاده از وکیل و مشاور حقوقی در دادگاه و یا سایر مراجع قانونی؛
- ۱۳۸- حق برخورداری از حمایت های همه جانبه دستگاه قضایی با عوامل زمینه ساز جرائم علیه زنان و ارتکاب جرائم توسط زنان؛
- ۱۳۹- حق مصونیت زنان متهم از هتک حرمت، اهانت و محرومیت های فردی و اجتماعی فراتر از مجازات قانونی؛
- ۱۴۰- حق زنان در معافیت از مجازات در صورت وجود عوامل رافع مسئولیت کیفری؛
- ۱۴۱- حق اعاده حیثیت زنان در اثر تقصیر، اشتباه قاضی در موضوع حکم یا در تطبیق حکم بر مورد خاص و جبران خسارت مادی و معنوی از آنها؛
- ۱۴۲- حق برخورداری از تخفیف قانونی از نظر میزان مجازات و یا معافیت از آن و یا نحوه اجرا، در صورت ندامت و اثبات توبه زنان بزهکار در زمان بارداری، شیردهی و بیماری؛
- ۱۴۳- حق زنان در ملاقات والدین، فرزندان و همسر در دوران حبس طبق قوانین کشور؛
- ۱۴۴- حق زنان در برخورداری از امکانات مناسب بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و تربیتی در زندان ها جهت اصلاح و بازگشت به زندگی سالم اجتماعی؛
- ۱۴۵- حق دختران در برخورداری از کانون های اصلاح و تربیت با شرایط مناسب؛
- ۱۴۶- حق زنان در رسیدگی به شکایات از آیین نامه های دولتی، مأمورین قضایی و یا واحدهای دولتی جهت احقاق حقوق خود؛

۱۴۷- حق و مسئولیت شهادت در دادگاه مطابق با موازین شرعی و قانونی؛
۱۴۸- حق برخورداری از حمایت‌های قضایی از سوی مدعی‌العموم علیه ولی و سرپرست قانونی فاقد صلاحیت و دیگر متجاوزان به حقوق آنان؛

سیاستها و راهبردهای ارتقای سلامت زنان مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۰۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوب ششصد و سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۰۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی

تاریخ ابلاغ: ۱۳۸۶/۰۹/۱۱ شماره ابلاغ: ۵۳۹۹/دش

شرح:

سلامت زنان به عنوان جایگاه والای او در جوهره خلقت به ویژه در شکل‌گیری فرهنگ، تربیت، سعادت و حفظ و ارتقای سلامت خانواده و جامعه دارای نقش تعیین‌کننده است که این خود تحت تأثیر حقوق اساسی آنان در خانواده و اجتماع قرار می‌گیرد.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با حمایت از حقوق انسانی، اجتماعی و فرهنگی همه افراد اعم از زن و مرد، سلامت افراد را یک حق اساسی دانسته و تأمین نیازهای سلامت آنها را تکلیف اصلی دولت شمرده است. منشور حقوق زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران نیز بر حق سلامت زنان در بهره‌مندی و دسترسی به خدمات، حمایت‌ها و مراقبت‌های بهداشتی درمانی مورد نیاز و با کیفیت مناسب تأکید می‌نماید.

شورای عالی انقلاب فرهنگی براساس پیشنهاد شورای فرهنگی- اجتماعی زنان سیاست‌های لازم و راهبردهای اساسی برای تضمین سلامت زنان و دستیابی آنان به مراقبت‌های همه جانبه و مورد نیاز در دوره‌های مختلف زندگی را با تکیه بر پژوهش‌های انجام شده در ابعاد مختلف و با تأکید بر عوامل فرهنگی تأثیرگذار به شرح ذیل تصویب می‌نماید:

ماده ۱- تعاریف:

۱- سلامت: عبارت از رفاه کامل جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی است و تنها به نبود بیماری و معلولیت اطلاق نمی‌شود.

۲- حق سلامت: حق سلامت زنان به معنای برخورداری از سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی با توجه به ویژگی‌های آنان در مراحل مختلف زندگی بوده و از جمله حقوق طبیعی و همگانی محسوب می‌شود و مسئولیت تأمین آن بر عهده دولت‌ها می‌باشد. یافته‌های علمی جدید درباره سلامت زنان و نظام‌های سلامت بر رویکردهای ادغام یافته

سلامت در طی دوره‌های زندگی تأکید دارد و آن را نکته‌ای کلیدی و با اهمیت در برنامه‌های پژوهشی و برنامه‌ریزی به شمار می‌آورند. در چنین رویکردی ابعاد فیزیکی، روانی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و معنوی زندگی زنان با در نظر گرفتن نقش‌های چندگانه فردی، اجتماعی و خانوادگی آنان مد نظر قرار می‌گیرد.

۳- سلامت معنوی: یکی از ابعاد سلامت که در ارتباط با زندگی و رستگاری در دنیاو پس از آن است و با احساسات عمیق و عقاید انسان به ویژه در بعد مذهبی و جدای از بخش مادی و جسمانی زندگی می‌باشد.

۴- ارتقای سلامت: عبارت است از فرآیند توانمندسازی افراد جهت افزایش تسلط بر سلامت خود و بهبود آن؛

۵- پیشگیری از بیماری‌ها: پیشگیری از بیماری‌ها، دربرگیرنده اقداماتی است که علاوه بر جلوگیری از وقوع بیماری (نظیر کاهش عوامل خطر)، پیشرفت آن را نیز متوقف کرده و در صورت بروز، عوارض آن را کم می‌کند.

۶- رفتارهای پرخطر: رفتارهایی است که موجب افزایش احتمال بروز بیماری، جراحت و یا ناتوانی در طول زندگی می‌گردد.

۷- عوامل خطر: عبارت است از رفتار، ابعاد شیوه زندگی یا وضعیت اجتماعی، اقتصادی یا زیست‌شناختی که همراه با استعداد فزاینده‌ای از ابتلا به بیماری، ناخوشی یا صدمات بوده و یا به وجود آورنده و علت این حالت‌ها باشد.

۸- نظام سلامت: تمام فعالیت‌هایی که هدف اصلی آنها، حفظ، ارتقاء و یا بازگرداندن سلامت است.

۹- معلولیت اجتماعی: هرگونه نقص یا ناتوانی شدید در انجام فعالیت‌های اساسی و عملکرد زندگی خانوادگی و اجتماعی (تحصیل، اشتغال، معاشرت) که بر سلامت تأثیری می‌گذارد.

ماده ۲- اهداف:

۱- ارتقاء و توسعه سلامت زنان در ابعاد جسمی، روانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی در دوره‌های مختلف زندگی و پیشگیری از بیماری‌ها و کاهش عوامل خطر سلامت زنان؛

۲- تقویت سیاست‌ها و برنامه‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به سمت سلامت زنان و نیازهای بهداشتی - درمانی آنان؛

۳- افزایش آگاهی جامعه و خانواده از دانش و نیازهای سلامت زنان و نقش آن در توسعه؛

۴- تقویت نقش محوری زنان در تأمین سلامت خود، خانواده و جامعه و افزایش مشارکت آنان در

سطوح مختلف تصمیم‌گیری و اجرا؛

۵- افزایش دسترسی زنان به اطلاعات (به ویژه از طریق رسانه‌های ملی و جمعی) خدمات و مراقبت‌های سلامت واجد کیفیت و متناسب با نیازهای آنان در دوره‌های مختلف زندگی؛

۶- اصلاح و رفع موانع فرهنگی- اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر سلامت زنان؛

ماده ۳- سیاست‌ها:

۱- توجه به مسئولیت‌ها و نقش‌های متعدد فیزیولوژیک، خانوادگی و اجتماعی زنان و توجه به انسجام مراقبت‌های بهداشتی و درمانی زنان و پیشگیری از بیماری‌ها در تمامی دوره‌های زندگی؛

۲- توجه به ابعاد مختلف سلامت زنان از جمله جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی؛

۳- توجه به تأثیر شرایط فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی زندگی بر سلامت زنان؛

ماده ۴- راهبردها:

۱- بازنگری مستمر، ارزشیابی و نظارت بر اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های سلامت زنان، طراحی و استقرار نظام پایش و مراقبت سلامت زنان در نظام سلامت کشور؛

۲- تقویت همکاری‌ها و هماهنگی‌های بین بخشی در تدوین برنامه‌های مؤثر بر ارتقای سلامت زنان از طریق شورای عالی سلامت؛

۳- شناسایی و تلاش جهت رفع موانع فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر ارتقای سلامت زنان؛

۴- ارزیابی مستمر وضعیت سلامت زنان و شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود آن و راه‌های تقویت و توسعه آنها، طراحی و استقرار نظام جامع اطلاعات سلامت زنان؛

۵- توسعه آگاهی زنان و خانواده‌ها از نقش و مسئولیت‌های متعدد زنان در خانواده و اجتماع و همچنین نیازهای سلامت زنان در مراحل مختلف زندگی اعم از کودکی، بلوغ، ازدواج، باروری، شیردهی، یائسگی و سالمندی؛

۶- تدوین برنامه‌های آموزشی متناسب با نیازهای سلامت زنان و عوامل فرهنگی و اجتماعی تأثیرگذار بر آن از طریق تعامل بین بخشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با دستگاه‌های ذیربط؛

۷- فرهنگ‌سازی و اصلاح باورهای جامعه نسبت به جایگاه زنان در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی و نقش آنان در سلامت خود و جامعه و افزایش مشارکت آنان در مدیریت‌های بخش سلامت زنان؛

۸- حمایت از مشارکت سازمان‌های غیردولتی مرتبط با زنان در توسعه سلامت زنان و بهبود محیط

زیست ؛

۹- افزایش دسترسی زنان به نیروهای متخصص و همگن خدمات سلامت در ابعاد کمی و کیفی متناسب با نیازهای دوره‌های مختلف زندگی آنان و رفع موانع فرهنگی، اقتصادی و فیزیکی برای دسترسی و استفاده از خدمات مورد نیاز سلامت خود؛

۱۰- برنامه‌ریزی مناسب جهت دسترسی به خدمات و حمایت‌های ویژه مورد نیاز سلامت برای دختران و زنان آسیب‌پذیر، زنان سرپرست خانوار، خودسرپرست و دارای معلولیت‌های فیزیکی، روانی و اجتماعی توسط دستگاه‌های ذیربط از قبیل سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی و بنیاد شهید و ایثارگران؛

۱۱- توسعه فرهنگ ورزش در بین دختران و زنان، رفع موانع موجود و دسترسی آنان به امکانات مورد نیاز و بهینه‌سازی اوقات فراغت آنان توسط سازمان تربیت بدنی و وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۱۲- تقویت برنامه‌ها و خدمات و توسعه آگاهی دختران و زنان درخصوص پیشگیری از بیماری‌های خاص و شایع زنان، تشخیص زودرس آن، بهبود فرهنگ تغذیه، سوء مصرف مواد و مصرف دخانیات با توجه به آسیب‌پذیری شرایط فیزیولوژیک آنان در دوره‌های مختلف زندگی؛

۱۳- رعایت اصول و ضوابط معماری اسلامی و ملی با توجه به خصوصیات روحی و جسمی بانوان در شهرسازی، ساخت و تجهیز مدارس و مراکز فرهنگی و ورزشی ویژه آنان توسط شهرداری‌ها و وزارت مسکن و شهرسازی؛

۱۴- آموزش لازم و فعال کردن زنان جهت ارتقای آگاهی و تربیت اعضای خانواده در زمینه شیوه‌های سالم زندگی توسط رسانه‌های ملی و جمعی و وزارت آموزش و پرورش؛

۱۵- تقویت ارتباط فعال با حوزه‌های علمیه جهت انعکاس موضوعات سلامت زنان به آنان و رفع ابهامات و شفاف‌سازی دیدگاه‌های فقهی در تأمین امنیت و حق سلامت زنان؛

۱۶- بهبود وضعیت سلامت محیط کار و تأثیر آن بر سلامت زنان شاغل به ویژه در دوران بارداری و شیردهی توسط وزارت کار و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی؛

۱۷- حمایت از ترویج و تسهیل امر ازدواج و تشویق جوانان برای تشکیل خانواده پایدار براساس معیارهای صحیح و مناسب و رفع موانع فرهنگی و اقتصادی آن به عنوان عامل مؤثر بر سلامت؛

۱۸- اتخاذ تدابیر لازم جهت اصلاح قوانین، مقررات و برنامه‌ها و ساختارهای حقوقی، اقتصادی و فرهنگی در راستای حمایت از زنان خانواده با تأکید بر سلامت؛

۱۹- افزایش آگاهی‌های زوجین و آموزش‌های لازم در زمینه حقوق، تکالیف، روابط سالم

- زناشویی، بهداشت باروری، مهارت‌های زندگی، حسن خلق و معاشرت؛
- ۲۰- اصلاح نگرش خانواده‌ها نسبت به رفع تبعیض بین کودکان خود؛
- ۲۱- توانمندسازی، آموزش، افزایش آگاهی و حمایت از زنان، خانواده و جامعه درخصوص مهارت‌های لازم زندگی با توجه به آموزه‌های دینی و شرایط فرهنگی، بومی و منطقه‌ای در پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی؛
- ۲۲- شفاف‌سازی مسئولیت و تقویت نقش و عملکرد دستگاه‌ها و سازمان‌های مختلف در پیشگیری، ایمن‌سازی و کنترل آسیب‌های اجتماعی تأثیرگذار بر سلامت زنان در راستای برنامه چهارم توسعه کشور؛
- ۲۳- اتخاذ تدابیر مناسب جهت پیشگیری و کاهش هرگونه ظلم و خشونت خانوادگی واجتماعی در تهدید سلامت جسمانی و روانی زنان و حمایت از قربانیان خشونت توسط قوه قضائیه، نهادهای فرهنگی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
- ۲۴- اتخاذ تدابیر مناسب جهت ارتقای سلامت زنان شاغل با توجه به نقش‌های خانوادگی (همسر و مادر) و اجتماعی آنان؛
- ۲۵- افزایش آگاهی جامعه از نقش و تأثیر شغل خانه‌داری در سلامت و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و حمایت از آن توسط وزارت کار و امور اجتماعی و قوه قضائیه؛
- ۲۶- توسعه مهارت‌ها و ظرفیت‌های شغلی و کسب درآمد برای زنان از طریق خوداشتغالی و مشاغل خانگی به ویژه در اقشار آسیب‌پذیر و نیازمند توسط وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی؛
- مصوبه فوق در جلسه ۶۱۳ مورخ ۸۶/۸/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

بخش، هشتم

مصوبات شورای عالی اداری

موادی از قانون مصوبه شورای عالی اداری در خصوص ساماندهی متکدیان مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۵

در هشتاد و دومین جلسه شورای عالی اداری در تاریخ ۸۷/۲/۱۵ آیین‌نامه‌ای به منظور اصلاح ساختار و ایجاد هماهنگی در فعالیت دستگاه‌های اجرایی و ارتقاء کارایی و بهبود روشهای مربوط به مبارزه با تکدی و جمع‌آوری، شناسایی و تعیین وضعیت افراد بی‌سرپرست، گمشده، متواری، در راه مانده و موارد مشابه و همچنین تنظیم وظایف دستگاه‌های عمومی و دولتی در این امور، تصویب شد. این شورا بنا به پیشنهاد مشترک معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، سازمان برنامه و بودجه، سازمان امور اداری و استخدامی و وزارت کشور آیین‌نامه زیر را تصویب کرد.

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات به کار رفته در این مصوبه به قرار زیر است:

الف) مجتمع اردوگاهی: محلی است که زیر نظر فرمانداری در شهرهای بزرگ تشکیل می‌شود و مسئولیت نگهداری موقت، شناسایی وضعیت، گروه‌بندی و تعیین تکلیف افراد موضوع این مصوبه را به عهده دارد.

ب) افراد مشمول مصوبه: عبارتند از: افراد معلول و ناتوان (اعم از جسمی و ذهنی) بی‌سرپرست، مجهول‌الهویه، در راه مانده، گمشده، متواری، افراد نیازمند غیرحرفه‌ای، متکدیان و ولگردان حرفه‌ای.

ج) شهرهای بزرگ: شهرهایی که مطابق آخرین سرشماری مرکز آمار ایران بیش از پانصد هزار نفر جمعیت داشته باشد.

تبصره - شهرهایی که طبق سرشماری یاد شده بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر جمعیت داشته باشند، حسب نظر استاندار و حسب شرایط محلی مشمول این تعریف خواهند بود.

ماده ۲ - در هریک از شهرهای بزرگ، نسبت به ایجاد مجتمع اردوگاهی اقدام خواهد شد و سازمان‌های مسئول (دادگستری استان، نیروی انتظامی، سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی (ره) اداره کار و امور اجتماعی و شهرداری) نماینده تام‌الاختیار خود را به مجتمع‌های مزبور برای انجام وظایف دستگاه متبوع معرفی خواهند کرد. ...

ماده ۴ - مسئول مجتمع اردوگاهی توسط فرماندار تعیین می‌شود. مجتمع اردوگاهی مکلف است پس از تحویل گرفتن افراد موضوع این مصوبه، نسبت به نگهداری موقت، شناسایی وضعیت و طبقه‌بندی آنها در یکی از گروه‌های زیر اقدام نماید:

الف) افراد متهم به ارتکاب جرم، اعم از متکدیان و ولگردان حرفه‌ای؛

ب) افراد بی‌سرپرست و مجهول‌الهویه؛

ج) افراد گمشده؛ درمانده و متواری؛

د) افراد معلول و ناتوان (اعم از جسمی و ذهنی)؛

ه) افراد نیازمند غیرحرفه‌ای؛

ماده ۶ - سازمان بهزیستی موظف است افراد بی‌سرپرست، ناتوان و معلول و سالمندان نیازمند را تحویل بگیرد و در اماکن مناسب نگهداری نماید و تحت آموزش قرار دهد. همچنین پوششهای حمایتی لازم را تا ایجاد شرایط و زمینه مناسب برای بازگشت به زندگی عادی ایجاد نماید.

ماده ۸ - وزارت کار و امور اجتماعی موظف است افراد مستعد و دارای توان کار موضوع این مصوبه را که از طرف مجتمع اردوگاهی و یا کمیته امداد امام (ره) بهزیستی و سازمان زندانها و اقدامات تأمینی معرفی می‌شوند، به طور رایگان تحت پوشش آموزشهای فنی و حرفه‌ای مناسب قرار دهد و جهت تأمین اشتغال متکدیان که دوره‌های مربوط را طی نموده‌اند، برنامه‌ریزیهای اجرایی لازم را از طریق مراکز کاربایی و صندوق فرصتهای شغلی به عمل آورد.

ماده ۱۳ - به منظور پیگیری، ایجاد هماهنگی و نظارت بر اجرای این مصوبه، ستادی در هر استان با مسئولیت معاون سیاسی - امنیتی استاندار و عضویت فرماندار شهرستان محل استقرار مجتمع، رئیس سازمان برنامه و بودجه، شهردار مرکز استان، مدیرکل کار و امور اجتماعی، رئیس مرکز صدا و سیما، فرمانده نیروی انتظامی منطقه، مدیرکل بهزیستی، سرپرست کمیته امداد خمینی (ره) و رئیس دادگستری استان تشکیل می‌شود. تصمیمات ستاد بعد از تایید استاندار برای دستگاههای اجرایی مربوط لازم‌الاجراست.

تبصره - ستاد، فعالیت موسسات خیریه و کمکهای مردمی را محوریت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، به منظور عدم پرداخت مستقیم به متکدیان، سازماندهی نموده در راستای پیشگیری از این ناهنجاری اجتماعی اقدامات تبلیغی و ارشادی لازم را برنامه‌ریزی خواهد نمود.

معاون رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی اداری

محمد باقریان

**مصوبه شورای عالی اداری در خصوص منشور حقوق شهروندی مصوب
۱۳۹۵/۱۱/۹ شورای عالی اداری**

شورای عالی اداری در یکصد و هفتاد و هشتمین جلسه مورخ ۹/۱۱/۱۳۹۵ به پیشنهاد سازمان اداری

و استخدامی کشور، به منظور رفع تبعیض و ایجاد نظام اداری پاسخگو و کارآمد، با هدف بهبود و ارتقای سطح حقوق شهروندی، بهره‌مندی شهروندان از ظرفیت‌های ایجادشده، تسهیل در تحقق اهداف سیاست‌های کلی نظام اداری، فصل سوم قانون مدیریت خدمات کشوری، بخش هفتم از «برنامه جامع اصلاح نظام اداری» مصوب ۲۸/۱۰/۱۳۹۳ هیأت وزیران و همچنین «منشور حقوق شهروندی»، ابلاغ شده در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۲۹، حقوق شهروندی در نظام اداری» را به شرح پیوست (ممه‌ور به مهر دبیرخانه شورای عالی اداری) تصویب نمود.

این مصوبه در ۱۹ ماده تدوین و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراء می‌باشد.

رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی اداری
حسن روحانی

حقوق شهروندی در نظام اداری

فصل اول: اصول و مبانی

ماده ۱- اصول و مبانی حقوق شهروندی در نظام اداری منبث از منشور حقوق شهروندی عبارتند از:

- ۱- اداره شایسته امور کشور بر پایه‌ی قانون‌مداری، کارآمدی، پاسخگویی، شفافیت، عدالت و انصاف توسط همه مسئولین و کارکنان دستگاه‌های اجرایی الزامی است.
- ۲- رعایت قانون و انجام امور اداری مردم مبتنی بر اصل بی‌طرفی و پرهیز از هرگونه پیش‌داوری، منفعت‌جویی یا غرض‌ورزی شخصی بدون در نظر گرفتن گرایش‌های سیاسی، قومی و رابطه خویشاوندی، توسط همه مسئولین و کارکنان دستگاه‌های اجرایی الزامی است.
- ۳- امکان دسترسی سهل و بدون تبعیض شهروندان به مراجع صالح و بی‌طرف قضایی، اداری و نظارتی، به منظور دادخواهی آزادانه برای شهروندانی که، تصمیمات نهادهای اداری و یا کارکنان را خلاف قوانین و مقررات بدانند.
- ۴- الزام به اطلاع‌رسانی تصمیمات و اقدامات اداری همه مسئولین و کارکنان دستگاه‌های اجرایی، که به نوعی حقوق و منافع مشروع شهروندان را تحت تأثیر قرار می‌دهند.
- ۵- امکان دسترسی مستمر شهروندان به مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی برای پاسخگویی و ارائه راهنمایی‌های لازم در چارچوب وظایف محوله؛
- ۶- الزام به ارائه و انتشار مستمر اطلاعات غیر طبقه‌بندی شده و مورد نیاز شهروندان توسط دستگاه‌های

اجرائی؛

- ۷- امکان دسترسی شهروندان به اطلاعات شخصی خود که توسط اشخاص و مؤسسات ارائه دهنده خدمات عمومی جمع‌آوری و نگهداری می‌شود و اجتناب از ارائه اطلاعات خصوصی شهروندان به دیگران، بدون وجود قانون الزام‌آور یا رضایت خود فرد؛
- ۸- امکان بهره‌گیری غیرتبعیض‌آمیز شهروندان از مزایای دولت الکترونیک و خدمات الکترونیکی، فرصت‌های آموزشی و توانمندسازی کاربران در نظام اداری؛
- ۹- فراهم کردن زمینه قانونی بهره‌گیری شهروندان از فرصت‌های شغلی مناسب و حقوق و مزایای برابر زنان و مردان در قبال کار یکسان و اجتناب از رویکردهای سلیقه‌ای، جناحی، تبعیض‌آمیز و روش‌های ناقض حریم خصوصی در فرآیند جذب و گزینش؛

فصل دوم: مصادیق حقوق شهروندی در نظام اداری

ماده ۲- مصادیق حقوق شهروندی در نظام اداری عبارتند از:

- ۱- حق برخورداری از کرامت انسانی و رفتار محترمانه و اسلامی؛
- ۲- حق برخورداری از اعمال بیطرفانه قوانین و مقررات؛
- ۳- حق مصون بودن از تبعیض در نظام‌ها، فرآیندها و تصمیمات اداری؛
- ۴- حق دسترسی آسان و سریع به خدمات اداری؛
- ۵- حق حفظ و رعایت حریم خصوصی همه افراد؛
- ۶- حق آگاهی به موقع از تصمیمات و فرآیندهای اداری و دسترسی به اطلاعات مورد نیاز؛
- ۷- حق اظهار نظر آزاد و ارائه پیشنهاد در مورد تصمیمات و فرآیندهای اداری؛
- ۸- حق مصون بودن از شروط اجحاف‌آمیز در توافقی‌ها، معاملات و قراردادهای اداری؛
- ۹- حق اشخاص توانخواه در برخورداری کامل و سریع از امتیازات خاص قانونی؛
- ۱۰- حق رسیدگی به موقع و منصفانه به شکایات و اعتراضات؛
- ۱۱- حق جبران خسارات وارده در اثر قصور یا تقصیر دستگاه‌های اجرائی و کارکنان آن‌ها؛

فصل سوم: تکالیف کارکنان و دستگاه‌های اجرائی نسبت به حقوق شهروندی در نظام اداری

ماده ۳- حق برخورداری از کرامت انسانی و رفتار محترمانه و اسلامی

- ۱- دستگاه‌های اجرایی در تمامی فعالیت‌های اطلاع‌رسانی، دعوت‌نامه‌ها، آگهی‌ها، ابلاغ‌ها و هشدارها باید از ادبیات محترمانه و غیرتحکم‌آمیز استفاده نمایند.
- ۲- دستگاه‌های اجرایی مکلفند محیط ارائه خدمت، امکانات و تسهیلات مناسب و شرایط حاکم از احترام به مراجعین را فراهم نمایند.
- ۳- در مکان‌های ورودی و خروجی دستگاه‌های اجرایی، رعایت حرمت مراجعین ضروری است و در موارد خاصی که بازرسی مراجعین ضرورت داشته باشد باید تا حد ممکن به‌جای بازرسی بدنی، از وسایل و تدابیر بازرسی نامحسوس و الکترونیکی استفاده شود.
- ۴- دستگاه‌های اجرایی موظفند دلایل منع همراه داشتن وسایلی نظیر گوشی تلفن همراه و ... به هنگام ورود به دستگاه را حسب ضرورت‌های قانونی اطلاع‌رسانی نمایند و برای امانت‌سپاری وسایل همراه مراجعین، مکان مطمئنی در نظر بگیرند به نحوی که دسترسی به آن نباید مراجعین را دچار مشقت کند یا هزینه‌ای را متوجه آنان نماید.
- ۵- مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرائی باید در گفتار، رفتار و مکاتبات خود با مراجعین، ادب و نزاکت را رعایت و از به کار بردن الفاظ و عبارات عرفاً اهانت‌آمیز و غیرمحترمانه و یا انتساب هر گونه اتهام یا عناوین مجرمانه به آن‌ها احتراز نمایند.
- ۶- رفتار توأم با احترام متقابل میان کارکنان و مراجعین در هر شرایطی باید رعایت و کرامت انسانی آنان حفظ گردد.

ماده ۴- حق برخورداری از اعمال بیطرفانه قوانین و مقررات

- ۱- بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و مکاتبات اداری در دستگاه‌های اجرایی، باید به گونه‌ای تنظیم و ابلاغ شوند که برای مردم ساده، شفاف و قابل دسترس بوده و از هرگونه تبعیض در ابلاغ و اجرای بخشنامه‌ها، شیوه‌نامه‌ها، تصمیمات و دستورات اداری نسبت به مردم اجتناب شود. بدیهی است رفتار متفاوت حمایتی که بر مبنای معلولیت، سالمندی یا سایر وضعیت‌های نوعاً قابل توجه صورت می‌گیرد، تبعیض محسوب نمی‌شود.
- ۲- دستگاه‌های اجرائی مجاز به مطالبه مدارک یا اطلاعاتی، اضافه بر آنچه در قوانین و مقررات پیش‌بینی شده از مراجعین نیستند و نباید هزینه‌ای، بیش از آنچه در قوانین و مقررات تصریح گردیده دریافت کنند. در مواردی که مطابق مقررات، باید هزینه‌ای دریافت شود، مراتب با ذکر مستند قانونی به مراجعین اعلام گردد.
- ۳- دستگاه‌های اجرائی باید وظایف خود را در مدت زمان تعیین شده در قانون یا مقررات مصوب انجام دهند و چنانچه در قانون و مقررات مربوط، زمان معین نشده باشد، زمان مناسب برای هر یک

از خدمات را تعیین و از قبل به مراجعین اطلاع‌رسانی کنند.

۴- دستگاه‌های اجرائی باید دانش و مهارت تخصصی لازم و همچنین رعایت انضباط اداری و حقوق شهروندی مرتبط با وظایف و اختیارات را به همه کارکنان خود آموزش دهند.

۵- مدیران و مراجع اداری باید تصمیمات خود را براساس ادله معتبر اتخاذ کرده و استدلال‌ها و استنادهای قانونی مورد استفاده در اعلام تصمیم خود را بیان کنند.

۶- پذیرش هرگونه درخواست حضوری خدمات اداری از سوی مردم توسط مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرائی، صرفاً در محیط و ساعات اداری قابل پذیرش است. از پذیرش درخواست‌ها در خارج از محیط یا ساعت غیر اداری، باید اکیداً اجتناب شود.

۷- مراجع اداری و مدیران دستگاه‌های اجرائی باید قابل تجدیدنظر بودن تصمیمات خود، مرجع، مهلت و نتیجه تجدیدنظر را در تصمیمات خود اعلام کنند.

ماده ۵ - حق مصون بودن از تبعیض در نظام‌ها، فرآیندها و تصمیمات اداری

۱- دستگاه‌های اجرائی باید فرآیند و رویه مشخص و اعلام شده‌ای برای ارائه خدمات خود داشته باشند و آن را به طور یکسان نسبت به همه مراجعین رعایت کنند.

۲- مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرائی باید تصمیمات و اقدامات خود را مستند به قوانین و مقررات مربوط انجام دهند و از هرگونه تبعیض یا اعمال سلیقه در اجرای قوانین و مقررات اجتناب نمایند.

۳- کارکنان دستگاه‌های اجرائی در همه سطوح باید در اعمال صلاحیت‌ها و اختیارات اداری خود نظیر احراز صلاحیت‌ها، جذب نیرو، صدور مجوزها و نظایر آن بدون تبعیض عمل کنند.

ماده ۶ - حق دسترسی آسان و سریع به خدمات اداری

۱- مردم حق دارند شخصاً و یا از طریق نماینده قانونی خود به خدمات دستگاه‌های اجرائی، دسترسی آسان و سریع داشته باشند.

۲- دستگاه‌های اجرائی باید نهایت تلاش خود را به کارگیرند تا دسترسی مردم به خدمات آنها به طریق غیرحضوری و یا استفاده از خدمات دولت الکترونیک و به طور کلی ابزارها و فناوری‌های نوین انجام گیرد. تضمین کیفیت این دسترسی از نظر سرعت، امنیت و پایین بودن هزینه با دستگاه مربوط خواهد بود.

۳- چنانچه دریافت خدمات از دستگاه اجرائی، مستلزم مراجعه حضوری باشد باید نکات زیر رعایت شوند:

الف) تجمیع فرآیندهای اداری مربوط به هرخدمت در یک مکان؛

- ب) نصب تابلوهای راهنما در اطراف، ورودی و داخل ساختمان اداری؛
- ج) پیش‌بینی امکانات و تسهیلات فیزیکی برای رفاه مراجعین از جمله مبلمان، آب آشامیدنی، سرویس بهداشتی و حتی المقدور آسانسور و پارکینگ؛
- د) رعایت دقیق ساعت کار اداری و ارائه خدمات در تمام ساعت کار اداری؛
- هـ) پرهیز از ایجاد مزاحمت برای همسایگان، ساکنان محلی و سایر مردم؛
- ۴- دستگاه‌های اجرائی موظفند براساس نوع فعالیت و خدمات، فرم‌های مرتبط را تهیه و به سهولت در اختیار مراجعه‌کنندگان قرار دهند.
- ۵- تمامی تقاضاهای مراجعین (اعم از مکتوب یا الکترونیک)، باید ثبت شده و شماره پیگیری در اختیار آنان قرار داده شود. همچنین دستگاه‌های اجرایی باید به روشنی، مراجعین را با فرآیند رسیدگی، واحد و فرد رسیدگی‌کننده به تقاضای آنها آشنا سازند.
- ۶- رسیدگی به تقاضای مراجعین باید بلافاصله بعد از ثبت آن با رعایت نوبت و ترتیب آغاز شود. چنانچه تقاضا یا مدارک ناقص بوده و نتوان رسیدگی را ادامه داد، لازم است سریعاً مراتب به اطلاع متقاضی رسانده شده و تکمیل اطلاعات و مدارک از وی درخواست شود.
- ۷- دستگاه‌های اجرائی مکلفند خدمات خود را در همه روزهای کاری و در طول ساعات اعلام شده به طور پیوسته ارائه دهند و تعطیلی موقت ارائه خدمات در اوقات اداری، حتی به مدت کوتاه مجاز نیست.
- ۸- دستگاه‌های اجرائی باید با بررسی و بازنگری مکرر فرآیندهای ارائه خدمت خود، نسبت به روان سازی و حذف رویه‌های زائد یا محل در خدمت‌رسانی مطلوب به مردم اقدام نمایند.
- ۹- چنانچه کارمند یا مأمور ارائه خدمات عمومی به هر علتی در محل کار خود حاضر نباشد، مقام مافوق او باید ترتیبی اتخاذ کند که ارائه خدمات به مراجعین متوقف یا موقوف به مراجعه مجدد نشود.
- ۱۰- در ساعات مراجعه مردم، همواره باید مقام تصمیم‌گیر و امضاءکننده یا مقامات مجاز از سوی ایشان در محل ارائه خدمت حضور داشته باشد.
- ۱۱- تمامی کارکنان مکلف به راهنمایی و ارائه کمک‌های ضروری به مراجعین هستند و چنانچه تقاضای مراجعین در حیطه وظایفشان نباشد، باید آنها را به نحو مناسب راهنمایی کنند.
- ۱۲- کارکنان دستگاه‌های اجرائی باید از انجام امور شخصی در منظر مراجعین و به طور کلی در ساعات اداری اجتناب کنند.

ماده ۷- حق حفظ و رعایت حریم خصوصی همه افراد

- ۱- اگر فردی اثبات کند که اطلاعات شخصی مربوط به او نادرست، ناقص یا روزآمد نیست،

دستگاه اجرایی دارنده اطلاعات، باید نسبت به اصلاح اطلاعات مذکور اقدام نماید. چنانچه فرد و دستگاه دربارهٔ صحیح، کامل و روزآمد بودن اطلاعات جمع‌آوری شده اختلاف داشته باشند، فرد می‌تواند از دستگاه بخواهد تا ادعای وی در این زمینه، در پروندهٔ او منعکس شود. چنانچه اطلاعات شخصی وی در اختیار دیگر دستگاه‌های اجرایی قرار گیرد اعتراض فرد نیز باید به آنها منعکس گردد.

۲- جمع‌آوری اطلاعات شخصی از افراد توسط دستگاه‌های اجرایی، تنها در حد ضرورت و با استفاده از طرق و وسایل قانونی و شفاف مجاز بوده و استفاده از وسایل و روش‌های غیرقانونی و نامتعارف ممنوع است. این اطلاعات تا حد امکان، باید از خود اشخاص اخذ و جمع‌آوری شود.

۳- دستگاه‌های اجرایی باید اطلاعات شخصی افراد را فقط در جهت منظور و هدف اولیه از جمع‌آوری آنها به کار برده و نباید برای اهداف و مقاصد دیگر از آنها استفاده و یا در اختیار سایر دستگاه‌ها و اشخاص غیرمسئول قرار دهند.

۴- دستگاه‌های اجرایی باید تدابیر ضروری جهت پیشگیری از مفقود شدن، افشا یا سوء استفاده از اطلاعات افراد، که به مناسبت وظایف و اختیارات خود از آنها مطلع شده اند را اتخاذ کنند.

۵ - رهگیری و شنود ارتباطات اینترنتی، تلفنی و کلامی- حضوری افراد در دستگاه‌های اجرایی ممنوع است و در صورت ضرورت، در چارچوب قوانین مربوطه انجام خواهد گرفت.

۶ - دستگاه‌های اجرایی مجاز به استفاده از نظارت‌های الکترونیکی مغایر با حریم شخصی افراد نیستند مگر آنکه بر مبنای دلایل قوی، احتمال ارتکاب فعالیت‌های مجرمانه در محیط کار از قبیل سرقت، تخریب اموال یا سوءاستفاده از اموال محل کار وجود داشته، یا این امر برای تأمین امنیت و بهداشت محل کار یا کارکنان ضروری باشد.

۷- در صورت ضرورت برای اعمال نظارت الکترونیکی و نصب دوربین، دستگاه اجرایی باید مراتب را با هشدار مکتوب و استفاده از علایم قابل رویت، به اطلاع مردم و مراجعین برساند.

ماده ۸- حق آگاهی به موقع از تصمیمات و فرآیندهای اداری و دسترسی به اطلاعات مورد نیاز.

۱- مردم حق دارند براساس اطلاعاتی که دستگاه‌های اجرایی در دسترس قرار می‌دهند یا منتشر می‌کنند، برنامه‌های خود را تنظیم کنند. چنانچه دستگاهی برخلاف اطلاعاتی که قبلاً اعلام کرده و آن اطلاعات، مبنای تصمیمات و اقدامات مردم قرار گرفته عمل نماید، باید پاسخگو باشد.

۲- در راستای تحقق نظارت واقعی مردم، دستگاه‌های اجرایی باید به طور سالانه، گزارش عملکرد خود را در دسترس عموم قرار دهند.

۳- با رعایت قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب سال ۱۳۸۸ و آیین نامه‌های اجرایی آن و سایر قوانین و مقرراتی که حق دسترسی افراد به اطلاعات موجود در دستگاه‌های اجرایی را

تصریح کرده‌اند، دستگاه‌های اجرایی موظفند اطلاعات درخواستی مردم را در دسترس آنها قرار دهند.
۴- به موجب ماده (۱۰) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، هر دستگاه اجرایی باید راهنمای دسترسی مردم به اطلاعات خود مشتمل بر انواع و اشکال اطلاعات موجود در آن موسسه و نیز نحوه دسترسی به آنها را در سامانه اطلاع رسانی خود منتشر کرده و به صورت مکتوب نیز در اختیار متقاضیان قرار دهد.

۵- برای آشنا نمودن مردم با حقوق خود و فرآیندهای اداری، دستگاه‌های اجرایی باید به آموزش همگانی از طریق وسایل ارتباط جمعی اقدام، تا مردم ضمن آشنایی با حقوق و تکالیف خود در تعامل با آن سازمان، انتظارات خود را تنظیم نمایند.

۶- اطلاعات مورد نیاز مردم می‌بایست از طرق مختلف نظیر موارد ذیل در اختیار آنها قرار داده شوند:

الف) نصب تابلو راهنما در مبادی ورودی و معرض دید مراجعین و نیز تارنما (وب سایت) و درگاه (پرتال) اینترنتی؛

ب) تهیه و توزیع بروشور و کتاب راهنمای مراجعین؛

ج) راه اندازی خط تلفن گویا؛

د) نصب نام، پست سازمانی و رئوس وظایف متصدیان انجام کار در محل استقرار آنان؛

۷- دستگاه‌های اجرایی باید در ابلاغ تصمیمات خود به مراجعین، ضمن رعایت نکات زیر، نسخه-ای از تصمیم اتخاذ شده را به ذینفع تحویل نمایند.

الف) تاریخ و شماره تصمیم؛

ب) مشخصات متقاضی؛

ج) مستندات قانونی و استدلال‌های منجر به تصمیم اتخاذ شده؛

د) مفاد اصلی تصمیم؛

ه) اعلام مرجع و مهلت اعتراض به تصمیم؛

و) نام و سمت صادرکننده ابلاغیه؛

۸- دستگاه‌های اجرایی مکلفند فرآیند انجام کار مراجعین را به صورت مرحله به مرحله، از طرق مقتضی نظیر ارسال پیامک به اطلاع آنها برسانند.

۹- دستگاه‌های اجرایی مکلفند اطلاعات راجع به نحوه استفاده مردم از خدمات و فرآیندهای اداری، نحوه مشارکت در آنها و نحوه اعتراض به تصمیمات و اقدامات خود را در اختیار عموم قرار دهند، به نحوی که امکان تصمیم‌گیری آگاهانه را برای آنها فراهم کنند.

۱۰- دستگاه‌های اجرایی باید متناسب با مراجعات، به منظور بهبود مستمر نظام ارائه خدمت و افزایش رضایت‌مندی مراجعان، به طرق مناسب اطلاع‌رسانی نموده و حسب میزان اهمیتی که اطلاع مردم از فعالیت‌های آنها دارد، جلسات پرسش و پاسخ با اصحاب رسانه برگزار کنند.

۱۱- در جلسات پرسش و پاسخی که از سوی سخنگوی دستگاه اجرایی یا روابط عمومی دستگاه برگزار می‌شود، نباید تبعیضی از حیث دعوت، شرکت، طرح پرسش، ارائه پاسخ و سایر موارد، علیه رسانه‌های منتقد صورت گیرد.

۱۲- دستگاه‌های اجرایی باید در فعالیت‌های اطلاع‌رسانی خود نکات زیر را مورد توجه قرار دهند:

الف) مفید بودن اطلاعات قابل دسترس یا ارائه شده؛ یعنی اطلاعاتی که علم به آن‌ها، توان تشخیص و قضاوت و آگاهی افراد را افزایش می‌دهد.

ب) درست بودن اطلاعات ارائه شده؛ بدین معنا که هم اسناد و مدارک و ابزارهای حاوی اطلاعات باید واقعی و صحیح بوده و هم مفاد و مندرجات آن‌ها عاری از خدشه باشد.

ج) به‌روز بودن اطلاعات قابل دسترس یا ارائه شده؛ یعنی اطلاعات باید حاوی آخرین تحولات، مصوبات، اصلاحیه‌ها و تفسیرها باشد.

د) به موقع بودن اطلاع‌رسانی؛ یعنی اطلاعات باید در زمانی که نیاز به آن وجود دارد ارائه شود به نحوی که مخاطبان، فرصت معقول برای واکنش و تصمیم‌گیری پس از آگاه شدن از آن را داشته باشند.

هـ) کامل بودن اطلاع‌رسانی؛ یعنی تمام اطلاعاتی که واکنش یا اقدام یا تصمیم مخاطبان به آن‌ها منوط است، نظیر زمان، مکان، اسناد و ادله، هزینه و مدارک هویتی لازم، به صورت یکجا اعلام شوند.

ماده ۹- حق اظهارنظر آزاد و ارائه پیشنهاد در مورد تصمیمات و فرآیندهای اداری

۱- هر فردی حق دارد در صورت مشاهده یا اطلاع از تخلفات اداری و نقض قوانین و مقررات در هر یک از دستگاه‌های اجرایی، موارد مشاهده یا اطلاع خود را به مراجع نظارتی درون سازمانی و برون سازمانی گزارش کند.

۲- شهروندان حق دارند تا سیاست‌ها، فرآیندها، تصمیمات و اقدامات دستگاه‌های اجرایی را نقد نموده و نظر انتقادی خود را در چارچوب مقررات ابراز کنند.

۳- دستگاه‌های اجرایی به آزادی بیان نظرهای شخصی، ارزیابی‌های انتقادی و پیشنهادهای اصلاحی مراجعین و رسانه‌ها احترام گذاشته و فضای تحمل نظرات مخالف را در درون خود نهادینه کنند.

۴- دستگاه‌های اجرایی باید از نصب هرگونه آگهی در محیط‌های اداری که مراجعین را از بیان نظر انتقادی منع کرده یا بترساند، اجتناب کنند.

۵- دستگاه‌های اجرایی موظفند هنگام ورود مراجعین، برگ نظرسنجی (به صورت فیزیکی یا الکترونیکی) در اختیار آنها قرار دهند و نظر ایشان را در خصوص نحوه گردش کار، تطبیق یا عدم تطبیق آن با اطلاعات اعلام شده قبلی و رفتار متصدیان انجام کار جویا شوند و نتایج آن را به طور منظم در اصلاح فرآیندها و تشویق و تنبیه کارکنان خود مورد استفاده قرار دهند.

۶- دستگاه‌های اجرایی می‌بایست حسب شرایط، نسبت به راه‌اندازی، استقرار و یا روزآمد کردن سیستم‌های ارتباط دوسویه نظیر صندوق پیشنهادات و انتقادات، پست صوتی و درگاه (پرتال) سازمانی، به منظور ارائه شناسنامه خدمات و فعالیت‌ها و اخذ دیدگاه‌های مردم اقدام نمایند.

ماده ۱۰-۱ حق مصون بودن از شروط اجحاف آمیز در توافقات، معاملات و قراردادهای اداری

۱- دستگاه‌های اجرایی باید از تحمیل قراردادهای اجحاف‌آمیز به مردم خودداری کنند. منظور از قرارداد اجحاف آمیز قراردادی است که به موجب آن دستگاه اجرایی با استفاده از موقعیت برتر خود یا ضعف طرف مقابل، شرایط غیرعادلانه‌ای را به ایشان تحمیل کند.

۲- قراردادهایی که شروط زیر در آنها گنجانده شوند، اجحاف‌آمیز تلقی می‌گردند:

الف) شرطی که به موجب آن، دستگاه اجرایی طرف مقابل خود را به انجام یا عدم انجام کاری متعهد می‌سازد که پیش از انعقاد قرارداد هیچ فرصتی برای آگاه شدن از مفاد آن شرط نداشته است.

ب) شرطی از سوی دستگاه اجرایی که طرف مقابل آن به دلیل کهنوت سن، بیماری، ناتوانی ذهنی، فشارهای روانی، کم سواد، بی‌سوادی یا جهل نسبت به امور مرتبط، از ارزیابی مفاد یا آثار آن ناتوان باشد.

ج) شرطی که به موجب آن، هیچ نسخه‌ای از قرارداد در اختیار طرف دیگر قرارداد قرار نمی‌گیرد.

د) شرطی که به موجب آن، دستگاه اجرایی خود را مجاز می‌سازد تا در زمان تحویل کالا یا ارائه خدماتی که قرارداد آن قبلاً منعقد شده است، به تشخیص خود و رأساً قیمت را افزایش دهد.

ه) شرطی که به موجب آن، دستگاه اجرایی، حق مراجعه به مراجع قضایی را از طرف دیگر سلب نماید.

و) شرطی که به موجب آن، دستگاه اجرایی خود را مجاز بداند هر زمان که بخواهد یک‌طرفه قرارداد را فسخ کند بدون آنکه خسارت عادلانه‌ای از این بابت به طرف دیگر قرارداد بپردازد.

ز) شرطی که به موجب آن، دستگاه اجرایی خود را حتی در صورت ارتکاب تقصیر، از مسؤولیت معاف سازد.

ک) شرطی که به موجب آن، حقوق معنوی ناشی از مالکیت‌های فکری، بدون پرداخت بهای

عادلانه به دستگاه اجرایی منتقل شود.

ل) شرطی که بدون وجود هر گونه توجیه معقول، استفاده طرف قرارداد از تضمین یا بیمه‌ای که به موجب مقررات به نفع او برقرار شده است را غیرممکن یا بسیار دشوار سازد.

ث) واحدهای حقوقی، امور قراردادها و یا عناوین مشابه در دستگاه‌های مشمول این مصوبه مکلفند براساس مفاد این ماده نسبت به بازبینی و اصلاح فرم قراردادهای خود اقدام نمایند.

ماده ۱۱- حق اشخاص توان‌خواه در برخورداری از امتیازات خاص قانونی

۱- دستگاه‌های اجرایی مکلفند مطابق مفاد آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان (شماره ۱۴۲۷۷/ت ۳۱۹۶۰ هـ مورخ ۹/۳/۱۳۸۴ و اصلاحیه آن به شماره ۴۷۴۵۷/ت ۴۵۵۱۵ مورخ ۸/۳/۱۳۹۱)، به سرعت دسترسی اشخاص توان‌خواه (معلول) به محیط‌های ارائه خدمت را از جميع جهات تسهیل کنند.

۲- دستگاه‌های اجرایی باید در ساختمان‌ها و محیط کاری خود، علائم و اشکالی را که برای اشخاص توان‌خواه به آسانی قابل فهم و خواندن باشد نصب کنند.

۳- دستگاه‌های اجرایی باید حسب میزان و نوع مراجعات اشخاص توان‌خواه، آموزش‌های کافی را به کارکنان خود در خصوص نحوه رفتار با این مراجعه‌کنندگان ارائه دهند.

۴- دستگاه‌های اجرایی باید سامانه‌ها و فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات خود را جهت استفاده مستقلانه اشخاص توان‌خواه از خدمات آنها ارتقاء دهند.

ماده ۱۲- حق رسیدگی به موقع و منصفانه به شکایات و اعتراضات

۱- مردم حق دارند در تمامی مراجع اداری که به اختلاف، اعتراض یا شکایت آنها رسیدگی می‌کنند از رسیدگی منصفانه و بیطرفانه برخوردار شده و حقوق آنها رعایت شود.

۲- هر فردی در همه مراحل رسیدگی اداری حق استفاده از وکیل را دارد و باید از مهلت کافی جهت تنظیم و تکمیل پرونده، ارائه ادله، معرفی شهود یا پاسخ به مطالب مطرح شده علیه خود برخوردار باشد.

۳- شخصی که در چارچوب قوانین و مقررات و بدون استفاده از الفاظ توهین‌آمیز، از تصمیمات و اقدامات دستگاه اجرایی یا فرد مسئول در سطح رسانه‌ها انتقاد می‌کند، نباید به دلیل این انتقاد، با تعقیب یا پیامد اداری یا قضایی از سوی مسئولین دستگاه مواجه شود.

۴- در صورت بروز اختلاف بین مراجعان و متصدیان ارائه خدمت، مسئول واحد ذی‌ربط باید بلافاصله به موضوع رسیدگی و آن را در چارچوب مقررات و با رعایت اخلاق اسلامی حل و فصل

نماید.

۵ - اعتراض شخصی که مدعی است در حق او ظلم شده، باید توسط مدیران و کارکنان دستگاه-های اجرایی با مدارا و اخلاق اسلامی، تحمل و با سعه صدر پاسخ داده شود.

ماده ۱۳- حق جبران خسارات وارده در اثر قصور یا تقصیر دستگاه‌های اجرائی و کارکنان آنها

۱- دستگاه‌های اجرایی مکلفند حسب وظایف قانونی خود، در صورت وجود احتمال هرگونه تهدید علیه سلامت عمومی و یا بلایای طبیعی، نسبت به پیش‌بینی و هشدار به موقع و راه‌های دفع یا رفع آن به عموم مردم و به خصوص افراد در معرض تهدید، اقدام نمایند.

۲- دستگاه‌های اجرایی، مسئول جبران خساراتی هستند که در نتیجه عیب و خرابی اشیاء یا اموال منقول یا غیرمنقول متعلق یا تحت تصرف آنها، به جان، مال و سایر حقوق دیگران وارد می‌شود.

۳- مطابق فصل دهم از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی تحت عنوان «تقصیرات مقامات و مأمورین دولتی»، دستگاه‌های اجرایی مسئول جبران آن دسته از خسارات مادی، معنوی و بدنی هستند که مستخدمان و کارکنان آنها در نتیجه بی‌احتیاطی، بی‌مبالاتی یا عدم رعایت قوانین، مقررات یا نظامات مربوط، در حین انجام وظیفه یا به مناسبت آن به دیگران وارد یا در نتیجه نقص یا کمبود غیرمتعارف امکانات و وسایل، به اشخاص وارد می‌شود.

۴- دستگاه‌های اجرایی باید در حفاظت از اشیاء، اموال، اسناد، مدارک و اطلاعاتی که در جهت انجام مأموریت‌های خود از مردم دریافت می‌کنند، تدابیر و احتیاط‌های متعارف را به عمل آورند.

فصل چهارم: انتظارات از شهروندان برای رعایت حقوق دیگر شهروندان در نظام اداری

ماده ۱۴- از شهروندان انتظار می‌رود به منظور احترام و رعایت حقوق سایر افراد در مراجعه به دستگاه‌های اجرایی، نکات ذیل را مورد توجه قرار دهند:

۱- به منظور رعایت حقوق سایر شهروندان و مساعدت در تأمین بهتر حقوق خود، همکاری لازم را در رعایت نظم و نوبت، ارائه مدارک هویتی برای ورود و خروج، ارائه اطلاعات و مدارک صحیح، به موقع و کامل برای تسریع در ارائه خدمت داشته باشند.

۲- تصمیمات و اقدامات اداری مادام که نقض نشده‌اند، محترم شمرده شده و رعایت شوند و اعتراض به تصمیمات و اقدامات و درخواست تجدیدنظر در آنها با طرق پیش‌بینی شده در قوانین و توسل به مراجع قانونی صورت گیرد.

۳- خدمات و درخواست‌های اداری تنها در محیط اداری مطالبه شده و از درخواست خدمت توسط کارکنان در خارج از محیط اداره اجتناب شود.

۴- به منظور مساعدت برای تأمین حقوق شهروندان در نظام اداری؛ کلیه آحاد جامعه در صورت مشاهده یا اطلاع از تخلفات اداری و نقض قوانین و مقررات در دستگاه‌های اجرایی، لازم است مشاهده یا اطلاع خود را به مراجع ذیربط گزارش کنند.

۵- شایسته است جهت تسریع در رسیدگی، موارد مربوط به تخلفات اداری و نقض قوانین و مقررات، ابتدا به مراجع نظارتی درون سازمانی هر دستگاه گزارش و در صورت عدم دریافت پاسخ قانع‌کننده، به مراجع نظارتی برون‌سازمانی ارائه شود.

تبصره - عدم ترجیح شهروندان به یکدیگر توسط مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی در مراحل رسیدگی، الزامی است.

فصل پنجم: سازوکار اجرایی حقوق شهروندی در نظام اداری

ماده ۱۵- قلمرو شمول مصوبه

تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات مصوب سال ۱۳۸۳ و دستگاه‌های موضوع تبصره ذیل آن و نیز سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند، مشمول این مصوبه بوده و در این تصویب نامه، «دستگاه اجرایی» نامیده می‌شوند. تبصره: دستگاه‌های اجرایی موظفند در چارچوب وظایف نظارتی خود بر مراکز ارائه دهنده خدمات عمومی، مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار ارائه خدمات، نهادهای صنفی و هر نوع مراکز یا مؤسساتی که با اخذ مجوز از دستگاه‌های اجرایی، به ارائه خدمت به مردم می‌پردازند، رعایت تمام یا بخش‌های مرتبط این مصوبه را از سوی آنها الزامی و بر این امر نظارت کنند.

ماده ۱۶- مسئولیت و فرآیند اجرا

۱- بالاترین مقام دستگاه اجرایی، مسئول اجرای این مصوبه بوده و مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی مشمول در تمامی سطوح سازمانی، مکلف به رعایت مفاد آن هستند؛ همچنین مدیران موظفند متناسب با اختیارات، مأموریت‌ها و وظایف محوله، در جهت حسن اجرای این مصوبه، رفع موانع و همچنین ارزیابی نحوه اجرای آن، اقدامات لازم اعم از برنامه‌ریزی، سازماندهی، بهبود روش‌ها، آموزش کارکنان و تجهیز واحدهای مدیریت عملکرد، بازرسی و رسیدگی به شکایات (یا عناوین مشابه) را مطابق با دستورالعمل‌های ابلاغی سازمان اداری و استخدامی کشور، از جمله دستورالعمل اصلاح فرآیندها و روش‌های انجام کار، دستورالعمل استاندارد تارنماهای دستگاه‌های اجرایی و درگاه‌های استانی، آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱) ماده (۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر موارد ابلاغی، انجام دهند.

۲- دستگاه‌های اجرایی مکلفند با اهتمام و اقدام سریع در جهت توسعه دولت الکترونیک، نیاز به مراجعه حضوری مردم را به حداقل برسانند.

ماده ۱۷- ایجاد میز خدمت

۱- در آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که به طور متعارف مراجعین زیادی دارند؛ لازم است علاوه بر رعایت مفاد این مصوبه، واحد هماهنگ‌کننده‌ای تحت عنوان «میز خدمت» با حضور کارشناسان مطلع دستگاه، با اعطای اختیارات لازم تعبیه شود، به نحوی که مراجعین ضمن استقرار در محل انتظار مناسب، حتی‌المقدور بدون حضور در واحدهای داخلی دستگاه، خدمت یا پاسخ مورد نیاز خود را

صرفاً از طریق این میز دریافت نمایند. «میز خدمت» عهده‌دار وظایف مشروح زیر می باشد:

(الف) ارائه اطلاعات و راهنمایی‌های لازم به مراجعین در ارتباط با امور مربوط؛

(ب) دریافت مدارک و درخواست‌های مراجعین؛

(ج) انجام امور و درخواست‌های متقاضیان در صورت امکان و در غیر این صورت، اعلام تاریخ مراجعه بعدی یا زمان ارائه خدمت نهایی به مراجعین؛

(د) دریافت نتایج اقدامات انجام شده از واحدهای ذیربط و اعلام آن به مراجعین؛

(هـ) هدایت مراجعین به واحدهای مرتبط در موارد ضروری پس از انجام هماهنگی با واحد ذیربط؛

۲- واحدهای مدیریت عملکرد، بازرسی و رسیدگی به شکایات یا عناوین مشابه در دستگاه‌های اجرایی موظفند هر ۳ ماه یک‌بار گزارشی از عملکرد «میز خدمت» را به بالاترین مقام دستگاه ارائه دهند.

ماده ۱۸- مسئولیت راهبری و نظارت

- ۱- مسئولیت هدایت، راهبری، پیگیری و نظارت بر اجرای این مصوبه در سطح ملی به عهده سازمان اداری و استخدامی کشور و در سطح استان به عهده استاندار است.
- ۲- نظارت نظام یافته بر حسن اجرای این مصوبه و ارتقای مستمر حمایت از حقوق مردم در نظام اداری، تهیه و ابلاغ شیوه‌نامه‌های اجرایی و همچنین تدوین برنامه‌های اطلاع‌رسانی، آموزش و فرهنگ‌سازی بر عهده سازمان اداری و استخدامی کشور است و سازمان می‌تواند کارگروه‌های ضروری را با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی و همچنین تشکلهای مردم نهاد قانونی تشکیل دهد. همچنین سازمان با اعزام بازرسان و گروه‌های بازرسی مطلع و مجرب، بر حسن اجرای این مصوبه در دستگاه‌های مشمول نظارت خواهد کرد.
- ۳- وزارت کشور موظف است با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور زمینه شکل‌گیری تشکلهای مردم نهاد در امر مراقبت از حقوق شهروندان در نظام اداری را فراهم نماید، به گونه‌ای که این تشکلهای بتوانند در چارچوب موازین قانونی برای تأمین حقوق شهروندان در نظام اداری، ایفای نقش نمایند.
- ۴- بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی مشمول و استانداران موظفند گزارش‌های تحلیلی نحوه اجرای مصوبه را به صورت دوره‌ای تهیه و به سازمان اداری و استخدامی کشور ارسال نمایند.
- ۵ - پس از دریافت و جمع‌بندی گزارش‌های دستگاهی و استانی، گزارش تحلیلی - تفصیلی نحوه اجرای مصوبه در سطح ملی به صورت سالانه، توسط رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور به رئیس‌جمهور، شورای عالی اداری و هیأت وزیران ارائه خواهد شد.

۶ - سازمان اداری و استخدامی کشور موظف است با همکاری مرکز آمار ایران سالیانه نسبت به اجرای طرح افکارسنجی و سنجش میزان رضایت مردم از عملکرد دستگاه‌های اجرایی در سطوح ملی و استانی اقدام و نتایج به دست آمده را به تفکیک دستگاه‌ها و استان‌ها به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۱۹ - ضمانت اجرا

نقض یا عدم رعایت حقوق و الزامات مندرج در این مصوبه و دستورالعمل‌های آن؛ در چارچوب ماده (۲۰) آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان، حسب مورد از مصادیق بندهای ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان محسوب می‌شود و شکایات واصله از مردم یا دستگاه‌های نظارتی، ضمن بررسی و تطبیق با مقررات توسط واحدهای ذیربط، برای احقاق حقوق آنان از منظر تخلفات مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی، در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری مربوط مورد رسیدگی قرار خواهند گرفت.

تبصره ۱ - در مورد مراکز و مؤسسات کارگزاری موضوع تبصره ذیل ماده (۱۵) این تصویب‌نامه مطابق مقررات و ضوابط اعطای مجوز مربوطه اقدام خواهد شد.

تبصره ۲ - اجرای این ماده نافی حقوق قانونی مردم برای مراجعه و طرح شکایات احتمالی در سایر مراجع قانونی و قضایی نمی‌باشد.

بخش نهم

مصوبات قوه قضائیه

آیین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ رئیس قوه قضائیه با اصلاحات و الحاقات ۱۳۸۹

در اجرای ماده ۹ قانون تبدیل شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور^۱ (مصوب ۶/۱۱/۱۳۶۴)؛

ماده ۶۹- محکومان حسب پیشینه، سن، جنس، تابعیت، نوع جرم، مدت مجازات وضع جسمانی

۱. قانون تبدیل شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به «سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور»
- ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور در این قانون سازمان نامیده می‌شود، تبدیل می‌گردد. این سازمان زیر نظر شورای عالی قضایی انجاموظیفه خواهد کرد.
- ماده ۲- وظایف سازمان به شرح زیر است: الف) اداره کلیه امور مربوط به زندانها، بازداشتگاهها و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی کشور و مؤسسات صنعتی و کشاورزی و خدماتی وابسته به آنها. ب) ایجاد امکانات و تسهیلات لازم در زمینه اصلاح و ارشاد و آموزش زندانیان و اشتغال و حرفه‌آموزی آنها. ج) کمک به رفع مشکلات مادی و معنوی خانواده زندانیان. د) جذب کمکهای مردمی و مؤسسات خیریه.
- ه) برنامه‌ریزی جهت اشتغال زندانیان داوطلب کار با استفاده از امکانات سازمان و نیز سرمایه‌های دولتی، بانکها، تعاونیها، بخش خصوصی و تلاش در جهت خودکفایی زندانها. و) تهیه آمار و اطلاعات لازم به منظور استفاده در مطالعات مربوط به جرم‌شناسی و ارائه آن به شورای عالی قضایی و کمیسیون امور قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی. ز) تهیه و فهرست اسامی زندانیان محکوم واجد شرایط عفو یا تخفیف مجازات و ارائه آن به دیوان عالی کشور و همچنین پیشنهاد آزادی مشروط به مقامات قضایی مربوط. ح- برنامه‌ریزی برای مراقبت بعد از خروج با همکاری دستگاههای ذیربط.
- ماده ۳- رئیس سازمان به پیشنهاد دادستان کل کشور و با تصویب شورای عالی قضایی برای دو سال منصوب می‌شود و نصب مجدد وی بلامانع است. عزل رئیس سازمان با شورای عالی قضایی خواهد بود.
- ماده ۴- بودجه سازمان در ردیف مستقل همه‌ساله در بودجه کل کشور منظور خواهد شد.
- ماده ۵- کلیه دارایی‌ها و اموال منقول و غیر منقول که تا تاریخ تصویب این قانون مربوط به اداره زندانها و امور زندانیان است، از قبیل انبارها، ساختمانها، وسائل نقلیه، ملزومات و تجهیزات و بیمارستانها و درمانگاهها از طرف دادستانی کل کشور، شهربانی جمهوری اسلامی ایران، کمیته انقلاب اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ارتش جمهوری اسلامی ایران و وزارت اطلاعات همراه با اعتبارات مربوط در بودجه کل کشور به این سازمان منتقل می‌شود. رئیس سازمان و رئیس دستگاه مربوط حسب مورد ظرف سه ماه تحویل و تحوهای مربوط به این ماده را انجام خواهند داد و در موارد اختلاف، نظردادستان کل کشور قطعی خواهد بود.
- تبصره - تا زمانی که نقل و انتقال و تفکیک اماکن مربوط به زندانها صورت نگرفته است دستگاههای مذکور در این ماده موظفند امور زندانها را کامکان با همکاری و نظارت سازمان اداره نمایند.
- ماده ۶- انتظامات و حفاظت زندانها و بازداشتگاهها با سازمان است. سازمان موظف است نیروهای مورد نیاز خود را از بین نیروهای نظامی و انتظامی موجود با هماهنگی مسئولین مربوط گزینش نماید. نیروهای مذکور پس از گزینش با اعتبارات مربوط به سازمان منتقل می‌شوند.
- تبصره - نیروهای نظامی و انتظامی اداری و خدماتی کنونی که در زندانها استقرار دارند تا زمانی که مورد نیاز سازمان باشند عنوان مأمور به خدمت در اختیار سازمان باقی خواهند ماند.
- ماده ۷- تشکیلات سازمان توسط وزیر دادگستری و سازمان امور اداری و استخدامی کشور و رئیس سازمان تهیه و تصویب شورای عالی قضایی خواهد رسید.
- ماده ۸- کلیه اختیارات شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصرح در لایحه قانونی واگذاری اداره امور زندانها به وزارت دادگستری مصوب ۱۳۵۸/۶/۱۳ شورای انقلاب اسلامی لایحه قانونی الحاقی به آن مصوب ۱۳۵۹/۲/۲۳ شورای انقلاب به سازمان واگذار می‌شود.
- ماده ۹- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون توسط وزیر دادگستری و رئیس سازمان تهیه و به تصویب شورای عالی قضایی می‌رسد.
- ماده ۱۰- از تاریخ اجرای این قانون، کلیه قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های مغایر با آن لغو می‌گردد.
- قانون فوق مشتمل بر ده ماده و دو تبصره در جلسه یکشنبه ششم بهمن ماه هزار و سیصد و چهار تصویب و در تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۷ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

و روانی، چگونگی شخصیت و استعداد و میزان تحصیلات و تخصص به یکی از قسمتهای مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال، زندان یا مؤسسه‌های تأمینی و تربیتی معرفی می‌گردند.

تبصره ۱- محکومان و متهمان زن می‌توانند اطفال خود را تا سن دو سال تمام به همراه داشته باشند. ریسان و مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال می‌توانند در هر مؤسسه یا زندان نسبت به تفکیک و جداسازی اطفال ۲ تا ۶ سال در محل مجزا (مهد کودک) اقدام و یا نسبت به انتقال اطفال موصوف به بهزیستی یا مؤسسه‌های نگهداری اطفال مبادرت نمایند.

تبصره ۲- محکومان معرفی شده به زندان یا مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال که وضعیت ظاهری آنها حکایت از بیماریهای روانی و جسمانی دارد، باید پیش از پذیرش توسط پزشک معتمد مورد معاینه قرار گرفته و در صورت نیاز به مراقبت‌های پزشکی و بیمارستانی، مراتب به قاضی مربوط اعلام گردد.

آیین‌نامه اجرایی مددکاری اجتماعی مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ رئیس قوه قضائیه

در اجرای بندهای (ب) و (ج) ماده قانون تبدیل شورای سرپرستی زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶ مجلس شورای اسلامی و با اختیار حاصل از ماده ۹ قانون مذکور، آیین‌نامه اجرایی مددکاری اجتماعی سازمان مذکور به شرح ذیل تصویب شد:

ماده ۱-

الف) مددکاری عبارت است از: تلاش در جهت فراهم نمودن زمینه هدایت معنوی و مادی و شناخت تواناییها و مشکلات مددجو و سعی در بهره ور نمودن استعدادها و چاره‌جویی نارساییها و مشکلات روانی، اجتماعی و اقتصادی مددجو و تلاش در جهت تطبیق مقتضیات اجتماعی با شرایط فردی مددجو، فراهم آوردن شرایط پذیرش اجتماعی مددجو و سازگاری اجتماعی وی؛

ب) مددکار: فردی است که به دانش مددکاری و علوم اجتماعی و مهارت در تنظیم روابط انسانی مجهز است و خدمات مددکاری انجام می‌دهد.

د) مددجو: مددجویان موضوع این آیین‌نامه عبارتند از کلیه افرادی که براساس تصمیم مراجع ذیصلاح قانونی در زندانها، بازداشتگاهها، کانونهای اصلاح و تربیت و مراکز اقدامات تأمینی و موسسات وابسته به سازمان زندانها نگهداری می‌شوند. محکومان آزاد شده‌ای که به مراکز مراقبت بعد از خروج معرفی شده‌اند و حسب اعلام خود آنان یا مدیران واحدهای ذیربط سازمان زندانها، نیاز به رسیدگی، مساعدت یا مراقبت دارند.

تبصره- خانواده افراد مذکور در این ماده و نیز کلیه خانواده‌هایی که تحت حمایت انجمنهای حمایت از زندانیان قرار می‌گیرند و نیاز آنان به خدمات مددکاری بوسیله مدیران انجمنها اعلام می‌شود نیز مددجو تلقی می‌شوند.

ماده ۲ - اصول مددکاری اجتماعی

اصولی که باید در امر مددکاری رعایت گردد عبارتند از :

(الف) اصل قبول یا پذیرش مددجو: مددکار موظف است در هر شرایطی صرف نظر از جنبه‌های عقیدتی نژادی، مالی و غیره مددجو را بپذیرد.

(ب) اصل برقراری ارتباط یا ایجاد رابطه: مددکار سعی می‌نماید با برقراری ارتباط (فردی) مددجو را مورد شناسایی، تشخیص و باز توانی قرار دهد.

(ج) اصل توجه به کرامت انسانی و حفظ شخصیت فرد: مددکار مددجوی خود را فارغ از خصوصیات و اوصاف برونی و درونی بپذیرا می‌باشد و نیازها و عواطف و شخصیت وی را محترم می‌شمارد.

(د) اصل مشارکت در فعالیتهای: مددکار باید تلاش نماید که مددجویان را در فعالیتهای گوناگون شرکت دهد تا از این طریق زمینه بروز استعدادها و خود شکوفایی مددجو فراهم گردد.

(هـ) اصل راز داری حرفه‌ای: رازداری حرفه‌ای به عنوان مهمترین رکن در مددکاری اجتماعی به منظور برقراری اعتماد رعایت می‌شود.

(و) اصل خود آگاهی مددکار: مددکار باید نسبت به ضعف ها و نقاط قوت خود آگاه بوده، از قضاوت ارزشی و یا دخالت دادن احساسات و افکار خود در رابطه حرفه‌ای خودداری نماید.

(ز) اصل آزادی فکر و بیان آزادانه افکار: مددکار با ایجاد محیط صمیمی و رفتار صریح و بیان آزادانه افکار خود امکان بیان عقاید و اظهار دردها و کمبودها و نیازها را برای مددجو فراهم نماید و خطر طرد شدن، تحقیر و یا مورد خیانت واقع شدن را در مددجو از بین ببرد و بدین ترتیب احساس امنیت را در وی تقویت نماید.

ماده ۳ - اهداف مددکاری اجتماعی

اهداف مددکاری اجتماعی عبارتند از:

(الف) ایجاد زمینه های لازم در جهت اصلاح، تربیت و تهذیب مددجویان با استفاده از کارشناسان امور فرهنگی با تکیه به فرهنگ غنی اسلامی و دانش رفتار شناسی انسانی.

(ب) پیشگیری از آثار سوء ناشی از محبوس شدن فرد؛

ج) تلاش در جهت بازسازی شخصیت مددجویان با بهره‌وری از سنجش استعدادها و ظرفیت‌های آنان؛

د) تلاش در جهت تغییر و تعدیل تفکر مددجو و کمک به مددجو در جهت پی بردن به واقعیت‌های زندگی؛

ه) ایجاد روحیه صبر و توکل و امید به آینده‌ای روشن و تلاش در جهت رشد استعدادهای نهفته به منظور تقویت اعتماد به نفس؛

و) فراهم نمودن فرصت برای مسئولیت پذیری مددجویان و کمک به آنان به شناخت بیشتر با استفاده از امکانات بالقوه و بالفعل؛

ز) آماده سازی زمینه های بازگشت مجدد مددجویان به زندگی اجتماعی و تسهیل شرایط پذیرش آنان در محیط خارج از زندان؛

ح) شناسایی امکانات حرفه ای و استعدادهای هنری و علمی و فنی مددجو و پیشنهاد طرق باز توانی و اشتغال و خودکفایی مالی مددجو؛

ماده ۴ - وظایف مددکاران اجتماعی

وظایف مددکاران اجتماعی به شرح ذیل است:

الف) تنظیم و تشکیل پرونده شخصیتی مددجویان؛

ب) بررسی مسائل و مشکلات خانوادگی و رفتاری مددجویان راهنمایی و ارشاد و ارائه نظرات مشورتی از طریق مصاحبه، مشاوره و راهنمایی و ...؛

ج) ارائه نظرات کارشناسی به شورای طبقه بندی و انضباطی؛

ه) تشویق و ترغیب مددجویان به شرکت در فعالیتهای گروهی در زندان؛

و) ارائه نظرات مشورتی به کارشناسان، مسئولین زندان و مقامات قضایی در جهت رفع مشکلات مددجویان با رعایت اصل سلسله مراتب؛

ز) ارائه نظرات مشورتی در خصوص مددجویان آزاد شده به مراجع ذیصلاح حسب ضرورت؛

ح) شناسایی و اظهارنظر در خصوص مددجویان واجد شرایط جهت معرفی به مراکز مراقبت بعد از خروج به موسسات خدمات اجتماعی حسب ضرورت؛

ط) بررسی وضعیت معیشتی و خانوادگی مددجویان از طریق مصاحبه با خانواده آنان و عندالاقضاء تهیه گزارش از وضعیت زندگی خانوادگی مددجو پس از هماهنگی با رئیس زندان؛

ی) جستجوی راه‌حلها، بهره گرفتن از عواطف در کار، یادگیری و تمرین جدید؛

ل) همکاری با روانپزشکان و روانشناسان تربیتی به منظور شناخت علل ناسازگاری و ناراحتی‌های

روانی مددجویان؛

(م) ارتباط با مسئولان قضایی، اداری، اجرایی و انتظامی به منظور رفع مشکلات مددجو در حدود قوانین و مقررات مربوط، بعد از آزادی مددجو از زندان؛

(ن) مذاکره با شکات مددجویان و تلاش در جهت آزادی مددجو از زندان؛

(س) اتخاذ تدابیر لازم به منظور شناسایی مددجویان نیازمند جهت معرفی به انجمن حمایت از زندانیان و سایر موسسات حمایتی به منظور دریافت هرگونه کمک؛

(ع) شناسایی و جلب همکاری افراد خیر داوطلب جهت کمک به مددجویان و معرفی آنان به مراجع ذیصلاح؛

(ف) نظارت بر نحوه فعالیت مددیاران اجتماعی و بررسی پیشنهادات آنان؛

(ص) شناسایی مددجویان نیازمند به امکانات توانبخشی و معرفی آنان به واحدهای مربوطه حسب ضرورت؛

(ق) تشکیل جلسات گروهی با مددجویان و استفاده از راهکارهای مناسب جهت ریشه‌یابی و حل مسائل و مشکلات آنان؛

ماده ۵ - مددکاران باید طبق سوگندنامه زیر سوگند یاد کنند و متن سوگندنامه را امضاء نمایند

تبصره - سوگندنامه به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

«من» به عنوان یک مددکار تعلیم یافته حرفه‌ای، در پیشگاه قرآن کریم به خداوند قادر متعال سوگند یاد می‌کنم که روابط حرفه‌ای خویش را بر طبق منشور اخلاقی مددکاری تنظیم و اجرا کنم بدینوسیله رضایت درونی و ایمان و اعتقاد خویش را به این نکات ابراز می‌دارم:

«من» نخستین تعهد پیمان خویش را خدمت راستین به افراد گروهها و جامعه می‌دانم، خدمتی که جهد در بهبود و پیشرفت شرایط اجتماعی را نیز شامل می‌گردد.

«من» مسئولیت خدمتی را که به انجام دادنش مفتخرم با آغوش باز می‌پذیرم.

«من» مسئولیت حرفه‌ای خویش را بر علایق شخصی ترجیح می‌دهم و می‌کوشم تا منافع شخصی را فدای مصالح عمومی کنم.

«من» تعهد می‌کنم که در پنهان داشتن اسرار مردم از گزند نامحرمان کوشا باشم و اصل رازداری حرفه ای را که از اصول مهم مددکاری است با آغوش باز می‌پذیرم.

«من» به موازین علمی، یافته‌ها و عقاید صاحب‌نظران با دیده احترام می‌نگرم طریق منطق را برای بیان و تعبیر آنها برمی‌گزینم.

«من» به اصول حرفه‌ای مددکاری اجتماعی اعتقاد کامل دارم و اعمال و رفتار خود را بر مبنای علم و تجربه و مهارت‌های مددکاری بنیان می‌نهم.

«من» مسئولیت و وظیفه حرفه‌ای خود می‌دانم که عقاید و یافته‌های علمی و حرفه‌ای خویش را به خاطر پیشرفت برنامه‌های بهزیستی انسانها و گسترش خدمات اجتماعی، در اختیار بشریت قرار دهم و حمایت را از این طرحها اعلام می‌دارم.

«من» تعهد می‌کنم که در حفظ و حمایت از جامعه بکوشم و در جلوگیری از اعمال غیر اخلاقی و ضد ارزشهای دینی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی در جامعه صورت می‌گیرد، کوشا باشم.

«من» آمادگی خویش را برای تقدیم خدمت لازم حرفه‌ای در هنگام رویدادهای ناگهانی و حوادث غیر منتظره عمومی اعلام می‌دارم.

«من» بین گفتار و کردار خویش به عنوان یک فرد اجتماعی، و بین گفتار و کردار حرفه‌ای خود به عنوان نماینده یک موسسه در جامعه فرق قائلم و با وضوح و صراحت شایسته این دو را از یکدیگر تشخیص و تمیز می‌دهم.

«من» از این اصل که هر حرفه‌ای لازمه‌اش تعلیم و تربیت حرفه‌ای است پشتیبانی می‌کنم .

«من» عهد می‌بندم که به ایجاد و حفظ شرایط لازمی که در موسسه‌های مختلف، مددکاران را قادر می‌سازد تا به مفاد منشور اخلاقی عمل کنند کمک کنم.

«من» تعهد می‌کنم که در داوریه‌های حرفه‌ای، خواستها و عواطف خویشتن را معیار سنجش قرار ندهم، سعی می‌کنم که احساسات انسانها را درک کنم. از احساسات، تعصبات و پیشداوری‌های شخصی دوری‌گزینم تا بدینوسیله به تجلی و کشف واقعیتها کمک کرده باشم.

«من» برای تحقق بخشیدن به هدفهای این منشور، تعهدات و پیمانهای خویش را با توجه با حق تقدم موردها، آنطور که هر موقعیت ایجاب می‌کند انجام می‌دهم، اصول مددکاری را در نظر می‌گیرم و برای انجام دادن خدمت راهی برمی‌گزینم که با روح و مفاد این منشور اخلاقی وفق دهد.

ماده ۶- وظایف مدد یاران اجتماعی:

وظایف مددیاران اجتماعی عبارتند از: اجرای وظایف محوله از سوی مدیر زندان، مددکار مافوق از جمله امور ذیل:

الف) کمک به تشکیل و تنظیم پرونده شخصیتی مددجویان با نظارت مددکار اجتماعی حسب ضرورت؛

ب) کمک به مددکاران اجتماعی در تشکیل جلسات گروهی با مددجویان و استفاده از راهکارهای مناسب جهت ریشه یابی و حل مسائل و مشکلات آنان با نظارت مددکار اجتماعی؛

ج) تشریک مساعی در درک و تشخیص مشکل مددجویان با مددکار اجتماعی؛

د) کمک به پیگیری پرونده قضایی مددجویان و عنداللزوم مطالعه آن با ارائه معرفی کتبی از زندان با نظارت مددکار اجتماعی؛

ه) کمک به مددکار اجتماعی در خصوص رضایت شکات؛

و) نگهداری و طبقه بندی کلیه گزارشها، تشکیل پرونده و انجام دیگر مکاتبات مربوط؛

ز) جمع آوری درخواستهای مددجویان و ارائه آن به مددکاران اجتماعی؛

تبصره- مدد یاران موظفند در جهت انجام ماموریتهای خود حسب نظر مقامات قضایی ذیربط همکاری لازم را معمول دارند.

تبصره- سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور می تواند جهت نیل به اهداف مندرج در ماده ۳ این آیین نامه از خدمات مددکاران و مددیاران اجتماعی نهادهای و موسسات دولتی و غیردولتی و سایر اشخاص حقیقی به صورت افتخاری استفاده نماید.

ماده ۷- تشکیلات:

۱- در هر زندان واحد مددکاری با حضور تعداد کافی مددکار و مدد یار تشکیل می شود .

۲- نظرات کارشناسی مددکاران باید به طور جدی ملحوظ نظر شورای نظر شورای طبقه بندی زندان و قاضی ناظر زندان قرار گیرد.

۳- محاکم و قضات اجرای احکام به هنگام پیگیری مشکلات مددجویان باید حرمت مددکاران را محفوظ داشته و نظرات آنان را استماع و در حد مقدرات قانونی مورد عمل قرار دهند.

۴- آزادی مشروط زندانیان و عفو و تخفیف مجازات زندانیان و همچنین مرخصی و ملاقات آنان در مواقعی که مددکاران اجتماعی تشخیص می دهند توسط رئیس زندان پیگیری خواهد شد.

۵- انجمن حمایت زندانیان، اداره بهزیستی و سایر موسسات خیریه در حد مقدرات با مددکاران با

مددکاران اجتماعی همکاری می کنند.

ماده ۸- واحد مددکاری آمار فعالیتهای ماهیانه خود را در ۳ نسخه تهیه و به مدیر واحد خود اداره کل اقدامات تأمینی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور و رئیس دادگستری حوزه قضایی ارسال می نماید.

ماده ۹- بودجه واحد مددکاری در بودجه سالیانه هر اداره کل منظور و از محل اعتبارات مصوب پرداخت می شود.

ماده ۱۰- این آیین نامه مشتمل بر ۹ ماده و ۴ تبصره بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری و رئیس سازمان زندانها در تاریخ ۷۹/۶/۲۶ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید.

ابلاغنامه سازمان بهزیستی کشور در مورد اعزام مجرمین روانی به بیمارستانهای روانی مصوب ۱۳۷۴/۰۴/۰۲ رئیس قوه قضائیه

ریاست محترم کل دادگستری استان ... به پیوست تصویر نامه شماره ۸۰۰،۵۶۳۳ مورخ ۱۳۷۴/۸/۲ سازمان بهزیستی کشور ارسال می شود. مقتضی است به مراجع قضایی آن حوزه ابلاغ فرمایید به مفاد نامه توجه فرموده و هنگام ضرورت اقدام لازم قانونی مبذول و مجرمین روانی را به بیمارستانهای روانی اعزام دارند.

معاون اجرایی رئیس قوه قضائیه

محمدرضا عباسی فرد

ابلاغنامه سازمان بهزیستی کشور در مورد اعزام مجرمین روانی به بیمارستانهای روانی مصوب ۱۳۷۴/۰۸/۰۲ معاون اجرایی رئیس قوه قضائیه

ابلاغنامه سازمان بهزیستی کشور در مورد اعزام مجرمین روانی به بیمارستانهای روانی ریاست محترم کل دادگستری استان ... به پیوست، تصویر نامه شماره ۸۰۰،۵۶۳۳ مورخ ۱۳۷۴/۸/۲ سازمان بهزیستی کشور ارسال می شود. مقتضی است به مراجع قضایی آن حوزه ابلاغ فرمایید به مفاد نامه توجه فرموده و هنگام ضرورت، اقدام لازم قانونی مبذول و مجرمین روانی را به بیمارستانهای روانی

اعزام دارند.

معاون اجرایی رئیس قوه قضاییه

محمد رضا عباسی فرد

**ابلاغ نامه رئیس سازمان بهزیستی کشور در مورد اجرای طرح اصلاح ذات‌البین و حمایت از خانواده‌های آشفته و متقاضی طلاق مصوب ۱۳۷۷/۴/۳۰
معاون اول رئیس قوه قضائیه**

ابلاغ نامه رئیس سازمان بهزیستی کشور در مورد اجرای طرح اصلاح ذات‌البین و حمایت از خانواده‌های آشفته و متقاضی طلاق رئیس کل دادگستری استان... به پیوست تصویرنامه‌های شماره ۸۰۰،۳۵۸۳-۱۳۷۶/۶/۲۹ و ۸۰۰،۲۶۲۲-۹-۱۳۷۷/۴/۳۰ ریاست محترم سازمان بهزیستی کشور ارسال می‌شود. توصیه فرمایید در صورت عدم وجود موانع قانونی و استقبال قضات محترم دادگاه های خانواده، از طرح مورد نظر در مسائل مددکاری راجع به امور خانواده استفاده نمایند.

معاون اجرایی رئیس قوه قضاییه

محمد رضا عباسی فرد

ابلاغ نامه رئیس سازمان بهزیستی درمورد تحویل دختران و زنان آسیب‌دیده یا در معرض آسیب به مراکز بهزیستی مصوب ۱۳۷۸/۷/۵ معاون اول رئیس قوه قضائیه

ریاست محترم دادگستری کل استان ...

تصویر نامه شماره ۴۵۵۰، ۸۰۰-۹ مورخ ۱۳۷۸/۷/۵ رئیس محترم سازمان بهزیستی منضم به جدول مراکز بازپروری زنان و دختران آسیب‌دیده اجتماعی به پیوست ارسال می‌گردد و باتوجه به ماده واحده لایحه تشکیل سازمان بهزیستی و آیین‌نامه اجرایی چگونگی تشخیص نیازمندجویان و مصرف‌اعتبار برنامه کارآموزی اجتماعی سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۱/۲/۶ هیأت وزیران، مقتضی است مراتب به کلیه مراجع قضایی ابلاغ گردد تا در مواردی که برابرقوانین و مقررات جاری کشور، ضرورت تحویل زنان و دختران آسیب‌دیده اجتماعی یا درمعرض آسیب وجود داشته باشد به مراکز مذکور در جدول پیوست معرفی نمایند.

معاون اول رئیس قوه قضائیه
هادی مروی

معرفی افراد آسیب‌دیده اجتماعی یا در معرض آسیب به مراکز بهزیستی کشور مصوب ۱۳۸۰ رئیس نهاد قوه قضائیه

معرفی افراد آسیب‌دیده اجتماعی یا در معرض آسیب به مراکز بهزیستی کشور رئیس کل محترم دادگستری استان ... بنابر اعلام سازمان بهزیستی کشور، معاونت امور اجتماعی سازمان مذکور، در مقام ارائه خدمات به افراد در معرض آسیب و آسیب دیده اجتماعی، طرح‌ها و برنامه‌هایی را به اجرا درآورده است که ازجمله آنها، ایجاد مرکز مداخله در بحران (اورژانس اجتماعی) استان‌ها می‌باشد که به گروه‌های مختلف، نظیر زوجین متقاضی طلاق، همسران آزار دیده، دختران فراری از منزل، موارد اقدام به خودکشی، زنان آسیب‌دیده اجتماعی و... به صورت شبانه‌روزی و رایگان، خدمات تخصصی ارائه می‌دهد و مراجع قضایی هم می‌توانند افراد نیازمند را به آنجا هدایت نمایند تا از خدمات مراکز مذکور، بهره‌مند شوند.

رئیس نهاد قوه قضائیه
محمود شیرج

بخشنامه خودداری از اعزام کودکان بالای ۲ سال همراه متهم به زندان و معرفی آنان به مراکز مربوطه مصوب ۱۳۸۰/۰۲/۰۸ مصوب رئیس نهاد قوه قضائیه

سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور اعلام کرده است: « بعضاً مشاهده می‌شود که قضات محترم محاکم، کودکان بالای ۲ سال همراه متهمان دستگیر شده را پس از صدور قرار به همراه زندانی، به زندان معرفی و زندان ناچار به پذیرش و نگهداری از آنها می‌باشد که با توجه به شرایط سنی این گونه کودکان و ساختار روحی و روانی آنان و آثار سوء نگهداری این نوباوگان در محیط زندان، آسیب‌های جبران‌ناپذیری به آنان وارد می‌گردد.» نظر به اهمیت موضوع و پیشگیری از مشکلات مزبور، خواسته‌اند تا قبل از معرفی این گونه متهمین به زندان‌ها، نسبت به معرفی فرزندان بالای ۲ سال به مراکز مجهزی که بدین منظور، از سوی سازمان بهزیستی، فراهم گردیده است اقدام گردد. مراتب با توجه به تبصره ۲ ماده ۷۷ آیین‌نامه قانونی و مقررات اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور جهت اطلاع قضات محترم اعلام می‌گردد.

موادی از آیین‌نامه نحوه تفکیک و طبقه‌بندی زندانیان مصوب ۱۳۸۵/۹/۹ رئیس قوه قضائیه

ماده ۱۳- طبقه‌بندی از حیث نگهداری زندانیان بیمار به شرح زیر می‌باشد:

الف) مسلولین و سایر بیماریهای و اگیردار و بیماران صعب‌العلاج و لاعلاج تا زمان برخورداری از عفو و یا تخفیف مجازات و همچنین بیماران روانی و مددجویانی که از خدمات مشاوره‌ای بهره‌مند می‌شوند و نیز معلولین و نابینایان حسب مورد مطابق دستورالعمل سازمان و با لحاظ سیاستهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در محلهای جداگانه نگهداری می‌شوند.

ب) کسانی که مورد عمل جراحی قرار گرفته‌اند دوره نقاهت خود را در محلی جدا از سایر زندانیان سپری خواهند کرد.

تبصره- مرکز درمانی زندان به تناسب نوع بیماری و وضعیت جسمانی زندانیان مذکور در این ماده به آنان توجه خاص معطوف داشته و شرایط مناسب و غذای رژیمی در نظر خواهد گرفت.

بخشنامه قوه قضائیه به منظور توسعه فرهنگ صلح و سازش، فراهم نمودن زمینه مناسب و لازم جهت حل و فصل اختلافات ناشی از جرایم اطفال و

نوجوانان، بهره‌مندی آنان از مزایای مصالحه و میانجی‌گری مبتنی بر عطف اسلامی و پرهیز از اعمال کیفر حبس برای اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۱۶ رئیس قوه قضائیه

شماره: ۱۷۹۹۲/۸۵/۱

مورخ: ۱۳۸۵/۱۰/۱۶

بخشنامه به رؤسای کل دادگستری‌های سراسر کشور، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به منظور توسعه فرهنگ صلح و سازش، فراهم نمودن زمینه مناسب و لازم جهت حل و فصل اختلافات ناشی از جرایم اطفال و نوجوانان، بهره‌مندی آنان از مزایای مصالحه و میانجی‌گری مبتنی بر عطف اسلامی و پرهیز از اعمال کیفر حبس برای اطفال و نوجوانان لازم است: رؤسای کل دادگستری استان‌ها با همکاری مدیران کل سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی هر استان و سایر مراجع ذیربط جهت بهره‌گیری از ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل شوراهای حل اختلاف تربیتی اتخاذ نمایند تا:

الف) در کلیه حوزه‌های قضایی که قانون اصلاح و تربیت وجود دارد شورای حل اختلاف برای حل و فصل اختلافات ناشی از جرایم اطفال در محل قانون اصلاح و تربیت تشکیل گردد.
(در حوزه‌های فاقد قانون، شعبه ویژه شورای حل اختلاف برای این منظور در محل مناسب اختصاص داده شود).

ب) اعضای شورای حل اختلاف ویژه امور اطفال و نوجوانان علاوه بر متاهل بودن و داشتن فرزند باید دارای:

۱- حداقل ۴۰ سال تمام سن؛

۲- تحصیلات مربوط با رشته روان‌شناسی مددکار اجتماعی؛

۳- دو سال سابقه فعالیت در شورای حل اختلاف و توانایی و اهتمام در ایجاد صلح و سازش باشند.
اعضای شورای حل اختلاف باید دوره آموزشی مربوط به آیین دادرسی (مدیریت امور شوراها، امور تربیتی و نحوه برخورد اطفال و نوجوانان) را براساس برنامه آموزشی طی نمایند.

پ) شورای حل اختلاف برای ایجاد صلح و سازش تمامی مساعی و تلاش خود را بکار گرفته و می‌تواند از همکاری و مساعدت مراجع دیگر و اشخاص مصلح و مؤثر استفاده نماید.

ت) قضات مشاور شورای حل اختلاف از بین قضاتی که دارای ۵ سال سابقه در محاکم خانواده و شعب ویژه جرایم اطفال و نوجوانان و امور سرپرستی باشند انتخاب شوند.

تبصره- مشاورین مذکور به مدت دو سال انتخاب و در طول مدت غیرقابل عزل و استعفاء

می‌باشند مگر اینکه به تشخیص رئیس کل دادگستری استان شرایط قانونی را از دست داده باشند.
ث) در اجرای مفاد این بخشنامه باید ترتیبی اتخاذ شود که بین دادگاه ویژه جرایم اطفال و نوجوانان، دادسرای مربوطه، قانون اصلاح و تربیت، انجمن حمایت از زندانیان، ستاد دیه حوزه مربوطه، سازمان بهزیستی و سایر سازمان‌ها و نهادهای مددکاری و حمایتی و شورای حل اختلاف ویژه اطفال و نوجوانان ارتباطی هماهنگ و همکاری و تعامل همه‌جانبه ایجاد گردد.
ج) معاونت آموزش قوه قضاییه و دادگستری کل هر استان برنامه ادوار آموزشی مناسب راتپیه و با هماهنگی اجرا خواهند نمود.

چ) گزارش عملکرد شورای حل اختلاف ویژه اطفال و نوجوانان از طریق معاونت شوراهای حل اختلاف دادگستری هر استان به اداره کل امور استان‌ها و حوزه ریاست ارسال خواهد شد.
رؤسای کل دادگستری استانها مسؤول اجرای این بخشنامه بوده و اداره کل امور استانها و سازمان‌های وابسته قوه قضاییه مسؤول نظارت بر حسن اجرای آن خواهد بود.

رئیس قوه قضائیه

سید محمود هاشمی شاهرودی

موادی از آیین‌نامه راجع به نحوه اجرای مجازات‌های تکمیلی موضوع ماده ۲۳ قانون مجازات اسلامی، مصوب ۱۳۹۲/۲/۱

ماده ۵- محکوم به اقامت اجباری در صورت عدم توانائی مالی و عدم امکان اشتغال در محل اقامت، به نهادهای حمایتی از قبیل کمیته امداد حضرت امام (ره) و بهزیستی و یا شهرداری محل معرفی خواهد شد.

آیین‌نامه مراقبت بعد از خروج معتادان مصوب ۱۳۹۲/۸/۱۲ رئیس قوه قضائیه

مقدمه :

مراقبت از معتاد به مواد مخدر و روان‌گردان که بطور داوطلبانه اقدام به درمان اعتیاد خود ننموده و بنابر حکم قانون به درمان مکلف شده با تعیین تکالیف مراقبتی بعد از خروج، امری ضروری در فرآیند مبارزه با اعتیاد و مواد مخدر و روان‌گردان‌ها می‌باشد. لذا در اجرای تبصره (۱) ماده (۱۶) اصلاحی قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، مصوب ۱۳۸۹/۵/۹ این آیین‌نامه با مشارکت دستگاه‌های ذیربط توسط دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر تهیه و به شرح مواد آتی به تصویب می‌رسد:

ماده ۱- معانی اصطلاحات بکار رفته در این آیین‌نامه به شرح زیر است:

۱. قانون: قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۱۳۷۶ و اصلاحات و الحاقیه‌های بعدی آن؛
۲. معتاد: فردی که به یک یا چند ماده مخدر یا روان‌گردان موضوع مواد (۴) یا (۸) قانون، اعتیاد داشته و فاقد گواهی موضوع ماده ۱۵ قانون یا متجاهر به اعتیاد باشد.
۳. اعتیاد: وابستگی به مصرف یک یا چند ماده مخدر یا روان‌گردان موضوع مواد (۴) یا (۸) قانون که عدم مصرف آن موجب اختلالات جسمی یا روانی و یا هر دو شود.
۴. متجاهر به اعتیاد: شرایط معتادی که رفتار، گفتار یا اعمال او عرفاً دلالت بر اعتیاد وی نماید. تشخیص این امر با مقام قضایی است. مقام قضایی در صورت تردید می‌تواند جهت احراز اعتیاد نسبت به اخذ نظریه کارشناس اقدام نماید.
۵. مرکز: حسب مورد مراکز موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) قانون؛
۶. مدیر مرکز: فردی که براساس ضوابط و مقررات بعنوان مدیر مرکز موضوع ماده (۱۶) قانون شناخته می‌شود.
۷. مسئول فنی: فردی که براساس ضوابط و مقررات بعنوان مسئول امور درمان و کاهش آسیب مرکز موضوع ماده (۱۶) قانون شناخته می‌شود.
۸. گروه درمانگر: شامل پزشک، روان‌پزشک، روان‌شناس، مددکار اجتماعی و یا سایر متخصصینی که براساس ضوابط و مقررات مربوطه، حسب مورد وظیفه اقدامات درمانی و کاهش آسیب را در مرکز بر عهده دارند.
۹. مراقبت بعد از خروج: تکلیف یا تکالیفی که با دستور مقام قضایی وفق این آیین‌نامه نسبت به

فردی که پس از طی مدت مقرر مرکز را ترک می‌نماید، تعیین می‌شود.

۱۰. مدت مقرر: دوره زمانی‌ای که در اجرای ماده‌ی (۱۶) قانون توسط مقام قضایی برای نگهداری و درمان معتاد تعیین می‌شود.

۱۱. مددکار اجتماعی (مراقبت): فرد آموزش دیده و واجد شرایط که طبق ضوابط و مقررات صلاحیت وی به تأیید رسیده و پیگیری و نظارت بر حسن اجرای تکالیف مراقبت بعد از خروج فرد و یا افراد را در زمان مقرر به عهده داشته و موظف است گزارش وضعیت را به طور مستمر به مدیر مرکز گزارش دهد.

۱۲. مقام قضایی: دادستان یا سایر مقامات قضایی ذی صلاح در حوزه قضایی ذیربط.

ماده ۲- فردی که پس از اتمام مدت مقرر در دستور مقام قضایی موضوع ماده (۱۶) قانون و تبصره (۲) آن از مرکز خارج می‌شود، مکلف است یک یا چند تکلیف از تکالیف ذیل که به پیشنهاد گروه درمانگر و اعلام مسئول فنی و تقاضای مدیر مرکز نوع و مدت آن توسط مقام قضایی با توجه به پیشنهاد مذکور و سوابق شخص تعیین می‌شود را رعایت نماید:

۱. مراجعه به مراکز موضوع ماده (۱۵) قانون جهت شرکت در برنامه‌های درمان، بازتوانی و کاهش آسیب از قبیل: درمان‌های دارویی و جلسات مشاوره‌ای و آموزشی؛
۲. شرکت در جلسات گروه‌های خودیاری که برحسب ضوابط و مقررات مربوطه، مجوز فعالیت دارند.

۳. مراجعه به مراکز درمانی در دوره‌های زمانی مشخص و اخذ گواهی سلامت و تسلیم آن به نماینده مقام قضایی موضوع این آیین‌نامه؛

۴. گذراندن دوره یا دوره‌های خاص آموزشی و یادگیری مهارت‌های زندگی یا شرکت در دوره‌های مذهبی، تربیتی، اخلاقی یا ورزشی و غیره؛
۵. حرفه‌آموزی؛

۶. انجام خدمات عمومی و یا اجتماعی؛

۷. منع یا محدودیت ارتباط و یا معاشرت با شخص و یا اشخاص معین؛

۸. منع یا محدودیت رفت و آمد به محل یا محل‌های معین؛

۹. اشتغال به شغل، حرفه یا کار معین؛

۱۰. منع یا محدودیت رانندگی با وسیله نقلیه موتوری و یا تصدی وسایل موتوری؛

۱۱. ارائه خدمت در مراکز موضوع مواد (۱۵) و یا (۱۶) قانون؛

۱۲. در صورت بی‌خانمان بودن و یا وجود شرایط مربوطه، الزام به اقامت در مراکز اقامتی از قبیل:

□ بخش نهم: مصوبات قوه قضائیه ۵۶۳

خانه‌های میان راهی، گرمخانه‌های شهرداری‌ها و یا مراکز متولی امور بی‌خانمان‌ها و یا معلولین و غیره که براساس ضوابط و مقررات مربوطه ایجاد شده‌اند حسب مورد؛

تبصره ۱- مدیر مرکز موظف است یک هفته پیش از پایان مدت مقرر، نظریه گروه درمانگر و مسئول فنی را که با توجه به وضعیت شخص و سوابق هر فرد متضمن نوع تکلیف یا تکالیف به همراه مدت پیشنهادی که حداقل سه ماه تا حداکثر یک سال می‌باشد را بطور کتبی و محرمانه جهت اخذ دستور به مقام قضایی تسلیم نماید. در هر حال تعیین نوع و میزان مدت تا دو برابر مدت پیشنهادی با مقام قضایی می‌باشد.

تبصره ۲- انواع خدمات عمومی و یا اجتماعی موضوع بند (۶) این ماده، در دستگاه‌ها و مؤسسات دولتی و عمومی پذیرنده و نحوه همکاری آنان پس از تبادل توافق‌نامه‌هایی که حسب مورد توسط دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر با مراجع مزبور در چارچوب شرح وظایف آنها منعقد می‌شود، با مقام قضایی خواهد بود.

تبصره ۳- دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر با همکاری دستگاه‌های ذیربط تدابیر لازم را برای اعمال و اجرای تکالیف این آیین‌نامه در مراکز موضوع ماده (۱۵) قانون با هدف پذیرش افراد اتخاذ خواهد نمود.

تبصره ۴- دستور مراقبت بعد از خروج مقام قضایی بطور کتبی صادر و به شخص و مرکز و سایر مراجع مورد نیاز جهت اطلاع و نظارت بر حسن اجرا ابلاغ می‌شود. مرکز موظف است از طریق واحد مددکاری اجتماعی تدابیر لازم برای حسن اجرای دستور و نحوه‌ی ارائه گزارش به مقام قضایی را اتخاذ و گزارش تخلف مستمر از دستور موضوع این ماده را بطور کتبی ظرف ۲۴ ساعت به مقام قضایی یا نماینده وی تقدیم خواهد داشت.

ماده ۳- مقام قضایی می‌تواند به منظور تقویت اقدامات نظارتی بر حسن اجرای تکالیف موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه، توسط شخص و یا مرکز و یا مجری ذیربط؛ نماینده‌ای از قبیل ضابطین دادگستری تعیین نماید. نماینده تعیین شده موظف به اقدام و ارائه گزارش مکتوب طبق نظر مقام قضایی است.

تبصره ۵- به منظور حسن اجرای مراقبت بعد از خروج، مقام قضایی می‌تواند تأمین و یا تعهد مناسب و معتبر از فرد مکلف و یا اشخاص ثالث معتبر معرفی شده از طرف وی اخذ نماید. چنانچه فرد از اعطای تأمین و یا تعهد خودداری نماید، مقام قضایی متناسب با وضعیت وی نسبت به جایگزینی تکلیف از قبیل: بندهای (۱۱) و (۱۲) ماده (۲) این آیین‌نامه که امکان نظارت بر حسن

اجرای آن توسط مقامات دولتی و یا معتمد مقام قضایی میسر باشد، اقدام خواهد کرد. با نظر مقام قضایی استفاده از تجهیزات مراقبت و نظارت الکترونیکی با هماهنگی مراجع ذیربط بلامانع است.

ماده ۴- در صورتی که فرد از مراقبت بعد از خروج، بدون عذر موجه تخلف یا سرپیچی نماید، بنا بر تشخیص و دستور مقام قضایی یک یا چند مورد از اقدامات ذیل، نسبت به وی اعمال خواهد شد:

۱. تغییر نوع تکلیف و یا افزایش مدت متناسب با وضعیت شخ ؛

۲. دستور به نگهداری در مرکز موضوع ماده (۱۶) قانون ؛

ماده ۵- مدیر مرکز مکلف است هفت روز قبل از اتمام مدت موضوع تبصره (۱) ماده (۲) این آیین نامه، از طریق واحد مددکاری اجتماعی نحوه رفتار شخص در طول دوران مراقبت بعد از خروج را برای استمرار یا تغییر نوع تکلیف به مقام قضایی گزارش نماید. مقام قضایی با عنایت به گزارش مذکور نسبت به تمدید مهلت یا تغییر نوع تکلیف و یا اتمام مراقبت بعد از خروج براساس این آیین نامه اتخاذ تصمیم خواهد نمود.

ماده ۶- در صورتی که مراقبت بعد از خروج به هر علت از قبیل بیماری یا دستگیری فرد میسر نگردد و امکان اجرای دستورات مقام قضایی در این فاصله نباشد، استمرار تکلیف مراقبتی؛ بعد از رفع علت به میزان باقیمانده مدت یا ۶ ماه - هر کدام بیشتر باشد - خواهد بود.

ماده ۷- فرد تحت مراقبت در صورت تغییر محل اقامت خود، موظف است مراتب را ظرف یک هفته به مقام قضایی و مرکز اطلاع دهد و مقام قضایی تمهیدات لازم را جهت اجرای تکالیف از طریق مراجع ذی صلاح محل اقامت مقصد، معمول خواهد داشت.

تبصره - عدم رعایت مفاد این ماده بدون عذر موجه به منزله تخلف از تکالیف مقرر تلقی خواهد شد.

ماده ۸- این آیین نامه در ۸ ماده و ۶ تبصره در تاریخ ۹۲/۸/۱۱ به تصویب رئیس قوه قضاییه رسید و از این تاریخ لازم الاجرا می باشد.

رئیس قوه قضاییه
صادق آملی لاریجانی

آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه

در اجرای مواد ۱۷، ۲۱، ۴۱ و ۵۷ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی و بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری، «آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده» به شرح مواد آتی است:

فصل اول: دادگاه خانواده

مبحث اول: کلیات

ماده ۱- واژه‌های به کار رفته در این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشند:

الف) قانون: قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی؛

ب) آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی؛

ج) دادگاه خانواده: دادگاه خانواده موضوع قانون؛

د) مرکز امور مشاوران: مرکز امور مشاوران، وکلا و کارشناسان رسمی قوه قضائیه؛

ماده ۲- از زمان لازم‌الاجرا شدن قانون در حوزه‌های قضایی که دادگاه خانواده تشکیل نگردیده یا در صورت تشکیل به تعداد کافی ایجاد نشده است تا استقرار کامل دادگاه‌های مذکور، دادگاه عمومی حقوقی مستقر در آن حوزه یا شعب دادگاه عمومی فعلی ویژه رسیدگی به دعاوی خانوادگی با ساختار موجود ولی با رعایت مقررات قانون و تشریفات مربوط، به دعاوی موضوع قانون رسیدگی خواهند کرد.

تبصره - در حوزه قضایی دادگاه بخش چنانچه دادگاه خانواده تشکیل نشود دعاوی راجع به اصل نکاح و انحلال آن در دادگاه خانواده نزدیکترین حوزه قضایی هر استان رسیدگی خواهد شد.

ماده ۳- رئیس کل دادگستری هر استان موظف است تمهیدات لازم جهت تشکیل دادگاه خانواده و مراکز مشاوره خانواده را با کمک مسئولان قوه قضائیه و همکاری رؤسای حوزه های قضایی شهرستان‌های مربوط ظرف مهلت مقرر در قانون، فراهم نماید.

ماده ۴- مراجع عالی اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی توسط کلیساها، دارالشرع کلیمیان و انجمن‌ها و نهادهای زرتشتی سراسر کشور به قوه قضائیه اعلام خواهد شد. دادگاه خانواده تصمیم

مراجع مذکور در خصوص امور حسبی و احوال شخصیه اقلیت‌های یاد شده مانند نکاح و طلاق را پس از وصول، بررسی و بدون رعایت تشریفات، تنفیذ و دستور اجرا صادر خواهد کرد.

تبصره - قوه قضاییه مراجع عالی معتبر را از طریق رؤسای کل دادگستری به دادگاه‌های خانواده معرفی خواهد کرد.

ماده ۵- احراز عدم تمکن مالی اصحاب دعوی، موضوع ماده ۵ قانون، به تشخیص دادگاه است و نیاز به تشریفات دادرسی و حکم اعسار ندارد. در صورت نیاز، دادگاه در وقت فوق‌العاده تحقیقات لازم را انجام خواهد داد.

ماده ۶- در صورت اقتضا ضرورت یا وجود الزام قانونی دایر بر داشتن وکیل، دادگاه حسب مورد رأساً یا به درخواست فرد فاقد تمکن مالی از طریق مرکز امور مشاوران یا کانون وکلا دادگستری مربوط وکیل معاضدتی تعیین می‌کند. مرکز یا کانون مذکور مطابق مقررات، موظف به معرفی وکیل معاضدتی به دادگاه است.

مبحث دوم- ارائه گواهی پزشکی توسط زوجین

ماده ۷-

الف) وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مکلف است فهرست بیماری‌های موضوع صدر ماده ۲۳ قانون و هرگونه تغییری که در فهرست مذکور متعاقباً ایجاد گردد را تعیین و به سازمان اسناد و املاک کشور اعلام کند. سازمان یاد شده پس از وصول فهرست مذکور، مراتب را به دفاتر اسناد رسمی ثبت ازدواج ابلاغ می‌کند. نظارت و پیگیری بر این امر بر عهده سازمان مذکور می‌باشد.

ب) دفاتر رسمی ثبت ازدواج پس از دریافت گواهی واکسینه شدن نسبت به بیماری‌های مزبور و گواهی عدم اعتیاد زوجین به مواد مخدر و عدم ابتلا به بیماری‌های مذکور، اقدام به ثبت ازدواج می‌نمایند.

ج) چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر دلالت کند، ثبت نکاح در دفتر رسمی ازدواج، در صورت درخواست کتبی آنان مبنی بر ثبت ازدواج علیرغم بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر، بلامانع است.

د) چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماری‌های مسری و خطرناک مذکور در فهرست یاد شده دلالت کند، طرفین جهت مراقبت و نظارت توسط دفتر رسمی ثبت ازدواج به مرکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی معرفی می‌شوند. دفتر مذکور پس از تأیید مرکز یاد شده مبنی بر انجام مراقبت لازم، نسبت به ثبت ازدواج اقدام می‌کند.

تبصره - در مورد بیماری خطرناک که منجر به خسارت جنین باشد باید علاوه بر مراقبت و نظارت به شرح فوق، نسبت به جلوگیری از بچه دار شدن، پیشگیری مؤثری را تحت نظارت مراکز یاد شده و پزشک متخصص انجام و نتیجه را به مراکز مزبور ارائه دهند. در صورت تأیید مراکز فوق مبنی بر انجام اقدامات فوق دفتر رسمی ازدواج نسبت به ثبت ازدواج اقدام می کند.

هـ) گواهی عدم اعتیاد به مواد مخدر و عدم ابتلا به بیماری های موضوع ماده ۲۳ قانون باید توسط مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر گردد والا اعتبار نخواهد داشت.

مبحث سوم- طلاق توافقی

ماده ۸- در صورتی که زوجین متقاضی طلاق توافقی باشند، دادگاه باید موضوع را به مرکز مشاوره خانواده ارجاع دهد. مرکز فوق در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتجلسه، پرونده را جهت اتخاذ تصمیم مقتضی به دادگاه ارسال می کند. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، گزارش اقدامات انجام شده و مشروح مذاکرات از جمله، اظهارات آنها و نقاط قوت و ضعف و موارد توافق و نظر مرکز فوق پیرامون موضوع را به دادگاه ارائه می دهد تا دادگاه مطابق قانون رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره - مواردی که طرفین در اجرای ماده ۲۵ قانون مستقیماً به مرکز مشاوره خانواده مراجعه می کنند، در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتجلسه پرونده بایگانی می شود. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، مرکز فوق اظهارات آنها و موارد توافق و اختلاف را صورتجلسه و نظر خود را اعلام می کند. در صورتی که موضوع در دادگاه مطرح شود، مرکز فوق صورتجلسات تنظیمی و نظریه خود را به تقاضای هر یک از طرفین به دادگاه جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارسال می کند.

ماده ۹- در صورتی که اقدامات مرکز مشاوره خانواده منجر به حصول توافق در طلاق بین زوجین گردد، سازش نامه با ذکر شروط و تعهدات مورد توافق طرفین تنظیم و مراتب به دادگاه اعلام خواهد شد. در این صورت، دادگاه تعهدات و شروط مورد توافق طرفین در مرکز مشاوره را در صورت تأیید زوجین در محضر دادگاه ضمن انعکاس در صورتمجلس در گواهی عدم امکان سازش قید می نماید.

ماده ۱۰- مرکز مشاوره از زمان وصول درخواست یا ارجاع دادگاه، باید حداکثر ظرف سه ماه اتخاذ تصمیم نماید. در صورت توافق زوجین، مهلت مذکور حداکثر تا سه ماه دیگر قابل تمدید خواهد

بود.

مبحث چهارم- داورى

- ماده ۱۱-** داورى در اين قانون تابع شرايط مندرج در قانون آيين دادرسى مدنى نمى باشد.
- ماده ۱۲-** پس از صدور قرار ارجاع امر به داورى هر يك از زوجين مكلف است ظرف يك هفته از تاريخ ابلاغ قرار، داور خود را كه داراى شرايط مقرر در ماده ۲۸ قانون باشد، به دادگاه معرفى كند.
- ماده ۱۳-** مهلت اعلام نظر داوران توسط دادگاه تعيين خواهد شد. دادگاه مى تواند در صورت درخواست داوران يا يكي از آنها و احراز ضرورت، مهلت را تمديد نمايد.
- ماده ۱۴-** داوران موظفند با تشكيل جلسه يا جلسات متعدد با حضور زوجين و در صورت امتناع بدون حضور زوجين يا يكي از آنان در جهت رفع اختلاف و اصلاح ذات البين تلاش كنند و نتيجه را در مهلت مقرر به دادگاه اعلام نمايد.
- ماده ۱۵-** چنانچه داوران يا يكي از آنان درخواست حق الزحمه داورى كند دادگاه حق الزحمه متناسبى براى وي تعيين و با رعايت ماده ۵ قانون، دستور دريافت آن را از متقاضى صادر خواهد كرد.

مبحث پنجم- حقوق زوجه

- ماده ۱۶-** دادگاه بايد ضمن صدور گواهي عدم امكان سازش يا حكم الزام زوج به طلاق، در مورد حقوق زوجه، موضوع ماده ۲۹ قانون، تعيين تكليف نمايد. در مواردى كه تعيين جهيزيه يا نفقه و موارد ديگر به لحاظ مجهول المكان بودن زوجه يا به علت ديگر در زمان صدور رأى ممكن نباشد نسبت به موارد مذكور پرونده مفتوح خواهد ماند تا بعداً رسيدگى و اقدام شود و نسبت به ساير حقوق زوجه بايد تعيين تكليف گردد.
- ماده ۱۷-** هزينه هاى حضانت و نگهدارى طفل اعم از نفقه و ساير هزينه هاى لازم در اين خصوص، توسط دادگاه با رعايت اوضاع و احوال طفل و شخصى كه حضانت و نگهدارى طفل به عهده وي محول گرديده و در صورت ضرورت با اخذ نظر كارشناس رسمى دادگستري يا خبره محلى و رعايت ساير ضوابط تعيين خواهد شد.

مبحث ششم- مدت اعتبار حكم طلاق و گواهي عدم امكان سازش

- ماده ۱۸-** عذر زوج براى عدم حضور در دفترخانه موضوع ماده ۳۳ قانون، در صورتى موجه تلقى خواهد شد كه از معاذير پيش بينى شده در ماده ۳۰۶ قانون آيين دادرسى مدنى باشد، چنانچه دفترخانه نسبت به موجه بودن عذر، مواجه با ابهام باشد، بايد از دادگاه صادركننده حكم تقاضاى رفع ابهام

نماید.

ماده ۱۹- نمایندگی موضوع تبصره ماده ۳۳ قانون بدون هرگونه هزینه خواهد بود.

ماده ۲۰- چنانچه زوج در دفترخانه حاضر شود و گواهی عدم امکان سازش را در مهلت سه ماهه تسلیم کند ولی از جهت پرداخت حقوق مالی زوجه اظهار عجز نماید و گواهی مبنی بر ارائه دادخواست اعسار و تقسیط به دادگاه صالح را در مهلت مذکور به دفترخانه تحویل دهد، اعتبار گواهی عدم امکان سازش تا تعیین تکلیف اعسار به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۲۱- چنانچه زوجه برای اجرای گواهی عدم امکان سازش که به درخواست زوج صادر گردیده در دفترخانه حاضر نشود، در صورتی که زوج حقوق مالی زوجه، موضوع ماده ۲۹ قانون، را تحویل اجرای احکام دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش نماید، به تقاضای زوج صیغه طلاق جاری و در دفتر طلاق ثبت و مراتب به زوجه اطلاع داده می‌شود. از جهت حفظ و نگهداری حقوق مالی زوجه، اجرای احکام به ترتیب مقرر در مواد ۴۵ و ۷۸ قانون اجرای احکام مدنی عمل خواهد کرد. هزینه نگهداری اشیاء و اموال و سکه‌ها از زمان تحویل توسط زوج، به عهده زوجه خواهد بود.

مبحث هفتم- حضانت و نگهداری اطفال

ماده ۲۲- اجرای حکم حضانت تا زمانی که در حکم قطعی دادگاه معین گردیده استمرار دارد و اجرای احکام دادگاه باید پرونده اجرایی ویژه آن را تشکیل دهد و هر زمان نیاز به پیگیری باشد، اقدام نماید.

ماده ۲۳- در مواردی که طفل به هر دلیل از ملاقات امتناع می‌کند، اجرای احکام باید با هماهنگی با دادگاه تدابیر لازم از جمله ارجاع موضوع به مددکار اجتماعی یا مرکز مشاوره خانواده برای جلب تمایل طفل به ملاقات اتخاذ نماید. اگر با توجه به نظر مشاور روانشناس مرکز فوق و قرائن موجود برای دادگاه محرز شود اجرای حکم حضانت یا ملاقات کودک به سلامت روانی وی آسیب وارد خواهد کرد، اجرای احکام می‌تواند با کسب موافقت دادگاه تا فراهم شدن آمادگی طفل، اجرای حکم را به تأخیر اندازد.

ماده ۲۴- برای پیگیری امور حضانت و نگهداری اطفال و سایر امور مربوط، دادگستری باید از وجود مددکاران اجتماعی آموزش دیده، موضوع ماده ۶۸ آیین‌نامه، و واجد مهارت‌های لازم برای ارتباط با اطفال و بستگان افراد یا از روانشناسان مرکز مشاوره خانواده بهره‌گیرد.

مبحث هشتم- حقوق وظیفه و مستمری

ماده ۲۵- حقوق وظیفه یا مستمری زوجه دائم متوفی و فرزندان و سایر وراث قانونی کلیه کارکنان شاغل و بازنشسته مشمول صندوق بازنشستگی کشوری مطابق ماده ۸۷ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ و اصلاحات بعدی آن و با لحاظ ماده ۸۶ همان قانون و اصلاحیه‌های بعدی آن تقسیم و پرداخت می‌گردد.

ماده ۲۶- ازدواج دائم همسر متوفی مانع دریافت حقوق وظیفه (مستمری بازماندگان) زوج متوفی نمی‌باشد. صندوق‌های بازنشستگی و تأمین اجتماعی مکلفند در مورد همسرانی که مستمری آنها به علت ازدواج مجدد قطع گردیده، نسبت به برقراری مستمری قطع شده از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون اقدام نمایند. در هر صورت مجموع مستمری بازماندگان مربوط به همسر متوفی و سایر وراث نباید از حداقل مستمری مربوط به هر صندوق کمتر باشد.

ماده ۲۷- زوجه متوفی، در صورت فوت شوهر بعدی و تعلق حقوق وظیفه (مستمری بازماندگان) به زوجه در اثر آن، از مستمری که مبلغ آن بیشتر است برخوردار خواهد شد. همسر متوفی مکلف است در اینگونه موارد مراتب برخورداری از مستمری دوم را به صندوق‌های بازنشستگی مربوط اطلاع دهد. در صورت عدم اقدام و دریافت مستمری مضاعف، صندوق بازنشستگی که مستمری پرداختی آن کمتر است مجاز خواهد بود کلیه مستمری‌های پرداختی و سایر هزینه‌هایی را که من غیر حق دریافت شده براساس آخرین مستمری دریافتی و تعرفه‌های جاری مربوط به سایر هزینه‌ها از زوجه وصول نمایند.

تبصره - مرجع تعیین از کارافتادگی در هر یک از صندوق‌ها، مرجع تأیید از کارافتادگی فرزندان ذکور موضوع این ماده نیز محسوب می‌شوند.

ماده ۲۸- فرزندان در صورتی که واجد شرایط دریافت مستمری بازماندگان از طریق هر یک از والدین باشند، از هر دو مستمری برخوردار خواهند شد.

مبحث نهم- مقررات کیفری

ماده ۲۹- به جرایم موضوع مواد ۴۹ الی ۵۶ قانون توسط دادگاه صالح رسیدگی خواهد شد.

تبصره - در مورد ماده ۴۹ قانون، دادگاه ضمن صدور رأی به الزام به ثبت واقعه نکاح، طلاق، فسخ یا انفساخ نکاح یا اعلان بطلان نکاح یا طلاق، حکم به مجازات مقرر نیز خواهد داد. محکوم- علیه مکلف است مدارک لازم برای ثبت هر یک از وقایع فوق را مطابق دستور دادگاه در مهلت مقرر به دفترخانه ارائه کند، در هر صورت ثبت واقعه موکول به ارائه مدارک لازم یا دستور دادگاه مبنی بر

ثبت آن بدون دریافت برخی از مدارک خواهد بود.

فصل دوم: مراکز مشاوره خانواده

مبحث اول- اهداف و تشکیلات

ماده ۳۰- در هر حوزه قضایی به تعداد لازم مرکز مشاوره خانواده به شرحی که در مواد آتی می‌آید، تشکیل می‌شود.

ماده ۳۱- هر مرکز مشاوره خانواده حداقل باید دارای سه عضو مشاور خانواده باشد. در صورتی که به هر دلیل تعداد مشاوران خانواده از حداقل مذکور کمتر شود، تا رسیدن به حد نصاب فعالیت مرکز یاد شده معلق خواهند ماند.

ماده ۳۲- مرکز امور مشاوران، علاوه بر وظایف و اختیارات فعلی، وظایف و اختیارات زیر را جهت ساماندهی امور مشاوران خانواده بر عهده دارد:

- (الف) سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در امور مختلف مشاوره، موضوع قانون و آیین‌نامه؛
- (ب) برگزاری آزمون‌های علمی، مصاحبه و گزینش متقاضیان و احراز شرایط آنان؛
- (ج) برگزاری دوره‌های آموزشی و کارآموزی در تهران و سایر استان‌ها برای پذیرفته‌شدگان؛
- (د) اعطای مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه مشاور خانواده و نظارت بر عملکرد مشاوران خانواده؛

ه) لغو مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده در موارد مذکور در آیین‌نامه؛
(و) برگزاری مراسم تحلیف و اخذ تعهدنامه از دریافت‌کنندگان پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده؛

(ز) پیشنهاد تعرفه حق الزحمه مشاوران و اصلاح آن، هر سه سال یکبار به رئیس قوه قضائیه جهت تصویب؛

(ح) تهیه و تنظیم دستورالعمل‌ها و پیشنهاد آن جهت تصویب به رئیس قوه قضائیه؛
(ط) بررسی و پیشنهاد اعتبار مورد نیاز هر سال با همکاری معاونت‌های ذیربط قوه قضائیه جهت سیر مراحل بعدی؛

(ی) هماهنگی و تعامل لازم با سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی مربوط بمنظور پیشبرد اهداف مورد نظر؛

(ک) ارزیابی وضعیت پیشرفت اجرای قانون و اعلام آن به رئیس قوه قضائیه؛

ل) پیشنهاد تعیین تکلیف موارد ضروری که در آیین نامه مسکوت است، به رئیس قوه قضاییه؛

مبحث دوم- واحد مشاوره خانواده استان‌ها

ماده ۳۳- بمنظور نظارت بر مراکز مشاوره خانواده در هر استان، واحد مشاوره خانواده در شهرستان مرکز استان و تحت ریاست و نظارت رئیس کل دادگستری استان یا یکی از معاونین وی به انتخاب رئیس کل دادگستری استان، تشکیل خواهد شد که وظایف آن به شرح زیر خواهد بود:

الف) پیشنهاد تعداد مرکز مشاوره خانواده مورد نیاز دادگاه های خانواده حوزه های قضایی استان به مرکز امور مشاوران؛

ب) پیگیری و نظارت بر حسن اجرای قانون و آیین نامه در استان؛

ج) همکاری با مرکز امور مشاوران در امر نظارت بر عملکرد مشاوران خانواده و بررسی معضلات و تلاش در رفع آنها؛

د) بررسی مدارک و احراز شرایط متقاضیان اعضای مشاوره خانواده؛

ه) برگزاری آزمون های علمی، مصاحبه و گزینش متقاضیان با هماهنگی با مرکز امور مشاوران؛

و) برگزاری دوره های آموزشی ضمن خدمت مشاوران با هماهنگی مرکز امور مشاوران؛

ز) برگزاری دوره های آموزشی علمی و عملی کارآموزی با هماهنگی مرکز امور مشاوران؛

ح) بررسی اولیه شکایت مطرح شده علیه مشاوران خانواده و در صورت اقتضا، اعلام تخلفات آنان

به مرکز امور مشاوران جهت رسیدگی؛

ط) ارزیابی تأثیرات مثبت و منفی اجرای قانون با اخذ نظر قضات دادگاه های خانواده و صاحب نظران

و پیشنهاد راهکارهای مناسب به مرکز امور مشاوران؛

مبحث سوم- شرایط اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره

ماده ۳۴- متقاضیان اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و اعضا مرکز مشاوره خانواده در

مراکز مذکور باید دارای شرایط ذیل باشند:

الف) تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران؛

ب) تأهل و داشتن حداقل ۴۰ سال سن و ۵ سال سابقه کار یا ۳۵ سال سن و حداقل ۸ سال

سابقه کار مرتبط؛

ج) داشتن حداقل مدرک کارشناسی از دانشکده های معتبر داخلی یا خارجی (در مورد اخیر، به

شرط تأیید وزارت علوم و فناوری) یا معادل حوزوی آن در رشته های مطالعات خانواده، مشاوره، روان

پزشکی، روان شناسی، مددکاری اجتماعی، حقوق، فقه و مبانی حقوق اسلامی و همچنین رشته های

همسان با تشخیص مرکز امور مشاوران؛

(د) انجام خدمت وظیفه عمومی یا معافیت دائم برای آقایان؛

ه) عدم سوپیشینه کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی؛

(و) عدم اعتیاد به مواد مخدر و سکرآور به تأیید سازمان پزشکی قانونی

(ز) نداشتن سوء شهرت و عدم تجاهر به فسق؛

(ح) داشتن وثاقت و تعهد به اصل نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی؛

(ط) عدم محکومیت به انفصال دائم از خدمات دولتی یا عمومی یا سلب صلاحیت؛

ماده ۳۵- نقاطی که احتیاج به مرکز مشاوره دارد با تعیین تعداد مورد نیاز برای هر محل، نحوه

اطلاع به متقاضیان و مدارک لازم برای تقاضا به موجب دستورالعملی است که توسط رئیس مرکز

امور مشاوران تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد.

ماده ۳۶- از کلیه داوطلبان واجد شرایط به ترتیب مقرر در مواد آتی امتحان کتبی به عمل

خواهد آمد.

زمان و مکان برگزاری امتحان از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار اعلام می‌گردد.

ماده ۳۷- مرکز امور مشاوران می‌تواند بررسی صلاحیت متقاضیان پذیرفته شده در آزمون کتبی

را از هسته گزینش قوه قضاییه یا هسته گزینش قوه قضاییه در استان‌ها درخواست نماید. هسته

گزینش مربوط مکلف است اقدامات لازم را انجام و نتیجه بررسی را ظرف مهلت مقرر اعلام نماید.

ماده ۳۸- درخواست متقاضیان به ترتیب وصول در «سامانه الکترونیکی دفترکل» ثبت و برای

هر متقاضی پرونده جداگانه‌ای تشکیل می‌شود. مرجع برگزارکننده آزمون، سوابق متقاضیان پذیرفته

شده آزمون را از مراجع محل اقامت و اشتغال یا محل تحصیل فعلی و گذشته و از مؤسسه آموزش

عالی مربوطه استعلام و درباره صلاحیت وی به نحو مقتضی تحقیق و نتیجه را در پرونده منعکس

می‌نماید.

ماده ۳۹- چگونگی و نحوه انجام امتحان و مواد امتحانی براساس رشته تحصیلی و امور مربوط

به آن از جمله انجام مصاحبه پس از قبولی در آزمون کتبی مطابق دستورالعمل مرکز امور مشاوران

است.

ماده ۴۰- قضات بازنشسته و همچنین اعضای هیأت علمی رسمی دانشگاه‌های معتبر در رشته -

های مذکور در بند ج ماده ۳۴ آیین‌نامه جهت تصدی مرکز مشاوره خانواده یا پروانه عضویت در

مرکز مذکور در اولویت بوده و از شرکت در آزمون معاف می‌باشند.

ماده ۴۱- متقاضیان عضو مرکز مشاوره خانواده پس از قبولی در آزمون و احراز صلاحیت و گزینش، باید دوره کارآموزی علمی و عملی را طی نمایند. دوره کارآموزی ۳ ماه می‌باشد.

تبصره - هر کارآموز دارای کارنامه مخصوصی خواهد بود. در این کارنامه، حسن اخلاق کارآموز و عملکرد دوره کارآموزی وی ثبت و ارزیابی خواهد شد و دوره کارآموزی کارآموزانی که قادر به کسب نصاب قبولی از کارآموزی علمی و عملی نباشند برای یک نوبت، تجدید خواهد شد.

مبحث چهارم-اتیان سوگند

ماده ۴۲- دارندگان مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق قبل از شروع به کار به ترتیب ذیل سوگند یاد نموده و سوگندنامه و صورتجلسه مربوطه را امضا می‌نمایند.

متن سوگندنامه مشاور به شرح ذیل می‌باشد:

بسم الله الرحمن الرحيم

در این موقع که فعالیت در مرکز مشاوره خانواده را آغاز می‌نمایم به خداوند قادر متعال سوگند یاد می‌کنم که همواره قوانین و نظامات را محترم شمرده و جز عدالت و احقاق حق منظوری نداشته و برخلاف کيان خانواده اقدام و اظهاري ننمایم و احترام اشخاص، مقامات قضایی، اداری، همکاران و اصحاب دعوی را رعایت نموده و از اعمال نظر شخصی، کینه‌توزی، انتقام جویی احتراز و در امور و کارهایی که انجام می‌دهم راستی و درستی را رویه خود قرار داده و مدافع حق باشم و شرافت من وثیقه این سوگند است و ذیل سوگندنامه را امضا می‌نمایم.

مبحث پنجم- نحوه صدور و اعتبار مجوز ایجاد مرکز مشاوره خانواده

ماده ۴۳- اعتبار مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق به مدت سه سال بوده و به امضای رئیس کل دادگستری استان و رئیس مرکز امور مشاوران می‌رسد. تمدید آن در صورت وجود شرایط مقرر در قانون و آیین‌نامه بلامانع است.

تبصره - دارندگان مجوز فقط مجاز به تشکیل یک مرکز مشاوره خانواده می‌باشند؛ ایجاد شعب و مؤسسات فرعی ممنوع خواهد بود و مستوجب لغو مجوز خواهد بود.

ماده ۴۴- مرکز مشاوره خانواده باید در نزدیکی دادگاه‌های خانواده ایجاد شود. در صورتی که به هر دلیل امکان ایجاد مرکز فوق در نزدیکی دادگاه‌های خانواده فراهم نباشد، ایجاد آن در نقطه مناسب دیگر با موافقت رئیس واحد مشاوره خانواده خواهد بود.

□ بخش نهم: مصوبات قوه قضائیه ۵۷۵

مبحث ششم-چگونگی تعیین تعرفه خدمات مراکز مشاوره

ماده ۴۵- پرداخت هزینه مطابق تعرفه با خواهان و در طلاق‌های توافقی بر عهده زوجین است. در مورد افراد بی‌بضاعت مطابق حکم ماده ۵ قانون عمل خواهد شد.

مبحث هفتم-نحوه ارائه خدمات مشاوره‌ای

ماده ۴۶- مرکز مشاوره خانواده منحصرأ به ارائه خدمات مشاوره‌ای به متقاضیان طلاق توافقی یا انجام مواردی که از سوی مراجع قضایی ارجاع می‌شود، اقدام می‌کند. دادگاه خانواده می‌تواند در صورت لزوم با مشخص کردن موضوع اختلاف و تعیین مهلت، نظر مرکز فوق را در مورد امور و دعاوی خانوادگی خواستار شود. مرکز مذکور ضمن ارائه خدمات مشاوره‌ای به زوجین و سعی در سازش طرفین، خواسته‌های دادگاه را در مهلت مقرر اجرا و در صورت حصول سازش به تنظیم سازش نامه مبادرت و در غیر این صورت نظر کارشناسی خود در مورد علل و دلایل عدم سازش را به طور مکتوب و مستدل به دادگاه اعلام می‌کنند.

تبصره ۱- دادگاه با ملاحظه نظریه کارشناسی مرکز مشاوره خانواده مبادرت به صدور رأی می‌کند.

تبصره ۲- در صورت سازش، رعایت مفاد مواد ۱۸۳ و ۱۸۴ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی لازم است.

مبحث هشتم- تخلفات و مجازات‌های انتظامی

ماده ۴۷- موارد تخلف دارندگان پروانه عضویت مشاوره خانواده تا حدودی که منطبق بر آنان باشد، همان است که در مورد وکلا و کارشناسان رسمی دادگستری در قوانین و مقررات مربوط آمده است. مجازات‌های انتظامی این افراد عبارت است از ۱- توبیخ کتبی بدون درج در پرونده ۲- توبیخ کتبی با درج در پرونده ۳- عدم تمدید پروانه عضویت مشاوره در مرکز مشاوره خانواده به طور موقت حداکثر به مدت سه سال ۴- لغو یا عدم تمدید پروانه عضویت.

تبصره - مرجع رسیدگی به صدور حکم در خصوص تخلفات، دادسرا و دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر مرکز امور مشاوران می‌باشد.

مبحث نهم- سایر موارد

ماده ۴۸- مجوز مرکز مشاوره بنام یک نفر صادر می‌شود. مجوز مذکور قابل انتقال به غیر (حقیقی و حقوقی) نمی‌باشد.

ماده ۴۹- اگر فرد مؤسس به دلیل کشف فساد و یا ارتکاب جرایم عمدی محکومیت یابد و یا به هر دلیل قانونی دیگر طبق بررسی‌های به عمل آمده از وی سلب صلاحیت گردد، مجوز تأسیس مرکز فوق توسط مرکز امور مشاوران لغو می‌شود.

ماده ۵۰- نصب مجوز فعالیت و لیست تعرفه خدمات مرکز مشاوره در جایی که در معرض دید مراجعان باشد الزامی است.

ماده ۵۱- فهرست اسامی دارنده مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و کلیه دارندگان پروانه عضویت شاغل در مرکز مشاوره خانواده همراه با عکس آنها و ساعات کار و رشته تخصصی آنان باید در سایت اختصاصی که توسط مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه طراحی خواهد شد منتشر و همچنین در محل مرکز در تابلویی برای اطلاع مراجعان نصب گردد.

ماده ۵۲- اعضا دارای پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده موظف به شرکت در کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت که از سوی مرکز امور مشاوران ابلاغ می‌شود، می‌باشند.

ماده ۵۳- مرکز مشاوره خانواده موظف است برای کلیه مراجعان پرونده تشکیل داده و کلیه سوابق، یافته‌های بالینی و شرح خدمات درمانی ارائه شده به آنها را در فرم‌های مخصوص و استاندارد که نمونه آن توسط مرکز امور مشاوران ارائه می‌شود، درج و نگهداری نماید و آمار ماهانه مراجعین را به رئیس حوزه قضایی یا مجتمع قضایی خانواده مربوط تحویل دهد. پرونده و سوابق مراجعان دور از دسترس سایر مراجعه‌کنندگان و پرسنل به طور محرمانه نگهداری می‌شود. اخذ رونوشت از مدارک پرونده مشاوره در موارد ضروری با نظر دادگاه خواهد بود. سوابق مشاوره‌ای اشخاص جزو اسرار خانوادگی محسوب و سواستفاده از آنها برابر مقررات قابل تعقیب خواهد بود.

ماده ۵۴- ثبت مشخصات کلیه مراجعان در دفتر مرکز مشاوره با ذکر خدمات انجام شده الزامی است.

ماده ۵۵- دارنده مجوز مرکز مشاوره خانواده مکلف به نظارت بر کارکنان زیر مجموعه خود می‌باشد. هرگونه بی‌نظمی و اعمال خلاف موازین اسلامی و اخلاقی و شئون حرفه‌ای، در مرکز مشاوره واقع گردد تخلف محسوب خواهد شد و برابر آیین نامه و قوانین مربوط قابل پیگیری است.

ماده ۵۶- نظارت بر ساعات کار مراکز مشاوره خانواده به عهده رئیس حوزه قضایی مربوط است.

فصل سوم: ثبت ازدواج و طلاق و وقایع مربوط به آن

ماده ۵۷- دفاتر رسمی ثبت ازدواج و طلاق مکلفند مطابق تصمیمات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور وقایع نکاح دایم، فسخ و انفساخ آن، طلاق، رجوع و اعلام بطلان نکاح یا طلاق را علاوه بر ثبت در دفتر مربوط، در سامانه مربوط نیز منعکس نمایند.

ماده ۵۸- سردفتر طلاق باید قبل از ثبت طلاق، گواهی کتبی دادگاه یا اقرارنامه رسمی زوجه دایر بر تأدیه حقوق مالی او را از متقاضی ثبت اخذ کند و مفاد آن را در ثبت دفتر طلاق منعکس نماید. در صورتی که زوجه نزد سر دفتر طلاق اقرار به وصول حقوق مالی خود ننماید، و همچنین در موردی که زوجه بدون تأدیه حقوق مالی به ثبت طلاق رضایت دهد، سر دفتر مکلف است مراتب را در سند و ثبت دفتر طلاق درج کند. در مورد اخیر زوجه می‌تواند پس از ثبت طلاق برای دریافت حقوق یاد شده، مستقیماً از دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق درخواست اجرای حکم را بنماید. حکم صادره مانند سایر احکام اجرا خواهد شد.

ماده ۵۹- سردفتر طلاق مکلف است گواهی معتبر پزشک متخصص یا پزشک قانونی در مورد وجود یا عدم جنین را از متقاضی اخذ و مفاد آن را در سند و دفتر ثبت طلاق ذکر کند. چنانچه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند، درج اقرار آنها در سند طلاق و ثبت دفتر الزامی است.

ماده ۶۰- سردفتر طلاق مکلف است قبل از اجرای صیغه طلاق و ثبت آن، گواهی کتبی دادگاه مبنی بر قطعیت رأی و انقضا مهلت فرجام‌خواهی یا ابلاغ رأی فرجامی را از متقاضی اخذ نماید. در صورت انقضا مدت اعتبار حکم طلاق، اجرای صیغه طلاق و ثبت آن ممنوع است.

ماده ۶۱- چنانچه حکم طلاق از سوی زوجه به دفتر طلاق تسلیم شود، سردفتر مکلف است مراتب را کتباً به زوج اعلام نماید تا ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ برای اجرای طلاق در دفترخانه حاضر شود. در صورتی که زوج در مهلت مقرر در دفترخانه حاضر نشود، سردفتر با تعیین مهلت مناسبی که کمتر از یک هفته نباشد، به زوجین ابلاغ می‌نماید که برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند. عذرهای قابل قبول برای تعیین مهلت دیگر، همان موارد مندرج در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی یا اعدار شرعی است.

ماده ۶۲- سردفتر مکلف است تسلیم گواهی عدم امکان سازش به دفترخانه را با قید تاریخ و طرفی که آن را تسلیم کرده کتباً تأیید کرده و به وی تحویل نماید تا در زمان اجرای صیغه طلاق و

ثبت آن به دفترخانه ارائه شود. چنانچه در زمان اجرای صیغه طلاق و ثبت آن، گواهی کتبی مذکور به دفترخانه ارائه نشود، تاریخ حضور یا ارائه مدارک، تاریخ تسلیم گواهی عدم امکان سازش تلقی می‌شود.

ماده ۶۳- چنانچه گواهی عدم امکان سازش توسط زوج به دفتر طلاق تسلیم شود، سردفتر مطابق قانون حسب مورد ابلاغ‌های لازم را انجام می‌دهد. در مواردی که صیغه طلاق در غیاب زوجه جاری و ثبت می‌شود، دفترخانه مراتب را کتباً به زوجه ابلاغ نموده و اوراق ابلاغ شده را در سابقه مربوط بایگانی می‌نماید. چنانچه زوج یا زوجه مجهول‌المکان باشند، دفتر ثبت رسمی طلاق، آگهی لازم را کتباً توسط متقاضی به روزنامه کثیرالانتشار ارسال می‌کند و نسخه‌ای از روزنامه را که آگهی در آن منتشر شده از وی اخذ و در سابقه مربوط نگهداری می‌نماید.

ماده ۶۴- چنانچه پس از اجرای طلاق رجعی و تنظیم صورت جلسه مربوط، رجوع به موجب اقرارنامه رسمی زوج یا اقرار او نزد سردفتر طلاق یا حکم مرجع ذی صلاح محرز شود، سردفتر مراتب را در صورت جلسه مربوط درج و پس از امضای تسلیم کننده اقرارنامه رسمی یا حکم مرجع ذی‌صلاح یا امضای اقرارکننده، مراتب را ذکر و پس از امضا و مهر، به ضمیمه مستند مربوط بایگانی می‌نماید. در این صورت شماره، تاریخ و دفتر اسناد رسمی تنظیم کننده اقرارنامه در صورت جلسه سند و ثبت دفتر طلاق درج و نسخه‌ای از آن در سابقه مربوط بایگانی خواهد شد. رضایت زن به ثبت طلاق رجعی بدون گواهی کتبی دو شاهد مبنی بر سکونت وی در منزل مشترک تا پایان عده، باید در صورت جلسه مربوط ذکر و به امضای او برسد؛ مگر در مواردی که اقرارنامه رسمی دایر بر رضایت وی به دفتر رسمی ثبت طلاق ارائه شود.

ماده ۶۵- هر گاه سردفتر ازدواج و طلاق طبق قانون و آیین‌نامه یکی از وقایع موضوع قانون را بدون حضور یکی از طرفین ثبت کند مکلف است بلافاصله موضوع را کتباً به طرف دیگر ابلاغ کند.

فصل چهارم: نحوه ملاقات والدین با طفل

ماده ۶۶- شخص «ناظر» موضوع ماده ۴۱ قانون باید حتی الامکان از بستگان نزدیک طفل، معتمد، متأهل و مجرب باشد و چنانچه انتخاب وی از میان اقوام نزدیک طفل ممکن نباشد، از فردی آشنا و با تجربه لازم، متأهل و مورد اعتماد تعیین گردد. ناظر در صورت امکان باید از طریق اولیا طفل به اجرا دادگاه معرفی شود و در غیر این صورت توسط دادستان عمومی و انقلاب محل پیشنهاد و توسط دادگاه صادرکننده حکم طلاق یا گواهی عدم امکان سازش منصوب خواهد شد، دادگاه باید مصلحت طفل را در تعیین ناظر مدنظر قرار دهد و حدود و نوع نظارت وی به صراحت مشخص و به وی ابلاغ کند.

ماده ۶۷- اگر به تشخیص دادگاه نتوان طفل را در ایام ملاقات به تنهایی در اختیار کسی که حق ملاقات دارد قرار داد، دادگاه می تواند ترتیبی اتخاذ نماید تا چنین ملاقات هایی در ساعات محدود و تحت نظر مراکزی که دادگستری تعیین می کند صورت پذیرد.

ماده ۶۸- در اجرای تبصره ماده ۴۱ قانون رئیس کل دادگستری استان موظف است در هر حوزه قضایی، محل یا محل هایی را با فضای متناسب با روحیات اطفال با همکاری و استفاده از امکانات و منابع انسانی سازمان بهزیستی و ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت و درمان یا سایر مراکز ذی ربط با تعداد کافی مددکار اجتماعی (به ویژه زنان) و در صورت نیاز، مأمور انتظامی، جهت ملاقات والدین با اطفال اختصاص دهد.

ماده ۶۹- این آیین نامه مشتمل بر ۶۹ ماده و ۱۰ تبصره در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید.

رئیس قوه قضائیه
صادق آملی لاریجانی

بخش دهم

مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای عبور و مرور معلولین - مصوب ۱۳۶۸/۳/۸ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در جلسه مورخ ۶۸/۳/۸ پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی در ارتباط با رفع موانع شهرسازی و معماری در عبور و مرور، دسترسی به اماکن و فضاها و تجهیزات عمومی شهری به منظور تامین امکانات شرکت افراد دارای معلولیت‌های گوناگون جسمی در زندگی روزمره جامعه را به شرح زیر تصویب نمود:

۱- از این تاریخ در کلیه طرح‌های آبی و در دست تهیه شهرک‌سازی و مجتمع‌های مسکونی و ساختمانی سراسر کشور اعم از اینکه توسط دستگاه‌های دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها و یا بخش خصوصی تهیه گردند، رعایت ضوابط موضوع فصل اول مجموعه پیوست که شامل ضوابط برنامه‌ریزی و طراحی برای تسهیل حرکت معلولین سطح شهر می‌باشد الزامی بوده و کلیه مراجع مسوول تهیه، بررسی و تصویب و اجرای طرح‌های توسعه شهری، شهرک‌سازی و مجتمع‌های ساختمانی و مسکونی موظفند در مراحل مختلف تصویب و صدور پروانه و نظارت ضوابط مذکور را رعایت نمایند.

۲- به منظور رفع موانع شهری موجود لازم است که اصلاحات موضوع فصل دوم فوراً و تا قبل از تهیه و یا تجدیدنظر توسعه شهری به منظور نزدیکتر کردن شرایط موجود به استاندارد توسط مراجع مسوول عمران شهری با توجه به اولویت هر یک به اجرا درآید.

۳- رعایت ضوابط فصل سوم در طراحی کلیه ساختمانهای موضوع فصل مذکور برای تهیه‌کنندگان طرح‌های فوق‌الذکر الزامی است و مراجع مسئول صدور پروانه و نظارت ساختمانی موظف به اجرای صحیح و دقیق آن هستند.

کلیه ساختمانهای عمومی موضوع این آیین‌نامه به خصوص ادارات دولتی موجود باید تدریجاً با شرایط این آیین‌نامه تطبیق داده شوند. تشخیص میزان طبق این ضوابط و زمان لازم برای اعمال آن به عهده کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان بهزیستی بنیاد جانبازان و وزارت مسکن و شهرسازی خواهد بود. وزارت مسکن و شهرسازی موظف است تضمین قانونی اعمال این ضوابط را از مراجع ذیربط کسب نماید.

۴- اعمال ضوابط و مقررات فصل چهارم فعلاً اختیاری بوده ولی بر حسب تشخیص کمیسیون موضوع بند ۳ و با استفاده از تضمین قانونی که کسب خواهد شد الزام‌آور خواهد گردید.

۵- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است حداکثر هر ۵ سال یک بار با جلب نظر

سازمان بهزیستی و بنیاد جانبازان ضوابط و مقررات موضوع این مصوبه را مورد بازنگری و تطبیق با شرایط و امکانات جدید قرار داده و برای تصویب به شورایی عالی شهرسازی و معماری پیشنهاد نماید.

ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی مصوب مورخ ۱۳۷۸/۹/۲۲ (بازنگری در مصوبه مورخ ۱۳۶۸/۳/۸) شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

شورای عالی شهرسازی و معماری ایران به استناد بند ۵ مصوبه مورخ ۱۳۶۸/۳/۸ خود در خصوص «ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی»، در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۹/۲۲ پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی در ارتباط با بازنگری مصوبه یاد شده و پیوست آن را به شرح زیر تصویب نمود. بنابراین از این تاریخ مصوبه حاضر و پیوست آن جایگزین مصوبه تاریخ ۱۳۶۸/۳/۸ و پیوست مربوطه می‌گردد:

۱- از این تاریخ در کلیه طرح‌های آتی و در دست تهیه شهرسازی، شهرک‌سازی و مجتمع‌های مسکونی و ساختمانی سراسر کشور اعم از این که توسط دستگاه‌های دولتی و وابسته به دولت شهرداری‌ها و یا بخش خصوصی تهیه گردند، رعایت ضوابط موضوع بند یک مجموعه پیوست که شامل ضوابط برنامه‌ریزی و طراحی برای تسهیل حرکت معلولین در سطح شهر می‌باشد الزامی بوده و کلیه مراجع مسئول تهیه، بررسی و تصویب و اجرای طرح‌های توسعه شهری، شهرک‌سازی و مجتمع‌های ساختمانی و مسکونی موظفند در مراحل مختلف تصویب و صدور پروانه و نظارت ضوابط مذکور را رعایت نمایند.

۲- به منظور رفع موانع شهری موجود لازم است که اصلاحات موضوع بند دو ضوابط پیوست تا قبل از تهیه و یا تجدیدنظر در طرح‌های توسعه شهری به منظور نزدیک‌تر کردن شرایط موجود به شرایط مناسب، توسط مراجعه مسئول عمران شهری با توجه به اولویت هر یک به اجرا درآید.

۳- رعایت ضوابط بند چهار ضوابط پیوست (در خصوص ساختمان‌های عمومی) در طراحی کلیه ساختمان‌های موضوع فصل مذکور برای تهیه‌کنندگان طرح‌های فوق‌الذکر الزامی است و مراجع مسئول صدور پروانه و نظارت ساختمانی موظف به اجرای صحیح و دقیق آن هستند.

کلیه ساختمان‌های عمومی موضوع این آیین‌نامه بخصوص ادارات دولتی موجود باید تدریجاً با شرایط این آیین‌نامه تطبیق داده شوند. تشخیص میزان تطبیق این ضوابط و زمان لازم برای اعمال آن به عهده کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان بهزیستی، بنیاد جانبازان، وزارت مسکن و شهرسازی وزارت کشور، سازمان برنامه و بودجه و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد بود. وزارت

- مسکن و شهرسازی موظف است تضمین قانونی اعمال این ضوابط را از مرجع ذیربط کسب نماید.
- ۴- اعمال ضوابط و مقررات بند سه ضوابط پیوست (در خصوص ضوابط توصیه‌ای مناسب‌سازی محیط شهری) اختیاری بوده ولی بر حسب تشخیص کمیسیون موضوع بند ۳ این مصوبه و با استفاده از تضمین‌های قانونی که کسب خواهد شد، الزام‌آور خواهد گردید.
- ۵- رعایت مفاد بند پنج ضوابط پیوست (در خصوص ساختمان‌های مسکونی) در کلیه ساختمانها و مجموعه‌های مسکونی موضوع آن بند الزامی است.
- ۶- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است حداکثر هر ۵ سال یک بار با جلب نظر کمیسیون موضوع بند ۳ این مصوبه، ضوابط و مقررات موضوع آن را مورد بازنگری و تطبیق با شرایط و امکانات جدید قرار داده و برای تصویب به شورای عالی شهرسازی و معماری ایران پیشنهاد نماید.
- ۷- در جهت تحقق کامل بخشنامه شماره ۱۷۰۸۱ مورخ ۷۰/۴/۲۹ ریاست محترم جمهوری، در هر استان کمیته دائمی پیگیری اعمال ضوابط و مقررات پیوست با حضور نمایندگان دستگاه‌های مندرج در بند ۳ این مصوبه زیر نظر استاندار تشکیل می‌گردد. دبیرخانه این کمیته‌ها به استناد بخشنامه مذکور در سازمان‌های بهزیستی استان مستقر خواهد شد.
- ۸- پیشنهاد می‌گردد وزارت فرهنگ و آموزش عالی، وزارت آموزش و پرورش و سایر سازمان‌ها و مؤسساتی که با امر آموزش نیروی انسانی در سطوح مختلف ارتقاء دارند، در رشته‌های مرتبط با طراحی کالبدی تدابیر لازم را جهت گنجاندن واحد درسی مستقلی برای تدریس اصول و ضوابط طراحی برای افراد معلول جسمی - حرکتی اتخاذ نموده و در رشته‌های غیرمرتبط با طراحی کالبدی، حقوق شهری و معماری معلولین، ضرورت مناسب‌سازی محیط برای دسترسی آنان و همچنین نیازهای جسمی این افراد در رابطه با موضوع تخصص مورد نظر را حداقل در شرح یکی از دروس موجود بیفزاید.
- ۹- پیشنهاد می‌گردد سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران در برنامه‌های خود، آگاه‌سازی عمومی در زمینه مناسب‌سازی محیط برای افراد معلول جسمی - حرکتی را در جهت حمایت از ایجاد فرصت‌های مساوی برای حضور آنان در جامعه، در نظر بگیرد.
- ۱۰- پیشنهاد می‌شود مراکز و دستگاه‌های ذیربط در هنگام آمارگیری سرشماری نفوس و مسکن، آمار و اطلاعات خاص معلولین جسمی و حرکتی را تهیه نمایند.

اصلاح مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران درخصوص طرح جامع مشهد، حوزه مرکزی (بافت پیرامون حرم مطهر و بافت تاریخی) مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۰ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

استاندار محترم و رئیس شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان خراسان رضوی
پیرو نامه شماره ۵۴۲۳۲/۳۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ موضوع اعلام مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و نامه شماره ۵۸۰۶۷/۳۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۵ موضوع اصلاح اعلام مصوبه یاد شده، بدین وسیله اصلاحات تکمیلی پیشنهادی اعضای محترم شورای عالی نسبت به متن مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۸ که در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۰ شورا مطرح و به تصویب رسیده را به شرح زیر اعلام می‌نماید:

در سطر پنجم بند ۱، عبارت «به شرح بند ۲ این مصوبه» به عبارت «به شرح بند ۵ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۰ کمیته تخصصی معماری، طراحی شهری و بافت های واجد ارزش» با لحاظ اصلاحات زیر تغییر یابد.

بند الف) ضوابط طراحی مقاطع عرضی بازگشایی و تعریض معابر در بافت موجود با رویکرد اولویت حمل و نقل عمومی و حرکت پیاده، توجه به ویژگی‌های خاص محدوده (حضور انبوه زائران و قرارگیری در بافت تاریخی شهر) و تسهیل حرکت و دسترسی معلولین جسمی و حرکتی تدوین شود. بند د) حذف گردد.

معاون معماری و شهرسازی و دبیر شورای عالی معماری و شهرسازی

پیروز حناچی

مصوبات یازدهمین جلسه شورای اجرایی فناوری اطلاعات (مصوبه ۲) با
عنوان دستورالعمل مشارکت بخش غیردولتی (خصوصی و تعاونی) در
ارائه خدمات الکترونیکی دولت جمهوری اسلامی ایران

شماره ۱۰۴۷۲/۱

۴/۲/۱۳۹۷

کلیه دستگاه های اجرایی

با استناد به ماده (۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و
ماده (۵) اساسنامه شورای اجرایی (عالی) فناوری اطلاعات، مصوبه دوم جلسه یازدهم
مورخ ۲۸/۱/۱۳۹۶ شورا با عنوان «دستورالعمل مشارکت بخش غیردولتی (خصوصی
و تعاونی) در ارائه خدمات الکترونیکی دولت جمهوری اسلامی ایران» که طی نامه
شماره ۱۰۳۵/۲۰۰ مورخ ۲۷/۱/۱۳۹۷ به تأیید و توشیح رئیس محترم جمهوری
اسلامی ایران رسیده است، جهت اجراء به شرح پیوست ابلاغ می شود .

ضمناً، اصل مستندات مصوبه در دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات نگهداری
می شود .

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات - محمدجواد آذری جهرمی

شماره ۱۰۳۵/۲۰۰

۲۷/۱/۱۳۹۷

مصوبات یازدهمین جلسه شورای اجرایی فناوری اطلاعات (مصوبه ۲)

به استناد ماده ۱۵ ضوابط فنی اجرایی توسعه دولت الکترونیکی مصوب ششمین جلسه شورای عالی فناوری اطلاعات کشور ابلاغی به شماره ۱۴۵/۲۰۰ مورخ ۱۱/۶/۱۳۹۳ مبنی بر تصویب ارائه خدمات الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی با استفاده از روش مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در شورای اجرایی فناوری اطلاعات و همچنین مفاد مندرج در ماده (۸) آیین‌نامه توسعه و گسترش کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات مصوبه شماره ۸۹۶۰۴/ت/۵۲۳۳۳-هـ مورخ ۱۱/۷/۱۳۹۴ هیأت محترم وزیران و نیز اجرای بند الف ماده (۲۵) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴/۱۲/۱۳۹۵ مجلس شورای اسلامی درخصوص ارائه خدمات دستگاه‌های اجرایی به صورت الکترونیکی، «دستورالعمل مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی (خصوصی و تعاونی) در ارائه خدمات الکترونیکی دولت جمهوری اسلامی ایران» که در یازدهمین جلسه کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی مورخ ۱۵/۱۰/۱۳۹۴ به تصویب رسیده است (ابلاغی به شماره ۳۷۴۸۲۹ مورخ ۲۷/۱۱/۱۳۹۴ معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور)، باستناد الزامات فوق‌الذکر مراتب در یازدهمین جلسه شورای اجرایی فناوری اطلاعات مورخ ۲۸/۱/۱۳۹۶ به شرح زیر به تصویب رسید. همچنین فهرست طرح‌ها و پروژه‌های پیشنهادی دارای اولویت در ارائه خدمات الکترونیکی جهت مشارکت با بخش غیردولتی به شرح پیوست به تصویب رسید. شایان ذکر است

اجرای مصوبات مذکور با رعایت قوانین و مقررات و در چارچوب قانون بودجه سالیانه انجام می‌گیرد .

مقدمه

این دستورالعمل در راستای اجرای ردیف‌های (۳)، (۱۳)، (۲۰) و (۲۲) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۲۹/۱۱/۱۳۹۲ و اعمال مواد (۷) و (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۲۷/۰۲/۱۳۹۴، ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۰۶/۱۲/۱۳۹۳، بند (ب) ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۵/۱۰/۱۳۸۹، مواد (۸) و (۱۷) آیین نامه توسعه و گسترش کاربری فناوری اطلاعات مصوب هیات وزیران به شماره ۸۹۶۰۴/ت/۵۲۳۳۳ هـ مورخ ۱۱/۷/۱۳۹۴ و ماده (۱۵) ضوابط فنی اجرایی توسعه دولت الکترونیکی مصوب شورای اجرایی فناوری اطلاعات ابلاغی به شماره ۱۴۵/۲۰۰ مورخ ۱۱/۶/۱۳۹۳ در جهت تسهیل مشارکت بخش خصوصی در پیاده سازی خدمات الکترونیکی، ایجاد روشی نظام‌مند و شفاف با هدف ایجاد فرصت و رفتار برابر در قبال بخش غیر دولتی (بخش خصوصی و تعاونی) و رقابت پذیر توام با استفاده بهینه از منابع مالی، مسوولیت پذیری طرفین مشارکت، کاهش مخاطرات قراردادهای مشارکتی و نیز صیانت از حقوق مصرف کننده ها در حوزه دولت الکترونیکی، تدوین شده است .

ماده ۱- تعاریف

الف - کمیسیون

کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی موضوع ماده (۳) ضوابط فنی اجرایی توسعه دولت الکترونیکی مصوب شورای اجرایی فناوری اطلاعات

ب - دستگاه اجرایی

دستگاه‌های موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

ج - مشارکت

مشارکت اختصار از هرگونه مشارکت عمومی خصوصی بوده و عبارت از رابطه‌ای قراردادی میان دستگاه اجرایی با بخش غیر دولتی (بخش خصوصی و تعاونی) است که در آن بخش غیر دولتی (بخش خصوصی و تعاونی) نسبت به سرمایه‌گذاری و ارائه هرگونه خدمات الکترونیکی هم راستا با اهداف دستگاه اجرایی اقدام کرده و مخاطره‌ها براساس قرارداد منعقد شده بین طرفین پوشش داده می‌شود. سرمایه‌گذاری و مشارکت بر اساس روش‌های شناخته شده از جمله ساخت، بهره‌برداری و انتقال (BOT)، ساخت، بهره‌برداری، پرداخت اجاره به سرمایه‌پذیر و انتقال (BOLT)، ساخت، انتقال، پرداخت اجاره به سرمایه‌گذار (BTL)، ساخت، مالکیت و بهره‌برداری (BOO)، تجهیز و بازسازی، مالکیت و بهره‌برداری (ROO)، بهره‌برداری و نگهداری (O&M)، تجهیز و بازسازی، بهره‌برداری و انتقال (ROT) و... قابل انجام است.

د - مشارکت کننده

منظور از مشارکت کننده، اشخاص حقوقی (شامل بخش خصوصی و تعاونی) طرف مشارکت با دستگاه اجرایی است، به گونه‌ای که این موضوع نیاز به انجام سرمایه

گذاری مالی، توان تخصصی، عملیات اجرایی و یا ترکیبی از آن‌ها از طرف مشارکت کننده داشته باشد .

هـ - شرکت پروژه

شرکتی که مشارکت کننده برای انجام پروژه در صورت لزوم تاسیس می‌کند .

و - طرح مشارکت

عبارت است از طرح‌هایی که موضوع مشارکت قرار می‌گیرند و کارکرد آنها تأمین خدمات دولتی براساس مقررات و ضوابط نقشه جامع دولت الکترونیکی و از منظر فنی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی توجیه‌پذیر باشند .

طرح‌های مشارکتی از دو نوع خودگردان و غیرخودگردان هستند. طرح خودگردان طرحی است که دارای توجیه اقتصادی برای مشارکت کننده بوده و عواید ناشی از آن، هزینه‌ها و سود مورد نظر را پوشش می‌دهد. طرح غیرخودگردان طرحی است که در صورت عدم حمایت (اعم از تضمین خرید خدمات، تضمین حداقل تقاضا و سایر مشوق‌ها) دارای توجیه اقتصادی برای مشارکت کننده نیست .

ز - وجوه تکمیلی

منابع مالی تعهد شده دستگاه اجرایی در راستای توجیه‌پذیری اقتصادی طرح، به استناد مدل مالی نهایی مصوب در مرحله انتخاب طرف بخش غیر دولتی (بخش خصوصی و تعاونی) مشارکت .

ماده ۲- دستگاه‌های اجرایی می‌توانند با شناسایی زمینه‌های مشارکت، از بین خدمات اعلام شده توسط کمیسیون نسبت به تعریف طرح، انجام امکان‌سنجی، مطالعه اولیه، تهیه درخواست برای پیشنهاد (RFP) ، انتخاب مشارکت‌کننده و سایر ملزومات را با رعایت قانون برگزاری مناقصات و رعایت مقررات مربوط به مزایده مندرج در آیین‌نامه معاملات دولتی، جهت دریافت گواهی مشارکت از کمیسیون اقدام نمایند. این روش نافذ سایر روش‌های مندرج در سایر قوانین و مقررات نمی‌باشد و دستگاه‌های اجرایی حسب صلاح‌دید می‌توانند از این روش استفاده نمایند.

تبصره ۱- علاوه بر فهرست اعلامی کمیسیون، دستگاه‌های اجرایی می‌توانند فهرست خدمات و طرح‌های قابل مشارکت (اعم از پیشنهادی طرف مشارکت و یا خود دستگاه اجرایی) را جهت تصویب به کمیسیون اعلام نمایند.

تبصره ۲- در مورد طرح‌هایی که توسط گروهی از شرکت‌ها انجام می‌شوند، انعقاد قرارداد در قالب شرکت پروژه و یا اشخاص حقوقی دارای موافقت‌نامه مشارکت یا شرکت‌نامه با ذکر وظایف و مسئولیت‌های هر یک از اشخاص به تنهایی و همه آن‌ها به طور جمعی در قبال دستگاه اجرایی، مطابق پیوست بخشنامه شماره ۶۷۲۸۵/۱۰۰ مورخ ۱۳/۹/۱۳۸۹ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور امکان‌پذیر است. استفاده از توان گروهی شرکت‌ها در این قالب از اولویت انتخاب برخوردار است.

تبصره ۳- در مواردی که پیشنهاد مشارکت توسط مشارکت‌کننده به دستگاه اجرایی با رعایت تبصره ۱ ارائه شود، مشارکت در چارچوب بندهای (الف)، (ج) و یا (ه) ماده (۲۹) قانون برگزاری مناقصات یا در چارچوب ترک تشریفات مناقصه موضوع ماده (۲۷) قانون یاد شده یا ترک تشریفات مزایده موضوع ماده (۸۳) قانون محاسبات عمومی از طریق روش‌های کارشناسی و بدون نیاز به برگزاری تشریفات مناقصه یا

مزایده، امکان پذیر است. موضوع طرح پس از تصویب در کمیسیون، توسط عالی ترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقام های مجاز صلاحیت دار جهت اجراء ابلاغ می شود. درخصوص طرح های استانی استاندار مربوط مسئول ابلاغ طرح محسوب می شود.

ماده ۳- مشارکت کننده باید شرایط زیر را دارا باشد :

۱- توان مالی و تخصصی براساس بخشنامه نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار (نماتن) سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مورخ ۱۳۸۳ یا قوانین و مقررات بروزآوری شده آن

۲- رتبه موردنیاز از دبیرخانه شورای عالی انفورماتیک کشور و مجوز فعالیت از سازمان نظام صنفی رایانه ای کشور

تبصره ۱- در صورتی که مشارکت کننده در قالب گروهی از شرکت ها (شرکت پروژه/ موافقت نامه مشارکت یا شرکت نامه) تعریف شده باشد، دارا بودن حداقل رتبه موردنیاز با تعهد یکی از شرکت ها کفایت می کند .

تبصره ۲- دستگاه اجرایی می تواند علاوه بر ضوابط فوق، معیارهای اجرایی، مالی و فنی دیگری را جهت ارزیابی و رتبه بندی شرکت ها (شرکت پروژه/ موافقت نامه مشارکت یا شرکت نامه) جهت انتخاب اعمال نماید .

ماده ۴- دستگاه اجرایی طرف مشارکت در صورت نیاز و فقدان تعرفه یا دستورالعمل قیمت گذاری موظف است ظرف مدت یکماه پس از اعلام موافقت کمیسیون برای اجرای به شیوه مشارکت (ماده ۲)، مدل قیمت گذاری طرح را جهت تعیین و تصویب

□ بخش دهم: مصوبات عالی شهرسازی و معماری ایران ۵۹۳

تعرفه، کارمزد، حق الزحمه و سایر وجوه درآمدی طرح به کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات و سایر مراجع ذیربط حسب مورد ارسال نماید و کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات ظرف مدت دو ماه مراتب را به تصویب می‌رساند.

ماده ۵ - کمیسیون مرجع اصلی تصمیم‌گیری در خصوص طرح‌های مشارکتی حوزه خدمات الکترونیکی است و می‌تواند برای تسهیل در اجرای این دستورالعمل و تسریع در انجام وظایف کارشناسی، کارگروه تخصصی تشکیل دهد. اقدامات کمیسیون در این زمینه به شرح زیر است:

الف - تعیین خط مشی اجرای طرح‌های مشارکتی خدمات الکترونیکی

ب - اعلان عمومی فهرست طرح‌های قابل مشارکت با بخش غیر دولتی (بخش خصوصی و تعاونی) در حوزه پیاده‌سازی خدمات الکترونیکی براساس پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی

ج - اعلام فهرست طرح‌های دارای اولویت دستگاه‌های اجرایی جهت انجام به روش‌های مشارکتی به صورت دوره‌ای

هـ - نظارت و پایش کلان بر اجرای طرح‌های مشارکتی و تدوین الگوها و چارچوب‌ها، دستورالعمل قیمت‌گذاری و سایر مستندات موردنیاز جهت پیشبرد طرح‌های مشارکتی

و- صدور و ابلاغ گواهی مشارکت برای اجرای طرح‌های مصوب با مشارکت‌کننده انتخابی دستگاه اجرایی

تبصره ۱- گواهی مشارکت برای طرح‌هایی صادر می‌شود که طرح مشارکت شامل طرح کسب و کار (BP) توسط مشاور دارای صلاحیت در حوزه فناوری اطلاعات تهیه شود و یا توسط دستگاه اجرایی مربوط تدوین و به تایید مشاور دارای صلاحیت در حوزه فناوری اطلاعات برسد .

تبصره ۲- دبیرخانه کمیسیون (سازمان فناوری اطلاعات ایران) با استفاده از ظرفیت شرکت‌های مشاور معتبر موظف است طرح کسب و کار (BP) مشارکت و سایر ضوابط و ملاحظات ابلاغی را برای این اقدامات حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ درخواست بررسی نماید و جهت صدور گواهی در کمیسیون/کارگروه تخصصی طرح نماید .

ماده ۶- منشأ اصلی کسب درآمد در طرح‌های مشارکتی دریافت بهای خدمات از کاربر نهایی، تعرفه، کارمزد یا سایر وجوهی است که استفاده کنندگان از خدمات مشارکت می‌پردازند. دستگاه اجرایی می‌تواند درخصوص طرح های غیرخودگردان حسب مورد با خرید تضمینی خدمت، پیش پرداخت، پرداخت وجوه تکمیلی و پرداخت بخشی از اقساط تسهیلات طرح، به توجیه پذیری طرح مشارکت برای مشارکت کننده کمک کند .

ماده ۷- مشارکت کننده داخلی می‌تواند از ظرفیت طرف‌های خارجی در قراردادهای موضوع این دستورالعمل استفاده نماید. استفاده از مزایا و حمایت های قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی - مصوب ۱۳۸۱- برای متقاضیان خارجی طرح های مشارکتی با رعایت قانون یادشده مجاز است .

ماده ۸- در قرارداد مشارکت حداقل باید موارد زیر مشخص شده باشد :

- تعیین دوره اعتبار قرارداد مشارکت و چگونگی تمدید آن
- تعیین نحوه جبران خسارت ناشی از قصور هر یک از طرفین در انجام دادن تعهدات قراردادی
- تعیین شرایط فسخ قرارداد
- تعیین شرایط انتقال سهام شرکت پروژه، واگذاری حق انتفاع پروژه به غیر و جایگزینی طرفین قرارداد مشارکت
- تعیین شرایط تجدیدنظر (بهبود و یا به‌روزرسانی) در مدل مالی قرارداد، نحوه تجدیدنظر و تعیین مراجع تصویب آن
- تعیین نحوه پایش قرارداد برای حصول اطمینان از رعایت ضوابط و استانداردهای مربوط و تأمین سطح مورد توافق از کمیت و کیفیت خدمات در طول دوره مشارکت
- تعیین ضوابط و استانداردهای کار
- تعیین نحوه برخورد با شرایط ویژه اقتصادی (نظیر تورم ریالی/ارزی خارج از نرم ۳ سال گذشته، رکود اقتصادی و . . .)
- تعیین تضامین قبل، حین و بعد از قرارداد
- تعیین نحوه حل اختلاف

تبصره - دستگاه اجرایی و مشارکت کننده می توانند در متن قرارداد فیما بین، کمیسیون را به عنوان مرجع حل اختلاف تعیین نمایند. کمیسیون در این صورت مرجع حل اختلافات احتمالی خواهد بود.

ماده ۹- در تهیه طرح های مشارکت، اجرا و بهره برداری باید کلیه ضوابط امنیتی ابلاغی مرکز مدیریت راهبردی افترا رعایت شود.

ماده ۱۰- گزارش عملکرد این دستورالعمل و کلیه مجوزهای صادره به همراه میزان مشارکت بخش غیر دولتی (بخش خصوصی و تعاونی) در همکاری با دولت به صورت سالانه اعلان عمومی می شود. دستورالعمل پس از ارزیابی عملکرد سالانه اجرای آن در صورت نیاز توسط کمیسیون مورد بازنگری قرار می گیرد.

این دستورالعمل در یازدهمین جلسه کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی در تاریخ ۱۵/۱۰/۱۳۹۴ به تصویب رسیده است.

پیوست: طرح ها و پروژه های پیشنهادی دارای اولویت در ارائه خدمات الکترونیکی جهت مشارکت با بخش غیر دولتی (خصوصی و تعاونی)

طرح های ارائه خدمات الکترونیکی دارای اولویت که دستگاه های اجرایی می توانند به روش های مشارکتی پیاده سازی نمایند و در یازدهمین جلسه کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی در تاریخ ۱۵/۱۰/۱۳۹۴ و نیز یازدهمین جلسه شورای اجرایی فناوری اطلاعات مورخ ۲۸/۱/۱۳۹۶ به تصویب رسیده است، به شرح زیر می باشد. بدیهی است در صورت پیشنهاد دستگاه های اجرایی و پس از تصویب در کمیسیون موارد به روزرسانی و اعلام می شود.

۱. طرح سامانه یکپارچه گمرک جمهوری اسلامی ایران - گمرک جمهوری اسلامی ایران
۲. طرح صدور ویزای الکترونیکی - وزارت امور خارجه
۳. طرح سامانه متمرکز مجوزهای جهاد کشاورزی - وزارت جهاد کشاورزی
۴. طرح سامانه صدور مجوزهای صنعت، معدن و تجارت - وزارت صنعت، معدن و تجارت
۵. طرح سامانه متمرکز مجوزهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه های تابعه - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۶. طرح سامانه جامع دریایی و طرح صدور پروانه فعالیت - سازمان بنادر و دریانوردی
۷. طرح صدور پروانه بهره برداری از منابع آبی - وزارت نیرو
۸. طرح راه اندازی نظام یکپارچه صدور و تمدید پروانه مؤسسات پزشکی و راه اندازی داشبورد یکپارچه بهداشت - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۹. طرح سامانه برخط صدور انواع ضمانت نامه و بیمه نامه - صندوق ضمانت صادرات ایران
۱۰. طرح ارتقای سامانه اطلاعات و شکایات - سازمان بازرسی کل کشور

۱۱. طرح تکمیل و توسعه سامانه بررسی و نظارت بر قیمت کالا و خدمات - سازمان حمایت از مصرف کننده و تولیدکننده
۱۲. طرح صدور پروانه زناشویی بانوان ایرانی با مردان خارجی و ارایه شناسنامه به فرزندان آن ها - وزارت کشور
۱۳. طرح پذیرش و نگهداری و اخراج اتباع خارجی غیرمجاز و متخلف - وزارت کشور
۱۴. صدور پروانه تأسیس و فعالیت سازمان های مردم نهاد و نظارت بر عملکرد و مجامع عمومی آن ها - وزارت کشور
۱۵. طرح ارایه الکترونیکی محصولات و خدمات آماری - مرکز آمار ایران
۱۶. طرح سامانه جامع مدیریت موقوفات و اماکن متبرکه - سازمان اوقاف و امور خیریه
۱۷. طرح استعلام مدرک تحصیلی - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۱۸. طرح استعلام الکترونیکی ارتباطات سببی و نسبی - سازمان ثبت احوال کشور
۱۹. طرح سامانه جامع اموال دستگاه های اجرایی - وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲۰. طرح خزانه داری الکترونیکی - وزارت امور اقتصادی و دارایی
۲۱. طرح اطلاعات بیمه ای ایرانیان - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۲۲. طرح توسعه سامانه جامع تخصصی دادرسی - سازمان تعزیرات حکومتی
۲۳. طرح سامانه جامع خدمات اجتماعی - سازمان بهزیستی کشور
۲۴. طرح سامانه صدور مجوزهای محیط زیست - سازمان حفاظت محیط زیست کشور
۲۵. طرح سامانه صدور مجوزهای حوزه دامپزشکی - سازمان دامپزشکی کشور
۲۶. طرح سامانه صدور مجوزها و رایانه تسهیلات - سازمان شیلات ایران
۲۷. طرح پورتال تعاون کشور - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۲۸. طرح سامانه متمرکز رایانه خدمات الکترونیکی آب و فاضلاب - وزارت نیرو
۲۹. طرح بیمه سلامت الکترونیکی روستاییان و عشایر - سازمان بیمه سلامت
۳۰. طرح بهره برداری از خدمات تبادل داده بیمه سلامت - سازمان بیمه سلامت

شماره ۱۰۴۶۷/۱

۴/۲/۱۳۹۷

کلیه دستگاه های اجرایی

با استناد به ماده (۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و ماده (۵) اساسنامه شورای اجرایی (عالی) فناوری اطلاعات، مصوبه سوم جلسه یازدهم مورخ ۲۸/۱/۱۳۹۶ شورا با عنوان «آیین نامه اجرایی استقرار چارچوب تعامل پذیری

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

۶۰۰ □ مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

دولت الکترونیکی جمهوری اسلامی ایران (EGIF: E-Government Interoperability Framework) که طی نامه شماره ۱۰۳۴/۲۰۰ مورخ ۲۷/۱/۱۳۹۷ به تأیید و توشیح رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران رسیده است، جهت اجراء به شرح پیوست ابلاغ می شود .

ضمناً، اصل مستندات مصوبه در دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات نگهداری می شود .

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات - محمدجواد آذری جهرمی

بخش یازدهم

آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری

ابطال بند ۶ شق الف ماده ۵، ماده ۶ و تبصره یک ماده ۱۲ آیین نامه ضوابط تأسیس، انحلال و اداره مراکز توانبخشی و نگهداری شبانه روزی سالمندان مصوب ۱۳۸۴/۷/۲۴ سازمان بهزیستی کشور

تاریخ: ۸۴/۷/۲۴ شماره دادنامه: ۳۸۴ کلاسه پرونده: ۶۶۹/۸۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: خانم زهرا مظفری.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۶ شق الف ماده ۵، ماده ۶ و تبصره یک ماده ۱۲ آیین نامه ضوابط تأسیس، انحلال و اداره مراکز توانبخشی و نگهداری شبانه روزی سالمندان مصوب سازمان بهزیستی کشور.

مقدمه:

شاکی به شرح شکایت نامه تقدیمی و لایحه تکمیلی آن اعلام داشته است، شورای معاونان سازمان بهزیستی با تمسک به تبصره ۱۱ ماده واحده لایحه قانونی تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ و ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در تاریخ ۱۳۸۱/۴/۱۷ مبادرت به تصویب آیین نامه ضوابط تأسیس و انحلال و اداره مراکز توانبخشی و نگهداری شبانه روزی سالمندان کرده که موارد ذیل از آن خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شورای مزبور است و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال آنها را دارد.

الف) شورای مذکور در مقام تعیین شرایط مسئول فنی خانه سالمندان به شرح بند ۶ شق الف ماده ۵ آیین نامه مزبور عیناً چنین تصویب نموده اند: «دارا بودن مدرک تحصیلی دانشنامه دکتری در رشته پزشکی یا بهداشت یا پرستاری» معنی و مفهوم این بند به وضوح دلالت بر این دارد که مسئول فنی باید دارای مدرک تحصیلی دکتری در رشته پزشکی یا دکتری در رشته بهداشت و یادگیری در رشته پرستاری باشد. در حالی که اولاً، رشته های بهداشت و پرستاری دارای مقطع تحصیلی دکتری نمی باشند. ثانیاً، تعیین درجه مدرک در هر یک از رشته های دانشگاهی به حکم قانون به عهده وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری و دانشکده های مربوط است و در نتیجه از حدود اختیارات سازمان بهزیستی کشور خارج است که برای رشته های تحصیلی بهداشت و پرستاری نیز مدرک دکتری قائل شود.

ب) قانونگذار به منظور توفیق قوه مجریه در تأمین و ارائه خدمات و نیازمندیهای اساسی جامعه با وضع قوانین مختلف تشکیل وزارتخانه ها، سازمانها و مؤسسات گوناگون را مورد تأیید قرار داده و

وظایف و مسئولیتهای اختصاصی هر یک از آنها را مشخص و معین نموده است. چنانکه به موجب ماده یک قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی تأمین بهداشت عمومی و معاینه و درمان بیماران و اصولاً انجام کلیه امور پزشکی و حرف وابسته به آن را از جمله تکالیف وزارتخانه مزبور قرار داده است و حسب ماده واحده لایحه قانونی تشکیل سازمان بهزیستی کشور حمایت و نگهداری از سالمندان نیازمند را در زمره وظایف و مسئولیتهای این سازمان برشمرده است. مذاقه در ماده واحده اخیرالذکر به وضوح نشان می‌دهد که معاینه و درمان اشخاص از جمله سالمندان بیمار و به طور کلی انجام امور پزشکی و آزمایشگاهی در شمار وظایف و مسئولیتهای سازمان بهزیستی کشور قرار نگرفته است. لیکن شورای معاونان سازمان بهزیستی کشور به موجب ماده ۶ آیین‌نامه فوق‌الذکر خانه سالمندان رامکلف به استخدام پزشکان متخصص به شرح ذیل نموده است «۱- متخصص بیماریهای داخلی ۲- متخصص بیماریهای زنان و زایمان و نازائی ۳- متخصص روانپزشکی یا اعصاب داخلی ۴- متخصص ارتوپدی یا جراح عمومی ۵- پزشک عمومی ۶- روانشناس ۷- کارشناس علوم آزمایشگاهی ۸- تکنسین علوم آزمایشگاهی ۹- تکنسین امور داروئی ۱۰- فیزیوتراپ...».

با این کیفیت خانه سالمندان را به یک بیمارستان تمام عیار مشتمل بر انواع بخشهای پزشکی، آزمایشگاهی و داروئی تبدیل نموده در حالی که تأسیس هر نوع مؤسسه پزشکی، آزمایشگاهی و داروئی به حکم مواد ۱ و ۳ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی داروئی ومصوب ۱۳۳۴ و اصلاحات بعدی منوط به اخذ مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد و متخلف قابل تعقیب و مجازات است.

ج) تبصره ۱۱ قانون تشکیل سازمان بهزیستی صرفاً تهیه و تنظیم دستورالعملهای اجرایی قانون را به عهده آن سازمان محول کرده که با توجه به تعاریف آیین‌نامه و دستورالعمل و وجوه افتراق و تمایز آنها از یکدیگر، سازمان بهزیستی مجاز به وضع آیین‌نامه اجرایی قانون متضمن قواعد آمره نیست.

د) در تبصره یکماده ۱۲ آیین‌نامه مورد اعتراض تصریح شده است: «کلیه مراکز توانبخشی و نگهداری و مراقبتی شبانه‌روزی سالمندان که قبل از ابلاغ این آیین‌نامه پروانه فعالیت از سازمان بهزیستی اخذ نموده‌اند موظفند وضعیت مراکز خود را با مفاد این آیین‌نامه تطبیق دهند...» تسری حکم این تبصره به مراکزی که در سنوات قبل و براساس مقررات زمان تأسیس ایجاد شده‌اند مغایر اصل عدم جواز عطف به ماسبق شدن مقررات و مغایر حکم ماده ۴ قانون مدنی است، بنابه جهات مزبور به لحاظ مغایرت موارد فوق‌الذکر با قوانین موضوعه و خروج آنها از حدود اختیارات شورای معاونان سازمان بهزیستی تقاضای ابطال آنها را به استناد ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری دارد.

مدیرکل دفتر حقوقی سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۸۵۶/۷۴۰۱ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۳ اعلام داشته‌اند، با عنایت به ماده واحده قانون تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران و تبصره ۱۱ قانون مزبور و ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی وظیفه صدور مجوز تأسیس و شروع فعالیت مراکز خصوصی مرتبط با اهداف سازمان بهزیستی و ایضاً نظارت بر کار این دسته از مراکز با سازمان بهزیستی می‌باشد لذا با توجه به اختیاری که قانونگذار به این سازمان در خصوص صدور مجوز و نظارت بر مراکز خصوصی تفویض نموده است بدیهی است تهیه و تنظیم هرگونه آیین‌نامه و دستورالعملی مرتبط با موضوع با سازمانی است که چنین وظیفه‌ای قانوناً برای وی در نظر گرفته شده است. بنابراین تنظیم آیین‌نامه معترض‌عنه توسط ریاست سازمان در حدود اختیارات قانونی تنظیم گردیده و اصدار آن مغایرتی با نص صریح قانون ندارد چرا که در مقام اجرای قانون و وظیفه محوله بلکه به منظور حسن اجرای آن تصویب شده است. در خصوص اعتراض شاکیه در خصوص بکارگیری مسئول فنی دارای تحصیلات در یکی از رشته‌های پزشکی، پیراپزشکی، مامائی، پرستاری و روانشناسی و دستمزدهای بالای پزشک، در حال حاضر پزشکی هستند که حاضرند در ازاء دریافت مبلغ ۱۲۰/۰۰۰ تومان به عنوان دستمزد ماهیانه همکاری داشته باشند و ادعای نامبرده نیز در این خصوص مردود است. مع‌الوصف در آیین‌نامه موصوف هیچ‌گونه اجباری برای پذیرش مسئول فنی با مدرک تحصیلی پزشک وجود ندارد. علیهذا با عنایت به مراتب فوق نظر به اینکه شکایت مطروحه هیچ‌گونه توجیه مدلل و قانونی ندارد صدور حکم به رد آن مورد استدعا است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

با عنایت به وظایف و مسئولیتهای سازمان بهزیستی کشور به شرح مقرر در ماده واحده لایحه قانونی تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران و اینکه تهیه و تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون فوق‌الذکر و همچنین تعیین ضوابط مربوط به ایجاد اداره مؤسسات مختلف مسئول اجرای اهداف مقنن و رسیدگی به تخلفات آنها به شرح تبصره‌های ۹ و ۱۱ ماده واحده قانون فوق‌الذکر به عهده سازمان بهزیستی کشور محول شده و آن سازمان با استفاده از اختیار قانونی مربوط مبادرت به تنظیم و تصویب آیین‌نامه ضوابط تأسیس، انحلال و اداره مراکز توانبخشی و نگهداری شبانه‌روزی سالمندان کرده است. بنابراین مقررات مورد اعتراض شاکی مغایرتی

با قانون ندارد و خارج از اختیارات قانونی آن سازمان نمی باشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
علی رازینی

ابطال دستورالعمل های شماره ۱۱۳۱/۸۰۰ - ۹ مورخ ۸۰/۳/۷ و ۸۴۰/۱۳۳۶ مورخ ۸۲/۲/۳۱ سازمان بهزیستی کشور در خصوص نحوه پذیرش و کمک به معلولین

تاریخ: ۱۳۸۳/۴/۲۱ شماره دادنامه: ۱۵۵-۱۵۶

کلاس پرونده: ۸۲/۲۱۱، ۵۹۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای علیرضا شمس مولوی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال دستورالعمل های شماره ۸۰۰/۱۱۳۱ - ۹ مورخ ۸۰/۳/۷ و ۸۴۰/۱۳۳۶ مورخ ۸۲/۲/۳۱ سازمان بهزیستی کشور در خصوص نحوه پذیرش و کمک به معلولین.

مقدمه:

شاکی بشرح دادخواست های تقدیمی اعلام داشته است، با عنایت به لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی مصوب ۵۹/۳/۲۴ شورای انقلاب و لوایح قانونی ۵۹/۴/۲۵ و ۷۵/۱۱/۹ خطامشی و مسیر ایجاد سازمان بهزیستی کشور را تعیین و معین نموده است. یکی از اهداف آن کمک و توان بخشی مالی و حرفه ای و اجتماعی به معلولین جسمی و روانی به طور عام بوده است و قانونگذار به استناد اصول ۲۱ و ۲۹ از قانون اساسی نظرش کمک به کلیه معلولین و به صورت عام بوده است ولی به خلاف موارد یاد شده در دستورالعمل های شماره ۸۰۰/۱۱۳۱ - ۹ مورخ ۸۰/۳/۷ و ۸۴۰/۱۳۳۶ مورخ ۸۲/۲/۳۱ سازمان بهزیستی کشور قائل به تفکیک شده اند و معلولانی می توانند از کمک های سازمان بهزیستی برخوردار شوند که به خاطر معلولیت شان فاقد کارایی از نظر جسمی هستند به طور مثال دانشجویی مشمول کمک هزینه تحصیلی می گردد که از نظر جسمی و حرکتی معلولیتش خیلی شدید باشد این درحالی است که به موجب بند (ی) تبصره ۱۷ قانون بودجه سال ۸۲ کمک فوق الذکر بدون قیدو شرط برای معلولین تحت پوشش بهزیستی تعیین شده در خاتمه خواستار لغو و ابطال دستورالعمل های فوق الذکر به علت مغایرت با قانون می باشم، مدیر کل دفتر حقوقی سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایات مذکور طی نامه های شماره ۸۵۶/۱۱۶۸ مورخ ۸۱/۲/۲۵ و ۵۷۵۶/۱۵۶ مورخ ۸۲/۹/۱۱ اعلام داشته اند، دستورالعمل های تهیه شده در گذشته ناظر به ارائه

خدمات به مددجویان به صورت گسترده و باز می‌باشد، حتی افرادی را که واجد شرایط هم نبودند دربرمی‌گرفت. لذا با توجه به اعتبارات محدود سازمان و کمک‌های مستمر و غیرمستمر توانبخشی به این دسته از متقاضیان موجب عدم ارائه خدمات به معلولین واجد شرایط و با درصد معلولیت بالا می‌گردید و عملاً امکان بهره‌برداری صحیح و مطلوب‌تر از اعتبارات اختصاص یافته به این بخش را غیرممکن می‌نمود. با درنظر گرفتن اعتبارات محدود این سازمان که همه ساله در بودجه کل کشور لحاظ می‌شود و لزوم اعمال تدابیر و ضوابط مناسب به منظور ارائه خدمات توانبخشی به معلولین واجد شرایط کمیته تخصصی در مرکز تشکیل و نسبت به اصلاح دستورالعمل‌های قبلی و تدوین دستورالعمل‌های مورد شکایت با هدف دستیابی به اهداف واقعی توانبخشی و ارائه خدمات به افراد معلولی که به نسبت شدت معلولیت نیاز بیش‌تری به خدمات توانبخشی و بهره‌وری هر چه بیش‌تر از اعتبارات محدود توانبخشی به نفع معلولین مشکل‌دار پس از تجدیدنظرخواهی از بهزیستی استان‌ها و با بررسی‌های کارشناسی و بهره‌وری از تجارب گذشته و ضرورت تفکیک اهداف و خدمات حمایتی از توانبخشی و احاله آن به حوزه تخصصی مربوطه در سازمان و نهادهای موازی و همسو به تصویب نهایی رسیده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین دری نجف‌آبادی و با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء بشرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

دستورالعمل‌های مورد اعتراض در جهت تسهیل در تحقق اهداف قانونگذار بشرح مقرر در قانون اساسی و قانون تشکیل سازمان بهزیستی در زمینه تدارک امکانات پیشگیری و توانبخشی حرفه‌ای و اجتماعی معلولین جسمی و معلولین غیرقابل توانبخشی با عنایت به اعتبارات مالی مربوط به امکانات موجود تهیه و تنظیم شده است و از جهات مورد اعتراض مغایرتی با قانون ندارد.

ابطال تبصره (م) ماده ۹ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳ قانون جامع حمایت معلولان به شماره ۳۰۳ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵

تاریخ ۱۳۸۶/۲/۵

شماره دادنامه ۳۰۳

کلاس پرونده: ۶۱۵/۸۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای علیرضا شمس مولوی.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره (م) ماده ۹ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳ قانون جامع حمایت

معلولان

مقدمه:

شاکی بشرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، نظر به اینکه در تبصره ماده ۹ از قانون جامع حمایت از معلولان، سازمان بهزیستی موظف است در دفاع از حقوق معلولان در محاکم (به صورت عام) وکیل تعیین کند ولی در تبصره ماده ۹ آیین نامه اجرایی قانون جامع حمایت از معلولان موکول و به قید «تشخیص و ضرورت حمایت قضایی از سوی بالاترین مقام سازمان، مدیران کل ادارات بهزیستی استانها و رؤسای ادارات بهزیستی شهرستانها» مقید شده است، که این مقید و موکول شدن مغایر با متن قانون فوق الذکر است. لذا خواستار حذف تبصره ماده ۹ از آیین نامه اجرایی ماده ۱۳ قانون جامع حمایت از معلولان به علت مغایر بودن با متن قانون فوق الذکر می باشم. مدیرکل دفتر حقوقی سازمان بهزیستی کشور طی نامه شماره ۸۵۶/۳۱۹۷ مورخ ۸۴/۱۰/۱۰ اعلام داشته اند، باعنایت به اینکه تبصره یک ماده ۱۳ قانون فوق الذکر اشعار می دارد که سازمان بهزیستی کشور موظف است جهت دفاع از حقوق افراد معلول وکیل معرفی کند و در تبصره دو آن نیز به سازمان اجازه داده در موارد ضروری جهت جلوگیری از تضییع حقوق معلولان بی سرپرست به نمایندگی از آنها در دادگاهها طرح دعوا و دادخواهی نماید. اولاً از دو تبصره فوق تبصره یک و دو چنین استنباط می گردد که مرجع تشخیص ضرورت حمایت قضائی و حقوقی از معلولین سازمان بهزیستی است که خود قانونگذار آن را به عهده سازمان نهاده است. ثانیاً مطابق ماده واحده قانون قیومیت محجوران تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور به سازمان مذکور تا زمان تعیین قیم توسط دادگاه صالح مصوب ۷۶/۵/۸ مجلس شورای اسلامیمرجع تشخیص ضرورت را بعهد سازمان بهزیستی کشور واگذار نموده است. علیهذا با توجه به موارد یاد شده تبصره ماده ۹ آیین نامه اجرایی ماده ۱۳ فوق الذکر نه تنها مغایرتی با ماده ۱۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولین نداشته بلکه موافق و کامل کننده آن نیز می باشد لذا از آن مقام

محترم استدعای رد دادخواست شاکی را دارد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی به موجب ماده ۷ آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان که در مقام تبیین تبصره یک ماده ۱۳ قانون مذکور به تصویب رسیده سازمان بهزیستی کشور موظف گردیده است که نسبت به ارائه مشاوره حقوقی به کلیه معلولان کشور و تعیین وکیل برای دفاع از حقوق افراد معلول محاکم قضائی اقدام نماید و چون حکم مقرر در تبصره ۲ ماده ۱۳ قانون متضمن جواز طرح دعوی در دادگاهها به منظور جلوگیری از تضییع حقوق معلولان بی‌سرپرست، در موارد ضروری می‌باشد و تشخیص موارد ضروری در این خصوص علی‌القاعده به عهده سازمان بهزیستی کشور است، بنابراین تبصره ماده ۹ آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۳ قانون جامع حمایت معلولان از این حیث مغایرتی با قانون ندارد و خارج از حدود اختیارات مربوط نیز نمی‌باشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضائی دیوان عدالت اداری

مقدسی‌فرد

**رأی وحدت رویه دیوان عدالت اداری در مورد ابطال قسمتی از ماده ۲۶ آیین-
نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب ۱۳۷۱/۰۶/۱۴**

نقل از شماره ۱۴۰۷۶ - ۱۳۷۲/۴/۱۹

شماره: ۷۰، ۶۵، ۱۳۷۲/۲/۸

تاریخ ۱۳۷۱/۶/۱۴ شماره دادنامه ۱۰۹ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۶ - ۱۱۰ - ۱۱۱

۶۳ - ۷۳ - ۶۳ - ۶۶ - ۶۲ - ۷۰ - ۶۵ - ۳۲ - ۷۰ - ۹۴ - ۶۶ - ۱۰۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: احمد کی‌نژاد، بدری الزمان خطیبی، ام‌البنین ناظم زمردی، فتح‌الله مرتضوی، به وکالت از تعداد مدیران مهدهای کودک خصوصی، رحیم شایان‌راد، عباس معلم‌زاده حقیقی

طرف شکایت: سازمان بهزیستی کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال آیین‌نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب سال

۶۲ و آیین نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی با استناد به مصوبه مورخ ۶۵/۵/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی.

مقدمه - الف) شکایت طی پرونده های کلاسه ۶۳، ۶۶ - ۶۳، ۷۳ - ۶۵، ۳۲ و ۶۶، ۱۰۶ نسبت به آیین نامه سابق تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب سال ۶۲ معترض بوده تقاضای باطل آن را نموده اند. دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایت شکات طی نامه های شماره ۸۵۶، ۴۳۸۷۷ - ۶۳، ۱۲، ۱ - ۸۵۶، ۴۷۰۲۰ - ۶۳، ۱۲/۱۸ و ۶۳/۷/۱۵ - ۶۳، ۲۳۴۹۱ مبادرت به ارسال لایحه جوابیه نموده است.

ب) شکات طی دادخواست تقدیمی در پرونده کلاسه ۷۰، ۶۵ و لایحه تکمیلی آن اعلام داشته اند، ماده ۶ آیین نامه مغایر با موازین حقوقی و منافات با حقوق مکتسب مهدکودک داران می باشد. بند ۲ ماده ۸ آیین نامه مغایر با قانون اساسی است و این ماده نوعی سلب حقوق از مردان می باشد. بند ۳ ماده ۸ آیین نامه که می گوید حداکثر سن ۵۰ سال آیا کسی که مهد کودک تأسیس نموده است حقوق او با تصویب این آیین نامه چه خواهد شد، ماده ۹ آیین نامه که می گوید هر متقاضی فقط می تواند یک مهدکودک دایر نماید مورد سؤال این است که آیا در اسلام سرمایه گذاری در امر مشروع حد و حصری دارد یا خیر تصور می رود این ماده مغایرت با موازین شرعی دارد. ماده ۱۰ آیین نامه مغایر با اصول مشارکت اسلامی می باشد.

ماده ۱۱ - آیین نامه مغایر موازین قانونی و نافی حقوق مکتسب افراد مؤسس قبلی دارد. ماده ۱۲ آیین نامه دست سازمان بهزیستی را در از بین بردن حقوق مهد کودک داران بازگذاشته است.

ماده ۱۳ - آیین نامه دخالت در شرح وظایف کارکنان بخش خصوصی است. ماده ۱۵ دخالت در امور کارمند بخش خصوصی است. ماده ۱۶ مربوط به بخش دولتی است یا خصوصی؟

آیا بخش خصوصی برای تعطیلی موقت یا دائم طبق ماده ۱۷ آیین نامه نیاز به مجوز از بخش دولتی دارد؟ اداره امور بخش خصوصی را طبق ماده ۱۹ آیین نامه باید بخش دولتی برنامه ریزی نماید. ماده ۲۰ آیین نامه صحیح نمی باشد مگر بهزیستی بودجه و اعتبار به مهد کودکها می دهد که بتواند در وضعت مالی و اداری آنها نظارت و مداخله داشته باشد. نظارت آموزش و پرورش در ماده ۲۱ آیین نامه چه مفهومی دارد غیر از سوءاستفاده سازمان بهزیستی در موارد لزوم کنترل مالی مقرر در ماه ۲۲ فاقد وجاهت قانونی است. ماده ۲۵ آیین نامه جز سرگردانی در مورد مهد کودک داران چیز دیگری نمی باشد. در ماده ۲۶ آیین نامه موارد فوت، زندانی، فراری، مفقودالاثر شدن سبب سلب صلاحیت صاحب امتیاز پیش بینی شده و جواز خود به خود لغو می گردد. این ماده خارج از ضوابط قانونی است.

تبصره ۱ ماده ۲۶ نیز وضع قانون است. ماده ۲۷ آیین نامه مغایر حقوق مکتسبه اشخاص می باشد. دستورالعمل ماده ۱۳ در آیین نامه پیش بینی نشده است، لذا ماده ۲۹ نمی تواند مورد استناد در تعطیلی مهد کودک قرار گیرد. با تصویب ماده ۳۰ آیین نامه حق مراجعه مؤسس مهد کودک از مراجعه به مقامات قضایی برای احقاق حقوق خود محروم و سلب شده است و مغایر با اصول ۲۲ و ۳۶ و ۶۱ و ۹۴ و ۱۰۶ و ۱۳۸ و ۱۶۶ و ۱۶۹ قانون اساسی می باشد با توجه به مراتب ابطال آیین نامه جدید اداره مهد کودکهای خصوصی را دارد. مدیر کل دفتر حقوقی سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۸۵۶،۹۳۳۱۲-۶۵/۱۱/۳۰ اعلام داشته اند اگر وکیل خواهانها به مدلول قانون تأسیس سازمان واقف بودند و به اهمیت و ارزشمندی وظایف این سازمان در تأمین رفاه و منطوق تعلیم و تربیت و پرورش روحی و جسمی و حمایت از کودکان و نوباوگان و مادران فرزندان موجود و آینده کشور و تصریح شده در دو اصل قانون اساسی با علاقه خوض و غور می نمودند تصدیق می کردند که هم سازمان وجود خارجی دارد و وجودش در راه خدمت به اجتماع و در نهایت ضرورت و هم شورای عالی انقلاب فرهنگی که به امر امام امت مدظله ایجاد گردیده در تحکیم مبانی فرهنگی و تنظیم تکالیف و تعمیم مسئولیتهای علمی و تربیتی جامعه از اهمیت معنوی والایی برخوردار است دادن سرنوشت نوباوگان معصوم و مهدهای پرورشی و آموزشی آنان را به دست نظام صنفی که فقط و فقط مسئول انجام تکلیفی در راه تشکیل و اصلاح رسته های اسناف و صاحبان حرف امور تولیدی و صنعتی می باشند سپردن اذنب لایغفر به شماره می رود. ج - آقای عباس معلم - زاده حقیقی طی دادخواست تقدیمی اعلام داشته اند سازمان بهزیستی کشور به استناد مصوبه هشتادمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۶۵/۵/۲۱ آیین نامه ای در مورد مهدهای کودک خصوصی تدوین نموده است که به دلائل زیر قسمتهایی از آن خلاف قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می باشد لذا تقاضا دارد ضمن رسیدگی به مراتب یاد شده نسبت به ابطال آیین نامه مذکور اقدام لازم مبذول فرمایند.

با توجه به اینکه سازمان بهزیستی کشور قبل از مصوبه مورخ ۸۵/۵/۲۱ حق دخالت در امور مهدهای کودک خصوصی را نداشته ماده ۶ آن خلاف قانون به نظر می رسد. بند ح ماده ۸ آیین نامه صحیح نبوده و بند «ز» ماده ۸ مخالف اصول ۲۰ و ۲۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز می باشد. در ماده ۳۶ متقاضی تأسیس مهد کودک را متعهد به اجرای دستورالعمل مقرر در ماده ۱۳ که هنوز نوشته نشده است نموده اند که خلاف قانون است. در ماده ۱۵ اختیارات وسیعی برای سازمان بهزیستی پیش بینی شده که به نظر می رسد این آیین نامه مربوط به مهدهای کودک خود سازمان بهزیستی است نه بخش خصوصی. به طوری که از مفاد ماده ۱۶ و تبصره ۱ و ۲ آن استنباط می گردد

آیین نامه مربوط به مهدهای کودک خصوصی نمی باشد زیرا برای گرفتن یک ماه مرخصی باید سازمان بهزیستی کشور موافقت نماید و در سن ۶۵ سالگی مدیران مهد کودک بخش خصوصی باید بازنشسته گردند. ماده ۱۷ نیز به نظر می رسد مربوط به بخش دولتی است. در ماده ۲۲ آیین نامه کنترل درآمدهای مهدهای کودک خصوصی توسط سازمان بهزیستی کشور برای هر ۶ ماه یک بار پیش بینی شده سازمان بهزیستی تاکنون کوچکترین اقدامی در این زمینه ننموده و خود معترف است که غیرقابل اجرا است. در ماده ۲۷ آیین نامه انتقال جواز از شهرستانی به شهرستان دیگر منع شده است که چنین پیش بینی مغایر حقوق مکتسبه اشخاص می باشد. ماده ۳۰ آیین نامه بر خلاف اصل ۳۶ و ۹۶ و ۱۷۱ قانون اساسی می باشد. مدیر کل دفتر حقوقی سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۸۵۶،۲۲۱۹ - ۷۰،۸،۱۱ اعلام داشته اند:

۱- حکم ماده ۶ آیین نامه جدید مورد عمل ابتداء به ساکن وضع نشده که شاق به نظر برسد بلکه مسبوق به مقررات آیین نامه شماره ۸۰۰،۱۴۸۵ - ۶۲/۵/۱۱ (تبصره ۳ ماده ۱) می باشد مصوبه اخیر شماره ۱۷۴۷ د ش - ۷۰/۵/۲۷ بطلان ادعای صنفی بودن مهدهای کودک را ثابت می کند.

۲- اختصاص امتیاز مهد کودک به زنان مابینتی با قانون اساسی ندارد نمونه های فراوانی در این زمینه در قوانین و مقررات موضوعه به چشم می خورد از آن جمله عدم امکان اشتغال زنان به شغل قضاء و عدم پذیرش مردان در رشته مامایی و تخصص زنان و زایمان همچنین است در رابطه با پیش بینی حداقل و حداکثر سن که با تدقیق در قوانین موضوعه موارد فراوانی داریم از آن جمله حداقل سن برای اخذ گواهینامه رانندگی.

۳- در قسمتی از نامه از تعارض ماده ۱۳ و ۳۶ آیین نامه صحبت به میان آمده است در حالیکه ماده ۱۳ ناظر بر دستورالعمل اجرایی جداگانه در رابطه با برنامه کار و ویژگیها و شرح وظایف کارکنان و... است در حالی که ماده ۳۶ ناظر بر مندرجات آیین نامه حاکم است خاصه این که دستورالعمل مورخ ۶۲/۱۱/۳۰ عنایتاً به ماده ۳۸ آیین نامه مورد عمل تا تصویب دستورالعمل جدید به قوت و اعتبار خود باقی است.

۴- اصل ۳۶ قانون اساسی در جای خود لازم الرعایه است ولی درخصوص مورد بحث قابل استناد نمی باشد اقدام به تعطیلی مؤسسه یک تصمیم اداری، انضباطی است که به تجویز آیین نامه و مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی اتخاذ می شود که اگر به فرض ضرری هم از آن ناحیه متوجه دیگری بشود جنبه عمومی داشته و ناشی از حق حاکمیت دولت است درهر حال مدعی خسارت می تواند برای اثبات ادعای خود به دادگاه حقوقی رجوع نماید.

۵- آیین نامه مذکور مستند به تبصره ۱۱ قانون راجع به تشکیل سازمان بهزیستی و مصوبه

شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین گردیده و نیاز به ارسال آن به شورای نگهبان نبوده است.

۶- مقررات آمرانه قانون کار بیشتر به منظور حمایت از کارگران در مقابل کارفرمایان وضع شده لازم‌الرعایه بوده و چنانچه در این رابطه برای کارگر حقوق مکتسبه‌ای به وجود آمده باشد رعایت آن برعهده کارفرما می‌باشد.

۷- لزوم کسب موافقت سازمان بهزیستی برای مرخصی یا التزام صاحب امتیاز به معرفی مدیر واجد شرایط در پایان سن ۶۵ سالگی همگی ناشی از حق نظارتی است که مطابق قوانین و مقررات به سازمان بهزیستی واگذار گردیده است. - واگذاری امتیاز مهدکودک ۸- تعداد مورد نیاز برای هر شهرستان با توجه به جمعیت، وسعت، امکانات و به طور کلی جمعی جهات ذی‌دخیل می‌باشد. دبیر محترم شورای نگهبان در خصوص ادعای شکات مبنی برخلاف شرع بودن آیین‌نامه مورد شکایت طی نامه ۷۱/۵/۱۱ اعلام داشته‌اند در خصوص شکایت مدیران مهدهای کودک خصوصی نسبت به آیین‌نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب ۲۰۸۸ مورخ ۶۷/۱۱/۲۹ که براساس مصوبه هشتادمین جلسه مورخ ۶۵/۵/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین یافته در جلسه فقهاء شورای نگهبان مطرح گردیده و پس از بحث و بررسی موارد شکایت درخواستی خلاف شرع تشخیص داده نشد. جلسه هیأت عمومی با تکمیل پرونده هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا عباسی فرد و با حضور رؤسای شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی وحدت رویه

۱- قید زندانی در ماده ۲۶ آیین‌نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب ۶۷/۱۱/۲۹ که از موارد لغو جواز تأسیس مهد کودک تعیین شده بارأی اکثریت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص و مستنداً به ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

۲- مواد ۹ و ۱۰ آیین‌نامه مزبور به نظر فقهای محترم شورای نگهبان مخالف با موازین شرع نبوده و در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز مادتین مرقوم خلاف قانون تشخیص نگردید.

۳- ماده ۶ و بندهای ح و ز ماده ۸ تبصره ۳ ماده ۸ و مواد ۱۱ - ۱۲ - ۱۵ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۱ - ۲۲ - ۲۵ ماده ۲۶ و تبصره یک این ماده به جز قید زندانی (که به شرح مذکور ابطال شد) و مواد ۲۷ - ۲۹ - ۳۰ و تبصره یک ماده اخیر آیین‌نامه مذکور با اکثریت آراء هیأت عمومی دیوان عدالت خلاف قانون تشخیص نگردید.

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۵۹۹

۴- ماده ۱۶ و تبصره‌های یک و دو آن ماده و ماده ۱۷ آیین‌نامه یاد شده با کیفیت مطروحه قابل رسیدگی در هیأت عمومی تشخیص نگردد.

۵- اعلام تعارض مواد ۱۳ و ۳۶ آیین‌نامه فوق‌الاشعار قابل طرح و رسیدگی در هیأت عمومی تشخیص داده نشد.

۶- اعتراض و شکایت در پرونده‌های ۱۰۶،۶۶ - ۷۳،۶۳ - ۳۲،۶۵ - ۶۶،۶۳ ناظر به آیین‌نامه قبلی مهدهای کودک بوده با وضع آیین‌نامه جدید مصوب سال ۶۷ و انتفاء موضوع هیأت عمومی فارغ از رسیدگی است.

۷- مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در رابطه با مهد کودکهای خصوصی با توجه به نظریه مورخ ۶۳/۱۲/۶ حضرت امام با اکثریت آراء هیأت عمومی قابل طرح و رسیدگی در هیأت عمومی تشخیص داده نشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
محمدرضا عباسی فرد

**رای شماره ۱۰۷ - ۱۳۷۹/۳/۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص
ابطال بندهای ۱ و ۶ ماده ۵ آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات مصوب
۱۳۷۳/۵/۲۴ شورای عالی تأمین اجتماعی**

تأمین اجتماعی - ۹۶۴

نقل از شماره ۱۶۱۹۵ - ۱۳۷۹/۷/۷ روزنامه رسمی

شماره هـ ۱۱۲،۷۸ . ۱۳۷۹/۵/۱۰

تاریخ: ۱۳۷۹، ۳، ۸ شماره دادنامه: ۱۰۷

کلاس پرونده: ۱۱۲،۷۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: سازمان بهزیستی استان یزد

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بندهای ۱ و ۶ ماده ۵ آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات

مصوب ۱۳۷۳/۵/۲۴ شورای عالی تأمین اجتماعی

مقدمه:

شاکی طی دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، برابر مواد ۴۳ و ۴۴ قانون تأمین اجتماعی

هیأت‌های بدوی تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از ۴ نفر و هیأت‌های تجدیدنظر از ۵ نفر تشکیل می‌گردد در حالی که شورای عالی تأمین اجتماعی طی بند یک ماده ۵ آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات مصوب ۱۳۷۳/۵/۲۴ تعداد اعضاء این هیأت‌ها را جهت تشکیل و رسمیت جلسه به شرح زیر کاهش داده است (جلسات هیأت‌های بدوی باحضور حداقل ۳ نفر و هیأت‌های تجدیدنظر با حضور حداقل ۴ نفر از اعضاء رسمیت می‌یابد...) و همچنین در بند ۶ ماده فوق‌الذکر اعلام نموده که (تصمیمات هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر با اکثریت آراء اعضاء حاضر نافذ خواهد بود) لذا نظر به این که برابر اصل ۱۵۹ قانون اساسی مرجع رسمی تظلمات و شکایات، دادگستری می‌باشد و تشکیل هیأت‌هایی مانند هیأت بدوی یا تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی استثنائاتی است که قانونگذار بنا به مصالحی آنها را رسمیت داده و آراء آنها را قطعی و لازم‌الاجراء دانسته به نظر می‌رسد که کم کردن تعداد اعضاء این هیأت‌ها جهت تشکیل و رسمیت آنها مخالف قانون تأمین اجتماعی و راهی به سوی کم شدن دقت خواهد بود. بخصوص که در قانون مذکور در مورد هیأت تجدیدنظر تشخیص مطالبات از قاضی دادگستری به عنوان یکی از اعضاء ذکر شده که در آئین‌نامه فوق حتی در مورد این عضو اساسی استثنائی ذکر نشده لذا با توجه به موارد معروضه رأی مقتضی مبنی بر ابطال بند ۱ و ۶ ماده ۵ آیین‌نامه هیأت‌های تشخیص مطالبات مصوب ۱۳۷۳/۵/۲۴ شورای عالی تأمین اجتماعی صادر گردد. معاون حقوقی و امور مجلس سازمان تأمین اجتماعی در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۱۷۱۸۶/۷۱۰۰د مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۰ اعلام داشته‌اند، اصول حقوقی حاکم بر کلی همراجع قضائی و اداری دلالت بر این دارد که رأی اکثریت اعضاء مراجع معتبر و ملاک عمل خواهد بود که با این وصف علی‌القاعده تشکیل مراجع فوق‌الذکر با شرکت اکثریت اعضاء آن به شرط صدور رأی مبتنی بر نظرات اکثریت آنان قانونی و متضمن تأمین هدف قانونگذار می‌باشد و تاکید بر این نکته مخالفتی با قانون ندارد. به صراحت ماده ۴۵ قانون تأمین اجتماعی، تصویب آیین‌نامه اجرائی قانون در باب «نحوه تسلیم اعتراض و درخواست تجدیدنظر و تشکیل جلسات هیأت‌ها و ترتیب رسیدگی و صدور رأی و ابلاغ و ...» به عهده شورای عالی سازمان محول شده و موضوع تعیین تعداد اعضاء لازم برای رسمیت جلسات هیأت‌های مزبور از مقوله اختیارات شورای عالی مزبور در زمینه کیفیت تشکیل جلسات هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر محسوب می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجه الاسلام و المسلمین دری نجف‌آبادی و با حضور روسا شعب بدوی و روسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

به موجب رأی شماره ۲۸۰ مورخ ۱۳۷۸/۷/۱۱ هیأت عمومی دیوان بند یک ماده ۵ آیین نامه هیأت های تشخیص مطالبات مصوب ۱۳۷۳/۵/۲۴ شورای عالی تأمین اجتماعی موضوع تقلیل اعضاء هیأت های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات حق بیمه به لحاظ احراز مغایرت آن باماده ۴۳ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ ابطال شده است. بنابه جهات فوق الذکر وعنايت به این که مفاد بند ۶ ماده ۵ آیین نامه مذکور هم درخصوص اعتبار رأی اکثریت اعضاء حاضر هیأت های مزبور که معطوفاً به بند یک آن ماده تنظیم و تصویب شده مغایر حکم صریح ماده ۴۳ قانون تأمین اجتماعی است بنابر این به استناد ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری حکم به ابطال بند ۶ ماده ۵ آیین نامه فوق الاشعار صادر می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

قربانعلی دری نجف آبادی

رأی اصلاحی شماره های ۲۵- ۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۵

شماره ۲۳۹/۹۰/هـ - ۱۳۹۳/۳/۱۰

تاریخ دادنامه : ۱۳۹۳/۱/۲۵

شماره دادنامه: ۲۴-۲۵

کلاس پرونده : ۲۳۹/۹۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: مدیرکل دفتر حقوقی، املاک و حمایت قضایی معاونت حقوقی و امور مجلس وزارت

آموزش و پرورش

موضوع شکایت و خواسته: اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به رأی شماره ۲۵ و ۲۴ - ۱۳۹۱/۱/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

؛

گردش کار : مدیرکل دفتر حقوقی، املاک و حمایت قضایی معاونت حقوقی و امور مجلس وزارت آموزش و پرورش به موجب لایحه شماره ۸۱۰/۸۸۹۰۶ - ۱۳۹۱/۵/۳ اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به رأی شماره ۲۴-۲۵ - ۱۳۹۱/۱/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که به

استحضار مستطاب عالی می‌رساند:

دادنامه‌های شماره ۲۵-۲۴ - ۱۳۹۱/۱/۲۸ صادر شده از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به دلایلی که ذیلاً تقدیم حضور می‌شود خلاف قانون صادر شده، لذا استدعا دارد به استناد ماده ۵۳ آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، موضوع مجدداً در هیأت عمومی مورد رسیدگی و دادنامه‌های مذکور اصلاح شود.

۱- اختصاص سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی (رسمی - پیمانی - کارگری) دستگاه‌های دولتی به تجویز ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان از وظایف دولت (هیأت وزیران) که روش اختصاص آن در تبصره ۲ همین ماده به طور صریح و بدون اجمال بیان شده است که ترتیب اختصاص و نحوه اعلام آن به دستگاه به ترتیب ذیل است:

الف) سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی سالانه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، شرکتها و نهادهای عمومی و انقلابی را کسر و در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار می‌دهد.

ب) سازمان بهزیستی کشور موظف است نسبت به برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی برای معلولان واجد شرایط با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام و معلولان واجد شرایط پذیرفته شده را حسب مورد به دستگاه مربوط معرفی نماید.

با مذاقه در ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و تبصره ۲ آن، وظایف دولت و دستگاه‌های متولی در امر و جذب و به کارگیری معلولان به سهولت قابل استنباط است به عبارت دیگر در خصوص استخدام این گونه افراد تکلیف قانونی، اصل اختصاص سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی در صلاحیت و اختیار دولت به معنای اخص (هیأت وزیران) بوده و تکلیف کسر سه درصد (۳٪) از سهمیه استخدامی دستگاه‌ها از وظایف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وظیفه برگزاری آزمون اختصاصی و معرفی به دستگاه مربوط از اختیارات سازمان بهزیستی کشور است.

بنابراین تکالیف و وظایف دولت و دستگاه‌های مرتبط و متولی در امر استخدام و به کارگیری معلولان در نصوص مذکور بدون ابهام بیان شده و در این راستا تکلیفی بر آموزش و پرورش منبى بر اختصاص سهمیه به معلولان قید نشده است. لذا دادنامه‌های شماره ۲۴ و ۲۵ - ۱۳۹۱/۱/۲۸ صادر شده از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از این حیث که به استناد بند الف ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان، وزارت آموزش و پرورش را مکلف به اختصاص (۳٪) از سهمیه استخدامی معلمان در سال ۱۳۸۹ را به معلولان واجد شرایط کرده است برخلاف بند الف ماده مذکور و تبصره ۲ همین ماده است.

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۰۳

۲- از طرف دیگر تکلیف دستگاه‌های اجرایی وفق تبصره ۲ ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان به پذیرش و استخدام معلولان پس از فراهم شدن مقدمات احصاء شده در همین تبصره می‌باشد نه تخصیص سهمیه استخدامی لذا در صورت عدم تحقق مقدمه تکلیف، اجرای اصل تکلیف نیز امکان پذیر نخواهد بود به عبارت دیگر بایستی مقدمات مندرج در بند الف ماده ۷ قانون مزبور یعنی سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی از طرف دولت اختصاص سهمیه مزبور توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور از سهمیه استخدامی دستگاه اجرایی کسر، این سهمیه به سازمان بهزیستی کشور اعلام و اختصاص داده شود و از همه مهمتر سازمان بهزیستی پس از برگزاری آزمون اختصاصی، افراد واجد شرایط را به دستگاه مربوط اعلام کند تا در صورت تحقق تمامی مقدمات مذکور و شرایط عمومی استخدام دستگاه بتواند این گونه افراد را استخدام نماید لذا از آنجا که از طرف سازمان بهزیستی کشور به عنوان متولی و مجری قانونی این تکلیف، افرادی را به وزارت آموزش و پرورش اعلام نشده است، بنابراین آموزش و پرورش بدون رعایت مقدمات قانونی الزامی به این امر نداشته است پس تکلیف وزارت آموزش و پرورش به اختصاص سه درصد از سهمیه استخدامی معلمان در سال ۱۳۸۹ بدون ملاحظه و رعایت مقدمات قانونی مذکور برخلاف نصوص قانونی مورد اشاره در دادنامه‌های ۲۴- ۲۵- ۱۳۹۱/۱/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری صادر شده است.

۳- ماده ۴۲ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ (تنفیذی در ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم) نیز تکلیف ویژه و خاصی بر دستگاه اجرایی مبنی بر تخصیص سهمیه استخدامی ندارد بلکه صرفاً تنفیذ و تأیید بر اجرای قانون جامع حمایت از حقوق معلولان است. بنابراین مکلف کردن آموزش و پرورش به استناد این ماده نیز برخلاف قانون مزبور (تبصره ۲ ماده ۷ قانون جامع حمایت از معلولان) بوده، صحیح نیست. بنا به مراتب فوق‌الذکر استدعا دارد دستور فرمایید موضوع در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طرح و نسبت به نقض دادنامه‌های مذکور اقدام فرمایند.

رای معترض به از قرار زیر است:

نظر به این که مطابق بند الف ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۶ دولت موظف است برای ایجاد فرصت‌های شغلی افراد معلول، حداقل (۳٪) از مجوزهای استخدامی (رسمی، پیمانی، کارگری) دستگاه‌های دولتی و عمومی اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌ها و نهادهای عمومی و انقلابی و دیگر دستگاه‌هایی را که از بودجه عمومی کشور استفاده می‌کنند به افراد معلول واجد شرایط اختصاص دهد و در ماده ۴۲ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم

بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ بر اجرای قانون پیش گفته تأکید شده است و احکام مذکور نیز، در بند الف ماده ۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۲۴ مورد تنفیذ واقع شده است، بنابراین وزارت آموزش و پرورش مکلف بوده است (۳٪) از سهمیه استخدامی معلمان در سال ۱۳۸۹ را به معلولان واجد شرایط اختصاص دهد. با توجه به مراتب رأی شعبه چهارم دیوان عدالت اداری صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است. - رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤساء مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آینده به صدور رأی مبادرت می‌کند.

رأی اصلاحی هیأت عمومی

اولاً: موضوع مقتضی اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نیست.

ثانیاً: منظور از عبارت ذیل رأی وحدت رویه شماره ۲۵-۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر: «وزارت آموزش و پرورش مکلف بوده است (۳٪) از سهمیه استخدامی معلمان در سال ۱۳۸۹ را به معلولان واجد شرایط اختصاص دهد.» این است که وزارت آموزش و پرورش در اجرای تبصره ۲ ماده ۷ قانون جامع معلولان مکلف است (۳٪) از سهمیه مجوزهای استخدامی خود را به افراد معلولی که از طریق برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی از طریق سازمان بهزیستی پذیرفته شده اند، اختصاص داده و آنان را به خدمت گیرد. بنابراین در رأی شماره ۲۵-۲۴ مورخ ۱۳۹۱/۱/۲ شعبه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که رأی شماره ۸۹۰۹۹۷۰۹۰۴۰۱۲۷۰ - ۱۳۸۹/۱۰/۲۲ شعبه چهارم دیوان عدالت اداری به عنوان رأی صحیح و موافق مقررات اعلام شده است در حدی که متضمن این استدلال است صحیح می‌باشد. با توجه به مراتب در اجرای تبصره ماده ۹۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ رأی یاد شده هیأت عمومی اصلاح می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

محمدجعفر منتظری

رأی شماره ۵۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع نقض دادنامه شماره ۹۰۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۷ هیأت عمومی و عدم ابطال جزء ب از قسمت امور متفرقه دستورالعمل اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از حقوق معلولان

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۱/۱۸

شماره دادنامه: ۵۲۴

کلاس پرونده: ۷۷۹/۸۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

متقاضی: معاونت نیروی انسانی ستاد کل نیروهای مسلح

موضوع خواسته: اعمال ماده ۵۳ الحاقی به آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و نقض و ابطال

دادنامه شماره ۹۰۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

گردشکار: در پرونده کلاس ۷۲۹/۸۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و به موجب دادنامه شماره ۹۰۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۷، جزء (ب) از قسمت امور متفرقه دستورالعمل اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از حقوق معلولان که مقرر داشته: کسانی که همسر آنان بعد از ازدواج معلول شده‌اند در شمول مقررات قرار گرفته و از طریق سازمان بهزیستی با ارائه سند ازدواج رسمی و دایم به وظیفه عمومی و پس از تشکیل شورای پزشکی و احراز نیاز به مراقبت نسبت به صدور کارت معافیت اقدام می‌شود به جهت اینکه اطلاق حکم مقرر در تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۶ مبنی بر: «همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را بر عهده داشته باشند از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردند.» را مقید نموده، خلاف اهداف مقنن و خارج از حدود اختیارات مقام اجرایی تشخیص داده شده و به استناد بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد متعاقب صدور رأی مذکور، معاون نیروی انسانی ستاد کل نیروهای مسلح، به موجب نامه شماره ۱۳۸۹/۶/۱۶/۴/م مورخ ۱۳۸۹/۶/۱۶، اشعار می‌دارد مصوبه‌ای که توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و به موجب دادنامه ۹۰۸ ابطال گردیده، پیشنهاد ستاد کل نیروهای مسلح به محضر فرماندهی معظم کل قوا بوده و توسط معظم‌له مورد تصویب قرار گرفته بوده است و خواستار ابطال رأی مذکور می‌گردد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

نظر به اینکه حسب اعلام معاونت نیروی انسانی ستاد کل نیروهای مسلح به موجب نامه‌های شماره م/۴/ن مورخ ۱۳۸۹/۷/۲۲، دستورالعمل اجرایی قانون «جامع حمایت از حقوق معلولان» با تایید فرمانده معظم کل قوا تدوین گردیده و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در زمان رسیدگی به دادخواست ابطال بند (ب) قسمت ۳ از امور متفرقه دستورالعمل مذکور از تایید دستورالعمل از سوی فرمانده معظم کل قوا آگاهی نداشته، علیهذا با اطلاع از موضوع، در اجرای ماده ۵۳ الحاقی به آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، ضمن نقض دادنامه شماره ۹۰۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۷ هیأت عمومی دیوان، دستورالعمل معترض عنه از مصادیق موارد مصرح در بند یک ماده ۱۹ قانون دیوان عدالت اداری گردد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

محمدجعفر منتظری

رای شماره ۹۰۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص محدود و مقید نمودن تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳ به کسانی که همسر آنان بعد از ازدواج معلول شده‌اند خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مقام اجرائی است

شماره هـ/۷۲۹/۸۸ - ۱۳۸۹/۳/۴

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۲/۱۷

شماره دادنامه: ۹۰۸

کلاس پرونده: ۷۲۹/۸۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای علی چکاو

موضوع شکایت و خواسته: ابطال جزء (ب) از قسمت (امور متفرقه) دستورالعمل اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از حقوق معلولان

گردشکار: وکیل شاکی به شرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است: ۱- تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مقرر داشته است که همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند، مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را برعهده داشته باشند، از انجام

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۰۷

خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردند.» ۲- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در دستورالعمل نحوه اجرای ماده ۶ قانون فوق‌الذکر مقرره‌های را تصویب و به مرحله اجراء گذاشته است که در قسمت ۳- امور متفرقه: ب - آمده است، کسانی که همسر آنان بعد از ازدواج معلول شده‌اند در شمول مقررات قرار گرفته و از طریق سازمان بهزیستی با ارائه سند ازدواج رسمی و دائم به وظیفه عمومی... نسبت به صدور کارت معافیت اقدام می‌شود.» ۳- با توجه به اینکه طبق تبصره ماده ۶ قانون، شوهرداری که همسر معلول دارند به نحو اطلاق از انجام خدمت وظیفه معاف می‌باشند اما در دستورالعمل یادشده بدون دلیل موجه و خارج از اختیارات مقام اجرائی، دایره شمول قانون محدود گشته است و تعدادی از افرادی را که صراحتاً مشمول قانون می‌شوند از شمول قانون خارج کرده است که این امر خارج از حیطه وظایف مقام مجری است، مصوبه مخالف صریح قانون و طبق قانون اساسی از موارد بطلان مصوبه می‌باشد. ۴- اگر از طرف شکایت این ایراد مطرح شود که اطلاق قانون موجب سوءاستفاده برخی می‌شود بدین گونه که برای معافیت از خدمت اقدام به ازدواج با معلول می‌کنند و بعداً او را مطلقه می‌نماید، معروض می‌گردد که طبق صراحت تبصره ماده ۶ و نیز طبق بند (ج) از قسمت ۳ امور متفرقه دستورالعمل مورد اشاره، معافیت همسر معلول تا زمانی است که سرپرستی همسر معلول را به عهده دارد و اگر وی مطلقه شود، با شکایت همسر معلول و یا اقدام او، کارت معافیت صادره ابطال و زوج ناجوانمرد به خدمت مقدس سربازی اعزام می‌شود. بنابراین این بهانه از طرف شکایت قابل پذیرش نمی‌باشد و این اشکال مردود است. شاکی در سال ۱۳۷۹ طبق سند رسمی ازدواج با همسر خود که معلول و تحت پوشش بهزیستی می‌باشد ازدواج کرده و حاصل آن یک فرزند مشترک می‌باشد. با توجه به اینکه شاکی به خدمت سربازی نرفته است، تقاضای ایشان برای معافیت طبق قانون جامع حمایت از معلولان به این بهانه که معلولیت همسر باید بعد از ازدواج حادث شده باشد، مردود اعلام شده است؛ نظر به اینکه موکل طبق صراحت قانون تبصره ۶ ماده ۶ از معافیت برخوردار می‌باشد ولی وزارت دفاع در اقدامی خلاف صریح قانون و بدون توجیه عقلی و منطقی و قانونی و خارج از حیطه اختیارات خود، دایره شمول قانون را تضییق کرده است و بسیاری از معلولان را از حمایت قانون محروم کرده است. ابطال جزء ب از قسمت امور متفرقه دستورالعمل اجرائی ماده ۶ قانون حمایت از حقوق معلولان دارد. معاون حقوقی و امور مجلس وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، در پاسخ به شکایت شاکی، طی نامه شماره ۱۵/۴۰۱/۱۵۵۹/۲۴۳۱۰ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۳ اعلام داشته‌اند، به موجب دستورالعمل موضوع ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولین به شماره ۱۵/۴۰۱/۲۰۱۰/۴/م مورخ ۱۳۸۵/۱/۲۲، مشمولانی که بعد از ازدواج همسرشان معلول شده باشند، با تشخیص کمیسیون مربوط در شمول معافیت قرار می‌گیرند. لذا

تغییری در دستورالعمل مذکور تاکنون حاصل نشده و در حال حاضر ملاک عمل سازمان وظیفه عمومی و سازمان بهزیستی کشور می‌باشد. بنابراین صدور رأی شایسته مبنی بر رد درخواست خواهان مورد استدعاست. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

با توجه به تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳/۰۲/۱۶ مبنی بر «همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را بر عهده داشته باشند از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردند» و اینکه بند (ب) قسمت ۳ از دستورالعمل اجرائی ماده ۶ قانون مذکور مصوب ۱۳۸۳/۴/۱۶ اطلاق حکم مقرر قانونی را مقید نموده است. خلاف اهداف مقنن و خارج از حدود اختیارات مقام اجرایی تشخیص داده و به استناد بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

محمدجعفر منتظری

رأی شماره‌های ۲۲۵ - ۲۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع الزام به اعمال ۳٪ سهمیه معلولان در آزمون استخدامی وزارت آموزش و پرورش موضوع بند الف ماده ۷ قانون جامع حمایت از معلولان

شماره هـ/۵۳۶/۹۱ - هـ/۴۱۴/۹۰

تاریخ ۱۳۹۱/۵/۱۴

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۱/۴/۲۶

شماره دادنامه: ۲۲۴-۲۲۵

کلاس پرونده: ۵۳۶/۹۱-۴۱۴/۹۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: مدیرکل دفتر حقوقی، املاک و حمایت قضایی وزارت آموزش و پرورش

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری

گردش کار: مدیرکل دفتر حقوقی، املاک و حمایت قضایی وزارت آموزش و پرورش به موجب

لایحه‌ای مفاداً اعلام کرده است که:

همان‌گونه که مستحضرید طبق تبصره ۲ ذیل ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۰۹

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور) موظف است ۳ درصد از مجوزهای استخدامی سالانه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، شرکتها و نهادهای عمومی و انقلابی را کسر و در اختیار سازمان بهزیستی قرار دهد تا نسبت به برگزاری آزمون استخدامی برای معلولان واجد شرایط با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام و معلولان واجد شرایط پذیرفته شده را حسب مورد به دستگاه مربوطه معرفی کند. لذا در این زمینه تکلیف متوجه سازمان مدیریت می‌باشد صرف نظر از آن به موجب بند (ز) ماده ۴۲ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ داشتن سلامت جسمانی و روانی و توانایی برای انجام کار یکی از شرایط استخدام بویژه در شغل معلمی که به‌عنوان الگوی شخصیتی در محیط آموزشی و جامعه مطرح می‌باشد عنوان شده است و این در حالی است که بنا بر تبصره ذیل ماده یک قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳ فرد معلول از شرط سلامت برخوردار نیست. مضافاً این که در قانون گزینش مصوب ۱۳۷۴ نیز توانایی انجام کار تاکید شده است که در حال حاضر قانون گزینش به استناد تبصره ۴ ماده ۴۲ قانون مدیریت خدمات کشوری تنفیذ و به قوت خود باقی است. از طرفی براساس ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ که کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر (به جز قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵) ملغی شده است.

بی‌تردید با تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری بند الف ماده ۷ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳ (اختصاص حداقل ۳٪ از مجوزهای استخدامی دستگاههای دولتی به معلولان) نسخ شده است. لیکن اخیراً آراء متناقضی از شعبات ۴ و ۲۳ دیوان عدالت اداری در مورد «اعمال ۳ درصد سهمیه معلولان در آزمون استخدامی وزارت آموزش و پرورش موضوع بند الف ماده ۷ قانون جامع حمایت از معلولان» صادر شده است که ضمن تقدیم آراء مورد اشاره، مستدعی است مقرر فرمایند در اجرای ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری موضوع در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مطرح و نسبت به صدور رأی وحدت رویه اقدام و نتیجه به این وزارت نیز اعلام شود.

گردش کار پرونده ها و مشروح آراء به قرار زیر است:

الف) شعبه ۲۳ دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۸۹۰۹۹۸۰۹۰۰۰۸۵۵۹ موضوع شکایت آقای طاهر محمودی به طرفیت وزارت آموزش و پرورش کردستان و به خواسته الزام خوانده مبنی بر احقاق حقوق قانونی و استخدام در آموزش و پرورش بر طبق قانون ۳٪ سهمیه قانونی (قانون حمایت از حقوق معلولان) به موجب دادنامه شماره ۹۰۰۹۹۷۰۹۰۲۳۰۰۰۹۱/۱۳۹۰/۱۳۰، مفاداً به شرح آینده به صدور رأی مبادرت کرده است:

با توجه به اینکه آقای طاهر محمودی در دادخواست علیه وزارت آموزش و پرورش کردستان تقاضای الزام خوانده مبنی بر احقاق حقوق قانونی و استخدام در آموزش و پرورش بر طبق قانون سه درصد سهمیه قانونی (قانون حمایت از حقوق معلولان) را مطرح کرده است و مدعی است در آزمون سال ۱۳۸۹ شرکت کرده است و جزء پذیرفته شدگان تا سه برابر ظرفیت مرحله اول آزمون شده است و با انجام مصاحبه و تکمیل فرم درخواست و مدارک مورد نیاز جهت معاینه و مصاحبه به چشم پزشک ارجاع کردند. کارشناس با طرح یک سوال به این که این خودکار را می بینی؟ نسبت به اینجانب که نابینا هستم اظهار نظر منفی کرد و با درخواست استخدام مخالفت شد تقاضای رسیدگی دارم. خوانده در لایحه ای اعلام داشته است: طبق اظهار شخص شاکی تصریح به نابینا بودن دارد و واجد شرایط عمومی استخدام نیست و استدلال شاکی به قانون حمایت از حقوق معلولان با توجه به ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری که قانون مغایر را لغو کرده است، منتفی و مردود است. با عنایت به مراتب مذکور و ملاحظه شرح شکایت و اسناد و مدارک ابرازی و لایحه دفاعیه و ضمائم علی الخصوص آیین نامه اجرایی بند «ز» ماده ۴۲ قانون مدیریت خدمات کشوری شکایت را فاقد وجاهت قانونی تشخیص، رأی به رد آن صادر و اعلام می شود. رأی دیوان قطعی است.

ب) شعبه ۴ دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۸۹۰۹۹۸۰۹۰۰۱۰۷۷۰ موضوع شکایت آقای احسان خرم آبادی به طرفیت وزارت آموزش و پرورش کردستان و به خواسته لحاظ نمودن ۳ درصد از مجوزهای استخدامی در آزمون وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۸۹ به معلولین واجد شرایط به موجب دادنامه شماره ۸۹۰۹۹۷۰۹۰۰۴۰۱۲۷۱ - ۸۹۰۹۹۷۰۹۰۰۴۰۱۲۷۱ / ۱۰/۲۲ - ۱۳۸۹ مفاداً به شرح آینده به صدور رأی مبادرت کرده است:

در خصوص شکایت آقای احسان خرم آبادی به طرفیت آموزش و پرورش به خواسته لحاظ نمودن سه درصد سهمیه معلولان در آزمون استخدامی وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۸۹ با توجه به مفاد دادخواست و مستندات ارائه شده من جمله فتوکی نامه شماره ۲۵/۵/۸۳۵ - ۱۳۸۹/۵/۶ سازمان بهزیستی استان کردستان که دلالت بر معلولیت شاکی دارد و با عنایت به مفاد لایحه دفاعیه اداره کل آموزش و پرورش استان کردستان به شماره ۶۴۱/۴۰۳۵۹/۱۰۳۰ - ۱۳۷۹/۷/۱۳ نظر به این که دستگاه مشتکی عنه حسب بند الف ماده ۷ قانون جامع حمایت از معلولان مکلف به اختصاص سه درصد سهمیه معلولان در مجوزهای استخدامی است و ماده ۴۲ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ نیز در تایید سهمیه ۳ درصد واجد شرایط معلولان تدوین شده است و ماده اخیرالذکر نیز توسط بند الف ماده ۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۹ در سال ۱۳۸۹ تنفیذ شده است و از طرفی آزمون استخدامی نیز در سال ۱۳۸۹ برگزار شده است، لذا با توجه به

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۱۱

مراتب فوق شکایت شاکی در حد لحاظ نمودن ۳ درصد سهمیه معلولان و اخذ مجوزهای استخدامی وارد تشخیص و مستنداً به مواد ۷ و ۲۲ قانون دیوان عدالت اداری به وارد دانستن شکایت به شرح اخیرالذکر حکم صادر و اعلام می‌شود. رأی دیوان قطعی است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آینده به صدور رأی مبادرت می‌کند. اولاً: تعارض در مدلول آراء مذکور در گردش کار محرز است.

ثانیاً: موضوع تابع استدلال به کار رفته در رأی شماره ۲۴-۲۵ مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است و رأی شعبه چهارم دیوان به شماره دادنامه ۱۳۸۹/۱۰/۲۲-۸۹۰۹۹۷۰۹۰۴۰۱۳۷۱ صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری معاون قضایی دیوان عدالت اداری
علی مبشری

رأی شماره ۶۴۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال تبصره جزء ۱ بند «د» ردیف ۸ دستورالعمل پرداخت شهریه دانشجویان شاهد ایثارگر

شماره هـ/۸۶۱/۹۰ ۱۳۹۲/۹/۳۰

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۲/۹/۱۸

شماره دادنامه: ۶۴۳

کلاس پرونده: ۸۶۱/۹۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای محمدرضا مرندي

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره جزء ۱ بند «د» ردیف ۸ از دستورالعمل پرداخت شهریه دانشجویان شاهد و ایثارگر ابلاغ شده به شماره ۵۲۰/۳/۱۳۱۶ - ۱۳۹۰/۷/۲۵ معاون فرهنگی و امور اجتماعی سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران؛

گردش کار: آقای محمدرضا مرندي به موجب دادخواستی جداگانه، ابطال و حذف تبصره جزء ۱ بند «د» ردیف ۸ دستورالعمل مذکور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته خویش اعلام کرده است که:

اینجانب محمدرضا مرندي به شماره پرونده ۱/۵۹/۹۷۸۲/ش در بنیاد شهید و امور ایثارگران،

دانشجوی دکتری تخصصی حقوق بین الملل عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین المللی قشم که از طریق آزمون سراسری دانشگاه آزاد اسلامی سال ۱۳۹۰ پذیرفته شده و در حال تحصیل می باشد. با عنایت به اینکه طبق بند ۱۱۳ قانون بودجه کل کشور سال ۱۳۹۰ مشمولان بند (ک) ماده (۲۰) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه کشور، تحصیل ایثارگران و فرزندان شاهد در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی دولتی رایگان است و هزینه های مربوط به مراکز آموزشی و پژوهشی غیردولتی از طریق دستگاه های ذی ربط اعم از بنیاد شهید و امور ایثارگران و... در ابتدای هر نیم سال تحصیلی پرداخت می شود، علی رغم قانون مذکور بنیاد شهید و امور ایثارگران با صدور دستورالعمل شماره ۵۲۰/۳/۱۳۱۶ - ۱۳۹۰/۷/۲۵ معاون فرهنگی و امور اجتماعی در خصوص ضوابط و نحوه پرداخت شهریه و کمک هزینه تحصیلی در تبصره ماده ۱ بند «د» دستورالعمل مذکور میزان پرداخت شهریه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه های بین المللی قشم و کیش و... را حداکثر معادل سقف ریالی همان رشته در دانشگاه آزاد اسلامی کرده است، در حالی که میزان شهریه در این دانشگاه ها بیشتر از دانشگاه آزاد است و تبصره مذکور مخالف صریح و مغایر با ماده ۱۱۳ قانون بودجه کل کشور است و در اجرای قانون مذکور ایجاد تنگنا و ضیق می نماید. فلذا از دیوان تقاضای ابطال و دستور حذف تبصره ماده ۱ بند «د» دستورالعمل شماره ۵۲۰/۳/۱۳۱۶ - ۱۳۹۰/۴/۲۵ معاون فرهنگی و امور اجتماعی بنیاد شهید و امور ایثارگران و الزام بنیاد شهید و امور ایثارگران به اجرای ماده ۱۱۳ قانون بودجه کل کشور سال ۱۳۹۰ و الزام به پرداخت (صددرصد) تمامی شهریه دانشجویان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دانشگاه های بین المللی قشم و کیش و... مطابق قانون مذکور را می نمایم.

متن دستورالعمل مورد اعتراض شاکی به قرار زیر است:

(د) سایر خدمات قابل ارائه به مشمولان بند «ک» ماده ۲۰ و بند ۱۱۳ قانون بودجه کل کشور

۱- کمک شهریه تحصیلی دانشگاه های بین المللی قشم و کیش، چاه بهار و...

شهریه تحصیلی دانشجویان واجد شرایط شاغل به تحصیل دانشگاه های مزبور با رعایت ماده ۱۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور امکان پذیر می باشد.

تبصره- در صورت مجاز بودن پرداخت شهریه دانشجویان موضوع این بند، میزان شهریه حداکثر معادل سقف ریالی همان شهریه در دانشگاه آزاد اسلامی می باشد.

در پاسخ به شکایت آقای محمدرضا مرندي فرزند شهید گرانقدر عباس مرندي، مدیرکل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان اردبیل [تبادل با بنیاد شهید و امور ایثارگران صورت پذیرفته لکن پاسخ را بنیاد شهید و امور ایثارگران استان اردبیل فرستاده است] به موجب لایحه شماره ۲۶۰/۸۵۰/۳۱۸۰ -

۱۳۹۱/۳/۱۰ توضیح داده است که:

در ارتباط با دادخواست خواهان محمدرضا مرندی تحت پوشش این بنیاد مبنی بر الزام بنیاد شهید و امور ایثارگران به ابطال و حذف تبصره ماده ۱ بند «د» دستورالعمل شماره ۵۲۰/۳/۱۳۱۶ و ۱۳۹۰/۷/۲۵ صادر شده از معاون فرهنگی و امور اجتماعی سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران و پرداخت صد در صد شهریه تحصیلی دانشجویی با عنایت به ماده ۱۱۳ مصوبه مجلس شورای اسلامی ۵۰۶/۱۱۰۰۵ - ۱۳۹۰/۲/۲۴ به استحضار می‌رساند مشارالیه در حال حاضر دانشجوی دکترای تخصصی حقوق بین‌الملل عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین‌المللی قشم بوده، که به لحاظ شرایط ایثارگری (فرزند شهید) مشمول بند ۱۱۳ مصوبه مجلس، تحصیل رایگان هستند طبق تبصره ماده ۱ بند «د» دستورالعمل بنیاد شهید کمک شهریه تحصیلی دانشگاه‌های بین‌المللی قشم و کیش و چابهار با رعایت ماده ۱۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور میزان شهریه پرداختی به ایشان حداکثر معادل سقف ریالی همان رشته در دانشگاه آزاد اسلامی است. لذا با توجه به این که این بنیاد بر اساس دستورالعمل صادر شده از معاونت فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران مرکز و در راستای اجرای ماده ۱۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور عمل کرده است و معادل صددرصد شهریه را پرداخت می‌نماید بنابراین خلاف دستورالعمل یا بخشنامه‌ای از سوی این بنیاد صورت نگرفته است تقاضای رد شکایت شاکی مورد استدعاست.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آینده به صدور رأی مبادرت می‌کند.

مطابق بند (ک) ماده ۲۰ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۹ مقرر شده است، شهریه دانشجویان جانباز (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنها، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات ردیف مستقل معاونت [معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور] تأمین شود و به حکم مقرر در بند ۱۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور، تحصیل ایثارگران و مشمولان بند ک ماده ۲۰ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه و حافظان کل قرآن در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی اعم از دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پرورشی دولتی رایگان اعلام شده است و هزینه‌های مربوط به مراکز آموزشی و پژوهشی غیردولتی از طریق دستگاه‌های ذی‌ربط اعم از بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان اوقاف و امور خیریه و مبادله موافقت‌نامه با معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور در

ابتدای هر نیمسال تحصیلی پرداخت می‌شود. نظر به این که مطابق احکام قانونی مذکور، بنیاد شهید و سایر مراجع مصرح، مکلف به پرداخت هزینه تحصیل مشمولان قانون هستند ولیکن در تبصره ذیل ردیف ۱ جزء (د) دستورالعمل فعالیت پرداخت شهریه دانشجویان شاهد و ایثارگر، پرداخت شهریه تحصیل در دانشگاه‌های بین‌المللی قشم، کیش، چابهار و... به میزان شهریه همان رشته در دانشگاه آزاد اسلامی منوط شده است و در قوانین دلیلی بر این امر مبنی بر تعیین میزان شهریه همان رشته در دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان مبنای پرداخت شهریه مشمولان بند ک ماده ۲۰ قانون برنامه پنج ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران وجود ندارد، بنابراین به لحاظ محدود و منوط شدن احکام مقنن، مقررره مورد اعتراض به شرح فوق‌الذکر مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری معاون قضایی دیوان عدالت اداری
علی مبشری

رای هیأت دیوان عدالت اداری درباره مصوبه هیأت دولت مبنی بر انتقال بهزیستی و آموزش کودکان و نوجوانان ۱۳۷۲

بسمه تعالی

تاریخ: ۷۲/۴/۱۴ شماره دادنامه: ۵۸

کلاس پرونده: ۲۲۷/۷۱

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای عباس شیرین بیان بوكالت از بنیاد علوی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال قسمتی از تصویبنامه هیأت وزیران بشماره ۷۸۱۶-۵۸/۴/۲۶ در رابطه با سازمان بهزیستی و آموزش کودکان و نوجوانان

مقدمه: شاکی بشرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته‌اند: هیأت محترم وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران برابر مصوبه شماره ۷۸۱۶ - ۵۸/۴/۲۶ سازمان بهزیستی و آموزش کودکان و نوجوانان را با تمامی اموال و داراییها و دیوان و مطالبات و غیره به وزارت بهداری و بهزیستی (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) منتقل و مالکیت آن را از بنیاد علوی منتزع نموده است. از آنجاییکه طبق فرمان حضرت امام خمینی (ره) اموال مذکور از امور مذکور مربوط به دولت خروج موضوعی دارد و موضوع حکم تحت امر ولایت فقیه می‌باشد و با عنایت به اینکه شورای محترم

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۱۵

نگهبان برابر نظریه شماره ۱۰۳۵ - ۶۷/۷/۱۳ اعلام داشته‌اند دولت و مجلس حق وضع قانون و تعیین تکلیف برای بنیاد را ندارند و وضع هرگونه مقرراتی می‌بایستی با اذن مقام معظم رهبری باشد و با امعان نظر به اینکه مصوب هیات محترم وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران بشماره ۷۸۱۶ - ۵۸/۴/۲۶ خارج از حدود اختیارات قانونی وضع و تصویب گردیده است، لذا باستناد ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری، درخواست رسیدگی و صدور حکم بر ابطال مصوبه مذکور در آن قسمت که مربوط به تعیین تکلیف نسبت به سازمان بهزیستی و آموزش کودکان و نوجوانان می‌گردد.

اداره کل حقوقی ریاست جمهوری در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۷۲/۳/۲۵-۳۶۷۹ مبادرت به ارسال تصویرنامه شماره ۵/۵/۵۸۵ د - ۷۲/۳/۲ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نموده است در نامه اخیر آمده است تصویبنامه شماره ۷/۲۵۶۴ مورخ ۵۸/۵/۱ هیات وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران بموجب لایحه قانونی واگذاری اختیارات و وظایف و اداره واحدهایی که تاکنون از طریق شورای انقلاب اسلامی ایران به وزارتخانه‌ها و یا موسسات وابسته به دولت منتقل یا واگذار شده یا می‌شوند مصوب ۵۸/۸/۱۵ شورای انقلاب مورد تایید و تنفیذ شورای مذکور واقع شده و جنبه قانونی پیدا کرده است، علیهذا بنظر میرسد موضوع قابل رسیدگی و ابطال در هیات عمومی دیوان عدالت اداری نمی‌باشد.

هیات عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجه السلام و المسلمین محمدرضا عباسی فرد و با حضور روسای بدوی و روساء و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره باتفاق آراء بشرح آتی مبادرت بصدور رای می‌نماید.

رای هیات عمومی دیوان عدالت اداری

بموجب ماده واحده لایحه قانونی واگذاری اختیارات و وظایف و اداره واحدهایی که تاکنون از طریق شورای انقلاب اسلامی به وزارتخانه و یا موسسات وابسته به دولت منتقل یا واگذار شده یا میشوند مصوب ۵۸/۷/۱۵ شورای انقلاب اسلامی تصمیمات و اقدامات هیات دولت در خصوص واگذاری واحدهای اجرائی به وزارتخانه‌ها و موسسات وابسته به دولت مورد تایید و تنفیذ مقنن قرار گرفته است بنابراین مصوبه شماره ۷۸۱۶ مورخ ۵۸/۴/۲۶ هیات دولت مبنی بر انتقال سازمان بهزیستی و آموزش کودکان و نوجوانان به وزارت بهداشت و بهزیستی سابق اعتبار قانونی یافته است

و بدین جهت اعتراض نسبت به آن قابل طرح و امان نظر قضایی در هیات عمومی دیوان نمی باشد.

رئیس هیات عمومی دیوان عدالت اداری

محمد رضا عباسی فرد

ابطال ماده ۲ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین سخت و زیان آور مصوب هیأت وزیران به شماره ۲۲۶۸۶ ت ۳۳۷۵۰ مورخ ۱۳۸۵/۳/۶

تاریخ: ۱۳۸۶/۱۲/۲۶

شماره دادنامه: ۱۵۵۶

کلاس پرونده: ۴۴۵/۸۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای اکبر علی یاری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۲ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین سخت و زیان آور مصوب هیأت وزیران به شماره ۲۲۶۸۶ ت ۳۳۷۵۰ مورخ ۱۳۸۵/۳/۶.

مقدمه: شاکی به شرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، ماده ۲ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین سخت و زیان آور مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ ملاک محاسبه را مبلغ مندرج در آخرین حکم استخدامی دانسته و آن را مبنای حقوق بازنشستگی قرار داده است و این امر با ماده واحده قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ (مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶) مجلس شورای اسلامی) که اشعار می دارد.

تبصره - متوسط مزد یا حقوق برای محاسبه مستمری بازنشستگی، عبارتست از مجموع مزد یا حقوق بیمه شده که براساس آن حق بیمه پرداخت گردیده، ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر ۲۴ در تعارض می باشد. ضمناً مجموع مزد یا حقوق بیمه شده که براساس آن حق بیمه به تامین اجتماعی پرداخت می گردد، همواره رقم قابل ملاحظه ای بیش از مبلغی است که در حکم استخدامی یا قرارداد معین گردیده، مثلاً اضافه کاری یک نوبتکاری، کشیک از جمله مواردی است که حق بیمه آن کسر و به تامین اجتماعی پرداخت می شود، اما در حکم یا قرارداد ذکری از آن به

میان نمی‌آید. لذا مبلغ مندرج در حکم یا قرارداد نمی‌تواند مدرک و مبنای محاسبه مستمری بازنشستگی قرار گیرد و این امر نیز خلاف قانون فوق‌الاشعار است، لذا ابطال آن را خواستارم. مشاور و مدیرکل دفتراور حقوقی دولت در پاسخ به شکایت فوق طی لایحه شماره ۲۹۸۱/۱۸۵۵۴۵ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۵ ضمن ارسال جوابیه مدیرکل حقوقی، قوانین و مقررات وزارت رفاه و تامین اجتماعی اعلام داشته‌اند، صرف‌نظر از این نکته که در قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی، جانبازان شاغل در وزارتخانه‌ها، شرکتها و سازمانهای مستلزم ذکر نام که در بسیاری موارد مشمول قانون تامین اجتماعی نیستند مورد حکم قرار گرفته‌اند، از آنجاکه در متن واحده با درج عبارت، «در تعیین حقوق بازنشستگی آنان آخرین حقوق قبل از بازنشستگی مبنای محاسبه قرار می‌گیرد». حکم خاصی برای تعیین حقوق بازنشستگی وضع شده و ماده ۲ آیین‌نامه یاد شده نیز بر این مبنا و برای محاسبه آخرین حقوق بازنشستگی تنظیم گردیده است. بنابراین در خصوص این مورد خاص استناد به قوانین و مقررات دیگر که متضمن احکامی برای تعیین حقوق بازنشستگی هستند، امکان‌پذیر نیست.

در لایحه دفاعیه شماره ۱۹۷۰۴/ص/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۲ سرپرست اداره کل حقوقی، قوانین و مقررات وزارت رفاه و تامین اجتماعی آمده است:

۱- ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی در مورخه ۱۳۶۷/۹/۱ به منظور اعطای تسهیلات به مستخدمین معلول (اعم از جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی ...) به تصویب می‌رسد. به موجب این قانون به دستگاه‌های مندرج در صدر ماده واحده اجازه داده می‌شود، مستخدمین معلول رسمی یا ثابت یا دارای عناوین مشابه خود را با شرایط مندرج در این قانون بازنشسته نمایند.

۲- برابر انتهای صدر ماده واحده، در تعیین حقوق بازنشستگی آنان (مستخدمین معلول رسمی یا ثابت دارای عناوین مشابه) آخرین حقوق قبل از بازنشستگی مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

۳- در ماده ۲ آیین‌نامه اجرائی قانون و به تاسی از قانون مارالذکر، در مورد نحوه محاسبه حقوق بازنشستگی جانبازان، آزادگان و ... صرفاً در مورد مستخدمینی که دارای احکام استخدام رسمی، ثابت یا دارای عناوین مشابه می‌باشند، مبلغ مندرج در آخرین حکم استخدامی قبل از بازنشستگی ملاک عمل قرار گرفته است.

۴- با توجه به مراتب فوق‌الذکر، در قانون یاد شده و آیین‌نامه اجرایی آن در مورد کارمندان پیمانی و قراردادی دستگاههای اجرایی سکوت گردیده، لذا با سکوت قانونگذار افراد اخیر که عمدتاً بیمه شده سازمان تامین اجتماعی می‌باشند، مشمول قانون تامین اجتماعی (و ماده ۷۷ آن) خواهند بود. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان

تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می نماید.

رأی هیأت عمومی

به صراحت ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ ملاک تعیین حقوق بازنشستگی مستخدمین معلول مشمول ماده واحده مذکور، آخرین حقوق قبل از بازنشستگی آنان است. نظر به اینکه ماده ۱۲ آیین نامه اجرائی قانون اصلاح قانون مزبور در مقام تبیین حکم مقنن و در خصوص مشمولین ماده واحده فوق الذکر انشاء شده است، بنابراین مغایرتی با قانون ندارد و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی نمی باشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد عدم مشمول مقررات نصب قیم در مورد کودکان بی سرپرست

رأی وحدت رویه شماره ۸۶۰

روزنامه رسمی شماره ۱۰۷۳۵-۱۲/۱۰/۱۳۶۰

شماره ۲۳۹۴۴ ۱۱/۹/۱۳۶۰ پرونده وحدت رویه ردیف ۸۶۰ هیئت عمومی

هیئت عمومی محترم دیوان عالی کشور

در خصوص تشخیص دادگاه صلاحیت‌دار راجع به تعیین سرپرست برای کودکان بی‌سرپرست موضوع قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب اسفند ماه ۱۳۵۳ بین شعب ششم و نهم دیوان عالی کشور اختلاف نظر حاصل و آراء متناقضی بشرح مراتب زیر صادر گردیده است:

۱- شعبه ششم دیوان عالی کشور طبق دادنامه شماره ۶۵۳۴-۵۹/۱۱/۲۹ در پرونده فرجامی ۶۷۳۴،۲۴ در مقام حل اختلاف بین شعبه اول دادگاه عمومی مشهد و دادگاه مدنی خاص محل در مورد درخواست آقای محمد غلامی و خانم مرضیه عرب‌زاده مبنی بر واگذاری سرپرستی طفلی بنام وحید به نامبردگان، چنین اظهارنظر کرده است: با توجه به مواد (۲) قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب اسفند ماه ۵۳ که هر زن و شوهر مقیم ایران با تصویب دادگاه و بر طبق مقررات قانون مزبور می‌توانند سرپرستی طفلی را به عهده بگیرند و اینکه بر طبق بند ۳ ماده ۳ لایحه قانونی دادگاه مدنی خاص مصوب مهر ماه ۵۸ نصب قیم و سرپرست در صلاحیت دادگاه مدنی خاص می‌باشد و دادگاههای مزبور در مشهد تشکیل گردیده است مؤیداً به ماده ۷ قانون حمایت از کودکان که دادگاه صلاحیت‌دار برای رسیدگی به کلیه امور مربوط به آن قانون را، دادگاه حمایت خانواده محل اقامت درخواست کننده تعیین کرده است فلذا دادگاه مدنی خاص صلاحیت رسیدگی به موضوع درخواست را دارد و بر طبق ماده ۵ لایحه قانونی دادگاه مدنی خاص حل اختلاف می‌گردد.

۲- شعبه نهم دیوان عالی کشور برابر دادنامه شماره ۹۵۳۳-۶۰/۱/۱۰ در پرونده فرجامی کلاسه ۶۷۳۵،۱۳ ح در مورد مشابیهی راجع به تقاضای آقای علی‌اکبر بیدمشکی و خانم عصمت عرفانیان از دادگاه عمومی مشهد به واگذاری طفلی به خود از شیرخوارگاه مشهد چنین بیان نظر نموده است: نظر به اصالت صلاحیت دادگاههای عمومی در رسیدگی به دعاوی و نظر به اینکه به غیر از آنچه صریحاً در صلاحیت دادگاه مدنی خاص واقع شده رسیدگی به بقیه دعاوی در صلاحیت دادگاه عمومی می‌باشد و در لایحه قانونی مدنی خاص نیز به موضوع این دعوی تصریح نشده دادگاه مذکور صلاحیت رسیدگی به آنرا ندارد علیهذا با اعلام صلاحیت دادگاه عمومی حل اختلاف می‌شود. با توجه به مراتب فوق چون موضوع از مصادیق ماده واحده قانون مربوط به وحدت رویه قضائی مصوب ۱۳۲۸ می‌باشد، لذا طرح آن در هیئت عمومی دیوان عالی کشور به منظور اتخاذ رویه واحد قضائی تقاضا می‌شود.

معاون اول دادستان کل کشور

حسین میرمعصومی

جلسه وحدت رویه رأی شماره ۲۲

به تاریخ ۱۳۶۰/۴/۶ جلسه هیئت عمومی دیوان عالی کشور به ریاست آقای ناصر دولت آبادی قائم مقام ریاست کل دیوان عالی کشور و با حضور آقای حسین میرمعصومی معاون اول دادستان کل کشور و جنابان آقایان رؤسا و مستشاران شعب کیفری و حقوقی دیوانعالی کشور تشکیل گردید پس از طرح موضوع و قرائت گزارش و بررسی اوراق پرونده واستماع عقیده آقای حسین میرمعصومی معاون اول دادستان کل کشور مبنی بر صحت رأی شعبه نهم دیوان عالی کشور مشاوریه نموده و بدین شرح رأی داده‌اند: رأی وحدت رویه شماره ۲۲؛ وحدت رویه ردیف ۸۶۰

رأی وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور

عبارت (نصب قیم) در بند ۳ از ماده ۳ لایحه قانون دادگاه مدنی خاص ناظر به مواردی است که مطابق قوانین مدنی و امور حسبی دادگاهها موظفند برای صغار نصب قیم نمایند و عبارت مذکور به هیچوجه شامل موضوع سرپرستی مذکور در قانون حمایت کودکان بدون سرپرست مصوب اسفند ۵۳ که از حیث نحوه سرپرستی و شرایط بکلی با مفهوم قیمومیت ومختصات آن متفاوت است نمیباشد علیهذا نظر شعبه نهم دیوان عالی کشور که مشعر به صلاحیت دادگاه عمومی است موجه و منطبق با موازین قانونی تشخیص و تأیید می‌شود این رأی مطابق قانون وحدت رویه قضائی مصوب سال ۱۳۲۸ در موارد مشابه لازم الاجراء است.

رأی شماره ۹۰۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص محدود و مقید نمودن تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳ به کسانی که همسر آنان بعد از ازدواج معلول شده‌اند خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مقام اجرائی است

شماره هـ/۷۲۹/۸۸ ۱۳۸۹/۳/۴

تاریخ: ۱۳۸۸/۱۲/۱۷

شماره دادنامه: ۹۰۸

کلاس پرونده: ۷۲۹/۸۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای علی چکاو

موضوع شکایت و خواسته: ابطال جزء (ب) از قسمت (امور متفرقه) دستورالعمل اجرایی ماده ۶

قانون حمایت از حقوق معلولان

گردشکار: وکیل شاکي به شرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است: ۱- تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مقرر داشته است که همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند، مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را برعهده داشته باشند، از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردند. ۲- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در دستورالعمل نحوه اجرای ماده ۶ قانون فوق‌الذکر مقرره‌ای را تصویب و به مرحله اجراء گذاشته است که در قسمت ۳- امور متفرقه: ب- آمده است، کسانی که همسر آنان بعد از ازدواج معلول شده‌اند در شمول مقررات قرار گرفته و از طریق سازمان بهزیستی با ارائه سند ازدواج رسمی و دائم به وظیفه عمومی... نسبت به صدور کارت معافیت اقدام می‌شود. ۳- با توجه به اینکه طبق تبصره ماده ۶ قانون، شوهرانی که همسر معلول دارند به نحو اطلاق از انجام خدمت وظیفه معاف می‌باشند اما در دستورالعمل یادشده بدون دلیل موجه و خارج از اختیارات مقام اجرائی، دایره شمول قانون محدود گشته است و تعدادی از افرادی را که صراحتاً مشمول قانون می‌شوند از شمول قانون خارج کرده است که این امر خارج از حیطه وظایف مقام مجری است، مصوبه مخالف صریح قانون و طبق قانون اساسی از موارد بطلان مصوبه می‌باشد. ۴- اگر از طرف شکایت این ایراد مطرح شود که اطلاق قانون موجب سوءاستفاده برخی می‌شود بدین گونه که برای معافیت از خدمت اقدام به ازدواج با معلول می‌کنند و بعداً او را مطلقه می‌نماید، معروض می‌گردد که طبق صراحت تبصره ماده ۶ و نیز طبق بند (ج) از قسمت ۳ امور متفرقه دستورالعمل مورد اشاره، معافیت همسر معلول تا زمانی است که سرپرستی همسر معلول را به عهده دارد و اگر وی مطلقه شود، با شکایت همسر معلول و یا اقدام او، کارت معافیت صادره ابطال و زوج ناجوانمرد به خدمت مقدس سربازی اعزام می‌شود. بنابراین این بهانه از طرف شکایت قابل پذیرش نمی‌باشد و این اشکال مردود است. شاکي در سال ۱۳۷۹ طبق سند رسمی ازدواج با همسر خود که معلول و تحت پوشش بهزیستی می‌باشد ازدواج کرده و حاصل آن یک فرزند مشترک می‌باشد. با توجه به اینکه شاکي به خدمت سربازی نرفته است، تقاضای ایشان برای معافیت طبق قانون جامع حمایت از معلولان به این بهانه که معلولیت همسر باید بعد از ازدواج حادث شده باشد، مردود اعلام شده است؛ نظر به اینکه موکل طبق صراحت قانون تبصره ۶ ماده ۶ از معافیت برخوردار می‌باشد ولی وزارت دفاع در اقدامی خلاف صریح قانون و بدون توجیه عقلی و منطقی و قانونی و خارج از حیطه اختیارات خود، دایره شمول قانون را تضییق کرده است و بسیاری از معلولان را از حمایت قانون محروم کرده است. ابطال جزء ب از قسمت امور متفرقه دستورالعمل اجرائی ماده ۶ قانون حمایت از حقوق معلولان دارد. معاون حقوقی و امور مجلس وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، در پاسخ به شکایت شاکي، طی نامه شماره ۴۰۱/۱۵/۱۵۵۹/۲۴۳۱۰

مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۳ اعلام داشته‌اند، به موجب دستورالعمل موضوع ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولین به شماره ۲/۵/۲۰۱۰/م/۴/ن مورخ ۱۳۸۵/۱/۲۲، مشمولانی که بعد از ازدواج همسرشان معلول شده باشند، با تشخیص کمیسیون مربوط در شمول معافیت قرار می‌گیرند. لذا تغییری در دستورالعمل مذکور تاکنون حاصل نشده و در حال حاضر ملاک عمل سازمان وظیفه عمومی و سازمان بهزیستی کشور می‌باشد. بنابراین صدور رأی شایسته مبنی بر رد درخواست خواهان مورد استدعاست. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

با توجه به تبصره ماده ۶ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۶ مبنی بر «همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌نمایند مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را بر عهده داشته باشند از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌گردند.» و اینکه بند (ب) قسمت ۳ از دستورالعمل اجرائی ماده ۶ قانون مذکور مصوب ۱۳۸۳/۴/۱۶ اطلاق حکم مقرر قانونی را مقید نموده است خلاف اهداف مقنن و خارج از حدود اختیارات مقام اجرایی تشخیص داده و به استناد بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

محمدجعفر منتظری

رای شماره ۷۰۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بخشنامه شماره ۵۲۳/۴۷۵۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) ۲- ابطال بخشنامه ۷۰۹/۹۱/۳۰۷۵۹ - ۱۳۹۱/۴/۲۳ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور

شماره ۷۹/۹۳ ۱۳۹۴/۶/۱۷

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۴/۶/۳

شماره دادنامه: ۷۰۹

کلاس پرونده: ۷۹/۹۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
شاکی: دیوان محاسبات کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال بخشنامه شماره ۵۲۳/۴۷۵۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) ۲- ابطال بخشنامه ۷۰۹/۹۱/۳۰۷۵۹ - ۱۳۹۱/۴/۲۳ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور؛

گردش کار: معاون حقوقی، مجلس و تفریح بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب شکایتنامه شماره ۲۰۲۴/۱۰۰۰۰ - ۱۳۹۲/۱۲/۱۸ ابطال بخشنامه‌های شماره ۵۲۳/۴۷۵۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) موضوع نحوه ارائه خدمات تحصیلی به دانشجویان و طلاب علوم دینی تحت پوشش و بخشنامه شماره ۷۰۹/۹۱/۳۰۷۵۹ - ۱۳۹۱/۴/۲۳ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

احتراماً، ضمن ارسال تصویر بخشنامه شماره ۵۲۳/۴۷۵۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) موضوع نحوه ارائه خدمات تحصیلی به دانشجویان و طلاب علوم دینی تحت پوشش و بخشنامه شماره ۷۰۹/۹۱/۳۰۷۵۹ - ۱۳۹۱/۴/۲۳ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور و دستورالعمل نحوه پرداخت کمک هزینه شهریه دانشجویان معلول این سازمان، به استحضار می‌رساند: اولاً؛ وفق بند (۷۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور «تحصیل ایثارگران و مشمولان بند (ک) ماده (۲۰) قانون برنامه پنج ساله پنجم جمهوری اسلامی ایران و حافظان کل قرآن در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی اعم از دانشگاهها و مراکز آموزشی و پژوهشی دولتی رایگان است. هزینه‌های مربوط به مراکز آموزشی و پژوهشی غیردولتی نیز از طریق دستگاههای ذی ربط اعم از بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان اوقاف و امور خیریه در ابتدای هر نیمسال تحصیلی پرداخت می‌شود.»

ثانیاً: براساس بند (ک) ماده (۲۰) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران «شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات ردیف مستقل معاونت تامین شود.»

بنا به مراتب و مستندات فوق و نیز با اتکا به استدلال مرقوم در دادنامه شماره (۶۴۳) - ۱۳۹۲/۹/۱۸ هیأت عمومی آن دیوان، بخشنامه‌های صدرالذکر که متضمن اعمال محدودیتهای متعددی در اجرای قوانین فوق می‌باشند مغایر قانون ارزیابی می شوند.

علی‌هذا در اجرای مواد (۱۲) و (۱۳) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ابطال بخشنامه‌های مبحوث عنه از زمان تصویب مورد استدعاست. »

متن بخشنامه‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

الف) بخشنامه شماره ۵۱۳/۴۷۵۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) با احترام، ضمن آرزوی توفیق روزافزون برای جنابعالی و همکاران و گرمی‌داشت سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی، با عنایت به نزدیک شدن سال تحصیلی جدید ۱۳۹۱-۹۲ و به منظور حمایت تحصیلی از دانشجویان پذیرفته‌شده در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، موارد ذیل مورد تأکید بوده و خواهشمند است دستور فرمایید تا مدیر امور فرهنگی استان، نسبت به ملحوظ کردن آن دقت لازم را نمایند:

۱- دانشجویان دوره روزانه دانشگاههای دولتی و آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای روزانه در مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در کلیه رشته‌های تحصیلی مشمول حمایت خواهند بود و ماهیانه مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال برای مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی و مبلغ ۲۵۰/۰۰۰ ریال برای مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا به‌عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

تبصره ۱- کمک هزینه تحصیلی دانشجویان مقطع دکترا در رشته‌های پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی، ماهیانه مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال پرداخت می‌گردد.

۲- دانشجویان دوره شبانه و نیمه‌حضوری دانشگاهها و همچنین دانشجویان دوره‌های شبانه آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای در کلیه رشته‌های تحصیلی و مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی و دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی، غیرانتفاعی و علمی - کاربردی که از طریق شرکت در آزمون در رشته‌های غیرفنی پذیرفته می‌شوند در مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۲۵

کارشناسی مشمول حمایت خواهد بود و در هر نیمسال تحصیلی حداکثر تا سقف مبلغ ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان به رشته‌های گروه آزمایشی علوم انسانی، هنر و زبانهای خارجی و مبلغ ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان رشته‌های گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی و تجربی به عنوان شهریه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

۳- دانشجویان دانشگاههای پیام نور (به غیر از دوره‌های فراگیر) در کلیه رشته‌های تحصیلی و مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا مشمول حمایت خواهند بود و به استناد بند «ک» ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه کشور، ضمن ارائه گواهی تحت حمایت به دانشگاه مربوطه، تحصیل آنان در دانشگاه رایگان بوده و از معافیت در پرداخت شهریه بهره‌مند می‌باشند. لیکن صرفاً به دانشجویان خواهر مورد حمایت شاغل به تحصیل در دانشگاه پیام نور در هر نیمسال تحصیلی مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲- دانشجویان شاغل به تحصیل در دوره‌های فراگیر دانشگاه پیام نور چنانچه پس از طی دوره دانش‌پذیری به عنوان دانشجوی رسمی پذیرفته شوند، همانند سایر دانشجویان دانشگاه پیام نور مشمول حمایت خواهند بود.

۴- دانشجویان مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترا دانشگاهها (به غیر از دانشگاه پیام نور) در کلیه رشته‌های تحصیلی مشمول حمایت خواهند بود و در هر نیمسال تحصیلی حداکثر تا سقف مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و مبلغ ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان مقطع دکترا به عنوان شهریه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

۵- دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و جامع علمی - کاربردی که با شرط معدل و یا به صورت پودمان پذیرفته می‌شوند، صرفاً در رشته‌های فنی و در مقطع کاردانی مورد حمایت خواهند بود و در هر نیمسال تحصیلی حداکثر تا سقف مبلغ ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان شهریه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

۶- طلاب علوم دینی مشغول به تحصیل در حوزه‌های علمیه مشمول حمایت خواهند بود و ماهیانه مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

یادآوری:

۱- فارغ التحصیلان مقطع کاردانی و کارشناسی، چنانچه بلافاصله و بدون وقفه تحصیلی در مقطع کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد کلیه دانشگاه‌ها پذیرفته شوند منوط به احراز سایر شرایط مشمول حمایت خواهند بود.

۲- مساعدت به دانشجویان و طلاب علوم دینی برادر در صورت داشتن کد مددجویی تا پایان سن ۲۵ سال بلامانع است.

۳- دانشجویان خواهر در صورت ازدواج تا زمان حذف کد مددجویی مشمول حمایت می‌باشند.

۴- کمک هزینه تحصیلی دانشجویان و طلاب علوم دینی برای مدت ۱۰ ماه (هر نیمسال ۵ ماه) محاسبه و پرداخت شود.

۵- دانشجویان خواهر پذیرفته شده در دانشگاه آزاد اسلامی، پیام نور، جامع علمی - کاربردی، غیرانتفاعی، شبانه، آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای شبانه و نیمه حضوری صرفاً در محدوده استان محل سکونت خانواده و یا در شهر استان همجوار که امکان تردد روزانه وجود داشته باشد (بعد مسافت حداکثر ۹۰ کیلومتر) مشمول حمایت خواهند بود.

۶- با عنایت به شرح فوق، موضوع عدم پذیرش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی به استناد بخشنامه شماره ۵۲۳۰/۱۰۵۰۱۲ - ۱۳۹۰/۱۲/۱۰ کان لم یکن تلقی می‌گردد.

مقتضی است ترتیبی اتخاذ گردد که مراتب به تمام مدیریتهای شهرستان و ادارات تابعه اعلام و مددجویان و دانشجویان را در این رابطه مطلع فرمایند.

ب) بخشنامه شماره ۱۳۹۱/۴/۲۳-۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور: با عنایت به افزایش روزافزون تعداد دانشجویان عضو خانواده‌های تحت پوشش و نظر به محدودیتهای اعتباری و همچنین توجه به ظرفیتهای موجود و اولویت‌بندی در ارائه خدمات به استحضار می‌رساند که از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان تحت پوشش پذیرفته شده در دانشگاههای آزاد، پیام نور، علمی - کاربردی و شبانه دولتی با لحاظ نمودن شرایط ذیل قابل پرداخت است:

۱- کمک هزینه شهریه دانشجویی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و همچنین دکترای پیوسته قابل پرداخت است.

۲- در صورت وجود اعتبارات، پرداخت کمک هزینه دانشجویی در مقطع کارشناسی ارشد و دکترای ناپیوسته بلامانع می‌باشد به ویژه دانشجویانی که در مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی از کمک هزینه شهریه دانشجویی بهره‌مند نشده باشند.

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۲۷

۳- در صورتی که مستمری خانواده قطع گردد، شهریه دانشجویان تا اتمام مقطعی که در آن تحصیل می‌کند قابل پرداخت است.

۴- کمک هزینه شهریه دانشجویانی که یک بار مشروط شوند به میزان (۵۰٪) کاهش خواهد یافت و چنانچه برای بار دوم مشروط شوند پرداخت کمک هزینه شهریه برای یک ترم متوقف می‌گردد.

۵- پرداخت کمک هزینه شهریه به پذیرفته شدگان دانشگاه‌های بین‌المللی امکان‌پذیر نمی‌باشد. شایان ذکر است در صورت وجود اعتبار به منظور تشویق دانشجویانی که در دانشگاه‌های دولتی روزانه (با تحصیلات رایگان) پذیرفته شده‌اند، کمک هزینه تحصیلی معادل (۵۰٪) کمک هزینه پرداختی به پذیرفته شدگان در دانشگاه‌های غیردولتی، قابل پرداخت است.

مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه بر عهده مدیرکل بهزیستی استان خواهد بود. «در پاسخ به شکایت مذکور، معاون حقوقی و امور مجلس کمیته امداد امام خمینی به موجب لایحه شماره ۱۳۹۳/۵/۱۱-۱/۱۰۷۴۸۶ توضیح داده است که:

«احتراماً، بازگشت به ابلاغیه شماره کلاسه فوق‌الذکر منضم به نسخه دوم دادخواست دیوان محاسبات کشور در خصوص ابطال بخشنامه شماره ۵۲۳۰/۴۷۵۵۵-۱۳۹۱/۶/۲۰- این نهاد موارد ذیل را به استحضار می‌رساند:

در سال ۱۳۹۱ به استناد بند «ک» ماده ۲۰ برنامه پنجم توسعه مقرر شد اعتبار شهریه دانشجویان از طریق معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری تأمین و پرداخت گردد که علی‌رغم پیگیری‌های به عمل آمده از طریق این نهاد هیچ‌گونه اعتباری بابت شهریه دانشجویان اختصاص داده نشد و صرفاً از محل سرجمع اعتبارات حوزه فرهنگی نسبت به پرداخت هزینه دانشجویان اقدام شد. ضمن اینکه در سال ۱۳۹۱ تأکید بر این بود که نهادهای حمایتی از جمله کمیته امداد نسبت به معرفی دانشجویان به منظور بهره‌مندی از تحصیل رایگان در دانشگاهها اقدام نمایند و دانشگاهها اعتبار مورد نیاز را از طریق معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی دریافت نمایند.

علیهذا، با توجه به پیگیری‌های مستمر این نهاد و موافقت مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۲ ذیل ردیف اعتبار نهاد متبوع در قانون بودجه طبق ردیف ۱۲۹۶۰۰ برنامه‌ای، اعتباری تحت عنوان تأمین شهریه دانشجویان اختصاص یافته و تا پایان سال نیز مبلغ ۴۵۰ میلیارد ریال بابت شهریه تحصیلی دانشجویان واریز شده و متعاقب آن، شهریه دانشجویان با توجه به محدودیت منابع اختصاصی و رعایت اولویتها پرداخت شد.

شایان ذکر است در سال ۱۳۹۲، برآورد اولیه اعتبارات مورد نیاز با توجه به تعداد دانشجویان و

میانگین شهریه پرداختی به دانشگاههای غیردولتی مبلغ ۱۰۲۵ میلیارد ریال بوده است لیکن تقریباً ۵۰ درصد اعتبار لازم جهت تحقق کامل بند (ک) ماده بیست برنامه پنجم توسعه تخصیص یافته است.

در سال ۱۳۹۳ نیز با اندکی افزایش میزان اعتبار پیش‌بینی شده جهت شهریه دانشجویان مبلغ ۵۱۵ میلیارد ریال است که با توجه به عدم تخصیص کامل اعتبار و به استناد ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی بند (الف) تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ مبنی بر اینکه دستگاههای اجرایی موظف به پرداخت شهریه تحصیلی در حدود اعتبارات تخصیص یافته می‌باشند، با لحاظ کردن مواردی از قبیل آثار منفی و آسیبهای اجتماعی مهاجرت‌های تحصیلی برای دختران، حمایت هرچه بیشتر از رشته‌هایی که در آینده بازار کار بهتری دارند (با توجه به تجربه اشتغال‌زایی در نهاد متبوع) و ... ضوابطی جهت رعایت اولویت در هزینه کرد اعتبارات اختصاصی وضع شده است.

بنا بر مراتب، اقدام کمیته امداد در اولویت‌بندی تخصیص اعتبار و ارائه خدمات تحصیلی به دانشجویان در جهت اعمال محدودیت نبوده بلکه به لحاظ فقدان سیاست اجرایی، جلوگیری از آسیبهای اجرای این طرح نسبت به تمامی رشته‌ها و رقابت درآمدزایی بین دانشگاهها، بهره‌برداری بهینه از اعتبارات از طریق هزینه کرد آن در سر فصلها و رشته‌هایی که قابلیت کاربردی داشته و تحصیل بی‌رویه دانشجویان در آنها دارای تالی فاسد کمتری است و با در نظر گرفتن جوانب امر این اقدام صورت گرفته است.

لذا ضمن اعلام این نکته که در حال حاضر زمان اجرای بخشنامه موصوف منقضى شده، تأیید اقدامات صورت گرفته از طریق معاونت فرهنگی این نهاد مورد استدعاست.

ضمناً در صورت صلاحدید، کارشناسان معاونت حقوقی و امور مجلس همچنین معاونت فرهنگی این نهاد آمادگی حضور در مراحل بررسی موضوع و ارائه توضیح را دارند. «

مدیرکل امور حقوقی سازمان بهزیستی کشور نیز به موجب لایحه شماره ۹۰۰/۹۳/۳۸۸۱۵-۱۳۹۳/۳/۲۷ توضیح داده است که:

«با سلام

احتراماً، در پاسخ به شکایت مطروحه از سوی دیوان محاسبات کشور مبنی بر ابطال بخشنامه شماره ۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹-۱۳۹۱/۴/۲۳ معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور و دستورالعمل نحوه پرداخت کمک هزینه شهریه دانشجویان معلول موضوع پرونده کلاسه ۹۳۰۹۹۸۰۹۰۰۰۴۰۰۳ (۷۹/۹۳) مطالبی را به شرح ذیل جهت بهره‌برداری معروض می‌دارد.

۱- بخشنامه مورد شکایت در ۵ بند در راستای اجرای هدفمند و صحیح مقررات قانونی برای

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۲۹

پرداخت شهریه و هزینه تحصیلی معلولان ابلاغ شده است.

۲- نظر به محدودیتهای اعتباری و مالی سازمان و افزایش تعداد دانشجویان مشمول قانون و ایجاد رویه جهت استفاده برابر آنان از تسهیلات قانونی، بخشنامه مذکور صادر شده است.

۳- با مذاقه در مفاد بخشنامه و بندهای آن به وضوح قابل استنباط است که بخشنامه مذکور ناظر بر تقلیل میزان شهریه دانشجو نمی باشد بلکه تأکید بر پرداخت آن می باشد. لیکن برای ایجاد انگیزه و ترغیب دانشجویان به ادامه تحصیل، برای دانشجویان مشروطی، در بند ۴ بخشنامه مقرر بازدارنده و ایجادکننده داعیه و انگیزه پیش‌بینی شده است.

لذا به نظر می‌رسد بخشنامه ابلاغی یا هیچ مغایرتی با قوانین موجود ندارد و صرفاً جهت هدفمندی اعتبار موجود و جبران کمبود اعتبار مواجه شده است.

معاون حقوقی، مجلس و تفریح بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب نامه شماره ۵۴۷/۲-۱۳۹۴/۶/۲-۲۰۰۰ اعلام کرده است که:

«احتراماً، خواسته دیوان محاسبات کشور به شرح مضمون در نامه شماره ۲۰۲۴/۱۰۲۰۰۰-۱۳۹۲/۱۲/۱۸ منحصرأً ابطال بخشنامه های شماره ۵۲۳/۴۷۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) و شماره ۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹ - ۱۳۹۱/۴/۲۳ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور بوده و ابطال دستورالعمل نحوه پرداخت کمک هزینه شهریه دانشجویان معلول موضوع بخشنامه شماره ۷۰۰/۹۱/۲۰۶۵۶ - ۱۳۹۱/۲/۲۷ رئیس سازمان بهزیستی کشور مدنظر نمی باشد.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۳ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

نظر به این که بخشنامه‌های مورد اعتراض برخلاف احکام مقرر در بند ۷۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور و بندک ماده ۲۰ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، پرداخت شهریه و هزینه تحصیلی مشمولین قانون را محدود و مقید کرده است، مغایر قانون و خارج

از حدود اختیارات مرجع صادر کننده تشخیص و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. ضمناً با اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مبنی بر تسری ابطال بخشنامه‌ها به زمان تصویب موافقت نشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
محمدجعفر منتظری

رای شماره ۱۵۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بند ۳ صورت جلسه فرمانداری شهرستان شهریار

شماره هـ/ ۹/ ۰۶۶۸/ ۱۳۹۲/۳/۲۶

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۲/۰۲/۳۰

شماره دادنامه: ۱۵۵

کلاس پرونده: ۶۶۸/۹۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
شاکی: آقای احمد حسین پورآق برار

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۳ صورت جلسه فرمانداری شهرستان شهریار
گردش کار: آقای احمد حسین پورآق برار به موجب دادخواستی ابطال بند ۳ صورت جلسه فرمانداری شهرستان شهریار را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته توضیح داده است که:
در صورت جلسه فرمانداری بند ۳ مقرر شد فرماندهی انتظامی شهرستان ضمن ابلاغ موضوع عدم نصب صندوق‌ها در معابر و اماکن عمومی به مؤسسات خیریه در صورت مشاهده تخلف اقدام لازم به عمل آورد. با توجه به این که معابر عمومی طبق ماده ۵۵ قوانین و مقررات شهرداری، در اختیار شهرداری است و هرگونه معابر و جلوگیری از سد معبر با شهرداری است و در تبصره ۱ ماده ۵۵ صریحاً به این موضوع اشاره شده است و اماکن عمومی با توجه به ملک خصوصی است و شخص می‌تواند وجوه شرعی خود را به هر سازمان یا مؤسسه‌ای که صلاح بداند واریز نماید و فرمانداری نمی‌تواند خارج از قوانین موضوعه صورت جلسه تصویب نماید، خواهشمند است دستور فرمایید صورت جلسه فوق ابطال شود.

متن مصوبه مورد اعتراض در صورت جلسه فرمانداری شهرستان شهریار به قرار زیر است:

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۳۱

۳- مقرر شد فرماندهی انتظامی شهرستان ضمن ابلاغ موضوع عدم نصب صنادیق در معابر و اماکن عمومی به مؤسسات خیریه در صورت مشاهده تخلف اقدام لازم به عمل آورد.
در پاسخ به شکایت مذکور، فرماندار شهرستان شهريار به موجب لایحه شماره ۲۹۳۹/۱/۶۱۴۹-۱۳۹۰/۹/۱۲ توضیح داده است که:

احتراماً، عطف به نامه شماره ۹۰۰۶۳۹ - ۱۳۹۰/۷/۲۰ آن شعبه در ارتباط با پرونده کلاسه ۹۰۰۹۹۸۰۹۰۰۵۱۰۰۲ آقای احمد حسین پورآق برار مبنی بر خواسته ابطال بند ۳ صورت جلسه ۲۹۳۹/۱/۲۱۸۶۱ که در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۱۹ به این فرمانداری ابلاغ شد. دفاعیه به شرح ذیل جهت رد خواسته ابطال، مورد استدعاست:

۱- بند ۳ صورت جلسه مذکور، از مواردی است و طی گزارشات و خواسته متولیان و مسؤولین امر شهرستان مؤسسات خیریه و نهادهای حمایتی بالاخص کمیته امداد امام خمینی (ره) و اداره بهزیستی و موضوع آن صرفاً عدم نصب صنادیقی است که بدون رعایت قانون تقسیمات کشور و محدوده جغرافیایی و بدون نظارت در موازات مؤسسات خیریه و نهادهای قانونی به صورت ناهماهنگ ایجاد شده و سپس جهت جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی از اعانات مردمی، این مصوبه مقرر گردیده است.

۲- بند ۳ صورت جلسه مذکور، به استناد از نامه شماره ۵۱۲۰/۵۴۷۰۸ سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره) تهران و در راستای نامه شماره ۸۶/۱۱/۱۰۲۹ وزیر وقت کشور به استانداران سراسر کشور جهت جلوگیری از توزیع و نصب چنین صنادیق و حتی تجدیدنظر راجع به نحوه فعالیت آنان ابلاغ شده، مقرر شده است.

۳- به فرض اینکه بند ۳ صورت جلسه مذکور با تبصره ۱ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها از نظر موضوعیت یکی تلقی شود، پس خواسته ابطال در صورتی امکان‌پذیر است که بند ۳ صورت جلسه مغایر یا مخالف ماده فوق باشد، ضمن اینکه در تعارض نیست بلکه موافق و حتی مؤکد و در راستای مقررات نیز می‌باشد.

۴- با استناد به قانون، موضوع دعوا باید جزمی و مضیق باشد و با شک و تردید خواهان نمی‌تواند خواسته ابطال را به احتمال این که از طریق قیاس و تفسیر موسع بخشیدن خلاف تبصره ماده فوق جهت رسیدن به نصب چنین صنادیقی توجیه که نوعاً وجاهتی نداشته تعبیر نماید.

خواهشمند است با عنایت به مراتب و مستندات پیوستی و گزارشات و با استناد به مواد ۱۳ قانون و ۸۴ و ۲۶ آیین دادرسی مدنی دیوان عدالت اداری صدور دستور قرار رد دادخواست خواهان مزید امتنان است.»

همچنین شاکی به موجب لایحه‌ای که به شماره ۵۸۰۱۲۸۸-۱۳۹۰/۱۰/۲۱ ثبت دفتر اندیکاتور هیأت عمومی شده توضیح داده است که:

دفاعیه به شرح ذیل جهت درخواست ابطال صورت جلسه فرمانداری شهریار که در دفاعیه خود اعلام فرمود که این صورت جلسه به درخواست مسئولین شهرستان است.

۱- بند ۱ دفاعیه فرماندار، مسؤولیت صورت جلسه را به متولیان واگذار کرده در صورتی که مسؤولان و متولیان شهرستان نمی‌توانند خلاف قانون آیین‌نامه تنظیم نمایند که ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها مصوب شد که مسؤولیت شهری به شهرداری واگذار شده است.

لازم است به عرض برسانیم که صورت جلسه عام است نه خاص و در صورت جلسه قید نشده آنهایی که تقسیمات کشوری را رعایت نکردند نمی‌توانند صندوق صدقات نصب یا پخش نمایند و یا از فعالیت آنها جلوگیری شود و برای عموم مؤسسات نوشته شده و قید خاصی ندارد.

۲- مجوز و اساسنامه پلیس امنیت کشور که خود گویای رعایت تقسیمات و محدوده جغرافیایی و با هماهنگی و نظارت با پلیس امنیت استان و شهرستان‌های ایجاد شده نظارت دقیق دارند.

۳- ماده ۱۴ تقسیمات کشوری برای واحدها و سازمان‌های اداری، اجرایی، قضایی و نهادهای انقلابی است، نه برای سازمان‌های غیردولتی و غیرسیاسی.

تبصره ۱ ماده ۱۴ قانون نیروهای مسلح مستثنی از این قانون است که مرجع مجوز فعالیت نیروی انتظامی است که خود جزو نیروهای مسلح است.

۴- قانون صریحاً مشخص کرده که کدام مرجع صدور مجوز و ناظر بر عملکرد مؤسسات غیرانتفاعی است.

۵- با توجه به مواد ۵۸۵ و ۵۸۴ تجارت شرایط ثبت مؤسسات و تشکیلات غیرتجاری مصوب سال ۱۳۳۷ را در همین راستا تنظیم و تصویب شد. در ماده یک آیین‌نامه فوق‌الاشاره در تعریف مؤسسات غیرتجاری و غیرانتفاعی را لازمه و خصیصه اینگونه مؤسسات محسوب کرده‌اند.

۶- با عنایت به اینکه ماده ۸۴ آیین دادرسی مدنی اشاره کرده‌اند اما قید نکرده‌اند، که کدام بند اشاره شده آیا منظور این است که دیوان صلاحیت رسیدگی به صورت جلسه را ندارد یا اینکه مجوز مؤسسه خیریه محرز نشده و یا صورت جلسه مشروع نیست و یا اینکه اینجانب به عنوان مدیر عامل مؤسسه خیریه نمی‌باشم که مدارک و مستندات پیوست به حضورتان جهت هرگونه بهره‌برداری ارسال می‌شود.

۷- مؤسسه با کدام موارد قانونی تشکیل شد در ماده ۲ نحوه تأسیس شعبه و ماده ۲۹ بودجه مؤسسه و نحوه نصب صندوق صدقات در اماکن عمومی و خصوصی و با تأیید پلیس امنیت کشور و

سازمان ثبت اسناد کشور در اساسنامه پیش‌بینی شده است. »

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آینده به صدور رأی مبادرت می‌کند.

رأی هیأت عمومی

مطابق تبصره ۱ ماده ۵۵ قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۳۴، سد معابر عمومی و اشغال پیاده‌روها و استفاده غیرمجاز آنها و میدان‌ها، پارک‌ها و باغ‌های عمومی برای کسب و یا سکنی و یا هر عنوان دیگری ممنوع است و شهرداری مکلف است از آن جلوگیری و در رفع موانع موجود و آزاد نمودن معابر و اماکن مذکور به وسیله مأمورین خود رأساً اقدام کنند. با توجه به حکم قانونی مذکور، بند ۳ صورت جلسه فرمانداری شهریار در الزام فرماندهی انتظامی شهرستان به جلوگیری از نصب صندوق در معابر و اماکن عمومی توسط مؤسسات خیریه و اقدام لازم در صورت مشاهده تخلف، خارج از حدود اختیارات فرمانداری شهرستان شهریار و داخل در وظایف شهرداری است. از این حیث و به استناد بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری حکم به ابطال آن صادر و اعلام می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری معاون قضایی دیوان عدالت اداری
علی مبشری

اعلام تعارض آراء صادره از شعب ۴، ۱۳، ۱۴ و ۱۵ بدوی و دوم و دهم تجدیدنظر دیوان عدالت اداری

تاریخ: ۸۶/۲/۳۰

شماره دادنامه: ۱۳۴ الی ۱۳۷

کلاسه پرونده: ۵۱۶/۸۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: ۱- مدیرکل امور اداری وزارت آموزش و پرورش ۲- خانم فاطمه محمدربیع ۳- خانم

فروزنده امیدوار ۴- خانم اقدس امین

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء صادره از شعب ۴، ۱۳، ۱۴ و ۱۵ بدوی و دوم و دهم

تجدیدنظر دیوان عدالت اداری

مقدمه:

الف) ۱- شعبه پانزدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۸۶۵/۸۳ و ۱۸۶۶/۸۳ و ۱۸۶۹/۸۳ موضوع شکایت خانمها فاطمه محمدربیع، فاطمه شاه تاج و خانم طاهره پاکزاد به طرفیت وزارت آموزش و پرورش بخواسته مطالبه پاداش حق جذب فوقالعاده مدیران و معاونین مهدهای کودک به شرح دادنامههای شماره ۶۱ مورخ ۱۳۸۴/۱/۱۷، ۶۲ مورخ ۸۴/۱/۱۷ و ۶۳ مورخ ۸۴/۱/۱۷ چنین رأی صادر نموده است، خواسته شاکی به طرفیت وزارت آموزش و پرورش اجمالاً اعتراض به عدم تعلق جذب فوقالعاده مدیران و معاونین مهد کودک به ایشان است و سازمان مشتکی عنه به موجب لایحه جوابیه اشعار داشته اند، حق مالی موضوع خواسته که مطابق بخشنامه شماره ۷۱۰/۹۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۸ سازمان تجویز گردیده منحصر به مدیران و معاونین واحدهای آموزشی و مصوب وزارتخانه متبوعه می باشد، فلذا اقدامی در خصوص مشارالیهها میسر نمی باشد و تقاضای رد آن را داریم. با عنایت به اینکه مهدها و کودکستانها جز واحدهای آموزشی مصوب وزارتخانه آموزش و پرورش قرارنگرفته و ارتباط تشکیلاتی نیز با وزارتخانه مذکور ندارد و صرف اینکه شورای عالی انقلاب فرهنگی مهدهای کودک را مراکز آموزشی قلمداد نموده مبین برخورداری از تعلق حق موضوع خواسته نبوده در نتیجه چون شاکی دلیلی بر شمول بخشنامه استنادی نسبت به خود ارائه و ابراز نموده تضييع حقی نسبت به شاکی متصور و ثابت نبوده و تخلفی از جانب وزارتخانه مشتکی عنه مشهود نمی باشد مآلاً بنا به مفهوم مخالف مستنبط از بند ۲ ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری با عدم ثبوت شکایت شاکی حکم به رد آن صادر و اعلام می دارد.

الف) ۲- شعبه دهم تجدیدنظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۴۴۸/۸۴ موضوع تقاضای تجدیدنظر خانم فاطمه محمدربیع نسبت به دادنامه شماره ۶۲ مورخ ۱۳۸۴/۱/۱۷ صادره از شعبه پانزدهم دیوان به شرح دادنامه شماره ۱۶۱ مورخ ۱۳۸۵/۲/۱۳ با رد تجدیدنظر خواهی دادنامه معترض عنه مبنی بر رد شکایت را تایید و استوار نموده است.

ب) ۱- شعبه چهاردهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۲۵۸۷/۸۳ و ۲۳۶۹/۸۳ موضوع شکایت خانم محبوبه اسدیان و اقدس امین به طرفیت وزارت آموزش و پرورش به خواسته، تعلق افزایش حق جذب مدیران و معاونین مهدهای کودک مدارس ابتدائی به شرح دادنامههای شماره ۸۲۰ مورخ ۱۳۸۵/۳/۳۰ و شماره ۹۲۷ مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۲ چنین رأی صادر نموده است، به موجب حکم کارگزینی مربوط، خواهان مستخدم رسمی آموزش و پرورش بوده و تکذیب رابطه استخدامی فیما بین بلاوجه است. بنابراین خواهان مشمول افزایش فوقالعاده جذب موضوع دستورالعمل شماره ۷۱۰/۹۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۸ می باشد و حکم به پرداخت آن در حق خواهان صادر و اعلام می شود.

ب) ۲- شعبه دوم تجدیدنظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۱۴۳/۸۵ موضوع تقاضای تجدیدنظر اداره کل امور اداری وزارت آموزش و پرورش نسبت به دادنامه شماره ۹۲۷ مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۲ به شرح دادنامه شماره ۱۳۱ مورخ ۱۳۸۵/۷/۴ چنین رأی صادر نموده است، اعتراض تجدیدنظرخواه وارد به نظر می‌رسد، زیرا تصویب‌نامه شماره ۵۸۷۴/ت/۱۵۳۶۹ مورخ ۱۳۷۴/۵/۱۵ هیأت وزیران که به استناد تبصره ۳۷ قانون برنامه توسعه به تصویب رسیده است، شاخصهای مربوط به تراکم کلاسها در دوره ابتدائی، راهنمائی، متوسطه و پیش دانشگاهی شهر و روستا و همچنین شاخصهای نیروی انسانی مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش در دوره‌های ابتدائی و راهنمائی را مشخص کرده است لکن واحد مهد کودک در زمره واحدهای آموزش مذکور احصاء و پیش‌بینی نشده است و با توجه به اینکه اصولاً مهدهای کودک جزء واحدهای آموزشی تحت پوشش وزارت آموزش و پرورش نبوده و به صورت غیر دولتی و تحت نظارت سازمان بهزیستی کشور و با صدور مجوز از طرف سازمان اخیرالذکر اداره می‌شوند، بنابراین مشمول مقررات واحدهای آموزشی که تحت پوشش وزارت آموزش و پرورش اداره می‌گردند، نمی‌باشد و مصوبه جلسه مورخ ۱۳۷۵/۹/۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی که بنابه تقاضای سازمان بهزیستی کشور به تصویب رسیده و مهدهای کودک از مراکز آموزشی محسوب گردیده است در ارتباط با مقررات سازمان بهزیستی فوق‌الاشاره صورت گرفته و دلالتی ندارد که واحدهای مذکور تحت پوشش وزارت آموزش و پرورش قرار گرفته باشند. و با عنایت به اینکه تصویب‌نامه شماره ۵۴۵۵۹/ت/۱۸۱۰۲ مورخ ۱۳۷۶/۴/۸ هیأت وزیران که در مقام تعیین ضوابط فوق‌العاده جذب رؤسا و معاونین واحدهای آموزشی و پرورشی وزارت آموزش و پرورش به تصویب رسیده در بند ۴ مصوبه مذکور تعیین ضوابط و نحوه اجرای آنرا به عهده وزارت اخیرالذکر محول نموده است و دستورالعمل شماره ۷۱۰/۹۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۸ نیز که در دادنامه تجدیدنظر خواسته مورد استدلال قرار گرفته بر همین اساس تنظیم گردیده است. بنابراین با توجه به مقررات مذکور وزارت تجدیدنظرخواه الزامی به پرداخت حق جذب و حق مدیریت تجدیدنظر خوانده که مسئولیت واحد غیر دولتی مهد کودک را عهده‌دار می‌باشد ندارد و با توجه به اینکه دادنامه تجدیدنظر خواسته بدون توجه به موارد مذکور صادر گردیده مخدوش تشخیص و با فسخ آن شکایت تجدیدنظر خوانده را موجه ندانسته و حکم به رد آن صادر می‌نماید.

ج) شعبه سیزدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۲۱۹۶/۸۳ موضوع شکایت خانم فروغ السادات موییدی به طرفیت، اداره کل امور اداری وزارت آموزش و پرورش بخواسته، احتساب فوق العاده جذب سرپرستان موضوع بخشنامه ۷۱۰/۹۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۸ به شرح دادنامه شماره ۲۶۷ مورخ ۱۳۸۵/۲/۳۰ چنین رأی صادر نموده است، نظر به اینکه شاکی مستخدم رسمی دولت و در رسته آموزشی و فرهنگی و با پست سازمان رئیس مهد کودک بوده استدلال اداره طرف شکایت مبنی بر اینکه مهد کودک جزء واحد آموزشی دولتی و تحت پوشش این وزارتخانه نمی باشد، موجه و مدلل نبوده با عنایت به پست ثابت سازمانی در مقام مستخدم آموزش و پرورش عدم انتفاع از فوق العاده جذب سرپرستان واحدها از دستورالعمل ۷۱۰/۹۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۸ مغایر با قوانین و مقررات موضوعه بوده لهذا رأی به ورود آن و الزام اداره به اعمال مقررات مذکور صادر و اعلام می شود.

د) شعبه چهارم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۳۷۲۲/۸۳ موضوع شکایت خانم سکینه ولدان زوج به طرفیت، وزارت آموزش و پرورش بخواسته مطالبه حق جذب مدیران مصوبه هیأت دولت به شرح دادنامه شماره ۳۲۳۱ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۷ چنین رأی صادر نموده است، نظر به مصوبه شماره ۵۴۵۵۹ مورخ ۱۳۷۶/۴/۸ هیأت دولت که در جلسه مورخ ۷۶/۳/۴ بنا به پیشنهاد مورخ ۱۳۷۶/۲/۲۳ سازمان امور اداری و استخدامی کشور و به استناد ماده ۶ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ ضوابط فوق العاده جذب رؤسا و معاونان واحدهای آموزشی و پرورشی را تصویب نموده و در نشست سیصد و هفتاد و هشتم مورخ ۱۳۷۵/۵/۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی تقاضای سازمان بهزیستی کشور مبنی بر اینکه مهد کودکیها را به عنوان مراکز آموزشی و فرهنگی محسوب گردد مطرح گردیده شورای عالی نیز پس از بحث با اکثریت آراء تشخیص داده که مهد کودکیها از مراکز آموزشی محسوب گردند. لذا به نظر شکایت شاکی ثابت تشخیص و حکم به ورود آن صادر و اعلام می گردد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی البدل شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می نماید.

رأی هیأت عمومی

با عنایت به اختیار هیأت وزیران به شرح مقرر در ماده ۶ قانون نظام هماهنگ پرداخت حقوق مصوبه ۱۳۷۰ و تعیین ضوابط و شرایط آن و اینکه تصویب نامه شماره ۵۴۵۵۹/ت/۱۸۱۰۲ هـ مورخ ۱۳۷۶/۶/۸ مفید جواز پرداخت فوق العاده حق جذب به رؤسا و معاونان واحدهای آموزش و پرورش و سایر مستخدمان مشمول تصویب نامه مزبور است و پرداخت آن به افراد شاغل در مهد کودک که در زمره واحدهای آموزشی شناخته نشده است، مجوزی ندارد، بنابراین دادنامه های شماره ۶۱، ۶۲ و ۶۳ مورخ ۱۳۸۴/۱/۱۷ شعبه پانزدهم، شماره ۱۳۱ مورخ ۱۳۸۵/۷/۴ شعبه دوم تجدیدنظر در حدی که متضمن این معنی است، صحیح و موافق قانون شناخته می شود. این رأی به استناد ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵ برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری در موارد مشابه لازم الاتباع است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضائی دیوان عدالت اداری
مقدسی فرد

ابطال ششصد و نود و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش

تاریخ: ۸۶/۳/۶

شماره دادنامه: ۱۵۶

کلاس پرونده: ۷۳۴/۸۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: کانون توسعه و همیاری مهدهای کودک خصوصی استان اصفهان

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ششصد و نود و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش

مقدمه: شاکی به شرح دادخواست و لایحه تکمیلی آن اعلام داشته اند، شورای عالی آموزش و پرورش در ششصد و نود و نهمین جلسه خود به تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸ اقدام به تصویب طرح دو ساله شدن دوره پیش دبستانی و همچنین واگذاری صدور مجوز تأسیس مهدهای کودک به آموزش و پرورش نمود که این مصوبه با ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۲۷ مجلس شورای اسلامی که صدور پروانه تأسیس اداره و انحلال مهدهای

کودک را در صلاحیت سازمان بهزیستی کشور قرار داده است، کاملاً مغایر می‌باشد. بنا به مراتب ابطال مصوبه مذکور مورد تقاضا است. سرپرست دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۱۲۰/۱۰۰۸۲/۶ مورخ ۱۳۸۴/۱/۲۳ اعلام داشته‌اند.

اولاً، براساس مقررات مربوط نظام آموزشی کشور به پنج دوره تقسیم شده است: ۱- کودستان یا پیش دبستانی (دوره دو ساله) ۲- ابتدائی (دوره پنج ساله) ۳- راهنمایی (دوره سه ساله) ۴- متوسطه (دوره سه ساله) ۵- پیش دانشگاهی (دوره یک ساله).

ثانیاً، طبق بند یک و ۲ ماده ۶ قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش بررسی و تصویب نظام آموزشی وزارت آموزش و پرورش و تعیین خط‌مشی آموزشی آن بر عهده شورای عالی آموزش و پرورش می‌باشد و همچنین به استناد بند ۶ ماده ۶ قانون فوق‌الذکر تصویب اساسنامه هر نوع مؤسسه تعلیماتی جدید از وظایف خاص شورای عالی آموزش و پرورش بوده که در این راستا اساسنامه دوره پیش دبستانی (کودکستان) یک دوره دو ساله در چارچوب نظام آموزشی کشور به تصویب رسیده و این واحدهای آموزشی با مجوز وزارت آموزش و پرورش به‌دو شیوه دولتی با مشارکت مردم و غیر دولتی براساس قانون تأسیس مدارس غیر انتفاعی فعالیت می‌نمایند. ثالثاً، به دلیل اشتراک لفظی مهد کودک (آمادگی) با پیش دبستانی (دو سال ماقبل دبستان) اینگونه موسسین مهدکودک خصوصی تصور کرده‌اند که اساسنامه مذکور در مغایرت با فعالیت آنها می‌باشد و حال آنکه آنها می‌توانند با مجوز اخذ شده از سازمان وفق ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت همچنان به فعالیت خود ادامه داده و چنانچه قصد داشته باشند واحد آموزشی پیش دبستانی غیر دولتی تأسیس نمایند، ضرورت دارد براساس اساسنامه عمل نموده و از وزارت آموزش و پرورش مجوز فعالیت دریافت نمایند. رابعاً، دوره پیش دبستانی یک تأسیس حقوقی مستقل بوده و در تعارض با مهدهای کودک خصوصی نمی‌باشد و این دوره به عنوان یکی از دوره‌های آموزشی کشور تلقی گردیده و تابع قوانین و مقررات خاص خود می‌باشد و از مقررات مربوط به مهدکودک مستثنی می‌باشد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسا و مستشاران و دادرسان علی‌البدل شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رای هیأت عمومی

با عنایت به وجوه افتراق و تمایز مهدکودک و کودکستان از حیث حداقل و حداکثر سن کودکان قابل پذیرش در هر یک از دو مؤسسه مزبور و تفاوت شرایط و کیفیت نگهداری و آموزش و پرورش و ارائه سایر خدمات ضروری به آنان که مبین دو شخصیت حقوقی متفاوت است و صراحت ماده ۴ قانون تأسیس مدارس غیر انتفاعی مبنی بر ضرورت اخذ مجوز رسمی از وزارت آموزش و پرورش به منظور تأسیس کودکستان و اینکه بند یک ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ ناظر به لزوم اخذ پروانه تأسیس مهدکودک از سازمان بهزیستی کشور و منصرف از پروانه تأسیس کودکستان است. بنابراین مصوبه ششصد و نود و نهمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش در زمینه تایید اختیار مجوز تأسیس کودکستان توسط وزارت آموزش و پرورش مغایرتی با قانون ندارد و خارج از حدود اختیارات مرجع مزبور نیز نمی‌باشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضائی دیوان عدالت اداری

ابطال بخشنامه شماره ۲۷۰۳۶/۵/۸۲/۵ مورخ ۸۲/۹/۲۵ اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تاریخ: ۱۳۸۳/۷/۱۲

شماره دادنامه: ۳۱۶

کلاس پرونده: ۸۲/۱۰۱۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: شرکت ان بی اس کیش

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۵/۵/۸۲/۲۷۰۳۶ مورخ ۸۲/۹/۲۵ اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

مقدمه:

شاکی بشرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر به موجب بخشنامه مورد شکایت توزیع و مصرف آمپول ترامادول ۱۰۰ میلی گرم را محدود به بیمارستانها و مراکز اورژانس می‌نماید. اداره کل مزبور برای این تصمیم صرفاً اشاره به وجود گزارشهایی توسط اشخاص نامعلوم و نامشخص مبنی بر ایجاد و یا ازدیاد عوارض ناخواسته این دارو نموده است. این امر در حالی می‌باشد که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به هنگام صدور مجوز واردات این

دارو آگاهی کامل نسبت به عوارض ناشی از مصرف این دارو داشته است. این تصمیم مغرضانه و جهت‌دار بوده است.

لذا ابطال بخشنامه شماره ۵/۵/۸۲/۲۷۰۳۶ مورخ ۸۲/۹/۲۵ مورد تقاضا است. سرپرست دفتر حقوقی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۶۳۱۵۸/ح/ن مورخ ۸۳/۵/۱۸ اعلام داشته‌اند: ۱ - به استناد بند (الف و ب) فراز یازدهم ماده یک قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین و اعلام استانداردهای مربوط به خدمات بهداشتی، درمانی و بهزیستی و دارویی، نحوه مصرف دارو با این وزارتخانه بوده و اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر متولی سیاستگذاری و اجرا می‌باشد. ۲ - طبق مفاد تبصره یک اصلاحی ماده ۱۴ از قوانین و مقررات امور دارویی و

مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحیه سال ۱۳۶۸ آن اعتبار پروانه واردات بمدت ۴ سال می‌باشد و چنانچه این مدت در صورت تشخیص ورود صدمه و زیان به سلامت عمومی جامعه و بیماران مصرف‌کننده آن، پروانه مذکور با رأی کمیسیون ذیربط لغو می‌گردد. ۳ - با توجه به ارائه گزارش علمی و تحقیقی دفتر تحقیق و توسعه اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر که مبتنی بر بررسی‌های تئوری و علمی پزشکان و متخصصین مربوط می‌باشد بروز عوارض خطرناک ناشی از مصرف بی‌رویه آمپول ۱۰۰ میلی‌گرم ترامادول احراز گردیده است، لذا توزیع آن طی بخشنامه شماره ۵/۵/۲۲/۲۴۷۲۵ د مورخ ۱۳۸۲/۹/۱ صرفاً محدود به کاربری در مراکز درمانی مجهز و بیمارستانها گردید تا در مواجهه با عوارض اتفاقی و ناخواسته دارو کنترل آن با حضور پزشکان و متخصصین حاضر در بالین بیماران امکان‌پذیر باشد. ۴ - مجاز بودن مصرف دوز پایین‌تر از ۱۰۰ میلی‌گرم داروی مذکور به اشکالی دیگر نظیر قرص، کپسول و شیاف مؤید آن است که مصرف آن بطور کلی ممنوع نگردیده و عوارض ناگهانی تزریق آمپول مد نظر بوده است. نظر به مقررات و ضوابط جاری صدور بخشنامه، مرتبط با امور پزشکی، درمانی و دارویی در حیطه وظایف و مسئولیتهای این وزارتخانه می‌باشد رد شکایت مورد تقاضا است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین رازینی و با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء بشرح آتی مبادرت بصدور رأی می‌نماید.

رای هیأت عمومی

بموجب بند (الف و ب) فراز یازدهم ماده یک قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مسئولیت خطیر تعیین و اعلام استانداردهای مربوط به خدمات بهداشتی، درمانی بهزیستی، دارویی و همچنین نحوه مصرف داروها بعهده اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی محول شده و حکم مقرر در تبصره یک اصلاحی ماده ۱۴ از قوانین و مقررات امور دارویی مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحیه ۱۳۶۸ نیز مصرح در محدودیت اعتبار پروانه واردات دارو و جواز لغو آن در صورت ایراد صدمه و زیان به سلامت عمومی جامعه و بیماران مصرف کننده آن به تشخیص کمیسیون ذیصلاح است. بنا به جهات فوق الذکر بخشنامه شماره ۵/۵/۸۲/۲۷۰۳۶ مورخ ۸۲/۹/۲۵ اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که براساس گزارش علمی و تحقیقی دفتر تحقیق و توسعه اداره کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر در باب عوارض شدید ناشی از تزریق آمپول ترامادول، توزیع و مصرف آن را به مراکز درمانی مجهز به سیستم اورژانس محدود کرده است، مغایرتی با قانون ندارد.

رای وحدت رویه دیوان عدالت اداری در مورد ابطال قسمتی از ماده ۲۶ آیین نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی

نقل از شماره ۱۴۰۷۶ - ۱۳۷۲/۴/۱۹

شماره: هـ-۶۵۰. ۱۳۷۲/۲/۸

تاریخ: ۱۳۷۱/۶/۱۴

شماره دادنامه: ۱۰۹ - ۱۰۸ - ۱۰۷ - ۱۰۶ - ۱۱۰ - ۱۱۱

کلاس پرونده: ۷۳/۶۳ - ۶۶/۶۳ - ۷۰/۶۵ - ۳۲/۶۵ - ۶۶ - ۹۴ - ۱۰۶/۷۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: احمد کی نژاد، بدری الزمان خطیبی، ام البنین ناظم زمردی، فتح الله مرتضوی، به وکالت از تعداد مدیران مهدهای کودک خصوصی، رحیم شایان راد، عباس معلم زاده حقیقی؛

طرف شکایت: سازمان بهزیستی کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال آیین نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب سال ۶۲ و آیین نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی با استناد به مصوبه مورخ ۶۵/۵/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

مقدمه:

الف) شکایت طی پرونده‌های کلاسه ۶۶،۶۳ - ۷۳،۶۳ - ۳۲،۶۵ و ۱۰۶،۶۶ نسبت به آیین‌نامه سابق تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب سال ۶۲ معترض بوده تقاضای باطل آن را نموده‌اند. دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایت شکات‌طی نامه‌های شماره ۸۵۶،۴۳۸۷۷ - ۸۵۶،۴۷۰۲۰ - ۶۳،۱۲،۱ - ۸۵۶،۴۷۰۲۰ - ۶۳/۷/۱۵ و ۸۵۶،۲۳۴۹۱ - مبادرت به ارسال لایحه جوابیه نموده‌است.

ب) شکات طی دادخواست تقدیمی در پرونده کلاسه ۷۰،۶۵ و لایحه تکمیلی آن اعلام داشته‌اند، ماده ۶ آیین‌نامه مغایر با موازین حقوقی و منافات با حقوق مکتسب مهد کودک‌داران می‌باشد. بند ۷ ماده ۸ آیین‌نامه مغایر با قانون اساسی است و این ماده نوعی سلب حقوق از مردان می‌باشد. بند ۸ ماده ۸ آیین‌نامه که می‌گوید حداکثر سن ۵۰ سال آیا کسی که مهدکودک تأسیس نموده است حقوق او با تصویب این آیین‌نامه چه خواهد شد، ماده ۹ آیین‌نامه که می‌گوید هر متقاضی فقط می‌تواند یک مهد کودک دایر نماید مورد سؤال این است که آیا در اسلام سرمایه‌گذاری در امر مشروع حد و حصری دارد یا خیر تصور می‌رود این ماده مغایرت با موازین شرعی دارد. ماده ۱۰ آیین‌نامه مغایر با اصول مشارکت اسلامی می‌باشد.

ماده ۱۱ آیین‌نامه مغایر موازین قانونی و نافی حقوق مکتسب افراد مؤسس قبلی دارد.
ماده ۱۲ آیین‌نامه دست سازمان بهزیستی را در از بین بردن حقوق مهد کودک‌داران بازگذاشته است. ماده ۱۳ آیین‌نامه دخالت در شرح وظایف کارکنان بخش خصوصی است. ماده ۱۵ دخالت در امور کارمند بخش خصوصی است. ماده ۱۶ مربوط به بخش دولتی است یا خصوصی؟
آیا بخش خصوصی برای تعطیلی موقت یا دائم طبق ماده ۱۷ آیین‌نامه نیاز به مجوز از بخش دولتی دارد؟ اداره امور بخش خصوصی را طبق ماده ۱۹ آیین‌نامه باید بخش دولتی برنامه‌ریزی نماید. ماده ۲۰ آیین‌نامه صحیح نمی‌باشد مگر بهزیستی بودجه و اعتبار به مهد کودکها می‌دهد که بتواند در وضعیت مالی و اداری آنها نظارت و مداخله داشته باشد. نظارت آموزش و پرورش در ماده ۲۱ آیین‌نامه چه مفهومی دارد غیر از سوء استفاده سازمان بهزیستی در موارد لزوم کنترل مالی مقرر در ماه ۲۲ فاقد وجاهت قانونی است.

ماده ۲۵ آیین‌نامه جز سرگردانی در مورد مهدکودک‌داران چیز دیگری نمی‌باشد. در ماده ۲۶ آیین‌نامه موارد فوت، زندانی، فراری، مفقودالاثر شدن سبب سلب صلاحیت صاحب امتیاز پیش‌بینی شده و جواز خود به خود لغو می‌گردد. این ماده خارج از ضوابط قانونی است. تبصره ۱ ماده ۲۶ نیز وضع قانون است. ماده ۲۷ آیین‌نامه مغایر حقوق مکتسبه اشخاص می‌باشد. دستورالعمل ماده ۱۳ در

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۴۳

آیین نامه پیش بینی نشده است، لذا ماده ۲۹ نمی تواند مورد استناد در تعطیلی مهد کودک قرار گیرد. با تصویب ماده ۳۰ آیین نامه حق مراجعه مؤسس مهد کودک از مراجعه به مقامات قضایی برای احقاق حقوق خود محروم و سلب شده است و مغایر با اصول ۲۲ و ۳۶ و ۶۱ و ۹۴ و ۱۰۶ و ۱۳۸ و ۱۶۶ و ۱۶۹ قانون اساسی می باشد با توجه به مراتب ابطال آیین نامه جدید اداره مهد کودکهای خصوصی را دارد. مدیر کل دفتر حقوقی سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۸۵۶،۹۳۳۱۲- ۶۵/۱۱/۳۰ اعلام داشته اند اگر وکیل خواهانها به مدلول قانون تأسیس سازمان واقف بودند و به اهمیت و ارزشمندی وظایف این سازمان در تأمین رفاه و منطوق تعلیم و تربیت و پرورش روحی و جسمی و حمایت از کودکان و نوباوگان و مادران فرزندان موجود و آینده کشور و تصریح شده در دو اصل قانون اساسی با علاقه خوض و غور می نمودند تصدیق می کردند که هم سازمان وجود خارجی دارد و وجودش در راه خدمت به اجتماع و در نهایت ضرورت و هم شورای عالی انقلاب فرهنگی که به امر امام امت مدظله ایجاد گردیده در تحکیم مبانی فرهنگی و تنظیم تکالیف و تعمیم مسئولیتهای علمی و تربیتی جامعه از اهمیت معنوی والایی برخوردار است دادن سرنوشت نوباوگان معصوم و مهدهای پرورشی و آموزشی آنان را به دست نظام صنفی که فقط و فقط مسئول انجام تکلیفی در راه تشکیل و اصلاح رشته های اصناف و صاحبان حرف امور تولیدی و صنعتی می باشند سپردن اذنبوب لایغفر به شماره می رود.

ج) آقای عباس معلم زاده حقیقی طی دادخواست تقدیمی اعلام داشته اند سازمان بهزیستی کشور به استناد مصوبه هشتادمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۶۵/۸/۲۱ آیین نامه ای در مورد مهدهای کودک خصوصی تدوین نموده است که به دلائل زیر قسمتهایی از آن خلاف قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می باشد لذا تقاضا دارد ضمن رسیدگی به مراتب یاد شده نسبت به ابطال آیین نامه مذکور اقدام لازم مبذول فرمایند.

با توجه به اینکه سازمان بهزیستی کشور قبل از مصوبه مورخ ۶۵/۵/۲۱ حق دخالت در امور مهدهای کودک خصوصی را نداشته ماده ۶ آن خلاف قانون به نظر می رسد. بند ح ماده ۸ آیین نامه صحیح نبوده و بند ز ماده ۸ مخالف اصول ۲۰ و ۲۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز می باشد. در ماده ۳۶ متقاضی تأسیس مهد کودک را متعهد به اجرای دستورالعمل مقرر در ماده ۱۳ که هنوز نوشته نشده است نموده اند که خلاف قانون است. در ماده ۱۵ اختیارات وسیعی برای سازمان بهزیستی پیش بینی شده که به نظر می رسد این آیین نامه مربوط به مهدهای کودک خود سازمان بهزیستی است نه بخش خصوصی. به طوری که از مفاد ماده ۱۶ و تبصره ۱ و ۲ آن استنباط می گردد آیین نامه مربوط به مهدهای کودک خصوصی نمی باشد زیرا برای گرفتن یک ماه مرخصی باید

سازمان بهزیستی کشور موافقت نماید و در سن ۶۵ سالگی مدیران مهد کودک بخش خصوصی باید بازنشسته گردند. ماده ۱۷ نیز به نظر می‌رسد مربوط به بخش دولتی است. در ماده ۲۲ آیین‌نامه کنترل درآمدهای مهدهای کودک خصوصی توسط سازمان بهزیستی کشور برای هر ۶ ماه یک بار پیش‌بینی شده سازمان بهزیستی تا کنون کوچکترین اقدامی در این زمینه ننموده و خود معترف است که غیر قابل اجرا است. در ماده ۲۷ آیین‌نامه انتقال جواز از شهرستانی به شهرستان دیگر منع شده است که چنین پیش‌بینی مغایر حقوق مکتسبه اشخاص می‌باشد. ماده ۳۰ آیین‌نامه بر خلاف اصل ۳۶ و ۹۶ و ۱۷۱ قانون اساسی می‌باشد. مدیر کل دفتر حقوقی سازمان بهزیستی کشور در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۸۵۶،۲۲۱۹ - ۷۰/۸/۱۱ اعلام داشته‌اند:

۱- حکم ماده ۶ آیین‌نامه جدید مورد عمل ابتداء به ساکن وضع نشده که شاق به نظر برسد بلکه مسبوق به مقررات آیین‌نامه شماره ۸۰۰،۱۴۸۵ - ۶۲/۵/۱۱ (تبصره ۳ ماده ۱) می‌باشد مصوبه اخیر شماره ۱۷۴۷۰ د ش - ۷۰/۵/۲۷ بطلان ادعای صنفی بودن مهدهای کودک را ثابت می‌کند.

۲- اختصاص امتیاز مهد کودک به زنان میبایستی با قانون اساسی ندارد نمونه‌های فراوانی در این زمینه در قوانین و مقررات موضوعه به چشم می‌خورد از آن جمله عدم امکان اشتغال زنان به شغل قضاء و عدم پذیرش مردان در رشته مامایی و تخصص زنان و زایمان همچنین است در رابطه با پیش‌بینی حداقل و حداکثر سن که با تدقیق در قوانین موضوعه موارد فراوانی داریم از آن جمله حداقل سن برای اخذ گواهینامه رانندگی. ۳- در قسمتی از نامه از تعارض ماده ۱۳ و ۳۶ آیین‌نامه صحبت به میان آمده است در حالیکه ماده ۱۳ ناظر بر دستورالعمل اجرایی جداگانه در رابطه با برنامه کار و ویژگیها و شرح وظایف کارکنان و... است در حالی که ماده ۳۶ ناظر بر مندرجات آیین‌نامه حاکم است خاصه اینکه دستورالعمل مورخ ۶۲/۱۱/۳۰ عنایتاً به ماده ۳۸ آیین‌نامه مورد عمل تا تصویب دستورالعمل جدید به قوت و اعتبار خود باقی است. ۴- اصل ۳۶ قانون اساسی در جای خود لازم‌الرعایه است ولی درخصوص مورد بحث قابل استناد نمی‌باشد اقدام به تعطیلی مؤسسه یک تصمیم اداری، انضباطی است که به تجویز آیین‌نامه و مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی اتخاذ می‌شود که اگر به فرض ضرری هم از آن ناحیه متوجه دیگری بشود جنبه عمومی داشته و ناشی از حق حاکمیت دولت است در هر حال مدعی خسارت می‌تواند برای اثبات ادعای خود به دادگاه حقوقی رجوع نماید. ۵- آیین‌نامه مذکور مستند به تبصره ۱۱ قانون راجع به تشکیل سازمان بهزیستی و مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین گردیده و نیاز به ارسال آن به شورای نگهبان نبوده است. ۶- مقررات آمرانه قانون کار بیشتر به منظور حمایت از کارگران در مقابل کارفرمایان وضع شده لازم‌الرعایه بوده و چنانچه در این رابطه برای کارگر حقوق مکتسبه‌ای به وجود آمده باشد رعایت

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۴۵

آن بر عهده کارفرما می باشد. ۷- لزوم کسب موافقت سازمان بهنجاری برای مرخصی یا التزام صاحب امتیاز به معرفی مدیر واجد شرایط در پایان سن ۶۵ سالگی همگی ناشی از حق نظارتی است که مطابق قوانین و مقررات به سازمان بهنجاری واگذار گردیده است. ۸- واگذاری امتیاز مهدکودک و تعداد مورد نیاز برای هر شهرستان با توجه به جمعیت، وسعت، امکانات و به طور کلی جمعی جهت ذی دخیل می باشد. دبیر محترم شورای نگهبان در خصوص ادعای شکات مبنی بر خلاف شرع بودن آیین نامه مورد شکایت طی نامه شماره ۱۱۰۱- ۷۱/۵/۱۱ اعلام داشته اند در

خصوص شکایت مدیران مهدهای کودک خصوصی نسبت به آیین نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب ۲۰۸۸ - ۶۷/۱۱/۲۹ که براساس مصوبه هشتادمین جلسه مورخ ۶۵/۵/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین یافته در جلسه فقهاء شورای نگهبان مطرح گردیده و پس از بحث و بررسی موارد شکایت درخواستی خلاف شرع تشخیص داده نشد.

جلسه هیأت عمومی

با تکمیل پرونده هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا عباسی فرد و با حضور رؤسای شعب دیوان تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می نماید.

رأی وحدت رویه

۱- قید زندانی در ماده ۲۶ آیین نامه تأسیس و اداره مهدهای کودک خصوصی مصوب ۶۷/۱۱/۲۹ که از موارد لغو جواز تأسیس مهد کودک تعیین شده با رأی اکثریت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص و مستنداً به ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت داری ابطال می گردد.

۲- مواد ۹ و ۱۰ آیین نامه مزبور به نظر فقهای محترم شورای نگهبان مخالف با موازین شرع نبوده و در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز مادتن مرقوم خلاف قانون تشخیص نگردید.

۳- ماده ۶ و بندهای ح و ز ماده ۸ تبصره ۳ ماده ۸ و مواد ۱۱ - ۱۲ - ۱۵ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۵ - ۲۲ - ۲۱ ماده ۲۶ و تبصره یک این ماده به جز قید زندانی (که به شرح مذکور ابطال شد) و مواد ۲۷ - ۲۹ - ۳۰ و تبصره یک ماده اخیر آیین نامه مذکور با اکثریت آراء هیأت عمومی دیوان عدالت خلاف قانون تشخیص نگردید.

۴- ماده ۱۶ و تبصره های یک و دو آن ماده و ماده ۱۷ آیین نامه یاد شده با کیفیت مطروحه قابل رسیدگی در هیأت عمومی تشخیص نگردید.

۵- اعلام تعارض مواد ۱۳ و ۳۶ آیین نامه فوق الاشعار قابل طرح و رسیدگی در هیأت عمومی تشخیص داده نشد.

۶- اعتراض و شکایت در پرونده‌های ۱۰۶,۶۶ - ۷۳,۶۳ - ۳۲,۶۵ - ۶۶,۶۳ ناظر به آیین‌نامه قبلی مهدهای کودک بوده با وضع آیین‌نامه جدید مصوب سال ۶۷ و انتفاء موضوع هیأت عمومی فارغ از رسیدگی است.

۷- مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در رابطه با مهدهای کودکهای خصوصی با توجه به نظریه مورخ ۶۳/۱۲/۶ حضرت امام با اکثریت آراء هیأت عمومی قابل طرح و رسیدگی در هیأت عمومی تشخیص داده نشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

محمدرضا عباسی فرد

رای شماره ۷۰۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بخشنامه شماره ۴۷۵۵۵/۵۲۳ - ۲۰/۷/۱۳۹۱ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) ۲- ابطال بخشنامه ۳۰۷۵۹/۹۱/۳۰۷۰۰ - ۷۰۰/۴/۲۳/۱۳۹۱ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور

شماره ۷۹/۹۳ ۱۳۹۴/۶/۱۷

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۴/۶/۳

شماره دادنامه: ۷۰۹

کلاس پرونده: ۷۹/۹۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: دیوان محاسبات کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال بخشنامه شماره ۴۷۵۵۵/۵۲۳ - ۲۰/۶/۱۳۹۱ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) ۲- ابطال بخشنامه ۳۰۷۵۹/۹۱/۳۰۷۰۰ - ۷۰۰/۴/۲۳/۱۳۹۱ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور

گردش کار: معاون حقوقی، مجلس و تفریغ بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب شکایتنامه شماره ۲۰۰۰/۱۰۲۴ - ۱۳۹۲/۱۲/۱۸، ابطال بخشنامه های شماره ۴۷۵۵۵/۵۲۳ - ۲۰/۶/۱۳۹۱ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) موضوع نحوه ارائه خدمات تحصیلی به دانشجویان و طلاب علوم دینی تحت پوشش و بخشنامه شماره ۳۰۷۵۹/۹۱/۳۰۷۰۰ - ۷۰۰/۴/۲۳/۱۳۹۱ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

احتراماً، ضمن ارسال تصویر بخشنامه شماره ۴۷۵۵۵/۵۲۳ - ۲۰/۶/۱۳۹۱ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) موضوع نحوه ارائه خدمات تحصیلی به دانشجویان و طلاب علوم دینی تحت پوشش و بخشنامه شماره ۳۰۷۵۹/۹۱/۳۰۷۰۰ - ۷۰۰/۴/۲۳/۱۳۹۱ معاون امور اجتماعی سازمان

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۴۷

بهریستی کشور و دستورالعمل نحوه پرداخت کمک هزینه شهریه دانشجویان معلول این سازمان، به استحضار می‌رساند:

اولاً: وفق بند (۷۰) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور «تحصیل ایثارگران و مشمولان بند (ک) ماده (۲۰) قانون برنامه پنج ساله پنجم جمهوری اسلامی ایران و حافظان کل قرآن در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی اعم از دانشگاهها و مراکز آموزشی و پژوهشی دولتی رایگان است. هزینه‌های مربوط به مراکز آموزشی و پژوهشی غیردولتی نیز از طریق دستگاههای ذیربط اعم از بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان اوقاف و امور خیریه در ابتدای هر نیمسال تحصیلی پرداخت می‌شود.

ثانیاً: بر اساس بند (ک) ماده (۲۰) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران «شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات ردیف مستقل معاونت تامین شود.

بنا به مراتب و مستندات فوق و نیز با اتکا به استدلال مرقوم در دادنامه شماره (۶۴۳) ۱۳۹۲/۹/۱۸ هیأت عمومی آن دیوان، بخشنامه‌های صدرالذکر که متضمن اعمال محدودیت‌های متعددی در اجرای قوانین فوق می‌باشند مغایر قانون ارزیابی می‌شوند.

علیهذا در اجرای مواد (۱۲) و (۱۳) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ابطال بخشنامه‌های مبحث عنه از زمان تصویب مورد استدعاست.

متن بخشنامه های مورد اعتراض به شرح زیر است:

الف) بخشنامه شماره ۵۱۳/۴۷۵۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره):

با احترام، ضمن آرزوی توفیق روزافزون برای جنابعالی و همکاران و گرامی‌داشت سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی، با عنایت به نزدیک شدن سال تحصیلی جدید ۱۳۹۱-۹۲ و به منظور حمایت تحصیلی از دانشجویان پذیرفته شده در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، موارد ذیل مورد تأکید بوده و خواهشمند است دستور فرمایید تا مدیر امور فرهنگی استان، نسبت به ملحوظ کردن آن دقت لازم را نمایند:

۱- دانشجویان دوره روزانه دانشگاههای دولتی و آموزشکدههای فنی و حرفه‌ای روزانه در مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در کلیه رشته‌های تحصیلی مشمول حمایت خواهند بود و ماهیانه مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال برای مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته

و کارشناسی و مبلغ ۲۵۰/۰۰۰ ریال برای مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

تبصره ۱- کمک هزینه تحصیلی دانشجویان مقطع دکترا در رشته‌های پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی، ماهیانه مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال پرداخت می‌گردد.

۲- دانشجویان دوره شبانه و نیمه حضوری دانشگاهها و همچنین دانشجویان دوره‌های شبانه آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای در کلیه رشته‌های تحصیلی و مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی و دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی، غیرانتفاعی و علمی - کاربردی که از طریق شرکت در آزمون در رشته‌های غیرفنی پذیرفته می‌شوند در مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی مشمول حمایت خواهد بود و در هر نیمسال تحصیلی حداکثر تا سقف مبلغ ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان به رشته‌های گروه آزمایشی علوم انسانی، هنر و زبانهای خارجی و مبلغ ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان رشته‌های گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی و تجربی به عنوان شهریه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

۳- دانشجویان دانشگاههای پیام نور (به غیر از دوره‌های فراگیر) در کلیه رشته‌های تحصیلی و مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا مشمول حمایت خواهند بود و به استناد بند «ک» ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه کشور، ضمن ارائه گواهی تحت حمایت به دانشگاه مربوطه، تحصیل آنان در دانشگاه رایگان بوده و از معافیت در پرداخت شهریه بهره‌مند می‌باشند. لیکن صرفاً به دانشجویان خواهر مورد حمایت شاغل به تحصیل در دانشگاه پیام نور در هر نیمسال تحصیلی مبلغ ۵۰/۰۰۰ ریال به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲- دانشجویان شاغل به تحصیل در دوره‌های فراگیر دانشگاه پیام نور چنانچه پس از طی دوره دانشجویی به عنوان دانشجوی رسمی پذیرفته شوند، همانند سایر دانشجویان دانشگاه پیام نور مشمول حمایت خواهند بود.

۴- دانشجویان مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترای دانشگاهها (به غیر از دانشگاه پیام نور) در کلیه رشته‌های تحصیلی مشمول حمایت خواهند بود و در هر نیمسال تحصیلی حداکثر تا سقف مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و مبلغ ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به دانشجویان مقطع دکترا به عنوان شهریه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

۵- دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و جامع علمی - کاربردی که با شرط معدل و یا به صورت پودمان پذیرفته می‌شوند، صرفاً در رشته‌های فنی و در مقطع کاردانی مورد حمایت خواهند بود و در

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۴۹

هر نیمسال تحصیلی حداکثر تا سقف مبلغ ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان شهریه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

۶- طلاب علوم دینی مشغول به تحصیل در حوزه های علمیه مشمول حمایت خواهند بود و ماهیانه مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت می‌گردد.

پادآوری:

۱- فارغ التحصیلان مقطع کاردانی و کارشناسی، چنانچه بلافاصله و بدون وقفه تحصیلی در مقطع کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد کلیه دانشگاهها پذیرفته شوند منوط به احراز سایر شرایط مشمول حمایت خواهند بود.

۲- مساعدت به دانشجویان و طلاب علوم دینی برادر در صورت داشتن کد مددجویی تا پایان سن ۲۵ سال بلامانع است.

۳- دانشجویان خواهر در صورت ازدواج تا زمان حذف کد مددجویی مشمول حمایت می‌باشند.

۴- کمک هزینه تحصیلی دانشجویان و طلاب علوم دینی برای مدت ۱۰ ماه (هر نیمسال ۵ ماه) محاسبه و پرداخت شود.

۵- دانشجویان خواهر پذیرفته شده در دانشگاه آزاد اسلامی، پیام نور، جامع علمی - کاربردی، غیرانتفاعی، شبانه، آموزشکده های فنی و حرفه ای شبانه و نیمه حضوری صرفاً در محدوده استان محل سکونت خانواده و یا در شهر استان همجوار که امکان تردد روزانه وجود داشته باشد (بعد مسافت حداکثر ۹۰ کیلومتر) مشمول حمایت خواهند بود.

۶- با عنایت به شرح فوق، موضوع عدم پذیرش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی به استناد بخشنامه شماره ۵۲۳۰/۱۰۵۰۱۲ - ۱۳۹۰/۱۲/۱۰ کان لم یکن تلقی می‌گردد.

مقتضی است ترتیبی اتخاذ گردد که مراتب به تمام مدیریتهای شهرستان و ادارات تابعه اعلام و مددجویان و دانشجویان را در این رابطه مطلع فرمایند.

ب) بخشنامه شماره ۱۳۹۱/۴/۲۳ - ۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور: با عنایت به افزایش روزافزون تعداد دانشجویان عضو خانواده های تحت پوشش و نظر به محدودیتهای اعتباری و همچنین توجه به ظرفیتهای موجود و اولویت بندی در ارائه خدمات به استحضار می‌رساند که از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان تحت پوشش پذیرفته شده در دانشگاههای آزاد، پیام نور، علمی - کاربردی و شبانه دولتی با لحاظ نمودن شرایط ذیل قابل پرداخت است:

۱- کمک هزینه شهریه تحصیلی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و

همچنین دکترای پیوسته قابل پرداخت است.

۲- در صورت وجود اعتبارات، پرداخت کمک هزینه دانشجویی در مقطع کارشناسی ارشد و دکترای ناپیوسته بلامانع می باشد به ویژه دانشجویانی که در مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی از کمک هزینه شهریه دانشجویی بهره مند نشده باشند.

۳- در صورتی که مستمری خانواده قطع گردد، شهریه دانشجو تا اتمام مقطعی که در آن تحصیل می کند قابل پرداخت است.

۴- کمک هزینه شهریه دانشجویانی که یک بار مشروط شوند به میزان ۵۰٪ کاهش خواهد یافت و چنانچه برای بار دوم مشروط شوند پرداخت کمک هزینه شهریه برای یک ترم متوقف می گردد.

۵- پرداخت کمک هزینه شهریه به پذیرفته شدگان دانشگاههای بین المللی امکان پذیر نمی باشد. شایان ذکر است در صورت وجود اعتبار به منظور تشویق دانشجویانی که در دانشگاههای دولتی روزانه (با تحصیلات رایگان) پذیرفته شده اند، کمک هزینه تحصیلی معادل ۵۰٪ کمک هزینه پرداختی به پذیرفته شدگان در دانشگاههای غیردولتی، قابل پرداخت است. مسؤولیت حسن اجرای این بخشنامه بر عهده مدیرکل بهزیستی استان خواهد بود.

در پاسخ به شکایت مذکور، معاون حقوقی و امور مجلس کمیته امداد امام خمینی به موجب لایحه شماره ۱۳۹۳/۵/۱۱-۱/۱۰۷۴۸۶ توضیح داده است که:

احتراماً، بازگشت به ابلاغیه شماره کلاسه فوق الذکر منضم به نسخه دوم دادخواست دیوان محاسبات کشور در خصوص ابطال بخشنامه شماره ۵۲۳۰/۴۷۵۵۵ - ۱۳۹۱/۶/۲۰ این نهاد موارد ذیل را به استحضار می رساند:

در سال ۱۳۹۱ به استناد بند «ک» ماده ۲۰ برنامه پنجم توسعه مقرر شد اعتبار شهریه دانشجویان از طریق معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری تأمین و پرداخت گردد که علی رغم پیگیری های به عمل آمده از طریق این نهاد هیچ گونه اعتباری بابت شهریه دانشجویان اختصاص داده نشد و صرفاً از محل سرجمع اعتبارات حوزه فرهنگی نسبت به پرداخت هزینه دانشجویان اقدام شد. ضمن اینکه در سال ۱۳۹۱ تأکید بر این بود که نهادهای حمایتی از جمله کمیته امداد نسبت به معرفی دانشجویان به منظور بهره مندی از تحصیل رایگان در دانشگاهها اقدام نمایند و دانشگاهها اعتبار مورد نیاز را از طریق معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی دریافت نمایند.

علی هذا، با توجه به پیگیریهای مستمر این نهاد و موافقت مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۲ ذیل ردیف اعتبار نهاد متبوع در قانون بودجه طبق ردیف ۱۲۹۶۰۰ برنامه ای، اعتباری تحت عنوان تأمین شهریه دانشجویان اختصاص یافته و تا پایان سال نیز مبلغ ۴۵۰ میلیارد ریال بابت شهریه

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۵۱

تحصیلی دانشجویان واریز شده و متعاقب آن، شهریه دانشجویان با توجه به محدودیت منابع اختصاصی و رعایت اولویتها پرداخت شد.

شایان ذکر است در سال ۱۳۹۲، برآورد اولیه اعتبارات مورد نیاز با توجه به تعداد دانشجویان و میانگین شهریه پرداختی به دانشگاههای غیردولتی مبلغ ۱۰۲۵ میلیارد ریال بوده است لیکن تقریباً ۵۰ درصد اعتبار لازم جهت تحقق کامل بند (ک) ماده بیست برنامه پنجم توسعه تخصیص یافته است.

در سال ۱۳۹۳ نیز با اندکی افزایش میزان اعتبار پیش‌بینی شده جهت شهریه دانشجویان مبلغ ۵۱۵ میلیارد ریال است که با توجه به عدم تخصیص کامل اعتبار و به استناد ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی بند (الف) تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ مبنی بر اینکه دستگاههای اجرایی موظف به پرداخت شهریه تحصیلی در حدود اعتبارات تخصیص یافته می‌باشند، با لحاظ کردن مواردی از قبیل آثار منفی و آسیبهای اجتماعی مهاجرت‌های تحصیلی برای دختران، حمایت هرچه بیشتر از رشته‌هایی که در آینده بازار کار بهتری دارند (با توجه به تجربه اشتغال‌زایی در نهاد متبوع) و ... ضوابطی جهت رعایت اولویت در هزینه کرد اعتبارات اختصاصی وضع شده است.

بنا بر مراتب، اقدام کمیته امداد در اولویت‌بندی تخصیص اعتبار و ارائه خدمات تحصیلی به دانشجویان در جهت اعمال محدودیت نبوده بلکه به لحاظ فقدان سیاست اجرایی، جلوگیری از آسیبهای اجرای این طرح نسبت به تمامی رشته‌ها و رقابت درآمدزایی بین دانشگاهها، بهره‌برداری بهینه از اعتبارات از طریق هزینه کرد آن در سر فصلها و رشته‌هایی که قابلیت کاربردی داشته و تحصیل بی‌رویه دانشجویان در آنها دارای تالی فاسد کمتری است و با در نظر گرفتن جوانب امر این اقدام صورت گرفته است.

لذا ضمن اعلام این نکته که در حال حاضر زمان اجرای بخشنامه موصوف منقضى شده، تأیید اقدامات صورت گرفته از طریق معاونت فرهنگی این نهاد مورد استدعاست.

ضمناً در صورت صلاحدید، کارشناسان معاونت حقوقی و امور مجلس همچنین معاونت فرهنگی این نهاد آمادگی حضور در مراحل بررسی موضوع و ارائه توضیح را دارند. »

مدیرکل امور حقوقی سازمان بهزیستی کشور نیز به موجب لایحه شماره ۹۰۰/۹۳/۳۸۸۱۵-۱۳۹۳/۳/۲۷ توضیح داده است که:

با سلام؛ احتراماً، در پاسخ به شکایت مطروحه از سوی دیوان محاسبات کشور مبنی بر ابطال بخشنامه شماره ۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹-۱۳۹۱/۴/۲۳ معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور و دستورالعمل نحوه پرداخت کمک هزینه شهریه دانشجویان معلول موضوع پرونده کلاسه ۹۳۰۹۹۸۰۹۰۰۰۴۰۰۳ (۷۹/۹۳) مطالبی را به شرح ذیل جهت بهره‌برداری معروض می‌دارد:

- ۱- بخشنامه مورد شکایت در ۵ بند در راستای اجرای هدفمند و صحیح مقررات قانونی برای پرداخت شهریه و هزینه تحصیلی معلولان ابلاغ شده است.
- ۲- نظر به محدودیتهای اعتباری و مالی سازمان و افزایش تعداد دانشجویان مشمول قانون و ایجاد رویه جهت استفاده برابر آنان از تسهیلات قانونی، بخشنامه مذکور صادر شده است.
- ۳- با مذاقه در مفاد بخشنامه و بندهای آن به وضوح قابل استنباط است که بخشنامه مذکور ناظر بر تقلیل میزان شهریه دانشجو نمی‌باشد بلکه تأکید بر پرداخت آن می‌باشد. لیکن برای ایجاد انگیزه و ترغیب دانشجویان به ادامه تحصیل، برای دانشجویان مشروطی، در بند ۴ بخشنامه مقرر بازدارنده و ایجادکننده داعیه و انگیزه پیش‌بینی شده است.
- لذا به نظر می‌رسد بخشنامه ابلاغی یا هیچ مغایرتی با قوانین موجود ندارد و صرفاً جهت هدفمندی اعتبار موجود و جبران کمبود اعتبار مواجه شده است. «
- معاون حقوقی، مجلس و تفریح بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب نامه شماره ۵۴۷/۲۰۰۰-۱۳۹۴/۶/۲ اعلام کرده است که:
- احتراماً، خواسته دیوان محاسبات کشور به شرح مضمون در نامه شماره ۲۰۲۴/۱۰۲۰۰۰-۱۳۹۲/۱۲/۱۸ منحصراً ابطال بخشنامه‌های شماره ۵۲۳/۴۷۵۵-۱۳۹۱/۶/۲۰ معاون امور فرهنگی کمیته امداد امام خمینی (ره) و شماره ۷۰۰/۹۱/۳۰۷۵۹-۱۳۹۱/۴/۲۳ معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور بوده و ابطال دستورالعمل نحوه پرداخت کمک هزینه شهریه دانشجویان معلول موضوع بخشنامه شماره ۷۰۰/۹۱/۲۰۶۵۶-۱۳۹۱/۲/۲۷-۱۳۹۱/۲/۲۷-۷۰۰/۹۱/۲۰۶۵۶ رئیس سازمان بهزیستی کشور مدنظر نمی‌باشد.
- هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۳ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

نظر به اینکه بخشنامه‌های مورد اعتراض برخلاف اطلاق حکم مقرر در بند ۷۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور و بند «ک» ماده ۲۰ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، پرداخت شهریه و هزینه تحصیلی مشمولین قانون را محدود و مقید کرده است، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع صادر کننده تشخیص و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. ضمناً با اعمال ماده ۱۳ قانون

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۵۳

تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مبنی بر تسری ابطال بخشنامه‌ها به زمان تصویب موافقت نشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
محمدجعفر منتظری

رای شماره ۱۲۳۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بخشنامه شماره ۲۷۱۳/۲۱ - ۱۷/۱/۱۳۹۴ مشاور وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس مرکز نوسازی و تحول اداری وزارت مذکور مبنی بر برقراری فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیر متعارف در احکام ذیحسابان و معاونین ذیحساب سازمان بهزیستی کشور

شماره هـ/۹۵/۱۱۶۶

۲۳/۱۲/۱۳۹۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۲۳۳ مورخ ۸/۱۲/۱۳۹۴ با موضوع :

ابطال بخشنامه شماره ۲۷۱۳/۲۱ - ۱۷/۱/۱۳۹۴ مشاور وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس مرکز نوسازی و تحول اداری وزارت مذکور مبنی بر برقراری فوق العاده سختی

کار و کار در محیط‌های غیرمتعارف در احکام ذیحسابان و معاونین ذیحساب سازمان بهزیستی کشور» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد .

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین
تاریخ دادنامه: ۸/۱۲/۱۳۹۶ شماره دادنامه: ۱۲۳۳ کلاسه پرونده: ۹۵/۱۱۶۶
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری .

شاکی: رئیس دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه شماره ۲۷۱۳/۲۱ - ۱۷/۱/۱۳۹۴ مشاور وزیر و رئیس مرکز نوسازی و تحول اداری وزارت امور اقتصادی و دارایی

گردش کار: دیوان محاسبات کشور به موجب گزارش شماره ۸۱۵/۲۰۰۰۰ - ۱۵/۸/۱۳۹۵ اعلام کرده است که :

«رئیس محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً در خصوص نامه شماره ۲۷۱۳/۲۱ - ۱۷/۱/۱۳۹۴ مشاور وزیر و رئیس مرکز نوسازی و تحول اداری وزارت امور اقتصادی و دارایی با موضوع برقراری فوق العاده سختی کار و کار در محیط‌های غیرمتعارف در احکام ذیحسابان و معاونین ذیحساب سازمان بهزیستی کشور (ستاد و استان) به استحضار می رساند :

وفق بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری، فوق العاده سختی کار و کار در محیط‌های غیرمتعارف نظیر کار با اشعه و مواد شیمیایی، کار با بیماران روانی،

عفونی و در اورژانس و در بخشهای سوختگی و مراقبتهای ویژه بیمارستانی تا (۱۰۰۰) امتیاز و در مورد کار با مواد سمی، آتش زا و منفجره و کار در اعماق دریا، امتیاز یاد شده با تصویب هیأت وزیران تا سه برابر قابل افزایش خواهد بود. مطابق ماده (۷۸) مأخذ موصوف در دستگاههای مشمول این قانون کلیه مبانی پرداخت خارج از ضوابط و مقررات این فصل... با اجرای این قانون لغو می گردد .

مستفاد از دادنامه شماره ۷۲۷ - ۱۰/۶/۱۳۹۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری بیان مصادیق سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف مندرج در بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ که موجب استحقاق پرداخت فوق العاده موضوع بند مذکور خواهد بود از باب تمثيل می باشد. بدیهی است تعیین مصادیق دیگر باید به لحاظ موضوع و ماهیت با موارد یاد شده سنخیت داشته باشد. بر این اساس مفاد نامه صدرالذکر از حیث عدم تشابه موضوع و سنخیت ماهیت موارد یاد شده مغایر با مفاد بند (۳) ماده (۶۸) و ماده (۷۸) قانون مدیریت خدمات کشوری، آیین نامه و دستورالعمل اجرایی و مالا دادنامه اصداری هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ارزیابی می گردد. علی ایحال بنا به مواد (۱۲) و (۱۳) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲، ابطال موارد آیین نامه صدرالذکر از زمان صدور مورد استدعا است» .

متن نامه مورد اعتراض به قرار زیر است :

«جناب آقای حسینی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان آذربایجان شرقی

جناب آقای غفارپور نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان آذربایجان غربی

جناب آقای مظفری مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان اردبیل

جناب آقای صبوچی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان اصفهان

جناب آقای سعادت‌ی سرپرست محترم امور اقتصادی و دارایی استان ایلام

جناب آقای فلاح نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان البرز

جناب آقای بیات مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان بوشهر

جناب آقای احمدوند نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان تهران

جناب آقای کریمی نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان چهارمحال و بختیاری

جناب آقای شهابی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان خراسان رضوی

جناب آقای بهمن پور مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان خراسان شمالی

جناب آقای رمضانی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان خراسان جنوبی

جناب آقای صدری مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان خوزستان

جناب آقای عباسچیان نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان زنجان

جناب آقای خلیلی خواہ نمایندہ محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان
سمنان

جناب آقای اصغری مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان سیستان و
بلوچستان

جناب آقای مبشری مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان فارس

جناب آقای قاسمی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان قزوین

جناب آقای موسوی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان قم

جناب آقای دھقانی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان کردستان

جناب آقای شیخ اسدی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان کرمان

جناب آقای کھریزی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان کرمانشاہ

جناب آقای کشاورز مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان کہگیلویہ و
بویراحمد

جناب آقای طبرسا مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان گلستان

جناب آقای ملایی پور مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان گیلان

جناب آقای ہدایتی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان لرستان

جناب آقای قاسم بیشه نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان
مازندران

جناب آقای میرزاخانی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان مرکزی

جناب آقای ابراهیمی مدیرکل محترم امور اقتصادی و دارایی استان هرمزگان

جناب آقای محمودی نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان
همدان

جناب آقای نمازی نماینده محترم وزیر و مدیرکل امور اقتصادی و دارایی استان یزد
با سلام

با تبریک سال نو و توفیق همدلی و هم‌زبانی در تحقق اهداف وزارت متبوع، به
استحضار می‌رساند «اعمال فوق‌العاده سختی کار در محیط‌های غیرمتعارف
(موضوع بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری در احکام ذیحسابان و
معاونین ذیحساب سازمان بهزیستی کشور (ستاد و استان)» در جلسه کمیته اجرایی
طرح طبقه‌بندی مشاغل مورخ ۶/۱۰/۱۳۹۳ مطرح و به شرح ذیل اتخاذ تصمیم شد:
«با عنایت به بخشنامه شماره ۴۴۸۹۰/۹۱/۲۲۰ - ۲۰/۱۲/۱۳۹۱ معاونت توسعه
مدیریت و سرمایه‌انسانی رئیس‌جمهور در خصوص «اعمال فوق‌العاده سختی کار در
محیط‌های غیرمتعارف (موضوع بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری»
برای پستهای مدیریتی سازمان بهزیستی کشور و نظر به فعالیت ذیحسابان و معاونین
آنها در آن حوزه کاری و با توجه به موافقت معاونت نظارت مالی و خزانه دار کل
کشور به موجب نامه شماره ۱۶۳۵۶۸/۵۶ - ۷/۱۰/۱۳۹۳، با اعمال فوق‌العاده مذکور

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۵۹

در احکام کارگزینی ذیحسابان و معاونان ذیحساب سازمان **بهبیستی** به میزان تعیین شده در بخشنامه صدرالاشاره (برای پستهای مدیریتی آن سازمان) موافقت شد. «خواهشمند است دستور فرمایند اقدام لازم معمول نمایند» .

رئیس دیوان عدالت اداری در اجرای ماده ۸۶ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رسیدگی به موضوع گزارش را به هیأت عمومی ارجاع می کند .

طرف شکایت علیرغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامم آن تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ گونه پاسخی ارسال نکرده است .

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۸/۱۲/۱۳۹۶ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است .

رأی هیأت عمومی

بیان مصادیق سختی کار و کار در محیطهای غیرمتعارف، مندرج در بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ که موجب استحقاق پرداخت فوق العاده موضوع بند مذکور خواهد بود از باب تمثیل می باشد. بدیهی است تعیین مصادیق دیگر باید از حیث تشابه موضوع و ماهیت با موارد یاد شده سنخیت داشته باشد. با امعان نظر در عناوین پستهای سازمانی مصوب در بخشنامه مورد شکایت هیچ گونه سنخیتی با مصادیق مذکور در بند ۳ ماده ۶۸ قانون فوق الذکر ندارد. بنابراین بخشنامه شماره ۲۷۱۳/۲۱ - ۱۷/۱/۱۳۹۴ مشاور وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس مرکز نوسازی و تحول اداری وزارت مذکور که در آن برای ذیحسابان و معاونین ذیحساب سازمان **بهبیستی** کشور، فوق العاده مذکور در بند ۳ ماده ۶۸ قانون

دولت اسلامی ایران
سازمان بهزیستی کشور

۶۶۰ □ مجموعه قوانین و مقررات سازمان بهزیستی کشور

مدیریت خدمات کشوری پیش بینی شده است، خلاف قانون تشخیص داده می شود و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می شود .

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

رای شماره ۱۱۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال قرارداد شماره ۵۷۰۹۵/۱/۱۷ پ - ۱۷/۳/۱۳۹۵ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهید صدوقی یزد با سازمان بسیج جامعه پزشکی درخصوص چگونگی نظارت بر مراکز درمان وابستگی به مواد مخدر

شماره هـ/۹۵/۹۷۷

۲۳/۱۱/۱۳۹۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۱۲۱ مورخ ۳/۱۱/۱۳۹۶ با موضوع :

«ابطال قرارداد شماره ۱۷/۳/۱۳۹۵ پ/۵۷۰۹۵/۱/۱۷ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهید صدوقی یزد با سازمان بسیج جامعه پزشکی درخصوص چگونگی نظارت بر مراکز درمان وابستگی به مواد مخدر.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد .

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه : ۳/۱۱/۱۳۹۶ شماره دادنامه: ۱۱۲۱ کلاس پرونده : ۹۵/۹۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی : سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته : ابطال قرارداد شماره ۱۷/۳/۱۳۹۵ پ/۵۷۰۹۵/۱/۱۷ دانشگاه علوم پزشکی و خدماتی درمانی شهید صدوقی یزد با سازمان بسیج جامعه پزشکی

گردش کار : سرپرست معاونت حقوقی و نظارت همگانی و رئیس کمیسیون تطبیق مصوبات دستگاههای اداری سازمان بازرسی کل کشور به موجب شکایتنامه شماره ۱۵۰۵۰۵ - ۱۹/۷/۱۳۹۵ ابطال قرارداد شماره ۱۷/۳/۱۳۹۵ - پ/۵۷۰۹۵/۱/۱۷ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهید صدوقی یزد با سازمان بسیج جامعه پزشکی را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که :

«احتراماً به استحضار می رساند، اخیراً طی قراردادی فی مابین دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید صدوقی یزد و سازمان بسیج جامعه پزشکی به شماره ۱۷/۳/۱۳۹۵ - پ/۵۷۰۹۵/۱/۱۷ وظیفه نظارت بر مراکز درمان وابستگی به مواد مخدر با داروهای آگونیست در سطح کشور را با مبلغ حدود بیست میلیارد ریال، به آن سازمان واگذار کرده است .

از آنجا که قرارداد مذکور ناقض قوانین و آیین نامه های موضوعه به شرح ذیل بوده، بر اساس تبصره ماده (۱) و تبصره (۲) بند (د) ماده ۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و به استناد مواد (۱۲) و (۸۰) و ذیل ماده (۳۶) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری سال ۱۳۹۲، ضمن تقاضای صدور دستور موقت در توقف اجرای قرارداد، ابطال آن قرارداد مورد درخواست می باشد. در مورد این قرارداد که توسط دانشگاه علوم پزشکی یزد امضا شده چند موضوع قابل ذکر است :

۱- در قرارداد اشاره ای به شماره و تاریخ اعطای این اجازه از سوی وزارت بهداشت به دانشگاه مذکور نشده است .

۲- امضاء چنین قراردادی نیاز به مصوبه و اجازه هیأت امنای دانشگاه یزد به ریاست دانشگاه دارد که تاکنون چنین مدرکی ارائه نگردیده است .

۳- بر فرض وجود مصوبه هیأت امنای دانشگاه، آن مجوز فقط می تواند برای زیر مجموعه آن دانشگاه در استان یزد ملاک عمل قرار گیرد و نمی تواند برای کل کشور اعمال شود.

۴- در برنامه پنجم توسعه برای واگذاری خدمات و نیز انتخاب پیمانکار دو شرط مهم تعیین شده است، یکی غیردولتی بودن پیمانکار و دیگری اعطای این واگذاریها از طریق مناقصه می باشد. در باب انتخاب شدن بسیج به عنوان پیمانکار جهت واگذاری نظارت:

۱/۴- بسیج یک نهاد خصوصی و یا غیردولتی مورد اشاره برنامه پنجم نیست (هزینه های آن از بودجه عمومی کشور تأمین می گردد، مصداق لایحه نهادهای غیردولتی نمی باشد، براساس مواد ۲ و ۳ لایحه خدمات کشوری و تصویب نامه شماره ۲۷۸۶۲/ت، ۳۱۲۸۱/ه - ۸/۵/۱۳۸۴ هیأت وزیران و ماده ۳۵ اساسنامه سپاه پاسداران و بند ۳ ماده ۱۵ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب و همچنین بند ۳ قانون تعیین حدود صلاحیت دادرها و دادگاههای نظامی و بند (ج) ماده ۱ فصل اول قانون جرایم نیروهای مسلح، سازمان بسیج نهاد غیردولتی محسوب نشده و مشمول شرایط بند (و) ماده ۳۸ قانون برنامه توسعه پنجم، که در بند (۲) ماده ۶ و دستورالعمل نظارت و ارزیابی موضوع ماده ۴ ابلاغی ستاد مبارزه با مواد مخدر به آن اشاره شده، نمی گردد.

۲/۴- بر اساس اساسنامه سپاه پاسداران و قوانین تشکیل و مجازات نیروهای مسلح، بسیج جزو نیروهای مسلح محسوب می شود.

۳/۴- واگذاری از طریق تشریفات قانونی مناقصه صورت نگرفته است.

۴/۴- مبلغ قرارداد از محل صرفه جویی در همان ردیف بودجه نظارت تأمین نشده است .

۵ - بر اساس دستورالعمل نظارت، ارزیابی و نحوه برخورد با تخلفات مراکز درمانی و کاهش آسیب ابلاغی ستاد مبارزه با مواد مخدر در سال ۱۳۹۲ (موضوع ماده ۴ آیین نامه اجرایی مراکز) به عنوان سند جامع رویه نظارتی بالادستی :

الف) نظارت بر مراکز توسط کمیته نظارت کشوری و در استانها توسط کمیته نظارت استانی (منطقه ای) انجام می شود. در حالی که در فصل دوم تفاهم نامه مذکور در بخش اجراء ترکیبی به نام کمیته کشوری و استانی با عنوان کمیته ساماندهی مراکز درمان سوءمصرف مواد پیش بینی شده است که از نظر عنوانی و محتوایی کاملاً خلاف قوانین ابلاغی است و به نظر می رسد به موازات کمیته نظارت کشوری و استانی مصوب ستاد مبارزه با مواد مخدر پیش بینی شده است .

ب) طبق ماده (۷) بخش وظایف کمیته نظارت استانی دستورالعمل مذکور، معرفی مؤسسات (علمی، حرفه ای و مؤسسات خصوصی) مجری نظارت و همچنین اعتباربخشی، از وظایف کمیته نظارت استانی شناخته شده است. همچنین در بخش فوق الذکر، جمع آوری گزارشها، نظارت بر حسن اجرای فرآیند بازدید توسط مؤسسه مذکور و تصمیم گیری در مورد به کار گیری ارزیابی انجام شده، از وظایف کمیته نظارت استانی شناخته شده است .

ج) در مواد ۴ و ۵ همان دستورالعمل نحوه نظارت، ترتیبات قانونی ابلاغ، چگونگی رویه امضاء فهرست یادآور، چگونگی ابلاغ نقایص و ترتیبات برخورد با نواقص احتمالی در صورت عدم رفع تبیین شده است .

د) در ماده ۶ منابع بند ۲ قید شده که در صورت تصویب کمیته نظارت کشوری (و نه صرفاً وزارت بهداشت) نیروی انسانی لازم برای ارزیابی مراکز توسط کمیته های نظارت استانی و بر اساس بند ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه از طریق مؤسسات غیردولتی قابل تأمین است .

ه) در بند ۳ ماده ۱ نیز شرایط صدور مجوز مؤسسات ارزیابی غیردولتی را در صلاحیت کمیته نظارت کشوری دانسته که تدوین و ابلاغ خواهد شد. همچنین در بند ۴ ماده ۱ نیز مسئولیت آموزش و توانمندسازی کارشناسان نظارتی مؤسسات ارزیابی را در سطح کشور مشترکاً بر عهده وزارت بهداشت و بهزیستی قرار داده که برنامه توانمندسازی فوق نیز پس از تدوین باید به تصویب کمیته نظارت کشوری برسد. لذا چنان که آشکار است، نه در مرحله شناسایی مصداقی مؤسسات با قابلیت ارائه خدمات ارزیابی، نه در تدوین دستورالعمل مربوطه و نه در تدوین شرایط این مؤسسات و نه در مرحله آموزش آنها رعایت قانون انجام نگرفته و همچنین از نظر محتوایی نیز رویکرد دستورالعمل وزارت بهداشت، ناقض دستورالعمل نظارتی بالادستی ستاد مبارزه با مواد مخدر است .

۶ - چک لیست و دستورالعمل ارائه شده از سوی وزارت بهداشت برای ارزیابی و بازرسی مراکز درمان اعتیاد ناقض قوانین موضوعه مدنی کشور (مواد ۱۲۸۴، ۱۲۸۶ و ۱۲۸۷) درباره تماس بازرسین با بیماران و موجب انتساب جرم کیفری افشای اسرار بیمار به مسئول فنی (ماده ۶۴۸ قانون مجازات اسلامی، ماده ۴ آیین نامه انتظامی رسیدگی به تخلفات شاغلین حرف پزشکی، مواد ۶ و ۷ منشور حقوق بیمار) است. زیرا تیم درمانی حق افشای اسرار بیمار را ندارد و این قانون مبتنی بر اخلاق پزشکی (سوگندنامه بقراط) قوانین جهانی و فقه اسلامی است. افشای اسرار بیمار جرم کیفری است و لذا جز در موارد مصرح در قانون قابل افشاء نبوده و قابل تفسیر موسع هم نیست و از طرفی صدور دستور از سوی مقام مافوق هم به دلیل ماهیت کیفری

جرم، از مجری دستور سلب مسئولیت نمی کند. همچنین بر اساس پروتکل ابلاغی ستاد مبارزه با مواد مخدر، در صفحه ۱۰۲، حتی تماس درمانگر با بیمار منوط به رضایت قبلی بیمار دانسته شده که دستورالعمل ابلاغی به بازرسین از سوی وزارت بهداشت ناقض پروتکل است. علی ای حال، با توجه به این که :

اولاً - براساس بند (الف) ماده (۸) و ماده (۹) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب مجلس شورای اسلامی، نظارت بر درمان امری حاکمیتی است و لذا در صلاحیت وزارت بهداشت محسوب شده و بدون حکم صریح قانونگذار، قابل واگذاری نیست. همچنین بر حسب ماده (۱۳) همان قانون، صرفاً امور تصدی‌گری قابل واگذاری به غیر با رعایت ضوابط و تشریفات قانونی است .

ثانیاً - وفق ماده (۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری، امور تصدی‌گری نیز از طریق مناقصه قابل واگذاری به بخش غیردولتی است که اگرچه این قانون اصالتاً درباره قرارداد مذکور قابل اجرا نیست (زیرا نظارت حاکمیت، غیرقابل واگذاری است)، لیکن شرایط ماهوی و شکلی واگذاری نیز درباره قرارداد صدرالاشاره مراعات نگردیده است .

ثالثاً - قرارداد مذکور ناقض متن سیاستهای کلی سلامت، ابلاغی مقام معظم رهبری (فروردین ۱۳۹۳) است. در ماده (۷) سیاستهای فوق، ضمن تأکید بر واگذاری تولید سلامت به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صراحتاً بر تفکیک حوزه های کارکردی آن وزارتخانه تأکید گردیده که این حوزه ها شامل اول: وظایف ذاتی و حاکمیتی وزارت بهداشت در حوزه های سیاست گذاری، نظارت و برنامه ریزی راهبردی است و بیمه و خرید خدمت در بند دوم و نهایتاً امور تصدی‌گری در بند سوم مورد ذکر قرار گرفته که اجازه واگذاری به بخشهای غیردولتی و خصوصی را صرفاً شامل بخش اخیر (بند ۳) دانسته است. از آنجا که اجرای قرارداد مذکور تبعاتی

داشته که موجب شکایت جمعی از مراکز درمانی سوء مصرف مواد شده است (لذا با توجه به فوریت پیش آمده) صدور دستور موقت توقف اجرا و ابطال قرارداد مذکور مورد درخواست می باشد. ضمناً، مدارک و مستندات مربوطه به پیوست ارسال می شود. موجب امتنان است از نتیجه تصمیم متخذه این سازمان را مطلع فرمایند».

طرف شکایت علیرغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامم آن تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ گونه پاسخی ارسال نکرده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۳/۱۱/۱۳۹۶ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با عنایت به اینکه مطابق بند (و) ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که حاکم بر زمان انعقاد قرارداد فی مابین دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد و سازمان بسیج جامعه پزشکی برای واگذاری نظارت بر مراکز درمان وابستگی به مواد مخدر با داروهای آگونیست، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بوده است، واگذاری امر نظارت اولاً: ناظر به مؤسسات ارائه دهنده خدمت است. ثانیاً: موضوع نظارت بایستی به مؤسسات بخش غیردولتی واگذار شود. ثالثاً: واگذاری نظارت بایستی بدون تحمیل بار مالی جدید به وزارتخانه باشد و موجب آزاد شدن منابع وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در این بخش گردد. حال آن که مستنبط از ماده ۳۵ اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و مصوبه شماره

۳۱۲۸۱/ت/۲۷۸۶۲ هـ - ۸/۵/۱۳۸۴ هیأت وزیران، سازمان بسیج دولتی است و در قوانین بودجه ذیل بودجه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران برای آن سازمان ردیف

بودجه منظور می شود. رابعاً: بر اساس بند ۳ ماده ۱۵ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری و بند ۳ قانون تبیین حدود صلاحیت های دادسرا و دادگاههای نظامی و بند (ج) ماده ۱ فصل اول قانون جرایم نیروهای مسلح، بسیج در حکم ضابط قضایی تلقی شده است، از طرفی در قرارداد مورد شکایت از منابع وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبلغ قرارداد معین شده است و در واقع مبین تحمیل بار مالی جدید به دولت می باشد، بنابراین قرارداد مورد شکایت که واجد قاعده آمره و عام الشمول در خصوص چگونگی نظارت بر مراکز درمان وابستگی به مواد مخدر است، مغایر حکم بند (و) ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

رای شماره ۷۸۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ذیل بند ۴ دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف موضوع بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری

شماره هـ/۱۰۳۸/۹۵

۲۰/۹/۱۳۹۶

بسمه تعالی

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۷۸۴ مورخ ۱۶/۸/۱۳۹۶ با موضوع :

«ابطال تبصره ذیل بند ۴ دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف موضوع بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد .

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۶/۸/۱۳۹۶ شماره دادنامه: ۷۸۴ کلاس پرونده: ۹۵/۱۰۳۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای رجب علی رهبری کرویہ

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال بند ۶ فصل یکم مصوبه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور منضم به بخشنامه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ معاونت توسعه و سرمایه انسانی رئیس جمهور ۲- ابطال بند ۴ و تبصره آن و بند ۵ «دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف موضوع بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری» منضم به بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال بند ۶ فصل یکم مصوبه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور منضم به بخشنامه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ معاونت توسعه و سرمایه انسانی رئیس جمهور و ابطال بند ۴ و تبصره آن و بند ۵ «دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف موضوع بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری» منضم به بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«با سلام، احتراماً در خصوص بند ۶ فصل یکم دستورالعمل شماره ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ و بند ۴ دستورالعمل پیوست بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ -

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۷۱

۵/۱۰/۱۳۹۵ شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور به استحضار عالی می‌رساند:

- ۱- مطابق ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری علاوه بر پرداختهای موضوع ماده (۶۵) و تبصره های آن و ماده (۶۶) که حقوق ثابت تلقی می گردد فوق العاده هایی به شرح زیر به کارمندان قابل پرداخت می باشد.
- ۲- مطابق بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف نظیر کار با اشعه و ... تا (۱۰۰۰) امتیاز و در مورد کار با مواد سمی و.... امتیاز یاد شده با تصویب هیأت وزیران تا سه برابر قابل افزایش خواهد بود.
- ۳- بر اساس بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری بند ۶ فصل یکم دستورالعمل شماره ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور در خصوص پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف تصویب و طی بخشنامه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی سابق رئیس جمهور دستگاههای اجرایی را مکلف نموده «تا تصویب و ابلاغ مصوبات مربوط به تعیین و تخصیص امتیاز، درصد یا مبالغ مربوط به فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف صرفاً مبالغ مقطوع مندرج در آخرین حکم کارگزینی سال ۱۳۸۷ کارمندان مبنای پرداخت برای سال ۱۳۸۸ (اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری) باشد و بر اساس همین مصوبه و بخشنامه مبالغ فوق العاده سختی کار مندرج در احکام کارگزینی سال ۱۳۸۷ در احکام کارگزینی سال ۱۳۸۸ (۱/۱/۱۳۸۸) منظور و پرداخت گردیده است. مع الوصف از آنجا که:

۱ (وفق ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری در دستگاههای مشمول این قانون کلیه مبانی پرداخت خارج از ضوابط و مقررات این فصل به استثنای پرداختهای قانونی که در زمان بازنشسته شدن و ... با اجرای این قانون لغو می گردد .

۲ (وفق ماده (۸۰) قانون مدیریت خدمات کشوری آیین نامه اجرایی این فصل (فصل دهم) از تاریخ تصویب این قانون حداکثر ظرف سه ماه با پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت وزیران می رسد و دستگاههای اجرایی موظف اند حداکثر ظرف مدت ۳ ماه پس از ابلاغ آیین نامه ها و دستورالعملهای مربوط نسبت به صدور احکام اقدام نمایند. (متأسفانه پس از گذشت یک سال و نیم از تصویب قانون خدمات کشوری (تاریخ تصویب ۸/۷/۱۳۸۶) و اجرای فصل دهم (۱/۱/۱۳۸۸) آیین نامه و امتیاز مشاغل سخت و زیان آور برای اجراء به دستگاههای اجرایی ابلاغ نشده است و این موضوع مغایر با بند ۳ ماده ۶۸ می باشد) .

۳ (وفق ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری کلیه قوانین عام و خاص به جز قانون بازنشستگی مغایر با این قانون از تاریخ لازم الاجرائی این قانون لغو می گردد. (متأسفانه برخلاف نص صریح بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ فوق العاده سختی کار و مشاغل بر اساس قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت پرداخت شده است یعنی بر اساس احکام کارگزینی سال ۱۳۸۷) .

۴ (شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور از بند (۳) ماده (۱۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری یعنی اختیاراتی که به شورا واگذار شده خلاف بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری بند ۶ فصل یکم دستورالعمل شماره ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ را تصویب نموده و این شورا خود را در مقام و جایگاه قانونگذار تلقی نموده است. علیهذا با عنایت به مراتب فوق :

الف - بند ۶ فصل یکم دستورالعمل شماره ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور که مستند به بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری می باشد در خصوص تعیین و برقراری فوق العاده سختی شرایط محیط کار کارکنان بر اساس فوق العاده سختی کار مندرج در احکام کارگزینی سال ۱۳۸۷ در احکام کارگزینی سال ۱۳۸۸ (۱/۱/۱۳۸۸) تاریخ اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری خلاف نص صریح مواد ۷۸ و ۸۰ و ۱۲۷ و بند ۳ ماده ۶۸ قانون مذکور بوده و در حقیقت برداشت فوق العاده سختی کار بر اساس احکام کارگزینی سال ۱۳۸۷ تا تصویب و ابلاغ دستورالعمل های مربوط به صورت علی الحساب بوده است .

ب - بند ۴ بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ موضوع دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمعارف معاونت توسعه مدیریت و

سرمایه انسانی اسبق رئیس جمهور به ازای هر ۱ درصد میزان فوق العاده کار در سال ۱۳۸۷، (۱۲) امتیاز و همچنین تبصره بند ۴ بخشنامه صدرالذکر «تا زمانی که با اعمال امتیاز به روش فوق (هر یک درصد ۱۲) امتیاز مبلغ فوق العاده سختی کار کارمندان کمتر از مبلغ مذکور در حکم کارگزینی مربوط باشد همان مبلغ مقطوع مندرج در حکم کارگزینی سال ۱۳۸۷ ملاک دریافت فوق العاده سختی کار خواهد بود و بند ۵ دستورالعمل فوق الذکر در خصوص کارمندانی که از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ (تاریخ اجرایی شدن فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری) به بعد استخدام و یا تصدی مشاغل مشمول بهره مندی از فوق العاده سختی شرایط محیط کار را عهده دار می شوند میزان فوق العاده سختی کار آنان بر اساس ساز و کار بند ۴ این دستورالعمل مشخص و پرداخت گردد (یعنی بر اساس کارمندان مشابه در سال

۱۳۸۷) نیز مغایر با مفاد مواد ۷۸، ۸۰، ۱۲۷ و بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری می باشد.

ج - چگونه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور در اجرای بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری تصویب نموده: اولاً: با استناد به دستورالعمل شماره ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ بند ۶ فصل یکم دستورالعمل فوق الذکر فوق العاده سختی کار از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ بر اساس احکام کارگزینی سال ۱۳۸۷ پرداخت گردد. ثانیاً: با استناد به دستورالعمل شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ به ازای هر یک درصد فوق العاده سختی کار در سال ۱۳۸۷ (۱۲) امتیاز و از تاریخ ۵/۱۰/۱۳۸۹ این بخشنامه اجرایی شده است و ثالثاً: با استناد به بخشنامه شماره ۳۴۸۹۰/۶۱/۲۲۰ - ۲۰/۱۲/۱۳۹۱ معاونت راهبردی و منابع انسانی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور (بدون تصویب شورای مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور) همان مشاغل با همان شرایط محیط کار و بدون هیچ گونه تغییر در مشاغل و شرایط محیط کار در بخشنامه اولیه فوق العاده سختی کار سال ۱۳۸۷ پرداخت گردد، در بخشنامه دوم هر یک درصد سختی کار سال ۱۳۸۷ (۱۲) امتیاز) و در بخشنامه سوم که از تاریخ ۱/۱/۱۳۹۲ اجرا شده است در اجرای بند ۳ ماده ۶۸ پس از گذشت چهار سال از اجرایی شدن فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری تعیین امتیاز شود. به عنوان مثال یک کارمند که در سال ۱۳۸۷ پست سازمانی ایشان «کارشناس امور اجتماعی» بوده ۱۰٪ حقوق مبنا را به عنوان فوق العاده سختی کار دریافت می نموده و بر اساس دستورالعمل اولیه از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ (۱۰٪ حقوق مبنا) سال ۱۳۸۷ به عنوان فوق العاده سختی شرایط محیط کار در حکم کارگزینی منظور شده است. بر اساس بخشنامه دوم از تاریخ ۵/۱۰/۱۳۸۹ (۱۲۰) امتیاز همین کارمند که در سازمان بهزیستی کشور و در مجتمع های خدمات بهزیستی مشغول انجام وظیفه بوده بر اساس بخشنامه سوم با همان

شغل و در پست سازمانی و شرایط محیط کار چندین سال قبل فوق العاده سختی کار از تاریخ ۱/۱/۱۳۹۲ (۱۰۰۰) امتیاز در نظر گرفته و تصویب شده است و در حقیقت برای اجرای بند ۳ ماده ۶۸ از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ تا ۱/۱/۱۳۹۲ سه دستورالعمل متفاوت صادر و ابلاغ شده است .

د - با عنایت به اینکه بند ۶ فصل یکم دستورالعمل شماره ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی منضم به بخشنامه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی اسبق رئیس جمهور در خصوص پرداخت فوق العاده سختی شرایط محیط کار موضوع بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری تا تصویب و ابلاغ مصوبات مربوط به نحوه تعیین و تخصیص امتیاز مشاغل مربوط بوده است بنابراین پرداخت مبالغ مقطوع مندرج در احکام کارگزینی سال ۱۳۸۷ برای سال ۱۳۸۸ به طور علی الحساب بوده است و به تبع آن بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ در حقیقت بایستی تاریخ اجرای آن حداقل (۱/۱/۱۳۸۸) و همچنین تاریخ اجرای بخشنامه شماره ۳۴۸۹۰/۶۱/۲۰۰ - ۲۰/۱۲/۱۳۹۱ معاونت راهبردی منابع انسانی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور به جای (۱/۱/۱۳۹۲) بایستی (۱/۱/۱۳۸۸) اجرا و توسط دستگاههای اجرایی اقدام می گردید که متأسفانه خلاف مواد ۷۸، ۸۰، ۱۲۷ و بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری عمل گردیده است .

هـ - به موجب جزء (ب) بند ۱۱ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور در راستای اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری کلیه مبانی پرداخت خارج از فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری به استثناء موارد مصرح در جزء مرقوم لغو شده است بنابراین پرداخت فوق العاده سختی کار بر اساس احکام کارگزینی سال ۱۳۸۷ (قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت) و همچنین به ازای هر یک درصد فوق العاده سختی کار در سال ۱۳۸۷ (۱۲ امتیاز) مغایر با نص صریح قانون بودجه و بند ۳

ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری باشد. «متن مصوبه های مورد اعتراض به قرار زیر است :»

۱- شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی در جلسه مورخ ۹/۲/۱۳۸۸ بنا به پیشنهاد معاونت توسعه مدیریت سرمایه انسانی رئیس جمهور و به استناد جزء ب بند ۱۱ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور جداول ... و فوق العاده های موضوع بندهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۷ و ۹ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری و ... به شرح زیر تصویب نمود: قسمتی از بند ۶ فصل یکم دستورالعمل شماره ۲۱/۲/۱۳۸۸ - ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰

بند ۶- «تا تصویب و ابلاغ مصوبات مربوط به نحوه تعیین و تخصیص امتیاز، درصد یا مبالغ مربوط به فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف صرفاً مبالغ مقطوع مندرج در آخرین حکم کارگزینی سال ۱۳۸۷ کارمندان مبنای پرداخت برای سال ۱۳۸۸ می باشد .

۲- دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف موضوع بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری منضم به بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی سابق رئیس جمهور .

بند ۴- «میزان امتیاز فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف کارمندان دستگاههای اجرایی بر اساس درصدهایی که قبلاً برای سختی کار مشاغل دستگاههای اجرایی تأیید شده است، به ازای هر یک درصد، (۱۲) امتیاز، حداکثر (۱۰۰۰) امتیاز به عنوان سختی کار مشاغل آنان تعیین می شود .

تبصره: تا زمانی که با اعمال امتیاز به روش فوق، مبلغ فوق العاده سختی کار کارمندان، کمتر از مبلغ مذکور در حکم کارگزینی مربوط باشد، همان مبلغ مقطوع مندرج در حکم کارگزینی، ملاک دریافت فوق العاده سختی کار خواهد بود».

بند ۵ - «امتیاز سختی کار کارمندانی که از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ به بعد تصدی مشاغل مشمول بهره مندی از فوق العاده سختی کار را عهده دار شده یا می شوند با توجه به درصدهایی که بر اساس مقررات قبلی برای آن مشاغل تعیین شده و بر اساس ساز و کار بند (۴) این دستورالعمل مشخص می گردد».

علیهذا با عنایت به مراتب فوق و مستندات ضمیمه قسمتی از بند ۶ فصل یکم مصوبه شماره ۱/۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور منضم به بخشنامه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی سابق رئیس جمهور در خصوص پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف که صرفاً بر اساس مبالغ مقطوع مندرج در آخرین حکم کارگزینی سال ۱۳۸۷ کارمندان تصویب و جهت اجرا به دستگاههای اجرایی ابلاغ گردیده و در زمره مبانی پرداخت خارج از فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری (بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری) تلقی می شود و همچنین بند ۴ و تبصره آن و بند ۵ مصوبه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور منضم به بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ درخصوص تعیین امتیاز فوق العاده سختی کار به ازای هر ۱ درصد فوق العاده سختی کار در سال ۱۳۸۷ (۱۲ امتیاز) و همچنین برقراری فوق العاده سختی کار برای مستخدمین بعد از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ و کارمندانی که بعد از ۱/۱/۱۳۸۸ مشمول بهره مندی از فوق العاده سختی کار می شوند بر اساس مقررات قبلی و بر اساس ساز و کار بند ۴ دستورالعمل مشخص گردیده مغایر با مفاد مواد ۷۸، ۸۰، ۱۲۷ و بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری و نیز مغایر با جزء بند ب ماده ۱۱ قانون بودجه سال

۱۳۸۸ کل کشور می باشد، بنابراین در اجرای مواد ۱۹، ۲۰ و ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری ابطال مفاد مورد اعتراض دستورالعملها و بخشنامه های مبحث عنه از زمان تصویب مورد استدعاست. همچنین تقاضای ابطال تاریخ اجرای بخشنامه های ۴۴۸۹۰/۹۱/۲۲۰ - ۲۰/۱۲/۱۳۹۱ و ۴۵۵۹۵/۹۱/۲۲۰ - ۲۷/۱۲/۱۳۹۱ معاونت راهبردی منابع انسانی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور از ۱/۱/۱۳۹۲ و اصلاح تاریخ اجرای آن به ۱/۱/۱۳۸۸ تاریخ اجرایی شدن فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری نیز مورد استدعا می باشد».

متن مصوبات مورد اعتراض به قرار زیر است :

«بند ۶ فصل یکم مصوبه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور منضم به بخشنامه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ معاونت توسعه و سرمایه نیروی انسانی رئیس جمهور

۶ - تا تصویب و ابلاغ مصوبات مربوط به نحوه تعیین و تخصیص امتیاز، درصد یا مبالغ مربوط به فوق العاده اشتغال خارج از کشور، سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف، مناطق کمترتوسعه یافته، بدی آب و هوا، نوبت کاری، مبلغ تضمین، کسر صندوق، فوق العاده محل خدمت (جایجایی محل خدمت)، صرفاً مبالغ مقطوع مندرج در آخرین حکم کارگزینی سال ۱۳۸۷ کارمندان به علاوه هزینه سفر در این سال، مبنای پرداخت برای سال ۱۳۸۸ می باشد .

بند ۴ و تبصره آن و بند ۵ «دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف موضوع بند (۳) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری» منضم به بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

۴- میزان امتیاز فوق العاده سختی کار و کار در محیط های غیرمتعارف کارمندان دستگاههای اجرایی بر اساس درصدهایی که قبلاً برای سختی کار مشاغل دستگاههای اجرایی تأیید شده است، به ازای هر یک درصد، (۱۲) امتیاز، حداکثر تا (۱۰۰۰) امتیاز، به عنوان سختی کار مشاغل آنان تعیین می شود .

تبصره: تا زمانی که با اعمال امتیاز به روش فوق، مبلغ فوق العاده سختی کار کارمندان، کمتر از مبلغ مذکور در حکم کارگزینی مربوط باشد، همان مبلغ مقطوع مندرج در حکم کارگزینی، ملاک دریافت فوق العاده سختی کار خواهد بود .

۵ - امتیاز سختی کار کارمندانی که از تاریخ ۱/۱/۱۳۸۸ به بعد، تصدی مشاغل مشمول بهره مندی از فوق العاده سختی کار را عهده دار شده یا می شوند، با توجه به درصدهایی که براساس مقررات قبلی برای آن مشاغل تعیین شده و بر اساس ساز و کار بند (۴) این دستورالعمل مشخص می گردد» .

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس امور حقوقی و قوانین سازمان اداری و استخدامی کشور به موجب لایحه شماره ۱۴۹۶۷۲۸ - ۱۵/۸/۱۳۹۶ توضیح داده است که :

«دفتر محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

موضوع: آقای رجبعلی رهبری کروی

با سلام و احترام

پیرو نامه شماره ۱۱۷۳۶۸۳ - ۲۷/۲/۱۳۹۶ این امور که به پیوست می باشد، لایحه تکمیلی در خصوص موضوع فوق تقدیم می گردد :

- ۱- ابطال بند ۴ و بند ۵ بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ را هیأت تخصصی اداری و استخدامی طی دادنامه شماره ۹۴ - ۳۱/۵/۱۳۹۶ به اتفاق آراء به جهت اینکه بندهای فوق با اختیار حاصل از بند ۳ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری تصویب شده، رد کرده است .
- ۲- در خصوص ابطال تاریخ اجرای بخشنامه های ۴۳۸۹۰/۹۱/۲۲۰ - ۲۰/۱۲/۱۳۹۱ و ۴۵۵۹۵/۲۲۰ - ۲۷/۱۲/۱۳۹۱ لازم به ذکر است که مطابق بند ۷ دستورالعمل نحوه پرداخت فوق العاده سختی کار در محیطهای غیرمتعارف دستگاههای اجرایی می توانند برای تعیین و یا تغییر امتیاز سختی کار مشاغل خود، پیشنهاد خود را با ارائه توجیهی و طی فرایند و تکمیل فرم مربوط به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور (وقت) ارسال نمایند. طبعاً چنانچه فرایند تغییر امتیاز به تأیید معاونت برسد از تاریخ ابلاغ تصمیم معاونت توسعه امتیازات تغییر یافته قابل اعمال است و به قبل تسری نخواهد داشت .
- ۳- با توجه به اینکه در جزء ب بند ۱۱ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ تصویب جداول موضوع فصل دهم و نحوه تطبیق کارمندان با جداول یاد شده و میزان فوق العاده های ماده ۶۸ به شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی محول شده بود و با عنایت به این که از طرفی شورا در افزایشها مقید به منابع پیش بینی شده در بند مذکور بود و از طرف دیگر امکان تصویب ضوابط برقراری کلیه فوق العاده ها در فرصت کوتاه به لحاظ فنی امکان پذیر نبود بند ۶ تصویب گردید که این امر از اختیارات شورای توسعه بوده ضمن اینکه این امر با مواد قانون مدیریت مبنی بر لغو کلیه مبنای پرداخت خارج از ضوابط و مقررات فصل دهم ندارد و در بخشنامه شورای توسعه در خصوص عوامل به جز آنچه که در فصل دهم آمده حکم نشده است .

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۸۱

عنایت دارند در فرض ابطال بند ۶ مصوبه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی این امر باعث تسری بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ با عنایت به این که مصوبات شورا پس از ابلاغ لازم الاجرا است، به تاریخ مقدم نخواهد شد. با توجه به مراتب فوق تقاضای رد شکایت شاکی را دارد».

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، پرونده به هیأت تخصصی اداری و استخدامی دیوان عدالت اداری ارجاع می شود. هیأت مذکور در خصوص خواسته شاکی مبنی بر ابطال بند ۴ و بند ۵ مصوبه شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور منضم به بخشنامه شماره ۵۰۷۹۵/۲۰۰ - ۵/۱۰/۱۳۸۹ در اجرای بند ب ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره ۹۴ - ۳۱/۵/۱۳۹۶ رأی به رد شکایت شاکی صادر می کند. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافته است.

پرونده در راستای رسیدگی به بند ۶ فصل یکم مصوبه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ و تبصره بند ۴ دستورالعمل مورد اعتراض در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۶/۸/۱۳۹۶ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - نظر به اینکه پیش از این هیات عمومی دیوان عدالت اداری در جلسه مورخ ۹/۴/۱۳۹۳ بند ۶ فصل یکم بخشنامه شماره ۱۴۵۹۳/۲۰۰ - ۲۱/۲/۱۳۸۸ را مورد بررسی قرار داده و با این استدلال که بند مذکور به صورت موقت تصویب شده و جنبه دائمی نداشته، قابل رسیدگی و اتخاذ تصمیم ندانسته است، بنابراین موجبی جهت بررسی مجدد بند ۶ مصوبه یاد شده وجود ندارد .

ب - در ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری مقرر شده است که «علاوه بر پرداختهای موضوع ماده ۶۵ و تبصره های آن و ماده ۶۶ که حقوق ثابت تلقی می گردد، فوق العاده هایی به شرح زیر قابل پرداخت می باشد. ...۳- فوق العاده سختی کار و کار در محیطهای غیرمتعارف، نظیر کار با اشعه و مواد شیمیایی، کار با بیماران روانی، عفونی و در اورژانس و در بخشهای سوختگی و مراقبتهای ویژه بیمارستانی تا (۱۰۰۰) امتیاز و در مورد کار با مواد سمی، آتش زا و منفجره و کار در اعماق دریا، امتیاز یاد شده با تصویب هیات وزیران تا سه برابر قابل افزایش خواهد بود.» نظر به اینکه قانونگذار مبنای پرداخت فوق العاده مذکور را بر اساس امتیاز حاصله قرار داده است، بنابراین تبصره ذیل بند ۴ بخشنامه مورد شکایت که ترتیب دیگری را برای پرداخت سختی کار در سال ۱۳۸۷ معین کرده است، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع تصویب می باشد و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آئین دادرسی دیوان عدالت اداری ابطال می شود .

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

رأی شماره های ۱۱۲۶ - ۱۱۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با
موضوع: ابطال دستور هجدهم مصوبه مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ هیأت امناء
دانشگاه یزد و بند ۲۴ صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ دانشگاه علوم
پزشکی شهید صدوقی مبنی بر اعطاء تخفیف ش هریه به فرزندان اعضاء
هیأت علمی و کارکنان دانشگاه ۲۱

شماره هـ/۵۲۲/۹۳

۲۱/۱۱/۱۳۹۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۱۲۶ - ۱۱۲۵
مورخ ۳/۱۱/۱۳۹۶ با موضوع :

ابطال دستور هجدهم مصوبه مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ هیأت امناء دانشگاه یزد و بند ۲۴
صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی مبنی بر اعطاء
تخفیف شهریه به فرزندان اعضاء هیأت علمی و کارکنان دانشگاه ها» جهت درج در
روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد .

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه : ۳/۱۱/۱۳۹۶ شماره دادنامه: ۱۱۲۶ - ۱۱۲۵

کلاس پرونده : ۹۴/۲۲۱، ۹۳/۵۲۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی : دیوان محاسبات کشور

موضوع شکایت و خواسته : ۱- ابطال دستور هجدهم مصوبه مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ هیأت امناء دانشگاه یزد ۲- ابطال بند ۲۴ صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

گردش کار : الف - معاون حقوقی، مجلس و تفریغ بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب شکایتنامه شماره ۳۶۷/۲۰۰۰ - ۲۰/۵/۱۳۹۳ اعلام کرده است که :

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً، در خصوص دستور هجدهم مصوبه هیأت امناء دانشگاه یزد مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ همان گونه که مستحضرنند :

۱- وفق بند (ی) ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه «دانشگاههای کشور، حسب مورد به تشخیص وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و

آموزش پزشکی با تصویب شورای گسترش وزارتخانه های مربوط، می توانند نسبت به تأسیس شعب در شهر محل استقرار خود یا دیگر شهرها و مناطق آزاد داخل کشور و نیز در خارج کشور به صورت خودگردان و با دریافت شهریه از داوطلبان اقدام کنند».

۲- وفق بند (ک) همان مأخذ قانونی «شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات ردیف مستقل معاونت تأمین شود».

۳- بر اساس دستور هجدهم صورتجلسه یازدهمین نشست عادی هیأت امنای دانشگاه یزد مصوب ۱۸/۳/۱۳۹۰ مقرر گردیده است «به استناد بند (و) ماده (۷) قانون تشکیل هیأت امضاء و در اجرای بخشنامه شماره ۷۰۶۱۷/۱۵/۸۹ - ۱۴/۱۰/۱۳۸۹ مرکز هیأت های امنا و هیأت ممیزه، فرزندان اعضای هیأت علمی رسمی قطعی، رسمی آزمایشی و همچنین اعضای هیأت علمی پیمانی (دارای شرایط مندرج در تبصره (۲) اصلاحی بند «۶ - ۱» دستورالعمل اجرایی «بخشنامه ایجاد تسهیلات برای فرزندان اعضای هیأت علمی مصوب ۱۳۸۸» مصوب شهریور ۱۳۸۹ به شماره ۱۵۰۱۳/و - ۹/۶/۱۳۸۹ وزاری علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) که در مقاطع کاردانی و کارشناسی دوره های نوبت دوم (شبانه) دانشگاه های عضو هیأت امضاء پذیرفته می شوند و یا بر اساس بخشنامه فوق الذکر به دانشگاه های عضو هیأت امنا منتقل و در دوره های مذکور مشغول به تحصیل می گردند. با نظر روسای دانشگاه های عضو هیأت امضاء از ۳۰ تا ۶۰ درصد تسهیلات تخفیف شهریه (ثابت و متغیر) بهره مند گردند».

بنابراین مفاد مصوبه صدرالاشاره متضمن اعمال تخفیف به شرح مصوبه اخیرالذکر از موجبات تبعیض ناروا مصرح در بند (۹) اصل ۳ قانون اساسی بوده و مغایر با مبانی قانونی اخیرالذکر ارزیابی می گردد. مضافاً خاطر نشان می سازد دادنامه (۷۱۴-۱۳۹۱/۱۰/۱۱) اصداری از هیأت عمومی آن دیوان در خصوص ابطال قسمتی از مصوبات مورخ ۲۱/۱۲/۱۳۸۶، ۱۱/۴/۱۳۸۵ و ۴/۳/۱۳۸۴ هیأت امناء دانشگاههای صنعتی شریف، تهران و امیرکبیر در اعطای تخفیف شهریه که با مبحث عنه مشابَهت موضوعی و حکمی دارد مؤید این مطلب می باشد. بنا به مراتب در اجرای مواد (۱۲) و (۱۳) قانون تشکیلات آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال مصوبه مذکور از زمان صدور مورد استدعاست» .

متن دستور هجدهم مصوبه مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ هیأت امناء دانشگاه یزد که مورد اعتراض قرار گرفته به شرح زیر است :

«دستور هجدهم - بهره مندی فرزندان اعضای هیأت علمی از تخفیف شهریه

مصوبه :

به استناد بند «و» ماده «۷» قانون تشکیل هیأت‌های امنا و در اجرای بخشنامه شماره ۷۰۶۱۷/۱۵/۸۹ - ۱۴/۱۰/۱۳۸۹ مرکز هیأت‌های امنا و هیأت‌های ممیزه، مقرر گردید فرزندان اعضای هیأت علمی رسمی قطعی، رسمی آزمایشی و همچنین اعضای هیأت علمی پیمانی (دارای شرایط مندرج در تبصره «۲» اصلاحی بند «۶ - ۱» دستورالعمل اجرایی «بخشنامه ایجاد تسهیلات برای فرزندان اعضای هیأت علمی مصوب ۱۳۸۸» مصوب شهريور ۱۳۸۹ به شماره ۱۵۰۱۲/و - ۹/۶/۱۳۸۹ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) که در مقاطع کاردانی و کارشناسی دوره های نوبت دوم (شبانه) دانشگاه‌های عضو هیأت امنا پذیرفته می

دانشگاهها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به شرح فوق الذکر از استقلال اداری، مالی و معاملاتی برخوردار بوده و تابع مصوبات هیأت امناء دانشگاه خویش می باشند چون مطابق با قانون مزبور تنها مرجع قانونگذاری دانشگاهها هیأت امناء است، بنابراین مصوبه مزبور در جلسه مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ هیأت امناء وقت دانشگاه با عنایت به قانون مذکور و در راستای اختیارات قانونی خاصه بند (و) ماده ۷ قانون تشکیل هیأت امناء دانشگاه و در اجرای بخشنامه شماره ۷۰۶۱۷/۱۵/۸۹ - ۱۴/۱/۱۳۸۹ معاونت و رئیس مرکز وقت هیأتهای امناء و هیأتهای ممیزه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از سوی هیأت امناء دانشگاه به تصویب رسیده و از وجاهت قانونی برخوردار گردیده است، بنابراین مراتب فوق برای استحضار آن مقام رسیدگی بر طبق موازین شرعی و قانونی و صدور حکم شایسته بر رد دادخواست تقدیمی به حضور اعلام می گردد» .

(ب) متعاقب شکایت نامه پیش گفته، معاون حقوقی مجلس و تفریغ بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب لایحه شماره ۱۷۴/۹۷۶/م/۲ - ۲۵/۶/۱۳۹۳ اعلام کرده است که :

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً پیرو نامه شماره ۳۶۷/۲۰۰۰ - ۲۰/۵/۱۳۹۳ موضوع ابطال دستور هجدهم مصوبه هیأت امناء دانشگاه یزد مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ به استحضار می رساند: هیأت امناء دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد نیز بر اساس بند (۲۴) صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ ابلاغی طی نامه شماره ۶۸۴۱/۹۲/م - ۲۵/۱۰/۱۳۹۲ وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اقدام به تخفیف شهریه فرزندان هیأت علمی و کارکنان دانشگاه در

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۸۹

شعبه بین الملل نموده است که بند مذکور مغایر با مستندات ابرازی موضوع نامه صدرالاشاره می باشد. بنا به مراتب در اجرای مواد (۱۲) و (۱۳) قانون تشکیلات آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال مصوبه مذکور از زمان صدور مورد استدعاست» .

متن صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی که مورد اعتراض قرار گرفته به شرح زیر است :

«صورتجلسه هیأت امناء دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد مورخ ۲/۹/۱۳۹۲

۲۴- با تخفیف تا سقف ۲۵ درصد شهریه فرزندان اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد که در شعبه بین الملل پذیرفته می شوند بر اساس شیوه نامه ای که به تأیید هیأت رئیس دانشگاه می رسد موافقت گردید» .

در پاسخ به شکایت مذکور، سرپرست دفتر امور حقوقی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به موجب لایحه شماره ۳۷۴۱/۱۰۷/د - ۳۰/۷/۱۳۹۶ توضیح داده است که :

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با اهدای سلام

احتراماً در خصوص پرونده کلاسه ۹۴/۲۲۱ - ۶/۱۰/۱۳۹۵ موضوع شکایت دیوان محاسبات کشور به خواست ابطال بند ۲۴ صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ دانشگاه علوم

پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد موضوع تخفیف شهریه
فرزندان هیأت علمی و کارکنان شعب بین الملل مراتب ذیل به استحضار می رساند :

۱- دیوان محاسبات کشور در شکایت خود به شماره ۳۶۷/۲۰۰۰۰ - ۲۰/۵/۱۳۹۳ علیه دانشگاه علوم پزشکی یزد متقاضی ابطال دستور هجدهم صورتجلسه یازدهمین نشست هیأت امناء دانشگاه مذکور دایر بر تخفیف ۳۰ تا ۶۰ درصدی شهریه ثابت و متغیر مقاطع کاردانی و کارشناسی دوره های شبانه دانشگاههای عضو هیأت امناء مربوطه برای فرزندان اعضای هیأت علمی گردیده است. سازمان مذکور دلیل خود را جهت ابطال، تبعیض ناروا مصرح در بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی اعلام نموده است. متعاقب این شکایت، سازمان مزبور با همان دلایل متقاضی ابطال بند ۲۴ صورتجلسه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد گردیده است .

۲- این در حالی است که وفق بند ۲۴ مصوبه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ هیأت امناء دانشگاه علوم پزشکی یزد مقرر گردیده است، با تخفیف تا سقف بیست و پنج درصد شهریه فرزندان اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد که در شعبه بین الملل پذیرفته می شوند بر اساس شیوه نامه ای که به تأیید هیأت رئیسه دانشگاه می رسد موافقت گردد .

۳- همان گونه که آن مقام مستحضر می باشند، مطابق بند ب ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه دانشگاهها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستانهایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذیربط می باشند بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاههای دولتی به ویژه قانون محاسبات عمومی، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و

اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و فقط در چهارچوب مصوبات و آیین نامه های مالی، معاملاتی و اداری - استخدامی - تشکیلاتی مصوب هیأت امناء که حسب مورد به تأیید وزرای علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستانها به تأیید رئیس جمهور می رسد، عمل می نمایند. اعضاء هیأت علمی ستادی وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز مشمول حکم این بند هستند. حکم این بند شامل مصوبات، تصمیمات و آیین نامه های قبلی نیز می گردد و مصوبات یاد شده مادام که اصلاح نگردیده به قوت خود باقی هستند .

۴- همچنین برابر تبصره ۲ ماده ۲ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و دانشکدههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کلیه واحدهای اجرایی مستقل و غیرمستقل از لحاظ سیاست گذاری تابع قوانین، مقررات و تصمیمات مؤسسه، آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها بوده و مکلف به رعایت و اجرای مصوبات هیأت امناء مؤسسه می باشد .

۵ - وفق بند(ی) قانون برنامه پنجم توسعه، دانشگاههای کشور، حسب مورد به تشخیص وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با تصویب شورای گسترش وزارتخانه های مربوط، می توانند نسبت به تأسیس شعب در شهر محل استقرار خود یا دیگر شهرها و مناطق آزاد داخل کشور و نیز در خارج کشور به صورت خودگردان و با دریافت شهریه از داوطلبان اقدام کنند. در تبصره ماده مذکور اعلام شده است، میزان شهریه دریافتی از دانشجویان با توجه به نوع رشته و سطح خدمات آموزشی، کمک آموزشی و رفاهی ارائه شده، توسط هیأت امناء دانشگاه تعیین و اعلام می شود .

۶ - با توجه به اینکه تعیین شهریه شعب بین الملل (خودگردان) بر عهده هیأت امناء دانشگاه می باشد هیأت مذکور با توجه به اختیارات حاصله در این بند و در راستای ایجاد امور رفاهی برای کارکنان هیأت علمی و غیرهیأت علمی مربوطه نسبت به تخفیف تا سقف بیست و پنج درصد شهریه برای فرزندان مستخدمان همان دانشگاه که در شعب خودگردان همان دانشگاه پذیرفته می گردند اقدام نموده است که به نظر می رسد اقدام مذکور کاملاً وفق قوانین و مقررات می باشد. اشاره می نماید بند (ب) و (ی) ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم در قانون احکام دائمی توسعه نیز تنفیذ شده است» .

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۳/۱۱/۱۳۹۶ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است .

رأی هیأت عمومی

با عنایت به اینکه دستور هجدهم یازدهمین نشست عادی مورخ ۱۸/۳/۱۳۹۰ هیأت امناء دانشگاه یزد و بند ۲۴ مصوبه مورخ ۲/۹/۱۳۹۲ هیأت امناء دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد مبنی بر اعطاء تخفیف شهریه به فرزندان اعضاء هیأت علمی و کارکنان دانشگاههای یاد شده که در دوره شبانه و شعبه بین الملل پذیرفته شده اند موجبات ایجاد تبعیض ناروا را فراهم ساخته و این امر مغایر با بند ۹ از اصل ۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است و با عنایت به اینکه در موضوع مشابه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی شماره ۷۱۴- ۱۱/۱۰/۱۳۹۱ مصوبه ناظر بر تخفیف به اشخاص خاص را ابطال کرده است، بنابراین مصوبات مورد اعتراض مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت

□ بخش یازدهم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۶۹۳

اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون پیش گفته و تسری ابطال مصوبات به زمان تصویب آنها موافقت نشد .

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

رای شماره ۱۲۶۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال صورتجلسه شماره ۱۳۷۶/۸۰/۱۱/م - ۱۳۸۴/۱۰/۱۱ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با سازمان بهزیستی

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۲۶۴ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲ با موضوع :

«ابطال صورتجلسه شماره ۱۳۷۶/۸۰/۱۱/م - ۱۳۸۴/۱۰/۱۱ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با سازمان بهزیستی.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد .

مدیرکل هیأت عمومی و هیأتهای تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

شماره دادنامه: ۱۲۶۴

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۵/۲

کلاس پرونده: ۹۶/۸۸۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری .

شاکی: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته : ابطال صورتجلسه شماره ۱۱/۸۰۰/۱۳۷۶/م -
۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با سازمان بهزیستی

گردش کار: سازمان بازرسی کل کشور به موجب شکایتنامه شماره ۱۰۲۴۶۷ -
۱۷/۵/۱۳۹۶ ابطال صورتجلسه شماره ۱۱/۸۰۰/۱۳۷۶/م - ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورای
مرکزی مشارکتهای مردمی با سازمان بهزیستی را خواستار شده و در جهت تبیین
خواسته اعلام کرده است :

«حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای بهرامی

رئیس محترم دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً به استحضار می رساند :

۱- حسب بررسیها، سازمان بهزیستی کشور اقدام به هزینه کرد مبالغ بسیاری از محل
مشارکتهای مردمی خاص در خصوص برخی اقدامات عمرانی سازمان از جمله ساخت
طبقه دهم ساختمان ستاد بهزیستی در تهران، ساختمان ساماندهی در تهران،
ساختمان هتل واقع در خزرآباد ساری، ساختمان چند منظوره در بابلسر و همچنین

اقدامات عمرانی انجام گرفته در اردوگاه و خوابگاه شهید عضیمی بابلسر، زائر سرای مشهد، اردوگاه شهید بهشتی خزرآباد، اردوگاه و استخر حبیب ابن مظاهر تنکابن و اردوگاه شهید قدوسی نیاوران می نماید .

۲- در بررسی تکمیلی، ملاحظه گردیده این موضوع در سازمان مذکور مسبوق سابقه بوده و پشتوانه استنادی آن صورتجلسه تنظیمی به شماره ۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱ م - ۱۳۸۴/۱۱/۱۰ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی می باشد. شورای مذکور طی این مصوبه مقرر داشته اند: «براساس مفاد تبصره ۲- ۴ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب مورخ ۱۹/۱۱/۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی با حضور امضاء کنندگان ذیل تشکیل جلسه داد و با توجه به وظایف مصرح قانونی، تصمیماتی به شرح ذیل اتخاذ نمود: با عنایت به اهداف عالیه سازمان بهزیستی کشور و از آنجا که نحوه کمک و مدد رسانی به جامعه هدف آن سازمان برای ریاست سازمان بهزیستی کشور (دبیر شورا) واضح، مبرهن و مشخص می باشد، لذا اعضای شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی به موجب این صورتجلسه موافقت می نمایند رئیس سازمان بهزیستی کشور (دبیر شورا) به نمایندگی از سوی اعضای شورا، راهها و شیوه های دستیابی به جلب حداکثری مشارکتهای مردمی را با توجه به صرفه و صلاح و صلاح سازمان و جامعه هدف تعیین و برای حفظ منافع معلولین، ایتام، زنان سرپرست خانوار، آسیب دیدگان اجتماعی، افراد در معرض آسیب و اقشار مستضعف، درآمد حاصل از جلب کمکهای مردمی را در حوزه هایی که سازمان از نظر اعتبارات در تنگنا قرار دارد از جمله کمک به آموزش، توانبخشی، حرفه آموزی، تامین مسکن و ازدواج معلولان و فرزندان بی سرپرست، حمایت و کمک به خانواده های بی سرپرست و نیازمند و آسیب دیدگان اجتماعی، موسسات خیریه و هیأت امنایی، مجتمعهها و واحدهای سازمان بهزیستی و تکمیل و راه اندازی واحدهای نیمه تمام و غیره با

صلاح‌دید خود هزینه نماید و تشخیص ایشان به عنوان تشخیص اعضای شورای مرکزی بوده و در خصوص موارد مذکور اختیار کامل خواهند داشت. در صورتی که به هر دلیل بنا به تشخیص دبیر شورا (رئیس سازمان) نیاز به طرح موضوع در جلسه شورای مرکزی مشارکتهای مردمی باشد نسبت به تعیین تاریخ جلسه و طرح موضوع به منظور سیاستگذاری آن اقدام لازم را به عمل می‌آورد.»

۳ - متعاقب تصویب این صورتجلسه، مبالغ مآخوذه از طریق جلب مشارکتهای مردمی، حسب صلاح‌دید و نظر شخص رئیس سازمان و در حوزه های مختلف هزینه گردیده است. این در حالی است که به لحاظ قانونی و منطقی ایرادات و اشکالاتی به شرح ذیل بر مصوبه فوق مطرح می‌باشد :

الف - فلسفه تشکیل شورای مرکزی مشارکتهای مردمی مبتنی بر استفاده از خرد جمعی، مشارکت حداکثری و ایجاد زمینه به منظور نظارت دقیق و هدفمند نمودن منابع حاصل از مشارکتهای مردمی در راستای اهداف مقرر برای سازمان بهزیستی کشور بوده است که عملاً با تفویض و انتقال کلیه اختیارات به رئیس سازمان بهزیستی کشور (دبیر شورا) این اهداف محقق نشده و عملاً فلسفه وجودی شورای مشارکتهای مردمی موضوعیت خود را از دست داده است به نحوی که از زمان تنظیم صورتجلسه مذکور شورای مرکزی مشارکتهای سازمان بهزیستی جلسه ای را تشکیل نداده به تعبیری دیگر با تنظیم این صورتجلسه عملاً به حیات اداری و اجتماعی شورا خاتمه داده است .

ب - اعضای شورای مرکزی مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی کشور به موجب صورتجلسه مذکور هزینه کرد اعتبارات حاصل از محل مشارکتهای مردمی را بسیار گسترده دیده اند و مفاد صورتجلسه به گونه ای تنظیم شده است که امکان هزینه کرد آن در هر بخشی که رئیس سازمان بهزیستی کشور به عنوان دبیر شورا صلاح

بداند وجود دارد و اختیار کامل و بی قید و شرطی در این زمینه اعطا شده است که در نتیجه ملاحظه می گردد سازمان بهزیستی کشور بخش عمده ای از اعتبارات را صرف انجام پروژه های عمرانی سازمان بهزیستی نموده است و عملاً سیاستگذاریهای بودجه ای سازمان مذکور بلااثر شده است. به عبارت دیگر سازمان بهزیستی از محل منابع مورد اشاره بودجه عمرانی برای خود تحصیل نموده است و ذیحساب و مدیرکل امور مالی سازمان مذکور نیز به علت ماهیت منابع مورد اشاره هیچ گونه نظارتی بر هزینه کرد و مستندسازی آن ندارد .

ج - با عنایت به ضوابط و مقررات جاری کشور مبنای قانونی خاصی برای این اقدام ملاحظه نمی شود و انطباقی نیز با اصل تفویض اختیار ندارد. زیرا اختیار فردی به فرد دیگر مطرح نبوده و اختیارات یک جمع به یک نفر انتقال یافته است و با فرض اینکه امکان دارد هرگونه انحراف یا سوء استفاده ای از منابع آن به وجود آید مسئولیت متوجه تمامی اعضای است که اختیارات خود را بدون قید و شرط واگذار نموده اند .

د - با عنایت به مفاد تبصره ۲- ۴ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۹/۱۱/۱۳۷۵ ترکیب اعضای شورای مرکزی مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی کشور مشخص و معین شده است که با توجه به آن حضور وزیر بهداشت و درمان (به عنوان رئیس شورا) و شهردار تهران (عضو شورا) در جلسه ضرورت داشته است و در متن قانون نیز پیش بینی نشده است که افراد مذکور می توانند معاون خود و یا فرد دیگری را به نمایندگی به منظور حضور در جلسه شورا و امضای مصوبات آن تعیین نمایند این در حالی است که در متن مصوبه مورد اشاره اثری از حضور افراد مورد اشاره وجود ندارد و به بیان دیگر مصوبه مورد اشاره به دلیل عدم تأیید از سوی اعضای تعیین شده در قانون، دارای ایراد است .

هـ - با عنایت به مفاد تبصره ۲-۴ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور ملاحظه می گردد قانونگذار امکان تفویض اختیار اعضای شورای مرکزی سازمان بهزیستی کشور را در قانون پیش بینی ننموده و با این وصف انتقال وظایف و اختیارات اعضای شورا به رئیس سازمان بهزیستی کشور به عنوان دبیر شورا محمل قانونی ندارد .

و - شورا اختیار نداشته است، هدایای مردم را در غیر محلهایی که اعطاکنندگان تعیین نموده اند، اجازه هزینه دهد .

مراتب اعلام می شود تا دستور فرمایند موضوع در هیأت عمومی دیوان مطرح و نسبت به ابطال آن اقدام نمایند» .

متن صورتجلسه مورد اعتراض به قرار زیر است :

«صورتجلسه شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی براساس مفاد تبصره ۲-۴ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب مورخ ۹/۱۱/۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی با حضور امضاءکنندگان ذیل تشکیل جلسه داد و با توجه به وظایف مصرح قانونی، تصمیماتی به شرح ذیل اتخاذ نمود :

با عنایت به اهداف عالیه سازمان بهزیستی کشور و از آنجا که نحوه کمک و مدد رسانی به جامعه هدف آن سازمان برای ریاست سازمان بهزیستی کشور (دبیر شورا) واضح، مبرهن و مشخص می باشد، لذا اعضای شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی به موجب این صورتجلسه موافقت می نمایند رئیس سازمان بهزیستی کشور (دبیر شورا) به نمایندگی از سوی اعضای شورا، راهها و شیوه های

دستیابی به جلب حداکثری مشارکتهای مردمی را با توجه به صرفه و صلاح سازمان و جامعه هدف تعیین و برای حفظ منافع معلولین، ایتام، زنان سرپرست خانوار، آسیب دیدگان اجتماعی، افراد در معرض آسیب و اقشار مستضعف، درآمد حاصل از جلب کمکهای مردمی را در حوزه هایی که سازمان از نظر اعتبارات در تنگنا قرار دارد از جمله کمک به آموزش، توانبخشی، حرفه آموزی، تامین مسکن و ازدواج معلولین و فرزندان بی سرپرست، حمایت و کمک به خانواده های بی سرپرست و نیازمند و آسیب دیدگان اجتماعی، موسسات خیریه و هیأت امنائی، مجتمع ها و واحدهای سازمان بهزیستی و تکمیل و راه اندازی واحدهای نیمه تمام و غیره با صلاحدید خود هزینه نماید و تشخیص ایشان به عنوان تشخیص اعضای شورای مرکزی بوده و در خصوص موارد مذکور اختیار کامل خواهند داشت. در صورتی که به هر دلیل بنا به تشخیص دبیر شورا (رئیس سازمان) نیاز به طرح موضوع در جلسه شورای مرکزی مشارکتهای مردمی باشد نسبت به تعیین تاریخ جلسه و طرح موضوع به منظور سیاستگزاری آن اقدام لازم به عمل می آورد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل امور حقوقی سازمان بهزیستی کشور به موجب لایحه شماره ۱۲۹۹۱۷/۹۶/۹۰۰ - ۱/۹/۱۳۹۶ توضیح داده است که :

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

موضوع: درخواست سازمان بازرسی کل کشور به کلاسه پرونده ۹۶/۸۸۸

با صلوات بر محمد (ص) و آل محمد (ص)، احتراماً در خصوص کلاسه پرونده ۹۶/۸۸۸ به شماره پرونده ۹۶۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۰۶۲۳ - ۱۱/۷/۱۳۹۶ موضوع شکایت سازمان بازرسی کل کشور مبنی بر ابطال صورتجلسه تنظیمی به شماره ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ م/۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با سازمان

بهزیستی مطروحه در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موارد ذیل را در دفاع از حقوق سازمان بهزیستی کشور به استحضار عالی می رساند :

ایرادات شکلی :

با استناد به تبصره ۲ بند (د) ماده ۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۵/۷/۱۳۹۳ حدود اختیارات سازمان بازرسی کشور به صورت حصری و محدود و فقط درخصوص گزارشهای بازرسی در ارتباط با آیین نامه ها و تصویب نامه و بخشنامه و دستورالعمل های صادره و شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که حاکی از تشخیص تخلف در موارد فوق الذکر باشد جهت رسیدگی و صدور رأی به دیوان عدالت اداری ارسال می گردد. که با استناد به نامه شماره ۱۰۲۴۶۷ - ۱۷/۵/۱۳۹۶ سازمان بازرسی کل کشور خواسته سازمان بازرسی کل کشور ابطال صورتجلسه تنظیمی به شماره ۱۱/۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱ م - ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی کشور می باشد که با توجه به حدود اختیارات قانونی سازمان بازرسی کل کشور جهت ارسال دادخواست و شکایت به دیوان عدالت اداری ابطال صورتجلسه از شمول اختیارات قانونی آن سازمان خارج می باشد و طرح درخواست مبنی بر ابطال صورتجلسه در حدود و صلاحیت اختیارات قانونی سازمان بازرسی کل کشور نمی باشد زیرا صورتجلسه موصوف مشمول هیچکدام از عناوین آیین نامه، تصویب نامه، بخشنامه و دستورالعمل صادره از جانب مقامات دولتی نمی گردد .

ایرادات ماهوی :

۱- به استناد لایحه قانونی تشکیل سازمان بهزیستی این سازمان در جهت تحقق مفاد اصول ۲، ۳ و ۲۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تشکیل شده است و با استناد

به تبصره ۲-۴ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب سال ۱۳۵۹، شورایی به نام شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی و به منظور جلب کمکهای اشخاص حقیقی و حقوقی در ستاد مرکزی سازمان بهزیستی و با دبیری رئیس سازمان بهزیستی تشکیل می گردد و با استناد به شق ۱ جزء ۷ بند ج تبصره ۲-۴ ماده ۲ همان قانون وظیفه شورا جلب کمکهای مادی و معنوی اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور حل مسایل و مشکلات اقشار محروم و معلول و ایتام می باشد .

۲- با استناد به فراز پایانی به ماده ۷۱ مکرر قانون محاسبات عمومی کشور هدایای اهدایی به سازمان بهزیستی کشور هدایای خاص تلقی می شود و چنانچه اهداکننده هدف خود را اعلام نکند با نظر شورای مشارکتهای مردمی به مصرف خواهد رسید نظر به وظایف گسترده قانونی و ذاتی سازمان بهزیستی کشور و همان گونه که از ماده فوق استنباط می گردد وجوهی که به سازمان بهزیستی کشور اهدا می گردد می بایست با نظر شورای مشارکتهای مردمی این سازمان و در جهت اهداف سازمان بهزیستی کشور به مصرف خواهد رسید و همان گونه که در صورتجلسه تنظیمی به شماره ۱۱/۸۰/۱۳۷۶/م - ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورای مشارکتهای مردمی مشخص است اعضای شورای مشارکت های مردمی اختیاراتی را به دبیر شورا (رئیس سازمان بهزیستی کشور) جهت کشف راه ها و شیوه های دستیابی به جلب حداکثری مشارکتهای مردمی با توجه به صرفه و صلاح سازمان بهزیستی و جامعه هدف در جهت حفظ منافع معلولین، ایتام، زنان سرپرست خانوار، آسیب دیدگان اجتماعی، افراد در معرض آسیب و اقشار مستضعف داده و در مواردی که سازمان بهزیستی از نظر اعتبارات در تنگنا قرار دارد از جمله کمک به آموزش، توانبخشی، حرفه آموزی، تأمین مسکن و ازدواج معلولان و فرزندان بی سرپرست، حمایت و کمک به خانواده های بی سرپرست و نیازمند و آسیب دیدگان اجتماعی، موسسات خیریه و هیأت

امنایی، مجتمع‌ها و واحدهای سازمان بهزیستی و تکمیل و راه‌اندازی واحدهای نیمه تمام بهزیستی هزینه نماید که تمامی این موارد به صورت حصری و تماماً در چارچوب وظایف ذاتی و قانونی سازمان بهزیستی کشور می‌باشد و نه خارج از آن که با استناد به ماده ۷۱ مکرر قانون محاسبات عمومی کشور هدایای اهداء شده به سازمان بهزیستی کشور هدایای خاص تلقی می‌شود و چنانچه اهداکننده هدف خود را مشخص نکند این هدایا با نظر شورای مشارکتهای مردمی بهزیستی به مصرف خواهد رسید. همان گونه که مستحضرید یکی از وظایف ذاتی دبیر هر شورا اجرای تصمیمات آن شورا و ارائه گزارش می‌باشد که با استناد به صورتجلسه تنظیمی به شماره ۱۱/۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱ م/ - ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی اجرای تصمیمات شورا جهت اجرای به دبیر شورا (رئیس سازمان بهزیستی کشور) ابلاغ شده است و هیچگونه اختیارات قانونی فراتر به دبیر شورا داده نشده است و دبیر شورا می‌بایست تصمیمات اعضای شورا اجرا و اقدامات صورت گرفته را به شورا گزارش دهد.

۳- با استناد به شق ۳ جزء ۷ بند ج تبصره ۲- ۴ ماده ۲ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۵۹ سیاستگذاری در مورد مصرف بهینه اموال منقول و غیرمنقول براساس اولویتهای مربوطه با شورای مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی می‌باشد که با استناد به فراز نهایی صورتجلسه ۱۱/۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱ م/ - ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی بهزیستی سیاستگذاری در اختیار اعضای شورا می‌باشد و این سیاستگذاری به دبیر شورا تفویض نشده است و فقط اختیار کامل اجرای تصمیمات شورا به دبیر شورا (رئیس سازمان بهزیستی کشور) ابلاغ شده است و دبیر شورا هیچگونه اختیاری در زمینه سیاستگذاری ندارد.

۴ - در خصوص بند ۱ نامه شماره ۱۰۲۴۶۷ - ۱۷/۵/۱۳۹۶ سازمان بازرسی کشور موضوع گزارش آن سازمان مبنی بر هزینه کرد درآمد مشارکتهای مردمی در مراکز و ابنیه سازمان بهزیستی می بایست چنین گفت که ساختمان اردوگاه آموزشی و تربیتی واقع در خزرآباد ساری، ساختمان چند منظوره ویژه معلولین در بابلسر و همچنین اقدامات عمرانی در اردوگاه آموزشی، تربیتی شهید عظیمی بابلسر، زائر سرای معلولان در مشهد مقدس، اردوگاه آموزشی، تربیتی شهید بهشتی خزرآباد، اردوگاه آموزشی، ورزشی و استخر حبیب ابن مظاهر تنکابن، این مراکز صرفاً مراکز آموزشی، پرورشی، ورزشی و زیارتی ویژه جامعه هدف بهزیستی بوده که بعضاً این مراکز با استناد به قانون تشکیل سازمان بهزیستی کشور از ادغام ۹ موسسه که در زمان قبل از انقلاب اسلامی در زمینه خدمات رسانی به معلولان، کودکان بی سرپرست، زنان بی سرپرست فعالیت داشته به سازمان بهزیستی کشور انتقال یافته و فقط مورد استفاده افراد معلول، کودکان بی سرپرست قرار می گیرد و در خصوص اردگاه شهید قدوسی نیاوران این مجموعه مرکز نگهداری کودکان بی سرپرست تحت نظارت سازمان بهزیستی می باشد که نگهداری آن ابنیه از وظایف سازمان بهزیستی می باشد که آن ابنیه بعضاً با فقدان بودجه تملک دارایی در معرض تخریب قرار گرفته و بلا استفاده می گردد .

۵ - در خصوص جزء الف بند ۳ نامه شماره ۱۰۲۴۶۷ - ۱۷/۵/۱۳۹۶ سازمان بازرسی کشور، همان گونه که در سطوح بالاتر نیز بیان شد شکی نیست که منظور از تشکیل شورا استفاده از خرد جمعی می باشد و با تشکیل این شورا با کلیه اعضای قانونی آن در مورخ ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ شورا تصمیمات خود را طی صورتجلسه ایی مکتوب و صرفاً جهت اجرا مصوبات شورا به دبیر همان شورا ابلاغ می نماید و سیاستگذاری را در اختیار خود نگهداشته و به دبیر هیچگونه اختیار سیاستگذاری داده نشده است .

۶ - در خصوص جزء ب بند ۳ نامه شماره ۱۰۲۴۶۷ - ۱۷/۵/۱۳۹۶ سازمان بازرسی کشور، همان گونه که به آن اشاره شد با استناد به فراز پایانی به ماده ۷۱ مکرر قانون محاسبات عمومی کشور هدایای اهدایی به سازمان بهزیستی کشور هدایای خاص تلقی می شود و چنانچه اهداکننده هدف خود را اعلام نکند با نظر شورای مشارکتهای مردمی به مصرف خواهد رسید، که با عنایت به وظایف ذاتی و قانونی گسترده سازمان بهزیستی کشور که به طیف عظیمی از جامعه خدمت رسانی می کند که در صورتجلسه شماره ۱۱/۸۰۰/۱۳۷۶/م - ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ نیز به آنها اشاره شده است، اختیار هزینه کرد این هدایا صرفاً در راستای اهداف سازمان بهزیستی کشور و با نظر شورای مشارکت های مردمی سازمان بوده و نه خارج از آن وظایف که استناد سازمان بازرسی کل کشور در این بند هیچگونه وجاهت و پایه و اساس قانونی ندارد .

۷ - در خصوص جزء ج بند ۳ نامه شماره ۱۰۲۴۶۷ - ۱۷/۵/۱۳۹۶ سازمان بازرسی کشور، که همان گونه که بیان شد شورای مشارکتهای هیچگونه تفویض اختیاری را به رئیس سازمان بهزیستی کشور نداده است و صرفاً مصوبات شورا جهت اجرا و ارائه گزارش به دبیر شورا ابلاغ گردیده است و هیچگونه اختیاری از جمع به فرد داده نشده است و فقط اجرای تصمیمات شورا به دبیر شورا داده شده است .

۸ - در خصوص جزء د بند ۳ نامه شماره ۱۰۲۴۶۷ - ۱۷/۵/۱۳۹۶ سازمان بازرسی کشور به استحضار می رساند، به استناد قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۸۳ سازمان بهزیستی کشور از وزارت بهداشت منتزع شده و با تشکیل وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به آن وزارتخانه ملحق شده است و به استناد ماده واحده قانون تشکیل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۳۹۰ به آن وزارتخانه ملحق می شود و بجای وزیر بهداشت در شورای مشارکتهای مردمی با سازمان بهزیستی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی جایگزین وزیر بهداشت شده است

و در هیچ کجای تبصره ۲- ۴ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور اشاره ایی به اینکه حضور معاون یا نماینده وزیر بهداشت (وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی) (و شهردار در شورا منع قانونی دارد وجود نداشته و قانون فوق در این رابطه سکوت کرده است پس حضور نماینده رئیس شورا یا نماینده شهردار در شورای مشارکتهای مردمی سازمان هیچگونه منع قانونی ندارد و این در صورتی است که در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۱ وزیر رفاه و تأمین اجتماعی وقت شخصاً حضور داشته است.

۹- با استناد به فراز پایانی صورتجلسه تنظیمی به شماره ۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱/م - ۱۳۸۴/۱۰/۱۱ شورای مشارکتهای مردمی با تصمیم دبیر شورا (رئیس سازمان بهزیستی کشور) جلسه شورای مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی کشور با حضور کلیه اعضا در مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۸ تشکیل می گردد و در این جلسه تصمیماتی در جهت سیاستگذاری جدید توسط اعضای قانونی شورا گرفته شده و در همین راستا صورتجلسه ایی هم تنظیم شده که مصوبات صورتجلسه مورد استناد سازمان بازرسی کل کشور در این جلسه موخر شورای مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی کشور نسخ ضمنی شده است و دیگر مورد استناد نمی باشد.

با عرض پوزش از تصدیع اوقات قضات هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و دفاعیات مطرح شده و با توجه به اینکه درخواست ابطال صورتجلسه از حدود اختیارات سازمان بازرسی کشور تصریح شده تبصره ۲ بند (د) ماده ۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۹۳/۷/۱۵ نمی باشد و با تشکیل شورای مشارکتهای مردمی در سالهای اخیر و مصوبات موخر شورا صورتجلسه مورد استناد سازمان بازرسی کل کشور به شماره ۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱/م - ۱۳۸۴/۱۰/۱۱ نسخ ضمنی شده و بلااثر، می باشد و در راستای اجرای قوانین و با توجه به این امر که درخواست ابطال صورتجلسه از حدود اختیارات قانونی سازمان بازرسی کل کشور خارج می باشد، لذا خروج

درخواست شماره ۱۰۲۴۶۷ - ۱۷/۵/۱۳۹۶ سازمان بازرسی کل کشور از دستور جلسه هیأت عمومی دیوان و عندالزوم صدور رأی بر عدم ابطال صورتجلسه شماره ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ - م/۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱ مشارکتهای مردمی با سازمان بازرسی از آن هیأت مورد استدعا می باشد» .

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۲/۵/۱۳۹۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است .

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه مطابق ماده ۲ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب سال ۱۳۷۵ جلب کمکهای مادی و معنوی اشخاص حقیقی و حقوقی و نیز نظارت بر نحوه مصرف وجوه خاص اهدایی به سازمان بهزیستی و سیاستگذاری در مورد مصرف بهینه اموال منقول و غیرمنقول اهدایی از وظایف شورای مشارکتهای مردمی می باشد، بنابراین تفویض اختیار اعضای شورای مذکور به رئیس سازمان بهزیستی کشور به عنوان دبیر شورا خلاف مقصود و مراد مقنن است و به همین خاطر صورتجلسه شماره ۱۱/۱۰/۱۳۸۴ - م/۱۳۷۶/۸۰۰/۱۱ شورای مرکزی مشارکتهای مردمی با بهزیستی مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود .

رئیس هیأت عمومی

دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

نظریه های رئیس مجلس شورای اسلامی موضوع صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»

نظریه های رئیس مجلس شورای اسلامی موضوع صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»

شماره ۱۶۶۷۲ ه/ب

۱/۳/۱۳۹۷

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۱۶۲۶۵۵/ت/۵۵۱۷۹ هـ مورخ ۱۹/۱۲/۱۳۹۶، موضوع: «افزایش امتیازات کارکنان سازمان امور مالیاتی کشور تا پنجاه درصد، موضوع تصویب نامه شماره ۱۶۲۸۶۲/ت/۵۴۰۵۷ هـ مورخ ۲۱/۱۲/۱۳۹۵»، متعاقب بررسی ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می گردد. بدیهی است پس از

انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی الاثر خواهد بود.

«۱- نظر به اینکه قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و مفاد آن از جمله بند «الف» ماده (۵۰) آن که مستند افزایش جداول و امتیارات مواد (۶۵) و (۶۶) و (۶۸) و (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶-

با رعایت سقف قانونی است با لحاظ تمدید یکساله تا انتهای سال ۱۳۹۵ نافذ و از ابتدای سال ۱۳۹۶ منقضی است و به اجرا درآوردن احکام منبعث از قوانین زمان به سر آمده، نیازمند قانون جدید است، بنابراین، بند «۱» مصوبه از حیث استناد به قانونی که هم اکنون فاقد قابلیت اجرایی است خارج از صلاحیت دولت بوده و مآلاً مغایر قانون است. ۲- نظر به اینکه جداول و امتیارات هر یک از مواد (۶۵) و (۶۶) و (۶۸) و (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری دارای سقف مشخصی است که احکام مندرج در مواد همین قانون به صراحت میزان آن را تعیین کرده است، علیهذا اقدام دولت از حیث اطلاق و مصرح نبودن به میزان تعیین شده در قانون چون می تواند مازاد بر سقف های پیش بینی شده در قانون باشد مغایر قانون است. ۳- با عنایت به ماده (۷) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶- ناظر به تعریف اعتبار که مقرر می دارد: «اعتبار عبارت از مبلغی است که برای مصرف یا مصارف معین به منظور نیل به اهداف و اجرای برنامه های دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می رسد»، علیهذا بند (۲) مصوبه از حیث عدم تصریح به شماره ردیف قانونی اعتبار مصوب مربوط و استفاده از «محل سرجمع اعتبارات مصوب مربوط» سازمان مغایر با قانون است. ۴- از آنجا که طبق بند «ن» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳- «تصویب نامه ها، بخشنامه ها و دستورالعمل ها ... در صورتی قابل طرح و تصویب و اجراء است که بار مالی ناشی از آن در گذشته محاسبه و در قانون بودجه کل کشور یا منابع داخلی دستگاه اجرایی

ذی ربط تأمین شده باشد.» بنابراین، بند «۱» مصوبه از حیث عدم پیش بینی بار مالی ناشی از افزایش جداول و امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری، مغایر با قانون است.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۱۶۶۶۴هـ/ب

۱/۳/۱۳۹۷

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۱۶۲۶۶۸/ت/۵۵۱۷۸هـ مورخ ۱۹/۱۲/۱۳۹۶، موضوع: «افزایش امتیازات پزشکان و (۲۸) نفر از متخصصان شاغل با مدرک دکتری روانپزشکی در سازمان بهزیستی کشور تا پنجاه درصد، موضوع تصویب نامه شماره ۱۶۲۸۶۲/ت/۵۴۰۵۷هـ مورخ ۲۱/۱۲/۱۳۹۵»، متعاقب بررسی ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی الاثر خواهد بود.

«۱- نظر به اینکه قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و مفاد آن از جمله بند «الف» ماده (۵۰) آن که مستند افزایش جداول و امتیازات مواد (۶۵) و (۶۶) و (۶۸) و (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - با رعایت سقف قانونی است با لحاظ تمدید یکساله تا انتهای سال ۱۳۹۵ نافذ و از ابتدای سال ۱۳۹۶ منقضی است و به اجرا درآوردن احکام منبعث از قوانین زمان به سر آمده، نیازمند قانون جدید است، بنابراین، بند «۱» مصوبه از حیث استناد به قانونی که هم اکنون فاقد قابلیت اجرایی است خارج از صلاحیت دولت بوده و مآلاً مغایر قانون است. ۲- نظر به اینکه جداول و امتیازات هر یک از مواد (۶۵) و (۶۶) و (۶۸) و (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری دارای سقف مشخصی است که احکام مندرج در مواد همین قانون به صراحت میزان آن را تعیین کرده است، علیهذا اقدام دولت از حیث اطلاق و مصرّح نبودن به میزان تعیین شده در قانون چون می تواند مازاد بر سقف های پیش بینی شده در قانون باشد مغایر قانون است. ۳- از آنجا که طبق بند «ن» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳ - «تصویب نامه ها، بخشنامه ها و دستورالعمل ها ... در صورتی قابل طرح و تصویب و اجراء است که بار مالی ناشی از آن در گذشته محاسبه و در قانون بودجه کل کشور یا منابع داخلی دستگاه اجرایی ذی ربط تأمین شده باشد.» بنابراین، بند «۱» مصوبه از حیث عدم پیش بینی بار مالی ناشی از افزایش جداول و امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری، مغایر با قانون است.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

بخش دوازدهم

استقامت

استفتاء از محضر مبارک امام خمینی(ره) درمورد دریافت زکات فطره، صدقه و کفاره برای مصرف مددجویان سازمان بهزیستی کشور

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای رسولی محلاتی

سلام علیکم

چنانچه مستحضر می‌باشید سازمان بهزیستی کشور به عنوان تنها ارگان دولتی وظیفه نگهداری و رسیدگی به وضعیت ایتام، معلولین، منحرفین اجتماعی، معتادین و ... را به عهده دارد و در این راستا بیش از ده‌ها هزار مستمند را در واحدهای مختلف در سطح کشور به طور شبانه روزی نگهداری نموده و کلیه احتیاجات آنان را تأمین می‌نماید، همچنین بیش از یکصد و پنجاه هزار نفر از نیازمندان از برنامه‌های روزانه استفاده می‌کنند و بیش از یکصد و پنجاه هزار نفر از نیازمندان از برنامه‌های روزانه استفاده می‌کنند و بیش از یکصد هزار خانوار هم به لحاظ مشکلات عدیده تحت حمایت و کمک مالی قرار دارند.

باتوجه به مراتب فوق و با عنایت به اینکه امکانات این سازمان محدود به گروه نیازمندان می‌باشند مستدعی است نظر حضرت امام را درمورد دریافت زکات فطره، صدقه و کفاره برای مصرف مددجویان استعلام و به این سازمان ابلاغ فرمایند تا انشاءاله در صورت اجازه حضرت امام سازمان بهزیستی کشور بتواند گامهای موثری جهت رفع حوائج نیازمندان بردارد.

بسمه تعالی

۱- صدقه را به طور مطلق می‌توانید به مصرف مزبور برسانید.

۲- زکات فطره را در هر شهر می‌توانید به مصرف برسانید.

۳- کفاره را می‌توانید به صورت طعام و نان به ایشان بدهید.

استفتاء از دفتر امام خمینی(ره) درخصوص استمرار مجوز دریافت زکات فطره، صدقه و کفاره برای مصرف مددجویان سازمان بهزیستی کشور

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای رسولی محلاتی

سلام علیکم

باتوجه به موافقت مورخ ۶۸/۱/۱۸ دفتر محترم حضرت امام خمینی قدس سره الشریف (تصویر پیوست) خواهشمند است نظر جنابعالی را در استمرار مجوز مربوط اعلام فرمایید.

بسمه تعالی

مسئله همانگونه است که نوشته شد و به همان نحو عمل کنید انشاءا... موفق باشید.

استفتاء از مقام معظم رهبری درخصوص دریافت زکات فطره و زکات اموال به منظور کمک به خانواده‌های بی‌سرپرست و نگهداری ایتام و معلولین
احتراماً استدعا دارد پاسخ فرمایند آیا افرادی که زکات اموال و فطره خود را به منظور کمک به خانواده‌های بی‌سرپرست و نگهداری ایتام و معلولین تحت پوشش سازمان بهزیستی دراختیار این سازمان قرار می‌دهد بری الذمه می‌شوند یا خیر؟

بسمه تعالی

اگر اداره شما وکیل درصرف زکات اموال و زکات فطره در مصارف مقرر شرعی آن باشد اشکال ندارد و موجب برائت ذمه می‌شود.

استفتاء از حضرت آیت‌الله اراکی در خصوص دریافت وجوهات شرعی (زکات فطره، صدقه و کفاره) برای مصرف مددجویان سازمان بهزیستی کشور
سلام علیکم

بدینوسیله به استحضار می‌رساند سازمان بهزیستی استان خراسان که حمایت مادی و معنوی بیش از پنج هزار خانواده بی‌سرپرست معلول و ایتام بی‌سرپرست و نیازمند را برعهده دارد، براساس نظریه اعلام شده در سال ۱۳۶۸ از سوی دفتر حضرت امام خمینی و همچنین نظریه دفتر مقام معظم رهبری اقدام به جمع‌آوری وجوهات شرعی (زکات فطره و کفاره) نموده است.

از بدو اقدام در این امور وجوه فطریه براساس رساله شریف حضرت امام خمینی (ره) به صورت نقدی به خانواده‌های بی‌سرپرست و ایتام و معلولین نیازمند پرداخت شده و وجوه کفاره جمع‌آوری شده نیز صرف خرید نان و مواد غذایی مانند برنج، گوشت، روغن، طبخ غذا و اطعام افراد نیازمند در مراسمی ازجمله ۲۱ ماه مبارک رمضان، عاشورا و ... می‌گردید.

اکنون باتوجه به جمع‌آوری مبلغی قریب به هشت میلیون ریال بابت کفاره و اینکه هزینه نمودن تمامی آن به صورت تحویل نان علی‌القاعده از سوی بهزیستی استان امکانپذیر نمی‌باشد، مستدعی است باعنایت به موارد ذیل اعلام نظر فرمایند:

- ۱- آیا می‌توان وجوه کفاره جمع‌آوری شده صرف خرید مواد غذایی مانند گوشت، برنج، روغن نموده و باطبخ غذا افراد نیازمند را طی مناسبت‌های موردنظر اطعام نمود؟
- ۲- آیا می‌توان مواد خریداری شده را به صورت غیر طبخ شده دراختیار افراد نیازمند قرارداد؟

درغیر اینصورت خواهشمند است بهزیستی استان را درخصوص هزینه کردن مبالغ کفاره جمع شده و طرق مقتضی راهنمایی و ارشاد فرمایند.

۳- درمورد مبالغی که در دو سال قبل از محل کفاره صرف اطعام افراد نیازمند گردیده است این سازمان چه وظیفه‌ای دارد؟

بسمه تعالی

۱- اگر علم دارید که وجوه مزبور مربوط به کفاره افطار عمد است باید صرف در اطعام و اشباع مساکین شود.

۲- اگر علم دارید که کفاره تأخیر است اطعام لازم نیست می‌تواند به صورت نقدی بپردازید یا موادغذایی طبخ شده را در اختیار آنان قراردهید.

۳- اگر معلوم نیست که از کدام قسم است احتیاط از نظر عدد و جنس رعایت شود به این معنی که از نظر جنس طبخ شده باشد و از نظر عدد هرکفاره به شصت نفر اطعام شود و آنچه در سالهای قبل طبق فتوای مرحوم امام خمینی عمل شده اشکال ندارد و در موردی که نمی‌توانند تشخیص دهند که از کدام قسم است می‌توانند موجودی را صرف کنند در طبخ غذا با اقل قیمت و اطعام کنند به فقرا و قصد کنند که این اطعام کفاره باشد از طرف مالک واقعی در موردی که پول واقعاً به قدر اطعام می‌باشد و درموردی که پول واقعاً کافی برای اطعام نیست و به اندازه کفاره نیست معامله مجهول‌المالک کنند از طرف اینجانب مجازند از طرف مالک واقعی صدقه بدهند. امید است رعایت احتیاط شود.

استفتاء از محضر مبارک رهبر عظیم‌الشأن درمورد استفاده از محل درآمد موقوفه حاج طرشتی برای مصرف ایتم و معلولین بهزیستی

احتراماً با تقدیم تصویرنامه ارسالی از سوی وکیل رسمی متولی موقوفه حاج عباسقلی طرشتی مزین به نظریه حضرتعالی همچنین تصویرنامه ارسالی توسط متولی موقوفه مذکور به این سازمان به استحضار می‌رساند:

تجربه یک سال گذشته درخصوص اطعام مشکلات عدیده‌ای در پی داشته و رقم اندکی از درآمد موقوفه هزینه گردیده است. به عبارت دیگر باوجود افزایش همه ماهه درآمد موقوفه به لحاظ ضرورت عمل طبق وصیت‌نامه واقف، این درآمد بلااستفاده مانده و این در حالی است که بسیاری از افراد خانواده‌های نیازمند در شرایط نامساعد تغذیه به سر می‌برند.

لذا مستدعی است اجازه فرمایند از محل درآمد موقوفه مواد غذایی لازم و کافی تهیه و میان افراد

و خانواده‌های نیازمند و مستأصل مرتبط با سازمان بهزیستی کشور توزیع شود.
امید است انشاءاله عنایت خاص حضرتعالی در این خصوص موجبات خشنودی هرچه بیشتر واقف
و تسکین آلام نیازمندان را فراهم آورد.
بسمه تعالی
لازم است اصل اطعام در حسینیه انجام شود ولی اعطای مواد غذایی از محل درآمد موقوفه به
مستحقین که خودشان در منزل طبخ و صرف نمایند اشکال ندارد.

